

primers, dos segons i dos tercers. Estàs... és fàcil i de seguida tothom ens "enterem", i ha faltat tal, a veure, perquè aquell dia jo no faig guàrdia, vull dir... I jo estava aquí, jo estava en guàrdia de junta i vaig ser jo la que... però si no sóc jo doncs potser és la cap d'estudis o és la directora. I mira, en aquest sentit a l'escola jo ja t'ho puc dir, nosaltres funcionem bastant... coordinadament, i els professors també ho fan, vull dir no és que... et pots trobar una persona que... però tu ho veus, et post trobar un professor que (...)

2- Jo és que fa molt temps que es pot dir que quasi no faig trucades perquè ho fa el professor al sortir, eh..

1- Sí, sí...

2- I quan em veuen i tal em diuen "sí, però ja truco, ja."

1- Sí, i en el cas de...

2- O sigui, que s'estima més el mateix professor fer la trucada i tal, no? I jo ara el que faig és que ja pregunto abans, no?, "escolta, heu trucat?", perquè sinó...

1. Clar, sinó... Per no trucar dues vegades, perquè queda lleig. Perquè clar, ara aquí... a més clar, com que ens reunim, ens coordinem... Avui també hem tingut un altre, (comenta a la professora de compensatòria) perquè la RAQ està faltant però a veure, és una nena amb problemes psiquiàtrics. Doncs a veure, ja... "doncs mira, ara la RAQ està per sentat que no ve". No, tenim una població durilla, eh?

- Hi ha en la zona algun protocol en el qual es defineixi el circuit d'això de l'absentisme i tal a nivell de...?

1- Això és Compensatòria.

2- Sí, bé, el protocol és el que abans insinuava, o sigui, la primera falta... el primer control el fa el professor, eh? Jo col·laboro entrant a classe i comprovant aquesta falta, però la normalitat... O sigui, jo ho faig durant el primer trimestre, però la normalitat és que a partir de les faltes que el mateix professor té i tal al cap de la setmana es deriven les trucades que ja al mateix criteri del tutor... si és un nen o una nena que ha faltat durant quasi tota la setmana és evident que és un problema, si són aquests salts intermitjos ja són aquests que amb una trucada puntual es soluciona, no? Llavors el que es fa normalment és convocar a la família o trucar a la família per mantenir una entrevista per veure el que passa, no? Normalment sol venir la família, o no, si no ve el següent pas sol ser una carta; quan ja no ve és quan ja passa a la Comissió Social i es fa intervenir els Serveis Socials.

2- Jo sé per companys meus que treballen a la zona que al IES TAR també es fa, et podria dir de la gent que jo conec que hi treballa, però no t'ho puc generalitzar. Crec que sí, perquè la idea... a veure, crec que sí... així i tot com a programa nosaltres intentem crear dinàmiques d'actuació conjuntes, no? O sigui que si jo faig això aquí, l'altre company o companya meva que treballa en una altra secundària, que faci coses molt semblants, perquè sinó no tindria massa coherència, no? El que passa és que cada institut té una demanda diferent, una necessitat diferent a la qual també t'acoples al que cada centre demana o vol, no?

- La vostra perspectiva respecte a com ha anat variant el tema de l'absentisme en els quatre anys que té d'història el centre, què em diríeu, que ha augmentat, que ha disminuït, que està més o menys com estava...?

2- Ha disminuït...

1- Ha disminuït, s'ha quedat... Sí, nosaltres no...

2- Està controlat...

1- Està controlat...

2- Sabem qui són, no?, que abans és que no. Bé, és que inicialment jo... o sigui, si hagués de fer una radiografia ràpida de la situació des de l'inici, o sigui... Clar, des de Compensatòria, no?, la visió que tenim... o sigui, si comences al primer curs, el primer curs és més dur perquè fas detecció, o sigui has de fer l'observació inicial de tots els que són. Però llavors el segon trimestre i l'últim del primer curs sembla que ja estàvem més tranquils tots perquè com a mínim sabíem els que eren i els que havíem de controlar, el qual vol dir que al segon curs ja fas un treball més de qualitat, perquè ja els tens detectats i a més a més els que vénen de primària també ja els coneixes.

1- També ja els coneixes...

2- S'incorporen a la llista, no? Clar, i del tercer curs, que podem dir no només de l'absentisme sinó de tots els demés indicadors? Que com a mínim sabem els que són, el que passa a cada nen o tal, però hi ha coses que s'escapen al centre i a qualsevol de nosaltres, són temes molt de família, molt socials, que... Que ho tenen malament i... bé...

1. Per mi... a veure, jo et dic una cosa, si tenim serveis, per favor que siguin operatius, només...

- Ja...

1- Els que tenim ja estan bé. A veure, una cosa... per exemple, una cosa és el mediador de conflictes, que potser seria una figura diferent, no?, potser una figura vinculada a Justícia més que als Serveis Socials, que amb aquest tema potser sí, no?, ...nosaltres no tenim, però sí que en algun moment determinat sí que hem tingut algun DAM, alguna figura així, no? Però que no... però això sí, a veure, algun alumne... tampoc tenim... no hem tingut masses conflictes de baralles, de violència... tampoc, i per això no, no, aquí no. Llavors clar, a veure, si això passa, si tenim nanos delinqüents, realment delinqüents... potser en una altra zona sí que pot passar, no? Aquí tenim "durillos" que te dan mucha guerra, que en las clases no hay quien los aguante... Però a veure, no tenim aquest alumne tant, tant, tant... ja "maleado", no?

- Ja.

1- Llavors sí que potser dius... doncs aquí sí que seria important, perquè a més amb el tema de la justícia i tal, però nosaltres en aquest moment... jo l'únic que demano... el que demanaria és això, no?, que els recursos que tenim doncs que siguin realment operatius. Que a vegades costa, eh?, o sigui que a vegades... igual que ens costa a nosaltres, també jo sé que els Serveis Socials o l'EAIÀ tenen unes dificultats doncs... concretes.

- Ja.

1- No?, a vegades has de dir "Bueno, ¿y qué hace éste niño con éstos padres?" A veure, la cosa ha d'anar al jutjat, i a veure, tothom... jo penso que el que tenim... o sigui, hem de mirar que les... que si s'ha de dir, en comptes d'educador de carrer, mediador, a mi m'és igual, però que siguin operatius. I que sobretot els recursos que siguin que

funcionin, que es coordinin i que ens ajudem, a veure, i que si l'escola diu una cosa doncs que els Serveis Socials realment... apoye o no apoye... que a veure, potser també ens equivoquem, però que intentem treballar amb una manera concreta, en una línia. Perquè són famílies que sí, que realment tenen molts seguiments socials, són famílies que tenen PIRMI, que tenen beca, que s'estan tota la vida... Que ara llavors... també tenen molt a dir, el que diu l'assistent social, més que el mestre a vegades, no? El tema EAIA és diferent, eh?, perquè l'EAIA els hi fa en contra, l'EAIA té molt mala premsa, de sempre és el "quita niños". No, l'EAIA a les famílies no... clar, l'EAIA moltes vegades... si la relació així com amb l'assistent social i l'educador de carrer és bona, amb l'EAIA moltes vegades clar, és aquell que està allà controlant "si te lo quito o no te lo quito", llavors...

- Ja. I què demanaríeu, anem per parts, a veure... A l'EAIA quina demanda faríeu?

1- Més rapidesa, el que passa és que clar, ja veus que és un tema que a mi no m'agradaria estar en el seu lloc, no?, és una feina que penso que és molt difícil i molt complicada. A veure, darrera d'ells... ells poden cridar la Justícia i tot... a vegades hi ha casos que dius... estan encantados!, aquí hay malos tratos y abusos y tal. I ho sap tothom, però clar... Tampoc hi ha... a veure, tampoc hi ha centres d'acollida, aquí també hi té una cosa a dir la Generalitat, perquè tampoc hi ha centres d'acollida, doncs es pugui... clar, falten places.

2- Per això, no hi ha solucions.

1- És una solució que a veure, no és qüestió de dir la culpa la té aquest o la té l'altre, no, hem de veure... però aquesta efectivitat doncs s'ha de demanar per tot arreu, no?, suposo que... i ells també en són conscients, eh?

- Ja, ja. I la DEGAI?

1- Més o menys és el mateix

- Què anava a dir-te, per exemple, el CAPIP.

1- El que passa que clar, el CAPIP... no, nosaltres treballem bastant amb el CAPIP, eh?, que el tenim aquí al costat, el que passa que clar, ells tenen una manera de treballar que a vegades... també s'ha de dir que a veure, nosaltres tenim una noia de l'EAP que és fantàstica, llavors tot s'agilitza, no? Clar, és veritat, si tu saps... si ella va i reclama i els truca tres o quatre vegades també és una mica lent. A vegades també tenen... clar, jo no sóc qui per dir com han de treballar o no, ells tenen una teràpia i una manera de treballar, moltes vegades treballen amb les famílies, volen implicar molt a les famílies, clar, i això...és molt lent.

2- Llavors és més lent, sí.

1- Però en aquest sentit bé, eh?, creiem que realment és un servei que...

- La vostra relació amb el CAPIP sempre passa per la persona de l'EAP?

1- Sí, ella és la que ha de fer d'alguna manera l'informe... l'informe no, la derivació cap a... Si nosaltres veiem que ho necessita ho parlem i ella fa de...

- Tu com a mestra de Compensatòria ja fa tres anys que estàs en el territori?

2- Sí, en el districte sí.

- En el districte.

2- Bé, i la primera vegada, perquè abans no era treballadora de Compensatòria.

- Ah no?

2- No, són tres anys que porto treballant en el programa (rises)

- Ja. I des de Compensatòria hi han les directrius... les del programa vull dir, no?

2- A veure, el problema és que és un programa, que a més això ja ho hem après al llarg dels mesos que portem discutint, com a programa doncs està per definir perquè ara és un servei, eh Llavors, quan el Departament crea un servei ja té unes funcions. Però bé, nosaltres som un programa que a més a Barcelona ciutat tenim unes directrius molt diferenciades de comarques i de la resta de Catalunya. La raó... escolta, no ho sé. Hi ha jefatures per això, no? Llavors nosaltres les directrius que tenim a Barcelona ciutat com a programa de Compensatòria és treballar dos aspectes: col·laboració amb els equips directius dels centres en tot el que és el que estem parlant ara, bloc d'alumnes de risc, absentisme..., i després seria l'atenció directa a alumnes. O d'incorporació tardana perquè són diferents cultures o d'escolarització tardana perquè s'incorporen tard.

- Ja. Intervenció directa amb els nanos no en teniu, en principi?

2- Sí que en tenim, d'intervenció directa amb els nanos...

- En teniu?

2- A veure, a la primària sempre s'ha tingut una intervenció directa amb els nanos, no? Però som un servei de col·laboració a més a més dels professors de reforç que tingui el centre, no? O sigui que en aquest districte està molt clara l'atenció directa que fem perquè hi ha molts alumnes que estrangers, per dir-ho així. Però en altres és més complicat perquè també tenen alumnes d'escolarització tardana, que podria ser sobretot el grup majoritari de gitanos, que es des-escolaritzen tard i tal, i aquests alumnes també són objecte d'atenció nostra, no? I a la secundària hi ha una polèmica, que primer des de Barcelona ciutat va dir que intervenció directa no perquè a la secundària hi intervé el SEDEC en el tema de llengua i que tenen altres recursos, i ara aquesta polèmica... Jo sóc una de les persones que estic fent atenció directa a secundària amb el vist-i-plau de la Inspecció, no?, perquè fins i tot en la última reunió que vam fer amb la responsable del programa nostre i tal va quedar molt clar que a secundària era com "a la carta", o sigui que d'alguna manera hem de fer allò que el centre necessiti, no?, i que sigui coherent per altra banda, no? El qual vol dir que és molt "trist" que no hi ha una directriu clara pel programa, no?, i que d'alguna forma ho anem fent. O sigui, nosaltres... jo no és per res, eh?, però en aquest centre s'ha definit molt el que he de fer... el que ha de fer Compensatòria a secundària, o com a mínim en aquest centre, el qual no vol dir que sigui pels demés, però com a mínim en aquest centre està molt definit, no?

1- És que s'ha de mirar la problemàtica i la realitat de cada centre. O sigui, si nosaltres veiem que l'absentisme el portem controlat i a

veure, què farà? Trucar a dos pares? No, no té sentit, en canvi tenim nens a segon que el programa del SEDEC ja no els hi fa classe perquè ja van fer l'any passat els sis mesos de llengua, i estan a classe...

- Perquè això, aquest programa pel que dius té una duració limitada?

2- Sí, sí...

1- Sí, sí, sis mesos i no tot el dia, a veure, són sis hores... quantes hores fan? Vuit, vuit hores setmanals...

2- Vuit hores setmanals.

1- El programa és vuit hores setmanals.

- Aquest programa de qui...?

1- Del SEDEC.

2- Del SEDEC.

1- El SEDEC. Això ho fas amb un nano amb un nivell cultural com els búlgars... nosaltres vam tenir el primer any un cas.

2- Era un èxit.

1- Clar, un èxit, a veure, amb segons qui, no A veure, però amb aquesta gent que tenen problema d'escolarització, que no han anat mai a l'escola, doncs no entenen res, no tenen res a fer. Llavors ella els hi fa, a més d'això, classes de català.

- Perquè l'EAP el que fa... canviant de terç ja, eh?, deixo Compensatòria i ja en parlarem perquè suposo que ens anirem trobant... L'EAP el que fa és diagnosticar casos...

1- Identificar, avaluar, derivar... Nosaltres el que fem és demanem, no?

- No fa intervenció amb els nanos.

1- No, perquè tenim la psicopedagoga del centre.

- Ah clar, és veritat.

1- Eh?, o sigui, ella identifica, avalua... per exemple ha d'avaluar aquests alumnes que vénen, els dictàmens de necessitats educatives ho fan ells, els informes dels alumnes d'incorporació tardana que no tenen... que acaba d'arribar i no tenim... Clar, nosaltres demanem sí, sí, hem de saber i han de venir l'informe dels que vénen de primària, però els que acaben d'arribar quina informació tenim, no? Això és una cosa que hem fet aquest any, els alumnes d'incorporació tardana.

2- I em sembla que s'estendrà, no?, ...

1- Sí, sí, clar, avaluar en el sentit de veure si nosaltres tenim algun alumne que necessita... doncs aquesta nena, la Raquel aquesta, doncs si estem mirant que aquest problema psíquic... doncs ella és la que d'alguna manera la derivarà al CAPIB. Derivar, és a dir, elles i nosaltres creiem que algun alumne necessita un informe d'UEE per anar a una UEE també ho fa. Ajuda, o sigui, no només... sinó per exemple, en el sentit d'atenció a la diversitat dels alumnes d'aquest intent de necessitats educatives especials, o d'assessorar als professors, recursos, o fins i tot està ajudant molt en el tema del PAT, no?, que nosaltres l'estem muntant, i en el tema d'orientació professional.

- Ja.

1- El que passa és que aquí, com que realment hi ha... entre la psicopedagoga i jo fem bastant el que és l'orientació de quart, doncs en aquest centre potser ho treballem més aviat nosaltres, no?, però també és ella.

- Què anava a dir-te, de nanos amb dictàmens de l'EAP quants n'hi ha a l'escola?

1- Mira, nosaltres de dictamen tenim en aquest moment... teniem... t'ho dic perquè el tinc per aquí el que nosaltres... un, dos... SER DOV, uno dos, tres, quatre... és que ara no tinc jo... normalment són quatre i quatre, eh?, vull dir són...

-Quatre de primer cicle...?

1- No, sis de primer cicle, tenim, sis de primer cicle, i a segon cicle... perquè clar, aquests de quart ja no vénen... ja no en tenim cap amb dictamen, i a tercer en tenim de dictamen de dictamen... em penso que en tenim dos. Precisament aquest seria un altre tema, a vegades aquests nanos han vingut molts pocs dictàmens, aquests de Ciutat Vella. A més nosaltres tenim una UAC.

- Teniu una UAC? Ah, això no us ho he preguntat.

1- Nosaltres tenim una UAC a tercer amb deu nanos i per tant d'alguna manera s'ajunta tot, no?, no són alumnes que no tenen el dictamen, però... tampoc són molt, molt conductuals, eh? Bé, ...

2- No, comparats amb altres, no?, d'altres llocs que t'expliquen i tal no...

- I aquests què fan, l'escolarització a la UAC compartida amb l'aula?

1- Sí, fan... ells tenen unes hores d'aula comuna i unes hores de UAC. Mira... clar, el que passa que... Jo penso que és que aquests nanos a vegades han estat passant per la primària i han estat passant, passant, passant, i no sé jo si en algun moment s'hauria d'haver...no? Perquè és increïble que et vinguin... el que passa que clar,..., jo no vull dir que no es fa res, però clar, s'ha de tenir en compte que perquè l'EAP faci la derivació són els professors que han de fer la demanda. Clar, a veure, si el de l'EAP ve una vegada a la setmana doncs no...no ho sabrà, si tu no li dius no ho pot saber... I jo depèn, ja et dic, nosaltres els de l'EAP que hem tingut... jo n'estic molt contenta i són fantàstics, que a vegades la gent... no sé, no?, a vegades els psicopedagogs i tal tenen... i nosaltres molt bé, realment ha sigut gent molt eficient, que també potser des del centre cadascú ha tingut clar el que havia de fer, no?

1- Però realment en aquest sentit molt bé, molt bé, és gent que ens ajuda molt...

2- Han passat tres persones i les tres molt bé.

1- Sí, sí, les tres molt bé.

2- Bé, i ara la MSA ja és fixa.

1- I ja és fixa, no?, que també això és una altra, perquè l'EAP funcionava amb persones que no tenien definitiva o que estaven en comissió. Clar, rotaven molt... A més aquest tema... a veure, aquest tema a secundària... a veure, a mi ara quan em diuen necessitats

educatives joestic parlant d'aquest tema com si portés tota la vida. A veure, això a la gent que som de secundària i que venim de BUP i tal això és un tema que...és completament nou, és completament nou. Perquè clar, abans no t'arribaven alumnes de necessitats educatives especials. I si arribava a FP tampoc no estàvem amb això, no?, vull dir arribaven a una FP adaptada, a una FP... Però no, no estudiaven, ja està, no estudiaven, se n'anaven a carregar el que fos... Clar, tot això és molt nou i no hem d'oblidar que fa tres anys que s'ha aplicat la Reforma, eh?, i que tot això... i que clar, ara doncs ja suposo que... perquè nosaltres tenim alumnes que estan a la UAC, que estan que penses "escolta, no sé, doncs aquests nanos...", i no tenen dictamen, hem tingut... no tenen dictamen. Ah, i a més una altra cosa, no és un problema només de... necessitats educatives especials perquè? Perquè aquest nano que no ha estat escolaritzat en la seva vida també té algun tipus de necessitats educatives especials, perquè ja no es pot integrar. Clar, per això ja et dic que tot són coses molt noves, no?, que... I si en tres anys més o menys aquest tema... jo suposo que això, en aquest sentit, anem pel bon camí, no? Perquè penso que..., Jo crec que sí, i tant. Abans ni necessitats educatives, ni diversitat ni res de res, no?, res de res, nanos molt petits, nanos que no estàvem acostumats, eh? I s'està fent, no?

2- Sí, és veritat.

- Què anava a dir-te... pel que fa als Serveis Socials quin tipus de demandes faríeu? I valoració també, igual que fèiem amb els altres serveis externs

2- De millora, clar, de millora, no? Bé, hi ha una demanda que sempre s'ha fet des d'aquí que...

1- Mira, primer una demanda, primer...a veure, primer nosaltres el que havíem demanat és una mica un referent únic, eh?, perquè clar, amb aquesta problemàtica que els nanos encara que et vinguin del districte poden estar en un centre concertat, però si vénen d'un altre... en fi, estan en el centre, no?, però poden venir de la BCTA o del EIX, no?, això nosaltres... I aquest any hem de dir que l'hem solucionat perquè nosaltres vam fer... una demanda que li vam fer l'any passat a la TED del districte, que ens va dir que sí, això es va treballar però des dels Serveis Socials es va veure que no, realment no era gaire operatiu perquè ells treballen per famílies i llavors clar, l'educador de carrer treballa per famílies, l'assistent social treballa per famílies... llavors això era una mica més complicat, però d'alguna manera nosaltres el que demanàvem era això, no?, que... tenir un referent o que se'ns facilités aquest tema.

- Un referent únic entenc que vol dir que tingueu una persona, una assistenta social, per exemple, o un educador social...

1- Sí, una persona...

2- Com adscrita al centre... bé adscrita... com a referent del centre.

1- No, a veure, al centre amb independència de la procedència d'aquest nano. Sí. A veure, per exemple, nosaltres el que demanàvem és que un educador de carrer del centre, i que aquest fos el que es posés en contacte amb la resta d'educadors de carrer. Per exemple nosaltres aquesta Comissió Social la fem amb ell i li diem "fulanito, f... aquest és de tal, aquest és de qual, aquest és de qual...", "doncs ja em poso jo en contacte..." El que passa és que...clar, l'any passat era molt complicat; aquest any la veritat és que la cosa l'hem pogut solucionar amb el tema aquest de l'assistent social de l'EAP, eh? Que ens fa una mica de pont amb els alumnes que són d'altres barris.

2- Perquè els que són del barri d'aquí ve l'educador del barri.

1- Clar, aquí no hi ha problema, el problema és amb els nanos que no són de la...vénen de... o sigui, a la pràctica són dues zones, dues Comissions Socials: el Gòtic, que ve l'educadora del Gòtic, i el casc antic que ve en aquest cas l'educadora, no? No, Ciutat Vella, el nostre és Ciutat Vella, no?

2- O el casc antic... casc antic... Ciutat Vella és tot el districte...

- Per tant teniu com dos referents de zona, dos educadors?

1- Sí...

2- Dos educadors...

1- ... de districte...

2- ... i una tercera persona que seria...una tercera persona de l'EAP que és la que fa de mediador amb els altres.

1- Sí, amb els altres...

2- El que no sigui ni el casc antic ni el Gòtic.

- Però i tots assisteixen a la mateixa Comissió Social? n'hi ha una?

2- No, hi ha dues Comissions Socials.

1- Hi ha dues Comissions Socials... L'Assistent social que ve amb el Just. O sigui, nosaltres al mes tenim dues Comissions Socials, perquè no teniem temps per fer-lo tot amb aquest...

2- Primer perquè era impossible repassar tota la llista amb una sessió, eh?

1- Amb una hora... clar, nosaltres tenim un horari i no podem dir... mira avui... doncs ara jo no tenia classe i ho podem fer, però clar, normalment per reunir totes aquestes persones ha de ser un forat, o sigui, això s'ha de preveure amb l'horari. A veure, no és una qüestió de dir ens reunim, no, no, nosaltres tenim l'hora per fer això, llavors clar...

2- Són dues sessions, no?, mensuals...

1- Sí, dues sessions, això mateix.

2- ... però l'assistent social de l'EAP ve...

1- L'assistent social ve amb el Just, perquè és que té menys alumnes, té menys... I després què demanariem...? Doncs...

2- El que sempre pensem des del centre... que potser clar, és un problema de llenguatge escolar o llenguatge de fora, dels Serveis Socials, és que... més rapidesa en la informació d'anada i tornada, no

1- Sí

2- ... perquè passa un cas, no sé què, des d'aquí preocupa, ara no voldria...però bé, el que sempre comentem. Aquest nen et preocupa perquè tu ho detectes potser des de l'any passat, no?, en un altre centre, perquè té problemes de desnutrició i que veus que està... no prima, està súper prima, no? Llavors això a tu et preocupa, a la tutora també, a la direcció també... truques als Serveis Socials i...

Clar, tu l'estàs veient cada dia a la cria, no? I no tens una resposta així a l'endemà, la tens al cap d'una setmana o dues, no? Clar, que potser no pot ser d'una altra forma, però potser sí, potser es pot... o sigui, agilitzar més el circuit d'informació.

1- Sí, d'agilitzar més, d'anada i tornada de la informació, no?

2- Sí. Jo això ho trobo una mica... que a vegades des del centre es fan molt passos però no tens la informació tan ràpida com necessaries.

1- I a vegades jo he notat... no sé si tu... que a vegades... o sigui, ara en aquest moment, almenys en aquest centre, som nosaltres més les que busquem la col·laboració dels Serveis Socials que no els Serveis Socials a nosaltres, quan ells realment... nosaltres... ells tenen moltes hores, no? No et dic, amb aquest no, perquè ja et dic, són nanos que realment com que treballem molt doncs ja l'assistenta social truca, bum, bum, bum... bé... Però clar, amb els altres... i a vegades doncs la confiança també, demanem la confiança que si nosaltres intentem treballar d'aquesta manera i quan fem una cosa la fem ja amb unes... amb l'assessorament de l'EAP, no sé què... i si fem algun tipus de derivació o fem qualsevol tipus de tasca o de feina amb un nano, que tinguin la confiança que ho estem fent per bé, i sinó que vinguin i ens truquin, no que facin ells... a vegades els Serveis Socials o l'assistenta social, altres tasques paral·leles sense dir res. No sé si m'entens...

- Com per exemple?

1- Per exemple, doncs un alumne que estava aquí matriculat, agafar i matricular-lo a un altre centre, o dir... si nosaltres anem fent la derivació ... perquè és un nano que no ve... que no ve, que no hi ha manera, però és que l'educador de carrer tampoc ha fet res, vull dir... perquè no ha volgut, perquè l'ha portat dos dies aquí, però no podrà, no? Que això potser seria una altra, no sé si hi ha un ... es pot buscar... Ah, jo no, això a mi no m'agrada, a veure... perquè una cosa és aquest nano que li fas un "toque" perquè és una campana d'una tarda... vale. Però sinó no, és el nano que d'alguna manera s'ha d'implicar i ha d'anar, perquè ja són més grans, no? Llavors tampoc... això no soluciona res. Si nosaltres fem una derivació a un centre com aquest CIN que des dels Serveis Socials no diguin "ui, es que allí hay niños muy problemáticos", coño claro que hay niños problemáticos, per això està... A veure, és que aquest nen no és... o sigui és que aquest nen és un nen molt i molt problemàtic. Que clar, és molt més fàcil que estigui aquí, està la cosa més calmada, però és que aquí no està, és que aquí no ve... Doncs l'any passat... és que t'ho dic perquè vam haver de fer fins i tot una reunió amb els de l'EAIA, amb els l'assistenta per un tema d'aquest, no?, que nosaltres havíem derivat a CIN perquè feia dos anys que no venia, dues vegades me'l va portar l'educador de carrer però tenia molta feina perquè clar, aquest any una altra cosa que hem aconseguit és que tenim un educador més, que l'any passat no el teníem, no?

- Quants educadors? Ah, bé, ara en teniu dos.

1- Dos no... bé, a CV... ai, CA, hi va haver una baixa i no la van cobrir. I aquest any n'hi havia un per tot CA. No dona a l'abast, és horrorós, és clar... què anava? Anava a apagar focs als casos més... Llavors això a vegades sí, no?, una mica que... i sinó que et vinguin, et comentin...

- Ja, perquè vosaltres a part del marc de la Comissió Social, algun altre espai de "trobada" no n'hi ha?

2- Es una trucada telefònica, és un contacte en un moment puntual que passa una cosa...

1- Si...Nosaltres el que... sí que hi ha un protocol de demanda...Nosaltres per exemple si creiem... això sí que hi és...nosaltres si creiem... el que passa és que a vegades no ho fas, eh?, si nosaltres creiem que un alumne està presentant algun tipus d'això...nosaltres omplim aquesta fitxa i ho passem a...però no s'utilitza gaire perquè a vegades ella... ja et dic, no? Però això és el protocol d'alguna manera que nosaltres si és un alumne... igual que hi ha el de l'EAP, que també està per aquí, no El que passa és que jo ja entenc que aquestes coses sí, no?, va bé tenir-les, però saps què passa? Que com que nosaltres les famílies que tenim... A veure, jo això entenc que pot passar per exemple a l'EIX, o que tens un nano que estàs notant que hi ha una problemàtica específica, doncs com no hi ha tant contacte, no hi ha tanta relació, doncs sí. Però aquí, com que ja vénen, ja els tenim detectats, ja sabem que la... a veure, si jo per exemple tinc que em ve aquesta nena i ja sé que és del JU i del FER i que és del barri GO, directament truco al educador de carrer i li dic "mira, que no viene", i tal, eh?, perquè clar, aquest...

2- Perquè són famílies ja conegudes i treballades. Clar, i ja saps qui és el referent i ja el segueixes, ja... Ja saps... Potser té més sentit quan obres un expedient de nou, o sigui... aquest alumne i comences a observar des del centre que té problemes i des d'aquí no són coneguts perquè a més és una família que viu fora de Barcelona, no? Llavors sí que té sentit perquè obres l'expedient, però és que en el cas...

1- Ja tenen expedient.

2- Quan ella truca al JU és que el JU ja... la família t'explica...

1- A veure, nosaltres fem una altra cosa, o sigui, nosaltres el que fem és... ara, amb la preinscripció i amb la matrícula... la setmana passada vam tenir una reunió amb el JU i amb la MO, vam mirar la llista de matrícula i vam veure els casos que ja tenien, ja de cara als que vénen l'any que ve.

- Perquè de l'EAP només arriben informes dels de dictamen, no arriben informes de tots els nanos?

1- No, només dels de dictamen.

- Dels de dictamen.

1.A nosaltres ens arriben els informes de primària, que ho fan els tutors. Els tutors de sisè, amb l'ajut de l'EAP. Després ens arriben els de dictamen, arriben via Inspecció, eh?, és la Inspecció el que l'envia. I després... ja està, i després...aquest contrast, però això ho fem nosaltres perquè ho volem fer, ho fem per tenir controlat, perquè quan ja comencem per tenir feina feta... això ja ho vam fer fa dos anys, abans de la Comissió Social sí. Perquè la informació del tutor és més acadèmica, tot i que a vegades...a veure, per exemple el CEIP 1, que també és una escola que està molt acostumada a treballar amb els Serveis Socials, doncs a vegades ells ja t'ho porta, ja t'ho posen, no?, de beques o tal, si hi ha beca ja saps que hi ha alguna cosa... té beca o té seguiment de l'EAlA, o té seguiment de la DEGAI, o té... total, que ... ja ho tens controlat, no?, ja li dius al tutor "mira, doncs tens." Aquest informe d'alguna manera és... els paràmetres de l'informe els defineix... ajuda a definir-los l'EAP. Es estàndard, és un... ara aquí no en tinc cap, per exemple, eh?, però és acadèmic però també hi ha dos o tres coses que sí que et poden donar informació.

- Alguna altra demanda o comentari respecte dels serveis socials?

2- Home, jo una... bé, no sé si la paraula més apropiada és queixa o no, però per demanda... o sigui, nosaltres des del centre normalment als Serveis Socials el que sempre demanem és que... delimitar molt bé el terreny d'actuació de cada professional.

- Ja.

2- O sigui, a veure, en el tema aquest d'alumnes de... bé, de diversitat, hi actuem molts professionals. El primer que hem de tenir clar és quina parcel·la toquem cada un, i en cas de coincidència doncs rendabilitzar esforços, no?, no té sentit duplicar. Per exemple, nosaltres amb l'EAP ens coordinem moltíssim per això, per no duplicar esforços, perquè no té sentit fer una mateixa gestió, no? Amb això a vegades amb Serveis Socials sí que hem tingut algun problema d'interferència, llavors... a veure, ho hem parlat aquí amb la MAR més d'una vegada i tal, o sigui, Serveis Socials té un terreny molt clar que és el de fora del centre, de portes cap enfora, no? Llavors clar, quan ells treballen amb les famílies jo entenc que potser de primeres actuacions... eh?, no vulguin o no estiguin d'acord o el que sigui, però és millor que no facin cap comentari a la família si no es coordinen abans ...perquè a vegades sí que hi ha hagut una mica de... a veure, no passa res, perquè després es parla i tal, però sí que crea un cert malestar...Perquè les coses no es fan per casualitat, es fan perquè hi ha una problemàtica i s'ha discutit molt, per molt greu que sigui. I de la mateixa manera que es fa aquí suposo que també ho fan ells, però ...la seva funció principal no és dins del centre, sinó fora...però per això et dic que normalment... que a vegades...costa d'entendre per què no hi ha una línia d'actuació conjunta quan de fet estan implicats a la realitat del centre en tant que participen...però vegades potser la gent pensa que els professors no treballem bé... a vegades, també és veritat, no?, hi ha la cosa que.. Hi ha un desconeixement de la manera de treballar, no?, i també a vegades els Serveis Socials... les assistents socials tenen un caràcter molt proteccionista, de protegir, no?, de protegir enfront potser del professor que en un moment determinat... a veure, això ha pogut passar, jo no dic que no, i pot passar, eh?, però hem de pensar que tothom treballem bé i que estem fent una tasca dura, i que a veure... i si fem una derivació... i sinó a veure... si no estan d'acord, això, es posen en contacte amb nosaltres i parlem i comentem, i potser ens equivoquem, no?, però a veure, per què tenir...? En el cas d'aquell nano de CIN molt bé perquè va venir la de l'EATA i va venir l'assistenta social, la JOA, no?, i vam estar parlant, i li vam explicar i ho van entendre. A veure, és que aquí havíem... també se gastan todos los cartuchos, es que se gastan, es que no, no, no podemos hacer nada más que llamarlo cada día, llamar al... esto, qué podríamos hacer, ¿que viniera aquí? Le buscamos un referente....

1- Per això, sí que... home, nosaltres el que sempre demanem d'alguna manera, tenint en compte l'alumnat que tenim, són més recursos, però més recursos nostres, no?, .., o sigui, per exemple, mestre de... nosaltres ara estem batallant per tenir un mestre de pedagogia terapèutica o... A veure, més professionals,...o sigui, dintre del Departament... o sigui, més professional per tenir i per treballar aquest tipus de nanos.

- Perquè quants professionals sou en el centre?

1- Trenta. No, la plantilla no és que estigui malament, el que passa que és que...d'aquests trenta, dedicats a l'ESO hi són tots. Només un professor no fa ESO, perquè clar, només tenim dos primers i un segon de batxillerat, només un professor no ha donat... Bé, i la de clàssiques, però ha donat algun crèdit variable.

- I per tant la demanda seria un mestre de pedagogia terapèutica?

1- Sí, a veure, més recurs...

2- Més específic.

1- Més específic dintre del nostre centre per poder treballar bé aquests alumnes amb aquesta problemàtica, però clar, això és una altra història...

- Perquè això del CAEP, això de ser Centre d'Atenció Educativa Preferent, això us ho heu plantejat...?

1- Uuuuui! Moltes vegades.

- I de moment...?

1- Mira, des de que va sortir el decret això s'ha parlat en claustre, nosaltres sempre des de la direcció i des de la junta hem cregut que era un tema que el claustre havia de dir què, a més... i clar, què passava? Al primer any era un claustre que només el 25% tenia la plaça definitiva. Clar, jo dir i votar per una cosa que no... en un centre que no és la meva plaça definitiva... a veure, jo ho faré amb tota la meva bona intenció, però sempre vam creure que com a mínim hi havia d'haver més persones amb plaça definitiva.

- Clar.

1- L'any passat es va tornar a parlar en claustre, fins i tot vam fer un claustre especial, i nosaltres el que vam decidir és que no volíem ser centre preferent sinó zona preferent. Perquè la zona està... tenim tota la problemàtica i tots els punts per ser un centre preferent però clar, si això vol dir que el centre que tens al costat no ho és, doncs... A veure, això surt amb un asterisc al DOGC, això quan et dona una substitució et diuen "ui, és un centre d'atenció preferent!" Això ho sé jo, no? Clar, la gent el que ha de saber és que si és... a veure, la gent ha de saber que si ve a CV ve a CV...

- El tipus de població a treballar.

- ... i hi ha aquesta població, no? Sigui centre preferent o no, si és zona preferent es diu i ja està, però tothom igual, eh?, perquè sinó les famílies ja... A veure, a nosaltres ja ens costa, ja pel tema aquest de la diversitat cultural, la gent de l'EIX no ve, perquè bé... doncs amb l'escola pública ja s'està veient el que està passant, que està tancant aules, i hi ha un desplaçament de... fins i tot de l'escola pública fins a les zones de més poder adquisitiu, no?, fins i tot hi ha un recorridó, no?, fins i tot de la pública de les zones altes de Barcelona, no? O sigui, com que la gent pot fer el que vulgui, pot anar on vulgui, doncs...

- De la públic, adscripció única?

1- Si és una qüestió de demanda, però si hi ha places... I clar, en aquest moment hi ha places, doncs hi ha alguna... i si a sobre et surt amb un asterisc i tal... clar, nosaltres no volíem... volíem zona, perquè la zona sí que ho és.

- Això de la zona no es planteja, no?

1- Sí, s'està mirant, nosaltres... és la proposta de tots els centres, eh?, a veure, aquesta proposta no només ha sigut nostra, sinó dels directors de la zona.

- Perquè vosaltres... els directors de primària i secundària de la zona us trobeu d'una manera regular i...?

1- Això... de primària i secundària... de secundària sí.

- De secundària.

1- De secundària sí, eh?, i de primària alguna vegada, però no hi ha tanta... eh?, però de secundària sí, eh?, i per això, va ser una proposta.

- I què implicaria aquesta proposta vostra?

1- Que tots... o sigui, per exemple, el Verdaguer, el... tots seriem de zona preferent i és més professorat.

- I des del punt de vista dels recursos del territori també...?

1- No ho sé...

- Encara està...

1- De moment de plantilla sí que tens més professorat.

2- I a nivell de beques també.

1- Beques...Bé, això és... ser CAEP ja suposa això.

1- Sí.

2- O ajudes econòmiques, no?, més ajuts. Perquè aquest any per exemple el programa de Compensatòria que dona molt poc, doncs el poc que ha donat ho ha donat només als Centres d'Atenció Educativa Preferent,

1- A veure, és que a més és una mica així, o sigui, que tu l'hagis de demanar... no sé, tal i com ho van muntar no?

- Teniu alguna proposta escrita els directors de la secundària sobre això?

1- No ho sé, suposo que sí.

- Passem a una altra qüestió. De les mesures generals d'acollida de l'alumnat m'heu parlat una mica del trànsit de primària a secundària. Aquets informes que fa el tutor o tutora de primària, de sisè, i que en el marc dels criteris que estableix l'EAP, no?

1- Sí, perquè a més ens reunim, fem una reunió amb els professors de primària, o sigui, nosaltres fem una reunió amb els tutors de primària, que hi ha la de l'EAP si pot ser... normalment sí, a les dos ha estat, i la de Compensatòria. El que l'hem fet amb els centres que majoritàriament vénen més alumnes, clar, si vénen un o dos del Verge del Pilar truques per telèfon i t'ho expliques, no? Però amb els altres sí, ja ho vam fer l'any passat i l'anterior, sí, això sí que ho fem, eh?

- I jornades de portes obertes també se'n fan?

1- Sí, això de portes obertes les fem... a veure, nosaltres fem tot el que és... nosaltres comencem, al mes de Març ja fem una visita, fan una visita els alumnes de sisè al centre, amb el tutor, eh?, vénen al centre i els reben, d'alguna manera, els alumnes que estan fent primer. Llavors els expliquen. Bé, nosaltres els hi ensenyem el centre i els hi expliquen la diferència que hi ha entre primària i

secundària, les coses que més els hi van sobtar quan van arribar, i una mica des del seu punt de vista, no? I llavors pregunta, i fa preguntes de les coses que més els interessa.

- I en principi aquests nanos es coneixen perquè si fa o no fa vénen...?

1- Sí, a més es coneixen, ténen germans i tal... i llavors pregunten "¿y el horario? ¿y cuántas tardes..", i no sé què... i tal, no?, llavors això és el típic que es fa. També, quan és la setmana normalment de portes obertes fem la jornada de portes obertes per pares, mares i el que vulgui venir, eh? I llavors...

- Què es fa, una xerrada amb les famílies de primer...?

1- Sí, de primer, o si hi ha algú que vol venir perquè s'incorpora a un altre curs... Això es fa... es fa una mica... és la cap d'estudis qui els fa quatre cèntims, vull dir una mica d'explicació en general, perquè després al setembre nosaltres fem la junta, cada any hem fet una reunió al setembre. I... a veure, què estava dient... sí, al setembre fem el que és la reunió de pares i mares amb la junta, i és general, eh?, és una reunió general, i després a l'octubre fem la reunió amb el tutor - classe, eh?, això es fa a l'octubre. I el que és el pla d'acollida... el que fem és que al setembre doncs llavors reunim els nanos en grups de deu i omplen unes dades, i es fa sobretot... a veure, el tema d'omplir dades és per tenir-los... bé, són dades personals tal i qual... es fan i el professor fa una entrevista individual de deu minuts amb els nens. Després nosaltres fem... o sigui, el que és els professors d'instrumentals en reunim... perquè a vegades nosaltres tenim moltes informacions, no?, però sempre a vegades són parcials, o són diferents criteris, a veure, no sé... llavors fem una prova d'instrumentals, fem una prova... sobretot pel tema de la diversitat, eh? A veure, perquè són nanos que aniran amb la psicopedagoga a fer, en grups reduïts de deu nanos o menys, a fer les instrumentals, matemàtiques, català i castellà. Fem aquesta prova, a vegades jo... sempre he cregut que aquestes proves van bé, però a vegades no són del tot fiables perquè els alumnes estan bloquejats, perquè un dia... Però bé, sempre aquestes setmanes, les dues primeres setmanes doncs el grup de diversitat pot canviar en funció de si després el tutor veu que no, perquè a vegades també cada professor fa una mica de prova inicial de l'assignatura...

- Vol dir que ja desdobleu el grup en dos.

1- Sí, sí, o sigui, nosaltres si tenim... nosaltres tenim dos primers, a les instrumentals se'n fan tres. L'any que ve la proposta és a veure si es pot fer amb totes les assignatures. Aquest any hem pogut fer un desdoblament a anglès i desdoblament a socials en menys d'una hora setmanal, que és el que no teníem.

- I quins criteris són a l'hora de configurar els grups, es fa per nivells també?

1- Sí, no, els nivells de moment es fan a tercer, a primer i a segon no s'ha fet. El que fem nosaltres, els criteris per fer la distribució de grups es feia segons la informació de primària, fer-los el més equitatiu possible, en un qnat a distribució de nois-noies, per nivells d'aprenentatge que siguin equitatius i algun tipus d'apreciació que havia donat el tutor, doncs... "el fulanito y el fulanito no pueden estar juntos, el fulanito sólo no trabaja", etc. De moment s'ha fet així, eh?, no s'han fet itineraris a primer i a segon. Això no vol dir que potser el claustre es planteja fer algun tipus de... A tercer aquest any sí que s'ha fet.

- Sí?

1- Sí, perquè a més ha anat bé perquè és el grup on està la UAC, llavors tens el grup majoritari de trenta que més o menys van tirant, i després tens el grup que li costa més, té més problemàtica, és més lent d'aprenentatge, i llavors tens la UAC; això vol dir que moltíssimes hores tens un grup de quinze nanos que pots treballar molt bé.

- Ja... I aquests nanos com s'integren després en el grup?

1- Els de la UAC?

- Sí.

1- Els de la UAC a veure... nosaltres aquest tema de la UAC... és un tema nou. A veure, nosaltres l'any passat ja teniem la UAC però va ser instrumentals, o sigui, d'alguna manera el que feiem era tothom...era com de reforç. Aquest any ja s'ha fet la UAC amb la classe, l'aula-taller... si vols després te l'ensenyo.

- Sí.

1- A l'aula-taller el que vam fer és... els alumnes estan en crèdits variables, estan amb la resta a la tutoria i l'educació física. A les altres classes estan amb grup UAC, però et dic que de moment l'estem valorant. Estem valorant aquest tema, eh?, l'estem valorant.

- Molt bé... què anava a dir-te... amb les famílies que no vénen quan feu l'acollida a primer d'ESO es fa algun tipus d'intervenció...?

1- Normalment són les famílies que ja sabem que no vindran i que haurem de començar a treballar amb educadors i... A vegades és curiós, però a aquesta reunió de primer de curs vénen més que després, perquè moltes vegades vénen a preguntar beques i coses d'aquestes. Perquè aquesta és una altra, vull dir també són algunes famílies que estan molt acostumades a tenir ajuts. Llavors sí que vénen perquè han de preguntar la beca aquella que no la tenen clara i tal, a això sí que vénen, però després, per la responsabilitat que ha de tenir la família, això és el que els hi costa, eh?

- Ja. Els casos d'absentisme, quin tipus d'acollida fa el centre a aquests nanos un cop tornen, es fa alguna cosa, o senzillament es reincorporen, o si es reincorporen se l's dóna més feina o què es fa?

1- No, no, nosaltres... a veure, mira, l'intermitent... clar, evidentment aquests nanos ja porten un endarreriment, però si són nanos que normalment no fan res a classe perquè l'absentisme pot jugar,... va lligat, tampoc si li dones més feina no farà res. Nosaltres ara el que ens estem plantejant és la repetició, la repetició fins i tot d'un primer o d'un segon d'ESO.

- Sí?

1- Sí, per exemple, la Dolores, nosaltres tenim una nena que se'n va anar a València i l'altre dia va venir i va dir "que se quería matricular de tercero". Le dijimos "¿de qué de tercero? Tú si te matriculas en algo te matricularan en segundo", perquè és que no... ha faltat sis mesos. I després una altra també, aquella nena de la diàlis, de la mare, l'any passat pràcticament no va anar a l'escola, doncs aquesta nena... Aquest any no ha faltat, no?, em comentava el tutor que no, que li està a sobre i tal, i repetirà primer, eh?, però clar, posar-li més feines si ja la que ha de fer normalment no. Perquè clar són nanos... a veure, estem parlant que són nanos que ja quan ens

vénen ens vénen amb un nivell de cicle inicial, això significa que...jo ja quan vaig fer l'any passat el traspàs vam detectar com uns vint-i-cinc alumnes o més en cicle inicial. A part del Mustafà, que no sap res de castellà...vaig detectar uns quants que acaben d'arribar...

- Que estaven deescolaritzats

1- No, que han passat la primària a anys i anys i anys, que nosaltres aquest any hem fet la proposta que el Pere Vila es quedi aquests nanos un any més, repetint, però no repetint sisè normalment, sinó que tinguin un professor que els hi faci les instrumentals, eh? Perquè a veure... aquí nosaltres...O sigui, que repeteixin amb reforç, perquè no és qüestió a vegades de repetir de curs, perquè són nanos que han tingut... mira, tres anys d'escolarització, tres, zero, cinc, cinc, tres... Els de la República Dominicana ténen un nivell d'aprenentatge baixíssim.

2- Són nanos que necessiten un reforç però a nivell d'instrumentals, no de... Perquè a més, aquests nanos de la República Dominicana vénen amb una escolaritat molt baixa. A mi no m'agrada pensar que tots els que vénen d'aquest país... però els que nosaltres hem conegut i que jo tinc experiència directa de treballar amb ells, són nanos que ténen un escolaritat baixa, eh?

1- Perquè de fet allà ja no es fa una escolarització regular.

2. Per exemple el cas del Máximo, és un nen que jo el vaig tenir quan va entrar a cinquè al CEIP 2. Aquest nano si en comptes de posar-lo a cinquè s'hagués posat a quart potser podria haver anat millor. Avui parlava amb ell i jo l'animava dient "està molt bé, Máximo, si has de repetir, perquè t'anirà millor"...

1- Clar, perquè hi ha molts alumnes que han anat passant de cursos, de cursos, i no han après...

2- ... i el nen fins i tot estava com... no content però...ho acceptava bé. Doncs aquest nen, com que resulta que hi havia molta distància, a mi un dia m'ho explicava, de casa seva a l'escola, doncs hi havia molts dies que no hi anava.

-Però la pràctica de la repetició amb la Reforma sembla que s'ha perdut, no? O no?

1- No, no et pensis, eh? No ho sé, eh?, a primària...

1- A primària clar, és que és la primera vegada, estava totalment perduda, nosaltres vam passar, el que passa que clar, ens ho estem replantejant, perquè nosaltres van passant... l'any passat gairebé només va repetir una nena i en canvi aquest any ja estan repetint nanos, repetiran nanos a primer i repetiran nanos a segon. O sigui, el que nosaltres no podem és imitar, imitar, una manera de funcionar que hi havia a la primària, que era passar curs. A veure, nosaltres volem que no sigui així.

- Però és cert que aquesta pràctica de repetició a primària s'ha perdut una mica?

1 Jo penso que sí, i et ve amb un informe que et diu que té cicle inicial, mires la data de naixement i no ha repetit mai! No? I no és de necessitats educatives especials, que l'altra cosa és dir... clar, si és de necessitats educatives... Bé, la Thais ha arribat, no?, una nena amb una discapacitat ha arribat, no és qüestió que repeteixi. Llavors ja et dic, que aquest nano quan torna doncs mira, se l'intenta

animaar, que molt bé... que aquí una política més d'animar-lo que no de...

2 O sigui, es parla amb ell, que per què no ve i tal i qual i se l'intenta ajudar, no? Els casos d'absentisme intermitent, quan retornen al centre, són com més recuperables que els altres que ja van per altres derivacions.

1- Sí...

2- Perquè clar, és el que ella explica, o sigui, si és una nena que sabem que no ve perquè la mare ha estat amb diàlisi i han tingut molts problemes a casa seva per afrontar-ho, doncs quan ve benvinguda, no?

- Clar.

1- A vegades jo et dic una cosa és que a vegades quan fem..la reunió social aquesta, dic és que a sobre "sales hecha polvo", es que estos niños te lo juro, tenen unes històries que són... i clar, si es un o dos... "oh, es que tenemos un problema en la escuela", dic "vale, uno". Clar, escolta, és que no és un o dos, és que són molts, eh? I a més amb això, en aquest sentit clar, com que els veus així tan "maleados", clar, l'afectivitat es más... és más respuesta afectiva, eh?, por nuestra parte, porque los ves muy tocados, són niños muy tocados, son niños muy tocados, eh?, muy tocados, y que han vivido unas historias pero muy duras, eh?, entonces eso hace que también quizás... pues los tutores y todo el mundo... y la gente invierte muchas horas, y en ese sentido aquí la gente... no sé, claro yo estoy en la junta claro, pero es que el otro día me dice un profesor, me dice "he ido al CAPIP." Fue directamente a mirar al CAPIB a ver si la niña esta había ido... Claro, que eso según dónde no te lo encuentras, eh? Claro, aquí ya... aquí no, la gente estan... nos hemos acostumbrado a trabajar de ésta forma, no? Y los resultados a mi me gustaria que fueran más... son pocos, eh?, porque tenemos una población que cualquier cosa que haces te cuesta muchísimo. Claro, te cuesta muchísimo, los resultados aquí... pues tienes que estar constantemente tirando de la cuerda... Pero que no haya conflictos, que no haya peleas, que quieran venir al centro, que haya una respuesta positiva de cara a ellos, que cuando se vayan incluso porque has hecho una derivación de que te tenían harta si eran dos niños de cuarto se vayan llorando...eh? Tienes eso... en parte pues piensas mira, algo... algo haces.

2- Ya, algo estás...

1- Claro, cosa que piensas que a lo mejor en cualquier otro centro pues los resultados son...Hombre, aquí... No vienen a matricularse, estamos con la matrícula... todavía estamos matriculando.

- ¿Si?

1- Porque no hay manera que nuestros alumnos, los nuestros, vengan a matricularse. Entiéndeme, eso es que no hay nadie detrás que diga... y tienes que decirles "que tienes que matricularte, que tienes que matricularte..." En otro sitio los padres estarían pendientes. Pero por otra parte a veces lo que digo yo, tienes más problemas con... a mi me molestan más los dos alumnos de cuarto que dices "oye, pero si están totalmente estructurados y es que no hace nada...", te da más rabia, por eso te digo que la parte ésta afectiva con ésos críos te sale más, no?, te sale más, porque los otros piensas "oye, es que no..." "Con los cuarto, claro, que ya tienen dieziocho años y están todavía que... y que vienen aquí a hacer vida social, dices "a ver tio...", eh? mira, es que es verdad, mira, ya está bién, no?, que te tenga que estar aguantando yo aquí tus pamplinas? Y en cambio con éstos pues pasa eso.

2- I aquí en aquest districte és molt fonamental perquè és una mica el cavall de batalla, és tot el tema de reforç i d'ajudes externes que té el districte, que n'hi ha molts i jo ara... teniem des del programa la idea d'intentar reordenar... no reordenar-los, perquè ja funcionen bé...

1- Sí, funcionen...

2- sinó de fer una mediació, de seguiment, de cada centre dels alumnes que van i què fan, no? Perquè aquests nanos que ténen tantes dificultats, que si se'n van a un lloc com és qualsevol d'aquests centres on ténen un lloc per estudiar, un lloc que vol dir una taula, una cadira i llapis, eh?, perquè també passa per aquí a vegades... doncs com a mínim ...

- Son com centres de dia?

1- No...

2- No són tant centres de dia, són centres que a partir de les 17:00-17:30... Com casals, sí..., com casals... Fan una mescla... alguns fan una mescla d'ajudar-los a fer els deures que porten de l'escola, els típics deures que porten de l'escola...

1- Son professores particulars, que mira, que es un chollo, que realmente piensas tú, oye...

2- TRIA té un educador... bé, que és voluntariat, per cada nen, o sigui que el nen que va allà té una persona exclusiva per ajudar-lo a fer els deures, tu, o com a mínim per explicar-li allò que no acaba d'entendre i tal. Per això, com que vam parlar l'altre dia amb gent de TRIA i de XARVO, que són responsables... doncs l'any que ve a veure si podem fer, que estem fent la proposta, com una fitxa o un protocol així, que el tutor pugui dir-li a l'educador "fulanito..."

1- De fet existia, eh?

2- ... sí, "fulanito, que va a tal, doncs té problemes... jo que sé, de suma i en no se que, no?, "o en la resta no sé què...", doncs aquest educador sap que pot incidir aquí, o viceversa, no? Tenir com un contacte més de... més continu, no?, més quotidià.

1- Sí, perquè l'any passat sí que va venir la noia del XERO I TRA, ara que me'n recordo, i vam repassar les llistes.

2- N'hi ha molts! Un és XARVO, que és Xarxa d'Acció Voluntariat... bé, no sé les sigles...

N'hi ha algunes associacions, per exemple, AFAJAF, aquesta que fan classes d'àrab, aprenen àrab, eh?, o sigui..

2- Jo tenia la segona intenció, eh?, de... bé, en tenia unes quantes, no?, aprofitant la jornada intensiva, per visitar-los tots, perquè també dius... bé, m'agradaria conèixer-los, veure com ho fan, alguns ja els conec, per exemple, XARVO i TRIA, no?, aquesta tarda vaig a XARVO, no?, però conèixer tot el que hi ha...perquè llavors també t'ajuda a derivar millor, no?, des del centre.

1- Sí, ells el que fan és que al començament de curs vénen, ve l'educador de carrer, ve el monitor, i passen per les classes, i de fet els nostres, els que fan, això del reforç escolar els hi costa i molts que hi haurien d'anar no hi volen anar perquè han de continuar estudiant i no hi van, però sí que fan futbol, van al casal d'estiu, fan colònies, eh? I també és una manera que per exemple l'educador de

carrer a vegades els controlli, si hi ha problemes... no n'hi ha hagut, però a vegades si hi ha algun tipus de problemes de consum, d'alguna cosa d'aquestes, no?, doncs és la manera de dir... vam detectar a començaments de curs una cosa d'una cola, d'un... doncs de seguida l'educador de carrer... fins i tot el vam haver d'enviar al pediatra, a veure com estava el tema i a veure que passa amb això. Ja et dic, estem a sobre, eh?, estem una mica a sobre.

- No sé si tinc alguna cosa més a ...

2- Si és que tornant al tema d'absentisme el tema seria el de la derivació, tornant al tema de l'absentisme, el tema de treball més important és la derivació al centre a on aquell nen o nena podria treballar millor, fer alguna cosa que...

1- Que hi ha gent que ja d'entrada no està d'acord amb la derivació, perquè clar, és aquest esperit de la Reforma que a la Reforma tots els nanos són nostres, però això a vegades és una falàcia. Clar que sí, jo tinc un alumne aquí apuntat, que és meu, però això no és cert...perquè si no ve.

2- És que un dels casos que jo més he treballat era.. un alumne d'incorporació tardana i tal que després ha tingut molts problemes perquè no estava alfabetitzat, ja n'hem parlat abans, i per temes conductuals, tenia un caràcter molt agressiu i bé, un nanos complicadet, eh?, i tal, doncs en aquest centre no hi havia... van arribar a la conclusió que no es podia fer res més, o sigui, l'agafava la persona del Turmeda del SEDEC, la Neus, la psicopedagoga, també a nivell de grup reduït, jo en algun tema he de preparar-li... Perquè també el que faig aquí és preparar algun tipus de dossier, agafant... com que són nanos amb un nivell tan baix de necessitat inicial, doncs fer un refrito, no? De preparar un dossier que el nano pugui treballar una mica temes de llengua i tal. Bé, jo preparant aquest tipus de material per aquest nano, mil coses, i al final la conclusió és que aquest centre, aquest, no tenia els recursos necessaris perquè aquest nen pogués estar atès en les seves necessitats, per això va començar tot el tema de derivació, no? I al Turmeda i a la TAE, fora, també van veure que no el podien atendre, i al final ha anat a parar en un centre que està a Les Planes i que tenen bastants nens així conductuals i que bé, que té més recursos per poder-los treballar.

- Què és, una UEE, una Unitat Externa?

2- No, perquè és una escola de primària però que és concertada,, es diu... no sé si et diré bé el nom, és igual, una escola que està a Les Planes i que el mateix Departament... perquè el cas aquest va arribar a la delegada, i tot... van veure que potser aquest seria un centre... un centre concertat, de caire religiós o d'origen religiós, que tenen quatre o cinc alumnes per nivell i que tenen recursos per atendre aquest alumnat. Llavors clar, a vegades el que... és el que diu la Margot, la Reforma està molt bé i a més jo sóc de les que ... m'ho crec, i a més es treballa molt millor ara, no?, però també és veritat que el centre de secundària hi ha un moment que per determinats nens no té recurs, ja. A part de la persona humana o del personal, que està més que disposat, però sinó li pot oferir res més a aquest nano... Jo l'he viscut molt a aquest nano perquè en ser d'incorporació tardana l'he conegut més, a més conec als seus germans que estan a la primària, no? Que no tenen cap problema i que van seguint l'escolaritat més o menys bé, no? Però aquí vam arribar a la conclusió que amb aquest nen no es podia fer res més des d'aquí més que aguantar-lo i mal aguantar-lo, perquè també... no estava bé, no? Llavors és veritat que hi ha un moment en el que la derivació és necessària.

- I aquest cas... sabeu com li va o...?

2- Bé, jo estic fent el seguiment d'aquest nen, eh? Sí, vaig anar amb el pare, amb el nen, a presentar-lo a la direcció de l'escola... vaig fer una mica de mediatra entre la família i la nova escola i tal, i després vaig tornar un altre dia, ja sola, a parlar amb la direcció i amb la tutora que tindria, no?, per posar-li en antecedents de quin era el seu nivell, no?, perquè també enviar un nen així... Ja que ho tenen aquí tot investigat doncs estalvia feina, i a més com a ajuda, no? I tal, i he fet una segona trucada i bé, va tirant bastant bé, té... ha tingut alguns problemes com és lògic a l'hora de patir i d'esbarjo i tal..., perquè és un nen que sí que pot tenir una sèrie de relacions, però és que és molt agressiu i de seguida pot acabar pegant, no? Però bé, no estaven descontents, eh?, perquè tenen més nens així també, o sigui... La diferència és que aquest nen allà no destaca, o sigui... almenys si més no, ni que sigui com expressió que ens puguem entendre si ell té una conducta en un moment agressiva amb un altre, l'altre també li respon, o sigui, no és com en un altre lloc que potser el que guanyi més és ell, no? Però no, la tutora, que vaig parlar amb ella, em va dir que estava bastant bé, dintre de tot. A nivell d'aprenentatge ells van decidir coses diferents, no?, de dir bé, aquest nen si està així tal i qual potser que incidim més en el castellà oi tal. Clar que aquest és un altre tema polèmic, eh?, molt polèmic. I jo personalment també tinc molts dubtes, davant d'un nen així que a més a més el que has de fer és d'aquí als setze anys preparar-lo mínimament en les instrumentals i en el coneixement de l'idioma perquè pugui treballar d'alguna cosa o fer algun programa de Garantia Social, perquè la idea és aquesta, bé... fas català?, només?, l'ajudes amb el castellà? o defineixes i fas només castellà, com a llengua, no? En aquella escola la derivació que fan amb tots aquests nanos és en castellà. Que és la llengua d'aquests nanos, és la llengua que... si s'ha de treballar doncs mira, amb aquesta llengua també treballarà, no?, llavors aquest és un tema que està així en discussió, no? Perquè és diferent el nen que no té cap problema que s'incorpora aquí, jo vaig tenir el primer any dos nanos de Bulgària brillants, totalment brillants, aquests nanos o sigui... al segon trimestre ja incorporaven el català, el castellà... més els tres idiomes que ells ja sabien, eh?

2- Sí, una passada, mai he tingut uns alumnes així a la meua vida, no?, i clar, és que d'aquests nanos no en parlem.

2- Llavors clar, varies en això, no? I ara, abans que acabi el curs sí que tinc previst fer una trucada, potser no cal, me n'hi aniré, però bé...

- Per saber com està el cas?

2- Sí, per fer una mica el balanç i tancar el curs, no?, perquè l'any que ve aquest nen se suposa que farà sisè allà. Ara està incorporat a cinquè perquè és possible que parlem de la repetició. Per edat aquest nen, fent els informes corresponents, està dos anys a la primària, tot el cicle de la primària. Llavors, donada la situació, és millor que faci bé, ara s'ha incorporat en un grup de cinquè, l'any que ve faria sisè, i segurament que l'altre any, depèn de com anés tot...ja no repetir-lo, doncs derivar-lo ja en algun programa de Garantia Social o a una unitat externa, però ja de cara a un aprenentatge d'ofici.

- Ja. En el districte hi ha alguna Unitat d'Escolarització Externa?

2- Crec que no, però això jo no t'ho puc respondre, és més aviat la persona de l'EAP i tal potser la Margot ho sap. Però crec que no, eh?, ara mateix... bé, espera, està... A veure, és que l'Ajuntament aquest districte, com que té molts recursos i tal, ja abans que es fes tot el tema d'Unitats Externes, UEE, tenia Aules-Taller, i té Aules - Taller. I aquestes Aules - Taller, sobretot algunes, estan en vies de...de

reconversió perquè sigui això, eh? Perquè n'hi ha una al Raval que hi enviem nanos d'aquí, que fan pretallers i després els preparen per... o sigui, els nanos comencen fent una pràctica del que seria un inici, una introducció a una professió, i ja si es decanten més... perquè clar, també ténen l'orientació d'una psicòloga que hi ha allà, doncs a l'altre curs ja es matricularan directament a l'Escola d'Hosteleria o a l'escola que sigui, no? Llavors aquesta està funcionant bastant com a UEE de fet, no?, perquè ténen atenció a partir de les 19:00 de la tarda o ténen atenció des del matí, eh?, en horari escolar. Però no et puc explicar res més perquè no ho porto, no? O sigui, ja està.

- Molt be. ha estat molt fructífera per a mi la reunió.

2- Bé, de fet mira, també la sort de tenir disponibilitat tot el dia, no?, perquè jo un cop que he acabat aquesta última classe... Les demés acabo a les dotze, després normalment estic fins a les 13:00, faig alguna coordinació amb ella, o amb la Marisa de l'EAP, sempre tenim alguna cosa a comunicar-nos i tal, no?

- O sigui que avui hem agafat un dia perfecte.

2- Sí.

- Realment. L'altre dia vaig estar al centre que teniu... al centre de recursos que teniu els professors de Compensatòria a Barcelona...

2- A Centelles?

- Sí, hi vaig estar perquè... vaig conèixer el Lluís Murua de la zona nord.

2- Ell està a Nou Barris.

- Sí, sí. I em va convidar a assistir-hi, hi vaig estar el divendres passat.

2- Sí?

- Sí.

2- Ah, molt bé, no?

- Sí, sí.

2- O sigui que ja has passat pel centre de recursos.

- Sí, clar. Home, quan em va dir que era l'únic centre de recursos que hi havia de Compensatòria a Catalunya vaig dir... jo vull veure'l!

2- Sí, és un xiringuito...són dues sales com aquesta o tres,

2- El centre de recursos que ara s'ha habilitat, que està més al centre...al carrer Centelles. A Centelles. Sí, és per tota Catalunya, és una passada!

- Sí, és que quan m'ho va dir jo vaig dir "jo vull conèixer-lo, aquest centre".

2 Els que més vénen són la gent de Girona, perquè a Girona està molt organitzat, eh?, el programa de Compensatòria... a Girona...

- Sí? Però de qui depèn el programa de Compensatòria?

2- Doncs de la Delegació, de Direcció General. Direcció General té... és la dependència directa, però té branques en cada Delegació Territorial.

- Ja, ja. Estàvem parlant de les Unitats d'Escolarització Externa.

1- Ah, d'UEE.

- N'hi ha alguna UEE en el districte?

1- Sí, la dels Infants del Raval.

- Ah, m'ho comentava...

1- Que funciona a més bastant bé. Perquè després hi ha una altra però nosaltres la veritat és que amb la que tenim més relació i que derivem els alumnes és aquesta, la del Raval.

- Quants nanos teniu a derivació a UEE?

1- Mira, nosaltres tenim... en aquest moment en tenim un a primer, un a segon, i un a quart que no val. Porque ya tiene dieciséis años el Roni, y cuando... estaba esperando a cumplir los dieciséis para dejar de venir. La veritat és que els que estan... el de segon em penso que també té molts problemes, perquè aquesta està a... clar, van obrir unes classes d'Unitat Externa allà a la Zona Franca, i clar, aquests nanos que són nanos amb absentisme i amb problemes i clar, no va

1- A veure, nosaltres fem la derivació. Clar, nosaltres això és un tema que passa... la de l'EAP fa un informe, fem un informe a l'institut i això s'envia a Delegació, i allà la Inspecció és la que estudia cas i decideix. Clar, nosaltres si creiem que un nano ha d'anar a una UEE fem la derivació, però no diem... bé, podem proposar, no?, però clar... depèn de les places que hi hagi... Clar, depèn de les places, eh?, i ja quan es va obrir aquesta UEE perquè ja teniem una FP adaptada i ja d'alguna manera es va dir, que potser el...

- La del Raval?

1- No, la del Raval no, la del, d'allà...

- De Zona Franca.

1- A Zona Franca, aquesta era una Aula-Taller, funcionava com a Aula-Taller, i funciona molt bé, eh?, perquè... funciona molt bé. En canvi l'altre doncs clar, si són aquests alumnes que ja els hi costa, doncs no... haver d'agafar l'autobús, haver de... mira, nosaltres vam fer la derivació d'un nano absentista a primer, aquest que està a primer, el Alfonsito...

2- L'Alfonso, no?, ja...

1- que si te digo que nos estuvo, que para hacer el tema de la... lo derivamos, entró... yo creo que estuvo sin ir y trabajando el tema más de un mes y medio, más de un mes y medio porque no quería y no sé qué, y no sé cuantos, y no sé como... Ara està encantat, perquè normalment la manera que ténen de treballar després els hi agrada...

- Què els hi pot oferir una UEE que no els hi pugui oferir el centre?

1- Doncs mira, a la UEE treballen amb petit grup, treballen amb menys professorat i amb un tipus de professorat... doncs és el que diem, això ho podria oferir, o ho hauria d'oferir l'escola, però a veure nosaltres, un centre de secundària, té la característica que la gent

no escull. A veure, tothom és professional, però d'alguna manera... pots tenir una comissió de servei, però la gent no. O sigui, a vegades també hi ha disparitat de criteris, no estàs tant per fer una feina d'assistència social o per treballar aquests casos, a veure, els professors d'ESO, pels tutors ho fan i tal, i aquí la gent més o menys ho fa, però no és la nostra feina. A veure, a vegades aquest tipus d'alumnat necessita un seguiment molt, molt, molt específic, estem parlant que cada nano té un tutor, nosaltres estem parlant d'un tutor per grup. Que nosaltres aquest any el que hem fet és potenciar les tutories i a primer hi ha dos tutors en vista de com són aquests nanos. A nosaltres les tutories de primer ténen dos tutors, però clar, aquí treballen en grups de deu, amb intentar canviar... per exemple, què ens trobem nosaltres amb els nostres alumnes de la UAC? Que clar, que estan fins i tot massa mimats dintre del que és el sistema de l'escola. És el grupet apart, que fan les seves coses que estan fent i tal...

- Ja, ténen com un tracte preferent, diríem.

1- Clar, clar, són els reis del mambo! Clar, això... si estàs fora, estàs fora, però quan estàs a dintre i els teus companys no poden baixar a fumar entre classe i classe, tu tampoc. I clar, en una escola pot crear més problema, en canvi aquí doncs ténen... és ja et dic, és una tutoria més personalitzada, és gent que està acostumada a treballar amb aquest tipus d'alumnat i potser més voluntariat, no? Si que és veritat, però tothom d'alguna manera hem de ser professionals, i jo penso que potser aquí sí hi ha una persona que no, és la Inspecció la que ha de dir... Però clar, el tema de les comissions de serveis, també hi ha molt... a parlar. A veure, perquè... a veure, si aquí s'ha creat una plaça, hi ha unes places, jo puc accedir a elles i ja està, no? Vull dir joestic aquí en comissió de servei, i porto un comissió de servei... no he anat mai a la meua plaça definitiva, imagina't, a Viladecans ara fa un any, abans la tenia a Caldes. Llavors ja et dic, no?, jo porto molts anys en comissions de serveis i sempre he estat amb històries d'aquestes, no? però també pot ser una manera de... fins a quin punt... com ho controles, no?, que realment les places siguin certes i no estigui col·locat qualsevol. O a veure, tothom tenim dret... si hi ha un lloc i hi ha una plaça aquestes places han de sortir, si després la persona no funciona amb el funcionament del centre, doncs això és la Inspecció la que ha de dir no?

- Ja. No, però t'ho deia en el sentit que igual... a més de ser Centre d'Atenció Educativa Preferent doncs que la...

1- Hi ha gent que ho diu, per exemple la mestra de l'EAP, ella els que ens diu és que aquests centres hauria de ser tothom en comissió de serveis. Per exemple... això s'ha creat amb la UAC, amb la UAC sí. Un perfil professional específic. A veure, amb la UAC és un perfil i ha de ser un professor que vingui... normalment aquest sí que pot ser... ho podem dir nosaltres, no?, tenim aquesta persona i la volem, amb un perfil determinat. Amb la UAC, perquè sí que és aquest...

2- El que passa és que és veritat que és contradictori a tot el tema dels drets del que és els drets del funcionariat, no? Clar, bàsicament seria gent amb ganes de treballar amb aquests nanos, no?

1- Clar, el que passa que això... si sóc a la zona preferent... a veure, la gent el que ha de fer és enterar-se d'on està l'institut Clar, a veure, tu el que no pots dir el Roger de Flor i em penso que està al carrer Roger de Flor, a veure, sí, per exemple, és veritat... A mi quan em van dir Pere Vila què vaig dir? Pere Vila, Ciutat Vella. Jo venia d'allà de Nou Barris, jo venia d'una escola També és això, no?, a veure, la gent també. A veure, també una mica la gent saber... s'ha de... I ara ja sí, perquè ara a veure, als que venim de BUP ens

han canviat completament el panorama i ens han canviat la feina, jo és el que dic, ens han canviat la feina. No a tots, però a la majoria ens han canviat molt la feina, clar, per tant en aquest tema també la gent una mica doncs ho pot valorar, anar a l'institut, mirar... També tens la manera, no?, de... si tu vas a gastar... A veure, jo et dic una cosa, aquí la gent... tenim molta gent de definitiva, i la gent que estem... la que està de definitiva el que està dient és que aquest és el nostre centre, aquest és un centre que ens hem gastat molts punts i que l'hem de salvar...

1- Per això et dic que la gent també en aquest sentit també està dient "no, no, yo me he gastado muchos puntos", así en plan práctico...

- Què vol dir que t'has gastat punts?

1- A veure, que per venir aquí hauries de tenir molts punts, però bé, això vol dir que aquest centre ha de funcionar bé. Clar, no és de dir, aquí tenim gent que és gent que és això, ja tenia una puntuació per arribar i tal, però que realment això també pot ser una manera de dir "bé, a veure, jo no estic aquí de pas, aquest centre ha de funcionar", i aquesta és la problemàtica, aquest centre té aquesta realitat i no podem, per tant ja et dic, les coses segons com se'ns plantegin poden...tenir lectures diferents, sí. Clar, clar, no? I ara l'any que ve hi haurà un canvi de junta perquè nosaltres marxem...Sí, llavors... però a veure, aquesta gent és el que està dient, aquest és el nostre centre i ha de funcionar i hem de continuar endavant, i tenim aquest alumnat i hem d'integrar l'institut al projecte educatiu del centre i l'hem d'integrar al de ciutat, i del barri, i per tant ja et dic... la feina... ho tenim una mica malament, la pública està baixant molt, som nosaltres que hem de donar la qualitat, eh?, i hem de ser nosaltres els que diem... que la gent digui "el porto aquí perquè és una pública de qualitat", i ho tenim molt malament, eh? I ja dic, i estem treballant bé, s'estan fent moltes coses, i tenim la premsa en contra, tenim a tothom en contra.

2- És veritat, sí que és veritat.

1- Escolta, cada vegada que... a cada preinscripció surten històries a la premsa d'estadístiques i no sé quants, dius eh? Per tant ja et dic, que estem en un moment que som nosaltres... és la nostra feina, tu, és una cosa pràctica. A veure, jo estic aquí fent més d'assistent social que d'educadora, és igual. A veure, a mi el que m'agrada és donar literatura, és lo meu, val, però si... és lo meu, però si haig d'estar, haig d'estar, és la meva feina i ha d'anar endavant, eh? I haig de lluitar per tenir aquests nanos i que aquests nanos que siguin bé, que tal, puguin arribar al batxillerat, perquè llavors els hi podré donar literatura. Encara que siguin magrebis, encara que siguin... no? Clar, i no... Aquest més o menys és el que es respira en el centre.

2- Aquest és l'esperit del centre, sí.

1- Eh?, és l'esperit del centre, no? I bé...

- Per acabar, tinc una tipologia d'alumnes a partir dels resultats d'un estudi que va fer la Fundació CIREM sobre èxit i fracàs escolar a l'EGB, per tant ja té uns anys, però que per apropar-nos d'alguna manera a la tipologia d'alumnat que teniu als centres... com que és una realitat difícil de captar, vam pensar aviam, agafem la tipologia aquesta, i sobre aquesta tipologia a veure si us podeu situar. Parlem de nanos d'ESO, eh? Aleshores les tipologies són cinc tipus(...)la pregunta és, sobre cent nanos, d'aquesta tipologia, quin percentatge destacaries de cada tipus?

1- Que tenim nosaltres?

- Sí.

1- Doncs som...

2- Un tant per cent a cada categoria?

- Sí.

1- Doncs no ho sé,, però jo penso que tenim de tot. És difícil...A veure, nosaltres..., és molt relatiu... a part, que ja et dic una cosa, això potser... clar, això és una tipologia que està fet amb l'EGB perquè l'EGB acabava a vuitè i tenien ja... nosaltres encara no hem acabat. Tenim una UAC que encara no sabem com solucionarem el tema de si promocionaran o no promocionaran. Tenim una alumnes de necessitats educatives especials que en aquest moment estan a tercer també, que encara no sabem si potser... és a dir, potser amb un any, repetint, s'ho poden treure. I a més ja et dic que ara, en aquest moment, això del fracàs escolar...és com prematur, diguem-ne. És molt prematur, perquè a més tenim els alumnes d'incorporació tardana que estem fent repetir, però no per un tema de fracàs sinó fins i tot com un premi, perquè els alumnes que ja veiem, i el que creiem que no hi ha manera ni forma que passi, perquè nosaltres tenim ara... el Màximo repetirà, la Calibuxera no, la Calibuxera és més problemàtica, és més conflictiva, amb una repetició no assolirà el nivell que necessita d'aprenentatge, en canvi les dominicanes que són nenes que han tingut un nivell d'aprenentatge molt dolent poden recuperar més, potser són nenes que potser repetint un curs al primer cicle i un altre al segon cicle, potser aconseguen tenir un graduat en secundària. Però clar, això encara és prematur. Tenim de tot, a veure, nosaltres tenim de tot perquè a veure, tenim alumnes en conflicte(silenci), però això sí, clar que sí, que sí tinguessin més interès... Però clar, això és el que tenim a quart, els alumnes que repeteixen o els alumnes que se'n van a fer programes de Garantia Social. Nosaltres ja portem dos anys...el que sí que et puc dir, que per exemple nosaltres a quart, que no són els nostres, que són aquests apuntats de tot arreu, es treuen el 50%... no, el 75% es treuen la secundària, més o menys, un 70%... El 50% més o menys anaven a batxillerat, el 25% se'n anava als Cicles Formatius, i el 25% eren els que repetien o anaven a programes de Garantia Social, més o menys, eh?

- I la diferència entre els repetidors i els que van al programa de Garantia Social?

1- Els repetidors són els alumnes que poden repetir perquè no han repetit mai, en canvi si ja han repetit una vegada, un cop...

- Durant l'ESO.

1- Durant l'ESO. Poden repetir dues vegades, perquè a vegades un alumne que ha repetit un any ja creiem que realment... està. Llavors l'alumne que ha repetint, que està repetint, i no es treu l'ESO, aquest nen el que hauria de fer és un programa de Garantia Social. I fins i tot nosaltres a vegades fem, intentem, que facin un programa de Garantia Social abans, el que passa que el programa de Garantia Social està molt desprestigiats i tot aquest tema, llavors estan repetint aquí, doncs mira.

- I teniu informació dels recursos que hi ha de Garantia Social?

1- Sí, sí, això ho treballem bastant amb la Neus, fem una reunió de pares, una orientació... A veure, el tema de l'orientació és un tema que treballem bastant. Però estan molt desprestigiats i a mi em fa

molta pena perquè jo penso que realment és un recurs que s'hauria de...de potenciar més. Perquè de veritat... a vegades és això que et dic, els nens de quart que estan aquí... que ara nosaltres vam fer la derivació perquè vam sortir a això del fons europeu, van sortir places de Barcelona Activa a mitjans de curs i hi van anar uns quants que aquí ja estaven a punt d'obrir-lis un expedient.

- Ja, perquè els nanos d'UEE, vosaltres teniu algun tipus de contacte...?

1- Ui, aquest tema és un altre. Mira, tengo pendiente que tengo que llamar a la UEE por el tema Alfonsito, porque éste alumno es nuestro. Nosotros ya habíamos tenido antes, nosotros tenemos en la lista de tercero tres alumnos que les digo yo fantasmas, que son la Macarena, el Dani y el Raúl, que les hicimos esa derivación a una Aula-Taller, no era una UEE, eh? Están matriculados con nosotros pero no hacía falta. Pero ahora, con el Alfonso... ahora éste año, en segundo, no habrá problema, pero luego a éstos alumnos supuestamente nosotros somos los que les daremos el título o les daremos el paso, con lo cual sí que se tendrá que hacer algo. Pero yo lo que digo es que lo que no se puede hacer es marear la perdiz (*canvi de cxara*) oye si tienen una adaptación curricular, oye, si van a tener que estar los tutores pobres, si hay que hacer una adaptación curricular, ver qué le habían hecho... Todavía esto está... que no he hablado con ellos, por eso te digo que lo tengo pendiente, pero supuestamente sí que tenemos que coordinar. O sea que bueno, a ver, a mí me parece bien la coordinación, pero que no suponga más trabajo, hay que ser ágiles, la burocracia dificulta, hay que ser ágil, eh? Si éstos chicos están ahí trabajando y funciona y me dicen que necesitan el título de la ESO porque van encaminados a hacer un Ciclo Formativo de albañilería, en no se donde, ya está, no... Tampoco que nos olvidemos, tampoco es cuestión de eso, pero bueno, que tenemos mucho trabajo aquí como para que... entiéndeme... A ver, que no estamos hablando... a mí sí me hablan de un alumno, pero es que el tutor tiene un montón de alumnos difíciles, no es uno, eh? Entonces un poco que se agilice, y todo esto sí, también está, pero estamos hablando de cosas que son muy nuevas. Entonces, alumnos de ésta tipología pues tenemos un tanto por ciento... tenemos de todo. Eh?, de un tanto por ciento tenemos de todo.

- ¿Y algún porcentaje que puedas destacar... por ejemplo, alumnos en conflicto...?

1- El que más... no, tampoco son en conflicto tantos, quizás éste... es que es curioso, porque... por lo tanto tenemos un primero que nos ha sido un curso más difícil, en cambio el segundo es un curso muy majo. Yo creo que lo del péndulo es que funciona, porque es verdad, que vienen del mismo centro, que vienen de los mismos colegios, y tenemos un curso de segundo que no escuchas... es que es de verdad, no es... primero... el tercero pues mira, van haciendo, tampoco no son tan...el primero éste año está presentando más conflicto.

2- Bé, jo... te'n recordes al setembre o a l'octubre, davant de les llistes pensàvem... doncs bé, aquest tant per cent...

1- Pero ya lo vimos, eh?, ya lo vimos con la información que teníamos ya lo vimos. Ha sido un curso complicado, y bueno, y nosotros pidiendo lo de las aulas taller, a ver, desde aquí también se ha intentado y se ha... bueno, de propuestas y de intentar hacer lo de las TAE y lo de SINERA que se hace en el centro pocas horas u la TAE es intensivo, fuera del centro.

- Tres o quatre característiques de l'escola des del punt de vista pedagògic, què remarcaries?

1- A ver, pues te saco el tríptico... A ver, no?, a ver... una orientació tutorial importanta y acurada, no?, això sí que podria ser, la orientació tutorial per a nosaltres és important, el que és també un claustre de professors, i això és veritat, amb ganes de treballar amb la problemàtica que té el centre i amb... en general, el claustre de professorat, eh?, que s'implica bastant, i... a veure, un alumnat que sí que és veritat que té molta diversitat, però que també, per una part, és aquesta de poder dir... la diversificació i la... no sé com dir-te... i el que no hi hagi conflictes. A veure, no tan la diversificació en si que nosaltres de fet no volem... O sigui, nosaltres el que no volem és que això sigui un "gueto", no? A veure, nosaltres això ho tenim, i com ho tenim és la nostra realitat. Ens agradaria que també estiguessin al del PIUS, que està aquí al costat, i que anessin al Balmes, no? Vull dir que això...

- On és el Balmes?

1- Aquí al costat també, vull dir que això...

- El Balmes és públic també?

1- Sí, eh?, llavors això nosaltres d'entrada pensem que quan més varietat millor, no?, que tampoc... ara, en aquest sentit, nosaltres el que... de moment no hi ha hagut conflictes, eh?, amb aquest nombre d'alumnes amb diversitat cultural, social i econòmica, no hi ha hagut conflictes. Per què? Pel tema de l'orientació, potser, i pel tema que més o menys controlem tot el que... s'intenta controlar, no?, des de tots els punts de vista, disciplinaris també, a veure...

- De l'1 al 4, el nivell de motivació de la plantilla pel que fa a aquests trets d'identitat? L'1 és baix i el quatre és alt.

1- Home, un 3, no?, tampoc no... la gent està bastant.

2- El nivell de motivació?

- Sí, o d'identificació amb aquests trets d'identitat que dèiem.

2- No, no, un 3'8, tu, ja m'agradaria a mi treballar sempre en centres així, eh?

- Algun exemple que il·lustri l'atenció a la diversitat?

1- Mira, doncs... a veure, nosaltres per una part tenim la mestra psicopedagoga que fa l'atenció d'aquests nanos amb necessitats educatives específiques i especials, i a veure, per exemple nosaltres fem... una de les coses que fem de la diversitat cultural és l'esmorzar de la diversitat, que no sé si has vist que tenim un... Sí, aquest any l'hem hagut de fer, perquè no et dic, ni te cuento... l'hem hagut de fer per Sant Jordi perquè quan vam mirar que l'haviem de fer, l'esmorzar de la diversitat, a la festa de Nadal, va començar el Ramadà. O sigui, nosaltres hem de mirar les nostres festes mirant això, llavors començava el Ramadà i el vam haver de canviar. Però el que fan és... un esmorzar de la diversitat que porten de casa seva. Amb això, en aquest sentit, les famílies col·laboren molt i porten un plat característic. Això ho treballem a tutoria i porten des de la "tortilla de patata" a la "chistorra del asturiano"... sí, sí, o el filipino, el otro... Sí, sí, i porten ells un plat, eh?, porten un plat característic. Aquest any es van ajuntar i fan l'esmorzar de la diversitat, i queda bé, normalment queda molt bé, queda molt maco.

2- Jo aquest any no hi he pogut estar perquè estava a una altra escola, me l'he perdut, sí.

- Coordinació per àrees, per cicles... entre el professorat?

1- Sí, a veure, nosaltres ens coordinem per cicles, funcionem per cicles, eh?. I dintre del cicle per nivells, per cursos, eh?, primer cicle, segon cicle, i després primer, segon. El que passa que a vegades, com que el centre és petit, podem fer la de primer i segon cicle conjuntament. I amb alguns temes puntuals, si s'ha de fer, doncs fem també de tota l'ESO. A part dels departaments, no?, que també funcionem per Comissió Pedagògica, que és els departaments, per quan és per exemple revisar el disseny curricular del centre... i això es fa per Comissió Pedagògica. Si és per una àrea és departament, si és conjunt del disseny curricular del centre, coordinació pedagògica que són els caps de departament, i si és de curs, problemes de curs, d'organització del curs, crèdits de síntesi i tal, per la red.

- Per la red li diu?

1- Sí, pels equips docents.

- Formació permanent de caràcter col·lectiu, alguna experiència en aquests quatre anys?

2- Amb el professorat de secundària, un curs-seminari, no?, de...

1- Sí, vam intentar fer un curs-seminari amb els professors de primària, de primer cicle, per intentar treballar el que era el traspàs de primària a secundària?

1- Sí, però no va tenir el resultat que esperàvem, no. I... a veure, el que sí que vam fer, que aquesta experiència potser no sé, perquè sí que vam fer, que vam treballar el primer any amb l'ICE justament...sí, per treballar justament el que era la diversitat cultural, i arrel d'aquesta experiència és quan vam començar. Havíem fet un assessorament o un estudi, més que un assessorament, sobre la diversitat cultural i ètnica. El que passa és que les conclusions... te'n recordes? Amb el Pere Vila, també, el Pere Vila i...era com un observatori...un seminari d'observació, un seminari sobre la qüestió de la diversitat cultural.

2- Van sortir algunes coses de tutoria a nivell intercultural molt interessants.

1- Sí, la festa de la diversitat va sortir d'aquí.

- El PAT l'esteu definint?

1- Sí.

- Alguns trets?

1- És que ara no el tinc aquí perquè avui la Neus està treballant moltíssim i...

- Hi ha un tutor per curs...?

1- Sí, a veure, hem dit que a primer hi havia dos tutors.

- Sí, exactament.

1- No sé si després... a vegades això és en funció de les necessitats, eh?, de moment sí, no sé si després es continuarà o no, perquè hem tingut aquests cursos més difícils

- Ja. I per cicle hi ha algun criteri a nivell de traspàs d'informació del tutor o tutora... o quan té el tutor de primer a segon... al cicle...?

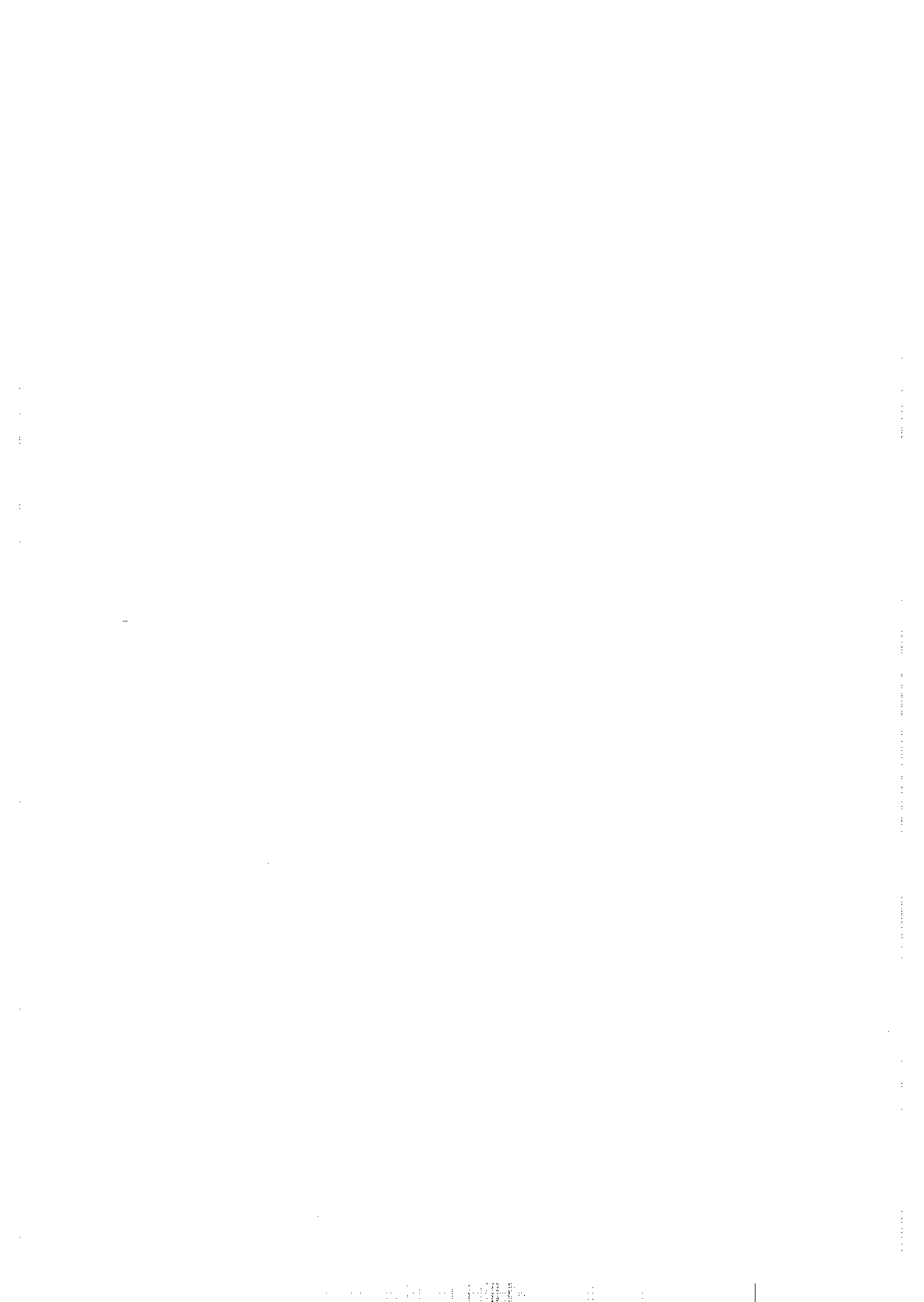
1- A veure, nosaltres... és que no fa falta, perquè d'alguna manera... nosaltres... jo seria una mica la que tinc aquesta informació de conjunt, eh?, que em reuneixo ara amb els de primer cicle... A veure, si això passa en una escola que té quatre línies llavors sí que és... però clar, aquí amb dues línies... Yo me conozco a todos los del primer ciclo, nombre, apellido, madre, padre, 1- Per això, i no els tinc, no els hi he donat classes mai, o sigui... Però per què?, a veure, per què és això? No és per casualitat, això és perquè els treballes, perquè ja quan fas la matrícula, quan fas la preinscripció, quan fas el traspàs de primària, quan vénen, quan fas l'acollida, fas totes les... No és perquè... a part que tingui memòria o no, però també perquè els treballes, eh?

2- Clar, els treballes, tu diràs... els treballa però també té molta memòria...

Molt bé, doncs ho deixem aquí. Moltes gràcies per la vostra col·laboració.

IES 2

Breu presentació de l'estudi (...)

Be, en primer lloc es tractaria que em defineixis l'absentisme.

Absentisme són aquells alumnes que no vénen prolongadament, o bé amb molta freqüència, i que en el moment de justificar les seves faltes, no porten cap paper ni res.

Com ho feu per controlar l'absentisme?

Be a secundària és difícil, és que només per la organització... Només el control, el veure habitualment aquells nens, pensa que els que tenen alumnes fixes, tots els alumnes de la mateixa assignatura, potser hi ha només tres moments a la setmana. El tutor, per exemple, només té... Un tutor de dibuix té dues hores de dibuix a la setmana, i d'aquestes hores potser una està desdoblada, amb la qual cosa en aquella hora vénen els alumnes amb una freqüència quinzenal. Llavors el tutor, quan nota que un alumne ha faltat, pot ser que ell hagi vingut, i hagi faltat només a altres classes. Això pot passar molt desapercebut, un absentisme de l'intermitent, del que és "classe suelta." Aleshores, el que falta a totes les classes, l'absència diària i durant varis dies, això sí que es detecta. Perquè tothom passa nota, tothom passa llista, i el tutor pot tenir una informació amb cert retard, però té aquesta informació. A primer i segon, nosaltres el que fem és controlar l'absentisme diari, i trucar a les famílies dels petits, amb la qual cosa no hi ha absentisme. A primer i segon pràcticament no n'hi ha.

Qui ho fa, el tutor?

El tutor passa la nota al bidell, i ell truca.

I el control el fa el tutor?

Si, si, Bueno, no, el professor que té l'alumne a les 9:30, a la primera hora, si no hi ha algú, se li passa la informació al conserge i el conserge truca. Llavors nosaltres ja sabem si el nen té grip o té... i a vegades la justifica "a posteriori." O sigui, aquest control dels nens de primer i segon és diari, i no hi ha casos d'absentisme. És a dir, els alumnes quan falten, falten perquè estan malalts, o perquè les famílies diuen que estan malalts, però això ja és una altra història. Però hi ha una documentació, hi ha un control. Llavors, és a tercer d'ESO quan tenim el primer... un o dos casos d'absentistes, de nens que no vénen i que les seves famílies no donen explicacions. Això és a tercer de batxillerat.

A tercer ja no feu aquest tipus de seguiment?

No, ja no fem aquest control.

Per què?

Doncs perquè necessitariem un conserge a part, per acumular la feina d'aquesta manera. Llavors, com que els alumnes ja són més grans, ja tenen catorze anys com a mínim, llavors ja és l'alumne... o bé truca el tutor, però no truca diàriament quan falta el nen, sinó quan detectem que ja fa uns dies i la família no ha avisat. Aleshores és quan el tutor ha de trucar. Però no és el conserge que truca rutinàriament, perquè això representa que el conserge cada dia, de 120 nens que és primer i segon, cada dia igual ha de fer set o vuit trucades, i això és temps. No podríem controlar a tot l'institut... necessitariem una

persona varies hores trucant, o deixant missatges als contestadors, que també és el que fem.

Per tant, el circuit és que el conserge truca...?

Sí, les absències de les dues primeres hores del matí. Ho confirma, i si és una grip, el dia següent ja no torna a trucar perquè sap que el nen continua figurant a les llistes...

Que està malalt?

Això mateix, que està malalt. Per tant, aquest control el fan a consergeria. Després, el tutor també recull les informacions de tot l'alumnat de tots els cursos.

Sí?

Sí, amb unes llistes. D'això hi ha un recull mensual.

I això fa molt que ho feu, aquest recull mensual?

Sempre s'ha fet, però aquest any hem introduït... aquest any és nou el de consergeria, l'immediat.

O sigui, la trucada immediata...?

És nou d'aquest any, sí.

Abans no el fèieu?

No, abans fèiem aquell altre.

I per què?

Perquè hi ha hagut alumnes petits d'aquests que...

Interrupció d'un professor que diu: Mira! He trobat aquesta noia al lavabo, s'estarà aquí fins que acabis, per parlar amb tu. (la noia espera fora en una banqueta que hi ha a la porta del despatx. L'entrevistat afirma amb el cap i prossegueix. Es tanca la porta).

Hi ha alguns nens de primer i segon que sí que havíem detectat que feien campanes. Campanes, simplement campanes, tampoc són absentistes d'estar a fora molt de temps, sinó simplement campanes. Llavors, això ha sigut una manera de...

Només és aquest cas de tercer d'ESO.

Només?

Sí. De quan la família es desentén de la història aquesta, només hem detectat un cas. En aquest cas nosaltres fem un expedient i passem la notificació a l'assistenta social, una persona externa a l'institut que fa el seguiment d'aquests casos (no se si es refereix a serveis socials o a l'EAP). Que s'interessa, que igual va ella a veure la família, aviam què passa. Llavors, nosaltres estem pendants de les gestions que faci aquesta persona.

Us trobeu amb aquesta persona de manera regular?

Sí, els dijous.

Això també fa temps, que ho feu?

Això fa dos anys, ja. És que abans no existia aquest servei, eh? Quan aquí hi havia BUP, aquest servei dels assistents socials era postobligatori i no existia. És amb la ESO.

I és des de que s'incorpora l'ESO que comenceu...

Sí, aquests serveis estan funcionant des de fa tres anys.

I feu seguiment de casos d'absentisme...

Sí, notifiquem. Notifiquem tal expedient per absentisme, i aleshores aquesta persona fa les seves gestions. A vegades dóna resultat, i a vegades no.

Quan no dóna resultat?

Doncs quan la família ja està molt desestructurada, o simplement no respon als requeriments d'aquestes persones. Però casos d'aquests extrems tampoc en tenim.

Quin tipus de famílies teniu, aquí?

Són molt variades, perquè aquí tenim gent de molta diferència socio-econòmica. Tenim gent de Ciutat Vella, Barri de la Ribera (aquí sí que hi ha un sector de població amb molta immigració, també), i l'altre sector de la part baixa de l'Eixample, fins i tot de la Vil·la Olímpica... Aquesta gent és d'una altra tipologia.

¿Per tant, és bastant heterogeni, l'alumnat?

Sí.

I històricament?

Històricament era diferent, històricament a batxillerat, sempre era un institut on venia gent de molts llocs de Barcelona, i fins i tot de fora de Barcelona.

Ah, sí?

Sí, per l'emplaçament, i que la gent a partir dels catorze anys ja agafava metro i el que fos, i llavors ja venia aquí gent de tota... hi havia anys que en teníem de trenta col·legis diferents de procedència, de tot arreu: de Gràcia, del Guinardó, de la Meridiana... de molts llocs. Que els hi anava bé, o que volien venir, o que els hi anava pel lloc, o el que fos. I la gent natural de la zona, naturalment. I això ara en el batxillerat no sabem si es donarà, perquè és el primer any que hi ha batxillerat. La gent està molt condicionada per a on han fet la ESO, m'entens? Llavors ara s'ha obert la preinscripció, i hi ha demanda, però encara no hem tingut ni temps de veure-ho. La preinscripció es va tancar ahir.

I de primària quins centres teniu?

Tenim cinc centres vinculats: Col·legi del PIL, BRU (que està aquí al carrer WELL, PVI, BAI i CRV. Aquests són els cinc vinculats, però també tenim molta gent del Mediterrània, que és de la BCNTA i no és vinculat, del BOG, que és de la Vil·la Olímpica i tampoc és vinculat, i després gent de l'Eixample.

Això no complica molt de cara a fer el traspàs d'informació de primària a secundària?

Sí, bé, ara s'està discutint si les entrevistes aquestes...sí, sí

Fins ara què fèieu?

Moltes vegades ens enviaven informes escrits, però ara fem entrevistes. Aleshores clar, les entrevistes clar, si d'un col·legi només ens ve un nen i potser està lluny d'aquí, que també es dona el cas, fer una entrevista directa no podrà ser. Nosaltres fem les entrevistes amb aquells que tenen majoria.

L'entrevista què la feu, des d'aquest any?

Ja es va fer l'any passat, però aquest any serà més formal. Bé, més formal...més això que has d'estar planificant els moments de trobada, i tot això.

Perquè això es necessari, suposo, no?

Sí, perquè necessitem la informació de com han anat els nens a la primària.

Tornant al tema, en el cas de l'absentisme..

Sí, aquesta informació ja ve directament per la persona de l'EAP. Si hi ha algú que és absentista, ja ens ve la informació per part de l'EAP.

-I els casos de dictamen també...?

I dictamen també, també. La de l'EAP ha de fer un informe cada any amb, de les noves matriculacions, les que es troben en aquests casos.

I de registre d'absentisme en dies que teniu el diari...

Tenim el diari, el telefònic, i l'altre és el mensual. El mensual sempre s'havia tingut. Amb l'ESO ens hem vist obligats a fer aquest diari.

Aquest registre és manual?

Sí, és manual, no és informàtic. I el tutor centralitza la informació i amb ella fa el que considera, és a dir, avisa el cap d'estudis quan hi ha casos, o fa un expedient per iniciativa pròpia.

O sigui, el tutor és una mica el que...?

El que controla.

I direcció?

No, només quan es sanciona, quan es fan expedients. En casos que impliquen un expedient.

En els tres anys que porteu de reforma, quina percepció tens de com ha anat variant l'absentisme?

Doncs aquí ha sigut sempre molt... no ha sigut un problema important d'aquest centre.

No?

No, no ho ha sigut mai. Jo no sé en altres centres, però aquí absentisme, el que es diu absentisme, que no siguin les campanes, no n'hem tingut gaire. I les campanes, molt esporàdiques i molt...

(...)

(Piquen a la porta, la nena que esperava fora li pregunta si pot anar a la classe següent, el professor li respon que s'espera que ha de parlar amb ella)

A vegades els veus fora, però fora de les hores de...

Pels voltants?

Pels voltants del parc. Però no falten, aquí els tenim, eh? Aquí està tota la banda. Bé, una banda, no és una banda, és un grupet de nens alguns dels quals són bons estudiants i són brillants, però són problemàtics.

Ja.

Ara, no estan fora, hi són tots, eh?
(...)

Bé, per tant, segons dius l'absentisme no és gaire important?

No, aquí no. A veure, també és un centre amb poques línies.

Què teniu, un parell de línies?

Un parell de línies, i al primer any hi havia 35 nens matriculats. Ara les dues línies estan a 60, però... Bé, les dues línies futures, les que vindran, però fins i tot al primer de l'any passat són 38, els dos primers. És a dir, tampoc hi ha hagut un volum gran d'alumnes a controlar.

Quan comencen els alumnes a primer d'ESO quin tipus d'acollida feu amb els alumnes i les famílies?

Fem una reunió. Bé, primer fem una jornada de portes obertes per la gent interessada en matricular-se, i fins i tot entrevistes personals, si la gent demana dia i hora, també ho fem.

Qui les fa, tu?

Jo o la directora. I el dia de portes obertes, els dos conjuntament. Llavors, al Setembre fem una setmana d'acollida, fem un dia de recepció pels alumnes, els dos primers dies fem unes activitats amb els tutors, i després una entrevista, es convoca una reunió, una assemblea amb els pares.

Hi ha casos de famílies que no vinguin?

Sí.

Què feu, en aquests casos?

Home, si hi ha problemes, es fa venir a la família. Primer sempre s'intenta a través del tutor. Que no vinguin després d'aquestes trucades és rar, una altra cosa és que vinguin i serveixi per alguna cosa, és a dir, això és una altra història. Vènen, però potser n'hi ha que tenen un marge de maniobra amb els seus fills molt limitat, aleshores... Exposes els problemes i tal, però...

Vosaltres sou un centre de batxillerat.

Sí.

I el canvi que suposa la Reforma de tenir un nou perfil d'alumnat que us ha suposat?

Moltíssim. És un canvi de professió complet, perquè nosaltres tenim, per exemple, gent que està fent classes a primer d'ESO que potser és doctora en una alta especialitat, diguem, i està amb uns nens que el seu principal problema és l'ordre i la disciplina, perquè són nens molt difícils de...i molt diferents entre si, m'entens? N'hi haurà uns que t'atenen i altres que tenen tals problemes, potser psíquics, o de comportament, o de mancances...i aquesta persona està desbordada, moltes vegades. Potser aquesta professora és... fins i tot gent que té el doctorat en... jo què sé, literatura anglesa... gent molt especialitzada que potser havia fet tota la seva vida COU, i ara ha d'estar amb nens de dotze anys, que això és el que hi ha. Jo trobo que això és antieconòmic i anti tot, però bé, això és el que hi ha, el sistema és així.

Hi ha molt professorat d'aquestes característiques?

És que de primària només han vingut dos mestres, la resta som tots de secundària.

I heu fet algun curs de formació...?

Vam fer un curs de formació, però aquests cursos de formació són molt teòrics, i no responen a les expectatives que tenia el professorat d'aquests cursets. Entre altres coses, perquè aquests cursets tampoc et donen les eines per fer això. Això és una altra professió, cosa que...cos que... no és un curset, treballar amb aquests nens és un treball totalment diferent.

Com us adapteu a aquesta realitat?

Doncs mira, alguns bé, altres no tant bé, i altres molt malament. Hi ha molts problemes.

Quin percentatge hi ha dels que estan bé, els que no tant bé i els que malament?

Home de professors en realitat, gent que li vagi bé i que estigui content, diria que no hi ha ningú. Ningú. Els mestres que han vingut tampoc tenen més facilitat que tu per fer les coses, la veritat sigui dita. Això és una cosa que es diu, però la veritat és que a la pràctica tenen les mateixes dificultats o més que qualsevol dels que estàvem aquí. Qui té més facilitat i capacitat d'adaptació doncs mira, introdueix noves tècniques o fa coses, però vaja...ara les classes són molt dures. La hora de la classe és molt dura.

Suposo que heu de posar molt d'èmfasi en l'ordre, la disciplina...

Perquè amb la disciplina i l'ordre se te'n va tot l'esforç i totes les ganes. Això és així. Després, quan els alumnes es diversifiquen en grups reduïts per fer alguna cosa, potser es pot fer alguna cosa, però si el grup és nombrós, amb les diferents conductes i tipologies barrejades, és molt difícil mantenir l'ordre i l'atenció de la classe durant la hora de classe. Potser fas els primers vint minuts, o mitja hora, i després la cosa se't desmadra. Això ja és una altra història, i depèn de la capacitat de cadascú

Els crèdits de síntesi i els crèdits variables no engresquen més a l'alumnat?

Home, la gent prefereix estar en crèdits variables que no en crèdits comuns. El crèdit comú, amb tots, és més difícil.

És més acadèmic, potser?

Bé, perquè tens a tothom. N'hi ha més gent, i després, en altres hores, els tens desdoblats, tens grups diferents, i estàs fent una activitat conjunta amb tota la classe essent la hora comuna. I aquesta és la difícil. I si a més a més aquesta hora està a la tarda, per exemple, ja es problemàtica, i si és.. és dijous a la tarda ja no et dic, és horrible....però bueno...

És l'últim dia de la setmana a la tarda?

Bé, és l'últim dia a la tarda. I per desgràcia, desaprofitem la franja de les 8:30 a 9:30 perquè no es poden fer més de quatre hores al matí.

No?

No. Dues hores, pati i dues hores. Llavors, comencem a les 9:30.

I de tardes heu de fer...?

Tres tardes forçoses. Això és la normativa, i això és un absurd, perquè les hores de primera hora, que la gent està més tranquil·la i més... Per exemple, la tarda del dijous es podria treure i fer que dos dies o tres vinguessin a les 8:30i només fer: tres hores, pati i dues hores. Suposem que estaria millor.

I quin tipus d'absentisme es dona?

Home, els alumnes vénen perquè aquí s'hi troben bé, tenen el pati, tenen... L'absentisme que es dona es dona per inadaptació, però per inadaptació més aviat comporta conducta agressiva...dons, més conflicte que no pas absentisme. Això és així.

Heu fet algun curs de formació col·lectiu sobre tractament de conflictes...?

No.

I heu demanat assessorament a algú?

Bé, tenim la gent de l'EAP, tenim la psicopedagoga del centre... Aquí tenim gent que en principi ens pot orientar en això, però moltes coses no tenen una solució que passi per estar al centre. Els nens, molts nens potser necessiten...els que se senten molt desplaçats necessitarien o bé aules taller, o bé unes activitats diferents de les d'aula i pissarra, que és el que pots fer aquí.

Ara esteu a tercer d'ESO, no?

Sí.

L'any vinent tindreu quart?

Sí.

I quants nens pressuposeu que...?

Jo penso que de cara als 60, uns 5 o 6, un 10%, necessitarien un altre tipus de docents i un altre tipus d'estudis.

Són un 10% de nanos "problemàtics"?

Són problemàtics per inadaptats, vull dir que no poden estar en una aula, o no poden estar dues hores al matí, pati, dues hores més i una

tarda. M'entens? Són sis classes en aules, com a màxim alguna en laboratoris de tecnologia. Però aules, tot són aules i algun laboratori, no hi ha...

Vosaltres teniu alguna UAC?

Tenim una UAC, però la UAC que tenim també és amb psicopedagogues, i no és taller, no tenim un taller d'eines amb tecnòlegs per fer coses d'aquestes.

De fet la UAC hi implica un professional més?

Sí. Si aquí portem tres anys, tres anys que hem estat fent UACS diferents, perquè no acabem de veure quin és el model. I el professional que t'ha de venir aquí per fer això.

Que també ha anat variant?

Clar, ha anat variant, i tampoc s'acaben d'adaptar al que és...

Quins tipus de UAC heu fet?

Hem fet UACS molt conductuals, UACS per nens amb retard. Però els conductuals necessitarien una UAC de taller amb uns tecnòlegs, però amb uns tecnòlegs que serveixin, que no tinguin problemes de disciplina, que no t'expulsin a la gent, m'entens? Perquè si quan el tecnòleg té un problema, per exemple expulsa el nen perquè no fa la classe... Però és clar, els tecnòlegs també fan classes de tecnologia, no fan... Almenys els que hem tingut aquí, que n'hem tingut tres de diferents.

Podem demanar el perfil d'aquest professional?

No, ens ve. Podem demanar el perfil del terapeuta, em sembla, però els tecnòlegs, que són places d'oposició, ve per curs.

Però el terapeuta fa una funció de suport, suposo que...

Sí, aquest sí que pots demanar tal persona, si la coneixes. Sinó et ve el que et ve. I els altres, els tecnòlegs... la tecnologia és una assignatura com qualsevol altra, i llavors envien persones per oposició.

Quants nanos teniu, més o menys, del UAC?

Home, la UAC ha anat variant...

O és aquest 10% del que em parlaves?

No, aquest 10% que estic dient jo és dels nanos que haurien d'estar en un taller, fora de la UAC. Aquí, el que es pot atendre bé, són alumnes que tinguin retard d'aprenentatge i que no tinguin problemes de comportament. A veure, o encara que tinguin problemes de comportament, que no siguin excessius.

De conflicte.

No, poden ser conflictius, però si tu el pots anar tractant. Però be, hi ha gent que desborda totes les teves possibilitats i les de tothom, i aleshores aquesta gent no... no es pot fer res amb ells.

Derivacions d'alumnat a UEE heu fet?

Són escassíssimes, perquè es necessita el consentiment de la família,

i les famílies no volen. Les famílies volen el centre que tenen a prop, i tant els hi fa, en aquest cas, a aquestes famílies. És molt difícil que una família vegi que el seu fill estaria millor...i això tampoc sabem si és veritat, que estaria millor, però tampoc sabem si estan bé en aquesta escola... D'aules taller tampoc hi ha tanta cosa per escollir, m'entens? Llavors hi ha moltes famílies que no volen, i no donen la seva firma, i per tant no... Es necessita el consentiment, i encara que el de l'EAP o el tutor i tothom estigui d'acord...i es donen varis casos d'aquests, que tothom està d'acord en el diagnòstic, però falta la firma de la família. En alguns casos s'aconsegueix perquè convencem a les famílies, i llavors la gent ens ha marxat i està millor.

A on han marxat?

Doncs per exemple han anat a Cintra, a Can Xatarra, a alguna escola d'hosteleria... Em sembla que all llarg d'aquests anys hi ha hagut sis casos de nens que s'han desviat.

A quins cursos?

Formacions d'aquestes ocupacionals, però eren aules externes, unitats externes.

Ja. Què eren, nans de segon i de tercer?

Eren nens de risc de segon, de primer també, de tercer... Bé, de tercer no, de primer i segon. Però eren nens de risc, d'alt risc.

Nans absentistes des de la tipologia de la típica campana, fins a un cas una mica més greu?

Sí.

Com es re
insereix a l'escola, un nano absentista?

És que no puc parlar més que per aquell cas que et dic de tercer.

Que aquest no s'ha re insertat perquè està... O no, o l'heu pogut repescar?

Sí, aquest ve, el que li passa és que...ja és gran, té quinze anys, simplement que diu que no vol estar a l'escola. No és conflictiu, aquest no té cap problema de conflicte, aquest nen està a les classes. Treballa poquíssim perquè no li agrada, però no crea cap conflicte, quan ve es reintegra a la seva classe, amb els seus companys, normal. I després potser falta i torna a faltar i alguna setmana no ve o el que sigui, però quan ve...i ell, ho dic francament, simplement no li agrada estar aquí a l'escola, i prefereix estar al carrer fent altres coses.

-I la família?

La família... A vegades els hem vist junts pel carrer, la mare i ell, en ple horari escolar, i ens hem saludat i ens hem parlat, ah sí...i llavors...ens han dit qualsevol excusa, m'entens?

Però en quan a la reinserció d'aquest nano al curs acadèmic?

No hi ha cap problema. Home, el que passa és que el rendiment és baix, sense que l'alumne sigui incapaç, que no ho és. Simplement, que no li agrada.

Quin tipus de mesures teniu previstes o penseu que es podrien preveure per evitar situacions d'absentisme recurrent?

De moment no hem previst res, perquè nosaltres quan detectem algun cas d'aquests parlem amb la família, i normalment, si és campana, llavors res, el nen torna i es reintegra. I els altres casos només és aquest, o sigui... És que en realitat l'absentisme no ha sigut per nosaltres un problema important.

A BUP tampoc?

Home, a BUP el que hi ha són més campanes, però és a partir del Maig, quan la gent veu que el curs s'acaba i que no l'aprova. Llavors potser no vénen, i això sí que són campanes. Però els tens per aquí

Això a tercer d'ESO no et passa?

No, encara no passa. Això passa a primer de batxillerat, i a segon de BUP.

Creus que és possible que pugui passar a tercer i quart d'ESO?

Segurament passarà, perquè això jo crec que és l'edat. Un de dotze anys no t'ho farà mai, això, entre altres coses perquè a fora ve quan s'avorreix, també, que no sap què fer. Però els de batxillerat o els de quart d'ESO l'any que ve sí que ho faran, perquè ja poden marxar, poden anar-se'n per altres barris, poden fer altres coses. Però els petits normalment no, és molt difícil, quan fan una campana és una trapelleria d'aquelles molt excepcionals.

En quan a la vostra resposta a l'absentisme, podríem dir que és similar o diferent, en funció de si és més crònic o més esporàdic?

Home...és que és això, és ... és el mateix. És que és controlar, i quan veus que és esporàdic es sanciona en un expedient i es dona avis a la família. Si el professorat no pot solventar el problema, llavors es notifica a Serveis Socials.

La sanció quan ve, quan no hi ha notificació per part de la família?

Quan no hi ha justificació de la família..

I com va el procediment?

No, simplement quan el tutor ja té un nombre de faltes no justificades que considerem que ja és prou preocupant.

I quin nombre de faltes és?

Bé, al reglament em sembla que està posat, ara no... Unes deu o quinze classes.

Deu o quinze classes seguides?

No, no, encara que siguin esporàdiques, però sense justificar.
(Interrupció d'una professora que entra al despatx, saluda i surt)

Parla'm una mica de la relació de l'escola amb altres serveis externs. En algunes escoles, o més aviat en algunes zones, m'havien parlat de l'assistència de la Guàrdia Urbana...no?

Sí, però això no ens ha passat mai.

L'EAP, per exemple, ve un dia a la setmana? I treballa el tema de l'absentisme, la persona de l'EAP?

Sempre i quan nosaltres li notifiquem, clar.

I quina intervenció fa?

Normalment es parla amb la família, a veure si hi ha risc que aquell nen, en aquelles hores, estigui fent altres coses.

I això us ho heu trobat?

Doncs poques vegades, si, però ara, també algunes vegades, quan li hem notificat, aquesta gent no han pogut fer res, tampoc. Però molt poques vegades, perquè ara aquest any no tenim a ningú, només aquest cas. I de l'any passat o fa dos anys, recordo alguns alumnes que ja no hi són, aquí, alumnes que ja estan fora. Per exemple, va haver-hi un cas que l'any passat l'alumne es va traslladar a Lleida. I després n'hi va haver un altre, que aquest era pràcticament molt absentista, i que no va començar ni el curs. És a dir que no l'hem tingut mai, aquest nen. Una vegada, em sembla.

I això us ha passat alguna vegada més?

Una vegada, un alumne, i això va passar, em sembla recordar que l'any passat. Però aquest alumne va venir una vegada, només, un dia o dos dies al Setembre, però no va venir més.

En el pas de primària a secundària, nanos que facin preinscripció i després... o que no facin ni preinscripció, això com es controla?

Això nosaltres no ho podem controlar, això suposo que l'Ajuntament i la Generalitat, l'Ajuntament suposo ... perquè sap quins són els alumnes. És que hi ha moltíssima mobilitat, molta gent que es canvia de domicili, que es trasllada de barri, que es trasllada de ciutat... Jo no sé si hi ha un control tan estricte que... Potser al Setembre ve algun que fins i tot no s'ha pre inscrit, això sí.

I de minories ètniques en teniu nanos?

Sí, això sí, també.

De quines?

Hi ha molts alumnes que no tenen cap idioma, ni català ni castellà, que no el saben parlar.

Teniu molts immigrants?

Ara igual en tenim sis, o set o vuit que no parlin l'idioma. Alguns estan amb TAE. Es demana un TAE i estan allà, però per exemple, un que el seu pare no va voler que estigués al TAE, està aquí, i un altre que tampoc sap ni el català ni el castellà, vam demanar la sol·licitud al TAE i no ens han contestat, i ara s'està acabant el cursi encara està aquí.

I no us ha respòs, el TAE?

No.

I això?

Ah! Nosaltres hem insistit, però no sé si és que el curs s'acaba... No ho sé, això no és un problema de nosaltres.

Però aleshores com us ho feu? Perquè clar...

Doncs mira, un d'ells ja parla bastant el castellà.

La situació que obliga, no?

Sí. De coneixements ni un, però d'idioma, almenys del pati i d'això va fent, i l'altre és més grani més callat, encara no l'he sentit parlar el castellà. Però un d'ells sí que es queixa en castellà... Però sense especialitat, i per l'evidència: aquest nen no és absentista, ve cada dia, està aquí, i està amb els seus amics i companys tot el dia, i ha d'anar a totes les classes.

I aquests nens, de quines minories ètniques són?

Doncs hi ha de tot. Hi ha paquistanesos, marroquins, algun egipci, i italians també n'hi ha hagut alguns. També hem tingut un austriac que ara està al TAE... Hem tingut també alguns italians que... bé, però aquests dominaven l'idioma. O sigui, que no dominin l'idioma, gairebé tots són o del Pakistan, o de la Índia, o marroquins.

Estàvem amb la intervenció de l'EAP pel que fa al tema de l'absentisme: demana les vostres dades i intervé a l'equip. La mestra de l'EAP o l'assistenta social de l'EAP?

Això s'ho reparteixen les assistents socials, no sé com... A vegades és la de l'Ajuntament, la de Compensatòria, que es diu.

És el que anava a dir. Teniu una persona de Compensatòria?

Sí. També ve els dijous. Em sembla que l'absentisme és més aviat de la de Compensatòria. Seria la de Compensatòria la que indaga en la família per veure què és el que passa.

Qui ve, la Isabel?

No, la Pilar... No, no, es diu Antònia, L'Antònia.

Quin paper té Inspecció en el tema de l'absentisme? Té algun paper?

No. No hem recorregut a ells per res.

I pel que fa al CAPIP?

El CAPIC? Què és?

El Centre d'Atenció Primària de Salut Mental.

Sí, en tenim alguns.

Alguns casos?

Sí. El de l'EAP ha derivat al CAPIP, a que facin algun anàlisi d'alguna qüestió.

I sabeu com ha anat el tema?

Bé, sabem que hi ha gent que està en tractament neurològic o psiquiàtric, però tampoc podem controlar res.

I problemes de tutelars i tot això?

També n'hi havia casos.

Algun nano de protecció de menors, d'aquests que tenen DAM de Justícia...?

Sí, tenim varis casos de gent que esta allotjat en un pis.

Sí?

Sí, tenim dos o tres casos d'aquests.

I en aquests casos, quin tipus de relació...?

Amb el tutor, amb el tutor. Si hi ha algun problema, al tutor.

I hi ha un seguiment per part de la DEGAI, d'aquests casos?

Sí.

I funciona?

Aquests bé...aquests...el que passa és que en lloc de la família, l'interlocutor sempre és aquesta persona de la DEGAI.

I normalment quan el requeriu ve?

Sí, clar.

I a l'inrevés també suposo que passa, no?

Bé, és que només són tres casos que tenim, i estan molt estudiats, són molt coneguts, i no hi ha gaire... a veure, algun problema, com una de les nenes, però tampoc han sigut casos molt problemàtics.

Què són, una nena i dos nens?

Sí. Hi ha dos germans, una nena i un nen, i em sembla que un altre. Tres en total.

Quin tipus de problemes tenen aquests nanos?

La nena, per exemple, té una conducta una mica rara, una mica problemàtica, conflictiva... Tot això són incidents: cada paper és un incident, i aquesta nena, per exemple, de la que t'estic parlant, té tots aquests. I el 20 d'Abril jo em vaig entrevistar amb la tutora que s'encarrega d'ells, amb la que viuen al pis, i amb la tutora d'aquí. i vam tenir una reunió. Vam estar a punt de censurar aquesta nena, que encara no està censurada, però té un historial. I després, a part d'això, tenim casos de nens que passen per problemàtiques de separacions de les seves famílies. D'això te n'assabentes a vegades, no sempre.

I qui us informa d'això?

No, normalment h quan hi ha algun conflicte, o quan algú de la parella ve a demanar papers, a demanar certificats, a demanar coses...i llavors te n'assabentes. Es donen aquests casos. També hi ha casos de maltractaments i d'abusos sexuals també.

En aquests casos el tema de la tutela deu estar...?

Bé, en alguns casos la tutela... no, no, continuen estant amb les famílies. L'altre dia vam enviar-hi una nena que havia vingut aquí amb agressions per part de la família, i la vam enviar a la DEGAI.

I en aquest cas vosaltres interveniu...?

Sí, però bé, intentem... Vaig tenir la família aquí després, al dia següent.

Per això t'ho dic.

I...?

Doncs mira, intentes dominar la situació. Jo no les tenia totes, quan... Jo sempre el que demano és no estar sol, estem sempre dos professors, parlant amb ells.

Però sempre un professional del centre, no hi ha una demanda a la Guàrdia Urbana, o a l'assistenta social, o Serveis Socials...?

No. Les coses, encara que han sigut reunions desagradables, no han arribat a l'amenaça física. Potser es donarà, algun dia, no ho sé, però de moment no ha passat, això. a situació l'hem pogut controlar nosaltres. Però això són situacions insòlites. Abans, quan hi havia el BUP, mai ens havíem trobat amb una gent que vingués amb agressivitat, el que passa és que nosaltres hem sabut frenar, tranquil·litzar... Nosaltres també hem protegit a la criatura tot el que hem pogut, li hem fet saber els seus drets, i hem amenaçat a la família (en el sentit d'amenaçar) que tinguin clares quines són les fronteres que no poden traspassar. I amb això ens n'hem sortit, no ens hem guanyat cap "torta", encara. El que passa és que potser algun dia... perquè hi ha gent que sí que és violenta.

Parla'm una mica e l'eficàcia d'aquests serveis que hem anat esmentant, tant els que depenen del Departament d'Ensenyament com els mateixos serveis de l'administració local.

Això depèn de les persones que t'ho fan. Perquè de l'EAP hem tingut tres persones en tres anys diferents. I de Compensatòria t'envien... Això depèn de les persones, hi ha persones més eficaces, i altres persones que no tant.

I aquesta rotació de fet no és un problema en si mateixa?

Sí, el que passa és que això no sé...suposo que és per trasllats, jo no sé aquests mecanismes. L'eficàcia depèn una mica de les persones, però també hi ha coses que no tenen una solució clara, m'entens? La problemàtica diguem-ne social potser no passa per coses que puguem fer.

I de Serveis Socials?

Aquí a vegades he tingut reunions esporàdiques amb la gent de Serveis Socials. L'eficàcia? Doncs no ho sé, és difícil, perquè clar, tampoc hem tingut un contacte amb aquests serveis... Hem tingut sempre una reunió inicial, i després depèn de com va el curs necessites els seus serveis o no.

Però una roda regular al llarg del curs, no.

Sempre n'hem tingut alguna al començament del curs, quan hi ha algun cas...Però després, per exemple, si aquests nens que han estat amb serveis... Sabem que els nens problemàtics que tenim aquí tenen sempre el seu ...referent...o tutor...o gent que va per casa, o assistent

social!, li diuen. Però moltes vegades aquí podem fer les coses sense...

Sense necessitat d'intervenció.

I quan es necessiten... però també han sigut poques vegades. Aquesta nena, per exemple, de l'altre dia, doncs sí que ens vam posar en contacte amb l'assistent social, però ell em sembla que va estar amb la DEGAI. Nosaltres la vam acompanyar a l'ambulatori, però ja no la vam acompanyar a res més, se'n van encarregar els assistents socials.

Teniu algun protocol?

No.

I això seria necessari?

Doncs igual sí, el que passa és que a veure, jo tinc informació. Per exemple, particularment, jo tinc un... conec, a més a més, a gent que ha elaborat un protocol per detectar les situacions de risc. Això ho coneixem, i més o menys no crec que se'ns passi cap per alt. Ara, com actuar? Doncs de moment no tenim cap protocol, el que fem és del sentit comú que... Vull dir, quan va venir aquesta nena apallissada, que es queixava, demanava aspirines, i nosaltres la coneixem molt bé. "Què et passa?", "Què et passa?", li vam anar traient la informació a ella, i llavors... Ens n'assabentem, la informació la tenim, perquè a més a més tenim accés a altres alumnes, mitjançant altres alumnes ens assabentem de què els passa... O sigui, tota aquesta informació la tenim. I quan hi ha casos d'abusos sexuals, a vegades ho sabem també per les amistats, no directament perquè ella ho expliqui... i llavors ho sabem, i de seguida truquem a la DEGAI, en el cas d'aquestes agressions físiques, i ho notifiquem, però el seguiment ja el fan ells, nosaltres ja no hi intervenim més.

Alguna demanda que se t'acudeixi de cara al control de l'absentisme i altres problemàtiques que hi poden anar associades, vinculades al tema del conflicte i tal?

Home, jo demanda...és que clar... La demanda que em sembla que és unànime és que hi hagi centres externs amb tallers pels alumnes que aquí no es poden tractar. Això és una cosa claríssima. Perquè la comprensivitat aquesta extrema que planteja la reforma és un fracàs també, perquè això és així. La llei dirà el que sigui, però hi ha un sector, un percentatge, uns nens, que per les seves característiques familiars, personals o el que sigui, rebutgen el món escolar. El món escolar que se'ls ofereix, no un altre. Han de tenir una formació, però està claríssim que aquesta no passa pels instituts d'ESO. Això és així, i quan abans se n'adoni l'administració i abans busqui els professionals...perquè em sembla que els professionals que han de servir a aquests nens han de tenir un perfil molt clar, molt determinat, que no són els professors ordinaris que sabem fer les nostres classes i sabem tractar la diversitat fins a cert extrem. Però sobrepassats aquests límit, tot l'ampli que vulguis, ja estem desbordats. Jo sempre ho dic, hi ha gent que viuen com si alumnes i nosaltres fossin dues galàxies diferents. El seu món i el teu. I el que tu coneixes i el que tu coneixes pels teus amics i per les teves referències, estan en galàxies oposades, perquè no són situacions comparables. llavors, com tractem situacions d'aquestes, quan les detectem...? Clar, tu t'expliques la bogeria d'alguns nens per la seva situació personal, perquè aquests casos extrems d'abusos sexuals clar, ja entens el comportament de la nena, per exemple... Però què faràs? jo no ho sé, ni conec a ningú que li hagi passat ni remotament, cap cosa semblant al que li ha passat aquesta nena. Ni entre nosaltres coneixem a ningú, és a dir... Llavors clar, suposo que la gent que hauria d'atendre a aquesta nena, o donar-li classes... Bé, li fem

classes nosaltres, m'entens? I si la nena s'adapta al món escolar suposo que ho fem prou bé... Però si això es tradueix en un rebuig del món escolar, nosaltres no hi tenim res a fer.

Quines condicions et sembla que són ineludibles de cara a l'escolarització d'aquests nanos?

Home, suposo que han de ser centres amb molt pocs nens per aula, aquests nens suposo que haurien d'estar en grups de cinc i sis persones, amb quatre persones com a màxim que els atenguessin durant tots els dies o hores que es consideri la seva jornada, que tampoc hauria de perquè ser una jornada estàndard. Aleshores es necessitarien quatre o cinc persones, no dotze. A vegades hi ha dotze professors en un sol curs, i això per a ells és un descontrol i per a nosaltres també. Llavors es necessitaria un àmbit escolar més reduït, més pràctic, on aprenguessin... doncs no sé... Sí, amb alguna matèria acadèmica i de tipus escolar molt basada en la llengua, i en matemàtiques, per exemple, només... Però clar, és que potser aquestes persones tenen la professora en anglès, i clar, no dominen l'idioma, no saben... Ells tenen una problemàtica i la professora d'anglès està amb 30 fent anglès. Això és inviable. En tot cas transitòriament, fins que aquestes criatures potser evolucionessin, o tinguessin... Perquè l'època de l'adolescència és molt complicada, és molt difícil, és la època on fins que no agafessin unes normes i tal, que això s'ha d'aprendre en tallers. Que existeixen, però estan especialitzats en gent que té risc i a vegades hi ha poques places una demanda... una demanda que potser no es manifesta, perquè com es necessiten aquests requisits de la família. Però si fos només els equips pedagògics de l'EAP, d'inspecció... els que certifiquessin les necessitats i que això fos ja una demanda, i la família... Si dona el seu consentiment bé, però sinó també, perquè a vegades la família es mou simplement per comoditat. Per exemple, potser el nen hauria de fer tal cosa però la mare no vol que el nen agafi el metro, o es traslladi de barri, o se'n vagi allà... M'entens? Això és així, es necessitaria que siguin el centre, els pedagogs, els psicòlegs els que determinen les necessitats, que no sigui la família la que rebutgi qualsevol cosa.

Ja per acabar, parlem d'aspectes més de característiques del centre. Tres o quatre trets que al teu parer caracteritzin l'institut des del punt de vista pedagògic?

Home, és difícil, així... Som un centre que estem en procés d'adaptació, potser el batxillerat és més el nostre terreny, però em sembla que s'està fent un esforç molt considerable per donar una ESO de qualitat, amb diversificació i amb diferents oportunitats pels alumnes. penso que aquí hi ha tot un plantejament de molta adaptació a les necessitats de cadascú.

Explica'm algun exemple que il·lustri...

Doncs amb els itineraris que tenim de crèdits variables, hi ha sempre un ventall suficientment ampli, de moment. Perquè és clar, això depèn de la plantilla, que s'està remodelant, s'està canviant per tal de poder oferir a cada tipus de nen una mica el que necessita. Alumnes que potser tenen dificultats... doncs treure crèdits densos, que siguin d'ampliació, i més aviat reforçar amb crèdits de psicopedagogia, de dibuix... Matèries en les que ells puguin tenir èxit. És el que s'intenta, buscar una mica coses amb les que l'alumne se'n surti. Això és el que intentem a l'ESO, i a quart d'ESO intentem muntar una horaris que també estiguin enfocats a això: paquets de crèdits que cada alumne, segons les seves habilitats, pugui fer una combinació de crèdits amb la que se'n pugui sortir.

Clar, perquè els itineraris del quart d'ESO ja determinaran d'alguna manera les sortides, no?

Sí, el tipus de batxillerat que faran, o si volen un cicle formatiu, o garantia social. Això encara no... Això s'està remodelant, perquè cada any canviem alguna cosa, no tenim un model, encara, no.

Esteu experimentant?

Clar, estem canviant. Hem tingut UACS conductuals, les hem tingut de l'altre tipus, ara farem una cosa mixta per atendre diferents tipus d'alumnes...

I el tema dels grups flexibles?

Fem observacions i les tenim a totes les instrumentals.

Què ho feu, per nivells de l'alumnat?

Sí, però només amb matemàtiques, català i castellà.

Les altres no?

Les altres no, amb les altres podem jugar amb els desdoblaments. Nivell a les instrumentals sí, i de primer a tercer. A quart ja no, perquè les instrumentals ja queden reduïdes a les hores comunes, i aleshores això ja no es pot fer.

(...Interromp un altra professora i comenta en veu alta que no ha pogut parlar amb una alumne un tal A.B. Torna a sortir del despatx, però el cap d'estudis aprofita per comentar-me el cas)

aquest nen mateix del que estàvem parlant és un rebutjat d'un institut, expedientat i traslladat a la força d'un altre institut, i ens ha vingut aquí.

Això passa, a vegades?

Bé, això és una sanció en la que es preveu la inhabilitació de l'alumne per fets greus, per un expedient que arriba al final amb la pèrdua d'escolaritat en aquell centre, llavors l'administració el trasllada a un altre centre.

I en aquest cas us arriba algun tipus d'historial de l'alumne?

No gaire, però bé nosaltres, com que normalment és de l'institut del costat, sabem què ha passat.

Els instituts teniu tendència, normalment, a fer un historial per la informació acadèmica...?

No. Es genera aquí, perquè clar, aquí arriben de dotze anys amb els informes, però la resta...

En feu, vosaltres, d'aquests informes enters, o...?

Home, els nens que tenen molts incidents passen per l'EAP perquè hi hagi...

(Entra la directora de molt males maneres i crida al cap d'estudis pel seu nom, aquest li respon que ara va, però ella el torna a interpellar i afegeix que això no pot ser, repeteix que no pot ser, que ella és la directora i això no pot ser i que ell ja ho sap, que les entrevistes s'han de fer en un altre horari. El cap d'estudis s'excusa dient que era una entrevista pactada dins d'aquest horari però la directora prossegueix en to enfadat dient que tenen una professora del claustre que li ha demanat de parlar amb ella i comenta al cap d'estudis que suposa que sabrà de que es tracta, aquest

interpreta dient que potser vol fer un canvi de classes de francès però la directora li interromp dient. Que cambio ni que nada: Que va!, Hombre... Que va! ...La dimisión de la junta directiva, hombre!, juégatela... (La directora surt enfadada, tancant la porta. El cap d'estudis somriu forçadament i jo m'excuso per la durada)

Bé, j'acabem...Cinc cèntims de la classe tutorial. Com ho teniu pensat?

Home, està redactat i en procés de revisió. Hi ha una activitat pensada per a cada quinzena de l'any.

Hi ha un tutor per curs, no per cicle?

Per grup de nens: dos per curs, perquè són dues línies.

i per cicle?

El coordinador de la ESO.

Un coordinador per cicle?

No, per tota l'ESO, no n'hi ha, de cicle. Llavors hi ha un pla escrit amb quinze activitats quinzenals, i això està en revisió, perquè els tutors canvien coses...

-i després suposo que també hi deu haver coordinació per àrees del professorat?

Els caps de Departament. Sí, això sí, és clar.

M'has dit que d'alumnes amb problemes n'hi ha un 10%?

Sí, del 5 al 10%.

-i de bons alumnes quin percentatge tindríeu?

Bons? Que van bé i no tenen cap...? Home, això són virtuosos.

No, virtuosos no. Bé, virtuosos en el sentit que són bons estudiants, motivats...

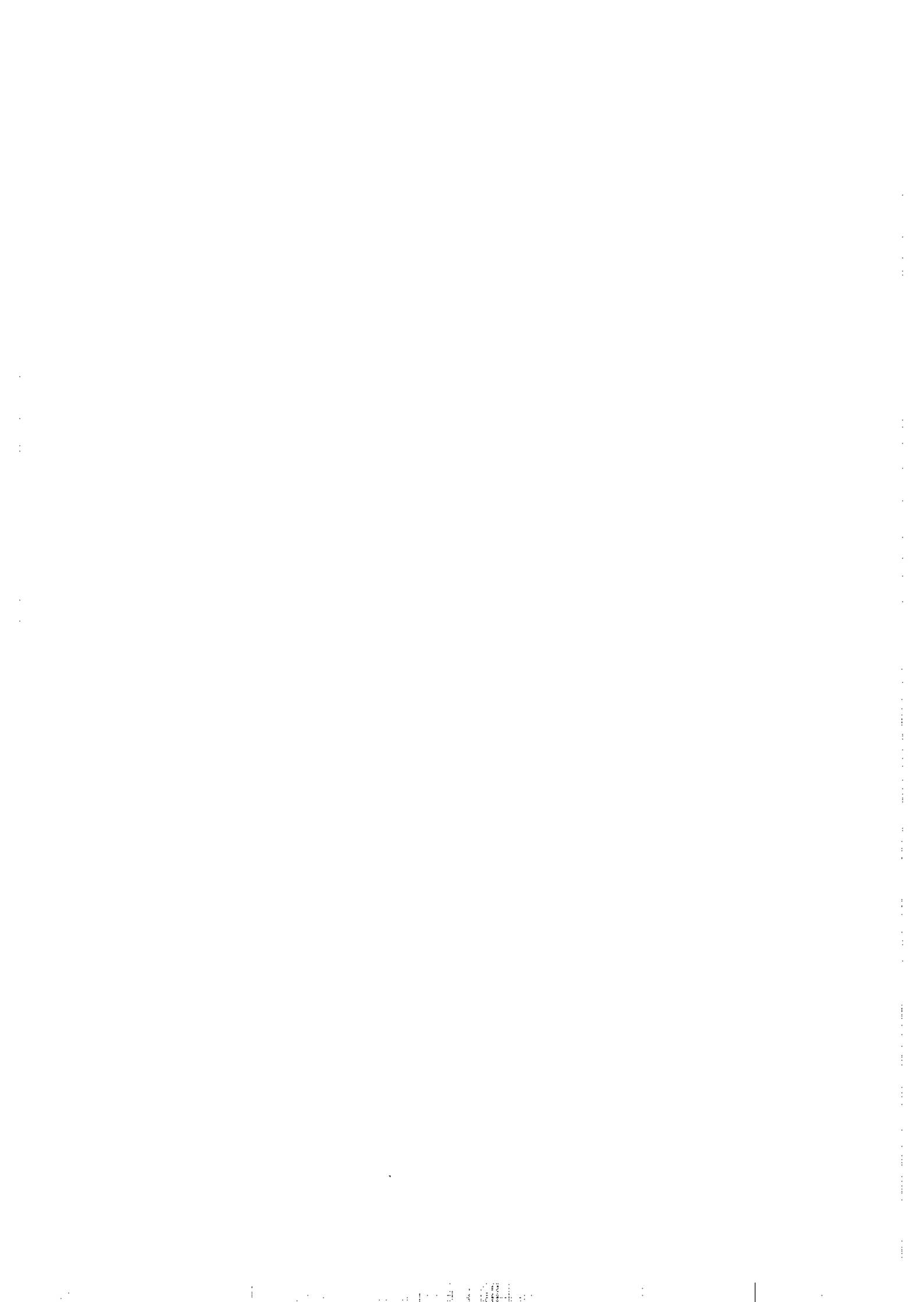
Un 30 o 40%.

I limitats acadèmicament i sense expectatives?

D'un 15 a un 20%.

(Tornen a trucar a la porta, és la directora i acabem la entrevista bruscament...No sé si és que hi ha hagut un mal entès però he trobat l'ambient molt crispat. Gairebé que la directora m'acomia amb males formes. Una qüestió a afegir és que a tercer i quart s'imposa la lògica de funcionament de l'ensenyament post-obligatori).

IES 3

Si vols comencem pel que és el model de control. Primer de tot com definiu l'absentisme, si és que teniu alguna definició establerta?

No. a veure, aquí el que no es produeix és l'absentisme aquell de campanes, això és molt poc... Ni tampoc l'absentisme de persones que estan en el centre però que no estan a l'aula. Això no passa, suposo que entre altres coses perquè és un centre petit, vam començar fa tres anys i només tenim primer, segon i tercer. Tenim nou grups, i per tant això es fa molt difícil.

El que es produeix més aviat és absentisme a causa d'això que ara en diuen des estructures familiars, problemàtiques familiars molts greus, etc. Llavors, des del centre el funcionament sempre ha estat el mateix, és a dir, un primer pas de treball des de la tutoria, vull dir que és el tutor o tutora qui es posa en contacte, qui telefona de manera reiterada quan hi ha telèfon, perquè aquest sovint és el problema. Lògicament quan també tenim informació prèvia de.

Inicialment la feina la porta el tutor. De fet tenim, no només pels absentistes sinó per tothom, un registre diari d'assistència: a cada classe hi ha una carpeta on es controla cada dia l'assistència, i no només l'assistència sinó també els que han fet i els que no han fet els deures de les diferents assignatures. El coordinador pedagògic una vegada al mes recull la informació que li passen els tutors, i de manera sistemàtica envia la informació a les famílies que ho requereixen: que ha faltat tants dies i no ha fet els deures de tals assignatures tals dies.

Sí. De manera regular. I una de les coses que nosaltres fem a començament de curs, quan els nans ja porten aquí una mica més d'un mes, és fer-los una tutoria, una enquesta de valoració del funcionament, i una de les coses que sempre els hi preguntem és quin grau de control creuen que hi ha, i normalment acostumen a dir que molt més que a l'escola. El qual no vol dir que no sigui veritat, però en tot cas, com que ja no se'n recorden del que tenien a l'escola... Bé, i després, com que hi ha algunes persones d'absentisme crònic, llavors el primer pas és que del tutor passa directament a direcció, de moment això ha estat així perquè som poca gent. I llavors doncs jo faig... en molts casos gairebé una persecució: presentar-me a casa seva...

Tu personalment?

Sí, això ho he fet algunes vegades. L'any passat hi va haver un nano que no venia i un dia... vinc amb moto, li fotia el casco i el portava... Però clar, això a mesura que el volum va creixent, doncs...

I llavors hi ha alguns casos que el fet d'aquesta intervenció contundent... això es pot fer una o dues vegades i si no ha resultat, com ha passat en alguns casos, doncs bé... Però sinó és clar, això es desborda i clar, aquí ja hi han d'intervenir necessàriament els serveis externs del centre. I aquí és on topem amb un problema greu.

Sí?

Sí, perquè més enllà de la bona voluntat, que n'hi ha molta, de les persones en concret que tenim aquí, tant la persona de Compensatòria

com l'educadora de carrer o l'assistent social base que els Serveis Socials ens ha encomanat, doncs ens topem amb unes dificultats d'infraestructura molt grans. Nosaltres tenim una reunió al mes amb l'assistent social de referència que ens ha subministrat Serveis Socials, la persona de Compensatòria i jo: ens reunim una vegada al mes i mirem com evolucionen els casos que tenim detectats. El problema és que malgrat (insisteixo) la dedicació d'aquestes persones jo trobo a faltar un plantejament seriós de l'absentisme, perquè no hi ha recursos, ni personals ni materials, per atendre'ls. Llavors el problema passa perquè nosaltres potser dins de l'horari escolar alguna cosa hi podem fer, però clar, no hi ha un seguiment d'aquests alumnes fora de l'horari escolar, i aquests alumnes ho necessitarien. Bé, amb aquestes dues persones que et comento ho hem parlat moltes vegades, i de fet ara a final de curs quan fem la valoració del funcionament, doncs és una de les coses que segur que haurem de redactar o d'explicar. Doncs això, vull dir... des de Serveis Socials no hi ha possibilitats, i no per falta de voluntat, almenys de les persones d'aquí en concret, sinó per l'estructura més en general que hi ha per atendre de debò aquesta canalla. O sigui, a començament de curs aquí es va intentar, fruit de l'experiència de l'any passat, crear una mena d'espai, que en part ja existia per canalla més petita, per atendre escolarment. No perquè juguïn, que en això ja se'n surten ells, a aquesta canalla no cal que els hi donem... als que tenen dotze anys, els més petitets, potser sí que els hi donem espais perquè juguïn i ja s'espavilen, per això. Sinó que tinguessin un lloc on dues, tres, quatre dies a la setmana, que hi haguessin una educadors que d'acord amb el centre fessin aquesta feina que nosaltres fem molt la tutoria de revisar les agendes, les carpetes, els deures, etc. Però que això, quan hi ha una família mínimament al darrere, doncs...

Funciona més o menys, però... Bé, seria gent que poguessin no només completar la qüestió estrictament d'aprenentatge, sinó també el dels hàbits. Es va crear una cosa que per qüestions de competències d'administracions no es podia dir reforç escolar, i se li va posar el nom tant pintoresc de "Lugodeures." Llavors, amb aquest símbol dels deures... que jo no sé aquesta mania que tenim de no dir les coses pel seu nom. Llavors això, malgrat la conya que podem fer, hi ha unes persones que estan allà treballant-hi amb unes condicions... home, millor que les de l'any passat, però de totes maneres precàries. De fet, només dona resposta a canalleta de primària, i no sé concretament a quanta gent. Això, si vas a alguna de les escoles de per aquí ho podries preguntar, però no hi ha, pels motius que siguin, suposo que per falta de pressupost i de persones, no hi ha aquest servei d'atenció a gent de secundària. Que ja no es tracta tant que allò sigui una ludoteca, sinó un lloc on realment, en contacte amb l'institut, nosaltres diguem, amb el tutor o tutora del grup: " escolta, aquest nano necessita això, controla-li això...", i tal, no? És a dir, la feina que faria, per dir-ho així, un profe particular però especialitzat en aquest tipus de canalla. Jo estic convençut que si no hi ha pega de la família no hi podem comptar. Per tant, si no hi ha d'una banda això, aquest reforç fora en contacte amb l'institut, i si no hi ha, sobretot, abans que això, un pla de prevenció i d'atenció a l'absentisme, que les administracions s'hi posin, s'arremanguin i s'hi posin de debò, no hi ha res a fer. O sigui, jo penso que... no hi ha res a fer... hi ha poc a fer. És a dir, tenim petits èxits puntuals a base de molt esforç, però que realment no... Jo penso que és malbaratar esforços, recursos i feina voluntariosa de la gent que s'hi entrega. O sigui, en aquest sentit jo ho veig d'aquesta manera. Ara, malgrat tot, algunes coses s'han anat aconseguint, però el problema fonamental és aquest.

En aquesta zona hi ha molt pocs centres d'atenció als nanos, un casal o coses d'aquestes?

Sí, sí que n'hi ha, precisament...

Però no en la línia més escolar, no?

Exacte, precisament aquest "Lugodeures" parteix d'un casal que ja existia, que donava servei a uns nanos... No, no, ja n'hi ha, però no això.

No en aquesta vessant de reforç?

Exacte, i de contacte amb la família i això.

Bé, per reconduir una mica el que m'estaves comentant: aquests casos en els quals tu intervens són en els casos potser més crònics, no? En els que alguna vegada has intervingut, d'anar a buscar el nano a casa i tal.

Sí.

Perquè normalment què és? El tutor es posa en contacte amb la família via telèfon si pot... I si no hi ha telèfon doncs bé, una carta, i si no es respon llavors és quan ja ve l'altre mecanisme de a veure si jo puc, o sinó ja Serveis Socials, no? És a dir, no tenim els termes mitjos, realment, eh? O sigui, som... en general aquí... bé, després ja ho comptabilitzarem, però hi ha alguns casos molt concrets que ja coneixem... la majoria abans de començar el curs pel que ens han dit les escoles. Amb alguns hem aconseguit coses temporalment, però que a la llarga s'ha anat confirmant el que des de l'escola ens apuntaven, vull dir... Són casos d'absentisme que ja vénen de la primària i que s'allarguen amb el temps.

Teniu algun tipus de registre general de l'absentisme? Aquests fulls que em comentaves què és: passeu llista a cada classe, em deies?

No, a cada classe no, perquè és el que et deia, no cal. És al començament del matí i al començament de la tarda. O sigui, no passa que un alumne hi sigui a les 8:30 i que a les 9:30 no hi sigui. No, perquè... bé, perquè són nanos petits, és a dir... clar, i l'institut també és petit, i potser perquè des del primer moment això s'ha controlat d'aquesta manera. És a dir, no cal passar a classe llista a cada hora. També és veritat que els nanos més grans encara a l'hora del pati no surten al carrer i tampoc cal tornar a passar llista al tornar del pati, i per tant... I a més això ho porta un delegat.

Passa a segona hora... Un del matí i un de la tarda. Com que vàrem veure a més a més que el marge de cinc minuts que tenim la porta oberta perquè la canalla entri, tan al començament com a la tarda... O sigui, si les classes començaven a dos quarts, un marge de cinc minuts. Llavors de fet la gent arribava fins a dos quarts i cinc. Llavors hem avançat això des de dos quarts menys cinc a dos quarts, i a més a més des de fa tres mesos portem un control molt estricte de puntualitat, no d'assistència. Quan els nanos arriben tard la conserge pren notes, els hi fa un justificant que han de portar ple... O sigui que en aquest sentit... Però vull dir que registre d'absentisme, dit així d'aquesta manera, no és tal. És a dir, que el tutor, a partir de la informació del registre diari de classe, ho comunica: quan veu que la canalla... si falten tres o quatre dies truca a casa de manera normal.

Hi ha un buidat d'aquest diari?

Sí, mensualment sí, perquè llavors això és el que et comentava que el coordinador pedagògic, sigui una o vint-i-cinc faltes... Bé, a les vint-i-cinc ja s'ha tractat de treballar abans això, el coordinador pedagògic buida això... Però de fet ho buiden els tutors i li passen la informació al coordinador, i llavors el coordinador ho envia a les famílies.

Això fa molt que ho feu?

Aquest curs.

Des d'aquest curs.

Sí, o sigui... Això va ser un acord que es va prendre a finals del curs passat, quan vam fer la valoració del funcionament una de les coses que vam acordar és això, i llavors aquest curs ha començat a funcionar.

Perquè no hi havia un treball sistemàtic de...

No, sí que hi era, el que passa és que hi havia tan poqueta canalla que les coses eren molt senzilles, perquè és clar, primer érem 60 nanos, i llavors això ràpidament... I l'any següent 120 aproximadament, ara ja som 204, i llavors doncs bé, en el moment en el que augmenta el volum cal una cosa més sistemàtica. L'altre doncs... jo els coneixia a tots i en un moment determinat jo o el tutor podíem trucar a casa d'una manera que no calia que fos estructurada i era molt eficaç perquè érem poca canalla. Però clar, ara cal sistematitzar-ho.

I per tant, aquesta sistematització d'aquest seguiment us és eficaç?

Sí, més que res perquè és l'única manera de tenir una informació... no tal per modificar les coses, eh?, però... jo no crec que modifiqui molt substancialment... per obtenir la informació precisa per poder, amb Serveis Socials o amb la família doncs dir "mira, les coses estan així", no?

Serveis Socials intervé en els casos que vosaltres no heu pogut posar-vos en contacte amb la família?

Sí, sí. O sigui, de fet nosaltres i Serveis Socials a través d'aquestes reunions mensuals doncs... I aquests alumnes tenen una assistent social assignada. O sigui, una cosa és la que tenim aquí assignada al centre, i en té alguns assignats, i d'altres els deriva a companyes de Serveis Socials. De fet es va... ja t'ho ensenyaré, a començament de curs es va fer una... es va intentar doncs això, sistematitzar tots els passos que s'havien de seguir...

Fer com un protocol?

Això mateix. Mira, veus? És això. I tot això, que aquí hi ha les definicions de les intencions i objectius i tot plegat, però el que és més clar és això, veus? Diu... Això és en situacions de risc i l'absentisme és una d'elles, no l'única, però vaja, bàsicament és la que es dona. Normalment enviem una carta als pares, i fem la notificació a Inspecció quan veiem... La notificació a Inspecció ho farem a final de curs, o sigui que Inspecció aquí hi té un paper

irrellevant absolutament. No sé si li toca o no... Bé, sí que li toca... Bé, llavors això passa als Serveis Socials i pot ser un cas conegut o un cas no conegut. La majoria són casos coneguts. Llavors... veus? Coordinació, referent d'escola... hi posa mestre, però no és el cas, en aquest cas sóc jo, i el de Serveis Socials, diagnòstic i pla d'intervenció. Llavors, el pla d'intervenció, normalment el que es fa és, si tot això no acaba de funcionar, es cita a les famílies, se les cita aquí o se les cita allà, amb Serveis Socials, nosaltres, la família... El que passa és que algunes de les famílies et vénen amb el paper que diu "no podré ir", perquè no s'hi presenten. Llavors, si no és conegut en els Serveis, doncs bé... Això no ens ha passat, a aquesta part d'aquí, perquè tots eren coneguts. Perquè l'absentisme esta bastant vinculat a problemàtiques familiars. Això és una cosa que hem fet nosaltres aquí... teòricament això ho utilitzen en altres escoles de la zona, no és pas per nosaltres.

No, jo ho he vist en una altra escola.

Sí, sí, això és general, és del districte, i llavors nosaltres... De fet això va sorgir com a conseqüència que... El que no sé és com funciona en general. Això és conseqüència d'una demanda que es va fer l'any passat, partint bàsicament de les escoles de primària de la zona; es va fer una demanda al districte, es va fer una comissió en la que hi havia doncs això: Compensatòria, Serveis Socials, Inspecció, que de fet era el president de la comissió, directors de secundària, i hi era jo... eh? I llavors d'això finalment... que va acabar una mica aigualit, però finalment va sortir això, en va resultar això. Que a nosaltres com a document -marc doncs ens ha servit.

Vosaltres treballeu mitjançant comissió social les intervencions de Serveis Socials?

Sí, però menys sistematitzada. És a dir, jo tenia el conflicte o el problema de saber què havia de dir aquí quan trobàvem... És a dir, quan tenia un problema a qui m'havia d'adreçar, sempre deia "bé, i això de qui és competència? Això és dels Serveis Socials, és d'Inspecció...?" I precisament per això es va intentar fer una cosa que aclarís una mica...

Per tant aquesta reunió mensual és una cosa molt recent d'aquest any.

D'aquest curs, sí.

I com la valoreu?

A veure, valoro bé la disponibilitat de les persones, però és poc eficaç. O sigui, no el fet de la reunió, que ens expliquem les coses, la reunió ja està bé, sinó la reconducció. La feina que es pot fer a partir d'això. I això que ja et dic que la noia que ho porta és excel·lent i fa tot el que pot i demés, i la de Compensatòria també, però no... jo crec que no ens n'acabem de sortir per això. Això és una boca d'aigua al mar, vull dir que el problema és molt més gros, i jo crec que no hi ha una consciència prou clara d'això.

No hi ha consciència?

Jo crec que no. Jo crec que no, hi ha una sensació d'impotència molt gran, i més que res és que... I dic que no perquè és que no hi ha un pla de prevenció seriós, perquè és línia d'acció, això amb la noia de Compensatòria sempre ho comentem, i amb la Rosa també. No hi ha un pla de prevenció seriós i per tant no hi ha els recursos necessaris, o

possibles, no ho sé. La setmana passada precisament vàrem tenir una jornada de reflexió tots els directors de l'escola de Barcelona ciutat que feia temps que portàvem organitzant amb totes les administracions, el sindicat, les federacions de pares. I una de les coses que es demanaven justament és això, és a dir, una major ... De fet allà es deia als Serveis Socials, al servei de l'escola que no era això, la formulació no era el que es volia dir exactament, el que es volia dir és que hi hagués doncs això, una major disponibilitat i coordinació. I de fet la mateixa Tinent d'Alcalde va reconèixer que l'any 92, em sembla, o 93, s'havia iniciat un pla per omplir de contingut els Serveis Socials dels districtes, havien convocat una colla d'oposicions per cobrir totes les places, que ara aquest any sí que hauria de cobrir tota la plantilla que estava prevista... Però clar, ella mateixa reconeixia que era una feina de trinxera, era molt dura, i la gent a la que portava dos, tres, quatre anys, i en una plantilla de l'Ajuntament que em sembla que hi ha 12000 persones, a la que trobaven una vacant, pam! Llavors, per tant, hi ha dificultats de continuïtat i dificultats de coordinació. Malgrat que, insisteixo, en les possibilitats d'actuació que tenen els Serveis Socials concretament d'aquí, que són els que jo conec, jo estic convençut que fan tot el que poden, però... I la directora d'aquí dels Serveis Socials també és una persona molt receptiva... vull dir que molt bé, en aquest sentit. Però és això, no? Jo de fet per exemple, amb això dels "Lugodeures", vaig anar a la reunió i em vaig des apuntar perquè vaig veure que hi havia molt bones intencions però no... Que falta atenció als problemes, seriosament.

Però per què et vas des apuntar, perquè la secundària quedava en part exclosa?

No, no, perquè és que... Em vaig des apuntar... vull dir que ho vaig deixar, vaig deixar el seguiment perquè... No perquè la secundària quedés exclosa, sinó perquè veig que era una iniciativa una vegada més fonamentada en la bona voluntat i la bona fe de la gent, i això està molt bé però no pot ser. És una condició, és un requisit previ, és necessari però no és suficient.

Aquesta reunió de la setmana passada va ser iniciativa dels directors de les escoles? No, dels directors de secundària, dels instituts, sí.

I per iniciativa vostra, es va fer aquesta reunió?

Sí, sí. Si vols et donaré una còpia del document de reflexió. Era una reflexió sobre... no sobre l'absentisme, eh? Era una reflexió sobre la situació a Barcelona ciutat de l'aplicació del nou sistema educatiu.

I vau convidar el sindicat i l'administració. L'Administració Educativa i l'Administració Local, i federacions de pares. El document se'ls hi havia donat prèviament, hi havia tota una colla de punts, se'n van prioritzar uns quants, i llavors doncs bé, se'ls hi va donar perquè responguin el que els hi semblava allò, i bé... El que es va demanar és que totes les... O sigui, que les intervencions que havien elaborat els diferents representants que hi havia, ens les donessin per escrit per afegir en el document. Home, suposo que la conclusió més clara és que és la primera i que no serà l'última, que convé seguir avançant, però tampoc som molt optimistes, vull dir... amb les nostres possibilitats de progrés en això, aquesta és la veritat, però en fi...

Vosaltres fa tres anys que decidiu funcionar com a tal, el centre és relativament nou?

Sí.

I esteu a l'espera de canvi d'edifici?

Exacte.

El professorat que sou és ja el que està en situació definitiva?

No, clar, perquè... Bé, uns quants sí i altres no. És a dir que aquí... bé, és el funcionament normal de previsió de places, és a dir que... Ara, aquest curs, som vintidos. Bé, vint-i-dos i mig, vaja, per ser exactes. És que això dels mitjos últimament s'està generalitzant. El curs que ve, tal com està previst, serem vint-i-nou i mig més o menys. Llavors d'aquests... no ho sé encara, perquè encara no s'ha resolt el concurs de trasllat i les places que havien sortit aquí no s'han cobert, però més o menys jo crec que arribarem al 50% o una miqueta més de gent definitiva. Llavors la resta... perquè hi ha places que ja es necessiten però que encara no s'han creat, o sigui... Ve la persona... això, de comissió de serveis o un interí, i l'any següent es crea la plaça. Per tant sempre anem amb un cert retard. Però el primer any va haver-hi un gruix de professors definitius de primària, o sigui que ara el que cal és augmentar els professors definitius de secundària. Bé, primària, els que procedien de primària, vull dir. Mestres que van optar accedir a secundària.

Quina ha estat la tendència respecte el tema de l'absentisme des de que s'ha aplicat la Reforma a secundària?

En el nostre cas no augmenta.

No?

Augmenten el nombre de casos perquè tenim més alumnes, però vull dir... La freqüència relativa és la mateixa. No, no, no hi ha un augment significatiu, en absolut. I més que... en el nostre cas, la majoria dels casos d'absentisme greu estan lligats molt concretament a una família, en el sentit ampli de la paraula, gitana que hi ha per aquí, que depèn dels que se't matriculen, doncs tens més o menys absentistes. O sigui, això és així. I llavors doncs sí, clar, aquí a primer d'absentistes... bé, jo aquí n'he apuntat sis. D'aquests sis n'hi ha dos que són d'això, i uns altres indirectament relacionats. A segon, dels tres n'hi ha dos, i a tercer en canvi ja no, a tercer ja és una altra cosa, és un absentisme d'efecte pactat, diguem-ho així. Potser ens falta una altra cosa, però el que vull dir és que una de les coses que precisament jo mateix vaig plantejar a la reunió, aquesta que et comentava abans, que no va ser gens rebuda..., és que... Jo estic convençut que hi ha alumnes que els hi podem donar alguna cosa en el primer cicle. Els hi podem donar alguna cosa, no vol dir que els puguem aguantar i controlar, no, perquè també els podem controlar al segon cicle. Però que ells van venint a l'institut fins als catorze anys. Més enllà d'això, el que els puguem ensenyar i el que ells tenen voluntat d'aprendre, per més que fem adaptacions curriculars i per més que siguem un centre que podem ser acollidors i tinguem mil històries d'atenció a la diversitat, no, perquè la seva vida ja està fora del centre. I llavors d'aquests ja et dic, d'aquests n'hi ha quatre, els quatre que tenim aquí, són un absentisme acceptat per la família, comunicat a Inspecció a final de curs naturalment, però que ja no persegueixo, perquè què ha de fer aquí una criatura... Són nanos que tenen... alguns ja tenen més de quinze anys, que estan esperant a fer els setze, dos parlen de fer d'esteticient, l'altre no

te ni idea del que vol fer, vull dir... I estan esperant, i per tenir-los aquí doncs no... I d'altra banda també una impotència gran per part de la família, vull dir que... I no són casos de canalla conflictiva, disciplinàriament difícils, no. Llavors per això et dic, jo diferenciaria molt el que és de segon cicle, que nosaltres n'hi ha alguns que ja havíem també procurat donar-los sortida, parlant amb la família i donar una mica d'informació, mirant a veure si es podien incorporar al Pla de Garantia Social el curs que ve encara que no facin els setze anys fins al Novembre o així, no? M'entens? O sigui, és diferent, jo veig diferent el de segon cicle, en el que els alumnes que són... Almenys els que tenim nosaltres, eh? Els alumnes que són absentistes de segon cicle són alumnes clarament que... d'aquests quatre que tenim tres volen ser esteticians.

Són noies, pel que estàs dient, o no?

Dels quatre tres són noies, sí.

Com que m'has dit tres esteticians...

Sí, esteticians i perruqueres. Que a més a més quan venien ja venien les tres decorades... en fi, estava claríssim. Bé, llavors... i això és una cosa que algun altre alumne que... bé, dos alumnes més que aquests no eren absentistes però que bé, tenien algun conflicte de disciplina, doncs hem procurat amb la família desviar-lo, fent-li veure que no tenia cap sentit que continués, i l'últim donar-li tota la informació possible d'ensenyaments no reglats que pugui fer mentre no arribi als setze.

Parlem una mica de les estratègies internes d'una banda de prevenció i d'altres respostes. Em podries explicar breument les mesures d'acollida en general pel que fa a l'alumnat, i després específiques, quan ja sabeu els casos d'absentisme que us vénen de primària? I bé, els informes, el paper de l'EAP en aquest traspàs d'informació?

Sí, bé, nosaltres el que tenim és un contacte amb les escoles... bé, amb els tutors i tutores de primària de les escoles que ens aporten alumnes, que el fem entre el Juny i el Setembre. Que són Enric Granados, Mare de Déu del Port, Can Clos, El Polvorí, però aquest molt poc. Aquest any em sembla que en rebrem perquè fins ara com que estaven a dalt... Bé, el primer any estàvem vinculats amb la 25ena Olimpíada, després cap aquí...

Us ho repartiu amb l'altre IES?

Bé, sí, totes les escoles tenen la mateixa preferència, sent escoles vinculades amb els dos centres. I Ramon Casas, que ens l'havíem deixat, que està allà al costat de Seat, que justament és on hi anirà l'institut nou, va just allà al costat.

I aquest institut que hi ha aquí...l Mercè?

Sí, però aquest era un antic Formació Professional i no fan ESO, només fan... estan acabant la FP, i fan Cicles Formatius i Batxillerat Tecnològic, i res més.

M'anaves a explicar justament el tema de l'acollida, t'he interromput.

Sí, bé, doncs això que... Vol dir que nosaltres, abans que els alumnes ens arribin aquí, tenim un contacte amb les escoles. Ells en aquesta reunió ens passen un informe que és estandarditzats, que va elaborar

l'EAP ja fa un parell o tres d'anys, però que més... Que tant fa una mica de detecció del nivell que tenen, sobretot en les instrumentals, i... Que és una cosa que és poc útil, perquè els paràmetres de cada escola són diferents, i llavors no saps mai exactament què és el que vol dir quan un diu normal o tal, o què és el que vol dir per sobre o per sota de la mitjana, no? Sobretot, però bé, en aquest informe també hi ha si hi ha intervingut Serveis Socials, si han tingut reforç, o si creuen que tenen necessitat de reforç específic en alguna cosa.

Tenim les entrevistes amb les escoles, i a part d'aquesta informació que omplen, que a vegades... Ara menys, però a vegades tenim la sensació que els tutors això ho fan molt a última hora, i quin pal, vull dir que són una mica reticents a deixar per escrit coses que no siguin excessivament favorables a l'alumne. Llavors més que això el que ens interessa és doncs això, repassem alumne per alumne, i com que ja ens coneixem, d'aquells que es considera que necessiten alguna atenció específica o qualsevol cosa, doncs ens ho fan saber.

Per tant vol dir que us trobeu?

Sí, sí. l'EAP en aquest sentit l'única intervenció que té és aquesta, haver elaborat aquest model d'informe, i l'altra cosa és fer-nos arribar els dictàmens d'aquells alumnes amb dictamen, que això és una cosa que tampoc entenc perquè nosaltres... S'hauria de re definir quins alumnes són susceptibles de tenir dictamen, perquè nosaltres tenim alguns alumnes que déu n'hi do, i de dictamen l'any passat no en teníem cap, i aquest any en tindrem un.

Vull dir que tenim alumnes que sigui per... doncs això que dèiem, per circumstàncies personals, familiars... porten una història forta al darrere, i que això... alguns associats a problemes d'aprenentatge i altres associats a problemes de conducta (més d'aprenentatge que no de conducta, tot s'ha de dir), i que ho sabem a través del contacte amb l'escola, no a través del contacte amb l'EAP, i llavors bé... I l'EAP fa el que li toca fer, o sigui que no te perquè... El que vol dir de dictamen són cinc característiques que no recordo mai però que són molt estrets en quan a necessitats de requisits, no? Bé, doncs una vegada hem fet això, llavors vol dir que nosaltres amb la informació que tenim de les escoles confeccionem els grups procurant barrejar la gent, tan de procedència, que això és inevitable perquè clar, si et ve gent de set o vuit escoles i tenim tres grups és lògic que s'hagin de barrejar, i això ja els hi expliquem també a les famílies, com barrejant els nivells. Amb això de moment hi continuem creient, ja vam dir que més endavant potser algun dia ens en desdiguem, però de moment... Que això és difícil perquè lògicament t'has de refiar del que et diuen les escoles, i no vol dir que el que et diguin no sigui veritat, però cadascú el que pensa quan diu que és de nivell molt alt o de nivell molt baix no necessàriament és el mateix.

A vosaltres us funciona tenir grups heterogenis?

A veure, jo crec que sí, crec que això és bo, de moment encara continuo pensant que és bo.

I és difícil de treballar?

Sí, el que passa... Entre altres coses perquè a nivells diferents n'hi ha pocs, n'hi ha pocs que estiguin molt avall i n'hi ha pocs que estiguin molt amunt, i llavors fer tres grups de bons, mitjans i dolents és molt fictici, perquè tindriem... Que tampoc no dona per fer

un grup de cada..., tindriem dos grups molt petitets i un grup del mig molt gros, m'entens?

Més aviat hi ha altres maneres de solucionar-ho, o almenys a mi m'ho sembla. I de fet aquest any ja hem provat alguna cosa de grups flexibles amb els de segon, amb mates i castellà, que no ha acabat de funcionar de la manera que teniem plantejada, i de cara al curs que ve es farà un plantejament nou. Però no hi ha prou població dins dels alumnes "normals." On s'acaba la normalitat i on comença la UAC és molt difícil, i on s'acaba la normalitat i on comença aquells que no són de UAC però que necessitarien una atenció més personalitzada, doncs això també és molt difícil.

Què heu provat, els grups flexibles en les assignatures instrumentals?

Sí, però només a segon, com a prova.

I no us ha funcionat?

De la manera que ho vàrem fer no. No, perquè això s'ha de començar a primer. Perquè el problema que ens hem trobat fonamentalment és que els alumnes de nivell baix, per entendre'ns, dels grups... això, de mates o de... sobretot això ha passat amb matemàtiques; els alumnes de nivell baix de fet no estaven fent segon, estaven fent primer, i llavors això vol dir que no està ben plantejat, vull dir... En tot cas això s'ha de començar a primer, i de cara al curs que ve pensem amb una altra estructura una mica diferent.

Però llavors els grups flexibles sí que són per nivell. Els grups classe no, però...

Quan es fa un grup flexible... sí, és clar, això sí. Aquesta és una possibilitat, i l'altra possibilitat que a mi m'ha funcionat molt bé, el que passa és que això requereix molta feina extra que no donem a l'abast a fer, és muntar nivells diferents des de la pròpia classe. Llavors això el professor de ciències ho ha fet aquest any d'una manera més sistemàtica de la que ho vaig fer l'any passat amb alumnes de primer, i això va molt bé. És a dir, que els alumnes s'apunten en un contracte d'aprenentatge, diguem-ho així, que signen ells i les famílies, s'apunten a un nivell.

Ah, sí?

Sí, i llavors doncs tenen material i activitats diferenciades, tenint el llibre que compren tots com a referència, alguns el fan servir més i alguns el fan servir menys i tenen material complementari, i aquesta és una cosa que a nosaltres, una noia i jo que hem preparat això aquest any, ens ha funcionat molt bé. Jo de fet ho continuo fent a tercer, jo dono classes a tercer, l'any passat també ho vaig fer a segon, els alumnes que tinc a tercer els he tingut els tres anys, i ho continuo fent encara que com que no tinc temps de produir tot el material que es necessita perquè...

Clar, jo faig fins on arribo i fins on no doncs ja ho anirem fent, és qüestió d'anar acumulant material i feina. Però el que sí que continuo fent amb els de tercer, encara que la classe és homogènia per a tothom, sí que continuo fent objectius diferenciats i exàmens diferents. O sigui que hi ha qui s'apunta al nivell baix, qui s'apunta al nivell mitjà i qui s'apunta al nivell alt.

I aquest contracte d'aprenentatge ho signa la família?

La família, la criatura i el profe.

I això et serveix com a eina diguem-ne de negociació i compromís?

Això mateix. Llavors en el mateix document ja s'especifica doncs que els objectius i compromisos són revocables sempre i quan els pares hi estiguin d'acord...

Això és una idea vostra?

No, això no m'ho he inventat jo, el que passa és que no... Això és una cosa que pot funcionar a primer cicle, però no a segon, perquè ja són més grans i això sembla que és de canalleta. Però això sí, perquè a més a més obliga a plantejar-ho, obliga a la família a donar-hi el vist-i-plau, s'ha d'atendre també que la gent que s'apunti al nivell baix, mig o alt no té dret a la mateixa nota, perquè una cosa és ajudar a la gent i l'altra és enganyar-la. És a dir, no pot ser que una persona que estigui al nivell alt tingui dret al deu igual que una altra que estigui al nivell baix, si precisament hi ha el nivell baix és per ajudar aquella gent que normalment amb un nivell estàndard suspendria, no?

Doncs llavors els del nivell baix tenen dret al bé com a nota màxima, els del nivell mig el notable, i només els del nivell alt tenen dret a l'excel·lent. I quan al grup del nivell mig hi ha un noi que té excel·lents li dic "doncs passa't al nivell alt." Mira... i si diu "ah, és que jo no vull treballar tant", ah, doncs cap problema. Bé, llavors, aquestes estratègies d'atenció a la diversitat també és una d'aquelles coses que sense pensar que estiguin estrictament encarades a prevenir l'absentisme, però evidentment això i el que et comentava de la UAC... El grup dels nanos absentistes són de UAC, diguem-ho així, el fet que dins de la UAC s'hi trobin acollits ajuda a disminuir el risc d'absentisme.

La UAC fa temps que la teniu?

No, és el tercer curs, portem tres anys.

O sigui, des del primer any.

Des del primer moment, sí.

I també teniu un grup que en principi serien susceptibles de ser absentistes?

Exacte, sí. Llavors, d'això ens en sortim relativament.

Hi ha un perfil de professorat específic per la UAC?

No. O sigui, teòricament... A veure, teòricament el Departament d'Ensenyament amb això el que fa és que quan es sol·licita una UAC... et donen un professor per això. Així és com que al primer any nosaltres ens el vam trobar i bé, i això ho continuem fent, de fet no té l'assignen així per concurs ni res, sinó que en principi et donen la persona que reclames, el director te protestat de dir "miri, aquesta persona", i te l'envien.

Sí?

Sí, o sigui... Sempre i quan sigui funcionari, o fins i tot si fos interí, eh? Sí, sí. En casos molt... Si tu ho defenses, doncs en principi no hi ha problema. Bé, llavors jo vaig demanar una persona i sí, sí, cap problema, aquesta persona no té la plaça al centre però la Comissió de Serveis li ha anat renovant cada any i bé, suposo que el curs que ve encara continuarà aquí. Però el que vam veure al primer any és que no podia ser que el plantejament que tenim de la UAC és... de fet hi ha tantes UACS com centres, eh? I això és una passada. Una de les coses de la nostra reflexió també va ser precisament això, és a dir que... una implicació de criteris, que si és una UAC, que si són Aules Taller... Que el Departament d'Ensenyament et dona una persona però no et dona cap recurs material ni cap pressupost associat, res. Per tant, clar... Doncs nosaltres el que vàrem veure al primer any és que aquesta persona estava amb tota la seva dedicació i estava amb els alumnes del UAC, i això no hi ha persona humana que ho resisteixi. És a dir, una persona que tingui les divuit hores... perquè els nanos de la UAC, de les vintisis, vint-i-set o vint-i-nou, depèn segons el curs que sigui, han de fer més o menys la meitat estant a la UAC i l'altra meitat estant o bé fent crèdits variables o bé amb els seus companys de curs amb la tutoria, amb música, plàstica i educació física. Totes les altres matèries no les fan, i si en tenen a la UAC és de projectes així globals. Això que has vist, el de la peixera, és el projecte d'aquests dos últims trimestres que es diu "La vida al litoral i la pesca", i llavors al voltant d'això s'han fet tota una colla d'activitats.

O sigui que a la UAC treballeu per projectes?

Això mateix. Llavors això clar, facilita que alumnes... Nosaltres l'any passat... Sí, això a part que per exemple, els dos primers anys, un nano (que ara ja ha deixat de venir) que quan teòricament feia sisè el teníem cada dia a l'hora del pati aquí, penjat a la tanca, doncs durant dos anys l'hem tingut, l'hem aconseguit tenir, cosa que ell en una classe normal no hi hauria estat. Ara, quan ha arribat el moment que això de la UAC ja li ve gran, aquell tio la vida ja la té a fora.

I aleshores es fa derivació a Unitats d'Escolarització Externa?

N'hem derivat un, precisament, un de la UAC el vam derivar cap a una UEE. Perquè? Doncs perquè era un alumne que acabant... bé, també era un "tio" que a part que no es volia matricular, que no t'ho pots arribar a imaginar el que el vàrem anar al darrera.

Perquè vingués a matricular-se?

Sí, no només perquè vingués a l'institut sinó perquè es vingués a matricular. Llavors perquè finalment es presentés... Aquests és d'aquells d'anar-los a buscar a casa, que se'ns va presentar aquí amb banyador i xanquetes al Setembre, sí, sí... Doncs aquest "tio" el vam tenir aquí dos anys a la UAC, el que passa és que aquest nano era un nano personalment una miqueta... o sigui, podia arribar a ser molt bon "tio", a veure, jo crec que ens apreciava molt, però... quan al "tio" se li creuàvem els cables era impossible. No, i aquest sí que el tenim a una UEE, i pel que sabem li està funcionant prou bé. És a dir, aquest clarament l'hem recuperat gràcies a la UAC, i com a mínim el mínim que va aprendre és que valia la pena anar a l'escola. Ara, aquest altre que et dic doncs no. Per què? Perquè són d'una família també de per aquí, més mafiosos, amb més recursos... Un món així, en fi... de marginació i de delinqüència, i són una altra cosa. A l'altre, com a mínim, tot i que el pare és a la presó, la mare havia mort de drogaaddicció, l'àvia era la matriarca de Can B., en fi...

Perquè hi havia una tieta que intentava respondre per ell Aquests altres no, aquests altres el pare... en fi, la mare és una bona dona i... Viuen aquí, eh?, i es queden cada dia adormits, joestic tip d'anar-los a buscar, m'entens? Mentre això havia tingut un interès per ell, doncs ens ha vingut...)

Quants nanos hi teniu ara, a la UAC?

Bé, nosaltres en tenim... formalment en tenim catorze, dels quals n'hi ha quatre que tenen una assistència molt poc regular. Dos són de segon cicle i dos són de primer cicle, el que passa és que aquests de primer cicle... doncs una no assisteix perquè viu molt lluny d'aquí i perquè la mare tampoc... se'n fa carrer l'avi, i diu que la nena... "no, que jo la tracto molt bé, però vivim tan lluny que ja buscarà un centre per allà...", i així, i no hi ha manera. I l'altre és una nena molt protegida per la mare, molt bona nena, que la mare ara ha tingut una criatura i juga a casa amb la criatura. I a la mare li sembla molt bé.

I en aquesta cas, Serveis Socials no intervé?

No. Mira, jo tinc molt present una frase que em va dir al primer any una gitaneta, que el primer any en vam tenir vuit que venien d'allà Can Tunis, del Ceip 11 que allò va ser tot un aconteixement, que vinguessin vuit i que a més dels vuit eren sis nenes, el qual encara és molt més fort, que sis nenes gitanes vinguin cap aquí... Van durar un any.

Van durar un any?

Un any, i alguns ni això, però van durar un any. L'any següent ja no van venir, i algunes no perquè elles no volguessin, sinó per les famílies... Impossible. I aquí sí que jo em vaig barallar moltíssim amb Serveis Socials, el pla d'atenció d'allà Can Tunis, i no va funcionar. I entenc que és molt difícil, no? Però una nena d'aquestes que li dèiem "perdona, com és que no vénis, que no veus que aquí aprendràs? Què faràs tu, sense anar a l'institut, sense anar a l'escola?", i em va dir "Ay, (nomena al director)seré libreee!" (riu). És molt difícil que s'integri a una vida normalitzada, i això que elles en principi havien volgut venir aquí, eh? Llavors hi ha casos d'aquests en que penses que bé, doncs que si no vénen al centre no passa res, mira... No passa res... passa el que passa, vaja, però que no arribes. Llavors per tant, continuàvem amb les mesures d'acollida. Després, dos dies abans de començar les classes doncs fem una entrevista personal a cada criatura..., amb el nano. Algunes famílies hi volen ser presents i els hi diem que no, que això és el nano que hi ha d'estar. Hi ha algunes mares especialment molt amoinades perquè el seu fill o filla als dotze anys ve a l'institut. Llavors als professors de primer ens reparteixen els alumnes a entrevistar, tenim un petit protocol d'entrevista, més que res per trencar el gel i perquè després això es passa al tutor corresponent i s'afegeix a la informació que tenim de les escoles. I després, una vegada hem fet això, doncs després ja ve la feina de tutoria.

Aquesta entrevista amb els nanos què és, els hi feu algun tipus de prova de nivell?

No, no. És una entrevista més personal, és una entrevista personal. Els hi preguntem quines expectatives tenen en el centre, què és el que més els agrada, en quines assignatures creuen que estan més superats, què és el que els hi fa més por, què els hi agradaria... què esperen de l'institut, què pensen d'ells mateixos com a estudiants... És això.

A més hi ha una diferència total entre nenes i nenes a aquestes edats, no hi ha color. A primer i segon no hi ha color, i a primer molt més exagerat, a segon ja...

En un cas inicial d'absentisme quin tipus de mesures preneu?

A veure, quan nosaltres detectem... El circuit que et deia, és a dir, quan nosaltres veiem això, és el tutor, el director, depèn de la família, i si veiem que no ens sortim... El que passa és que normalment aquests ja vénen amb referències de primària i en contacte amb Serveis Socials.

I l'acollida del nano absentista a l'aula com la teniu plantejada?

Mira...jo amb això sóc... O sigui, o es soluciona ràpidament, o llavors malament. Nosaltres hem tingut un cas de segon d'un alumne que és nou d'aquest any, que és un d'aquests d'aquesta família, que ja a començament de curs quan li vaig preguntar si faltava molt a classe em va dir: "lo normal", i jo li vaig dir "no, es que lo normal es no faltar." Llavors aquest al primer trimestre va venir aproximadament, més o menys va venir, vaja, i a partir del mes de Febrer va deixar de venir. Jo vaig perseguir a la família una barbaritat, una barbaritat perquè vingués. Finalment vaig aconseguir que tornés, però clar, et plantejes si val la pena, és a dir... Perquè clar, una vegada retorna el despenjament és tan brutal que es fa molt difícil de reintegrar-lo. I més quan aquest és un tio que segurament hauria de ser hagut alumne de UAC, però quan va arribar estava molt plena, i li vam donar oportunitats, però li vam dir "mira, doncs tu comprometre't a venir serio durant un mes i fer aquestes coses", i això. Perquè jo crec que els alumnes que estan a la UAC consideren que és un privilegi estar allà dins, és a dir, per a ells castigar-los és fer-los fora de la UAC, o sigui que això és una... I el tio res, per tant doncs bé, és un alumne d'aquests que jo ara fa... em sembla que és la cinquena entrevista des de després de Setmana Santa que m'han plantat, en porto cinc, i llavors... I l'entrevista és per dir-li a la mare que se l'emporti, que jo faré veure que no ho veig i però que no vingui l'emporti, perquè és que ell no hi té cap interès... Una família de moltíssima "pela", uns mafiosos de "cuidado", vull dir que el nano no necessita per res l'institut, ni el títol ni res, aquest viurà com un rajá sense preocupar-se. A vegades... ja sé que això és molt gros, però és que l'esforç que això suposa és terrible, i sobretot quan són canalla que tenen les espatlles completament cobertes.

Mira, és prou intel·ligent com per que mai l'enxampis. És un tio que la seva sola presència és... crea mal rotllo sense que ell faci res aparentment. És un tio una mica... bé, molt prepotent... Tothom està acollonit, perquè a més a més és d'una gent d'aquí que tothom sap qui són i que amb aquests tios no s'hi pot jugar. I llavors és per això que jo amb aquesta família un dia vaig arribar a un acord, que estarien aquí si s'ho guanyaven, que si no s'ho guanyaven els faria fora, i això és el que... Ho vaig dir a tres, amb dos m'ha funcionat i amb aquest no.

Amb la família es pot negociar alguna cosa així com un contracte d'aprenentatge, o un contracte d'assistència?

Amb la família... Sí, de fet a vegades... o sigui, amb un alumne que hem expulsat del centre, que és un dels fracassos de la UAC, diguem-ho així, bé, que va estar a la UAC (que l'altre no era de la UAC, però aquest ens desmuntava la UAC), i el vam recomanar al curs normal per

dir... bé, aquest tio intel·lectualment té mancances perquè no s'hi dedica però pot tirar quan vulgui, però un tio molt mal parit. Llavors, amb aquest precisament vam intentar amb la família, ara que les coses ja anaven molt mal dades, doncs que la família firmés un contracte. I amb aquest alumne de la UEE també ho vam fer això, amb ell. Però el contracte deia coses com: "em comprometo a arribar puntualment cada dia al matí i a la tarda, i si no arribo admito que se m'envii cap a casa". "haig de portar el llapis, "el boli" i tot això, i sinó admito a que se m'envii a casa a buscar-ho i al cap de deu minuts ja tornar a ser aquí", "si no em porto correctament admito que se'm faci fora i no em quedo al corredor sinó a casa", i llavors al final deia "si en un mes compleixo aquestes coses tindrè dret a rebre una atenció personalitzada." Això és el que vam fer amb aquest que encara tenim a l'aula, eh? Ens ha anat molt bé, amb el primer nano vam poder... però amb aquest no. Amb aquest la mare va dir en principi que sí, però quan es va posar en funcionament, va dir que de cap manera, diu "no, no, vostè té raó, jo no puc jo no puc fer tornar el nano a l'institut", "però vostè ho ha acceptat, això." No vol? Bé, doncs llavors anem per l'altra via, expedient disciplinari, i expulsió.

Però en el cas de l'absentisme la via disciplinaria no serveix per res. No la utilitzem. O sigui, nosaltres fins i tot amb els casos d'algun expedient que hem hagut de fer doncs això, per reiteració de faltes lleus, diguem-ho així, que arriba a ser falta greu. Hem fet tot el possible per evitar enviar alumnes a casa uns dies, perquè això no és cap càstig, és un premi. Només en una ocasió, que ha passat ara, amb cinc alumnes que a fora del centre, va ser a fora del centre, a l'autobús, que varen insultar a un professor i varen tenir fa una setmana doncs de cinc dies cautelars a casa. Però vaja, tret d'aquest cas que ha sigut excepcional, normalment no enviem la gent a casa perquè... O si l'enviem és, que és el que dèiem, els hi donem una feina per fer, llavors ens ha de venir cada dia a les nou a entregar-la i li donem al dia, i se'n va a casa, pel dia següent. Llavors fa el que pot, retorna el que pot, etc. Val? Llavors, això que deia, que l'absentisme quan es despenja, depèn molt de cada cas, però els que... O sigui, ens costa molt d'integrar-los a classe, ens costa molt. Perquè fins i tot a algun de primer li vam a anomenar un tutor personal, i aquest tutor personal, la feina que havia de fer, era... Perquè el nano deia... això, "ara torno però clar, estic despistat", no? Doncs el tutor personal el que havia de fer era recollir la feina que li passaven els altres "profes" i llavors un dia a la setmana, el dimecres, que acabem... bé, els de primer aquests acaben a la una, doncs de una a dues el profe havia d'estar amb ell. Què ha passat? Doncs que el tio deixava de venir els dimecres. I ha deixat de venir, és molt esporàdic. Llavors, per tant... I aquí hi ha Serveis Socials al darrere, però resulta que és que... bé. Jo crec... que en aquests casos són els nanos, no són les famílies, tot i que suposo que en una societat amb problemàtiques familiars.

Són els nanos i les famílies.

Sí?

Sí. L'absentisme està associat a família... a família que...

Amb problemes?

Sí, sí. Famílies que només hi ha el pare o la mare, però en qualsevol cas famílies en les que ja fa molts anys que han perdut el control sobre el fill. Aquest és el problema fonamental, que ja fa anys que

han perdut el control sobre el fill, des de que són menuts. I llavors, per tant, no tenen cap ascendència sobre els nanos. I això és bastant general, eh?

Sí?

Bastant general en aquest tipus d'alumnes que... Perquè el conflicte jo el veig per aquí, perquè llavors és clar, són nanos que no reconeixen cap tipus de norma ni d'autoritat, ben entesa, i per tant encara que tu... Per amable que siguis també has d'exigir, perquè clar, no pot ser, no? I llavors això... costa molt de .., molt. I al primer cicle encara s'aguanta.

I d'aquests nanos, quants en teniu?

Comptabilitzem-les. Nosaltres tenim 204 alumnes, i llavors... De fet, d'aquella tipologia que deies aquí. D'aquest absentisme escolar en crèdit obligatori, a veure... Aquí te'n posaré un, que és aquest. O sigui, ara aquí posariem, al costat de cada un, el tipus d'absentisme. Aquest és un tio marroquí, la família... el pare no hi és, la mare existeix, però té set criatures aquí i totes han desaparegut? Bé aquest tio és un tio que clar, podem estar molt contents de com està en el centre, perquè amb la història que tenia... no? I se n'acaba anant, li fa la tutora, la Rosa, l'assistent social. Ara aquest nano, de tant en tant, molt poc en comparació amb el que podria fer, de tant en tant no ve. Està a la UAC, està integradíssim... al començament de curs muntava molts "cristos", ha deixat de ser problemàtic, està bé al centre, però... Llavors és clar, aquí... clar, fa campanes però no perquè sí, és a dir, fa campana però encara està prou bé que només faci campanes, m'entens el que vull dir? I llavors és clar, jo per això et deia que això dels tipus aquí... Clar, aquest nano no és d'un absentisme d'aquests dur...ni és recurrent, nio fa altres activitats perquè això passa amb els gitanos, però no, els gitanos que tenim nosaltres no, perquè tots són molt rics i aquestes coses no les fan.

Ah.

Sí, sí. O sigui, és un 1, però no és un 1 d'aquest nano clàssic que està a casa seva i un dia de tant en tant surt a classe.

Ja.

No és això, és un tio que no ve perquè té ganes d'estar amb els seus "coleguis" i se'n van per allà a fer el que sigui. Els altres, això d'aquí... és clar, a veure, aquí en tindriem una que és un 2, i és aquesta que et dic que cuida al seu germà, però no perquè la mare se'n vagi, sinó perquè la mare i la filla són com una sola... m'entens? riu Aquesta és un 3 clar, el tutor està fart de trucar a la família, i "no, no te preocupes, que esta tarda ja..., res. Res, res. Aquest és un 3 clar, i aquesta doncs clar, ha sigut un 3 durant molt de temps fins que finalment hi ha intervingut Serveis Socials, que no pels Serveis Socials, sinó perquè ha costat de trobar a la família i tal, i no sabia si posar-la perquè ara fa un mes que ve, però clar...

Però aquesta seria una recuperada, diguem-ne?

Sí, aquesta seria una recuperada, però amb tots les limitacions. I aquesta no sé a on catalogar-la, perquè aquesta és aquella que t'explicava que viu lluny, i que clar, i que ves, i agafa l'autobús... És que primer vivia aquí, aquesta nena, i no faltava, i des del moment

en que s'han traslladat per anar a viure allà a l'Hospitalet, doncs falta.

Doncs potser que s'escolaritzin allà, no?

Sí, però ja ha anat a buscar un centre allà, i també en el centre, clar, quan els hi vam demanar, van dir "Ui, UAC, uf! No, no, no tenim places...". I no és una nena en absolut conflictiva, el que passa és que és això, que no pots ni tenir-la, no? Vull dir... Necessitaríem una persona per a ella sola, perquè és dura... La pera, una cosa terrorífica. I després doncs clar, això també, és una persona molt sensible... Llavors aquesta no sé com qualificar-la, perquè és...

Seria una mica amb consentiment familiar?

Sí, però no és... és negligència, però no és esporàdic, perquè...tampoc és expressió d'evidència negativa de l'infant respecte a l'escola, perquè és que no...

Ja, seria un absentisme recurrent.

Sí, és un dos, però és un dos en aquest sentit, no? Perquè ella no, ella quan ve aquí està molt contenta i tal..., no? Bé, llavors, aquest és el tres, és aquest que et deia de La tanca, que ha estat aquí dos anys la mar de bé i ara ja ha desaparegut, aquest és un tres, també. I aquest és un tio que ens ha arribat a mig curs, que està com un llum, i que ens ha vingut de Sants, també desesperada l'assistent social, a veure si aconseguíem... I que ve, i no ve, la mare no hi és, el pare està com una cabra... Un tio que està molt pirat, que hem intentat d'anar al CAPIP, i... I no dona problemes de disciplina, però té un món estranyíssim; està tot el dia davant de la "tele" només a veure pel·lícules, abraça la "tele"...

Què dius!

-Sí, està assegut, s'aixeca, acaricia la "tele" i torna a seure...

Llavors aquest és clar, aquest ja no és... No sé on posar-lo, m'entens? Em falten tipus, però més aviat posaríem un tres, no?

De nanos d'incorporació tardana, a excepció d'aquest cas, no en teniu molts.

No, no en tenim cap. Bé, en tenim dos però que no donen problemes; que acaben de venir del Paquistà i que els hem posat a la UAC de guarderia, diguem-ho així, però...

De guarderia què vols dir, amb els de primer?

No, de guarderia, vull dir que... Estan aquí esperant que comenci el curs que ve, perquè ara no...

Ah, que estan aparcats allà?

Exacte, estan aparcats allà, no? Està fent de guarderia. I al curs que ve la nena s'incorporarà a segon i el nen s'incorporarà a primer.

I amb el tema llengua què faran?

No, no, res, aquests no perquè resulta que ja havien estat aquí, el que passa és que se'n van anar al Paquistà i ara han tornat a venir, i

bé... Però aquests no són... La nena és encantadora i el nen també, i ja parlen el castellà correctament, i el català també... O sigui, aquests no els he col·locat ni són absentistes. Llavors, aquests quatre que hi ha aquí són aquests que et dic que ja estan a tercer.

Les tres futures perruqueres.

Exacte, la Iolanda... És que a més a més ja veus, no? La Iolanda, la Lola i la Merche, no? Doncs aquestes tres...

També són absentistes?

Sí, les poso... doncs no sé, els poso... Un absentisme persistent, Tot i que potser el rebuig, o la violència negativa no hi és. Jo crec que almenys a aquestes dues no hi és. A aquests dos d'aquí sí que hi hauria una violència negativa, suposo, perquè aquests dos també són dos alumnes de la UAC que amb ells no ens n'hem sortit. De fet la Merche és una nena que va estar malalta a primer i a segon i no volia de cap manera estar a la UAC, de cap manera.

Per què?

Perquè... entre altres coses perquè era la única noia i les seves amigues estaven al curs normal. I tot i que ha millorat moltíssim en competències d'escriptura i de mates, perquè era una cosa terrible, doncs ella va dir que no, que ella volia anar amb el curs normal, que es comprometia a no faltar... Perquè l'any passat tot i ser del barri una d'aquestes... no eren campanes, però venia, deixava de venir, anava a casa seva, tornava a venir... eh? Amb aquestes, moltes vegades. I llavors doncs va dir doncs "no, no, jo no deixaré de venir, vindré sempre, no crearé cap mena de conflicte...", i li vam dir "bé, doncs això ho revisem al Nadal, i si has complert doncs val, i sinó no." Ho vam revisar gairebé a Setmana Santa i vam dir "mira, això no funciona, torna a la UAC." I des de que li vam dir això ha deixat de venir ja definitivament. I aquest igual, aquest és un que els seus pares estan convençuts que el seu fill és un pobre... que li passen tots les desgràcies del món, i el tio és un tio feliç, super protegit, i una mare que tot és una desgràcia... I ha deixat de venir, i jo ja m'he cansat de trucar. Llavors aquests són els que a final de curs passem l'informe a Inspecció, que sàpiguen que aquesta noia ha deixat de venir, i s'ha fet, Serveis Socials...

A Inspecció quan notifiqueu?

Teòricament ho hauríem de comunicar, segons el protocol aquest que t'he ensenyat, però vull dir que què pot fer Inspecció? Més aviat Compensatòria hi podria fer alguna cosa, no? Però l'atenció concreta sembla més competència de Serveis Socials.

Parlem una mica dels serveis externs, si vols, ja que justament estàvem introduint el tema, no?

Sí, doncs mira, amb l'EAP... i amb la mateixa Administració Educativa, directament, en quan a mesures, i indirectes, que també poden tenir una repercussió sobre l'absentisme.

Ja t'he dit abans que això ningú s'ho pren en serio. Ja t'he dit abans que això jo crec que no hi ha ningú que s'ho prengui seriosament, o sigui no... Per què... No vull ser terrorista (riu) però en el fons estic convençut que l'absentisme no l'interessa a gaires persones. No, t'ho dic de debò, eh? Trobes persones que estaran preocupades per

això, però políticament parlant la realitat va molt per endavant de la capacitat de resposta de les administracions, fins i tot en el cas que tinguin bona voluntat. És a dir la resposta és lentíssima en tot... És a dir, tot el sistema educatiu ha incorporat tota una colla de coses que segurament, si algú hi hagués pensat abans, s'haurien pogut preveure, i que se'ns escapen contínuament: això de les UACS, de les UEES, els Centres d'Atenció Preferent, ara ja estem començant a parlar si fariem zones pilot, o... Llavors com a molt el Departament d'Ensenyament el que fa és, des de les disponibilitats, hi posa "peles". "Peles" en forma de personal, però sense cap plantejament seriós al darrere, i sempre anant la realitat per davant, sempre anem en retard. La creació de les UACS, de la manera que s'han creat, ha sigut una vergonya total. Perquè tu pensa que nosaltres en tenim des del primer any i al mes de Juliol l'inspector em va dir a mi "Tomàs, t'hem adjudicat una UAC. Què et sembla?"

Al Juliol?

Sí.

Per començar-la al Setembre?

Exacte. Fins i tot diu "si trobes alguna persona que t'interessa te la posarem. Tens quatre dies per..." T'ho dic, eh? I les UACS s'han anat atorgant sense criteri, sense cap mena de... Això és un problema, mira, la política educativa de Convergència i Unió és la que és, i s'ha acabat. I ja està, m'entens? Per això, si em preguntes el perquè doncs...

I pel que fa a les UEE?

Les UEE també, les UEE... O sigui, llavors clar, tu això no pots dir que no val, perquè "home, però com us queixeu? Això no passa enlloc més d'Espanya: teniu UACS, teniu UEES, teniu psicopedagògs, teniu tal" Bé, i és veritat, però sempre van les coses per davant. I el problema és "oh, és que no tenim més peles", i aquest no és un problema, és a dir... Jo ja estic disposat a entendre que els recursos són limitats, però el que no estic disposat a entendre és que una gent que la feina que té és preveure i planificar no planifiqui i que digui "mireu, això ho fariem així però no podem perquè aquí els recursos no ens hi arriben." No. Hi ha una falta de sensibilitat molt gran per part de... especialment dels serveis centrals. La delegació en canvi té una altra sensibilitat, fa tot el que pot... bé, fa el que pot, que té més sensibilitat. Entén molt bé els problemes, que els serveis centrals no... I allà a Via Augusta doncs no s'aclaren.

A més de la varietat de criteris..., hi ha una des coordinació molt evident. Molt evident, és al·lucinant, per això. I això s'ha agreujat en els últims anys, eh?

I potser també perquè el tema de l'absentisme tampoc és problemàtic, no? Vull dir...

Home sí, és una cosa que clar, que en teoria de fet és poc important, no? El que passa és que això dona molt mal viure als centres, m'entens? I llavors doncs bé, d'alguna manera o altra s'ha de solucionar, però no... A veure, hi ha a més a més una cosa que és objectiva, i és que ho tenen molt complicat perquè hi intervenen moltíssimes causes diferents, no és una cosa que sigui de fàcil solució, això jo ja ho entenc. Però no hi ha una política seriosa de portar això, en absolut, de debò penso que no hi ha un interès seriós

per solucionar aquestes coses. Ens mirem sempre el melic, en general no hi ha gens de capacitat d'autocrítica de l'administració Educativa. Si tu els sents parlar doncs magnífic, tot funciona molt bé, ara estem tots connectats a internet i serem el primer país d'Europa... i tenim no sé quants ordinadors en aquest centre, no? I tenim Via Digital. Molt bé, doncs resulta que no tenim recursos per atendre els nanos absentistes...això és una cosa que et clava, no? S'han gastat una milionada, una "collonada" amb tot el programa ARGO, que està molt bé, tota l'educació d'aules d'informàtica i idiomes, i en canvi la UAC... O sigui, per tant aquí hi ha... quan tu tries una cosa i no l'altra, doncs aquí hi ha una intenció al darrera.

Tu prioritzes unes coses o les altres, no? Doncs si prioritzes unes coses per unes altres, doncs ja tens el que estàs prioritzant, i ja està.

I pel que fa a l'Administració Local, comentant els Serveis Socials, que són els que hi intervenen...

A veure, el que et deia abans. A Serveis Socials jo crec que hi ha... concretament en el nostre cas, aquí a la Zona Franca, hi ha una molt bona disponibilitat per part de la gent, i el mateix et diria d'una cosa que és del Departament d'Ensenyament que és Compensatòria, Educació Compensatòria, però també depèn de la delegació. Molt bona voluntat per part de la gent, però com que no hi ha un pla seriós previ de prevenció, de detecció i d'actuació, ni els recursos necessaris per tirar-lo endavant, doncs es queda en això, en actuacions puntuals que algun fi tenen, naturalment, però que no deixen de ser un pedaç per solucionar el problema. Tampoc no hi ha unes directrius clares d'implicació. Bé, aquell pla que t'he ensenyat a dalt ho pretén ser, no? Allò ho pretén ser. Bé, allò està molt bé, és qüestió de... això, doncs mira, reunir-nos al voltant d'una taula per redactar. Però llavors quan allà hi posa tot aquell pla d'actuació, doncs llavors ens trobem amb limitacions evidents de seguiment, de falta de personal d'assistents socials...

Clar, i llavors ho fas tu, d'anar a buscar els alumnes al carrer...

Bé, ho faig jo, però vull dir... El que et deia del casco, ho vaig fer jo una setmana però vaig dir "ep, ara poseu-hi vosaltres un ...", i ho van fer, eh?, "...un objector que el vagi a buscar", perquè clar, prou feina té com per anar-lo a buscar a casa seva, no? Però bé, és a base d'aprendre molt i a base de... Els recursos són... Per mi, que hi hagi una assistent social que treballi amb la família, que treballi amb el nano, està molt bé, però el problema, el que no hi ha és el seguiment diari, quotidià, d'aquesta canalla. L'assistent social podrà doncs una vegada al mes o una vegada quan sigui, per tenir contacte amb la família, però no pot tenir-lo cada dia, és que és lògic.

Bé, i això en el cas que l'absentisme i el perfil diguem-ne de necessitat social vagi acompanyat, perquè i si no és el cas?

Acostuma a anar-hi. Aquí sí, aquí normalment la canalla absentista està molt lligada a problemes d'aquest estil.

Tomàs, amb el CAPIP hi heu tingut alguna relació?

Sí, i horrible, molt dolenta.

Sí?

Molt dolenta, o sigui no hi crec. Una altra cosa. Però perquè? Nosaltres segurament vam tenir molta mala sort amb la persona que ens va tocar, ja al primer any en una entrevista a propòsit d'un nano que nosaltres no vèiem clar, que ja havia tingut... I és el que va entrevistar el CAPIP i tal. La mare va anar allà i jo feia dos mesos que el coneixia i li vaig dir més coses jo a l'home que ell a mi, m'entens? I llavors, em sembla que és també... és que és això, és una intervenció que també... Que jo m'imagino, perquè no ho conec, que deuen estar desbordats, és a dir no... El seguiment que nosaltres puguem fer... Aquest nano que t'he dit, el de la "tele", no sé si finalment han aconseguit, perquè no ho porto jo directament, però dubto que vagin al CAPIP.

És molt feixuc i no ens en sortim. És a dir, no hi ha un servei d'atenció ràpida i immediata per casos que necessiten una atenció que depassa absolutament les possibilitats del centre, de la psicopedagoga del centre, o de la psicòloga de l'EAP. Clarament, eh? O sigui, i això... Clar, i com que són nanos que per la seva situació econòmica no el pots derivar cap a la privada, si tu a això t'hi tires.. setmanes, doncs no pot ser. O sigui, en això no hi confio gens.

Heu tingut o teniu nanos d'EAIA?

Bé, aquest que t'he dit abans que el tenim a la UEE, l'EAIA hi era, i alguns d'aquests absentistes de recalcitants doncs Serveis Socials... ja mirem de derivar-ho cap allà. El que passa és que... què vols que facin? És a dir, no són delinqüents, almenys formalment. Són en famílies que totes elles estan molt tancades, perquè són clans en els que es fa molt difícil la intervenció de fora. No, no hem tingut problemes en aquest sentit de... Aquest nano que hem expulsat havia tingut...ens van trucar una vegada de la Justícia Juvenil perquè havia fet un petit furt en una vorera i estava pendent d'una restitució, i volien saber com estava el nano i això, però no, no hem tingut problemes d'aquest estil.

A part de les demandes que anaves formulant en quan a la manca de planificació de l'Administració Educativa, hi afegiries alguna cosa més?

Doncs no, ja... no, em sembla que... .

Algun requisit que et sembla que caldria per preveure l'absentisme? Tant a l'escola com més global, diguem-ne?

Mira, per dir-ho clarament... O sigui a l'escola, i no només en aquest tema sinó en molts, en el món en el que vivim a l'escola cada vegada se li demanen més coses. És a dir, tot el que envolta a l'escola canvia rapidíssimament, i l'escola és una de les institucions que roman allà físicament. Se'ns demana que eduquem per la salut, pel tràfic, per prevenir les drogodependències, pel medi ambient, per ser ciutadans... a més a més que sàpiguen matemàtiques... és a dir, és una demanda cada vegada més gran, que previnguem l'absentisme... Llavors, o hi ha implicació d'altres instàncies que no són dins de l'escola o això és insol·lucionable. I com que cada vegada podem comptar menys amb la família, perquè això és un fet, o les administracions educativa i local es prenen seriosament l'assistència social amb les competències que corresponguin.

L'assistència social, dius?

És que això és clau. Bé, una de les coses... una de les demandes que es feia en el document aquest que et deia de reflexió doncs era això, vull dir que... No sé si hi hauria d'haver una assistent social que passés a formar part del professorat de l'institut. Això hi ha gent que ho veu i hi ha gent que no ho veu però bé, en tot cas ja hi som, no? Qui l'ha de posar, i això ja suposa quina dotació econòmica és, augment de plantilles, eh? Això... Clar, a més a més és clar, fixa't amb una cosa, resulta que és que això posa en crisi la mateixa existència de les EAP, que hi ha molts que les discutim, perquè a l'EAP... O sigui, en el centre se'ns ha incorporat o se'ns incorporarà un psicopedagog i personal de pedagogia terapèutica que està al centre. Però, de què serveix un psicopedagog com el que estem, que ve un dia a la setmana? És multiplicar funcions, Però això continua existint, és a dir... i gent en plantilla. I clar, reclamar que l'EAP desaparegui sembla que seria molt.

I reciclar el personal de l'EAP? Aquí hi ha un conflicte de competències, encara que els de l'EAP tenen... Bé, sí, doncs passar informació de primària a secundària, fer els dictàmens i tal. La persona que ve un dia a la setmana aquí, per magnífica que sigui, que és el cas, la seva capacitat d'actuació és molt limitada. I llavors clar, té aquest centre i té... Bé, doncs el mateix passa amb l'assistent social: l'EAP té un assistent social, un assistent social per a totes les escoles de la que depèn. I llavors, doncs què fa un assistent social allà i un assistent social dels Serveis Socials de l'Ajuntament, no? Quin va a quin, per què està amb la Chus i no està amb l'altre? Llavors doncs és clar, és en aquest sentit que jo penso que hi ha falta de voluntat en el cas de les administracions, una voluntat d'entesa i el que s'ha de fer és aquesta política d'entesa que no hi és.

Si m'haguessis d'explicar tres o quatre trets que caracteritzen l'institut des del punt de vista pedagògic què m'explicaries?

Bé, suposo que la primera cosa és una voluntat d'intervenció i d'acolliment de la gent, jo crec que això és una cosa bastant característica; una altra cosa seria un intent que cada vegada es va generalitzant més d'atendre la diversitat dins de les limitacions que imposen els recursos de plantilles de capacitats de feines de les persones, i per mi potser el que més identificaria el centre en aquest... no és exactament pedagògic, però hi té repercussions immediats o evidents, i és que el sentiment majoritari almenys de la gent que hi ha aquí, el professorat i el personal auxiliar, de pertànyer a un projecte, d'una certa implicació del professorat i del personal en el funcionament general del centre, eh? És a dir... s'han anat creant una mica les condicions perquè el Domènech sigui un projecte de bastants persones que s'hi senten implicades, i això es tradueix doncs en que potencialment, per la zona en la que estem i pels conflictes que podríem tenir, tenim pocs conflictes disciplinaris, i hi ha un relatiu bon clima entre el professorat de treball i l'alumnat.

I això com s'aconsegueix, perquè ha de ser difícil, no?

Home, de fet nosaltres hem partit d'una situació que és una mica privilegiada i és que clar, quan es comença una cosa des de zero, es poden... que després et pot sortir bé o malament, no? Però es poden assentar bases o donar pautes perquè això es faci possible. És molt més fàcil aquí que no pas en un institut de BUP de tota la vida on la gent s'ha vist obligada a una remodelació brutal i clar, això és més complicat. Ara, jo també sempre dic que pocs i ben vinguts molt bé,

però pocs i malavinguts seria espantós, no? i llavors des d'aquest punt de vista jo estic satisfet de la feina que s'ha anat fent en aquest sentit. Ara, que ja ho veurem a mesura que la cosa vagi creixent.

Com va evolucionant, també...

Sí, però vaja. Jo crec que si la gent que arriba... cadascú és com és, però si hi ha unes determinades maneres de funcionar i hi ha pautes doncs... Això ens passa als grans i als petits, no? és a dir que... Bé, tothom mira d'adequar-se a la pressió, i que hi hagi una pressió mínima imperceptible.

Ja. De l'1 al 4, considerant l'1 la nota baixa i el 4 l'alta, el nivell d'implicació del professorat, quina nota posaries?

Home, el quatre potser seria pretensions, però el tres sí. En general sí.

Algun altre exemple que vulguis afegir d'atenció a la diversitat, a més a més de tot el que ja m'has dit?

Bé, fem una cosa que no farem l'any que ve, que és això d'una hora cada tres, que és el que el Departament d'Ensenyament et dóna... El Departament d'Ensenyament et dóna, quan comptabilitza et diu que per cada grupclasse tres hores de professor d'atenció a la diversitat, no? Aleshores, el que hem fet fins ara, a part d'agafar hores d'aquestes per poder fer grups flexibles, les hores sobreres les agafàvem de les instrumentals a primer, doncs una hora de cada tres que tenen de classe, doncs es treien dos o tres alumnes fora de classe... Però això és una cosa que no rutila. Més tipus reforç?

Sí. No rutila perquè clar, quan els dos estan amb els demés... No funciona, això només serveix per casos molt concrets de nanos que en un moment determinat es despistin i se li pugui donar un cop de mà però no, això no va. I llavors de cara al curs que ve mirarem de fer un muntatge una miqueta diferent per optimitzar la utilització de les hores de la diversitat.

Que serien més tipus grups flexibles?

No. Mm! Ho hem d'acabar de definir, però la idea seria... O sigui, el que veiem és que no és tant un problema de curs com de cicle, no? Llavors la idea seria, per optimitzar recursos, que quan els alumnes de primer A tenen mates, també en tenen els alumnes de segon A; primer A fa primer amb un profe, segon A fa segon amb un profe, i llavors agafem dos o tres nanos de segon i dos o tres nanos de primer, i les tres hores de la setmana a aquesta canalla els hi fem doncs això, un grup de primer cicle. Perquè tenim nanos de segon que estan a nivell de primer i els de primer estan a nivell de primària, no? Llavors es tractarà que els de baix intentar-los posar a primer, i els que estan a segon intentar-los posar a nivell de segon. Haurem de començar a fer coses comunes i mica en mica anar-les diversificant.

Això implica també treballar més per cicle que un curs abans?

Sí, bé, això el que implica... De fet això ja ho fem bastant, però el que implica és una coordinació molt forta a nivell de departament, perquè clar, el departament ha de decidir... El que fa el professor està clar, però el que seran aquests grups...

Els objectius...

Ha de quedar molt clar el que es fa amb aquests grups, que serien uns grups d'adaptació curricular, però per cicle més que per curs. Que això possibilita, estalviant hores de professor, però possibilita que aquests grups estiguin tres hores a la setmana fent això. I dins del grup "normal" entre cometes, també hi ha una alumnes que van millor i altres que van pitjor, i llavors aquí sí que una de les coses que hem de generalitzar és això, la sistematització d'activitats diferenciades per nivells dins de la classe. A veure, com sigui, no? Però aquests nanos que et dic que trèiem és que ja no són de nivell baix, és a dir, són nanos que tenen mancances molt importants amb instrumentals, i que llavors necessiten una atenció diferent. I si cal adaptar-los a un currículum doncs se'ls adapta, no? En fi...

El professorat de Compensatòria té una intervenció directa amb els nanos?

No. Aquest any n'ha tingut perquè aquest nadiu, aquest nano marroquí, com que quan va venir encara no existien això dels TAE, els tallers aquests que s'han fet ara més recentment, doncs ella hi tenia aquest nano... Ens entenia molt més del que deia, però tenia i continua tenint moltes dificultats d'escriptura, tot i que ha millorat molt. Llavors ella venia una hora a la setmana, tot i que aquest nano és de la UAC, venia una hora a la setmana per estar amb ell. I això ho ha fet durant dos trimestres, fins que li hem dit que ja no calia que ho fes.

El professor de Compensatòria què fa al centre?

El professor de Compensatòria és, en aquesta reunió de la Comissió Social que tenim una vegada al mes, ella aporta la part de... Bé, ara mateix doncs m'ha portat unes fitxes dels alumnes amb risc de marginació, quins ens sembla que poden necessitar unes colònies a l'estiu, qui necessita beques, material... I teòricament ella també ens hauria de subministrar material per atendre alumnes amb aquestes dificultats, el que passa és que les persones que porten més directament la UAC ja s'han espavilat molt en aquest sentit, o sigui que...

El Centre de Recursos en aquest sentit també és un espai al que podeu accedir per obtenir aquest material específic?

Sí. La veritat és que jo no hi he anat. Hi he anat per altres coses però per això no, i em sembla que les dues persones que més han centralitzat això, i la persona de la UAC, tenien ja molta informació prèvia. Elles... vull dir que s'han espavilat molt pel seu compte perquè són dues persones que... bé, que fa molt temps que es dediquen a això i ho coneixen molt bé.

Heu tingut alguna iniciativa de formació permanent de caràcter col·lectiu?

No, no n'hem fet cap, de... No hem demanat cap assessorament... No n'hem demanat cap.

Us aneu en sortint?

Sí, bé, modestament... O sigui, de fet mira, potser el que voldria més esforç d'imaginació i això, és això de la UAC, i sense pretendre-ho jo penso "mare meva!", si nosaltres ens hem anat convertint en una bona

referència. És a dir, hi ha molta gent que ve a veure com funciona la UAC, i jo penso que si ens vénen a nosaltres vol dir que les classes no fan falta. Perquè clar, anem funcionant, però tenim molts problemes de funcionament, eh? Però sí que és veritat és que el que hem fet és canviar el model de UAC, és a dir que no hi ha una persona que se n'encarrega, sinó que hi ha un equip de tres o quatre que hi treballen, tenim una reunió setmanal els quatre de l'equip, jo també hi participo; i llavors per tant vol dir que ens hem anat fent la UAC a la nostra mida, no? I amb la resta doncs... la participació del personal de l'EAP... doncs això de la formació de la UAC, que ens ho hem anat fent una mica...

També a través de la intervenció de la Sílvia de l'EAP doncs... Jo crec que més posant en marxa el curs que ve ara al llarg d'aquest curs s'està elaborant un pla de convivència dins del marc de reglament de règim intern... Que en tot això a nivell de règim intern, el projecte educatiu i el projecte curricular, està tot per fer, eh? Està tot per fer... està tot per fer de manera formal, perquè clar, no té sentit que es faci en un centre que encara hi falta molta gent per arribar. Vull dir que s'ha de consensuar, però bé, anem fent coses. I llavors aquest programa de convivència contempla molt la qüestió aquesta de la mediació i els propis alumnes implicats, i consells d'alumnes per classe d'intervenir en la resolució del conflicte abans que arribi a les instàncies superiors de Cap d'Estudis, o les qüestions disciplinàries i demés... S'ha fet també... estem fent aquest any, que suposo que acabarà al Setembre, doncs un posar-nos d'acord en quins són els procediments comuns a totes les matèries perquè siguin d'aplicació generalitzada, que ha de fer un alumne per acabar el primer cicle, que és exactament el que ha de saber fer a nivell procedimental. Bé, llavors això és possible perquè cada dimecres de dues a tres ens reunim, tenim una reunió dins de l'horari escolar, cada dimecres sistemàticament hi ha una reunió de tota la gent, de tot el professorat.

De tot el professorat?

Sí. Que això era una cosa que fins ara, com que érem pocs, ens reuníem tots; aquest any no ha funcionat prou bé i ja hem començat a fer-ho per cicles, perquè aquests dimecres hem contribuït també a altres coses de la Comissió, i ara bé, de cara al curs que ve, els dimecres seran per una reunió plenament del cicle cada setmana per atendre les qüestions de funcionament de classe i demés.

I el Pla d'Acció Tutorial?

Sí, tenim un PAT aprovat pel consell escolar que els tres tutors de cada curs més el que te primer i segon i aquesta noia de la UAC que de fet fa de psicopedagoga a tercer, tenen dins del seu horari en el centre una hora comuna de reunió a la setmana. I llavors en aquesta hora comuna de reunió a la setmana concreten i van generant les activitats d'acció tutorial que es fan setmana rera setmana.

I com és l'acció tutorial? Es treballa a classe, de manera individualitzada?

Bé, el que et dic aquí doncs és això, les sessions de tutoria col·lectives. O sigui, els tutors tenen... com que la normativa així ho autoritza, és a dir, si tens un PAT aprovat doncs els tutors poden tenir, a part de l'hora de tutoria lectiva, tenen dues hores de reducció dins de les divuit, no? Doncs amb aquestes dues hores... una és la que s'aprofita per fer la reunió de tutors dins del seu horari,

i l'altra és la que tenen lliure per atendre a pares i individualment als alumnes.

I quina funció té el fet que es reuneixin els tutors?

Home, perquè és el que et deia, el primer any doncs mira, ens assentàvem i jo i decidíem les activitats per la nostra banda però clar, això no és, això han de ser els tutors, el tutor de primer que és de primer qui elabora una mica el Pla d'Acció Tutorial: coneixement personal, dinàmica de grup, estratègies d'aprenentatge... Bàsicament hi ha aquests apartats, i llavors dir bé, doncs ara, setmana rera setmana es veu quines activitats s'han de fer, o "home, aquesta setmana això no ho fem perquè ha sortit un problema que cal comentar-lo..." És a dir, la concreció d'aquestes activitats doncs la fan en aquesta reunió setmanal que tenen.

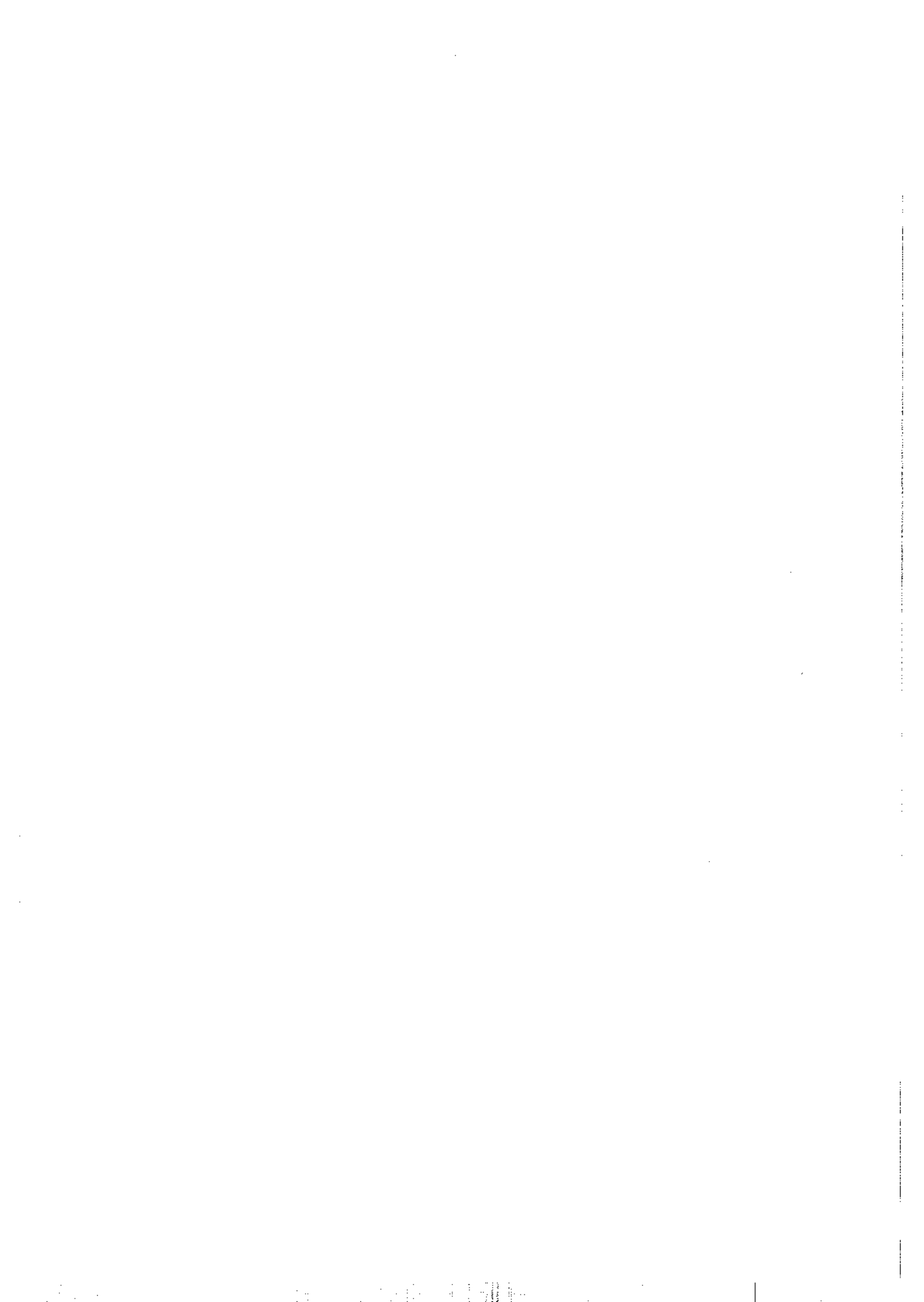
I la idea, per exemple, que hi hagin professors que tinguin assignats... que siguin el tutor d'un grupet d'alumnes, allò... tres o quatre?

Això, d'aquesta manera així no ho hem fet. Hem fet, en casos molt concrets, això que et dic del tutor individualitzat, amb aquell nano que t'explicava. És a dir, quan algun alumne ha requerit algun tutor individualitzat ja ho hem fet, però no ho tenim de manera sistemàtica.

No ho teniu estandarditzat?

No, no. També, els grups tampoc són molt... Bé, a primer n'hi ha vint-i-cinc, però els grups són de vint, vint-i-dos... Vull dir tampoc. I a més a més és que és clar, és que fins ara, teníem molt poca gent, és a dir, que teníem poques possibilitats, a part de ser tutor, de ser tutor d'uns quants més, no? I si també hi ha d'haver caps de departament i aquestes coses... Molt be Tomàs, doncs moltes gràcies per la teva atenció.

IES 4

(Breve presentación del estudio)

¿Me podrías explicar qué mecanismos utiliza el centro para registrar el absentismo?

Lo que hay es el control diario a través de la lista, en clase. El fin de semana, el tutor se encarga de recoger aquello y hace el cómputo y entonces lo pasa a una persona que tenemos dando apoyo a la función docente que es quien hace un vaciado y saca el total de faltas (absentistas totales, parciales y el número) y me lo pasa a mí; entonces yo lo informatizo y lo computo. Esto se ha de revisar cada mes o cada dos meses. Esta es la forma de control del absentismo.

¿Cómo definís el absentismo?

Bueno, aquí tenemos los criterios (...) del absentismo. Absentismo total: la persona que o no se ha incorporado desde un principio o ha desaparecido y se ha tomado contacto con la familia la vía de seguimiento es llamada telefónica, escrito en mano y, si es muy prolongado, escrito con acuse de recibo; a veces, si no se ha recibido la carta por algún motivo o no tiene teléfono...porqué juegan con la estrategia padreshijos. Los absentistas puros son de origen gitano y los padres mismos salen en defensa de los hijos diciendo que no les interesa estudiar, tienen un novio y lo que hace falta es que se case (sobre todo, en el caso de las chicas) Cuando vemos que es imposible el acceso a la familia, otra vía de contacto es el acceso con las asistentes del barrio: desde la jefa hasta las funcionarias, la educadora de calle, también la e...como le llaman a ésta?...la de compensatoria, ... que están en contacto con nosotros y que participan de esto, entonces si hay algún caso n van a casa, llaman.

¿Tenéis algún tipo de comisión?

Tenemos una comisión de ayuda a la escolaridad, en la cual uno de los temas a tratar es éste: intentar primero ver el problema que hay (familiar, económico, social, si es la niña que está desmotivada o es que le faltan libros etcétera) e intentamos solventarlo.

¿Quién participa?

La asistente social, la de compensatoria, el coordinador pedagógico y los "caps" de Departamento de las tres áreas troncales y yo también he participado hasta ahora y ahora lo he dejado porque llevo mucho trabajo, lo que ocurre es que me lo pidieron para que así se pudiera funcionar. Este es más o menos el proceso.

¿Hace mucho que tenéis constituida esta comisión?

Sí, desde el primer año de la Reforma.

En cuanto al proceso de control, pasáis lista?

Sí, a todas las horas.

¿Ah? A todas las horas?

Sí

Si detectáis alguna falta de éstas?

Si se detecta alguna falta que es un caso porque normalmente vienen, pero si se detecta alguna falta, se llama por teléfono.

¿Al final de la semana?

O el mismo día.

¿Ah el mismo día?

Si. Si se ve que falta un par de días se llama a la familia.

¿La actuación de los tutores es toda más o menos pautada o actúan un poco en función de sus propios criterios?

Los tutores... hombre de hecho en la ESO que hay una reunión de todos los tutores de la ESO que es mensual, creo que es mensual. Los tutores tienen parte de responsabilidad ante todos estos problemas). Los miércoles, de manera mensual, se reúnen.

¿Hace mucho que hacéis este registro?

Pues lo vengo haciendo yo todos los años. Está actualizado hasta el mes de marzo. Incluye hasta 14 faltas. De ahí para abajo, se lleva control pero yo no comunico. Esto lo llevé a cabo por el mismo motivo porque vi que no, no se podía controlar. Lo hice con la intención de controlar el absentismo. Esto se comunica oficialmente así. Veo así la oportunidad que tengo con los alumnos que se han descolgado de la escuela. Esto me preocupa y que hago, una vez he utilizado los instrumentos que tengo a mi disposición, me veo incapacitado porque es insuficiente. Después, me dirijo a Administración pública (Generalitat i Departament d'Ensenyament) y, al inspector, le mando esta lista, diciéndole que a partir de esta fecha yo no me responsabilizo de esta gente. La misma lista se la mando a la coordinadora del centro específico. Yo interpreto que soy administración pública, en parte lo soy aunque no quiero serlo, pero lo soy, pues yo comunico esta notificación a la administración educativa.

¿Qué hace la administración educativa cuando recoge esta notificación?

El paso, que está legislado, es que la recibe el delegado y éste se la pasa al inspector, que toma contacto con la asistente social. Esta es la agilidad que hay. Antes había la figura de la guardia urbana, pero ahora sólo actúan en casos esporádicos, como por ejemplo cuando desapareció un chaval. Como es el caso de un chaval que dejó la escuela, lo encontraron en la calle y lo trajeron aquí, pero ahora ha vuelto a desaparecer y parece ser que ahora se dedica a ir por los contenedores y coger papeles. Pero se ha hecho el seguimiento y bastante exhaustivo.

Entonces, Inspección lo comunica a SS.SS?

y SS.SS. se dirige a captar a la familia. Y después se pone en contacto con nosotros, el tutor,...

Cual es tu perspectiva de cómo ha ido variando el absentismo desde la Reforma...?

Yo veo que sigue igual.

Si?

O sea Nosotros hemos controlado y hemos recuperado a gente, pero sigue ahí. No puedo decir si más o menos pero yo lo veo ahora muy consolidado (si vas viendo, tengo 2, 4 y 5 ausencias totales pero es que tengo 152, 130 y 104 faltas en febrero) Calcula que todas estas son reales, pero puede haber alguna más (que se ha pasado, que lo he encontrado...que se ha perdido, claro, es una edia muy considerable en este grupo de alumnos: yo cuento hasta 14 faltas, de ahí para abajo....

Estos totales... que quiere decir ¿desaparecidos? que no se incorporan?

Por ejemplo, tenemos un caso en el que vino por recomendación de un centro, y la madre y la alumna se comprometieron por escrito a la asistencia y que, si no, tomaríamos medidas fuertes. Pero no hicieron caso. Caí en la trampa. Ahora se ha hecho cargo otro centro. Este otro caso, la Josefa Flores, han contactado con ellas pero..., sigue sin venir. La Libertad Maya, ésta por ejemplo ya desde el primer año, que falta, incluso los padres que tienen mucho interés en que su hija venga...

Muchas chicas ¿no?

Si.

¿Tenéis alumnos de origen gitanos?

Si. Yo saqué una lista de 23 cuando nos la pidió el "Departament". Pero habría más, porque los apellidos ya varían. Esta chica, por ejemplo, tiene madre gitana, pero el padre no lo es.-

¿23 sobre qué total?

Sobre 230 alumnos.

Es decir, concentración de minoría gitana no hay.

No, no. Aunque es una zona de erradicación gitana. Pero eso no quiere decir nada. Luego es difícil identificarlos, porque hay hijos de matrimonios mixtos.

Claro. ¿La impresión es que el absentismo está consolidado?

Yo pienso que sí. Hemos intentado recuperar algunos. Pero si aparecen un día y desaparecen otro... (respecto a los totales). Ahora bien, la tendencia a las ausencias parciales es muy frecuente desde principios de curso y van en incremento hacia el final de curso. Son las típicas campanas de final de curso, pero recurrentes. Por ejemplo, los que más faltan son chavales que tenemos en la unidad exterior (UAC). Tenemos una UAC y media, es decir, tenemos medio profesor que colabora con

ellos: en un principio, el primer curso, 17 horas (¡una barbaridad!) y actualmente dedica 9 horas a los chavales y, otras 9 horas da clases normales. El chaval está media dedicación aislado en la UAC y el resto integrado en el grupo (sobre todo en las asignaturas más manipulativas).

¿Desde cuándo tenéis la UAC?

Desde el segundo año. Del 15 al 20% de casos problemáticos, de NE, ya tienes derecho a tener una UAC. Se hizo un estudio con informe biográfico y se mandó. Y progresivamente se han ido imponiendo a todos los centros y aumentando el cupo de alumnos.-

¿Cuál es la valoración de la eficacia de la UAC?

Es un parche. Yo lo digo claro: ni las UACs, ni los UES ni otras unidades no han funcionado ni funcionarán. Yo les digo que por qué no invierten ese dinero en crear escuelas taller, escuelas de oficios, lo que antiguamente eran escuelas de oficios, con profesorado adecuado que los instruyera en cosas de cara a la vida práctica y al trabajo.

Porqué estos chavales pasan de 1 a 4 años y por sus cabezas no ha pasado un concepto: son incapaces de comprender...-

¿El hecho de que el absentismo esté bastante consolidado a qué lo atribuyes?

Lo atribuyo a una cuestión muy clara: el alumnado que antes iba a escuelas con 14 años, ahora está aquí. Estos centros se intenta exigir un mínimo nivel pero están desmotivados por el estudio: son chavales que salen de la escuela antes de los 14 años y ahora están aquí además hasta los 16 años. Luego está el sistema, las cuestiones de la integración y de la diversidad (el sistema): no se puede llevar a cabo. Además es claramente injusta. Chavales que tienen cierto nivel tengan que estar ahí aparcados, porque hay casos problemáticos. Si tú te dedicas a dar clase a un nivel, lógicamente el chaval pierde interés en esforzarse. Yo

creo, como decía a un padre, que el aumento del fracaso escolar se debe a estas razones. Para mí, esta reforma que han hecho es negativa. Y la prueba que es evidente, que cuando hay una oferta privada, en condiciones económicas asequibles se van a la privada. Va a ser una evasiva. Y esto hay que comprenderlo. Ahora, dentro de nuestro mundo, lo estamos comentando, lo que va a quedar es el residuo. Está clarísimo.

¿Y qué alternativas existen?

Pues, para mí la alternativa sería que el chaval estuviera, por lo menos, hasta los 14 años en la escuela. Eso lo primero. Y pasar al segundo ciclo de la ESO en todo caso aquí Aún admitiendo este sistema de la secundaria obligatoria no creo que sea ...bueno ya esta s viendo fíjate en esto (señala el papel con los casos de absentismo).

O sea, de 12 a 14 años que estuvieran en primaria?

Sí, Y segundo: al chaval que no le interesen los estudios a los 14 años, pues que vaya al mundo del trabajo.

Respecto a las Unidades de escolarización externa, ¿habéis hecho alguna derivación del alumnado?

No nos han admitido ni una hasta ahora, porque no hay plazas. Los tres casos que hemos tenido -que hemos ido al límite, porque no podíamos más-, los hemos propuesto y, en dos casos, han firmado, en el otro, no han firmado y hay expediente de expulsión.-

¿Quién lo firmó?

Los padres. Y entonces, la solución que he tenido al alcance es expediente a las bravas y que vayan expulsados a la puerta de la delegación. Yo les dije que no los admitía aquí: había que colocarlos en otra parte. Algunos están creando problemas desde el primer día en el instituto.

Por lo tanto, el nivel de la escolarización externa es insuficiente?

Totalmente insuficiente. Había una demanda de 50 plazas y una oferta de 30 o así.

¿Qué tipo de perfil del alumnado?

Pues un alumno desmotivado totalmente, con bajo nivel, en general, con familias con problemas serios; e incluso alguno metido en el consumo de sustancias, chavales de la calle, proclives a convertirse pues en golfos o asaltadores de coches -que ya lo tuvimosque más... chavales violentos, agresivos (uno es sumamente agresivo, yo tuve que intervenir un día y me dije: "a ver como reacciona y reaccionó de milagro". Otro tenía unas reacciones rarísimas, era un chaval que parecía taimado y que siempre mentía, siempre echaba la culpa al otro y -éste era el del padre que amenazaban sabías por dónde iba; este chaval podía ser peligroso y el padre le zurraba de mala manera también, pero luego era compinche del padre; uno de ellos tenía un problema de esquizofrenia clarísimo, una mosca muerta: nunca hacía nada y, luego, lógicamente, tenía su grupo o banda de calle; otro pues la familia no era una familia, una madre que estaba con un compañero en fase de desintoxicación en la frontera con Francia y no aparecía por aquí, el chaval estaba con la tía y no le llegamos a expulsar, sino que le conseguimos un centro una especie de escuela-taller y, después de haberlo conseguido, viene la madre y se lo lleva a un centro privado y paga, se ve que su padre era drogadicto, estuvo en la cárcel y salió, y el oficio de la madre se puede suponer.

Hay mucha problemática social. Mucha, mucha

Respecto a las estrategias internas de prevención y de absentismo, lo que son medidas generales de acogida del alumnado, estáis coordinados los centros de primaria y secundaria?

Los centros de primaria y secundaria estamos coordinados dentro de lo que se puede hacer. O sea lo que hacemos realmente es el seguimiento a final de curso; citamos al tutor del curso correspondiente de sexto y lo recibe el coordinador pedagógico y la pedagoga. Ellos recaban toda la información oral y escrita. Lo completamos la semana que viene, porque es una tarea que hacemos en junio.

¿Es una información sobre el alumnado?

Sí...

¿Por lo que respecta a las medidas de acogida?

Normalmente, lo que hago, cuando vienen alumnos que están escolarizados en otros centros a medio curso de la ESO o a principio de curso (segundo o tercero, no de primero), es entrevistarme con los padres y veo la problemática que tienen porque es muy raro que un alumno se cambie a medio curso; y, si puedo, accedo a los centros de procedencia.-

En estos casos, si no hay dictamen, no tenéis información previa ¿no?

No. Y además los que te vienen con el dictamen, te viene en octubre o noviembre, cuando el alumnos ya se ha inscrito porque tiene derecho a inscribirse antes y, ahí, no podemos cortar. El alumno tiene la plaza y cuando lleva en octubre, noviembre o diciembre el informe del digamos (...) del(...) de l'EAP. Porque el alumnos no viene con el expediente; Pasa de primaria a secundaria y el informe te llega cuando te llega.

A parte de los expedientes académicos (con información de primaria también), ¿qué otra información de seguimiento tenéis en el historial del alumno?

La información del historial familiar que es la información que se recoge cuando hay un problema de estos conflictos familiares, situación emocional o económica, problemas conductuales, etc.). Entonces es cuando contactas con la familia que ya te informan. Luego ya el tutor también recaba información porque la recaba, cuando avisa a los padres.

En casos de absentismos, ¿cómo se consigue que el alumno se reintegre? ¿Porque debe haber un problema en cuanto a rendimiento si pierde muchos días de clase...?

No cabe duda. Porque además éstos son casos con bajo rendimiento, desfasados y con retraso. Es que se junta todo. En casos de problemas familiar, económico, etc., tenemos un alumno desmotivado con bajo rendimiento. Normalmente, son alumnos a los que el conflicto ya les viene de la familia. O bien producido por desidia, desarreglos, ¿no?, o por la rebeldía del chaval contra el padre si el padre le controla o no le controla, o bien, normalmente, por el desinterés del alumno.

Entonces, ¿cómo se produce la reinserción en el centro de un alumno absentista?

¿Cómo? Pues lógicamente a través del tutor: habla con él con buenas palabras desde el principio; si no desaparece poco tiempo después sin saber por qué... Es que tendría que ser un seguimiento personalizado ya en la calle o algo así, para poder seguir la trayectoria de un alumno.

Me comentabas que encontrabais dificultad a la hora de contactar con algunas familias.

Esta gente se piensa que, por el hecho de venir al centro, que el centro tiene que asumirlo todo sin corresponder a sus obligaciones con

sus medios. Ellos son gente (va con la historia del barrio) es gente que lo que son capricho se lo compran y, sin embargo, no tienen para libros, material. Y hay alumnos que hacen incluso campañas negativas: "Yo no pago, no pagues". He tenido que llamar a los padres... y te hacen algunos negocios de gitanos engañando que para qué... Además en este tipo de absentismo la familia está de su parte. Yo he presionado en algunos casos (...) Realmente, se puede contar poco con la familia. Hay casos parciales en los que la familia se interesa algo, pues si, si se interesa, la misma familia trata al chaval, y viene y pregunta. No hace falta que se haga ni preguntas porque la familia que es un poco sensata acude al centro. Pero no son los casos básicos.-

¿Cuando la familia no acude... ?

No tenemos otra solución: servicios sociales. Además yo les digo que son responsables ellos legalmente de la escolarización, porque hubo una ley parlamentaria y porque esta impuesto con la LOGSE la escolarización es obligatoria hasta los dieciséis años. También les digo que si quieren a su hijo verán qué es lo mejor. Pero lo mejor es la guardia urbana, (lo vimos en un caso) hace años.

¿Y este tipo de presión contribuye en algo a cambiar la actitud de los padres?

Con los chavales con esto de la guardia es un problema que tengo a primera hora y a última hora del día. Les he amenazado diciéndoles que se pueden llevar a sus madres al "cuartelillo" donde responderán a unas preguntas. Pero los chavales son unos "enteradillos" que se las saben todas.

Me has dicho que hay dos tipos de absentismo, fundamentalmente: el total y el parcial... ¿En vuestra actuación en cada uno de los dos es similar o hay alguna diferencia?

En el parcial, no cabe duda de que según el promedio no hace falta tanto la intervención de las asistentes sociales, sino que somos nosotros directamente. Pero a mí los casos que me preocupan son estos, los duros. La estrategia que llevamos es la de seguir a aquéllos que vemos más accesibles (acceso a las familias y predisposición de los padres). Es decir empezamos por ahí (por los más fáciles), en vez de ir a buscar los casos inútiles. Esto lo hemos acordado con la directora del centro de aquí de servicios sociales.

Hablabas antes de la guardia urbana, pero tengo entendido que ese servicio ha dejado de existir...

No, no existe.

Pero se retiró ese servicio simplemente, sin más?

No sé. Sé que existía. Iban de paisano.

¿Cómo funcionaba?

Es que yo no llegué a utilizarla. Sé que existía esta figura, entonces llamaban a Inspección e iba la guardia urbana a buscarlo. Por cierto que en una revisión de esta semana, se hicieron propuestas a este respecto: la colaboración de las instituciones era uno de los puntos

de la reflexión. Pero yo creo otra cosa: considero buena la intervención de la policía o de la guardia urbana no para este problema, sino para el problema que tenemos aquí en la puerta de gente que se pincha, de chavales que vienen de afuera avasallando a los chavales de aquí - a algunos los han cascado-; sería bueno que pasara un coche de vez en cuando (que por cierto, me llevo bien con el comisario de la policía nacional) y de hecho pasa un coche, pero aparece uy periódicamente.

Por lo que respecta al Departament d'Ensenyament (Delegación y servicios centrales), en cuanto al tema del absentismo, ¿tiene alguna intervención?

Nada, nada. Al Inspector le he mandado también como a la asistenta esta lista pero nada más.

(Ruidos. En la puerta contigua el cap d'estudis habla con un alumno y le pregunta si sabe lo que ha de hacer. Le recuerda que han de venir sus padres a hablar con él. Le repite insistentemente que quiere que vengan sus padres a hablar con él. El alumno se defiende diciendo que otro profesor le ha puesto una falta diciendo que estaba fuera del centro, a lo que el cap d'Oestudis le interrumpe alegando que se escapa todos los días. Se da cuenta que nos han interrumpido y cierra la puerta.)

Prosiguen pero ya no se oye la conversación. El director del instituto comenta:

¿Ves? Precisamente una expulsión, mira por donde éste es uno de los casos... y ahora lo tendré aquí (señala el cuarto contiguo) , hasta que le caen las lágrimas

¿Cómo?

Que ahora lo tengo yo aquí, hasta que al final los hago soltar lágrima. No amenazarlos. Amenazarlos fuerte no, pero si recriminarlos, es que es un show!

Ya. Bueno, ¿Tenéis casos de DGAI, de l'EAIA o asistencia al menor?

DGAI tuvimos uno el año pasado. Era un caso de esquizofrenia. Ahí tienes la colaboración. En teoría, éramos l'EAP, DGAI, la asistenta social y nosotros. Le hicieron la recomendación de que fuera a San Juan de Dios y se le buscó un sitio y el padre no lo llevó. Hasta que vinieron los problemas fuertes. Esto fue de cara al verano, en julio fuera y en septiembre fuera, a otro centro y se acabó.

Y éste mismo, si éste mismo del que hablábamos apareció el año pasado con una marca en el cuerpo. Se ve que el padre se lo llevaba a tomar vinos por ahí. Por las noches se dedicaba a llamar a mi casa y a molestar, cuando me ponía yo colgaba. En una de las expulsiones el chaval vino al día siguiente con el cinturón marcado aquí (señala la cara. Cogí inmediatamente al tutor y le dije de hablar con él y con el padre, en fin...!

¿Qué valoración haces de la administración educativa, l'EAP, compensatoria y sus políticas por lo que respecta al tema del absentismo?

El EAP y las asistentes sociales colaboran con nosotros y no tienen obligación. Ahora se pedía que fuera obligatorio, por ejemplo, Llegamos aun acuerdo de forma que colaboraran con nosotros. Me parece bien. Respecto a la administración educativa, para mí la respuesta es negativa. Si yo le digo qué hacer con todo esto al menos que me dé una respuesta. Viene la inspectora a ver la lista, pero ante los problemas estamos solos, y ya te digo respecto a las UEE cuando yo he mandado un caso pues no hay plaza y yo he dicho ¡pues, éste se va fuera con expediente!.

¿Qué tipo de demandas le harías a la administración educativa en cuanto al tema de absentismo, directa o indirectamente?

La primera crear un instrumento que canalizara todo esto y que luego, una vez presentas la denuncia de estos hechos intervenga realmente con sus medios, con asistente social o a través del ayuntamiento. Es decir, pediría una figura intermedia para estos casos y y que diera respuestas fuera. A las casas.-

¿Por qué la figura de la asistente social?

Si, funciona, pero evidentemente desde que se inicia hasta que llega allá.

¿Pero vosotros tendréis con la asistente social y la persona de compensatoria una relación de manera de regular?

Sí, bastante. Cuando hay un caso, por via telefónica me llama ella o la llamo yo.

Puede ser que sea recurrente, con la información a inspección, puede ser que lo iniciemos, lo eliminemos o puede ser que cuando la cosa ha llegado a un punto la llamemos a ella. Vamos improvisando como podemos. Porque tampoco hay una normativa escrita que diga esto va así.

Es que haría falta ese instrumento que digo yo creado por el Ayuntamiento en conexión con la Delegación, porque al fin y al cabo está hablando del plan educativo de ciudad. Es decir, que hubiera una coordinación. Y pedir incluso la intervención de la Guardia Urbana, si hace falta, para que vaya a las casas. Normalmente, en la época de Franco, la Guardia Civil veía un chaval pequeño por la calle y lo llevaba a la escuela y llamaban al padre. Pues esto tiene que ser así. Si es necesario utilizar una forma de coerción, pues hay que utilizar una forma de coerción. Como es obligatorio (golpea la mesa) que el chaval esté escolarizado, por lo tanto si el padre no cumple con esto, es responsable subsidiario. Por lo tanto, tiene que ir a buscar al padre, porque el padre si tiene buena voluntad y si no es tonto, sabe si el chaval de casa y no va al colegio. Y no se hable más. Si el chaval llega más tarde a casa o lleva malas notas tiene que preguntarse por qué. Además, yo mando cartas desde aquí.-

Habéis hecho alguna demanda a la administración local?

No. Tendría que pensarlo y podría hacer una sarta de demandas.

¿Podrías expresarme en dos o tres ideas o palabras los 2 o 3 aspectos que más caracterizan al instituto desde el punto de vista pedagógico?

Ahora si que me pones en un aprieto. (silencio)

Te lo pregunto de otra manera, si yo fuera una madre que trae a su hija a la escuela ¿qué me explicarías del instituto de sus características, des del punto de vista educativo?

Desde el punto de vista de la dirección, pretendemos, yo personalmente, siempre y desde que se implantó la ESO, sobre todo con el plan nuevo, como objetivo un buen rendimiento de los chavales y que éstos salgan lo mejor preparados posibles. Para esto, hay que crear el clima y el objetivo del clima aunque puede ir en contra de la LOGSE, porque la LOGSE dice que no hay que comunicar conocimientos, sino crear hábitos y habilidades, yo pienso que el método no puede llegar a ser eficaz sin unos contenidos y, a la inversa, unos contenidos sin crear hábitos tampoco funciona. Yo pienso que hay que buscar la preparación completa, y no sólo la parte más humana sino la parte humanística y creativa, la parte didáctica. Para dar esto, yo me he propuesto unas ideas pedagógicas: orden disciplinario, porque con las problemáticas que vienen hay que aplicar una disciplina. Esto no quiere decir que sea mano férrea, sino que hay tácticas como puede ser aplicar el reglamento, pero también el diálogo con las familias y los chavales; para eso tenemos los tutores. Yo les insisto mucho que hablen con los padres, que los llamen para que vengan; y luego tenemos una pedagoga terapeuta que los va recibiendo uno a uno: a los padres y a los niños. Hacemos un seguimiento. Y esto completado con el EAP. El EAP también sigue a los casos éstos. Es decir, mejorar el nivel del alumno, capacitarle y prepararle y la estrategia es seguimiento individualizado y familiar y orden disciplinar.

Con respecto a esta idea, ¿cuál es el nivel de implicación del profesorado?

Relativo.

Dime un número del 1 al 4.

Hay casos. En general, pondría el 2. Lo cual indica que el 2% me toca a mí y nos toca al equipo, porque lo que no hace uno lo debe hacer el otro.

¿Y por qué este nivel de implicación?

Porque hay un desfase tremendo. Si, hay una...una...¿cómo te diría yo? Una frustración tremenda con el cambio. Los profesores del Bachillerato clásico era un profesorado especialista que se dedicaba a su materia lo mejor posible. Lo cual no quiere decir que todo lo hiciera bien. Ahora de repente cambia y han desmontado el esquema del profesor: le llaman más educador, psicólogo, director espiritual y vigilante y le quitan importancia al arma que él tenía que era su preparación. Todo esto es clarísimo. Esto repercute en: frustración, decepciones, estrés.

¿Qué tipo de preparación ha habido para aplicar esto?

Los cursillos aquellos famosos de la LOGSE o Reforma que no sirven para nada. Ni quien los daba ni lo que daban. No los han utilizado más que para hacer proyectos y cosas. Yo por ejemplo hice el general que lo daba uno que tuve aquí interino y yo cada día le pedía consejo para ver cómo le pillaba. -

¿Eran cursos colectivos?

Sí, sí eran cursos colectivos.

Me refiero a que la formación no iba a un colectivo de profesorado, ¿no? a un medio claustro o a un claustro, no a colectividades, no a la junta directiva, sino a individualidades.

Sí, claro. De todos los centros. Había que hacer el curso de Reforma y se hacía. Nos apuntábamos a uno y a otro.

¿Vosotros tenéis alguna experiencia de formación colectiva (asesoramiento o seminario) en los últimos años como claustro?

Para acción tutorial. Ha habido un representante del centro y los que han querido.

Y os dieron asesoramiento sobre, por ejemplo, cómo tratar el tema del conflicto, cómo resolver conflictos, atención a la diversidad, etc.?

Sí. Los ha habido. Por ejemplo, yo hice el de atención a la diversidad intercultural, por mi cuenta. Y otro tipo de cursillos.

¿Ayuda ese tipo de formación a tener más recursos en el día a día ante la diversidad y respecto a las normas? ¿Es útil?

Mira, de todo se aprende, pero a la hora de la verdad tienes que improvisar: la experiencia es la que hace la teoría -

Hablando de diversidad, ¿me podrías dar un ejemplo de cómo respondéis a la diversidad de alumnado que tenéis?

Ahora ya sabes que de la diversidad se le hace un currículo a todo y el de la UAC el currículo que tiene es atender la parte instrumental convenientemente en grupos reducidos y a nivel de conocimientos, lo mínimo: los instrumentos más fundamentales. A nivel de currículo concreto: recortar y quitar materias, para que dar inglés al que ya le cuesta aprender el castellano, (mejor que no tenga dificultades añadidas). Y, por ejemplo, en vez de dar dibujo, mejor dar tecnología.

¿Es decir, las instrumentales en la UAC?

Sí.

¿Con mitad y mitad de horario?

Sí, mitad y mitad. Pero es que además luego el curriculum es limitado y luego pasan o, mejor dicho, los pasamos. Prefiero que corran y se planten en los 16 años y se vayan. Sí, sí, porque sino pueden estar aquí hasta los 20 años. -

¿El resto de la clase es más o menos homogéneo?

Aquí hemos estado discutiendo el horario de los profesores por los grupos. El grupo de diversidad hace un horario mixto que es el sistema de donde haya dos grupos hacer tres grupos. En cierto momento, de los otros dos grupos sale ese tercero y van un tiempo con el especialista de laboratorio y otro tiempo con la pedagoga.

¿Y su organización sería por cursos: primero, segundo, tercero?

Si, bueno el cuarto no, porque el cuarto son cuatro grupos; sería mucho desdoblamiento y ya están en el último curso. Ya lo han tratado en anteriores cursos.

¿Algún elemento de innovación formativa, metodología o algo que te parezca relevante?

Esto es ya más difícil. Habría que escoger todos los diseños curriculares que te hablan de metodologías y tal. Sería ir por áreas.

Hablando de áreas, ¿cómo funciona el tema de la coordinación del profesorado? ¿Es por áreas o es por ciclo?

Por etapas. La ESO, es una etapa.

¿Y dentro de la ESO?

Dentro de la ESO, los tutores actúan conjuntamente si son de primero, o si es tutor individual de grupo, pues actúa por sí mismo. Lo que pasa es que luego se funciona a nivel de reunión de ESO.

¿Y la coordinación entre áreas de, por ejemplo, lengua, etc.?

Luego tenemos también coordinación en las instrumentales, para la planificación de la diversidad; van conjuntamente. Eso que se hace del tercer grupo, y van pasando y tienen que hacer la diversidad en las tres materias. Luego también las lenguas se coordinan entre ellas, sobre mínimos y tal y sobre el tipo de exigencias, de estrategias.

Me comentabas antes que ibais a elaborar el PAT o ¿lo tenéis elaborado?

No.

¿Está en proceso?

Es una idea.

¿Cómo tenéis pensado desarrollarlo?

Pues está sin hacer. Hay un esbozo con un programa que se hizo el año pasado. Ahora vamos a plantearlo y a darle forma a todo ello. O sea, se va haciendo con las reuniones periódicas que se van haciendo y con unos objetivos.-

¿De momento que hay, un tutor por curso con horas de dedicación al grupo-clase?

Hay tres horas, según la normativa: una hora de reducción de clase al profesor y esa hora lectiva se la dedica a una hora a la semana con los alumnos. Y luego tienen otras dos: una de atención individualizada y otra para atender a las familias. Esas dos no entran en horas lectivas, sino de permanencia en el centro no lectivas. Tienen una hora entre las dieciocho y otras dos entre las veinticuatro.

El hecho de que una hora sea dentro de horario lectivo en vez de fuera...

Está legislado e incluso si no puede, se le dan dos horas lectivas: una para atender al grupo, se la descontamos y la otra, se descuenta del período de permanencia.

Nos interesa captar el tipo de alumnado y como es muy difícil se nos ocurrió aplicar los resultados de un estudio sobre éxito y fracaso del alumno en la EGB, de hace 5 años donde aparecía un tipología de 5 tipos de alumnos: A) alumnos con problemas de rendimiento escolar:

Yo ahí te pondría un 25%.

Tipo B) alumnos que tienen mala vivencia con al escuela (rechazo escolar):

Para darte porcentajes, mejor te doy el cálculo que yo hago y los últimos datos: a) alumnos limitados sin expectativa: los de la UAC: un 20%. Son los chavales que no se lo van a sacar.

(Entra el jefe de estudios comienzan a discutir e intentar calcular porcentajes pero no se ponen de acuerdo)

Y los alumnos conflictivos. Siempre son muchos *(señala el jefe de estudios)*.

Un 10% *(dice el director)*.

O más, un 15% o así *(señala el jefe de estudios)*.

Y a los alumnos que van aprobando con moderación, más bien justos?

Pues un 40% más o menos que aspiran a pasar a bachillerato.

Y dentro de ese 40% están los alumnos virtuosos, ¿los buenos? ¿Qué porcentaje sería sobre ese 40?

Nada. Un 10%. *(El Jefe de estudios)*.

No. Aquí un 25% o un 30% *(limitados sin expectativas)*, aquí un 10% *(virtuosos)*

Aplicados con moderación

Pues... sobre un 40%.

Es decir, recapitulando ¿Un 10% de "buenos", un 40% aplicados con moderación, un 15% en conflicto, i un 25% limitados, sin expectativas?

Si, algo así *(responde el director)*

Por lo que respecta a la ficha verde, me interesaría conocer el número de alumnado, para ver la dimensión del centro según 1º, 2º, 3º de ESO y luego los bachilleratos *[ruido: el entrevistado busca papeles]* del curso 1998-1999.

(Pasa un largo rato buscando papeles que no encuentra.) Al final señala.

Mira, yo buscaba esto, pero aquí no vienen los niños y las niñas, lo tengo, pero no se donde lo tengo. Bueno, mira, hay de primero de ESO: 53 ; de 2º: 64 (con los de UAC: 9, de 1º y 2º); 3º: 113 (con los de UAC: 12). Ah? No! los de la UAC no están incluidos, a ver... espera, ah! Sí, si, si, si que están incluidos.

¿Y los de bachillerato de Reforma?

Luego te lo digo.

(Sigue por unos minutos más buscando al ordenador, maneja papeles pero no encuentra lo que busca, mientras se oye mucho barullo de fondo)

¿Sois un Centro de Atención Educativa Preferente?

No. No.

Bien, para acabar, del total de casos absentistas (20), hemos hecho una tipología de cuatro: a) los que faltan a la escuela de manera esporádica o aleatoria b) absentistas que faltan reiteradamente porque hacen otra actividad normalmente no remunerada; c) los crónicos y d) los absentistas de aula.

¿Te sería muy difícil aproximarnos a éstos tipos?

Es decir, de esos 15, ¿cuáles son del tipo b)?

De 20 tenemos 5 crónicos y...mira ésta otra hoja está actualizada, mira puedes poner más unos 10 alumnos son de tipo crónico, Aquí puedes poner hasta 104 faltas, todos son crónicos, algunos de acuerdo con la familia, y de ahí para abajo serian el tipo dos.

¿Y del tipo 1?

No ahí nada

¿Y absentismo de aula?

No, tampoco, no tenemos, prácticamente.

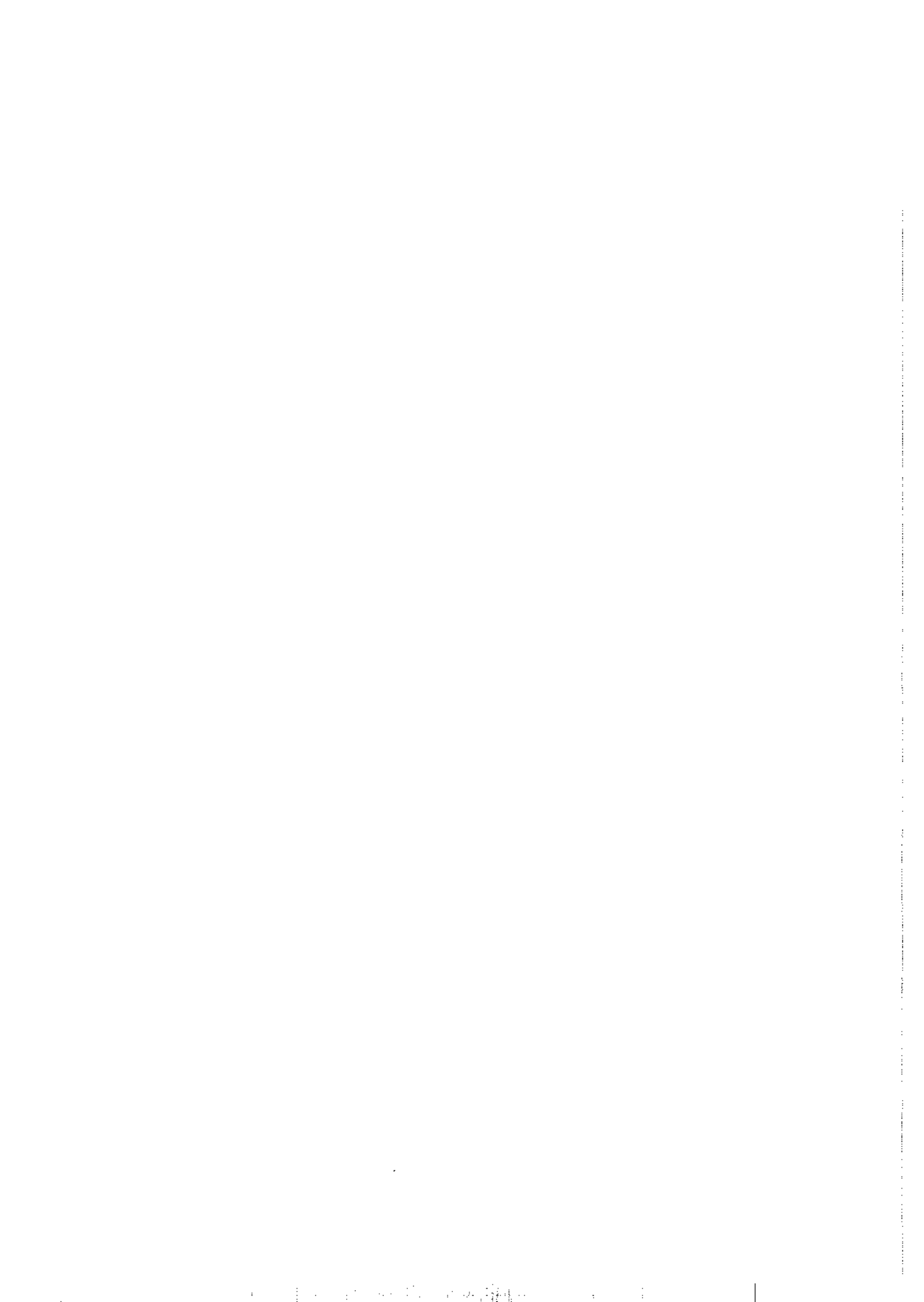
Bien, pues esto es todo.

Muy bien si necesitas algo más ya me lo dirás.

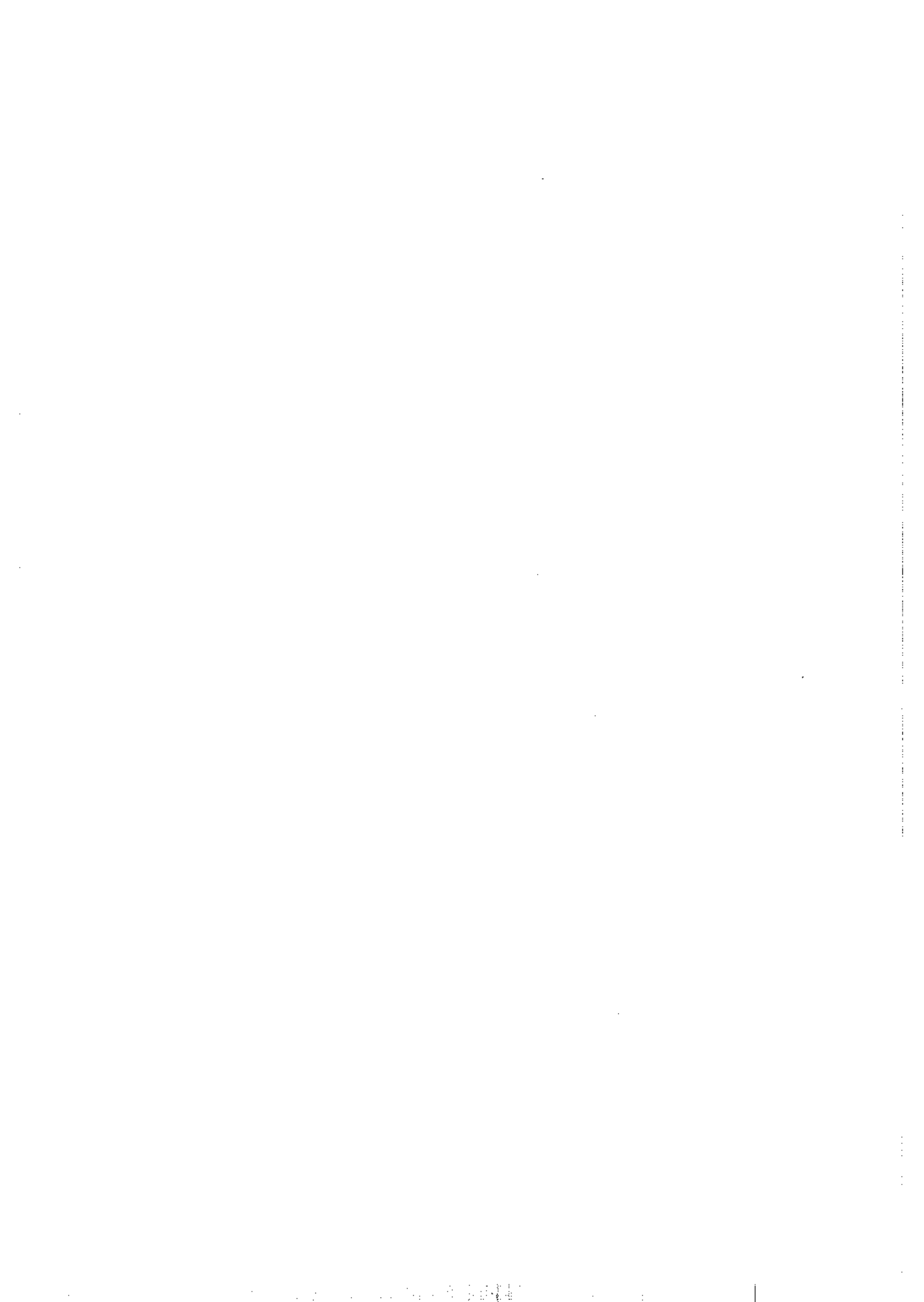
Muy bien, pues muchas gracias.

(Conversa telefònica)

L'Alfred em comenta que es probable que no guardin els llistats de l'any passat sinó que els hagin esborrat. A principi de curs i al desembre envien a delegació i a serveis socials un llistat dels casos d'absentisme detectats. Ell ha completat sobre aquesta llista els casos que recordava de l'any passat i si faltaven molt o poc. Per primer cop a principi de curs aquest any l'administració els hi ha enviat algun tipus d'enquesta. Hem quedat que mirarà si em pot facilitar aquesta espècie d'enquesta així com el llistat mensual de les faltes d'assistència de cada curs per tal que jo pugui elaborar el meu propi llistat.

IES 5

(Breu presentació de l'estudi)

Aquest era un Institut sense cap problemes tret de lo normal, en començar la Reforma vénen nanos delinqüents, absentistes, nanos molt mal predisposats a l'institut... Aleshores apareix la figura del psicòleg tot i que ja l'haviem tingut abans, apareix la figura del psicòleg d'alguna manera més oficial. Comencen els problemes, problemes molt greus, per això hem sol·licitat ser un CAEP. A partir d'aquí el psicòleg comença a parlar, i el primer que se'ns diu i se'ns ha anat dient "que no existeix la solució màgica". Bueno entre que no existeixi una solució màgica i que no existeixi cap mena de solució, més que la que tu treguis i n'acabes traient ...doncs no sé per què serveixen els psicòlegs, sociòlegs i tot això? Actualment el professorat de Secundària ens trobem reticents a la figura del psicòleg, potser ningú li consulta res, ningú. Tenim un psicòleg que ve de l'EAP un cop per setmana, un cop fixa, pot ser que vingui un parell però que sigui un cop fixa, i ...el professor de secundària amb nanos diguem-ne no de la franja de la UAC sinó de la següent franja amb greus problemes que ningú li consulta, perquè clar la resposta no existeix una solució màgica...ara per ara està marcant que ni la màgica ni la no màgica, no existeix cap solució. I això clar, arriba un moment que dius: "No perdo el temps en reunions o amb escrits o amb informes que no serveixen per res".

Be. Jo intentaré ser breu i no fer-te perdre massa temps. En primer lloc es tractaria que m'expliquessis com definis l'absentisme escolar, i quina problemàtica hi ha al respecte.

Home jo no sé fins quin punt hi ha un respecte al professorat amb aquest plantejament. Anem a veure el tema de l'absentisme és un tema que el professor se'n recorda, anota les faltes d'assistència i a partir d'aquí hi ha tot un procés que està vinculat en certs aspectes amb el tutor, ve a la direcció i que torna al tutor. Aleshores que feu un estudi i que l'objectiu de l'estudi és reflexionar... Home jo crec que sobre això s'ha reflexionat bastant sense fer l'estudi és evident, hi ha evidències. Jo sé els nanos quants dies han faltat i tot això i per tant no necessito fer cap estudi. Si de cas feu un estudi per trobar una solució, i algú ha de posar aquesta solució, perquè si l'he de posar jo no cal hem vinguem amb estudis, ja la buscaré.

Cada any he anat adaptant el procés de millora, que si més dedicació menys dedicació al tema, però a veure algú ha de gastar hores per a fer un estudi per plantejar-se que hi ha un problema? El problema existeix no cal reflexionar, el tema és la solució, la reflexió ha de portar a una solució no la reflexió en sí mateix: "o que malament, com ens falten els alumnes" penso que és una incorrecció...és una incorrecció, i tant que estem preocupats per aquest tema, tant preocupats com que tenim un full continuat, i hem gastat no sé quants diners en fulls enviats als alumnes que ens els podríem estalviar en un Institut que tenim pèrdues per totes bandes, per tant ens podríem estalviar aquest procés si no ens preocupés, ens preocupa i invertim.

Però que us preocupa no ho qüestiona ningú, no, no a veure...

Evidentment...

Això està clar no?

M'ho imagino, però clar jo crec que el resultat d'un estudi no és fer

una reflexió professional, que és possible, que els professional que tenim el problema reflexionem i tant que reflexionem, i tant que reflexionem de totes bandes des dels pares que es pensen que no sé que, dels veïns que veuen alumnes que no se quants, dels professors que diuen què passa amb aquest nen que no ve a classe, de l'Associació de Pares, del Consell Escolar i tot això que demanen com és que... tot això, el problema és evident en general. Si vols entrem en matèria i tornaran a sortir els mateixos temes.

Ja m'ho imagino. Explica'm una mica com definiu absentisme, quins criteris teniu per determinar...jo que sé "quan poseu la llum vermella, de dir ay! aquest nen s'ha quedat a casa"

La definició d'absentisme, que cau pel seu propi pes, és que l'alumne que no ha pogut venir a classe i no ve a classe o coma mínim que ens consta que hauria de venir a classe i no ve, i després a partir d'aquí el tema està en valorar diguem-ne els diferents tipus d'absentisme que hi ha. L'absentisme com a definició, no sé és que el nen no vé a classe. La tipologia que tenim nosaltres és els alumnes que esporàdicament no vénen, els alumnes que no vénen esporàdicament a unes hores, els alumnes que fixament arriben tard, els alumnes que no vénen amb consentiment dels pares totalment justificat ja sigui per la via de que sempre estan al metge i porten un paper del metge sigui per la via de que els pares reben l'informe conforme no han arribat a classe ho justifiquen tot. Motius? Mils, la falta de control de les famílies. Puc valorar que, tenint en compte que aquest any estan a tercer és que la primer i segona avaluació són les promocions que teòricament iniciaven un procés que s'acabava als catorze anys, en una història molt llarga de vint anys d'estudi que als catorze anys qui volia plegava i els nanos van aguantar a primer, mitjanament a segon i a tercer estan decidits a no venir i aleshores estan en una edat que s'han fet forts davant dels pares, els pares volen que vinguin i ells tenen prou arguments com per dir als pares que no volen seguir estudiant i ho van deixant. No sé si he marcat totes les possibilitats però d'alguna manera va per aquí no?

Ja. Aleshores com ho feu, perquè clar la Primària és una cosa en el sentit que tu dius: és més controlable, però a secundària amb els crèdits variables...

Sí, es fa difícil de controlar, nosaltres d'alguna manera (ara t'adjuntaré un paper) fem aquest paper que és un paper per grup, aleshores estan les diferents hores del dia, arriba el professor que anota els que han faltat i signa, llavors tenim un paper signat dels alumnes que han faltat. Aquest paper queda a la classe, entra el segon professor (saps que a cada classe més o menys van canviant) i aquest anota els que han faltat i signa. Que hi ha un crèdit variable, doncs tenim un paper on hi sigui una hora, clar això dificulta una mica el control general perquè els papers pel que sigui el professor se l'emporta, el torna a l'endemà, hi ha una mica de des control diari, setmanal no perquè els de la setmana han arribat tots, o al divendres però en principi han arribat tots i es pot anar fent un seguiment una mica més acurat.

Tot el professorat ho fa d'una manera regular això?

Inicialment sí, hi ha èpoques que baixa una miqueta, hi ha èpoques que s'ha de recordar que s'han de fer papers. Inicialment està bastant comptabilitzat el tema de les faltes. D'alguna manera, marcant aquell tant per cent que s'escapi, podem saber exactament a quines hores ha faltat l'alumne, aleshores a partir d'aquí ja ve aquesta classificació de l'alumne que sistemàticament no ve mai a primera hora, l'alumne que s'escapa del centre tot i que no hauria d'escapar-se, l'alumne que se n'ha anat del centre, l'alumne que s'amaga a alguna hora perquè no li

interessa aquell professor. Amb això sabem exactament quan ha estat i quan no ha estat.

I aleshores què feu algun tipus de buidat?

A partir d'aquí, això es recull diàriament i diàriament amb la obligació setmanal, diàriament amb el secretari ho anota en una graella mensual i aleshores via tutors i via cap d'estudis, que sóc jo, i anem fent una revisió. Aleshores sobre on actuem? totalment subjectiu, és a dir així com nosaltres ja teniu establert des de l'època del B.U.P que a les quinze faltes, entenent que cada falta és una hora, s'enviava un comunicat als pares. Aquí diguem-ne el boom de l'absentisme no ens permet fer aquest buidatge, aleshores quan detectes un alumne que falta massa, i el massa és totalment subjectiu, coneixent l'alumne coneixent la problemàtica, sabent que acostuma a justificar-ho quinze dies més tard i tot això s'actua trucant als tutors, i enviant una carta certificada, no certificada no, una carta als pares. A partir d'aquí teòricament a la tercera carta certificada al pare... (això de certificada és quan tenen més de tres dies d'absència no justificada) el pare... teòricament a l'alumne se li obre un expedient aleshores es citarien a les famílies, a través del tutor i tot això. El que passa també que aquest tema clar ara quan vegis els números veuràs que és una cosa que s'escampa bastant del que és lo normal, pel nombre de faltes d'assistència, no?. Quan obres un expedient? Quan creiem que mitjançant l'expedient s'ha de recuperar. Si l'expedient no recupera un nano, nanos que van venint eh! Noestic parlant de que hagin desaparegut, nanos que van venint, si alguna vegada veiem que ...per recuperar-los potser cal donar-los un toque, i obrir un expedient, és un "toque" que se'ls fa i...

I a quin perfil de nanos serveix això?

El perfil de nanos que tenen alguna vinculació al centre, o sigui nanos normalment que no van ve en els estudis però d'alguna manera tenen l'objectiu de treure's el graduat o l'esperança final de treure's el graduat, o diguem-ne l'objectiu final de l'aprenentatge de llegir i escriure i les quatre regles, que també existeix aquest cas. Quan l'alumne és un nano d'aquests molt problemàtic i que diguem-ne faria més favor al centre si no hi fos que... doncs clar les cartes es continuarien rebent però clar els expedients que se li obren són més per motius més perillosos que no pas d'absentisme.

Més disciplinaris?

Sí més disciplinaris. Aleshores un altre cas és aquell alumne que detectem que ve dues hores i s'escapa, però aquí hi ha un tema de responsabilitat directe del centre teòricament, quan l'alumne entra ja no pot sortir, que la responsabilitat no és que no ha vingut, que és una responsabilitat més de segona diguem-ne, quan ha entrat al centre la responsabilitat nostre és des de que ha entrat fins que surt.

És directa?

És directa, per tant que en aquest cas sí que ràpidament, com que es detecta ràpid, ràpidament ens posem en contacte amb la família, fins i tot en algun cas s'ha avisat a la guàrdia urbana...i coses d'aquestes

A la zona hi ha la figura de l'E.A.T.O, em comentaven a Primària

Del?

És un guàrdia urbà que a vegades utilitzaven a primària

T'ho podria mirar...no sé. En principi no, perquè això és per Primària. Però quan ens hem posat en contacte amb ells ens han dit que

és una cosa difícil perquè en tenen un per cobrir totes les escoles, però quan els hem dit "si us plau és que s'està detectant un problema greu", quan el problema greu ha sigut de possibles agressions no ha vingut justament.

A no?

No, a veure si jo a les tres trenta he aparegut personalment al guàrdia urbà "si us plau a les cinc i mitja vine perquè tenim una amenaça de no sé què" i tres dies seguits li he estat dient i no ha aparegut. A partir d'aquí, quan les famílies et fan cas? O quan és aquell cas que un alumne ha "desaparegut del mapa" assisteix la Comissió Social, que aquí es reuneix un cop al mes, on estan ubicats la direcció del centre de l'EAP, l'Ajuntament, l'aula externa de Cruïlla que és una escola que tenim per nanos molt, molt complicats i Càritas perquè es molt mou dins d'aquest tema. Aleshores ens posem en contacte amb ells, això passa a Assistència Social i aleshores fan la seva actuació de cara a recuperar aquestes famílies via per operació amb PIRMI, via que sigui. El que passa que en reunions que hem fet amb diferents centres acadèmics, per exemple tot el que és aquest esforç no té cap sentit. És a dir l'alumne que deixa de venir, si es produeix tot aquest sistema de treball el recuperem, passen dos dies i torna a començar el sistema un altre cop, és a dir tornen a desaparèixer. Per què? Un motiu és aquest: els alumnes pensaven, perquè això ho diuen, que als catorze anys acabaven, motiu número u, concretament aquestes promocions jo ara mateix ja no sé que passarà perquè els nous sí que saben que és fins als setze anys. Motiu número dos el grau de famílies

des estructurades d'aquests barris, tots els CAEPS, tu ja ho saps que això és bestial. Motiu número tres tot i que no és majoritària la presència d'ètnia gitana té cert pes, i ja se sap que la ètnia gitana a partir de certa edat les noies es casen, tenim casos de nenes de catorze d'aquest any que es casen, i aquestes són absentistes...elles es casen, entre que es casen que han de cuidar a la família, els germans, a les mares malaltes, i no se què, entre la por al contacte amb els nois de la seva edat i no sé què, doncs no vénen; els nois està establert que a partir dels catorze anys són adults per tant tenen cert marge de maniobra quan ells decideixen si vénen o no vénen. Tot això fa que el volum d'assistència en diferents graus sigui massa gran com perquè es pugui ...es pugui...copsar.

Teniu dades del percentatge d'alumnes d'ètnia gitana?

Aquesta va ser una pregunta que se'ns va fer via no sé quin... i vam decidir no contestar-la

No?

No perquè aquesta tipologia s'extreu del que és la vida gitana. És a dir hi ha nanos clarament que no són d'ètnia gitana i que tenen la mateixa actuació.

Vols dir que no és un tret gitano, el tema de l'absentisme no està relacionat amb el fet de ser de família gitana?

No, no. Té una relació directe, però el que passa és que té una sèrie d'efectes col·laterals amb gent no gitana. Aleshores se'ns ha fet aquesta pregunta, i d'alguna manera tenim un especialista per..., sociòleg i tot això i vam decidir d'alguna manera no respondre aquesta pregunta perquè: Que delimita el ser gitano o no ser gitano? Tenim famílies amb clarament un actitud cultural gitana? i si no ho són, d'alguna manera a la gent se l'hauria de diferenciar per la part cultural no...?

Aleshores tornem un altre cop al tema anterior, així acabem la primera

part. Un cop teniu un coneixement bastant aprofundit del tipus d'absentisme que...

No els tipus d'absentisme en general és anar coneixent al nano, el nen s'hi t'hi fixes, el full de control no dona per massa.

No però allò de saber si és a algunes hores, tot el dia, si és al matí o tarda..

Això ho tenim per aquí, nosaltres tenim el triple control, tenim aquest control, i tenim el control de la sala de professors d'alumnes que arriben tard, els alumnes que arriben tard sistemàticament han de passar per la sala de professors i s'anota a quina hora arriben, aquest és un tercer tipus de nano. Aleshores al ser un barri molt tancat, al ser un Institut enfonsat dins el que és el barri, aquest està enfonsat i permet certa maniobra dels alumnes que poden estar a vint metres i no veure'ls, i tenim. Els tenim ubicats... El que passa és que l'Institut és molt gran i d'alguna manera es van fent grans, i les possibilitats d'escaquejar-se d'alguna classe és molt gran.

Aquí el que controleu és l'absència, no el tipus d'absència ni res?

No, diguem-ne la limitació seria que en algun cas clarament queda determinat, o sigui hi ha un u, es que ha faltat només la primera, la resta hem considerat que si tu a partir d'una hora no vens és que no has vingut, que és la manera més clara de si els pares pregunten doncs "escolti miri el seu fill va venir de vuit a nou i després se'n va anar"

I els pares pregunten?

Bueno, els pares pregunten quan es veuen afectats, és a dir quan e veuen afectats? Quan un veí o ells mateixos veuen que el nano "pul·lula por ahí", perquè aquí se sap ...si es vol sortir del barri has d'agafar el tren, anar caminant tampoc és massa aconsellable. Aleshores quan algun veí o ells mateixos ho detecten vénen els pares a preguntar. Quan se'ls avisa, en algun cas vénen indignadíssims "o és que no m'han avisat és que no sé què, deixa'm veure la tipologia de faltes", aleshores ves a buscar els papers i justifica-ho. Però jo diria que els alumnes que els pares es preocupen que vinguin majoritàriament vénen, i després hi ha un excés d'alumnes que els pares volen que vinguin, que els alumnes no vénen i aleshores els pares ho justifiquen. Doncs per evitar problemes d'expedients i altres coses, amb certa inconsciència al fer perquè nosaltres en cap cas sancionem els alumnes per no venir, nosaltres només ho posem en coneixement de...en coneixement dels pares. Aleshores els pares tenint-ne coneixement jo crec que la diferència està entre dir vam anar aquests dies al metge, aquest dia vam anar d'enterrament i aquest dia no sé què, que no justifico les faltes als vint dies al meu fill. A partir d'aquí veus que els teus esforços són totalment inoperants, senzillament inútils. Però no vam esperar, a veure ahir hi va haver una reunió de CAEPS i d'alguna manera es va generalitzar. Fins i tot, nosaltres tenim un cas que d'alguna manera jo crec que s'hauria d'acceptar que certs alumnes se'ls hi modifiqués l'horari, ja no dic el programa sinó l'horari, de manera que si t'assegures que vens de deu a onze com a mínim marxem d'aquí amb algun coneixement. Perquè la dificultat que tenim amb aquest alumnes d'assistència esporàdica és que no s'enganxen mai a la classe, perquè quan vénen els demés han avançat, no saben per on van i fan més mal aquests que no vénen que...

Però deia l'altre dia el Director d'un altre IES que teniu una directriu de tres tardes a la setmana obligatori per Departament d'assistència o així? O sigui l'alumnat ha de venir tres tardes a la setmana?

l'alumne ha de venir vint-i-sis hores a primer, vint-i-set a segon, i vint-i-nou a tercer i quart. Aleshores el mínim són tres tardes, el que passa que si un sol·licita, i nosaltres vam sol·licitar i està acceptat, els alumnes de tercer només en vénen dues.

I marge en la maniobra dels horaris en teniu? Per exemple començar a les nou...

No els horaris tots són estàndard, primer comencem a les nou i acaben a la una trenta, i vénen aquestes tres tardes dues hores. Els de segon com que és una hora més vam determinar que el dimecres venien a les vuit del matí. Els de tercer ja són vint-i-nou clar tres tardes volia dir que al començament era una mica estrany i per tant què vam determinar cada dia a les vuit com havia sigut al BUP anterior, que de fet era la mateixa edat que el primer de BUP i vénen dues tardes.

I la relació absentisme/horari? És a dir per exemple els que entren a les vuit s'adormen més o...

Bé no és si, o sigui que al principi no vénen a les vuit, i aquest sí que se'ls obre expedient. O sigui quina tipologia, un altre tipus d'absentista, aquell que ho ha determinat ell, o el que determina no anar a cap sortida, la sortida és aquell dia, i no hi van. Però clar això són coses tant esporàdiques que no té cap valor dins aquest estudi, però els de les vuit del matí sí. El que passa és que no és superior a l'absentisme de les tardes. I absentisme lligat a la conflictivitat de les tardes, pel que fos a la tarda és el moment on més conflictes es generen. Per tant d'alguna manera vam fer aquesta aposta de cara a venir a les vuit del matí, si voleu de cara purament per l'absentisme igual perds un punt però ho guanyem amb conflictivitat. Quin és el punt perdut? Doncs aquells alumnes que no s'atrevirien a no venir de tarda però si s'atreveixen a venir una horeta més tard. Això sí que és guanyar, d'alguna manera això es va... després s'ha preguntat als pares, pues no es farà.

Aquest era un Institut de Batxillerat i des de fa tres anys s'aplica reforma? Vosaltres heu tingut sempre de la franja de catorze a setze heu tingut alumnes, quins canvis trobes que s'han produït i com ha anat variant el tema de l'absentisme si ho comparessis amb la mateixa franja d'edat

Canvis totals, tots els que et puguis imaginar, és a dir partint de la base d'uns alumnes mitjanament interessats en els estudis que havien perdut un fil al vuitè d'EGB i que d'alguna manera anaven coaccionats, no sé si un criteri molt pedagògic però coaccionats pel fet d'aprovar o no aprovar i repetir o no repetir, diguem-ne uns expedients molt més clars alhora de treballar perquè com que érem molts menys i podies posar-te molt més fort, en comptes d'uns alumnes que d'entrada han d'aguantar obligatòriament fins als setze anys, que són tots, que no hi ha cap filtre, que no hi ha possibilitat d'anar-se'n a un altre tipus de FP, o plegar i que fins i tot hem dit en algun cas s'han sentit estafats per...estranyament perquè ja fa temps que roda això d'aquesta formació segur que ho sabien però bueno. Tu t'imagines tots els teus amics de sempre que als catorze anys han plegat i tu no doncs et sents una mica estafat. Clar la diferència és total a nivell d'absentisme, després si parlem a nivell de treball, de conflictes, d'agressivitat i tot això és una ...possiblement superior. Clar però qui crea aquí els conflictes? Doncs els nanos desencisats, els nanos que no tenen res a fer aquí, t'avorreixes i crees un conflicte perquè si tens un interès mínim no el crees.

I en aquests tres anys de la primera promoció de Reforma fins ara com veus tu que ha anat variant l'absentisme o no ha anat variant?

L'absentisme? d'alguna manera s'ha anat reduint, per això et parlo d'aquesta valoració de que fos aquesta promoció que volien acabar fa dos anys perquè s'ha anat reduint...però si tu valores les de primer són de certa categoria perquè a primer tenim bons alumnes, però si vas a segon ja la cosa és molt més esporàdica però hi ha alguns alumnes molt concrets, perquè són alumnes molt concrets, però si la cosa peta a tercer (un segon que primerament no falten d'assistència) si peta a tercer això ja..aquí ve setmana santa o sigui que per l'any següent s'acaba o sigui que... a tercer el que es veu ja és molt més absentisme, en quant a faltes d'assistència coincideix amb aquesta promoció. D'alguna manera els alumnes que van...clar nosaltres també ens va sobtar aquest absentisme tant fort per tant hem anat millorant el sistema de control.

Abans no el teníeu aquest sistema de control?

No el teníem aquest sistema de control, home sistema de control en teníem però era més, més personal del professor. Ara fem un cosa és oficial, diàriament i que va a parar a direcció. Aleshores els alumnes que ja van enganxar el sistema antic, l'inicial, doncs han seguit fent faltes d'assistència perquè hi ha una dinàmica, uns hàbits i tot això. Ara hi ha coses estranyes com el dia de la truita no ve ningú, clar fins que no ho saps tu vens aquí de tarda, i bueno aquí que passa i s'han anat a la muntanya a menjar-se la truita. Clar suposo que les tradicions del barri doncs no ..fins que no les saps... perquè els altres nens no les tenien. I als setze anys la gent no se'n va a...

Perquè abans alumnes del barri teníeu?

Alumnes del barri però fins i tot molts alumnes que venien d'altres barris. Ara, clar tenim molts menys.

Ara aquesta situació s'ha agreujat amb la política que hi ha dels concerts a les Escoles, que el Conseller dirà el que li semblarà però...

Perquè...aquí escoles privades hi ha?

No, tenim escoles privades però...bueno sí si d'Escoles privades dues, dues, bueno no ho sé. Diria que dues. Però bueno diguem-ne d'alguna manera que amb la facilitat de tenir concert, amb la facilitat, i el que crec que resulta d'anar a una escola, doncs qualssevol família amb un mínim interès s'escanya i...cinc mil "peles" al mes i se'n va i és a aquesta família la que jo necessitaria, però no en té més, qui queda aquí? El que no pot i el que no vol, i el que no vol vénen aquí a molestar. De totes maneres jo personalment sóc optimista, perquè la situació ha anat millorant

Si? a més comentaves que la situació d'absentisme... era molt elevada en el grup de tercer i que a anat baixant?

Sí però el que és absentista no ve, o sigui l'alumne que decideix no venir, doncs no ve o ve un cop o dos cada quinze dies.

Entrant una mica en la dinàmica del centre, a veure començaré pel principi, pel primer curs, l'acollida per donar a les famílies, explica'm una mica com ho feu.

Bé, nosaltres prèvia preinscripció, fem una visita personal a les escoles, quan es cita als pares que són els interessats i es fa un explicació amb un tríptic que tenim i tot això de cara al que pretenem fer a l'Institut, com treballem, els agrupaments...

Sou vosaltres els que aneu a...

Nosaltres anem a les escoles. Aleshores just abans de la preinscripció hi ha el que se'n diu jornades de portes obertes aleshores vénen els pares, aquell dia no hi ha reunió, de fet les reunions són molt properes a aquella jornada i se'ls hi ensenya l'Institut, veuen doncs... A partir d'aquí hi ha la preinscripció i a partir d'aquí la matrícula, però preinscripció i matrícula no fem res. Un cop s'acaba la matrícula fem una convocatòria als pares dels matriculats i se'ls hi afina el funcionament del centre en quant a les normatives, quotes que convindria pagar i coses d'aquestes...és molt més real, molt més de pràctica de cara ja no a que t'animis a venir sinó que ja que estàs aquí ho fem d'aquesta manera, això abans del juny. Quan passa l'estiu se'ls torna a convocar per fer la reunió d'inici i això ja se'ls explica com queda tot perquè la normativa del centre s'acaba al setembre, aleshores s'explica tot, les sortides que faran i com va lligat tot i en cas de conflicte com han d'actuar, tot el tema no? Un cop passen tres setmanes o un mes hi ha el que es diu l'avaluació inicial i aleshores fan una reunió d'aula, que és una reunió on el tutor parla del funcionament dels nanos dins de l'aula, no del cas concret. I a partir d'aquí hi ha dues reunions del tutor amb els pares. Quan acaba primer se'ls hi dóna un informe de com han anat els nanos, perquè a primer no hi ha avaluació final. Quan acaba segon que també s'ha de decidir si passen o no es fa una reunió un altre cop amb les famílies dels de segon (avui la fem justament) per explicar les condicions en les quals l'alumne pot passar o no pot passar però si que passa sense haver aprovat, en tot cas les condicions tenen que ser unes altres.

Però podria tornar a repetir també no?

Com?

Que podria fins i tot repetir?

En principi l'alumne pot repetir dos anys, que teòricament seria segon i quart, el que passa és que es pot negociar amb els pares ...

Les famílies que et vénen, assisteixen i no sé què no teniu cap problema o...

Cap, clar és aquest el problema que amb aquests no tenim problemes...en tot cas puntuals

Quan teniu problemes què es pot fer des de la Comissió Social?.

Doncs s'envia carta, o via el que sigui però en fan cas. En principi són les famílies que després tenen més conflictes, difícilment una família que sabem que el pare té cert contacte amb nosaltres munta "lios". Aleshores els que no vénen doncs tens el que tens.

Quan vosaltres poseu l'alerta d'un cas en el tema de l'absentisme quin és el procediment?

Quan arriba el punt d'alerta que pot ser que jo digui "mira què passa aquí que fa dies que no vens" perquè el professor em digui doncs mira que no ha vingut... I a partir d'aquí valorem, si és una cosa d'aquestes de que s'escapa i tot això ja ràpidament el contacte directe amb la família

Qui ho valora el cap d'estudis amb el tutor?

Si pot valorar-ho primer el tutor eh!, el tutor en quant al treball

dels alumnes té tota llibertat. Aleshores el tutor t'ho diu a tú o et diu mira he fet això i... Aleshores ens posem en contacte amb la família, a partir d'aquí tot un problema perquè pot haver famílies que no tenim telèfon o que el telèfon que ens ha donat serà una problemàtica, no? Si la cosa no és d'actuació mediata perquè ha anat faltant i no sé què, i fa dies que no ve aleshores, quants dies? no m'ho facis dir, o bé ja ha trucat el tutor que insisteix o bé ja s'envia directament una carta.

I si segueixen sense respondre?

Si segueixen sense respondre aleshores es fa una reunió de Comissió Social, allà es discuteix la cosa i aquí hi ha Assistent Social, i s'actua via de l'Assistent Social o via Guàrdia Urbana, quan actua la Guàrdia Urbana gairebé sempre l'alumne ve, però ve un dia i torna el procés.

La via de comunicar a Inspecció, ho feu?

De tant en tant enviem un extracte de les faltes d'assistència.

I .. com és aquest circuit?

Doncs jo si vols que et sigui franc el desconec, un cop arriba a inspecció no en tinc ni idea. O sigui en principi des de la Comissió Social es determina a quin alumne s'envia això a Inspecció. Normalment quan va a l'Assistència Social teòricament, això que fan els assistents socials, va a Inspecció. Què fa Inspecció? no ho sé. Què pot fer Inspecció? Res. Si nosaltres no podem què podran fer a Inspecció, en tot cas un policia o un guàrdia urbà.

Perquè tu creus que aquesta via serviria d'alguna cosa?

No no, a veure en principi d'entrada qualsevol cosa que sigui via a la força no aconseguiràs res, però en tot cas via PIRMI, via aquestes coses i la guàrdia urbana pot ser que aconseguixis que la família vingui. Aleshores vénen uns dies i després torna a faltar i a faltar i tornes a estar en el mateix procés. En algun cas, i això sí que no es pot demanar, i per tant no pot ser objectiu ni valorable algun professor ha anat a casa de l'alumne per conve'nir. Clar això és voluntàriament, no et pot obligar ningú a anar doncs ...tenint en compte la tipologia de certes famílies del barri. Aleshores és això ells amb voluntat de...d'algun professor s'ha fet eh! I s'ha aconseguit certes coses i després igualment es va diluir però... s'ha aconseguit guanyar-se a la família una setmana i tenir cert tracte.

Via negociació?

Via negociació.

Tu creus que dóna fruits?

Home jo crec que sí que és la que dóna més fruits però és inviable, és a dir tenim dos-cents i pico alumnes i s'ha anat a tres cases.

Tu com creus que es podria desbloquejar aquesta situació?

Doncs clarament muntant altres àmbits de treball fora de l'escola. Hi ha nanos que per molt pràctic que sigui, per molta diversitat que fem ja se'ls hi escapa. Vull dir el mínim de llegir i escriure i sumar i restar el tenen o no el tenen però d'alguna manera se'n podrien mig salvar i amb això en tenen prou. Però clar aquests nanos quins interessos tenen? allò de que tothom és motivable ... pot ser cert però en tot cas no tothom es motiva en una escola, amb un règim disciplinari que has de tenir perquè negocies amb molta gent per tant

no pots venir aquí i ...que cadascú faci el que vulgui. Jo crec que clarament el que s'ha fet d'unitats d'escolarització externa està molt bé però s'ha de fer algo més, molt més ampli. O sigui Instituts que es dediquin a nanos d'aquest tipus, el que era FP però de fet FP tenia les seves mancances no? Però d'alguna manera algo que doni sortida no tant escolaritzada a nanos d'aquests, molt més manipulativa, molt més com era abans l'escola taller. Més com eren les aules-taller, que no té que venir tothom que vulgui, però hi ha una sèrie/tipus de gent que si aquí no s'ha adaptat han d'anar allà, jo no dic un alumne pot triar anar aquí o anar allà en principi el que ha d'oferir un Institut és que ha de donar a l'abast de tot però hi ha nanos que no s'adapten perquè té les limitacions que té.

Si aconseguís que un nen retorni a l'aula quan com se l'acull perquè clar suposo que a vegades quan aquests nanos tornen d'un temps fora suposo que el retorn també és delicat no?

Aviam aquí hem establert diferents tipus de nivells diguem-ne, dins del que seria el nivell classe que era el nivell classe normal surt en algunes matèries un grup d'ampliació, és a dir es reuneixen diferents grups de nanos i formen un extra grup d'ampliació, hi ha un extra grup de reforç, hi ha un determinat que se'n diu UAC, unitat d'atenció curricular, bé exactament no sé què vol dir en tenim tres o quatre.

Quatre en teniu?

Quatre. Aleshores durant una base d'un seguit d'hores en què certs nanos de tipologia...no...no, no diria conflictiva del tot però en tot cas de rebuig total al que fa l'Institut van a allà. Aleshores (sona el timbre i es comença a sentir força xivarri) Té certa coincidència el que no ve amb el que no sap, per tant si no sap està amb el de reforç o amb el de l'UAC, si és el de l'UAC com que és una cosa molt limitada cada vegada el professor es pot posar en contacte amb ell "on estàs, on estaves, què fas", si és lo de reforç que hi ha la cosa amb una mica més de nivell més gran doncs clar canvia tot això, en tot cas no hi ha una actuació directe de "l'alumne que no ve, passa per aquí..." no.

Aquests quatre tipus de l'HAC no són els quatre només dedicats a l'UAC, els recursos del Departament d'Ensenyament per aquests quatre cursos de l'UAC són per a quatre professors de l'UAC ?

Bueno, l'UAC ningú no sap exactament que és, no? Nosaltres tenim una professora que podríem dir terapèutica, que també compleix funcions de UAC, tres professors que també serien de...bueno nosaltres determinem l'UAC però em sembla que els CAEP se'n diu ampliació de plantilla, però bueno, d'alguna manera es va fer l'aposta de tenir professors que es dediquen només a allò.

Quan de temps fa que la teniu la UAC?

La UAC fa dos anys que la tenim, l'any passat teníem la... ara per ara tenim la funció molt limitada més de manteniment d'aquests alumnes que no poden estar a l'aula però, però la UAC té la funció de millora de les condicions d'aquests alumnes, en algunes matèries, però en la resta ara per ara encara no.

Quants alumnes ha d'haver-hi a un UAC més o menys?

Doncs a l'UAC tenen entre sis i vuit, i en aquests moments hi ha vint-i-tres alumnes o algo així.

Hi ha molts que estudien a l'escola?

Uns dos-cents i pico. Però clar limitant al màxim tampoc convé que l'aula estigui massa plena, ara alumnes de tipologia de UAC en tindriem bastants més, com a mínim temporals, alumnes que estan per sota del que seria el mínim...

Perquè a l'UAC què estan un curs o poden entrar i sortir?

En principi l'UAC forma part del que seria un currículum flexible, vull dir com els de reforç i com els d'aplicació, tu vas bé vas al d'aplicació deixes d'anar ve i tornes a anar al grup classe, vas pitjor i tornes al de reforç, vas fatal i passes a l'UAC ara la realitat és que des de que està l'UAC no s'han fet canvis perquè la realitat és que estan tant tant al marge dels alumnes normals que és fa difícil la reinserció tot i que hi van certes hores, hi ha certes matèries que per qüestions estratègiques no tenen UAC, estratègiques o que no hi hagut hores disponibles.

Parlant d'aquells casos d'absentisme, quan l'absentisme va lligat a problemes de disciplina com interveniu, via...bueno una mica com deies abans el tema expedient...

Bueno en principi l'expedient s'obre en situacions de conflicte, clar l'actuació si vas veient, la veritat és que tens les mans molt lligades, no? Quan una nano compleix les normes és dir quasi doncs "fes això" perquè això implica que algú també ha de treballar més i clar diguem-me que també hi ha professionals que exigeixen certs horaris i condicions. Aleshores hi ha qui et diu em quedo una hora més però aquest nen no surt perquè s'ha portat malament i qui et diu doncs mira que se'n vagi a casa. Clar actuem una miqueta en funció de l'actuació de cada cas, no? El problema és quan hi ha un alumne conflictiu s'ha de sancionar amb uns dies a casa i a sobre és absentista, doncs valorem cada cas, valorant el cas i actuem així.

-Algun tipus de mesura de prevencions suposo que deu ser molt complicat, no? per evitar la recurrència de l'absentisme?

(silenci)Mira, ...tu vols prevenir un conflicte, és a dir certs alumnes no posar-los amb certs professors, certs alumnes diluir-los en els grups, procurant que no hi hagi massa moviment o al revés que no estiguin massa tancats sempre al mateix lloc, nosaltres som de la línia no massa moviment i hi ha altres Instituts que volen un moviment total. Fins i tot hem tingut èpoques on hem diferenciat ACI's de tal i de qual, tu pots fer actuacions per prevenir un conflicte. Però quan l'alumne termina per no venir ...clar no hi ha massa...

I posar-lo en un grup de nivell?

No perquè mira...D'alguna manera volem fugir de descriure'ls per nivell, és a dir es creen tipus de nivell de dir primer A són el llestos, primer B no en saben tant i a primer C són els tontos, això no ho volem dir perquè d'entrada amb l'esperit de la Reforma i no sé què, i després perquè ajuntar tots els alumnes conflictius pot ser una bomba ja.

Parlem una mica dels serveis de suport pel que fa a la prevenció, quin tipus de servei, l'educador de carrer...

No en quant a la prevenció no, que hi ha serveis de suport quan l'actuació diguem de l'alumne no ve

Que generalment és a través de Serveis Socials?

Exactament

I de compensatòria? Res? En teniu vosaltres?, el que aquí hi ha és el psicopedagog?

Sí el psicopedagog però això forma part de la Comissió Social no s'ocupa de l'absentisme

Tu parlaves del psicopedagog de l'EAP?

Sí de l'EAP.

I en relació amb altres serveis com l'EAIA...

L'EAIA diguem-ne quan ens arriba a casa l'EAIA és perquè el cas és molt molt greu i l'Assistència Social determina que ha d'anar a l'EAIA. A més seguim en contacte amb l'EAIA per conflictes que hem tingut aquí. Nanos que ja estaven amb judicis pendents i coses d'aquestes. Però en principi un cas a l'EAIA és perquè Assistència Social ha fet el que ha pogut i no se n'ha sortit, i quan va a l'EAIA és quan...

I nanos d'aquests de.....que diuen de...DGAI?

Ara actualment a mí no em consta cap però diguem-ne dins els tres anys n'hem tingut, sí.

I això què implica?

Clar quan nosaltres en vam tenir érem molt novatos nosaltres i va ser "mira què ha fet aquest alumne" parlar amb els pares, els pares... Assistència Social que parlà amb l'EAIA i l'EAIA et diu "uy aquest ja té un DAM" i a partir d'aquí ja hem... Però ara actualment...

Vols dir que els nanos han seguit venint a l'escola i tal.

Han vingut el que passa que en el cas més greu del DAM Vam aconseguir, va haver una agressió forta a una professora vam expulsar-lo. Tot i que hi ha un acord tàcit entre els directors de no expulsió, perquè aleshores és molt millor que no donin problemes al barri, que no donin problemes a fora. Però clar aquest cas va ser un cas evident.

En casos d'absentisme crònic o dur de nanos que ja difícilment es repesquen, el circuit seria el mateix?

El circuit seria el mateix

O més difícil

Més complicat diguem-ne, no és difícil s'ha vist que és difícil vull dir que el circuit està i s'ha fet servir però quan s'ha vist que un alumne no ha vingut és que no hi a res a fer. Però crec que d'alguna manera algú ha de determinar que hi ha un sector de la població que no vindrà. Tu ja pots posar la o d'obligatori que hi ha un sector de la població que no vindrà. Per tant s'ha d'assumir que en certs casos, i crec que això cal dir-ho, els esforços han d'anar per una altra banda.

En la línia de comentaves abans i buscar reformes d'escolarització? O no vols dir això?

Els meus esforços, els meus esforços vol dir doncs que jo les meves energies cada dia canalitzar-les pels que vénen i que no tinguin conflictes els que vénen, lo altre mira jo ja hi crec igual estic equivocat però ja hem fet els passos i a partir d'aquí que siguin altres que facin una actuació.

Perquè què vol dir ser CAE realment, quins beneficis comporta ser CAEP?

Home no ho se, en principi un petit augment de la plantilla o disminució de la ratio com ho vulguis dir, hi ha el tema de beques de menjador, és un benefici molt...relatiu

Vosaltres també teniu menjador com a centre de Secundària?

Sí, sí.

Ah sí, en teniu?

Tenim servei de menjador. Hi ha una sèrie de beques que en principi estan per primer cicle, segon cicle no et donen beca. Quins beneficis? Bàsicament el tema de la plantilla, el tema aquest del personal de UAC, bueno no de UAC perquè justament és per ser CAEP però no és UAC, tot i que és el mateix.

És igual, ajuda en recursos de persones, professors dedicant-se

Però allò d'uns grans beneficis tampoc...

Quins altres beneficis et sembla que caldrien per...

Doncs tot el que tenim però... (...) doncs una major facilitat per accedir als UES. Hi ha molt poques, en principi són per tota Barcelona, no és que vulgui treure..., perquè hi ha problemes a tot arreu, el que passa és que problemes d'aquest barri o dels barris determinats pel CAEPS. Crec que som dotze CAES. L'IES 19, que jo diria que és un Institut bastant similar, de fet algún alumne molt i molt complicat nostre se n'ha anat allà, per tant...Aleshores ells no ho van demanar, per què no ho van demanar? Perquè corria el perill de que un centre CAEP, en principi...el tema que...genera problemes "aquí no pot estar que se'n vagi a un centre CAEP" tot i que hi havia la paraula de la delegada que no passaria però clar les persones sí que passen, el que no pots fer és quedar-te un dia de substitut i així pot determinar no, no, tenim tots centres CAEPS, doncs tots els problemes van allà, clar això enfonsa a l'institut en dos dies. S'enfonsa.

I el tema de la integració de tots els nanos aquests especials, no parlo dels discapacitats sinó dels nanos en situacions de risc social i tal.

No, aviam jo penso que un tant per cent considerable de professors estan a favor de la integració eh? Però hi ha qui aquí no es vol quedar i també hi ha qui no es vol integrar, hi ha qui busca conflicte perquè no vol treballar i a les tardes això crea un conflicte. En certs casos eliminaries el conflicte no via la sanció, expulsió...sinó via "a tu què t'interessa?" "tal" doncs intentem-ho plantejar, aquí o fora però en alguns casos ni aquí, perquè aquí hi ha unes normes que és lògic que existeixin. Aleshores els CAEPS tenen una certa avantatge, que aquesta no te l'havia dit, de certa possibilitat de perfilar la plantilla, certa. Per exemple els professors de la UAC els pots triar, jo vull aquest, aquest i aquest.

A clar això passa a Secundària, a Primària això no passa.

Però aquest, aquest i aquest atenció sempre que siguin funcionaris, és una petita limitació. Ve molta gent, gent molt bona que estan en interinatges, molt bona, però en substitucions i aquests no la pots decidir, primer fallo. Després el concurs de trasllats és lliure, val que hi ha un asterisc que posa atenció a aquelles CAEP, però aquest

any hi ha hagut la incorrecció de que a Primària no hi havia l'asterisc. Per tant un Institut que està a Barcelona, amb tota la problemàtica que hi ha de Primària que estan amb no sé quantes places i tot això, oh! Barcelona a allà m'apunto i aleshores quin problema es troben amb un Institut amb molts problemes, que o hi estàs o no hi estàs, no valen les mitges tintes. Els problemes els afrontes o tens molts problemes, és a dir o pateixes. Aleshores resulta que aquesta persona que no sap que això és un Centre d'Atenció Preferent ve aquí, i passa a un que sí que ho sap i estava treballant.

Això us passa?

Això ens passa l'any que ve, aquest any tenim un primer que és exquisit, és a dir el resultat final amb no sé quants nanos amb problemes seriosos, i és exquisit, perquè hem aconseguit fer un nucli de tutors i una estructura horària i no sé què on els tutors tenen molt pes i els tenen molt controlats, resulta que d'aquests tutors, dos l'any que ve salten per concursos de trasllats, és il·lògic. Si això és un CAEP ha d'haver unes condicions especials.

I aquí vosaltres no podeu dir absolutament res?

Hem dit però no ens han fet massa cas.

I això que ho comuniquem directament, la demanda a Inspecció?

Ho comuniquem a la Delegació Territorial però clar aquesta té poc a dir, si ells diuen que tenen raó, doncs ho traspassen a Via Augusta i a Via Augusta tenen altres temes, les coses no és que ...tot sigui culpa d'un altre, tot és un muntatge que afecta, però en tot cas els que patim som nosaltres. Aleshores el cas de l'any que ve, vénen dos persones que poden ser escollides o que en tot cas responen dos que clarament no són i que no ho poden ser sinó que ho són i que han fet una tasca que és evident, és evident com està l'Institut. Si algú recorda l'Institut com quan va començar la ESO, i veu ara veurà problemes però problemes latents, no problemes...i que si això es destapa doncs pot tornar a petar tot.

Ja. Que anava a dir-te, requisits escolars per la prevenció d'absentisme o per donar resposta a haver complert aquesta situació, seria això que m'estàs apuntant?

Per prevenir l'absentisme és la motivació i la... , bàsicament la motivació, és fer entendre als pares i als nanos lo important que és l'estudi, però clar jo entenc nanos que porten sis anys estudiant que ja estan en una edat..., igual han repetit algun, que pràcticament no han après res i és un problema que no dono la culpa a ningú, el principal és el nano possiblement. Que els hi diguis per exemple doncs "mira passaràs dos o tres hores a la setmana fent socials, dues o tres fent català, castellà, clar no sap què li toca a aquest nano, doncs li toca aprendre quatre coses d'electrònica de manera que si li va bé pugui anar a un mòdul professional, i si no li va bé que com a mínim pugui ajudar a un lampista a treballar i es guanyi la vida.

Parla'm una mica de la caracterització del centre

Això ho teniu lligat amb Via Augusta vosaltres?

No

Perquè és que ahir justament en la reunió aquesta en parlàvem d'aquest tema

Del tema aquest de les plantilles i de...?

De tot plegat, del treball d'aquests nanos. És a dir s'ha fet la Reforma, es va experimentar amb unes condicions que no són les condicions actuals, es va experimentar amb tothom voluntari (professors i alumnes) i ara ens trobem amb aquella experimentació que no ens ha servit de res, de res però és que en absolut. Quasi tothom va passar obligatòriament per un curs de la Reforma on seria molt bonic "l'alumne ha de ser capaç de no sé què" tota una parafernalia i nomenclatura molt...que a mi no m'agrada gens però també és molt bonic i molt moderna, molt pedagògica però en realitat no ha servit per res. Perquè si jo poso adjectius tal, tal, tal o és obvi que l'alumne ha de ser capaç de, l'alumne ha de poder allò...això és obvi, i es van matar molt en aquests sistemes, molt que si conceptes i procediments i no sé què quan tot està barrejat. És molt difícil en moltes matèries definir què és un procediment, què és una actitud i què és un no sé què i en canvi tota aquesta problemàtica no la van explicar. Repeteixo perquè tot i que es fes en Instituts més o menys conflictius els alumnes tenien la opció d'anar a un Institut no d'ESO i els professors també.

A tu et sembla que el problema ve de la Reforma?

No, no aviam jo penso que s'havia de fer una reforma, el que estava passant era extraordinàriament estrany. Home jo crec que hagués pogut passar per una potenciació clara de la FP i per marcar certes línies diferents d'atac al que era el BUP, i si ho volien barrejar doncs ho barregen i bueno i si no..., i afegir per exemple no s'ha afegit la informàtica, la informàtica s'afegeix com qui vol fer un crèdit variable. La informàtica avui dia, el tema dels idiomes tot això s'ha de potenciar molt més del que s'està fent, els idiomes aquí serà difícil perquè pràcticament no saben ni el seu, són molt castellano parlants i no saben ni el seu, relativament la informàtica és que per anar a treballar al macro per tocar la caixa. Aleshores tot això no s'ha fet. A sigut muntar la reforma de com s'ha fet evidentment de que es fes, jo penso que s'havia de fer una reforma.

Si tu m'haguessis d'explicar el que són els trets pedagògics de l'Institut, quins remarcaries?

Difícil, classifica'm més la pregunta.

El que seria criteri educatiu de la Primària però traslladat a la Secundària, els trets que us donen especificitat des del punt de vist pedagògic

No sé si són trets que ens donin especificitat o no però en principi...Es fa difícil de definir perquè és un Institut que és l'únic CAEP que hagi passat de ser un BUP a ser un CAEP, no hi ha cap Institut amb les mateixes condicions, aleshores com a projecte educatiu encara estem una mica navegant perquè hi ha qui no es creu el tema d'integració, hi ha qui no es creu el tema de la diversitat i hi ha qui s'ho creu, i hi ha qui s'ho cregui o no s'ho cregui i vingui a treballar. Dins els que sí...jo no sé on estaria, dins de la franja que sí, jo no és que no m'ho cregui, m'ho crec amb reticències però saps en tot cas jo entro a treballar. Les reticències són que en tot cas alguna integració no s'ha de fer necessària a l'escola. A partir d'aquí intentem treure el màxim nivell de cada alumne, muntant aquests sistemes de nivell, d'ampliació, de reforç, de la UAC i tot això. Aleshores intentar encaminar als nanos cap a les diferents opcions que tinguin, no tens que definir crèdits o sigui els crèdits ja estan començats a tots els Instituts siguin CAEP o no siguin CAEP. Per exemple allò de un Institut català, no sé no hi crec amb aquests trets, amb aquesta tipologia de treball.

I Pel que fa al nivell d'implicació del professorat...?

Tornem al tema, som l'únic Institut que ha passat d'un BUP a un CAEP amb lo qual el BUP permetia certes anomalies, allò de si avui m'adormo no passa res, en canvi si ara m'adormo vol dir que algú i m'haurà de substituir, anomalies conforme jo feia un programa dedicant-lo a aprovar la selectivitat sense tenir en compte un programa de lo que és els alumnes, i tot això s'ha anat modificant. Aleshores la vinculació, no sóc molt partidari d'aquestes teories pedagògiques estàndards però sí que és allò de la taca d'oli en principi existeix i crec que és bo que existeixi. És a dir en principi quatre gats hi creiem i quatre gats hi érem, i la resta estava totalment en contra fins i tot bloquejant el que feia la resta. Al segon any s'escampava una mica més la part diguem-ne positiva i aquest any està bastant clara que és la definitiva, tot i que hi ha certs elements o digues-ho com vulguis bloquegen el... Jo diria que actualment ara ja és més per por a lo desconegut que no pas...

A veure amb el tema de l'atenció a la diversitat m'has posat exemples de la UAC...

Sí, o sigui no fem grups estàndards de nivells sinó grups molt flexibles i molt mòbils i per matèria o sigui de manera que l'alumne pot ser de reforç d'una cosa i d'ampliació en un altre, poc possible però pot passar.

Alguna iniciativa de caràcter col·lectiu de formació permanent?

En principi s'han fet diferents cursos de conflictes, de diversitat, de tot això i la meua valoració és que no han servit absolutament per res, perquè no hi ha idees. Jo penso que el tema principal és que no hi ha idees.

No hi ha idees noves?

No hi ha idees noves. Aleshores en principi qui va al curs que està interessat? Qui no està interessat ja ni tant sols va al curs, i aleshores si els cursos funcionen bé és perquè la gent que està allà és perquè està amb certa predisposició, i hi ha una tècnica generalitzada de que abunden els cursos on els que parlen són els alumnes. Quan si vas a un curs algo has de determinar, perquè si és un fòrum de debat no cal anar a un curs. És doncs una crítica generalitzada.

Qui configura aquests cursos?

(...) el mateix curs del CAEP, en aquests cursos hi ha un moderador que no aporta res i que diu "ara parles tu, o parles tu" i que anem a veure prou problemes tenim per treballar, prou hores gastem, moltes més de les que ens tocarien com per anar a gastar...anar a perdre el temps perquè si no fos perdre el temps encantat d'anar-hi però abunden els cursos on qui explica és l'alumne, això no pot ser.

Fins a quin punt hi ha una coordinació d'ús per àrees, per cicles?

Per àrees, per cicles, per àmbits, tenim diferents reunions com són des de la més mínima que és la de departament fins els equips docents de primer, de segon, de tercer i de quart, fins una comissió pedagògica que s'encarrega d'organitzar diguem-ne les coses bàsiques perquè després es transportin al claustre, i el Consell Escolar que fa poca cosa però algo aporta, i la reunió de Junta.

Hi ha algun projecte interdisciplinari?

Tenim un projecte de tutoria d'introducció als alumnes, que aquest primer any al primer trimestre gastem quatre hores setmanals de

treball de tutoria per intentar solucionar i treballar els estudis dels alumnes, i després ja els crèdits de síntesi i coses d'aquestes. Aleshores hem estat pensant treballar els temes com eixos transversals però estan en elaboració.

Em podràs passar informació perquè jo tingui noció una mica de la oferta dels crèdits, o és molt estàndard als Instituts la oferta dels crèdits síntesi, de crèdits variables...?

Què vols dir el nom i cognom?

Sí, sí.

O la possibilitat d'oferta.

No saber què s'ofereix per jo tenir una idea. Perquè això és específic de cada Institut?

Sí, en principi hi ha una sèrie de crèdits tipificats i o agafes el tipificat o tipifiques el que agafes tu o l'adaptes i dius mira és aquest i fas el que et sembla o bé te l'inventes. Quan te l'inventes, teòricament has de redactar-lo amb tot doncs... els objectius, el treball, els criteris d'avaluació, els criteris d'avaluació, enviar-ho al Departament i que te l'aprovin

La funció tutorial què m'has dit que hi dediqueu quatre hores?

No, el primer trimestre, i després una hora setmanal

Què és global o setmanal?

Global.

I seguiment individual?

De seguiment individual no en tenim, és un tema que ens l'estem plantejant de cara al PAT de l'any que ve.

Què és el PAT?

El Pla d'Acció Tutorial. De cara a l'any que ve, però ara no el tenim.

I el tutor que és tutor de cicle, tutor de curs?

En principi intentem que sigui, això seguint la normativa, tutor de cicle. El que passa és que en algun cas ens plantejem un canvi perquè igual interessa més, igual...jo sóc del parer de que la rebuda als alumnes és importantíssima per tant prefereixo que un tutor bo estigui sempre a primer que no passar-lo de primer a segon perquè toca, i a primer que el rebí no sé qui.

Tinc aquí una tipologia que està feta a partir anàlisi que va fer la Fundació Cirem sobre un estudi d'alumnes d'EGB sobre l'èxit i fracàs a l'escola. Amb l'anàlisi els hi sortia quatre, cinc grups d'alumnes en funció del rendiment escolar i que d'alguna manera serveix per situar una mica el tipus d'alumnat un cop mesurat el rendiment que té cadascú. Es tractaria que em definissis quants alumnes teniu de cada tipus, aproximadament. Bueno doncs la tipologia és això, són cinc tipus de fet: el primer són nanos amb problemes de rendiment acadèmic que no assoleixen el graduat escolar, els tutors els valoren com alumnes poc capaços i bastant mandrosos i tenen una relació amb l'escola difícil però no conflictiva tampoc resulta definitori de tots; el col·lectiu d'alumnes amb conflictes són nanos amb problemes d'habilitat, amb rendiment acadèmic que podria ser més òptim però no

tenen facultats per l'estudi, amb notes insuficients potser amb algun suficient i sobretot el que més s'escaqueja; el tercer tipus són alumnes aplicats amb moderació, nanos que van fent a l'escola, amb dificultats però van fent, bastant capaços no són mandrosos, a vegades tenen una relació difícil amb el món acadèmic però van tirant;

I els bons.

I els bons; i després un grup que sortia a l'estudi, que són desconeguts aquí que són nanos matriculats, per cert això t'ho volia comentar, nanos matriculats que després desapareixen, vull dir que no apareixen. La pregunta és sobre cent alumnes quin percentatge aproximadament, i ja sé que és difícil perquè cada curs deu haver un percentatge diferent però, una mitjana?

Puc contestar? No tinc ni idea. Mira et podria dir algun grup, és a dir alumnes virtuoses que accedeixen l'any que ve amb el qual si que pretenem fer un grup de nivell bo. En principi volíem fer dos i ho hem reduït a un perquè aviam virtuoses, virtuoses, alumnes bons: vint de tercer que són noranta-sis, perquè si vols arribar a trenta ja no són tan virtuoses, però en principi vint i aquest sí que t'ho puc dir. I els que són alumnes difícils, depèn... Clar de...també te'n podria dir alumne aquells que s'han donat de baixa.

Sí? Quants?

Doncs de tercer c et podria dir sis

Sis de trenta?

Clar, però estem parlant del nano límit eh!

El tercer diguem-ne que és el grup més dur?

És el primer de tots que va entrar quan la Reforma...que en teoria acabaran.

és el grup més difícil també?

No, no, en absolut si no vénen no ens causen cap problema, no hi són. Alumnes aplicats amb moderació? Això és més relatiu, perquè hi ha els aplicats però que no aproven, els que arriben al nivell, el que arriba però no és aplicat...

I en conflicte?

En conflicte jo et diria que està sobre un vint per cent i possiblement em quedí curt. En conflicte amb l'escola, no en conflicte perquè no vénen, en conflicte que es queden a l'escola. Però tot és molt elàstic, és a dir difícilment em trobaria amb un alumne que no s'ha d'expulsar mai de classe.

Sí?

Home n'hi ha, no del centre sí. Home per ser un Institut amb fama d'expulsar molt expulsem poc, els professors, diuen "siempre estais expulsando" però expulsem poc, no sé què és poc o molt però en tot cas no... Clar quina diferència hi ha...

Entre limitats sense expectatives i aplicats amb moderació

Limitats sense expectatives estan en conflicte!

Sí, poden estar en conflicte

No, estan en conflicte normalment, alguns no però alguns sí

Més que les etiquetes el que els caracteritzen són les variables que els defineixen eh!, l'etiqueta de fet la van posar els investigadors després per establir els grups. Però lo interessant són els grups, l'associació de variables que donava l'anàlisi no? Bueno, ja tinc una idea. La pregunta que sí volia fer-te abans i que no... Les fugues de Primària a Secundària com es controlen? És una pregunta que em faig i que no...

Què vol dir fugues?

Fugues del sistema educatiu, nanos que a Primària nanos que... amb problemes d'absentisme i tal i que a primer no es matriculen i no sé qui ho controla?

En principi un alumne que no...és a dir tothom ha de tenir constància d'on està, l'alumne que no ha anat a una privada o no té plaça concertada, teòricament ha de venir aquí, i a partir de que no vingui entra l'organisme de...

Però qui és que ho controla això?

EAP, EAIA, i Assistència Social amb el centre, bàsicament.

Però que tenen un cens amb tots els nanos de la zona?

Sí

I d'un a un?

En principi sí, triquen eh! O sigui hi ha alumnes que venen al gener, la...al gener. Nosaltres hem pogut detectar els pre inscrits que no han vingut.

Clar però els que es prescriuen ja...

Aleshores hi ha un degoteig de molts mesos que... de descontrol. De totes maneres això al Paral·lel, d'això tenen una graella feta

A on?

Al paral·lel (Serveis Territorials i Inspecció) tenen la graella feta. Nosaltres tardem d'aquí a cinc anys per saber quants alumnes havien de venir. O la possibilitat d'alumnes que ens vindrien d'aquí a cinc anys. Això està fet no és que...

Està feta i està allà o s'ha fet i us arriba?

No, no està allà, i ens arriba el que ens tocarà aquest any, no el que ens tocarà d'aquí a cinc anys.

Home ja però us va arribant, cada any els que teòricament us...

Sí, no és que ens arribi sinó que cada any hi ha una reunió de directors on la faci arribar amb ells, no arriba a l'Institut sinó que directament als directors. Clar això és importantíssim de cara a què sí hi han d'obrir alguna plaça o no l'han d'obrir. Han de tenir una història amb marge de perspectiva, que si no doncs l'any que ve.....cent....amb plaça fixa, després què passa amb aquests?
(...)

Que t'anava a dir, això ja m'ompliràs...i número de línies? Què en teniu dues?

En tenim tres de ESO, dos de Batxillerat i BUP, però tenim un curs de ESO que és com si fossin tres i mitja.

O sigui són tres que a la pràctica són quatre?.

No, tres que són quasi quatre Són tres i mig i algo. Oficialment són tres només eh!

(...)

Ens interessava saber les minories ètniques i col·lectiu gitano...

La minoria ètnica és en exclusiva gitana, no hi ha moros ni... No és considerable, jo sóc el defensor de gitanos al barri eh! Oficialment, jo visc a Gràcia i no tinc cap problema amb ells. És evident que l'absentisme de ètnia gitana és molt més gran. Pot coincidir la minoria gitana amb el mateix nivell d'absentisme però en tot cas...bueno faré una valoració jo i t'ho dic.

(...)

I els recuperats?

No hi ha recuperats, no se si és correcta aquesta...existeix el nen que deixa de venir i el que torna a venir...però no existeix. N'hi ha que falten molt i n'hi ha que no falten mai

Be. Per captar els casos qualitatiu d'absentisme van elaborar quatre tipus, que sembla que funciona com a captació de la realitat, si a tu et surt un tipus que aquí no estigués me'l podries complimentar, funciona a Primària, a Secundària no sé fins a quin punt... El primer tipus són absentistes esporàdics o aleatoris vinculats amb negligència del nano o de la família; l'absentista recurrent, que són nanos que fan altres activitats i passen de l'escola; l'absentista crònic; i el quart és un absentisme d'aula que també pot suposar doncs buscar-se un espai en el recinte. Jo t'ho deixo, aquests quatre tipus, i si t'és fàcil posar quants hi ha, quin percentatge de nens i de nenes (...)

Bé, doncs jo els hi passaré als tutors i d'aquí quinze dies ja intentaré passar-ho.

Molt bé, doncs, moltes gràcies per la teva col·laboració.

Ens saludem i seiem en una espècie de sofà ubicat en una ampla sala de direcció.

Em pregunta per la meua tesi doctoral i li comento que va be. Seguidament em pregunta per la meua titulació (sembla que per poder calibrar la qualitat de la resposta que em farà tot seguit, pensa que sóc pedagoga). Li responc que no sóc pedagoga sinó sociòloga i em comenta que potser els puc ajudar en relació a una anècdota que venen observant des de fa uns anys. M'explica que fan unes sortides a la neu amb molts esforços doncs l'alumnat ha de vendre butlletes i sortejar coses per recollir diners. M'explica que malgrat l'acceptació de la sortida per una part de l'alumnat i a un bon nombre que no s'apunten, perquè és costós, perquè els pares no volen, i per altres causes perquè són múltiples els factors- assenyala -. Com a conseqüència tenen un gran nombre d'alumnes que no fan la sortida amb la qual cosa varen decidir que pels altres farien classe. Han provat totes les formules possibles -comenta- fins i tot fer mitja setmana cultural i l'altra mitja de classe normal, reduint el temps de l'activitat, que amb ell li semblava més adient, però segueixen tenint problemes de falta d'assistència. S'han trobat a classes amb un o dos alumnes, fins i tot. Li comento que potser caldria plantejar una altra activitats o activitats que ells mateixos pugessin proposar. Comenta que ja ho havien pensat i que pot ser seria una solució.

Prosseguim la conversa entrant en matèria, i em diu que te les dades preparades. Em presenta la informació: un recull mensual des de l'octubre fins el maig de totes les faltes d'assistència, alumne per alumne, amb noms i cognoms, i m'ho lliura per tal que ho pugui treballar uns dies.

(Em costa de creure) Li agraeixo i em comprometo a tornar-li en pocs dies. Em dona la impressió que te ganes de xerrar i aprofito per preguntar-li si han notat canvis en relació a l'absentisme del curs 99-2000, amb quart d'ESO en relació al curs anterior, en el que només tenien tercer. Em responc que l'absentisme ha anat baixant, o si més no ho tenen més controlat, tot i que ja veuré les taxes són molt altes. Li pregunto a que atribueix que ara sigui més baix i em diu que ara controlen més. El primer any d'implantació de la reforma això era una disbauxa, i també el control de l'absentisme. Tenien dificultats per saber com aplicar la reforma fins i tot en termes normatius, ara això ja està superat i tot està més tranquil. Comenta que la educació es fonamenta en quatre pilars: l'administració, l'alumnat i l'interès que posi, les famílies i el professorat. Diu que cal plantejar-se el tema del professorat doncs hi ha alguns que *(percep en aquest sentit matisos interessants respecte dels seu discurs en la primera entrevista, on també apuntava aquesta reflexió crítica però no tant explicitada)*. Li pregunto si aquest problema hi és en el centre i em comenta que n'hi ha tres o quatre professors de 60 anys que no encaixen en el centre. Li pregunto si l'edat i la manca d'energies per fer front a un alumne adolescent contribueix però responc que es tracta d'un problema d'actitud. Ell responc:

"El professor intel·ligent procura canviar de mètode per sobreviure, i el que no ho és acaba agafant depressions per que no se'n surt".

Reflexiona en veu alta dient que no entén com n'hi ha que encara utilitzant exclusivament la pissarra. Segueix dient que ell ho te més fàcil perquè és professor d'educació física però tot i així n'hi ha un

grup d'alumnes que no volen treballar ni l'activitat física. De vegades, afegeix- he d'acceptar fer futbol, en això si participen, perquè estan massa esverats.

Comenta també que abans de l'aplicació de la reforma algunes direccions d'escola varen fer arribar les seves propostes a l'administració però no els hi van fer cas. Fa una crítica a la figura del psicòleg perquè en els cursets de formació per a la reforma els hi deien que no hi ha solucions màgiques però tampoc els hi varen donar propostes per temptejar en el centre: "Ja accepto que no hi hagin solucions màgiques -diu- però al menys ens podrien donar propostes i ja es veurà quines funcionen i quines no".

Comenta que l'administració no els hi fan cas en relació a l'absentisme, tot i que ell afirma enviar la informació a l'administració. Em comenta que les dades d'absentisme les guarden malgrat que ningú mai els demana. L'absentisme que tenen és un absentisme de recurrència, falten, tornen a venir, tornen a faltar. El problema és que no hi ha família i que en molts casos la família justifica l'absència per por a represàlies. Comenta la poca efectivitat dels serveis socials ja que els casos són sempre els mateixos, tot i que es troben mensualment en la comissió social. Malgrat que serveis socials pugui fer pressió a través dels ajuts que algunes famílies que reben (PIRMI), no s'eliminen els casos d'absentisme. Tenen un percentatge d'alumnes gitanos portuguesos. Comenta que van sempre junts i sempre estan allà quan passa alguna cosa, però a l'escola no hi ha bandes. Aquest alumnes són bastant absentistes tot i que comenta que a demanar beca per menjar si que venen. No hi ha "pandilles", el que si que hi ha són alumnes "faches" que tenen un odi a mort als moros i també als catalans, eh?

Ens acomiadem i quedem que properament li portaré el material que m'ha deixat en préstec. Em comenta que quan torni potser ens podem veure amb el director que a ell li preocupen molt aquests temes i fins i tot escriu de tant en tant, i li agrada molt xerrar.

IES 6

(Presentació de l'estudi)

L'absentisme es dona entre noies gitanes per assumptió de responsabilitats domèstiques

Li pregunto per la caracterització de l'alumnat i em comenta:

Aquí el nen més dolent és un tros de pa. Comparat a lo millor amb un barri que hi ha nanos amb calers i, per exemple, tenen un comportament antisocial però allò... per matar-los, i aparentment sense motius, que segurament n'hi deuen haver, no?, però vull dir que sembla que ho tenen tot, aquests no tenen res i el poc antisocials que són sorprèn, haurien de ser-ho més, jo en el seu lloc seria més violent, per exemple. Penso que són molt poc violents, ho són de vegades, en certes situacions, però la seva violència és més verbal que no pas física. Perquè n'hi ha alguns que tenen violència física al carrer, diuen, però vull dir, aquí per exemple, baralles quasi no en tenim, en canvi penses... no ho entenc, haurien d'estar trencant-se la cara tot el dia, perquè tenen uns problemes i unes situacions... és que et sorprenden. Per això dic que a nosaltres mateixos ens sorprèn que siguin tan bons nanos. Vaja, jo no sé... no m'imagino als deu anys viure amb aquest ambient, aquí... Jo no sé què faria, però no m'estaria a casa tranquil. Vull dir, penso que viuen en condicions infrahumanes, molts d'ells.

Perquè com, com... quina...?

Bé, doncs per exemple, hi ha qui no sap ni on són els seus pares, però a lo millor té un familiar que és una prostituta, que no té perquè ser dolent ni bo, però a lo millor, per exemple, hi ha un nano que l'únic que li dona una mica de carinyo a la seva família, perquè no en té, és un tiet que és homosexual. Clar, ell havia de tenir unes vivències i una forma de... molt especial, i la veritat és que... no dic pel fet de ser homosexual, eh?, sinó pel fet que són uns ambients diferents per ell, i sembla que hauria de tenir coses molt especials, llavors... però que dintre de tot, és un nano bastant potable. Si a molts d'aquests nanos, si els hi poguessis donar allò que realment no se'ls hi dona, no estan fets malbé encara. Hi ha casos extrems, eh?, però n'hi ha molts que no, que encara es podrien recuperar. Però el problema és que no hi ha medis, nosaltres no hi podem fer res, des d'aquí ens ho mirem, fem el que podem però no m'entens?.. Això vol dir que les situacions aquestes de conflicte a l'escola i tal no són particularment rellevants?

No, no, a vegades quan anem al seminari dels CAPS, que hi ha molts altres centres amb...i parlem doncs de què fem quan dos nanos es barallen, i sembla la gran preocupació, aquí molt poques vegades... allò... agafar-se les mans o donar-se un cop de puny potser ens ha passat aquest any una vegada, que jo recordi, potser, però... i d'altres vegades que... allò que han intentat, però no veus una cosa...Bé, hi ha nanos, lògicament, que quan es reboten doncs són agressius verbalment, d'aquests sí que n'hi ha, però és lògic. però així i tot, també penso que encara n'hi ha pocs. Per exemple, a cada curs podríem parlar que hi ha dos o tres nanos particularment... no?, però els altres no. Saps què passa també? Que clar, que la seva forma de ser i de viure... per ells, clar, dir-te, no sé... "fill de puta", no és una agressió. A vegades t'ho diuen fins i tot somrient, que

clar, pel fet de "Eh! "cabroncete a donde vas?", i clar, tu dius "però què està dient aquest?", i no volen dir això ben bé, és la seva forma de parlar, que tampoc n'abusen d'això, tampoc és que ho facin molt, però vull dir... a vegades veus que tenen un vocabulari cap a tu que penses ostres, en el fons t'ofèn el que diu, però és que no ho diu en aquest pla, m'entens? Llavors, vull dir... tenen un vocabulari que de fora sembla molt agressiu i no, déu n'hi do. Ara, això sí, hi ha excepcions de nanos que, per desgràcia, no és que siguin agressius, és que no en saben més, o sigui, quan ells parlen t'ofenen, però no a tu, a qualsevol. Entren a una botiga per demanar alguna cosa i penses coi, un dia la trauran a patades, i pobreta només va a demanar... que et diria... unes calces, però és que ho diuen d'una manera tant arrabalera, parlen tan malament... perquè tenen un vocabulari mínim, el seu vocabulari només són expressions dures, "joder, déjame imbècil", però només vol dir que la deixis tranquil.la un moment que se'n va a no se a on. Ostres, doncs no calia fer servir... Clar, llavors has d'entrar en aquest joc per a comprendre que el seu vocabulari és normal.

Ja, ja. En fi, bé, a veure... Entrem una mica en l'entrevista i si vols després em comentes la graella...

Sí, sí.

Es tractaria en primer lloc que m'expliquessis una mica com... si en teniu una definició establerta 'absentisme o...

Bé, per nosaltres diguem-ne que absentista és aquell nano que, per exemple, falta més de dos dies sense causa justificada i reincideix en el temps. A partir d'aquí ja hi som perquè vaja, hi ha nanos que falten dos o tres dies sense justificar, però no passa a més. Llavors a la que tornen a repetir ja els consideren bsentistes. El que passa és que aquí hi ha un problema molt gros, i és que clar, els absentistes... n'hi ha de moltes classes, no és pot dir que és absentista qualsevol d'ells ni molt menys. Resulta que hi ha, per exemple, els absentistes senzillament perquè els obliguen a estudiar dos anys més, no els importa res, una patata, i es troben que bé, que aquí estan perdent el temps, i ells volen treballar i aquí s'avorreixen, perquè el que els oferim no els interessa, punt. Clar, aquests són potencialment tots absentistes, el que passa és que aquests om que són els que s'incorporaven després del sisè... perdó, després de vuitè, i ara van desapareixent, ja vénen de la EGB... sembla que els que ja vénen ja vénen més mentalitzats que han de fer quatre anys. Però el que és veritat és que a partir dels 15-16 anys als nanos, no sé per quina raó, ja els hi sobra, a aquest ipus de nanos, en general.

Ja, que són els que majoritàriament vosaltres teniu?

Clar. Llavors resulta que hi ha un absentisme que està donat per això, per aquesta falta de... bé, no és que sigui falta d'interès, és que realment... clar, per ell i el seu entorn, aquí què els hi donem que a ells els hi pugui interessar? Res, perquè el poc que els hi donem, que ens sembla a nosaltres interessant, a ells no els hi sembla interessant. Per posar un exemple, si els expliquem per què serveix una visa, o per què serveix una nòmina, o un compte corrent, et diuen que bé "que de ESO se encarga mi madre, a mi no me coma el coco que

yo...", sí, vull dir ells tenen clar que tot això que els hi estem explicant no els hi serveix per res. Conclusió: és lògic que un dia diguin... "pues deixo d'anar-hi perquè m'avorreix", i aquest és un focus d'absentisme important. Per què? Perquè molts d'aquests nanos no tenen cap perspectiva d'anar a estudiar per falta de diners, d'incentius i, evidentment, per falta de gairebé tot, perquè tot s'acompanya. Llavors ells tenen molt clar que no aniran mai a cap universitat, llavors clar, quan arriben aquí, el primer any i el segon val, però a partir del tercer diuen "ja tinc ganes de treballar, què hi faig aquí?" Potencialment aquests són

absentistes. La nostra guerra precisament és fer-los hi veure que no, que encara és interessant venir, i aquesta és la nostra batalla. Lluitar contra l'absentisme, en poques paraules, és lluitar per fer que els nanos tinguin algun interès per vindre. A la que tenen algun interès de motivar-se s'acaba l'absentisme. El problema és que molts dels que ens falten... quan hem posat algun tipus de motivació a més a més, hem

aconseguit, alguns d'ells, no tots, clar, que... doncs que tornin. Per exemple hi ha una nena que ens faltava moltíssim i ara ve sempre perquè té molt clar que ella ha d'acabar perquè necessita... li vam menjar el coco i va funcionar, necessita el certificat, no el graduat, fixa't bé, necessita el certificat i "como lo tengo que conseguir pues yo vengo". Bé, aquesta nena ve cada dia, doncs "aplausos", un èxit, no? Vull dir, cada cas és diferent, no?, però en general és així, això és un focus d'absentisme important.

Ja. I què fa que el nano es comenci a motivar?

Bé, molt fàcil. Quan veuen que els seus germans han acabat o han deixat d'estudiar on estan? Pel carrer. Aquí a l'hora del pati està ple d'ex alumnes mirant, no tenen res a fer. Clar, què passa? Que veuen que estant per allà, s'ho passen pipa i diuen "jo aquí com un tonto, aquí dintre avorrint-me, si puc estar a fora per allà" Clar, per exemple, és la seva rutina, veuen que els companys i els amics i els germans i els pares, a vegades, volten tot el dia, doncs clar, què vols que facin ells? Doncs mira, jo també, no? A més ho troben natural, no ho troben dolent ni despectiu no, ho troben el més normal, "què faràs després?", "doncs buscar-me la vida... como mi padre, como mi tío, com el meu germà", llavors per ells l'escola no té sentit. Llavors, quan veuen que l'ambient de fora és el bo per ells clar, ells volen anar fora, per tant, quan no venen què fan?, s'estan pel carrer. Pensa que ells quan pleguen d'aquí se'n van al carrer.

Sí?

A vegades mengen un entrepà, és a dir res, Mal mengen, i se'n van al carrer, i si pot ser fins a les dotze de la nit, és la seva vida. Llavors clar, l'absentisme a partir d'aquí és llaminer per ells. Després clar, hi ha altres casos d'absentisme, com per exemple els de l'ètnia gitana. Els gitanos en general, què passa? Doncs que pensen que bé, que a partir dels quinze anys les nenes han d'aprendre a ser mares i buscar novio fora, i els nens que vagin a ajudar als mercats. Aquí hem aconseguit que la majoria de gitanos, la majoria, que en tenim molt pocs... però la majoria que ens vinguin, el que passa...

Sí?

Sí, però tenim clar que per exemple els divendres, que és dia de mercat, o bé el dijous, se'n van i a més t'ho diuen, perquè se'n van ajudar als pares a vendre, o el dia de la rosa, doncs se'n van a

vendre, vull dir... ells tenen clar que tenen uns dies familiars que han d'anar a ajudar. Però pel demés venen, però clar, vénen... bé, vénen perquè potser hi ha el PIRMI pel mig...M'entens? O qualsevol altre motiu, la qüestió és que vénen, però bé, no vénen gaire convençuts.

I les nenes, és cert que...

Les nenes desapareixen. És que a més, a vegades... Una vegada va venir una mare i va dir que "mi hija no puede estar en esta clase con hombres", i es referix a un nen mitjanet "este hombre con mi hija!", i la seva filla cau sobre el nen i el mata, i clar, penses però si aquest nen pobret ni se la fa i aquesta nena fa dies que ha deixat de ser verge, vull dir... què pretens? Doncs la mare que "no, no, con estos no", i ja no ve la nena. Clar, amb les mentalitats... a més a més a moltes nenes les veus sempre cuidant als germans o als cosins, amb el cotxet, elles s'encarreguen de les feines de casa... Però és un altre món, però clar, això és una minoria.

Perquè quin percentatge de nanos d'ètnia gitana teniu?

Aquí en tenim doncs uns... molt poquets, potser en tenim dos, tres... tres per cicle, molt poquets, en tenim.

Tres per cicle vol dir?

Sis o set, molt poquets.

Quants nanos teniu en total?

En total tenim noranta..., espera que ho tinc apuntat per aquí, em sembla que en sortien noranta-quatre oficialment matriculats. Perquè aquí hi hauríem de veure, per exemple, que n'hi ha uns quants que han plegat.

Si? Com quants?

Bé, és el que ara estava numerant-te . Però mira, per exemple d'aquí... conta que dels noranta-quatre uns cinc o sis, després ho contaré i t'ho diré exacte, però uns cinc o sis ja han desaparegut, bé, desaparegut, bueno, han fet l'edat!. Per exemple, jo tinc una repetidora que va voler repetir per... i l'altre dia va venir la mare per a dir que s'esborrava.
Però què tenia, setze anys?

Sí, però venia ella perquè ens va demanar si us plau de repetir perquè es volia treure el graduat, que s'havia donat compte que era un error marxar, que tal i que qual... Ens va menjar el coco, la vam matricular, pensaven que potser si valia la pena, tampoc... i ara, quan falten quatre dies, ara resulta que plega. Però per què? Perquè la nena ha faltat molts dies. Clar, doncs veus que a vegades hi ha decisions d'aquestes que prenen a les cases...

I nanos que pleguin abans dels setze es dona?

Sí, però molt poc, són més aviat casos tipus gitanos, d'algun nano d'aquests que se'n va, a lo millor a l'estiu et diu: "Me voy a

Portugal", "ah, vale", i torna al cap de sis mesos, però clar, es va amb la família, no?, o ja se'n va a viure a fora i no torna més. Però són casos molt... Molt puntuals.

Com ho feu per quantificar l'assistència?

Bé, nosaltres el que fem cada dia és passar llista, aleshores amb els nanos que falten es truca a casa, els tutors agafen i truquen a casa. Normalment ho fa el conserge, el que passa és que a vegades no pot contactar i en passa nota al tutor. A vegades, depèn de la feina, el tutor no truca al mateix dia, truca per exemple el dia següent.

Ja.

Però el fet és que quan tornen sempre els hi demanem un justificant. També procurem establir doncs que si un ha estat malalt i per tant no hi ha cap preocupació. Normalment els que falten doncs solen faltar, per exemple, una setmana, llavors tornen, i llavors per exemple al cap d'un mes tornen a faltar una altra setmana. I aquests són els que llavors el que fem automàticament és demanar entrevista a les famílies per intentar solventar...

I vénen aquestes famílies?

El 50%, clar, la meitat no vénen. Bé, no han vingut mai, per dir-ho d'alguna manera. Després una altra manera que tenim és que quan passa un trimestre i han faltat molt els enviem una carta en la qual els hi diem que és clar, que recordin que és obligatori venir i bla, bla, bla. Llavors, si veiem que segueixen reincidint, llavors els enviem una altra carta dient que donat que reincideixen doncs passem el cas a inspecció. És una carta per fer una mica de por.

Ja.

A vegades fins i tot enviem un telegrama, quan veiem que no responen, però moltes vegades quan reben aquesta carta vénen, la majoria, a dir "no, bé, és que ha faltat perquè...", t'expliquen un rotllo però com a mínim vénen i els nanos vénen. Fins la propera. És a dir, que d'alguna manera funciona.

Pel que fa al control que feu, és un control pel matí, per la tarda...?

És que aquí... és que nosaltres fem un horari fins a les tres, només matí.

Ah, només matí?

Per tant ho controlem al matí.

Per les tardes no feu classe?

No, no.

Això és una cosa que és criteri de l'institut?

No, no, senzillament ens van dir que no hi havia un altre conserge per posar. Per tant, per problemes d'hores vam dir "bé, doncs farem fins a les tres."

Ja, i què més t'anava a dir... això, per tant, és pel matí... i en els crèdits variables i tot això com ho feu, també controleu... passeu llista?

La llista la fem al matí a primera hora. Els professors també passen llista perquè el que sí que els hi deixen molt clar als nanos és que quan falten en un crèdit, encara que sigui perquè se'n van al lavabo, els hi puntuen negativament en l'avaluació. En aquest sentit controlem que vagin a classe, però ara parlàvem diguem de l'absentisme del centre. Això ho controlem al matí, a primera hora.

Ja, bé, m'estaves explicant una mica el circuit.

Sí, normalment quan veiem que hi ha reincidències i tal, llavors truquem a l'educador de barri per aviam si ens pot donar alguna informació que a nosaltres ens pugui ajudar. A vegades fins i tot li demanem a ell que els vagi a veure... en fi, sempre demanem ajuda a fora, el que passa és que l'ajuda externa francament és molt pobre.

Sí?

Molt, és una misèria... vaja, no és ni ajuda. És com si coneguéssim un veí que li diguéssim "escolti, sap alguna cosa de fulano?"... ens ajuden molt poc. Es nota que no hi ha... aviam, no diré interès, però... com t'explicaria... no hi ha una voluntat de dir "bé, anem a solucionar el problema", i això que a nivell de districte i tal s'ha treballat molt l'absentisme, fins i tot ens trobem moltes vegades amb el Ceip 20 per treballar l'absentisme i tal, però això no és suficient si no es col·labora des de fora, i clar, que a l'educador de barri, per exemple, el truquem vint vegades en una setmana i no ens truqui i bé l'educador de barri, pobre, no és per criticar-lo com a persona, sinó com a entitat externa a nosaltres. Ens ajuda poquíssim.-

Per què creus ue és això, per problema de personal, problema institucional, manca de recursos...?

Mira, jo penso que... vols que t'ho digui?, que hi ha massa gent fent el mateix. Llavors què passa? Que se solapen les coses i és un desastre, perquè per exemple, el professor de Compensatòria; que ens han

menjat el coco, a vegades, que Compensatòria doncs és una ajuda, que ens pot anar molt bé, bla, bla, bla. Una vegada va venir a aquí una noia molt simpàtica per cert, per fer un treball precisament sobre l'absentisme.

Sí?

Per variar. Bé, quan va acabar el gener va desaparèixer. Això sí, primer ens va dir que quan acabés les conclusions...

I era una professional de Compensatòria?

Sí, sí... i que quan acabés, que ens passaria les conclusions i tal... "nunca más se supo", ni d'ella ni del treball ni de res. I en una reunió, un seminari dels Centres d'Atenció Educativa Preferent va venir un de Compensatòria a vendre's el producte, i jo el primer que

li vaig dir, "mira, no ens ho venguis perquè no funciona", i li vaig explicar. "Ja me n'enteraré, això no pot ser..." Vull dir... llavors ni Compensatòria ni barri ni res.

Molta gent, moltes entitats, però l'ajuda... vols que et digui quina és? La nostra, ens ho fem tot nosaltres, perquè qui ens ajuda és el pobre bidell, que li diem "ves a casa el fulano, que viu a prop, i dóna'ls la carta...", aquest ens ajuda, però els demés... o sigui, a fora no ens ajuden. Ja ho sé que estan per això, i si hi truquem ens atendran per telèfon, a vegades, però el resultat... - Perquè la via aquesta de muntar una

Comissió Social com es pretén en el Cap 20 quina...?

Sí, sí, hi està, però aviam... es parla molt, s'escriu molt, es fan moltes reunions, però efectivitat zero. I nosaltres quan tenim una angunia i diem "escolta, això no pot ser, aquest nano... (per exemple), li hem de buscar alguna cosa" i tal, què fem? Anem a la Rosa de l'EAP, aquesta és la única persona que ens funciona. A la persona de l'EAP li diem "demà, moto i al Tibidabo", i ella hi és. És una persona que va a cent, sempre funciona a tope, i ens facilita... o sigui, quan volem... per exemple, "vull informació sobre això", "vull que em busquis per aquest nano això", "vull que... aviam si em pots averiguar aquesta mare...", tot, tot, tot t'ho fa, i amb un moment, és la típica persona que sempre ho resolt perquè al cap de mitja hora ja ho té solucionat. És a dir, per nosaltres l'EAP és solucions a problemes puntuals, eh?, nosaltres tenim un problema puntual i t'he dit, què fotem? La Rosa, ho tenim claríssim. Perquè ella soluciona els problemes, almenys la majoria, no?

Però en relació a l'absentisme també intervé? No...

No, però vull dir... col·lateralment a vegades sí. Perquè per exemple coneix... coneix a molta gent, "aquest, que l'altre, que m'ha dit que no sé què, que tal, que la família", i sempre ens busca o ens ajuda a buscar algunes solucions. És a dir, és una persona molt útil al centre com a persona externa, vull dir realment per nosaltres és la persona externa del centre, perquè tots els demés bé... figuren, però no... M'entens? És a dir, per nosaltres l'EAP d'alguna manera és realment on anem a buscar ajuda quan tenim un problema. No directament sobre l'absentisme, en general, però és que clar, col·lateralment ens ajuda també en l'absentisme.

I quin tipus de suport us dóna l'EAP?

Bé, ens posa en contacte moltes vegades amb gent que pel que sigui hem de parlar, fins i tot amb l'educador de barri, a vegades, o amb gent dels centres de recursos... vull dir, sempre ens busca alguna via, algun camí. Per nosaltres és... com t'ho diria jo... com un enllaç amb l'exterior, no?

Ja.

Per exemple, amb un nano que teníem l'any passat que era molt problemàtic perquè era un nano d'aquests amb problemes greus, perillós, un nano... aviam, aquí no havia passat mai res... però era un nano d'alt risc.

De risc per als altres?

Sí, sí. No, aquí no passava res però pel què es veu tenia amenaçat a mig centre, i a fora sabiem que hi havia problemes greus, vull dir que era un nano... un perill, una bomba. Doncs ens va buscar un centre i ens el va posar en un centre, per ell, i vull dir... cap problema. Un favor que ens va fer, no? Vull dir que ens va buscar ràpidament una solució pel nano, o sigui que l'EAP és...

Què era, una Unitat d'Escolarització Externa?

No, era un centre especial per nanos d'alt risc, una escola que jo no sabia, però molt... una escola amb molt pocs alumnes i per tant molt difícil d'entrar-hi, però per nanos molt complicats, vull dir... resant i preguntant "Rosa, Rosa, Rosa...", vull dir que és una persona que amb això ens fa molts serveis, eh?, o sigui, quan tenim un cas desesperat ja sabem on anar, perquè els demés... bé, sí, a vegades ens han donat un cop de mà, però molt... pel que necessitem és molt poc. Ja. Bé, després acabarem de concretar això. Una altra qüestió en relació al que és el control i tal... teniu algun tipus de registre? O sigui a aquest control diari que feu al matí a primera hora, hi apunteu la falta d'assistència, no?

Sí. Sí. Cada tutor cada mes fa un informe que en diem de tutoria que aviam si en tinc algun aquí... Té, veus?, per exemple... això és un resum que estic fent, eh?, però cada tutor fa el seu, per exemple aquí et posa les entrevistes que et diu que amb les famílies, faltes no justificades, injustificades i observacions. Llavors amb això fan el buidat de la graella d'assistència, llavors fem un resum cada mes. I a partir dels números veiem els cursos que per exemple doncs l'absentisme està pujant, està baixant, el perquè...

A on tendeix a pujar més l'absentisme?

Bé, normalment puja a tercer i quart...

Al segon cicle?

Clar, el segon cicle és... o sigui, diguem que a primer i segon pràcticament no hi ha absentisme, només hi ha absentisme en casos que dèiem d'ètnia gitana o casos molt especials, però bé, dos, tres... Però al cicle superior clar, els grans... és on hi ha més "mogollón", no?, sobretot a quart.

I durant el curs hi ha moments que siguin particularment claus?

Sí, normalment sí, cap a finals dels trimestres.

Sí? Que és quan acaben els exàmens?

No quan els acaben sinó quan falta poc ja, per exemple, arriba el desembre i hi ha nanos que desapareixen. Una cosa, els nanos que van més malament són diguem-ne els absentistes, els que més o menys les coses "els hi van", van tirant, aquests no necessàriament són de... O sigui, que per exemple a quart i a tercer els nanos que van fatal... clar, aquests nanos són els primers en ser absentistes, són candidats.

Ja, però què és primer, l'ou o la gallina, perquè a aquí no està clar, no?

Bé, aquí el que està molt clar és que el primer és la falta d'interès, el nano completament desmotivats, que no li interessa res i que no està bé ni a fora ni a dintre ni a cap lloc, aquest nano és el primer en fer campana.

Ja, t'ho dic perquè clar, no és fàcil discernir si són absentistes perquè tenen baix rendiment o tenen baix rendiment perquè són absentistes.

Bé, se suposa que segurament de més petits també van tenir absentisme, i a partir d'aquí el rendiment ja no ha pogut anar mai una alçada normal. Però bé, al 50%, perquè clar, segurament aquests nanos quan anaven de petits a escola, com ara quan vénen, tampoc hi posen ells diguem la part que podrien posar, que sabem que potser és molt poca, però aquesta poca tampoc la posen. Però clar, també és perquè vénen de casa ja mentalitzats, vull dir és que és tot... Jo, per mi, el problema real se solucionaria si poguéssim entrar a les cases a solucionar el problema, perquè quan a casa tot va malament, tot l'altre és impossible que vagi bé, llavors... qui és primer, l'ou o la gallina? La família, quan a aquell nano el van parir què va passar aquell dia? Clar, vull dir... es van barallar, es van pegar...? Vull dir... i aquí comença la història, perquè clar, un nano que va a pàrvuls i la mare va un dia i li fot un mastegot, un crit a la professora de pàrvuls perquè el seu nen li ha dit... ja hi som, clar, vull dir, aquest nen quan veus que... a partir d'aquí, vull dir... Per això et dic que la gallina no, la família. Fins que no se solucionin els problemes diguem-ne que hi ha a la societat, a la família, això de l'escola no és més que un mirall, com a reflex, però l'escola no pot ser, com es pretén, que solucioni res. Nosaltres no podem solucionar absolutament res. Intentem, clar, ajudem, fem el que podem, però és com aquell que mira des d'una barrera com els cotxes van xocant contra la paret i van cridant "eh, que xocaràs!", i van amb els vidres pujats. Eh que no et senten? Doncs és el mateix. Llavors clar, de cada cent, un... dius "ah, ho hem aconseguit", i ens sembla que... i en realitat el que passa és que potser la família... pel que sigui, doncs potser ha obert els ulls, o ha passat alguna cosa, però són casos molt... La gran majoria... no podem fer res, aquí, però no podem fer res perquè tampoc tenim medis.

Ja. Què t'anava a dir... en tot cas després veurem una mica més els mitjans i què es podria fer i les alternatives i... Des de que es va aplicar la Reforma fa tres anys a secundària com ha anat variant...?

Nosaltres l'apliquem des de fa més anys, eh?

Sí, éreu un centre experimental?

Fa sis anys ja, sí.

Com ha anat variant amb aquesta perspectiva de sis anys que teniu el tema de l'absentisme?

Home, ha variat en el sentit que ara l'absentisme és molt menor, clar, perquè per exemple, abans els que venien, venien ja a tercer, només feien tercer i quart, venien de vuitè i es van trobar que enlloc d'anar cap a casa... es van trobar que havien de venir aquí, i clar, molt poc funcionava. Ara els nanos com que vénen de sisè vénen mentalitzats, també els mentalitzem nosaltres i també l'escola de primària d'on vénen, i llavors també clar, s'ho prenen d'una altra manera, s'ho prenen amb més ganes i més interès. Vull dir, en aquest sentit l'absentisme ha baixat molt, sí.

Ja. D'on vénen aquests nanos, fonamentalment del...?

Del Ceip 20, el 99'9% vénen del Ceip 20, i els que vénen del Ceip 20 en general, salvant excepcions que es donen a tot arreu, vull dir... força bé. El problema és que quan vénen de fora...

D'altres...

D'aquí o de per allà, llavors és una bomba. Quan ens vénen d'aquí dalt del... com es diu...

Del Ceip 21?

Del Ceip 21, per exemple. És que pobres... s'ajunten dues coses, tenen mala fama, perquè quan un nano ve aquí i és del Baró de Viver ja se'l miren malament, però és que ens ve cada petard... i clar, és el que diem, si tinguéssim tots bons i dolents no es notaria, però et ve només un, el més petard. És explosió, els nanos que vénen del Baró de Viver tela marinera. I a més és curiós perquè és que la gent no se n'entera de la vida, ens ve una mare i ens diu "el meu fill ve del Baró de Viver però vigileu perquè aquest any vénen aquí nanos de per aquí el barri que són molt perillosos, drogues i tal i qual i vigileu", i després resulta que el seu fill és el que hem de vigilar, i en canvi és la mare que diu "el meu pobre fill...", vull dir que no, no, no ho veu.

Però el Ceip 20 també és cert que concentra molta població en situacions difícils, no?

El Ceip 20? Clar, clar, però també, també, evidentment, vull dir... aviam, aquí no se salva ningú de la crema, el que passa que, per sort o per desgràcia, el Baró de Viver potser és més la "crème de la crème" desastrosa... llavors què passa? Que els que són bons se'n van per exemple al... com es diu... aquest institut que hi ha aquí dalt, de batxiller... el... Ai, no me'n recordo... bé, és igual, se'n van a un institut de batxiller, i els que ja veuen que no faran res vénen aquí a vegades, o sempre. Clar, llavors ens ve el pitjor. I d'allà, com que ens vénen tots clar, no es nota tant, m'entens? Clar, no és el mateix que en vinguin deu i un el vegis dolent que te'n vingui només un d'un centre i aquest sigui sempre dolent, l'has d'assenyalar amb el dit, no?

Ja, ja. Explica'm una mica què preveieu d'estratègies diguem-ne de prevenció i de resposta a l'absentisme. Què estratègies genèriques teniu previstes?

Quan nosaltres... quan comencem el curs el primer que fem és parlar amb les famílies...

Això t'anava a preguntar, justament...

Fins i tot també abans de començar el curs. Nosaltres amb el Baró... ai, amb el Ceip 20, tenim contacte amb els nanos de primer d'ESO i de sisè, de manera que els de primer d'aquí se'n van al Ceip 20 i els hi expliquen com els hi ha anat, llavors ells un altre dia vénen cap aquí, els de sisè, i els hi ensenyem el centre, els de primer els hi ensenyen el centre, tot el que faran, si se'n van de colònies... que llavors els hi ensenyen moltes coses, llavors clar, quan arriba el juny els nanos d'aquest centre ja coneixen aquest centre perquè l'han visitat, han conegut els ex alumnes d'ells, els que ara fan primer; i els pares també han vingut aquí, hem fet una reunió, els hi hem ensenyat el centre, llavors d'alguna manera vénen assabentats de que per exemple és obligatòria l'assistència, i al nano que no ve al primer dia se'l truca a casa exigint-li la seva presència a no sé que hi hagi una causa justificada, i que tenen l'obligació de justificar per escrit, etc., etc., etc. Vull dir que en aquest sentit els mentalitzem abans de començar el curs, i quan comença el curs, que fem reunió els tutors amb els pares, també els hi tornem a dir la importància que vinguin cada dia. I que quan no hagin de venir com a mínim que truquin i que al dia següent portin justificat perquè no vénen. Per exemple... que les sortides són obligatòries, que quan hi ha problemes econòmics per les sortides o les colònies cap problema perquè sempre es pot subvencionar, per exemple, aquest any les colònies als nanos no els hi van costar gairebé res, vull dir... és allò que aviam, no té perquè haver-hi un problema econòmic, i si hi és que es digui perquè es pot solucionar. Llavors els mentalitzem fins i tot al començament de curs i periòdicament, a més a més, quan hi ha problemes d'absentisme sempre els tutors parlen amb els alumnes que han faltat, que per què han faltat i tal, sempre, eh?, vull dir que no és allò de dir... quan un nano falta se'l sanciona, que també pot passar, sinó que el tutor sempre primer de tot parla amb els nanos. Vull dir que en aquest sentit els matxaquem molt el fet que han de venir.

I en quin moment comenceu a aplicar mètodes més o menys coercitius o de sanció?

Bé, més que... aviam, aquí sanció tampoc és la paraula exacta perquè clar, si un nano falta el que no pots és dir-li "doncs ara t'expulso tres dies", perquè et dirà "estupendo, pues ya no vuelvo", però els hi dius en el sentit de dir "mira, si segueixes faltant i no ho justifiques haurem d'avisar a la família", i quan nosaltres llavors avisem la família els hi diem doncs que bé, que el nano falta, no està justificat, i que clar, que sí... però això sempre és en una segona o una tercera entrevista, no a la primera perquè clar, primer sempre intentem ser molt diplomàtics, i ja quan no podem més els hi diem que és clar, que bé, que passarem nota als serveis d'Inspecció i a l'educador de barri per veure què podem fer. Normalment, per això, en molts casos funciona, eh?, o sigui, no funciona en aquells casos que no hi ha res a fer, perquè el mateix educador de barri hi ha casos ens ha dit "feu el que vulgueu perquè no sé què fer, estic ja més desesperat que vosaltres", per tant no hi ha res a fer. Clar que són molt pocs.

I quin tipus d'informació us arriba des dels centres de primària?

Nosaltres anem al Ceip 20 a buscar aquesta informació, tenim una reunió sempre i el tutor de primer se'n va a veure el tutor de sisè perquè li passi tota la informació dels alumnes. Llavors es passa cas per cas cada nano que se li han fet adaptacions curriculars, si són problemàtics, què s'ha fet, si són absentistes també, què s'ha fet... Perquè el que tractem és que primer i segon una mica sigui la continuació d'EGB, perquè és així. Llavors intentem seguir els mateixos procediments, per això d'alguna manera seguim el mateix protocol per l'absentisme. Per tant, quan vénen aquí diguem-ne que, entre cometes, els pares no noten massa la diferència perquè seguim fent, o procurem seguir fent les mateixes coses.

Per tant, el tipus d'informació no és només de rendiment acadèmic i expedient acadèmic?

No, no, no perquè això... aviam...això ens venia abans per escrit i llavors no servia per a res, de manera que va arribar un moment que vam pensar que valia més estripar tot això. El problema és saber quin nano... per exemple, a classe de llengua, doncs es dedica... no sé, a fer burilles i per què, i els casos concrets de cada història i què passa. Perquè això és el que ens dèiem, perquè abans ens deien, per exemple, doncs aprovats i suspesos, bons i dolents, i bé, anàvem a classe i a l'hora de la veritat tot això... la meitat no funcionava perquè un era molt millor perquè potser el professor, és un dir, no?, el consentia més que a un altre, o no era prou dolent senzillament perquè si molestava massa el feia fora, o no... Però això ho averiguàvem, diguem-ne, quan a l'octubre, al novembre o al desembre, i això ens feia molt mal perquè clar, eren molts mesos de pèrdua de temps. Llavors al juny nosaltres ara ja coneixem que els que ens vindran... no només el nom i cognoms i les notes que treuen, sinó ja sabem qui és una peça, a qui se li ha de parlar amb cuidado, qui la seva mare és horrorosa, qui el seu pare és tremend, coneixem tots aquests detalls perquè això ens permet no només classificar els nens, diguem-ne, per nivells de dir bo o dolent, sinó per conflictius o no conflictius o problemàtics, no per establir categories sinó perquè el tutor ja sàpiga que si té una entrevista amb la mare de fulano, que ja sàpiga què passa, m'entens?, perquè això per nosaltres és molt important.

Ja. I aquesta informació la registreu per escrit d'alguna manera?

Sí, sí, tot això normalment són dossiers que omple el tutor i s'ho guarda, clar. Llavors quan comença el curs el que es fa és a la reunió de nivells de primer, passa nota als professors oralment i per escrit si cal, però bé, els professors poden prendre nota de la llista dels alumnes, i de cada un d'ells com és, com no és, quines notes ha tret... per exemple, doncs esperava que el fulano és molt bo de matemàtiques, i en canvi en el demés passa de tot però perquè passa, no perquè sigui dolent perquè és un tio molt intel·ligent, però potser la seva mare li té mania... vull dir, tots els detalls que puguin fer que els professors d'àrea també el rebí doncs amb una mica de coneixement. Perquè hem descobert que si seran aquí i "reben", però l'èxit està assegurat o almenys el fracàs és mínim. En canvi, si ens trobem algun nano que és difícil però treu un deu en matemàtiques,

això és estimbar-se perquè no serveix per a res. Realment necessitem aquesta informació, diguem-ne, que no està en els expedients, i per això ara, cada any, hem estrenat aquestes reunions amb el centre.

Aquesta iniciativa de qui va ser, iniciativa de primària i secundària...?

Bé, moltes vegades havíem parlat de fer això però mai... un bon dia la inspectora, que ara es nova de fa dos anys... no, no tant nova, la inspectora u dia va dir "prou, demà teniu reunió al Ceip 20", i llavors

vam començar, o sigui, va ser iniciativa de la inspectora.

D'Inspecció?

Sí, sí, vam començar doncs ja a prendre nota, i llavors està formalitzat cada any.

Teniu algun espai comú per treballar el tema de l'absentisme internament vosaltres?

Nosaltres l'espai comú que tenim és la sala de professors, és on ho fem tot, pràcticament tot ho fem a la sala...

Perquè quin tipus d'organització...

Ah, però què vols dir, a nivell d'intervenció personal amb els nanos?

Em referia als nanos... és que ho he plantejat malament, no em referia a l'espai físic sinó... no sé, si per exemple... amb quin... organitzativament com ho tracteu, si teniu algun tipus d'organització específica, si en les reunions de cicle hi ha...?

Nosaltres... no, no, nosaltres sempre que fem reunions d'avaluació, per exemple, o reunions de nivell, sempre surt el tema de l'absentisme, sempre, perquè clar, per nosaltres és important, senzillament quan diem que un nano va malament el següent pas és que hi ha un nano que no va ni bé perquè no hi és, vull dir que és un tema que sempre ens surt. Tan a les reunions de cicle, com a les reunions de tutors, com a les reunions d'avaluació, sempre surt el tema.

Com funciona? perquè jo em faci una idea, les d'avaluació són un cop al trimestre, les de cicle...?

Sí, el que passa és que nosaltres fem reunió de nivell quinzenalment o mensualment, depèn, i llavors ja fem pre avaluacions, és a dir, quan fem les reunions de nivell ja parlem de com van els nanos i quines perspectives tenen, i aquí també hi surt el tema de l'absentisme perquè clar, en teoria nosaltres tenim establert que quan hi ha absentisme, en teoria a partir de cert número de dies no avaluem, per tant voldria dir que "suspenem." Clar, per tant és un tema que sempre surt, "tinc fulano que no el puc aprovar perquè o tinc notes, no hi és, què fem?", vull dir... això sempre, és permanent.

L'absentisme té una atenció per si mateix o el tracteu en tant que està lligat al tema del rendiment?

No, no, és que el tractem perquè està lligat al nivell del rendiment i al tema diguem-ne d'actuació a nivell tutorial, no? Per exemple, a les reunions de tutoria que tenen els nanos hi ha moltes activitats en que clar, quan hi ha absentisme vol dir que hi ha nanos que no hi participen, i llavors això es nota. Llavors el primer pas és que el tutor ja veu que allò falla; després el rendiment també falla, clar, a partir d'aquí...per això 'absentisme el tractem sempre.

Una altra pregunta, la reunió de nivell és de curs o és de grup?

Sí, en fem de curs i de cicle, o sigui, ens reunim, per exemple primer i segon, eh?, amb tots els professors que intervenen a primer i segon. I després, quan cal, també fem només reunió de primer, el que passa és que nosaltres com que som pocs, és un lloc petit, funcionem molt en funció de les necessitats que tenim. Per exemple, si ara veiem que a primer tenim molts problemes, el tutor veu que les coses no rutilen, de seguida convoquem reunions de nivell, és a dir que tenim la sort que podem fins i tot convocar claustres en res, en vint-i-quatre hores, funcionem molt en funció de com van les coses. Perquè si tinguéssim un calendari, de dir bé, per exemple, cada mes reunió de nivell, cada quinze dies reunió d'això, cada quinze dies reunió d'allò... això ens falla sempre. Perquè el dia a dia és molt... aquí, és molt complex, molt, llavors sempre ens demanen coses diferents. Per exemple, aquí ens passem més hores parlant amb nens a soles que quasi donant classes, o per exemple, jo que sóc cap d'estudis em passo més hores, o l'equip directiu a vegades, "renyant" a algun nano quan n'ha fet alguna, o intentant convèncer-lo, o parlant que no el volem expulsar i tal... passem més hores fent això que fent la nostra feina, és horrorós, hi passem moltes hores. El que passa és que també veiem que... és que el que no podem fer és aplicar el reglament de règim intern i dir tres dies sense venir per insultar un professor, cinc dies de treballs forçats. Això no funciona perquè es reboten o diuen "ah, sí, estupend, tres dies a casa." Llavors, com que això no funciona, hem de treballar amb el dia a dia així, per tant ens passem el dia parlant.

Una altra pregunta, quan el nano... un nano absentista aconseguí que retorni a l'escola, hi ha algun tipus de tractament especial d'aquest nano?

Home, sí, el que intentem és fer-li veure... primer que el trobem a faltar, cosa que a vegades és mentida, perquè a vegades falten els que "volem que faltin", entre cometes, no? Vull dir... a vegades falten nanos que són trastos, i quan vénen penses "Déu meu, no, no!" Llavors intentem convèncer-lo del contrari, no?, de que "veus?, pel fet de no venir t'has perdut això, t'has perdut allò..." Els hi intentem vendre que s'han perdut moltes coses. Però l'avantatge és que tenim raó, perquè aquí el que fem són moltes sortides, ens passem i tot, per exemple, sempre programem una sortida per trimestre. Jo ara en tinc calculades... em sembla que n'hem fet vint- i pico, de sortides. Llavors, tot això amb colònies i tot. Llavors, m una quantitat de sortides brutal, però clar, veiem que als nanos els hi va, això, el fet de poder sortir i fer coses diferents i veure... perquè aquests nanos no es mouen mai d'aquí, llavors quasi se'n van de vacances quan se'n van amb nosaltres. Llavors per això fem tantes sortides.

Ja. I les famílies ja ho accepten?

La majoria sí, sempre hi ha alguna família que diu "mi hijo que se quede, ¿qué ha de hacer ahí?", més que dir-ho no, el que passa és que la família justifica al que no vol sortir. O sigui, hi ha nanos que no volen anar de sortides i llavors la família el justifica, el que passa és que per exemple, aquesta any, hem notat una millora molt gran respecte a l'any passat, molt gran. O sigui, aquest any ens trobem que vénen la majoria, falten poquíssims, o sigui, hi ha molt més interès en venir. I això que a vegades es donen enrabiades, perquè a la última sortida que vam fer, a la tèrmica del Besos, era, es van portar fatal, tu imagina't si es van portar malament que els de la tèrmica els hi van dir que s'acabava la visita en aquell moment, tu imagina't, cosa que no ens havia passat des de feia temps. Una altra vegada al Museu de la Ciència, però fixa't, dues vegades o tres que hem tingut incidents, la resta no, però vull dir que a vegades ens donen mal de caps. Però així i tot els traïem perquè és que els hem de treure. Saps què passa? Que amb aquests nanos sempre ens mengem el coco de què podem fer perquè tinguin ganes de venir, i hem de mirar també de fer sempre coses diferents, molt diferents, que si piragüisme... cada any, per exemple, fem sortides a esquiar... sempre fem coses que els hi puguin encantar. El que passa és que ens trobem que aquest tipus de crèdits normalment són cars, i llavors primer hem de buscar sempre com finançar-ho, però sí que es fan, sí. El que passa és que aquí nosaltres, per exemple, el que vam fer va ser... una estada d'un dia, per això, allà al canal olímpic.

Sí?

Vull dir hem fet sortides d'aquestes d'un dia, i clar, per exemple iniciació a la vela i això, l'ideal és fer-ho en varis dies. I com que aquest any ens hem dedicat més a...

I el cos de transport, i després el cost suposo del material, i...

Clar, llavors aquest any ens hem dedicat a colònies, que l'any que ve també ho volem fer, aquest any que ve a l'octubre... entre octubre i novembre volem marxar tots de colònies. Però clar, això ja ens talla econòmicament el fet de buscar més sortides així... molt maques, no? Així i tot procurem i obtenim bastants sortides, s'ha de reconèixer, gratuïtes, és a dir, des del Centre de Recursos, des de Serveis, des de... bé, la Generalitat en general, hem de dir que hem tingut bastant ajuda en el sentit de... o beques o sortides que ens proporcionen gratuïtes, eh? Vull dir que ens truquen bastant dient "escolta, teniu entrades gratis" per exemple per anar al... com es diu el... allà a Tarragona. Bé, la història aquella, ... tenim entrades gratis, vull dir que ens truquen molt per oferir-nos coses gratis, vull dir que els nanos se'n beneficien força, eh?

Port Aventura?

Exacte, Port-Aventura, sí.

Per tant, això que m'explicaves, a la situació de retorn...

És que m'enrotllo molt.

Sí, no, no, ja està bé.

Es que tot va lligat, és difícil cenyir-se a la pregunta. A més jo no em cenyixo mai a res, una vegada em van fer parlar per fer una mena de conferència em van donar un guió i quan vaig arribar ja no el portava, dic "no, és que no el seguiré", vull dir... no hi ha res a fer.

Mira, jo perquè ho porto escrit, que sinó també me n'aniria per les branques, eh? No, això, la situació de retorn, dèiem... per tant des de l'aula la tutora, suposo, el tutor, intenta fer-los-hi veure el que s'han perdut.

Si, si, clar. Bé, aviam, això també sona una mica exagerat, aviam, no és tan el que s'han perdut com el fet que hi ha activitats que estan fent que poden ser divertides i que ells no les poden seguir totes senceres perquè no van estar quan..., eh?

Des de direcció hi ha alguna intervenció quan el nano retorna?

Normalment sí, normalment quan hi ha casos d'aquests, moltes vegades els fem passar al despatx, perquè aquí direcció... penso que l'equip directiu hi juga un paper no de... aviam, com ho explicaria... no de "te llaman al despacho y prepárate que te caerá el pelo", sinó bastant com a... dialogant, no?, perquè a vegades per exemple, quan el tutor està a punt de matar a l'alumne, llavors quan ja està a punt de fer això sempre el porta a direcció, perquè intentem ser molt dialogant. Com que clar, l'avantatge que tenim és que si tu no estàs en aquells moments en una classe i ve un tutor a punt d'assassinar a un nen, l'avantatge és que tu estàs en fred. Clar, el tutor el mataria, llavors li dius "marxa, marxa, ves-te'n lluny que...", llavors clar, l'avantatge és que ... estem frescos i podem parlar amb ell sense cap problema, en canvi el tutor el mataria, m'entens?, és l'avantatge. Llavors quan hi ha incidents sempre procurem que el tutor o el professor, si la incidència suposa evidentment és fort, que el porti al despatx i que el tutor evidentment desapareix, perquè tenim molt clar que el tutor... qualsevol professor, nosaltres també quan estem a classe, a vegades ens encenem i no és el moment de dialogar, i aquests nanos precisament el que no volen és això, quan veuen que algú és més fort que ells reboten i van a matar. Per exemple, aquests nanos el que volen és algú que els escolti... Però és que és una cosa que és difícil. Ara bé, aquí el tutor i els professors saben que quan trenquen el llenguatge de negociació s'ha acabat tot, igual que nosaltres, vull dir... és l'únic que podem fer servir. Normalment el tutor fa d'intermediari, quan hi ha un problema amb un professor, que és el que passa normalment. Quan et deia això del tutor encès... m'estic referint ara a aquells casos puntuals que l'alumne hi ha nanos que l'aguanten, llavors amb un petard doncs realment el tutor... no sap què fer un professor. I en aquell moment clar, o l'expulsa de classe que no serveix per a res, o el professor es tira pel balcó; solució, l'agafa i ens el porta al despatx, que això no sempre és possible, m'entens?, però vull dir... clar, això són casos diguem-ne molt puntuals. Normalment quan hi ha un incident es posa una falta,

s'escriu, i llavors es dona al tutor i el tutor normalment fa de pont. O sigui, imagina't un alumne que s'ha rebotat amb un professor i... doncs si li ha dit doncs "que no me da la gana", que no sé què... bé, el típic, no?, llavors el tutor sempre fa d'intermediari. I quan realment el tutor ja ha acabat i veu que tampoc llavors normalment l'equip directiu... Sí, perquè no altres juguem el paper una mica de "putes i Ramonetes", és a dir, nosaltres tres tenim la barra de jugar amb que com que no estem a classe... m'entens?, clar, llavors juguem amb avantatge, llavors quan els professors tenen incidents i no s'han pogut solucionar, tenim l'avantatge de no haver-hi estat, sempre som part pels nanos, neutral, i això és bo.

Perquè clar, un professor amb un altre, si estan al passadís i parlen de l'alumne té clar que...

Clar, en un despatx, com que estem allà els tres... perquè normalment sempre procurem estar els tres, doncs en teoria no tenim res a veure amb els incidents i per tant els nanos ens ho accepten, com a neutrals. Encara que a vegades també nosaltres tenim incidents amb ells, no?, però vull dir-te que el despatx juga una mica el paper de que és Suïssa, no?, aquí no hi ha... I això ens ajuda.

I el psicopedagog o psicopedagoga... al centre hi ha un psicopedagog o no?

No, oficialment no perquè hi ha una persona que té coneixements sobre això, però vull dir... està donant classes, vull dir que... El paper aquest el juga la Rosa de l'EAP, eh? O sigui, que... la Rosa de l'EAP perquè passa entrevista amb els nanos de quart, igual que el tutor, però és el que dèiem, no?, paral·lelament al tutor, com a ens fora del centre, que això sempre és bo, per parlar-los-hi de què pensen fer quan acabin, quines sortides hi ha, per buscar-lis informació, per exemple, hi ha nanos que demanen informació. Com que el tutor ho fa a nivell de tutoria en general i després particularment amb l'alumne, una mica més de company a company... diguem-ne que la Rosa juga el paper, diguem-ne, de Generalitat, és a dir, el nano va a la Rosa i li diu "és que jo vull fer tal cosa", i la Rosa li porta la informació i d'una forma asèptica li explica doncs aquesta informació, com va, com ve... eh? O sigui que és una doble vessant, un tutor és el que proporciona informació però més general, o més "íntima", més personal, "vols dir fer això?" I la Rosa és la que porta, diguem-ne, la informació oficial, però vaja, així i tot també els orienta bastant en quan... el tutor, per exemple, un nano vol fer una cosa i veu que no i no el pot convèncer personalment, normalment trasllada el problema a la Rosa, i llavors la Rosa, com aquell qui no fa res, li diu "avui et toca a tu parlar de tal cosa", i evidentment el que vol és parlar del problema aquell. Vull dir que una mica en col·laboració amb els tutors la Rosa juga un paper de recolzament bastant important.

Què ve, un cop a la setmana?

Normalment ve un cop, dos cops a la setmana, perquè té repartits els horaris, eh?, vull dir és allò d'una hora al dilluns, dues hores el divendres... ens ho muntem així. Una mica s'acomoda al nostre... perquè a vegades quan li diem "Rosa, has de venir tal dia" ve, deixa el que ha de fer i ve.

I el tipus d'activitat que fa a dins l'institut és de suport als tutors?

Sí, sí, evidentment, la seva feina bàsicament és suport als tutors. Ella veu els tutors per resoldre problemes puntuals amb nanos, per això et deia que indirectament en l'absentisme a vegades també ens dona un cop de mà.

I intervenció directa amb els nanos en algun cas també?

Quan hi ha casos concrets sí, el que passa és que sobretot on intervé és a quart perquè juga aquest paper diguem-ne...d'orientador, de...de recolzament orientador, encara que sempre, cada any, nosaltres fem que ens vinguin per donar orientacions als nanos, que sempre ens ho ofereixen...

Qui?

Des dels Centres de Recursos, d'aquí, d'allà... Saps què passa? Que ara ha arribat un moment que tothom ens ofereix, a vegades pagant a vegades no, normalment sempre ho agafem gratis, clar, que sigui sense pagar, però vull dir... sempre fem coses per orientar els nanos a nivell diguem-ne oficial. Per exemple, aquest any hem fet un crèdit que se'ns ha ofert des de la Generalitat, un crèdit d'orientació. A més a més després va el tutor, i després a més a més va la Rosa, vull dir que estan ben orientats però el problema és que aquests nanos precisament, així i tot, costa molt orientar-se, perquè està molt clar que no saben què fer i a més a més no hi veuen l'interès en fer res, aquest és el problema.

I teniu una idea de què fan després realment?

Sí, ens vénen a veure, la majoria volten per aquí, o comencen alguna cosa i acaben, pleguen, molts pocs alumnes sabem que hagin començat i acabat alguna cosa, molt pocs. La majoria sempre estan per aquí, la prova és que han obert la casa d'oficis i s'ha omplert d'antics alumnes. És aquí a l'escola, aquí al menjador, el menjador i les aules de darrere i és la casa d'oficis, doncs està ple d'ex - alumnes. Quan acaben d'aquí no han res, volten pel barri. Aquí s'hi està aprenent un ofici de fusteria. Això és una cosa que ve de la Generalitat, munta la casa d'oficis diguem-ne dintre de l'institut però completament a part. Llavors diguem-ne que és una cosa completament a part, però bé, és paral·lela perquè vull dir... periòdicament ens veiem amb els que estan a la casa d'oficis, ens passem informació i tal, però vull dir que són dues coses independents.

Doncs està ple d'ex alumnes, imagina't.- Preveieu algun tipus de mesura pensada que permeti evitar l'absentisme recurrent? Com es pot preveure això?

Preveure vols dir? És que clar, aquí no es pot... aquí el problema és que nosaltres quan vénen els nanos normalment hi ha oberta una dinàmica, ja. Clar, un no és absentista per miracle, vull dir, sempre hi ha l'absentista, aquest és el problema. Llavors fem servir totes les eines que tenim, però el que és recurrent és molt difícil perquè clar, aquí hi ha un problema, quan una mare diu que "mi hijo no viene porque no me da la gana"... be, o "no me sale de los cojones"... Perquè és l'argument més bo que tenen... "si señora, a mandar", "y si

quiere algo que venga el Pujol y me lo diga", "si senyora, bon dia" Clar, vull dir... o sigui, hi ha casos diguem-ne límits, no?, i aquests...

I en aquests casos límits què es pot fer?

Home, telegrames, evidentment, cartes, de tot, però... vull dir no... o sigui, sabem que no obtenim res. Però clar, també és segur que això no és Lourdes, no podem fer miracles...

És en aquests casos límits és quan feu comunicació a Inspecció?

Bé, normalment... aviam, d'Inspecció només ho parlem amb la inspectora si cal, perquè un cas... quan fem alguna reunió. Però saps què passa? Que resulta que els casos d'absentisme que tenim aquí, quan els hi portem els més greus allà, és que són els que hi havia allà, és a dir, com t'ho explicaria... són els casos típics d'absentisme que tothom ja coneix, per tant no són cap novetat. O sigui, que per exemple un Paco, o un Pepitu, o fulanet, sigui absentista, ja ho sabem des de parvulari, per tant ja sabem des de parvulari que no es pot fer res perquè des de parvulari que estem intentant fer alguna cosa i no surt bé, per tant no aportem cap novetat, m'entens? Són casos que ja... bé... ja no hi ha res a fer, són casos molt concrets

- Ja. Tornem un altre cop al tema dels serveis de suport. Teniu algun tipus de relació amb serveis externs per preveure casos d'absentisme?

Home, en teoria amb els educadors de carrer quan hi ha algun problema el tutor truca, és a dir, ja hi ha un protocol de trucar, de dir "escolta, passa això, passa allò...", ja hi és, però saps què passa? Que...

Però és una trucada telefònica?

A vegades no, a vegades vénen aquí i parlem i tal, però és molt esporàdic, molt, i molt poc efectiu, perquè moltes vegades em necessitat parlar amb l'educador i ens ha fallat, llavors els tutors pensen que abans de parlar amb mi perden el temps esperant el dia que... ho fan per un altre camí. A vegades comentem, aviam, si per llei està regulada l'assistència clar, en teoria, si la Guàrdia Urbana patrullés, per exemple als voltants del barri, eh?, i digués "tu, fulanet, a on has d'estar ara? Va, que et porto"... però clar, si hem d'acollonir els nanos l'únic que aconseguirem és que quan facin festa s'amaquin, i tampoc és això. Jo penso que aquí la Guàrdia Urbana hauria de jugar un joc molt de... d'amic, no?, de dir "tu què fas per aquí?, doncs va, vinga, puja", i si fa falta que li doni un cigarret, i quan el nano estigui relaxat ens el porti al centre. I penso que és obrir-li la porta i fer-lo passar, i sense cap trava, perquè si hem de fotre'l bronca i a dir-li de tot i la Guàrdia Urbana acollonir-lo ja sabem què passarà. Jo per mi la Guàrdia Urbana hauria de jugar a aquest joc, és a dir, controlar els nanos que estan pel carrer perquè no hi haurien d'estar però des d'un punt de vista molt positiu, no anar allà a perseguir-los perquè ja sabem que no... llavors jo penso que sí juguessin. Jo penso que si la Guàrdia Urbana fos activa en aquest sentit, doncs jo penso que això ajudaria molt, no seria la solució perquè és clar... Clar, als nanos dir "la Guàrdia Urbana vigila", però ajudaria, com a mínim no estarien tant pel carrer. Això ajudaria però això sol no, o sigui, això seria una de

les moltes coses, bé, un element important, perquè clar, si tu vas pel carrer, per exemple a l'escola, tot de nanos mirant per la reixa i vols portar la Guàrdia Urbana? Penses home, ja que esteu aquí nosaltres els convencem, i una deia "oye, qué miras? Mira pá dentro", per exemple, no?, i veus que passen, i penses bé, si passa aquest ja aquell... Bé, passen, suposo que també ells deuen veure moltes vegades que bé... que potser no hi ha res a fer... o no ho sé, no sé el que pensen.

Perquè de fet intervenció de la Guàrdia Urbana es pot dir que no n'hi ha?

Vaja, que jo sàpiga no... tampoc... aviam com t'ho explicaria... tampoc hem trucat i dir "oye, váyame a tal sitio", però jo penso que per exemple, quan a vegades enviem una carta o un telegrama a una família que no vénen, jo penso que sí a més d'anar-hi qui sigui hi anés la Guàrdia Urbana, jo penso que ja faria molt. Perquè hi ha pares que bé... jo penso que si un nano gitano que ens ve però a vegades falta, més d'una vegada li havia dit "oye, Paco, tu hijo venga, pá allá, ya te lo llevo yo." Jo penso que això ajudaria molt, que clar, si hi va un qualsevol passen. Jo penso que aquí la Guàrdia Urbana indirectament, jo penso que "té un paper important", indirectament però important. Ara, evidentment això sol no... O sigui, hi hauria de col·laborar molta gent però és que clar, el problema és el de sempre, aviam, ara li toca a l'escola, ens hem d'encarregar dels que no venen i hem de fer tot el que sigui per posar-nos dintre d'un entramat social, moral, de pre-delinqüent... tenim altres maldecaps, per l'amor de Déu, vull dir... però saps el que suposa tot això? Doncs fora tanta... fora tants merders, que es faci una actuació més directa a les famílies i que ja vinguin a l'escola, i que l'escola reposi, perquè és que a l'escola fer-se càrrec també d'això... és que és un pal, eh? Perquè clar, a part dels problemes que tenim dels nanos i les famílies, és que a sobre ara l'absentisme, clar, situacions familiars, l'educador de barri, la Guàrdia Urbana... clar, al final dius "bé, però jo què sóc, què hi faig aquí?", no jo, tots, no?, vull dir... toquem masses tecles.

Es planteja una crisi d'identitat professional?..

No, senzillament dius "aviam, jo no havia d'educar?", ja ho sé que educar ho avarca quasi tot, però home, hi ha coses que carai, vull dir... jo no puc fer de Guàrdia Urbana! Fem de Guàrdia Urbana, fem de bomber, perquè si hi ha un incendi aquí... vull dir, socialment parlant, si hi ha hagut un incendi hem d'anar allà... si hi ha un problema familiar hem d'aguantar... perquè clar, a vegades la gent et ve i et deixa anar el seu problema... vull dir fem tantes coses que al final dius "però si jo volia anar a classe he d'anar a classes", m'entens o no? Perquè clar, al final mires als nanos i no te'ls mires com a alumnes, te'ls mires com a casos penosos i clar, al final acabes plorant i dius "aviam, com puc posar jo una prova a un nano que no té pare, l'altre que se li acaba de morir la iaia, l'altre el seu germà té càncer, l'altre...", dius "bé, i si anem a jugar un partit de futbol, pobrets?", almenys que disfrutin del poc que els queda de vida, perquè pel que sembla això se'ls hi acaba, m'entens? I clar, és un punt de vista horrible, però clar, és que jo penso que el problema de l'absentisme s'hauria de tractar però amb la meitat de gent que el tracta, perquè en teoria tothom tracta l'absentisme,

som moltes persones, des de la Generalitat, des de l'Ajuntament, des dels... Menys gent, però que facin una feina més social, jo penso que el problema està a les cases, allà dintre estan els problemes. Nosaltres reunions? No, masses històries, que vagin a les cases a veure què passa i intentin, això sí, clar, dintre del que puguin ajudar. Però és que els problemes estan a les cases, a les mentalitats de les famílies, perquè clar, la família que té la mentalitat que el seu fill al cole s'avorreix, que val més que vingui a ajudar a casa, aquí què vols que hi faci l'escola? Saps la quantitat d'hores que es fan servir per a tot això? És horrorós. Jo penso que no, no hauríem, no és la nostra feina, aquesta... no perquè no sigui la nostra feina, perquè és que l'escola no pot fer... hem d'educar per la salut, hem d'educar pel sexe, per la religió, hem d'educar per no sé què... però... però si al final i les matemàtiques? vull dir... aviam, ja ho sé que no només hem de donar assignatures, però és que hi ha masses coses, ens estan menjant el coco masses coses. Saps què passa? Que el professor hauria de parlar de tot, i clar llavors vol dir que el paper educador de la família ha desaparegut, el paper de la família educadora ha desaparegut. L'escola ho podria fer tot!, bé, doncs no pot, el resultat és aquest, el fracàs, no pot, clar que no pot, és que és de bojós! En un institut els hi hem de donar de tot, i quan dic de tot vull dir ensenyar-los-hi fins i tot a les famílies el que... Això no pot funcionar, clar que fem el que podem, però...

I com es podria treballar perquè això millorés?

Doncs mira, d'entrada canviar la mentalitat de tothom. Clar, vull dir... hi ha la mentalitat que, per exemple, tots els problemes que es presenten, tots, s'han de solucionar des de l'escola, i això ja és gravíssim perquè això no és veritat, aquí es fan molts "apaños", però solucionar... Per favor, no s'ho creu ningú!, aquí no se soluciona res, es posen coses per intentar ajudar, però solucionar, solucionar...no solucionem res. És absurd, és que partim d'una base equivocada, l'escola no pot solucionar ni l'absentisme ni els problemes socials que van a l'escola, perquè resulta a l'escola s'hi aboca tot. Però si al final això és una escombraria, remenem merda, no podem amb això, no té sentit. No que no és la nostra feina des del punt de vista professional i reivindicatiu, no, no és això, perquè evidentment quan estàs amb un nano, com que te l'acabes estimant, doncs tots els seus problemes te'ls fas teus i els teus se'ls fa ell seus també i al final mira, som com una família, no? Però vull dir no és aquest el problema, el problema és que no... o sigui, perdem masses hores en això, en papers, papers, papers, registres, papers... masses hores, i deixem moltes hores per educar, i això és dolent, no tenim temps per educar o per preparar el que voldríem fer, perquè hem de dedicar la major part de les hores als papers i a resoldre problemes que no podem resoldre. Perquè les hores de telèfon, de trucar a aquest, de reunions aquí i allà... no home no, vull dir tot això... Jo penso que s'ha de muntar completament diferent, penso... penso que l'escola no ha d'estar aïllada, perquè no ho ha d'estar, però tampoc pots veure a l'escola és el Corte Inglés! Clar, aquí entrant gent de Compensatòria, aquest, l'altre, el de més enllà... això és un caos. Llavors clar...

Perquè no són realment un suport, aquests professionals que entren?

Aviam, tots tenen les seves bones intencions i tots fan el que poden, però jo penso que aquest suport sempre és... aviam, com t'ho explicaria... Aviam, comparat amb el suport real que ens donarien si a més de venir aquí se n'anessin allà. O sigui, si les famílies rebessin suport des del principi, en el barri, suport real, probablement la meitat dels problemes ja no ens vindrien a l'escola. Però és clar, és que el problema està a les cases, clar, aviam, si una mare diu que la seva filla de deu anys s'ha de quedar a casa perquè ha de cuidar els germans petits, per dir-te alguna cosa, això què vols que fem. a l'escola? Hores i hores perdudes, res més. Doncs no, per exemple, des de Serveis Socials, doncs el benestar social, no sé, doncs que solucionin el problema i que aquesta nena pugui venir al cole. Però com que la família està acostumada a que clar, que la nena ha de fer de cangur perquè sinó... què fan?, doncs que la nena es queda. Doncs bé, un problema a solucionar; quan aquestes persones tinguin algun problema, que posin algú... no sé, no sé com, però des de Benestar Social poden solucionar part d'aquest problema d'absentisme d'aquesta nena. I com això... així. Llavors... mira, entre els... com es diu això... els Districtes, l'Ajuntament, la Generalitat, el no sé què, el Benestar Social, educadors de barri... Tot això és un exèrcit de gent que la meitat de les feines es van solapant, i tant que se solapen, ja saps que sempre tothom vol quedar bé; xoquen, retallen, esperen, peguen trets i s'entretenen, i vinga reunions i hores i hores i sous, i la feina "por hacer." Doncs jo, la veritat... fora, agafa'ls tots i fote'ls al carrer a treballar de debò, ja veuràs si fan la feina, perquè al cap i a la fi aquest barri no és tan gran. La meitat d'aquest exèrcit que tenim ara, que agafin casa per casa de visita i que vagin a solucionar problemes, però de debò, i aquí... no nosaltres... Llavors aquí els nanos ja no ens vindrien com ens vénen. És que el problema... és clar, el problema és de base, aquests nanos ja des del naixement ja hi ha problemes. Doncs si això es pot solucionar aquests nanos ja fan una escolaritat normal, ja seran normals. Per tant el problema és canviar la mentalitat de les famílies, però clar, amb una assistència real a les famílies. I a partir d'aquí penso que tots aquests problemes començaran a minvar, però mentre tot això sigui funcionaris... i m'hi incloc jo, eh?.. intentant trucar i reunir i parlar i tal per solucionar problemes que no tenen solució... Perquè clar, vas a dir-li a la mare "però no ho veus que el teu fill ha de venir a estudiar, sinó serà un desgraciat?", i la mare diu "ha!, i si ve serà un desgraciat segur, perquè quan acabi què farà? Jo no tinc diners. Què farà? Doncs anar a buscar qualsevol cosa o ajudar-me a casa."

El centre és Centre d'Atenció Educativa Preferent, això què suposa? Quins beneficis, diguem-ne, comporta?

Home, dividends per ara poquets, però bé, alguns sí, per exemple doncs evidentment si truquem i tenim algun "apuro", alguna cosa, evidentment se'ns atén, se'ns escolta, vull dir això és evident, mai se'ns tanquen les portes...

L'atenció preferent per part de qui, de l'Administració Educativa?

De la Generalitat, sí, sí, fins i tot Direcció General, si tenim algun problema, o per exemple el que et deia de les colònies, doncs una ajuda, vull dir... Sempre evidentment se'n respon, en aquest

sentit se'ns tracta bé. El que passa... el que ara estem precisament negociant tots els centres... perquè tenim un petit plus econòmic però és molt poc, estem negociant obtenir altres beneficis no econòmics sinó a nivell de plantilles i tal, és a dir, ho estem negociant. Però bé, beneficis, home... no, no és la panacea, però sí, diguem que alguns beneficis sí que els tenim. Nosaltres l'avantatge és que en ser un centre petit diguem-ne que tenim poques necessitats en el sentit que no necessitem ni molts milions ni moltes persones. Llavors, si aconseguim negociar-ho bé, vull dir... nosaltres en que ens augmentin una mica més la plantilla i una mica més la dotació Diguem que ja podrem funcionar força bé.

Quanta gent sou ara?

Aquí ara som dotze i mig.

Dotze i mig?

Sí, sí, mig, mitja jornada. Clar, el que pensa és que en ser només noranta i pico alumnes, sembla que no però ho treballes diferent, a mi quan m'expliquen a vegades que tenen mil alumnes penso, si fos el cap d'estudis evidentment estaria tancat al despatx plorant, em faria por sortir fora, perquè deu ser horrorós.

En canvi aquí amb noranta la veritat és que bé, és un petit poble, coneixes a tothom, es treballa molt millor. Perquè a més a més no és l'alumne de quart d'ESO de no sé què, sinó que és fulanet, que coneixes be, el seu pare... és un altre món. Fas un seguiment més... és que qualsevol professor, diguem-ne que fa un seguiment més acurat que un tutor d'un institut gran, qualsevol professor, perquè clar, hi ha un contacte directíssim.

Ja. Quina ràtio hi a classe, a l'aula?

Aquí mira, som... un promig de... uns quinze alumnes per aula, que està molt bé.

Tornant al tema dels serveis de suport, per acabar amb aquest apartat ja, quin tipus de demandes faríeu a l'Administració Educativa per tractar el tema de l'absentisme de manera eficient?

El que t'he dit abans, que busquin ells la solució. Mira, saps què passa?, que aquí... això és una pregunta que ens hem fet mil vegades, aviam... jo penso que l'Administració Educativa ja té cervells que cobren per buscar solucions a determinats problemes. Penso que des de Benestar Social haurien de sortir mils de solucions, perquè hi ha gent per pensar sobre això. Pensa que nosaltres clar, podem demanar per solucionar el nostre problema d'absentisme ara, però és que jo penso que això no és una solució, perquè el dia que el Cristòfol Colom sigui famós perquè ja no té problemes d'absentisme perquè vam fer unes demandes i ens les van donar, no hauran solucionat el problema de l'absentisme a Barcelona. Per tant penso que és absurd demanar per nosaltres, no, penso que s'han de fer solucions a nivell global i amb un plac d'anys, a llarg plac i de base. Molt seriós.

Però per exemple, de Benestar Social, de la Generalitat, hi ha algun tipus d'intervenció respecte l'absentisme?

Bé, a vegades coses puntuals sí, Benestar Social, a nivell doncs de... a vegades de seminaris, de dossiers, de coses... sí que vénen, però... però això són... com t'ho explicaria... són coses puntuals, jo segueixo dient que bé, que està molt bé per avui, però no serveix, no serveix.

I a l'Administració Educativa, en general?

És que saps què passa?, que jo penso que hi ha un gran debat que no s'ha fet encara que és que s'haurien de preguntar, no a l'Administració Educativa, no, no, és que tothom s'hauria de preguntar un dia... bé, cap a on van els nanos, perquè llavors descobririen que molts nanos se'n van al carrer, se'n van al fracàs, i cada vegada més. I no perquè l'educació sigui bona o dolenta sinó perquè hi ha un altre problema, i aquest és el problema, l'educació no té res a veure amb la societat, llavors hi ha un problema greu, això s'ho hauria de plantejar tothom, no només Ensenyament, tots. I quan se'n donin compte que aquests nanos que se'n van al carrer són com un exèrcit, i aquest exèrcit va creixent, creixent, creixent... El que està passant ara a París, a les afores, com sempre d'aquí a un any o dos passarà aquí. Però si ens donem compte que val la pena pensar-ho i preveure-ho, veuran que els problemes... la meitat estaran resolts. Però mentre no vegin això i només vulguin ajudar als educands a fer coses per intentar pal·liar... això explotará, això és una olla a pressió. Clar, i explotará i gros, i explotará precisament a tot el cinturó de Barcelona, que és on hi ha mils d'alumnes de divuit anys que tenen el crani rapat, el cervell en blanc, i vindrà un subnormal i els hi dirà que el segueixin perquè ell sap el que han de fer per menjar, que es donin compte que estan perdent el temps i que n'hi ha quatre que estan vivint del que a ells els hi pertany. I aquell dia tindràs un exèrcit que aniran on vulguis a fer el que tu vulguis, i la tindràs armada, i això acabarà sent... perquè és massa gent de catorze a divuit anys que té el cap en blanc perquè aquí no els hi podem posar res a dintre perquè hi ha altres problemes.

Ja.

I això és gravíssim, i això és una bomba que es va fent gran, gran... ja fa anys que ho estic dient, però bé... Llavors, què pot fer l'Administració? Plantejar-se seriosament què està passant, què està passant... o sigui, que faci un cens de tots els nanos de quinze a vint anys i que facin una estadística dels que treballen... dels que estudien i dels que tenen estudis, dels que estan treballant o no fan res, o els que tenen estudis i no saben a on han arribat. Llavors se'ls posarà la pell de gallina, i llavors se'n donaran compte, potser. Encara que penso que ells tampoc ho solucionaran, perquè penso que des d'Educació tampoc hi ha la solució, perquè penso que és un problema de tothom, un problema polític gravíssim. Però ha d'anar a dalt de tot, penso que hauria de ser el Consell Executiu que s'hauria d'assentar i dir "ostres, tenim un problema", perquè no és d'Educació... i de Treball, i de Benestar Social... de tothom.

Llavors, mentre no es planteji a aquest nivell què necessitem? Res, vacances. No val la pena, m'entens o no? Perquè els problemes puntuals i les solucions puntuals no ens auguren cap futur, llavors no... la cosa no va per aquí.

Per això penso que s'estan tirant mils de milions de pessetes amb esforços que no van enlloc perquè s'haurien de dedicar a això altre. Ara, fonamentalment fer un debat i veure quina és la solució, i llavors començar a treballar, però que es faci ràpid, perquè sinó... Mira, jo penso que clar, si jo tinc un sou gran i haig d'anar a Brussel·les durant la setmana, després haig d'anar aquí al Consell Executiu, o haig d'anar aquí i haig d'anar allà, i haig d'anar a Cullàs, sempre tinc reunions i tal... Clar, jo no visc això ni molt menys, llavors com vols que me'n doni compte? M'explico? O sigui, els polítics no ho poden veure perquè no hi són, no estan, els polítics el problema és que estan units. Clar, els polítics haurien de... no en campanya electoral, un dia de cada dia, haurien d'entrar a una escola d'aquestes, assentar-se a una classe i mirar, i dir "Déu meu, però que és això?", però aquí, en un barri com aquest. Després haurien d'anar al carrer i veure, a les dotze del migdia, com passegen les gitanes amb els fills. Quan els polítics veiessin tot això llavors començarien a donar-se'n compte que... "què passa?, i què foten aquí setanta tios assentats dormint a les dotze del migdia, o fotent-se porros, a més d'estar treballant?", que parlin d'ells. I després bé, suposo que un dia s'assentarien i començarien a preocupar-se, m'entens? Clar, el problema és que estem... o sigui, nosaltres, aquí, estem molt lluny de la política, molt lluny del món, els nanos ja ho diuen... "Mataró?, pffff!", i tenen tota la raó, on està Mataró?, a la quarta galàxia. Barcelona... diuen d'anar a Barcelona perquè està molt lluny, però tenen raó, és que això no és Barcelona, això és a l'estranger, estem... què et diria jo... a Zàmbia, molt lluny, molt lluny... El problema saps quin és? Que a Barcelona n'hi ha quatre, i aquí n'hi ha trenta mil, i el dia que se'n vagin tots d'excursió passarà com els xinesos, el dia que se'n vagin tots d'excursió a Barcelona inundaran el món.

Per tant, vull dir... el problema és... jo penso que és un problema molt greu i és un problema polític gravíssim, el que està passant. Els polítics dormen, per mi. Llavors... tot això, "apanyos." Nosaltres estem contemplant com les coses es van espatllant. Clar, llavors quan dius "això ja ho he sentit", i diu "ala, que alarmista!" Doncs jo si fos francès estaria acollonit, i el que passa a França sempre passa aquí al cap d'un temps, com és lògic... O el que està passant a Anglaterra, o Estats Units, collons, estan passant coses gravíssimes! Doncs aquí sembla que no va amb nosaltres, com sempre. Clar, això és un problema polític, no és un problema d'Ensenyament, és un problema polític, llavors clar...

Sí, sí. Bé. Per acabar... després comentem això de la graella... Unes preguntes de caracterització del centre. De procedència ètnica m'has dit que n'hi havia com tres per cicle, uns sis alumnes?

Molts poquets, eh?, o sigui, d'ètnies gitanes i de fora no...

D'ètnia gitana, perquè d'altres ètnies no n'hi ha gairebé al barri, no?

No, a vegades et ve un sud-americà... Algun magribí... mira, ens n'ha vingut un, però ara està precisament a un altre centre perquè fa... aquest curs que fan de pre-taller per ensenyar-los la llengua i tal...que per cert està molt bé... que no sé qui ho organitza, això, però això està bé. Un nano nou que se l'emporten ells i durant uns mesos ells l'ensenyen a parlar en castellà, bé, el mínim, de manera

que quan vingui aquí no només sàpiga marroquí i una mica de francès, vull dir, quin desastre, no? Llavors això està molt bé, és una cosa positiva. Doncs ara aquest nano quan ens vingui aquí al setembre ja ens vindrà amb un vocabulari mínim, eh?, vull dir que això és bo, però vull dir... molt poc, nosaltres molt poques ètnies de fora.

Bé. Una altra cosa, per captar una mica el tipus d'alumnes des del punt de vista del rendiment hem agafat els resultats d'un estudi que es va fer sobre "Èxit i fracàs escolar a Catalunya" i que... bé, van fer un estudi qualitatiu molt complex, que van explotar doncs amb una anàlisi multifactorial que donava com a resultat l'agregació d'una sèrie de variables, i d'aquesta agregació doncs sortien cinc tipus i... bé, te'ls comento i en tot cas es tractaria que sobre aquesta tipologia en la mesura que et sigui possible, doncs em féssiu una distribució sobre cent, de nanos. La tipologia és aquesta, te la vaig comentant, mira, la primera seria grup d'alumnes amb rendiment acadèmic problemàtic, o sigui mitjana d'insuficient, amb potser alguna repetició i tendència a acabar amb el certificat, eh?, és a dir... bé, que si ho apliquéssim a l'ESO seria amb certificat, també, no? No el graduat en ESO.

La majoria.

Sí?

O sigui, graduats molt poquets.

Com quin percentatge de graduats?

Depèn de cada any, però per exemple aquest any potser donarem... aviam, deixa'm fer així un càlcul... un, dos, tres, quatre, cinc, sis, set vuit, nou... jo calculo que uns deu o dotze.

Això és menys d'un 10%, de fet.

Sí, sí, aquí sí, poquíssim.

Bé, per tant tindriem menys d'un 10% amb graduat, després... bé, aquest tipus...

No, però un moment, aviam, menys d'un 10% de graduat diguem-ne a nivell oficial, després nosaltres quan fem la concessió dels graduats també mirem altres coses, per exemple mirem la progressió dels nanos, perquè a vegades hi ha nanos que per exemple no aconsegueixen bons resultats acadèmics però mereixen el graduat. Llavors aquest número pot variar, m'entens o no?

Vale, vale.

Aquests serien diguem-ne els que acadèmicament considerem que segurament no hi haurà cap problema perquè obtinguin el graduat, però sempre poden haver-hi set o vuit graduats diguem-ne socials.

Ja. Per tant, que varia entre un deu i un vint per cent, un deu seria acadèmicament potable i l'altre deu seria per progressió.

Sí.

Vale. Bé, per tant dèiem, els... bé, primer si et sembla... potser et serà més fàcil, te'ls comento, i després busquem, mirem a veure quin percentatge.

Val.

El primer tipus serien aquests alumnes que per posar una etiqueta (amb totes les desavantatges d'etiquetar, no?), els hi havia posat com a etiqueta alumnes limitats des del punt de vista d'expectatives, eh?, d'expectatives professionals... no, perdó, limitats des del punt de vista del rendiment, sense expectatives professionals al judici del tutor; al judici del tutor eren nanos poc capaços i que es considerava que difícilment podrien millorar el rendiment. Aquest seria el primer tipus, el segon tipus serien alumnes en conflicte, que són nanos que manifesten rebuig escolar, és a dir, que poden manifestar en moments puntuals problemes conductuals, eh?, de rebot i coses d'aquestes, de rebuig, que normalment està lligat a un rendiment negatiu des del punt de vista acadèmic...

Sí, és que tot va lligat, clar.

Sí. Tot i que no tant perquè... vull dir, podrien... si volguessin podrien donar molt de sí, a vegades no és un problema de coeficient intel·lectual, ni molt menys, al contrari, eh? Seria aquest segon tipus. El tercer tipus serien els alumnes aplicats amb moderació, que serien els que van fent, van aprovant justet, diguem-ne...

Sí, aquests diríem que n'hi hauria, segurament, dos o tres per curs, o així...

Dos o tres per curs... que seria el què... un altre 10%.

Sí.

I després tindríem els virtuoses que segueixen, que serien aquest 10% que em comentaves abans...

Bé, aquí hi aniria un d'aquests que hem dit abans, un... en tenim un que...

Un per grup, diguem-ne?

No, no, un.

Un, un nano?

Un fenomen que estaria aquí, perquè és increïble.

Sí?

Amb la gent que té al costat el normal seria que... no, no, aquest nen el portes allà a una escola d'élite i donaria "el pega" però no vegis com, perquè és admirable no que sigui un cervell, perquè això... És admirable que sigui capaç de seguir sent un "cervell", treballant i tenint interès, tenint en compte els companys que té, és admirable la seva diguem-ne... no sé, la seva visió de les coses, no?, la seva personalitat.

Bé, aquests serien els que assisteixen regularment, els bons estudiants, eh?, no només els "cerebrins", que clar...

No, ja, t'ho he dit com un exemple. Jo et posaria que d'alumnes aplicats amb moderació n'hi ha entre un 5 i un 10%.

Sí?

Sí, i la resta són alumnes limitats sense expectatives. En conflicte podries posar un 5 o un 10%, també.

O sigui, un 10% amb moderació, aplicats amb moderació, un 10% en conflicte, serien 20, virtuosos que segueixen...

És que aquí només és un, per tant res.

Res, i limitats sense expectatives la resta. I desconeguts difícils... podríem incloure aquells cinc que que'havies dit abans que estaven matriculats i que...?

Exacte, tot i que tenim... mare de Déu, si ens coneixem la mar de bé! Jo ho posaria així, eh?, que consti que ho estic fent molt a ull, però per reflectir... Seria un 80% de limitats sense expectatives, un 10% d'aquests (aplicats amb moderació) i un 10% d'aquests (alumnes en conflicte).

Vale. Bé, doncs una altra qüestió... si haguessis d'explicar a uns pares quins són els tres o quatre trets pedagògics que caracteritzen aquesta escola, aquest institut, què els hi explicaries?

Bé, doncs senzillament... aquí els hi explicaria una cosa bastant senzilla que els expliquem sempre, i és l'atenció personal. Aquí sí que... allò que fan de propaganda les empreses de "la atenció al client", perquè clar, el tutor només té uns deu-quinze alumnes, com a molt vint. I a més a més tots els professors fan de tutor, llavors el contacte és directe amb els nanos. Fins i tot a nivell de direcció, com que també som professors i tal... Vull dir, les hores que es passa el nano parlant amb els professors... parlant, no fent classe, parlant, és molt elevada, per tant el contacte és molt i per tant la relació amb la família és molt estreta.

D'aquests deu o quinze nanos a classe, o vint, feu desdoblaments?

Aquest any que ve ho farem, sí.

Fins ara no ho fèieu?

No, és que el que fèiem era el següent, era agafar, per exemple, deu... per exemple, primer, segon, i un altre grup on agafàvem uns quants de primer i uns quants de segon; tercer i quart i un altre grup per agafar uns quants de tercer i uns quants de quart.

I què era, com un grup de reforç, aquest...?

Bé, era un grup paral·lel, diguem-ne, on es treballava un nivell més bàsic. Però aquest any que ve ho farem diferent, aquest any que ve el que farem serà primer, segon, tercer i quart, però llavors desdoblarem algunes àrees per cursos. Per exemple, de matemàtiques potser doncs hi haurà tres professors, tres grups, m'entens?

Ja, ja.

Ho farem així perquè ens agrada més, francament, perquè sinó perden... Saps què passa? Que els grups diguem-ne difícils perden cohesió, costa molt que estiguin cohesionats i encara, al primer cicle encara, però al segon cicle es desmunten i és un desastre. Llavors volem integrar-los amb els altres, però clar, això vol dir haver de desdoblar, etc., etc. Ara, ja et dic, el que defineix el nostre centre és el contacte amb el nano i amb el pare, perquè és permanent, vull dir, pensa que els tutors fan entrevistes a punta pala, amb els nanos més problemàtics és horrorós. Vull dir... bé, horrorós...

Fonamentalment amb els nanos, no, les entrevistes?

Sí, sí, està clar.

Perquè amb els pares?

Bé, depèn, depèn de les famílies, però sí, aquí a la mínima de seguida informem a casa, vull dir amb això... Saps què passa? Que aquí tenim una avantatge, aquí podem exercir un control molt elevat sobre els nanos, molt.

Perquè és molt immediat el context de procedència...?

És que és petit, hi ha pocs nanos... a més a més són molt babaus, pobres, no són gent d'amagar coses... són ingenus. El que et deia, que haurien de ser més violents i no ho són, de violents.

Ja.

"Profe, no, si es que... este que..." vull dir, de seguida... A vegades que ha passat un conflicte i no ho volen dir i els hem assentat allà al despatx i "va, home, va, digueu-ho...", i sempre... fins i tot sense voler canten, perquè en el fons són bons nanos.

Ja. Què anava a dir-te... en relació a aquest tret d'identitat, i a alguna altres, potser, no ho sé, pel que fa a la motivació del professorat, si haguessis de posar una puntuació de l'1 al 4 quina puntuació...?

Des de quin punt de vista, si estan motivats els professors de cara als nanos? De cara al plantejament pedagògic que pugueu tenir...

Home, jo penso que sí que ho estan per una raó molt senzilla, perquè si alguna cosa ens satisfà és que quan comences amb un grup nou, o quan comences nou, els nanos evidentment "t'odien", lògicament ets un imbècil, un d'això, un d'allò... sempre et busquen defectes. Després de mica en mica et van trobant alguna cosa, però... però sempre fins i tot en començar quart, és a dir, ja porten tres anys, i encara veus que encara et critiquen, i penses "pobre de mi", però quan acaba quart t'acaben estimant, te'n dones compte que en el fons t'expressen rebuig perquè és la seva forma d'expressar-te carinyo. Llavors te'n dones compte que t'han enganyat, en el fons sí que t'aprecien. O sigui, et podran dir de tot o pensar tot el que tu

vulguis però en el fons t'aprecien, i això llavors és el que et fa que estiguis satisfet, no?

Ja.

Perquè llavors sí que són els típics nanos que et diuen "grrr, grrr", però si no els hi dius res, "profe, no me has dicho nada", però no havíem quedat que... vol dir que en el fons et demanen continuament que entris a ells, són nanos que els hi falta molt de carinyo. Llavors, quan els hi toques el cul als nens... a les nenes no perquè... i els hi dius quatre coses, vull dir... de seguida es posen contents. A les nenes no pots ni acostar-te, perquè els hi fas així, "profe, no me toques." Vull dir que a vegades allò... sense voler fas així, de seguida... No saps què passa? És que és trist... Estan acostumades.

A què, a que les toquin?

Estan acostumades... no, a que segurament quan les toquen és per agredir-les, m'explico? Llavors, quan tu fas així... no, potser no et diuen res si et coneixen molt, però no... cap broma que potser en una altra escola a una nena... bé, potser a quart, no?, perquè són més grans, potser a primer encara són molt nenes... I una broma que potser els hi faries com si fos la teva filla, per exemple amb aquests no pots. Però és perquè estan en prevenció, no per tu, per l'aprenentatge que porten. Mira, hi ha nanos que fas així i encara a vegades fan així, i dius "hòstia, però si aquí no aixequem...", vaja, no hem aixecat mai la mà perquè és que Déu nos en guardi! I veus que és que és un problema... O sigui, per ells un contacte físic és prohibit, és una cosa que no... el contacte físic suposo que per ells és o agressió o carinyo, però molt, molt íntim, i llavors clar... tampoc som nòvios, miri... no hi ha terme mig. Clar, una miqueta de fer-te així a la galta no perquè clar, "ESO me lo hace mi novio, o mi madre, o me pegan dos ostias", però el professor per exemple no, i llavors amb això anem amb molt de compte. Però per un altre cantó vull dir... et busquen. Per exemple, sempre et busquen, allò... "he, profe...", vull dir... o sigui, com t'ho explicaria... són com els gats que se t'acosten i et van rasant, tu no et moguis, però elles et van rasant, et van buscant. I és clar, això en el fons t'agrada perquè veus que bé, que val la pena el que fas. Perquè clar, si realment només miressis el que és l'evidència... diries "però nosaltres què fem aquí?, potser que marxem a un institut més gran i passem de tot", m'entens?, l'aparença és freda, però no, en el fons és maco.

Quants anys fa, Joan, que estàs tu a aquesta escola?

Jo aquí en porto ja sis o set.

I la mitjana així d'antiguitat de la plantilla és elevada o hi ha molta rotació?

No, el problema és que nosaltres volem que no sigui elevada i que no hi hagi rotació, vull dir que... que la gent estigui... perquè estem tots en comissió de serveis, per tant estem...

Tots?

Tots. En teoria hi estem per gust, però clar, què passa? Que si un se'n va hem de buscar a algú, i si no trobem a algú ens ve a la força. Llavors clar, ens ha passat que ens ha vingut gent perquè els hi ha tocat, no perquè ho hagin demanat. El que passa que això sí, tots els que vénen es volen quedar, tots, tots, tots.

Sí?

Home, aviam... també... al marge de tot el que t'estic explicant, també vivim bé en el sentit que no vius unes tensions molt grosses, perquè aquí vius relaxat.

És petit, el grup...?

Som petits, som pocs, també entra el...claustre fa pinya, i avui en dia fem una paella aquí baix, vull dir... tenim bona relació, amb els nanos hi tenim bona relació, llavors clar, què passa? Que anem cremats quan s'acaba un trimestre, quan m'he barallat amb fulano... però són coses puntuals, en general doncs no es viu malament, a més a més la gent plega a les tres, amb el qual es desconnecten de l'escola. Tampoc es viu tan malament, m'entens o no?, llavors no és allò de dir "oh, és que aquesta feina és horrible", no és veritat, jo per exemple m'ho passo molt bé. Encara que a estones maleeixi a tothom, però vull dir jo m'ho passo molt bé, vinc a gust, m'entens?, llavors la gent també. Llavors tothom vol repetir, això és cert. El que passa que és que tothom no pot repetir perquè una cosa està clara, aquí tothom no serveix, i no perquè hagi de ser especial o... no, però has de... aviam, has d'estar molt obert amb els... Clar, aquí hi ha un problema, la mentalitat d'un que acaba unes oposicions és que ve aquí a donar matemàtiques, i després suspèn zero i t'aproven deu, i vull dir la cosa... no, aquí no es pot funcionar així, hi ha moltes altres coses abans de les matemàtiques. I a més s'ha d'ensenyar molt el que són procediments de treballar, estar, pensar, parlar... i després, les matemàtiques, passant a l'últim i quan vénen les matemàtiques, després... bé, "per què has tret un deu? Perquè has copiat has tret un deu, perquè has tret un zero...", vull dir clar, aquí fem un treball més de camp, m'entens?, allò bitxo per bitxo. Clar, no fem allò de dir "he suspendido, pues..."

Llavors clar, jo estic acostumat... jo col·leccionava insectes, i vull dir... estic acostumat a agafar-los un cada un i dir "aviam aquest com té l'ala avui?", allò... un per un. I clar, cada nano és un cas, i llavors aquí aquesta feina, diguem-ne, dóna resultats. La feina global no, aquí no pots entrar i dir "el que se mueva lo mato" perquè et diuen "ah, ¿sí?, pues ahora nos movemos." Vull dir sempre has d'entrar pensant en que el que esperen que facis és el més probable que facis, i l'has cagat, per tant sempre has de buscar allò que no esperen que facis, i és una mica...complicat. Llavors has de tenir ganes de... també ganes d'estar amb ells, de passar hores, allò a vegades, i dir "mare de Déu!" Si tu tens ganes d'ampliar els teus coneixements i de fer "virguerías"... no, m'entens?

Ja.

Perquè ja has d'estar molt acostumat a seure't i dir "bé, això és un inútil, no serveix per a res, és un parat i un subnormal", ara "el convertiré", perquè això és el que pensen ells, eh?, quan entren... pensen tot això. Llavors el convertirem que es pensi que és persona i

a final de curs es pensarà que és un nen normal que pot estudiar, el qual no vol dir que estudiï, i que si vol pot fer més coses, i que a més pot parlar. I aquesta és la feina, convertir-los en persones. No, més ben dit, fer-los-hi creure que són persones, perquè és que ells tenen la mentalitat que no... fer-los valorar a ells mateixos, l'autoestima. Aquesta és la gran feina, a la que aconseguim que la autoestima pugui tot puja, després els resultats acompanyen. Nosaltres ho veiem de seguida en un nano quan hem treballat molt, hem tingut problemes, i hem aconseguit, per exemple, que canviï ell; automàticament comença a aprovar, té bona relació amb tothom, no es baralla amb ningú... ja el deixem sol, en canvi quan no superem aquest punt aquest nano evidentment no funciona "suspend música" clar, el primer que diem "cony i què volies?", clar, que toqui el piano? que això, això, això i això. Home, però no aprèn música? doncs deixa la música i ensenya-li a pensar... o fes-li reflexionar què coi passa amb la música, parla amb ell, m'entens o no? Vull dir sempre hem de treballar una mica... sigui, hem de servir de psicòlegs i mames, fem de mames i de papes. I clar, això que passa? Doncs que hi ha gent que... doncs bé, li costa. Tenim la gran sort... i això ho hem d'agrair al fet de ser un CAEP, que nosaltres tenim una plantilla i la modifiquem... bé, dins d'uns límits, és clar, perquè sinó... però vull dir que la podem modificar sempre que ens calgui. Per exemple, si una persona creiem que no és adequada la podem treure, i si busquem una persona que creiem que és adequada la podem posar, és a dir...

Si?, la podeu cridar?

Sí, això ho podem fer, ho fem. De dir "aquella persona que està..." Ho fem, i això és la gran... diguem-ne, això és la gran ajuda que tenim. Si no poguéssim fer això segurament això seria un desastre, i en canvi estem molt contents de com funcionem perquè podem fer això, ens podem acomodar al que tenim. I quan algú no xuta doncs podem canviar, clar, això va molt bé. Encara que és molt difícil perquè clar, dir que aquesta persona no val com pots comprendre és molt dur, no? El que passa és que tenim molt clar que... aviam, quan una persona no val, no val per aquest tipus de feina i de centre... No vol dir que no valgui per una altra cosa, o per altres centres, o... altres qualitats. En altres centres pot anar-hi perfectament, no?

Que anava a dir-te... una altra qüestió, em podries donar algun exemple de com resoleu el tema de l'atenció a la diversitat? A part del que ja m'has comentat, que era el tema dels grups?

El noranta per cent ja te l'he dit. Vull dir, pràcticament... clar, el tutor...quan detectem que un nano, per exemple, no segueix una àrea, clar, el primer que fa el professor és adaptar l'àrea a ell, llavors això vol dir feines diferents, clar, nosaltres... Cada professor d'àrea té a l'aula una sèrie de nanos que fan una feina, però sempre té feines paral·leles pels nanos que no segueixen.

Perquè això de treballar per racons, que a primària es fa bastant, a secundària es fa també o no?

Ho vam fer l'any passat, vam fer-ho com a experiència. Saps què passa? Que són massa grans, i llavors vull dir... Home, a primer encara, però a segon o tercer et diran "profe, ¿ésto qué es?" No. Els nanos el que voldrien és fer el mateix que fan tots, el que passa que

amb un nivell d'exigència menor, i això és el que intentem fer, m'entens? Llavors tothom treballa els mateixos temes però a nivell d'exigència i per tant d'avaluació i de valoració és menor. Bé, perdó, és menor el d'avaluació, el de valoració no és menor; és a dir, el que s'esforça treballant bé traurà un deu, i el que s'esforça treballant paral·lelament també si s'esforça traurà un deu, però respecte al que ha treballat, que no és un deu comparable amb l'altre, m'entens?

Ja, ja, sí, sí.

Per això nosaltres intentem sempre desvirtuar...bé, desvirtuar... no és la paraula, intentem relativitzar molt la nota i dir "però aquest s'esforça?" Perquè nosaltres tenim molt clara una cosa, el que s'esforça val, i el que val aprova. I el que no s'esforça és un gandul i un drogo i no aprovarà mai, encara que sigui un geni. I com que partim d'aquesta premissa, que la tenim molt clara, sempre preguntem el mateix "aquest s'esforça o no?", independentment dels resultats. I si realment fa un esforç, això és el primer que valorem, i a partir d'aquí és quan avaluem. Clar, aquí els hi demanem als nanos al principi sempre el mateix: valoració, esforç, "tu esforça't i et valorarem, però esforça't, supera't. Si no et superes seràs un penco, llavors."

Ja.

M'entens? Però això és molt difícil, eh?, vull dir... és molt fàcil dir-ho però això vol dir passar-se hores. Per exemple, per nosaltres avaluar és el més complicat que tenim per les hores que hi passem, perquè ho valorem tot en un nano, si pixa de cantó, si pixa... tot, tot, tot, és allò de... tots els detalls... tot, tot, tot, que potser a vegades ens passem, però creiem que hem de fer-ho.

Ja. Perquè jo em faci una idea, em podries... més que comentar, si teniu informació potser per escrit dels crèdits variables i de síntesi i tot això. Ja que això a cada institut varia de fet, no?

Sí, nosaltres... mira, nosaltres normalment el que fem és oferir als nanos una sèrie de crèdits variables, els deixem escollir, però després a través del tutor...els orientem. Normalment el que fem és uns de reforç pels que han de reforçar, i altres d'ampliació, el que passa que els d'ampliació són perillosos perquè a vegades perden el món de vista, no? Perquè aquests nanos tenen uns nivells molt bàsics.

Què vol dir bàsics?

Baixos. Llavors si decidim per exemple doncs la literatura per dir algo "literatura anglesa del segle XVI", és clar, seria una bestiesa. Llavors clar, quan busquem ampliació és difícil, perquè pràcticament el que fem llavors què és? Quasi la mateixa àrea ampliada, llavors els nanos ho veuen, "profe, para hacer lo mismo...", m'entens? És que per a ells és el mateix. I els de reforç el mateix, "para hacer lo mismo..." Llavors nosaltres ara estem canviant els criteris per fer els crèdits de síntesi... ai, perdó...d'ampliació i de reforç. Llavors el que farem serà... de cara a l'any que ve, ho estem planificant de nou, fer més aviat menys crèdits variables en el sentit de disfressar-los, eh?, sobretot de

reforç, que és l'important, i llavors això va a part, diguem-ne per escollir, amb crèdits més de... com t'ho diria, de... d'entreteniment, que no sense valor pedagògic, perquè per exemple, un crèdit que disfruten molt, "Idees de tecnologia", que és el que doncs jo, té molt valor... per exemple és el de fotografia, però clar, per a ells fer-se amb una capsa de sabates una màquina de fer fotos... s'ho passen teta. Però clar, aquest és un crèdit diguem-ne destinat a l'èxit, doncs això és el tipus de crèdits que busquem, no?, que els crèdits variables siguin per ells un sortir del..., de crèdit variable el que fem sempre és "El barri", després "La ciutat"... O sigui, ho fem per parts, el primer el barri, però quan dic el barri vull dir els carrers d'aquí, eh?, el barri. Després un segon terme seria la ciutat per barris, i després ja anem pujant, no? Però diguem-ne un primer crèdit sempre és aquest.

I això que teniu a baix d'Europolis, posa?

Ah, sí. Bé, perquè els d'un grup d'aquests reduïts de nanos més complicats van dedicar una jornada a vendre i comprar productes en euros, i es venien... o sigui, s'havien de canviar la moneda en euros, llavors feien els càlculs, contaven euros i anaven a comprar, van fer unes botigues... bé, així amb mig pla de conya, però van acabar tots contant amb euros. Que és el que et deia dels variables, no?, per exemple aquest any en volem introduir un que és construir un instrument de música, perquè s'ho passaran bé construint-lo. Clar, per ells això no té res a veure amb la música, però clar, és mentida, és com el que et deia de fotografia, per ells no té res a veure amb la tecnologia, i en canvi té molt a veure i té molt contingut. Però clar, són continguts que els nanos no en són conscients, i hem descobert que quan els nanos aprenen sense adonar-se'n, no veuen el contingut, és quan realment les coses... "piquen", en canvi, quan tenen massa clar què és el que han d'aprendre és quan l'hem pifiat, m'entens? Llavors aquests crèdits que introdueixen coneixements i procediments sense que quasi ni te n'adonis són els que van millor, llavors volem introduir aquest tipus de crèdits, per exemple en volem fer un... perquè aquests nanos tenen molts problemes de psicomotricitat, expressió...

Si?

Home, aquests nanos sempre estan així, "qué pasa". Estan rígids...haurien d'anar a l'Institut del Teatre, aviam si es desmadren i aprenen a moure's, perquè no saben expressar-se, "¿que estás contento?", "mucho, me muero de risa", i estan així, vull dir...llavors aquest que et deia que volem fer és de teatre, per exemple per desinhibir-los. Clar, per ells evidentment serà una conya fer teatre i en canvi per nosaltres serà una gran avantatge, perquè els ensenyarem a parlar, a parlar en veu alta, o a cridar, a parlar en veu baixa, a expressar-se, a moure's i expressar amb el cos les coses, m'entens?

I aquest tipus de crèdits requereixen molts recursos econòmics?

Per nosaltres els recursos econòmics són una cosa que és important, però per nosaltres hi ha un recurs més important, que és el recurs professional, si fa falta gent. Segurament... els professors ja veurem com ho muntem.

Perquè oferiu vosaltres el crèdit d'aquí?

Sí, sí, nosaltres ens ho fem tot, aquí aprenem de tot, aquí aprens "hasta calceta", que diuen. Jo no sabia, per exemple, cosir, i ... em vaig trobar amb teixits i vaig dir "hòstia, els hi haig de fer... aprendre una màquina de filar i tal i no sé cosir!", i ja em veus allà... "profe, no le sale bién", "calla...", "mi madre lo hace mejor que usted", "calla o et suspenc..." Clar, aprens, aprens així. Però vull dir... és divertit, perquè llavors a ells els hi agrada, quan veuen que un professor la caça els hi encanta "profe, que mal lo haces", i riuen...i penses "bé, està content", bé, els hi encanta, els hi encanta. Realment són un show.

(...)

Bé, i el que et deia, a vegades fas deliberadament fas coses així i penses "però com pot ser que no se'n donin compte?", són feliços, i penses bé...

Teniu alguna experiència col·lectiva de formació contínua, de formació permanent?

Sí, ara ens ve una noia que vam demanar l'any passat perquè estem intentant el·laborar el projecte curricular de centre, i ja pots comprendre en un centre com aquest el projecte curricular de centre... tela marinera. Llavors tenim una persona que ens ve els dilluns a la tarda i sí, sí, estem treballant i força bé, molt bé, i aquest any que ve continuarem. Perquè clar, a nosaltres com és lògic el dia a dia se'ns menja, llavors... Aquesta persona ve de l'ICE. Llavors aquesta persona diu "aviam, els deures, qui no ha fet els deures?"... L'experiència ha estat molt bé i l'any que ve vindrà. Saps què passa? Que nosaltres no necessitem ningú que ens expliqui com fer el projecte perquè ja sabem el que hem de posar, perquè per sort o per desgràcia sabem perfectament la realitat. El problema és que necessitem algú que ens digui "tu, s'ha d'escriure així, s'ha de fer així...", m'entens?, Nosaltres tenim tantes coses que quan ens posem a parlar també parlem dels nanos i no... Però és clar, agafa i diu "tu, tu i tu a fer això, tu això...", llavors t'obliga a una regularitat, i això és el que ens va bé. M'entens?, ens centra en els temes. I així estem.

Trebal·leu més per àrees, per cicles, per àrees i per cicles...?

No, trebal·lem més que res per cicles.

Per cicles?

Sí.

Teniu algun projecte transversal?

Bé, sempre en tenim, el que passa que és molt complicat. A nivell de tutoria intentem posar-nos sempre, el que passa és que nosaltres tenim com a condició, i més ara que estem renovant la programació, d'introduir sempre a les àrees temes transversals.

Sí?

Sí, però clar...temes transversals com pot ser la salut o pot ser... què et diré jo... la convivència, per exemple, temes d'aquests, intentem sempre que dintre de les àrees que estiguin posats, però bàsicament on ho treballem més és a... tutoria, i en uns crèdits que fem sobre... com es diu això?, sobre... no em surt el nom... sobre no sé, com es diu això?, no sé què social, no em surt el nom.

Habilitats socials?

Això, sobre habilitats socials, ara estem fent un crèdit... És que l'any passat ens van fer un curset molt interessant sobre les habilitats socials, i tal com el vam agafar el vam aplicar, perquè francament, aquí no sé si fem...

Ho va fer gairebé tots?

Ho vàrem fer pels grans, pels grans, i els estem aplicant ara.

El curset qui el va fer, vosaltres?

Ah... mig claustre. No, no, vam anar, perquè van fer les xerrades... van fer el curset des d'Ensenyament, i pràcticament hi vam anar mig claustre, i l'estem aplicant aquest any amb els grans i ens agrada molt.

Sí?

Perquè aquests nanos necessiten que se'ls hi treballi molt això, perquè quan tinguin això solucionat l'altre vindrà sol.

Ja.

Perquè clar, que fem per exemple, ciències, i davant queden tants problemes que és que les ciències no es veuen. Clar, si anem traient problemes al final es veuran i les aprendran.

Pots explicar-me amb cinc cèntims com definis la funció tutorial, en què consisteix?

Ja, mira, la funció tutorial... en principi cada grup té un tutor, el que passa és que tots els professors fem de tutor, vull dir, tots els professors estem al tanto de les tutories, de tot el que passa, de tot el tutor sempre informe en els claustres de tot el que passa... per tant, com que a més a més som pocs, vull dir no hi ha cap problema, cap professor mai s'agafa en "out side", sap que hi ha hagut un incident i que a tutoria s'ha parlat això, el qual és una avantatge. I a més a més els professors també podem fer una mica de tutor, és a dir, sempre aquesta vessant d'intermediari planer i d'orientador. Clar, el tutor evidentment té unes hores dedicades i el tutor és, diguem-ne, la peça central, perquè el tutor és el papa.

El tutor què fa, es troba amb el grup-classe...?

El tutor es troba amb el grup-classe, amb el grup - classe, i a més a més es troba individualment amb cada un dels seus alumnes, i cada

trimestre té un mínim número d'entrevistes. És a dir, el tutor està obligat a veure's com a mínim un cop per trimestre i alumne a soles, i a part d'això cada dilluns té la tutoria. Que són simultànies, el dilluns a primera hora totes les tutories són simultànies.

Totes?

O sigui, cada curs té el seu tutor. Sí, sí. A vegades com han actuat quan ningú demana la feina, per exemple potser parlar del viatge de fi de curs, s'ajunten tutories a vegades, eh? I el tutor té un programa d'acció tutorial molt preparat, molt elaborat; perquè clar, a la tutoria es treballen tots aquells temes que a vegades a classe aparentment no hi ha motiu per treballar, o no hi ha el forat, sobre... temes sobre empatia, sobre sociabilitat... i en fi..., problemes, etc., etc. La feina de tutor és la més peluda, el tutor sempre fa d'intermediari dins del centre, i els nanos saben que el seu tutor és el que... amb el que han de parlar quan tenen un problema. Però això no vol dir que els altres professors no hi puguin parlar, perquè l'avantatge és que els professors saben tots els problemes, aquí l'avantatge és que el tutor quan pren decisions ho fa saber sempre als professors, i quan un professor entra a una classe...sap quines decisions s'han pres. A nivell personal o a nivell de grup. I clar, n'està ben assabentat.

El tutor què sol ser, tutor de curs, o és tutor de cicle...?

Normalment tutor de cicle, és a dir, el tutor dels de tercer i quan passen a quart també serà el seu tutor, fa els dos anys. I al primer cicle igual. Sí, perquè clar, volem que el professor... ai, el tutor, a més a més els conegui molt bé. Clar, com que aquí som pocs l'avantatge és que els coneixes ràpid, però així i tot... clar, aquests nanos demanen molta atenció, llavors vull dir... tot és poc.

Ja. Molt bé, Joan, una cosa per acabar. Ara sí que acabem, eh? Amb necessitats educatives especials dictaminades teniu nanos?

Necessitats educatives... sí, em sembla que en tenim un parell.

Un parell?

En tenim un parell, i de risc social en teníem un però ja no hi és. I ara nens dictaminats d'alt risc social em sembla que no en tenim cap.

I no dictaminats susceptibles d'haver estat dictaminats?

És que saps què passa? Que això és tant pelut... a vegades quan... clar, el que ve de fora i veu un nano d'aquests els hi diu "que...", aquest demà està a la presó, ja. I clar, nosaltres quan els mirem, com que els vivim... i home, no tant, no n'hi ha per tant, vull dir clar, som més... no sé si és bo o dolent, potser és la paraula... som més benèvolos i mirem les coses d'una manera més... m'entens? Perquè tenim, a més a més, més coneixement de la celebritat. I potser trobem que bé, que no és tant greu, no?, és quasi normal, a vegades, certes coses que passen. Però sí, suposo que un parell més es podrien algun dia dictaminar, però no ho tenim tant clar. Saps que passa? Que nosaltres a més a més amb els nanos, com

que són com són, tenim un problema, i és que aquí a vegades se'ns porten d'una manera que no és la mateixa que la de fora, i això hi fa molt. A vegades hi ha nanos que diu "uí, aquest...", i en canvi aquí doncs veus que no. I això a vegades ho dificulta, no?, no som... com es diu... ecuanims, però, no podem ser-ho, però tampoc volem ser-ho. Perquè si fóssim ecuanims seria molt avorrit, i així doncs mira, treballem amb el nano i així ens va. A vegades quan estem sols en diem de tot, sols, si ens sentissin les mares el que diem dels nens!!! Els hi diem de tot, però sols, nosaltres, però ens quedem descansats, llavors quan anem a classe... això ens passa als tutors. Quan ve un nou sempre li diem "mira, quan no puguis més i estiguis a punt de matar algun alumne vine a l'aula, a la sala de professors, digues de tot, maleeix-los, insulta'ls, trepitja'ls, i fes el que vulguis, escup-los... i llavors, quan acabis, ves te'n una altra vegada a classe, veuràs com estaràs nou", i realment funciona, eh?, vénen, els hi diuen de tot, i quan puguen a classe apa... ja els suporta un més.

Bé, res més, només si vols comentar-me breument com tens la graella, i si la puc recollir ara o vols que la reculli en un altre moment, o...

Ah, sí... Bé, aquí s'havia de posar alguna cosa? No, oi?

Teniu... no teniu vosaltres ni cicles formatius ni cicles superiors ni batxillerat...

No, no és per això. Bé, aquí només... aviam, em faltava ... això, només em faltava posar-te el recuperat, espera, recuperades, aviam...

Vols que t'ho deixi i t'ho fas tranquil·lament?

Si no et fa res... m'ho pots passar a buscar un altre dia...?

Sí, o fins i tot... què et sembla si m'ho envies per fax.

Ah, sí, cap problema

Molt be, doncs moltes gràcies per la teva col·laboració.

IES 7

(Presento l'estudi i li comento el tipus d'informació que li voldria demanar)

En primer lloc es tractaria que m'expliquessis com definiu l'absentisme i com feu per detectar les faltes d'assistència?

Bé, a veure, Això és una cosa que jo ara dic el que em sembla però no representa tampoc el que el centre té assumit i parlat i discutit del problema de l'absentisme. A veure, la primera cosa que s'ha de dir és que un antic centre de BUP que passa a IES doncs té una dinàmica, un funcionament i uns hàbits que porten bàsicament el tipus de professorat que hi ha, que no ha canviat gaire sinó que és bàsicament el mateix, excepte incorporacions de mestres o gent que hagi pogut venir, i teniem, com si diguéssim, el tema de l'absentisme com a un tema menor. És a dir, a BUP, excepte a primer o segon de BUP, el tema de l'absentisme no era un tema general, ni un tema prioritari ni un tema que preocupava. Sempre el problema de l'absentisme estava focalitzat en uns casos molt concrets i el control, el sistema d'avaluació d'aquesta situació es portava a través de les tutories: tutoria i família. És a dir, el diàleg normal entre tutoria i família, control de faltes a través d'uns impresos que es passaven al tutor, cada professor a la seva classe apuntava la gent que faltava, i quan hi havia un número determinat de faltes sense justificar o sense notificació de la família es trucava a la família. I aquest era el sistema habitual fins que va començar l'ESO. Amb l'ESO canvien les circumstàncies perquè canvia l'edat dels alumnes i les exigències. I a veure... hem establert una sèrie de mecanismes que a vegades anem canviant perquè no funcionen, a vegades és difícil coordinar l'acció dels diferents agents que intervenen en el control de l'assistència dels alumnes, però en principi hi ha una sèrie de coses que sí que van bé, i és el que més o menys estem aplicant. Hi ha el que se'n diu fulls roses, que són el control d'assistència de primera i segona hora del matí, i això està establert de la següent manera: els professors que a primer i segon d'ESO sobretot detecten que falta algun alumne, ho apunten en aquest full, aquest full es passa directament a secretaria, i el personal de secretaria truca a la família, quan falta un alumne. Vull dir... això és el sistema normal ordinari de controlar la manca d'assistència d'un alumne un dia puntual. La persona que truca la família i que si no hi troba ningú envia una nota, ho comunica a prefectura i queda registrat en una carpeta on hi ha el control d'assistència dels alumnes d'ESO, i si no hi ha hagut resposta a la absència d'aquest alumne, doncs el tutor el que ha de fer és intentar trucar a la família a una altra hora o bé enviar una nota escrita per correu, un certificat, etc. I es comunica això. Bé, això seria una mica la situació del control de l'assistència més o menys normal.

I això es fa quan hi ha alguna falta d'assistència?

Quan hi ha una falta d'assistència i sempre a primer i segon d'ESO. Abans es feia a primer, segon i tercer, i ara es considera que tercer és una altra situació. I es fa aquest sistema, aquest mecanisme. A veure, normalment això funciona, i funciona en el 90%. Hi ha una sèrie de casos en els que això no funciona, que són els casos que coincideixen amb absentismes més crònics, o en situacions socials més difícils de controlar. Per exemple, quan a casa no hi ha ningú, quan es tracta d'una família

des estructurada, quan són nanos que viuen bastant al carrer... Aleshores aquí hi entra un altre sistema diríem de col·laboració o d'instància, que és bàsicament l'educadora social de barri, que aquest any... Bé, ja l'any passat, però sobretot a partir d'aquest any, s'ha més o menys institucionalitzat un sistema de contacte mensual, excepte quan hi ha un cas greu, doncs es truca i es fa una entrevista. Bé, es fa la trobada que s'exigeix. En aquest moment tenim l'educadora de La Mina i

l'educadora del Besòs, les dues, amb les quals tenim un contacte mensual en el que es fa un repàs de la situació de les persones que elles tenen més o menys... Bé, que tenen un tipus d'assistència per les situacions familiars, econòmiques, socials i etc. Concretes. Aquest és el sistema que més o menys... l'única ajuda que podem tenir, perquè quan nosaltres no arribem a una família perquè no hi ha telèfon, perquè no hi ha ningú que respongui, doncs bé, la responsabilitat arriba fins on pots arribar tu. És a dir, quan no pots fer res més que... en aquest cas podries trucar a la policia urbana i dir "doncs miri, a aquella casa hi ha un nen que hauria de venir a classe i no ve", i si hem trucat alguna vegada tampoc responen, la policia urbana no té gent per fer aquesta feina. El màxim que fa la policia urbana, que ho ha fet en alguns casos, és trobar nanos pel carrer i ens els envia si són nostres, però una altra cosa ja no. A veure, això també té les seves mancances i les seves falles, hi ha fins i tot situacions en les que les educadores socials tampoc poden respondre perquè no troben la família o perquè els nanos se'ls escapen. Hem tingut nanos que han tingut problemes amb la justícia, que algun ha tingut un DAM, i hi ha situacions en les que tampoc, encara que hi hagi gent de Justícia o gent de Benestar Social, o assistenta social, que tampoc poden solucionar del tot el problema, perquè són situacions que...ells també tenen uns mitjans, i arriben fins on arriben. Per exemple, jo sé que una educadora social controla un nano... estic parlant d'un cas de primer que és un absentista crònic, un història familiar molt desgraciada, que viu amb l'àvia i que el seu pare i la seva mare estan separats, problemes de drogues, ell ha tingut alguns problemes amb la justícia... doncs aquest nano tenia amb ella una hora setmanal de control de la feina que feia a classe, etc. Doncs bé, algunes setmanes no apareixia i tampoc el trobava. I llavors què? Si l'assistent social no arriba a on nosaltres no podem arribar, doncs són casos que s'escapen.

Aquest control que feu de primera i segona hora del matí el fa tothom o...?

El té tothom, tampoc es pot dir que... Bé, jo no et puc assegurar que ho faci tothom, potser hi ha un professor que potser no ho fa, eh? Això és un acord de claustre, que s'ha de fer, i en general es fa bastant. No es fa al 100%, perquè això seria faltar a la realitat, vull dir... això és evident. Però nosaltres podem comprovar, amb aquests fulls roses, mira com aquest, no? que aquest sistema és un sistema que funciona generalment, és a dir... Aquí tens vint-i-un del cinc, primer d'ESO, falten de les 8:15 a les 9:10, que és la primera hora, aquests alumnes. No hi ha justificació, però per exemple, en aquest cas de primer A doncs aquí s'ha adormit, és a dir hi ha hagut una trucada, i la Neus de secretaria ha trucat: als altres no hi ha telèfon o no hi ha justificació. És a dir, això és un sistema que està més o menys automatitzat, però és clar, o bé, si no es fa aquest full no sabem els absentistes, o en tot cas es pot saber més tard, si algun professor diu "aquest noi no ha vingut a tercera o quarta hora." I a vegades... és a dir, aquest sistema està bé en els casos en els que es troba la família, perquè si un dia un nano no ve i no és perquè s'ha adormit

sinó perquè se n'ha anat pel carrer i la família no ho sap, en principi això té una repercussió positiva.

I a tercer i quart es fa un altre sistema?

A tercer no es truca a la família però es porta el control de la falta d'assistència. Es considera que el tercer d'ESO és com el primer de BUP antic i que hi ha d'haver un control més personal: es parla amb el nano i bé, si el nano no respon doncs també es truca a la família. És a dir, el tutor en principi amb els casos a partir de tercer d'ESO el que s'intenta fer és investigar a través de l'alumne el que ha passat. A vegades, la major part de les vegades la falta d'assistència és puntual, no és crònica, és fer una campana, o jo què sé... hi ha un examen i no hi va, o el que sigui, no? I els casos ja més greus, aquests casos s'han de resoldre amb la família, si és que es pot, i sinó a vegades fins i tot amb l'alumne perquè són casos d'alumnes que pensen més enfora que no endins, i se'ls ha de buscar una sortida, una derivació professional, ocupacional, etc. Perquè ja a tercer d'ESO tenim alumnes que tenen setze o disset anys.

Ah sí?

Sí. Gent que ha repetit... I aleshores ja és una situació diferent. L'absentisme està molt lligat al desinterès, a opcions diferents que fa la persona que s'ha de buscar una sortida una mica al fracàs dels seus estudis. En aquests casos hi entra un altre element diríem de l'equip docent del centre, que és una persona que es dedica a l'orientació professional que està més o menys informada... Bé, tots estem informats, perquè ens hem preocupat de les possibilitats dels Plans de Garantia Social, d'altres possibilitats fins i tot d'altres centres, a vegades amb algun alumne el que hem fet és derivar-lo en un altre centre, un centre que... diríem que tingués unes possibilitats de... d'orientació més professional. Per exemple, centres que tinguessin cicles formatius i que els poguessin orientar cap a un tipus d'estudi més manual, més pràctic, més funcional. Perquè és clar, l'ESO en realitat és una mica un BUP descafeïnat, però no varia gaire l'enfocament, no ha canviat gaire la concepció, i hi ha nanos que aquest sistema no els hi va.

Ara em fas pensar, teniu relació amb l'altre IES que sí que té una FP?

Sí. Home, som veïns, tenim relació. L'altre IES és el que abans era l'FP, és a dir... aquest centre te FP. Aquest centre va néixer allà, és a dir al matí es feia BUP i a la tarda es feia FP, i era el mateix centre. Després al cap d'un temps es va crear aquest nou centre, i tenim relació... no molt bona, perquè l'altre centre s'ha convertit una mica en el lloc on va la gent pitjor del barri. Al barri hi ha com una selecció natural que fa la gent. Aquí ve la gent que vol una educació una més orientada cap a..., amb més prestigi, i allà hi va una mica la gent més tirada. En realitat també ha tingut molts problemes, i a més a més ara està molt malament perquè aquest any, amb vuit pre inscripcions, han anul·lat el primer d'ESO, així com ho sents, i aleshores al barri ens quedem amb un sol centre.

Per a tota l'ESO?

Per a tota l'ESO, o sigui... I a més a més nosaltres demanàvem quatre línies i només en tenim tres, allà en tenien tres, l'any passat en tenien una i ara no en tenen cap. I bé... també això va lligat a que els centres privats del barri, que han fet grans infraestructures,

doncs bé, han "xupat" una mica la part de població que estava desenganyada de l'ensenyament públic.

D'aquest full en feu algun tipus de buidat mensual?

Sí, a veure, això... La idea també és tenir un ordinador, però això tampoc ho hem pogut mirar. Hi ha un buidatge quinzenal de les faltes d'assistència. En principi cada alumne té una mena de fitxa on hi ha el currículum acadèmic i un apartat que és d'assistència i altres històries, entrevistes a la família, etc. Llavors... Això està informatitzat, per tant?

Sí, el que passa que també... és a dir, això ho feia una ajudant del cap d'estudis, que també està de baixa, i està a mitges. Està començat, no està acabat, però la idea és això, d'informatitzar-ho tot. Hi ha alguns alumnes, que són els que porten més atenció en aquestes atencions potser sí que ho tenim al dia, ho hauria de mirar, no ho he mirat. Però la idea és això, tenir una mena de base de dades de cada alumne: historial acadèmic, conductual, de relació amb la família, etc.

A part del tutor, la direcció hi intervé, d'alguna manera, en el tema de l'absentisme?

Amb el tema de l'absentisme en concret no.

És el tutor o tutora?

És tutor o tutora, és coordinació diríem pedagògica, o coordinació d'ESO. Perquè és clar, les... a la reunió aquesta amb les educadores de carrer o socials en principi les fem les EAP's... a vegades coincideix...

És com una Comissió Social?

És com... sí, com una comissió en realitat de... És clar, no només es parla d'absentisme, també es parla una mica de com funcionen, com van des del punt de vista acadèmic, la seva integració al centre... I si és un noi problemàtic, que normalment ho són, si hi ha repercussions de fora cap endins, perquè a vegades aquests nanos estan més o menys lligats a bandes o a grups i tal. D'això ja hem tingut problemes el primer trimestre.

Sí?

Sí.

Que es porten els conflictes a dins de l'escola?

Sí. Però bé, són casos d'alumnes que hem hagut de derivar a una unitat externa perquè no se enteraven de res, estaven pel pati, robaven, agredien... Coincideix, i no és que tots els gitanos ho siguin, però eren tres nanos de la mateixa família, la família Cano de La Mina, i bé, això va portar bastant problemàtica, i per tant no era un problema només d'absentisme, sinó ja de conducta, de conflicte i tal. Pre-delictives, perquè havien amenaçat, havien robat, etc. I a més a més això, que venien allà amb un grup dient que trencarien les portes, que incendiarien... Bé, perquè a més a més tenim un pati on la gent hi salta. És a dir, que una mica tot l'entorn a vegades afavoreix que un problema d'absentisme crònic vagi lligat a altres qüestions que poden desterotar la vida del centre. Llavors amb aquestes reunions, el que

els interessa una mica és una mica... bé, els interessa a elles, a les assistentes o educadores i a nosaltres, veure una mica com va, és a dir, fer un seguiment. Nosaltres diem la nostra opinió, elles fan les intervencions que poden fer dins de les seves possibilitats, i valorem.

I per tant hi ha, això que m'estaves explicant i t'he interromput, l'EAP...?

L'EAP, jo com a coordinador pedagògic, les educadores, el coordinador d'ESO i fins i tot el director, si parlem de problemes de... conflictes, de qüestions més greus.

I fa molt que funciona aquesta comissió?

A veure, aquest any ho hem institucionalitzat mensualment, i algun mes tampoc ho hem fet perquè entre nosaltres i elles, també que a vegades tampoc no se'n recorden... Però sempre, des de que les educadores ens han enviat alumnes per matricular que ens explicaven "a veure, aquest nano, que té aquesta família, vosaltres sou un centre que acolliu molt bé i tal"... Això des de fa molts anys. És a dir, aquest centre sempre ha estat obert al barri, molt relacionat amb l'APA, amb associacions de veïns i amb els Serveis Socials del barri, perquè evidentment una de les característiques de la fundació d'aquest centre, que va ser una mica la lluita dels pares, és que tenien molt clar

Ah sí?

Si, la construcció... És a dir, la nova creació d'aquest centre va ser fruit de reivindicacions i manifestacions i tal. Llavors un dels punts del PEC, diríem de la ideologia del centre, és que sigui un centre compensatori, que intenti compensar les mancances culturals derivades de les institucions socials, i llavors sempre intentem acollir, el que passa és que ara arriba a un punt, amb l'ESO, que hi ha tanta diversitat i tanta problemàtica que tampoc ho pots acollir tot, perquè l'únic que fas és no fer la feina que hauries de fer. Llavors aquí... diríem que intervé que ens hem de, una mica...limitar...veure fins on podem arribar, i els casos que ens arriben que no podem integrar, doncs mirar de donar una sortida. I en aquest sentit aquestes educadores també fan la seva feina de... quan han portat un cas, un alumne, que ha creat tants conflictes i que no hi ha manera d'integrar-lo, doncs buscar una sortida. D'això ja fa bastants anys, que tenim una relació. No és una relació com aquest any, que cada mes ens trobarem, sinó esporàdica.

Com ha anat variant el tema de l'absentisme des de la Reforma?

Home, des de la Reforma n'hi ha més, d'absentisme. I hi ha un tipus d'absentisme diríem més difícil de donar-li resposta i de solucionar. abans l'absentisme escolar era un tema que es podia resoldre, en la major part dels casos, parlant amb la família i fent una intervenció entre els pares i l'alumne. Doncs ara ja sobrepassa les possibilitats, perquè no hi ha família o perquè l'alumne o és gran o està dins d'un context social predelictiu i associat a altres grups de gent que intervenen o que l'afecten, als quals nosaltres no hi podem arribar i sobrepassa les possibilitats. I fins i tot jo crec que ni a nivell policial, ni a nivell de justícia ni a nivell assistencial hi ha prou mitjans. I llavors nosaltres fem una mica una feina de tapar forats, és a dir de... però no és això que sembla tan collonut de la comissió

aquesta, és una mica el sistema de funcionament, però no és la solució.

Aquest augment a que és degut fonamentalment?

Home, a la diversitat més gran que hi ha, és a dir, major presència de problemàtica social que abans es quedava al carrer. És a dir, són els alumnes que abans anaven a FP, o que polulaven pel carrer...

Parlant ja de les estratègies, em pots explicar breument quines mesures teniu per acollir l'alumnat a primer d'ESO? De quin centre us vénen?

Home, vénen de diferents centres: del ceip 26, del ceip 25, de... centres de primària del voltant i alguna altra escola. És a dir, centres públics i alguns altres, algunes acadèmies o també centres privats. Bàsicament són el ceip 25, el 26 i El ceip 23. Són els tres centres que bàsicament forneixen el nostre alumnat. I llavors vénen gent jo que sé gent del Catalònia, gent d'una escola fins i tot de La Mina o de Sant Adrià, i després hi ha gent d'aquesta de població diríem flotant, que s'ha canviat de domicili, sobretot bàsicament gitans, que estaven potser pel barri i vénen a parar de La Mina, a aquí, etc. I llavors és clar, són... o gent que està a Can Tunis i vénen a viure aquí...

Però és un percentatge baix?

Si, això és un tant per cent baix.

I la població de La Mina també és menor?

Menor, però també en tenim. Home, tenim alumnes de La Mina de tota la vida.

Si?

Si, tota la vida. El que passa és que hi ha uns casos més problemàtics i altres que són més normalitzats, vull dir que això no...

I de població gitana en teniu molta?

No, molta no, però en tenim. En tenim i n'hem tingut sempre, a més, el que passa és que molt minoritari, i normalment són gent que s'ha integrat. I també ara, com que en tenim una mica més, també hi ha gent de població gitana més desestructurada. Són gent més conflictiva, més problemàtica, més difícil d'integrar, i que en general o abandonen, o el derivem a una unitat externa, o els orientem cap al món professional a través d'això, de cicles formatius i tal.

Estàvem a les mesures generals d'acollida; m'has parlat una mica del tipus d'alumnat i d'on procedeixen...

A veure, això és una cosa que també anem aprenent, perquè és clar, una realitat que tu no coneixes i que te la trobes al primer any, al segon incrementada, i al tercer, que ha estat aquest any, súper incrementada, doncs... bé, no ho preveus. Nosaltres sempre, des del primer curs d'ESO, el que fèiem era una setmana d'acollida: ensenyàvem el centre als alumnes, fer unes primeres reunions amb els de primer, explicar una mica el funcionament, i sobretot els tutors, a la classe, doncs explicar com funciona i tenir una entrevista personal per saber

una mica la situació. Partiem de l'informe de primària que teniem, però és clar, l'informe de primària tampoc no donava gaires dades. Si hi havia casos problemàtics des del punt de vista curricular, l'EAP fa uns dictàmens, i per tant ja et donen una informació, et diuen "mira, vindrà tal nano", perquè això ja ens ho fan ara, a final de curs, ara ja sabem els dictàmens que tenim a la preinscripció. Llavors... (...) No sento perquè això és com la Rambla, a aquest centre no hi ha una sala de visites i tal, vull dir que és una mica la precarietat de la que disposem.

Ja.

Doncs casos de dictàmens coincideixen... És a dir, casos d'alumnes que no han tingut un currículum normalitzat, coincideixen normalment amb factors socials, econòmics segurs, o de desestructuració familiar. I a vegades el que fem és que aquests casos, en principi, els posem en una llista a part i intentem buscar més informació. Aquest any ens hem... diríem que hem planificat l'acollida ja. Ja hem fet entrevistes amb els tutors de les escoles d'on vénen els alumnes, sobretot aquells casos que són més problemàtics. Per tant la Conxita, aquella noia que ha entrat abans, que és coordinadora de primer d'ESO ja ha parlat amb el Ceip 23, amb el 35 i amb el Ceip 26. És a dir que ja hem tingut entrevistes amb tutors dels alumnes que tindrem, i ja tenim... ha elaborat una fitxa personal molt completa: dades acadèmiques, dades socials, familiars, si han tingut algun tipus d'ajut psicològic, etc. Llavors, aquesta feina que fem al final de curs, doncs aleshores a principi de curs, al Setembre, abans de començar el curs, hi ha el que se'n diu la setmana d'acollida, que a part d'acollir tots els alumnes es fa una preparació específica per aquests alumnes. Aquests alumnes necessitaran un tipus de tractament escolar diferent, i s'ha de fer una adaptació curricular, s'ha de preparar un tipus d'entorn en el que puguin fer alguna cosa, després d'haver estudiat una mica cada cas. Fem una prova inicial que vol ser una mica una prova de nivell de llengua, matemàtiques, cultura general, etc., i una mica amb aquestes dades intentem elaborar una mica la confecció de les agrupacions i els casos que necessitaran una aula-taller, o una UAC, que vol dir un tractament a la diversitat, això que diu la Reforma.

I teniu UAC?

Tenim una UAC i mitja aquest any, l'any que ve dues, i l'any que ve muntarem una aula-taller que serà realment la UAC, UAC. I l'altre, el que farem serà... Les famoses UACS que hi ha als centres intentem fer grups més o menys ordinaris, perquè això de la UAC és molt marginador i segregador, amb adaptacions curriculars, de forma que tots els professors es vegin implicats.

O sigui que de les dues UACS que hi ha ara una és la UAC, i l'altre que serà?

De fet farem una cosa que ... al principi que era... abans dèiem barrejar-ho tot, que és la utopia de la igualtat, i que a la pràctica és la forma més clara de fer injustícia, perquè clar, no pots demanar a tothom el mateix, perquè tens gent amb capacitats i possibilitats diferents. I llavors fem dues grans Agrupacions, per no fer tampoc tant primer A que és el millor, primer B el que ve després, etc., sinó que fem dues grans agrupacions, dos grups de més o menys barreja de gent que pot seguir, més o menys "bonets", i dos grups, en el cas per exemple que n'hi ha quatre, dos grups que tenen... un té una adaptació curricular número 1 i una adaptació curricular número 2 que són

diríem gent que es pot treure el títol, però que necessita que el programa, el tipus d'ensenyament, s'adapti una mica a les seves necessitats i possibilitats. I una cosa que ja és marginació però que no és marginació, és una cosa a part, que és l'aula taller, que seria el que entenem per UAC. Una aula taller què vol dir? Que hi ha casos que no poden ser de cap manera ni adaptacions ni res, és allò de fer un programa totalment modificat, és a dir un tipus d'ensenyament... centres d'interès... Una mica com si fossin alumnes de primària, es fa un ensenyament bàsic, només bàsic, i es sap que el bo per aquesta gent és

orientar-los o preparar-los, d'alguna manera, per un examen d'accés als Cicles Formatius o PGS, perquè una altra cosa és enganyar-se a un mateix i als altres.

I quants alumnes deu haver-hi a l'aula-taller?

L'aula-taller calculem... Fem una aula-taller de primer cicle i una de segon cicle, n'hi hauria uns dotze o quinze al primer cicle i quinze, setze o divuit al segon cicle. Més o menys al voltant... entre vint i trenta.

Al barri teniu alguna Unitat d'Escolarització Externa?

Al barri n'hi ha una, que s'ha creat aquest any a La Mina, però és una cosa una mica rara, bé, és... Em sembla que va començar a funcionar a partir de Nadal, va ser una antiga Escola Taller que van crear un grup de gent, i que...

Què és, de propietat privada?

És que no ho sé exactament. Diria que és una iniciativa privada però amb suport públic, i evidentment si no tenia finançament pública no funcionava aquesta escola, perquè allà hi van gratis. Tenim això, i després les que hi ha més a prop, que n'hi ha... pel Clot em sembla que n'hi ha alguna, és que ara no ho sé. Aquí de tant en tant hi ha reunió de directors de zona, em sembla que setmanalment. El Carlos hi va, el director, i una de les demandes des de fa temps és una o dues Unitats d'Escolarització Externa pel barri, perquè hi ha necessitats que no es poden cobrir, vull dir... Nosaltres hem tingut casos que hem hagut d'enviar a alumnes al Sagrada Família, a una escola privada concertada, i va durar una setmana perquè se n'escapava, és a dir que ell amb "mongos" no hi anava. És un nano realment molt conflictius...

Amb mongos?

Amb "mongos", mongòlics. L'havien fotut allà amb nanos amb problemes molt diferents que ell, és a dir, aquest nano no tenia hàbits de treball, no sabia llegir i escriure, però no era tonto, vull dir que... A veure, és una cosa absurda, dius a la Generalitat "a veure, tinc...", o l'EAP cursa una demanda de plaça per UEE i t'envien a l'Hospitalet o al Sagrada Família, és a dir que no n'hi ha prou recursos.

Quants nanos teniu aquest any de nivell d'escolarització externa?

En tenim... A veure, em sembla que n'hi ha quatre. Tampoc sé si... Tampoc portem prou el control, perquè bé, això és com Lourdes, no? Tens un problema, intentes col·locar-lo, i en teoria hi hauria d'haver un seguiment, el centre ens hauria de trucar i dir "a veure, vindrem a fer una entrevista..." Bé,

es fa el que es pot, i suposo que funciona més o menys. De tant en tant tenim alguna notícia, però també és una feina... Que ja en tenim prou amb la que tenim, només falta que controlem si l'altre funciona. S'hauria de fer, però no hi ha mitjans.

Quan interveniu contra l'absentisme normalment és per controlar l'absentisme o perquè hi ha altres problemes afegits vinculats a l'absentisme?

No, quan intervenim sobre l'absentisme és per intentar controlar o solucionar l'absentisme. En molts casos descobrim que els problemes que no es poden solucionar d'absentisme van lligats a altres situacions, és a dir, quan tu no pots modificar l'absentisme d'un cas... Ara per exemple tenim un cas de primer, un nano que se li va morir la mare, la germana té problemes psicològics i està en tractament... aquest nano és com... I ara fa dies que no ve, hem trucat a casa seva, agafa el telèfon el nano: "se han equivocado", no sé què. Bé, no hi ha manera, i a la germana tampoc no hi ha manera de trobar-la. O sigui, aquest nen ara no ve.

I no té pare?

No té pare. Aquest nano no ve perquè com si diguéssim... bé, a part del problema que pugui tenir, i que va estar molt fotut amb la mort de la mare, un trauma, doncs ara té una mica de por perquè és clar, no segueix, es deu trobar una mica malament, i aquest nen necessitaria un ajut psicològic segur, almenys de suport, de reforçament. Clar, aquest nano...

I això se li pot oferir?

L'EAP. A vegades vénen i nosaltres diem "parla amb aquest, fes-li una entrevista, a veure què li passa", llavors fan un diagnòstic i diuen "nosaltres et recomanem que vagis al CAPIP. El CAPIP al CAPIP va i et diu al cap de dos mesos tindrà la primera visita. Vull dir que l'EAP no pot fer la feina tampoc de suport psicològic permanent, i no sé, són serveis que queden sense cobrir. Doncs aquest nano és absentista, però està associat a un problema familiar, no és només perquè no vulgui venir.

(...)

Dijous dia 3 acabarem l'entrevista, no hem tingut temps de finalitzar-la.

(...)

L'altre dia ens vam quedar... Ara venia escoltant-la per situar-me una mica, i vam estar parlant del tipus de registre, vam estar parlant una mica de com ha anat variant, em vas estar parlant de la Comissió Social que teníeu aquest últim any... Potser que em parlis una mica, per enganxar, respecte a les situacions de retorn que es puguin produir de casos d'absentisme. Quines intervencions fa el centre per acollir l'alumnat a l'aula? Si és que es fa algun tipus d'intervenció específica, sobretot de cara al que hagin pogut perdre quan no han vingut.

A veure, és que jo els casos d'absentisme... podríem dir persistent, o d'aquest que és una mica el més important... Perquè amb l'absentisme esporàdic en realitat no hi ha massa problema perquè l'alumne s'integri una altra vegada a la marxa escolar. Normalment, si falta un

dia o falta dos dies, esporàdicament, el mateix tutor s'encarrega de dir-li a veure què és el que ha perdut i com ho pot intentar recuperar, si ha de parlar amb algun company per apunts o el que sigui. Els absentistes diríem més crònics o persistents... aquests són difícils. Per exemple, casos que jo conegui que hi hagi hagut una acció... En principi no hi ha cap protocol ni està massa establert, perquè la problemàtica d'aquests absentistes va lligada a problemes conductuals o problemes familiars, que difícilment són recuperables i en tot cas l'únic que es pot fer és intentar derivarlos o bé a l'aula-taller, a la UAC.

Sí, és el que vam estar parlant.

O en els casos doncs... Sinó hi intervé... Sinó fem una acció conjunta amb l'assistenta social o educadora de barri i es busca un centre a fora. El que s'intenta és que actualment doncs mira, que aprofiti al màxim el que li queda de temps, però recuperar en molts casos, en la major part dels casos, és impossible. I aleshores són gent o que es perd o que es deriva.

I m'havies parlat que hi havia una Unitat d'Escolarització Externa a Sant Adrià...

Sí, i després hi ha... A Sant Adrià n'hi ha una, a La Mina, però després hi ha dos o tres centres que la Generalitat hi té un contracte, i aleshores si hi ha places és on els enviem. De totes maneres és una situació insuficient, no hi ha prou aules taller ni Unitats d'Escolarització Externa per la problemàtica que hi ha a tota aquesta zona i a la zona del voltant.

Al centre quin volum de nanos teniu d'aquestes característiques, que requeririen una escolarització externa?

Nosaltres uns deu o quinze per centre, i els altres al voltant.

Deu o quinze?

Deu o quinze, bé, alguns que aguanten aquí, nosaltres fem el que podem amb les UAC, però que la major part es perden. Queden desescolaritzats, o es queden de manera que ja no tornen, no hi ha manera de "repescar-los", i bé... En situació desconeguda, diguem.

A la UAC hi acolliu aquest tipus de nanos? O la UAC és més per nanos més recuperables?

La UAC en principi són nanos recuperables, el que passa és que hi ha alguns casos que tenim a la UAC que són irrecuperables perquè no hi ha places per acollir-los. Són nanos que no són conflictius, i que aleshores van fent una mica el que podríem dir aprofitar el que es pugui per fer un ensenyament generalista, bàsic, o fer activitats manipulatives d'aulataller... Però són nanos que tenen unes...uns nivells molt baixos, no han fet l'escolaritat normal, al cicle primari, o tenen problemes de capacitats molt minvades, o que tenen una problemàtica familiar que no els ajuda en res en el seu treball escolar. Aquest perfil en principi estava al carrer o anava a FP.

Per tant, el centre suposo que ha sofert un cert trasbals intern en aquest sentit?

En realitat els centres s'ho han hagut de trobar, o sigui, hem pogut col·locar alguns alumnes, però per exemple aquest any mateix vam derivar només tres casos a una UEE. Nosaltres tenim gent que no podem atendre si no tenim més recursos, si no tenim un sistema d'acolliment o de reforços diríem d'aules taller.

Aquesta UAC que teniu implica que teniu un professorat específic, amb un perfil específic?

No, tenim un professorat extra. El problema és això, que es crea una UAC i et diuen "et donem un professor més", i un professor més pot ser un professor terapeuta, una persona de primària que ha fet un curset i que coneix una mica un tipus d'ensenyament més elemental que el que es fa l'ESO, el que es feia a primària, o el que es feia a la segona etapa d'EGB, però no hi ha... És a dir, nosaltres no podem decidir quina persona volem, amb el perfil tal, sinó que ens ve donat: una persona, una persona que ha demanat una plaça aquí, i si va bé va bé, i si no doncs ens aguantem, és a dir que...

Quan temps fa que teniu la UAC?

La UAC... Bé, aquest és el segon any, el que passa és que... El primer curs... fa tres anys que va començar l'ESO, doncs la vam sol·licitar al primer curs, i l'hem tingut al segon i al tercer. Dos anys.

I els nanos han repetit a la UAC, o són nanos que entren i surten?

La teoria és que la UAC és una unitat, un recurs d'adaptació curricular: flexible, entrada i sortida, mobilitat... i tal. Però clar, com que tenim alumnes amb unes deficiències molt greus, la UAC és un lloc

que hi ve un nano que no continuarà. Algun ha pujat...I la idea és això, que la UAC sigui cada vegada menys un lloc de "pàrking" de la gent que no segueix, i el que hem de fer... Bé, el que estem fent ara i per l'any que ve és això, fer un pla d'adaptació curricular amb...una programació adaptada, unes estratègies didàctiques, un tipus de ritme d'aprenentatge més lent, i aleshores aquests nanos doncs, ... treure'ls gradualment. Però s'ha d'adaptar a nivell global, en grup. Llavors la UAC famosa que teníem la convertíem en una aulatal·ler per a casos ja molt greus, perquè sinó es barreja tot, i és qüestió que sigui un treball una mica eficaç, no?

En els casos esporàdics i en els casos crònics la vostra estratègia, la vostra intervenció, és diferent?

Home, sí. A veure, els casos esporàdics en principi, si són tant esporàdics fins i tot no hi ha ni intervenció, perquè el tutor ja ha de cridar l'atenció a l'alumne i ha de dir "mira, m'ha passat aquesta falta, què t'ha passat?" S'interessa per veure què és el que ha passat. Normalment la major part dels casos esporàdics són casos que et justifiquen, gent que et porta un paper que diu "he anat al metge", "he anat a acompanyar a la meva germana al col·legi", etc. I en els casos persistents són en els que hi ha realment una intervenció que es fa doncs de tutor i coordinador d'ESO...

Perquè bàsicament és a primer i segon d'ESO on hi ha aquests casos. A tercer també n'hi ha, però llavors com que ja són grans, amb alguns el recurs de la família a vegades ja no funciona. És a dir, el que es fa

és parlar amb la família i veure una mica què és el que passa i a veure si es pot reconduir d'alguna forma, solucionar el problema.

Parla'm dels serveis de suport extern. Em sembla recordar que havíem parlat del paper que pugui jugar la Guàrdia Urbana?

La Guàrdia Urbana... Nosaltres l'any passat havíem fet... vam fer una reunió i en teoria hi ha una Comissió de Seguretat Educativa, hi havia representants de la Guàrdia Urbana, Policia Nacional, Serveis Socials, l'institut, i no sé si els Mossos d'Esquadra. ah, i Benestar Social. Aleshores això en alguna època havia funcionat, quan hi havia alguna problemàtica, o quan nosaltres els hi demanàvem... per exemple, quan nosaltres fèiem festa demanàvem a la Guàrdia Urbana que estiguessin a fora perquè entraven nanos... Hi ha temporades que es veu que hi ha més descontrol de bandes i grups a fora, i llavors entren i tal, i llavors truquem. I hi ha temporades com ara, que fa bastant temps que no hi ha cap incidència. Aleshores, en teoria hi ha un servei de la Guàrdia Urbana... sobretot la Guàrdia Urbana i Benestar Social, i em sembla que fins i tot Justícia, que en principi estan destinats a fer una mica de vigilància de l'alumnat, però a moltes temporades llargues que no se sent parlar de la policia, si no tenim un problema greu. Aquest és el cas.

Amb l'EAP...?

Amb l'EAP tenim una relació de col·laboració i treball continuat. Setmanalment vénen dues persones de l'EAP, em sembla que aquest any era el dijous de 9:00 a 13:30. Tres setmanes al mes, em sembla, i si alguna vegada necessitàvem una altra. Bé, planifiquem el seu treball, i bàsicament és un servei d'assessorament, de col·laboració, d'ajut, solucionar problemes personals dels alumnes, derivacions, casos que necessiten tractament els mestres del centre, la qüestió de la planificació curricular, adaptacions... Dictàmens. Els dictàmens són una cosa que fan elles dels alumnes que han de venir, d'alumnes en matriculació.

També us passen els informes dels alumnes que us han de venir?

Sí, elles fan...Elles fan els informes o els dictàmens dels que ens toquen, i em sembla que també assessoren als centres de primària, suposo que sobre la forma d'intentar que als centres ens arribin els informes a temps i aquestes coses. Seria una mica la relació entre primària i secundària.

Amb Inspecció quin tipus de relació teniu?

La relació de l'inspector quan ve. Nosaltres tenim bona relació amb l'inspector, però el veiem poc. Suposo que tots els centres... Nosaltres tenim la sort que l'inspector ens ha ajudat bastant amb tota aquesta cosa de demandes de recursos, en l'organització de la UAC vam tenir el recolzament clar de l'EAP i d'Inspecció, i bé, no ens queixem de l'ajuda, però la Inspecció no és un servei permanent.

I d'educació Compensatòria?

Res, a secundària no hi ha intervenció, o almenys nosaltres no en tenim. Ens han enviat alguna enquesta, jo he rebut alguna enquesta. Tenim poques... Bé, t'ho he posat en aquell paper, són gitanos, un parell de nens del Magrib, però no hi ha problemàtiques de minories ètniques que necessitin una integració... Molts gitanos... han anat baixant, en teníem molts.

Sí?

Bé, en teníem bastants, i fins i tot hi ha un parell de professors que viuen a La Mina, una mica amb la cosa aquesta de postulat o vocacional. I sé que la cosa sobre els gitanos era un tema que tractàvem bastant acuradament: els que venien, els que havien fet tota la escolaritat, hi ha gent que havia fet tota l'escolaritat... Però això ja ho teníem apuntadíssim: gent que havia entrat a BUP, que havia fet el Batxillerat, el COU, la Universitat... Ara la gent que ve d'ètnia gitana són molt més desestructurats, és molt més difícil perquè la família tampoc respon, i els Serveis Socials tenen una limitació i també arriben fins on arriben.

En aquesta comissió que m'havies comentat que feu mensualment hi ha la participació de les educadores socials, no?

Sí.

Bé, ja em vas explicar també una mica el tipus de relació. Amb el CAPIP hi teniu relació?

Nosaltres directament no, el CAPIP en tot cas... bé, tenim relació, sabem que hi ha algun tipus de contacte, però és a través de l'EAP, que és qui fa les derivacions o... I teniu o heu tingut algun cas de DEGAI?

De què?

De Direcció General d'Assistència a Menors, de DEGAI.

Sí. Hem tingut dos nanos amb DAM. ara l'últim em sembla que fa un mes que li van treure el DAM, aquest nano ja res.

Aquest tipus de nanos tenen el DAM durant un període curt, no?

Sí, uns dos o tres mesos. Es diu llibertat vigilada, però què tenen? Doncs una hora a la setmana que es troben i fan una mica de seguiment o repàs, però crec que és insuficient, i... Va venir un DAM... Per exemple, en una reunió d'aquestes que fem amb educadores de carrer, jo he vist una noia que es diu Lourdes, la única persona del DAM que conec, i que a través d'ella ens hem relacionat amb Justícia. També hi havia... clar, la gent canvia, havíem tingut un educador de carrer que venia molt sovint, que també hi estava molt relacionat, i teníem alguns casos que estaven pendents de judici, o que havien estat condemnats, etc. Però no és una cosa diríem establerta, això és una cosa puntual que si es dona el cas doncs llavors nosaltres demanem, tenim una entrevista i un canvi de.

O sigui que sou vosaltres els que demaneu...?

Bàsicament... Ho vam demanar nosaltres, això de trobar-nos amb el DAM.

Ja. Parlem de les demandes d'aquests serveis, respecte a l'eficàcia d'aquests serveis i també de les demandes no satisfetes.

Home, hi ha una demanda que engloba no només l'absentisme sinó un plantejament general, que és que nosaltres hem integrat una altra línia. Nosaltres tenim quatre grups, però tenim tres línies oficials, i

això no ho han... Sembla que el mapa escolar és intocable. I això que van tancant línies, vull dir... van tancant centres, desapareixen línies. I nosaltres des de fa dos o tres anys, des del començament en el

que els pares van lluitar, que vam obrir el centre, que era de tres línies, ens van dir que matriculéssim tota la gent que hi hagués demanant, i vam fer quatre línies reals (tres línies oficials), i això sempre és un "handicap" que condiciona l'organització i els recursos. I això de retruc intervé en el tema de controlar i de tenir una atenció digna i suficient, de totes les necessitats. Això és la primera cosa. Evidentment, com que nosaltres hem insistit que necessitem recursos doncs ens han donat recursos

addicionals una mica extraordinaris: la UAC... Com que tenim una situació social que fa que hi hagi un tant per cent molt elevat d'alumnes amb problemes, etc., que són un 10 o un 15% per grup, doncs ens han donat alguna persona més, algun professor. Però evidentment la cosa és una mica de

plantejament, les miques, la caritat, no solucionen el problema de necessitats bàsiques.

I com s'hauria de formular el plantejament per poder pal·liar tota aquesta problemàtica?

Home, jo crec que... a veure, en primer lloc, pensar que la solució dels problemes educatius és una qüestió purament aritmètica és fals. Allà contenen una mica... fan els números dels alumnes escolaritzats que surten de primària, que van a ESO, etc., i aleshores contenen les ratios i tal. Primer, que la ràtio de 30 o 33 alumnes és massa alta, és inviable, s'ha de rebaixar; aquí hi hauria d'haver una ràtio de 20-25, en els casos sobretot de les zones més deprimides, com és el nostre cas. I a partir d'aquí, bé, potser la qüestió de l'IES no té tanta importància, però si tens un promig de 20 o 25 alumnes com a màxim per classe, pots fer una atenció més individualitzada i seguir tots els problemes. I l'absentisme és un

problema més, no és l'únic ni el més important. I aleshores penso això, que hi ha d'haver una flexibilitat i una... És evident que no pot haver-hi greuges comparatives, no. Jo penso que s'han d'aplicar criteris

flexibles i adequats a les necessitats. Si un centre té un perfil de l'alumnat que pot funcionar amb 31 alumnes per classe, doncs bé, "deixi fer", però amb els que no poden funcionar s'han d'aplicar mesures diferents. Penso que això és un error.

És a dir que la realitat no té en compte l'atenció a la diversitat dels centres, diguem-ne.

No, o sigui... Clar, hi ha problemes de recursos, problemes de finançament, i això és el que marca. Llavors és clar, tu vas a demanar un ajuda i te la donen, aquesta ajuda, però és clar, és una ajuda puntual que l'any que ve l'has de tornar a demanar, etc.

I de l'EAP tens algun tipus de demanda específica? Alguna funció que no quedi suficientment coberta...

L'EAP... Els professors de tots els instituts o de la majoria d'instituts sempre es queixen que són una mena de professionals que estan en un gabinet, que fan els seus dictàmens...

Ells no intervenen amb els nanos?

No. Bé, intervenen si els hi demanes que facin una entrevista... Jo personalment estic content de la feina que fan amb nosaltres. Però és clar, jo ho miro molt des del punt de vista de la coordinació pedagògica, i sé que les demandes que jo he fet en general han estat cobertes, però hi ha una sensació del professorat que diu que no fan res visible. És a dir que potser falta una mica la intervenció de l'equip docent, més treball de... en l'organització, és a dir... Per exemple, reunions amb els tutors de primer, amb els tutors de segon, amb l'equip docent de tercer d'ESO, o amb els tutors de Batxillerat... És a dir, que tota aquesta cosa... és com si hi hagués massa separació, no? Massa poca... És a dir, a nivell administratiu jo estic content, però a nivell de... des de la perspectiva dels professors els veuen una mica com un servei que no té massa funció al centre, que no té massa autoritat. I en té, és evident que en té, però no els veuen implicats.

Voldries afegir alguna cosa respecte a l'Administració Educativa?

Bé, ja ho he dit abans, l'Administració Educativa hauria de fer un plantejament educatiu de tota una zona, de tot un barri, fins i tot comptant amb la participació de Treball o de Benestar Social, de cara a solucionar problemes que no són només educatius sinó socials, però que intervé a l'Administració Educativa. És per exemple la qüestió de totes les escoles o aulestaller amb compensatòria que hi havia abans i que van desaparèixer, doncs ara és una cosa que no hi ha res. I llavors això s'ha de obrir d'alguna manera, i per a mi és una via equivocada que com que hi ha centres privats i fan concerts i tal, i com que és millor aprofitar un centre obert que no fer-ne un de nou, doncs queda tot així com... diluït. No hi ha realment un pla d'atenció social i educativa en aquestes zones que necessitarien més ajuts d'unitats externes dels centres ordinaris.

En aquest sentit ser un Centre d'Atenció Educativa preferent que implica? Vosaltres ho sou?

No, no ho som. Ho havíem demanat i no ens ho van donar, i en realitat què vol dir? Un professor més o un professor i mig més, vull dir... Això, per a mi això no és la solució, caldria un plantejament que fos una mica veure les necessitats globals de tot el barri i veure una mica què és el que s'ha d'atendre, vull dir... doncs crear els instruments. Perquè d'iniciatives... si volen iniciatives socials del barri, n'hi ha. Hi ha gent que fins i tot han plantejat que una antiga escola que hi havia, em sembla que era la Cascavell o no sé quina hi havia aquí, a la zona, que s'oferia per muntar una aula - taller de barri... Però és clar, són gent del moviment veïnal, que si no hi ha el suport de l'administració això no es tira endavant.

De l'Administració local quin tipus de recurs teniu: educadors de carrer, assistents socials...

L'Administració Local també és un ajut insuficient. Evidentment, si alguna institució de fora ha funcionat en el nostre centre han estat els educadors de carrer, o educadors socials, o no sé com es diuen. Perquè almenys amb aquesta gent hi hem tingut una relació si no constant bastant esporàdica i permanent des de... Bé, des de que jo estic al centre, vull dir que fa molts anys. I evidentment també s'ha vist una retallada, eh?

Sí?

Sí. És a dir que abans hi podies comptar més, i ara els hi dius "hauries d'anar a aquesta família, que aquest nano no ha vingut...", i et diu "oh, no tinc temps, miraré si la setmana que ve..." És a dir que hi ha gent, però que tenen un horari molt limitat. I voldriem més ajut, perquè hi ha molts casos que necessiten una acció que nosaltres no podem fer, que és una acció externa.

Des de quin moment heu començat a constatar aquesta retallada?

Doncs fa dos o tres anys.

la 'eficàcia de la DEGA?

És insuficient, i en tot cas... Jo penso que els alumnes del nostre centre que tenen una persona que els hi fa un seguiment, el primer que haurien de fer és venir aquí i dir "a veure, aquest nano com va?" No? Perquè com pot fer un seguiment? De què? Si no fa un robatori, o si fa no sé què, perquè el seguiment escolar, si no està en contacte amb nosaltres, no sé com el pot fer.

Iniciatives no n'hi ha hagut?

No. Dues o tres vegades que hem volgut parlar d'un cas hem hagut de trucar i demanar que vingúes a parlar d'això...

Però vosaltres no heu tingut mai una demanda?

No.

I de l'EAI? L'Equip d'Atenció a la Infància.

No.

Bé, per acabar aquesta qüestió, hi ha algun requisit més que et sembli que caldria per prevenir l'absentisme? I podem distingir, si vols, entre els requisits interns del centre per preveure, per pal·liar o per atraure aquest absentisme, i que et sembla que són ineludibles per a poder garantir l'escolarització de tots els infants.

A veure, el requisit intern és que... Bé, és clar, això és un control, un seguiment més acurat dels alumnes, i això també vol dir comptar amb suficients recursos, suficient professorat. De tota manera hi ha una cosa: la qüestió de l'absentisme dels alumnes, escolar... bé, pot ser per moltes causes, però una de les raons potser majoritàries de l'absentisme escolar, en el cas de la nostra situació interna, és que no segueixen, que no els hi agrada, que no estan motivats escolarament... No troben el seu lloc, no? I per això jo penso que clar, molts casos d'absentisme coincideixen amb casos de fracàs escolar, de no integració en el grup de mancances, de problemes... I això vol dir que s'ha de fer un plantejament d'una atenció a la diversitat ben feta, no allò de... "aquest no va bé? doncs a la UAC", com si fos un "pàrking." Aleshores penso que hi ha d'haver un rigor important, que no sempre hi és als centres, de control de l'assistència i seguiment de les causes, de les raons, dels perquè, no? I sobretot si un nano es veu seguit, qüestionat o preguntat sobre aquella... és un nano recuperable. quan un nano comença a faltar i no hi ha cap mena de resposta, llavors és un possible absentista crònic i irrecuperable. En el cas extern... És clar, nosaltres no ho podem controlar tot, és a dir, totes les raons de l'absentisme, perquè hi ha una part importantíssima de l'absentisme que és la situació familiar, i això... famílies desestructurades, problemàtiques de famílies

nombroses que el nen o la nena ha de fer de mare, portar els nens a l'escola, etc. Això és molt complicat si no hi ha serveis de Benestar Social, de l'Ajuntament, o... Perquè treballadores familiars per donar suport a aquest tipus de demanda, de necessitats no cobertes a nivell familiar... Jo sé que alguna d'aquestes educadores socials va a alguna família un dia a la setmana a fer la compra, si hi ha àvia i hi ha nens i no hi ha els pares, ... Però que jo sàpiga no n'hi ha, potser n'hi havia, però aquest servei no el conec. Llavors s'han d'ampliar els ajuts socials tan de l'Ajuntament com de la Generalitat, i una altra cosa és que la Guàrdia Urbana ha de fer un... no sé, això del control dels carrers, no per reprimir els nanos que estan pel carrer, sinó per saber el que fan, el que no fan, d'on són... És a dir, nosaltres no podem anar a buscar un nano que se'ns ha escapat i està pul·lulant, si no ho fa la Guàrdia Urbana no sé qui ho pot fer.

Per acabar parlem una mica de les característiques del centre: si m'haguessis d'explicar els tres o quatre trets que caracteritzen pedagògicament aquest centre què em diries?

Em demanes una cosa molt difícil, no sé... A veure, és un centre que tot i ser un centre com els altres, que no és que es diferenciï gaire de la resta, és a dir, amb un professorat tradicional que hem anat fent, com tots, oposicions, una carrera... La gent normalment no té una formació pedagògica, per tant això suposa que tot el que facin és de més a més. Aquest centre s'ha caracteritzat per una sèrie de coses una mica diferents. Per exemple, és un institut que va fer un congrés de les perifèries organitzat per uns alumnes i professors... Això tot depèn de la implicació dels professors que fan hores extres aquí i s'hi dediquen, i els nanos quan reben això, l'entusiasme d'algun gran o d'un professor, doncs també... es contagien diríem fins l'arribada de l'ESO, que hi podria haver un abans i un després d'aquesta situació. Aquest centre s'ha caracteritzat per intentar fer una pedagogia activa dins de les possibilitats; això també depèn de cadascú, perquè cada professor a la seva aula fa el que li rota, no hi ha cap sistema de controlar, de saber o d'exigir que hi hagi un treball cooperatiu, en equip... Jo intento i ho he intentat, sobretot en l'ESO, perquè com que la gent té molts problemes potser és el moment de poder fer més això d'intercanvi i intentar incidir. Però bé, jo crec que amb una població bastant marginal i des del punt de vista cultural bastant malmesa, el centre ha tingut un cert prestigi precisament perquè s'ha bolcat bastant en el barri i ha intentat... ha fet una feina que diuen els principis, des de la seva fundació, que és intentar fe una educació realment compensatòria, intentar que no hi hagi cap diferència entre un alumne nostre i un alumne d'un institut de Pedrables. Això a la teoria. A la pràctica jo crec que històricament ha estat bastant així en el sentit que molts alumnes nostres han fet carrera d'informàtica, de ... qualsevol carrera. Gent que s'ha situat, és a dir, hi ha hagut un ascens social d'alumnes que potser, en el millor dels casos, hagueren pogut fer una diplomatura. I des del punt de vista pedagògic també hi havia molt més entusiasme abans, que era un centre que havia començat amb els pares, amb un equip més jove... Ara tots, que hi ha una bona part que continuem des de fa molts anys, l'envelliment o el cansament fa que la inèrcia de la manca d'estímuls, una mica el desencís... també fa que pedagògicament la cosa estigui una mica més aturada. De totes maneres, no costa gaire aquí muntar una... cada any hi ha alguna cosa, o setmanes culturals, o alguna celebració, que és una mica una explosió. I des del punt de vista escolar això dóna vida, perquè realment l'educació no és només el que es fa a l'aula, sinó el que es fa en àmbits que afecten al conjunt de la vida. I no sé... des del punt de vista també pedagògic penso que

una cosa que és bastant important és que s'ha intentat que tot funcionés per consens, a vegades hi ha hagut moltes discussions i debats al claustre, amb els pares... però sempre s'ha intentat que es busqués una solució diguéssim consensuada, i això vulguis o no també dóna un caràcter i una tranquil·litat a la gent que treballa, i un clima bastant... no crispat, sinó de convivència. Tot i així, hi ha tot el ventall que suposo que pots trobar a tots els llocs: des de la gent que s'ho pren molt responsablement, fins i tot s'hi implica massa, perquè hi deixa la pell, i la gent que passa, que fa el mínim. Bé, tothom ha de complir, vull dir... fitxar, no sé què, venir a classe... Però clar, això és... En general jo diria que de la valoració del treball del professorat amb els alumnes, un 70 o 80% és acceptable, vull dir...

I d'un 1 a un 4, a nivell d'implicació del professorat en tots aquests trets d'intent de pedagogia activa, de quan parlaves que des d'un principi...?

Amb un 4 què vols dir?

Un 4 seria molt alt, i un 1 seria molt baix.

És que ara estem en una etapa una mica .. una mica de baixada, però de totes maneres jo posaria més enllà del mig: 2'5, 3...

Aquestes oscil·lacions a que responen?

A veure, aquí hi ha diferents factors: n'hi ha un que és natural, que és l'envelliment de la població i l'acabament de les forces, una mica això. És a dir, tota la gent que fa quinze o vint anys que treballa en l'ensenyament, doncs no és el mateix ara que quan va començar. Després, la Reforma, de la manera com s'ha implantat i com s'ha obligat a... hi ha hagut bastant refús, tot i que hi ha gent que teòricament ho veu clar, doncs..., però jo penso que com que s'ha aplicat amb manca de recursos, amb

manca de preparació prèvia, perquè fotre a fer un curs no és preparar a la gent. I aleshores ja com si diguéssim el professorat se sent una mica estafat, i a més a més hi ha com una tendència diguéssim "laboralista", no? del professorat de l'ESO que diu que se'ls hi han canviat les condicions de treball. Bé, això és una indicació que surt a aquestes assemblees del Vallès que es fan. Aleshores hi ha un refús general, i un dels motius és aquest. I això també fa que el grau d'implicació i d'acceptació, i fins i

tot del rendiment del treball de la gent, es veu afectat. A veure, nosaltres quan vam començar l'ESO vam fer una cosa que ara hem anat canviant, és clar, perquè tu el que vols és que aquests nens de primària participin de l'esperit de secundària o de BUP, no? Això és el que vam intentar fer, i s'ha vist que això és una mica un fracàs, perquè els alumnes que surten de primària molt tutoritzats, amb un seguiment... Perquè estan acostumats a que hi hagi uns grups molt reduïts, de deu o dotze alumnes, i

llavors arriben aquí i es troben que n'hi ha vint, vint-i-cinc, vint-i-set... i una mica amb un sistema de funcionament molt autònom, molt poc controlat. I aquí ja hi ha un treball d'implicació del professorat, un

sistema... a veure, un treball extra que no és el que estàvem acostumats a fer, perquè aquí la gent funcionava amb unes normes mínimes de funcionament, i aleshores era una manera de madurar. I aquí es veu que això no funciona, perquè com que a la primària no s'ha potenciat aquest sistema, llavors vénen aquí i la disbauxa i el merder. I llavors hi ha problemes de disciplina, hem de fotre un règim

intern molt més dur, amb sancions, etc. És a dir, una mica el conflicte que es crea per dos sistemes. Potser això és el que es volia, des del punt de vista de l'educació així en general, aplicar el sistema de BUP. Però ara hem fet un pas enrere i això s'ha de reequilibrar, i això es veu. En el cas de l'ensenyament jo penso que sí que hi ha el perill, i el perill diríem que potser encara es veurà més endavant, perquè fins aquest any hi ha hagut segon de BUP i COU. L'any que ve ja no hi haurà segon de BUP ni COU, només hi haurà ESO i Batxillerat. És molt difícil canviar la mentalitat, el sistema de treball, els criteris d'avaluació... això és molt complicat, i el professorat encara funciona amb uns paràmetres i uns referents que són els que ha tingut a la vida, vull dir que... El perill sí que hi és, però jo crec que això és un problema que no es pot solucionar si no és a la llarga. I suposo que hi ha una mica el canvi generacional.

Experiències de formació col·lectiva entre el professorat n'heu tingut?

De cursets n'hi ha tants que la gent només fa cursets per guanyar punts per poder canviar centre, quan en algun centre van mal dades i vol buscar un lloc millor. I llavors també dic que aquesta generació que està cansada tampoc en fa gaires, de cursets. O sigui, els cursets o són... Sí que n'hi ha molts, de cursets, a les EAP el centre de recurs fa cursets, al col·legi de llicenciats es fan cursets, Rosa Sensat, no sé què... Però el problema és que aquests cursets tu els has de fer en hores a més a més de les classes, del treball de preparació, de correcció... que la gent es passa els caps de setmana corregint, i jo a més a més de corregint, preparant coses del centre que aquí no puc treballar, ja ho veus que estic allà i és un continu de gent amunt i avall.

Perquè és clar, tu has de fer unes hores de permanència!

Jo tinc aquí sis hores de permanència, i dins del meu horari, els forats que hi ha, més de sis hores. I llavors és clar, no el meu cas, sinó el cas normal de gent que més o menys vol tenir la feina amb una mica de responsabilitat, han de preparar les classes, han de corregir.. tenen molta feina. I llavors què els i demanen? Doncs més cursets: a la tarda de 18:00 a 21:00 o de 19:00 a 21:00, a l'estiu... I jo crec que... hi ha gent que en fa, de cursets, i aquí també hi ha gent, però que la gent està molt cansada.

I algun tipus d'assessorament o algun tipus d'experiència formativa així més col·lectiva?

Home, hi ha seminaris, de la UAC. Jo el vaig fer quan ens vam apuntar... bé, quan vam sol·licitar la UAC, jo em vaig apuntar al seminari de la UAC, els dimecres de cada setmana tres o quatre hores, no sé quantes hores eren. I ara les dues persones d'aquí que estan a la UAC també ho fan, i allà doncs això... Això són una mena de trobades de gent que treballa en el seu àmbit: preparen temes, discuteixen, intercanvien... Jo crec que això és molt positiu. I després de tant en tant hi ha jornades. Jo què sé, els de català organitzen unes jornades a Sant Cugat per parlar de temes de llengua, de literatura, de posar-se al dia... I jo crec que en altres àmbits també hi ha coses d'aquestes. De totes maneres no és una cosa general.

Hi ha algun tipus d'assessorament que hagueu rebut en els últims anys que pensis que és important, que hagi de destacar? Bé, aquest seminari de la UAC que em comentaves... Fins a quin punt es treballa a l'ESO per àrees o per cicles?

A veure... la qüestió curricular es treballa per àrees, i la qüestió més de disciplina, de convivència, es treballa més per cicles. Jo crec que això és una tendència que es pot invertir. És a dir que jo penso que això podrà canviar, perquè hi han alguns temes curriculars que es treballen per cicles, com és per exemple preparar el crèdit de síntesi, organitzar algun tema de tutoria, d'acció tutorial, o per exemple la setmana cultural. Temes que es puguin treballar des d'un punt de vista transversal. Però és que a més a és, si tirem endavant aquest pla de modificació d'adaptació curricular per grups, de fet ja hi ha àrees de les instrumentals que treballen per cicles, és a dir que clar, que estem en temàtiques que fem grups flexibles. Des de fa tres anys hem fet constituir això, però això és una novetat. Bé, no sé si ho fan molts centres però a nosaltres ens ha anat bé, vull dir que espongem, disminuïm els grups, fem algun tipus d'agrupació per nivell, i... hi ha possibilitat de mobilitat i d'intercanvi, però és una manera per atendre millor a la diversitat, i aleshores amb això, quan hem de fer agrupacions, doncs clar, ens passem informació d'aquell nivell, d'aquell grup, d'aquell curs. Hi ha "feed back". Després hem elaborat, per exemple, uns objectius mínims d'aquestes tres àrees pensant precisament en això, criteris d'avaluació... una mica de treball s'ha fet. ara, això s'hauria de fer a nivell de cicle, per exemple tot el primer cicle, primer i segon d'ESO, i segon cicle, treballar la llengua, les matemàtiques, l'àrea d'experiències, etc. Quan es fan crèdits variables, la programació que es treballa també bé, es treballa una mica per cicles, veure una mica les necessitats de reforç, d'ampliació, matèries noves que s'haurien d'introduir per donar una mica més de...visió de conjunt...i de canvi, que no sigui tot tant "avorridot", que a vegades és molt avorrit pels alumnes...

Els crèdits de síntesi que hem fet són molt tradicionals, però per exemple els dos primers anys els vam fabricar nosaltres, vam muntar el dossier, les sortides i tot. Primer va ser "El mercat", que era el més senzill, el teníem aquí al costat i vam fer la sortida, i va anar molt bé perquè a més nanos que havien quedat enrere durant el curs, amb el crèdit de síntesi van treballar: entrevistes... Gent que per exemple no coneixia o no havia anat mai al Mercat del Besòs, i això que són del barri, perquè van a les grans superfícies... I l'any passat per segon en vam fer un de nou. El del mercat el vam repetir, el vam canviar, el vam ampliar, vam fer una visita a La Boqueria, etc. Una mica més... veure dos mercats diferents. I l'any passat vam preparar el tema de "El tren", que va ser un tema amb grans diferències socials però va col·laborar tothom. I hi ha un professor de filosofia que té un tren d'aquests petits allà al Parc de l'Oreneta, i el munta cada setmana cultural: vénen els pares... Però això ho fan els nanos, els nanos fan un curs de maquinista que és saber portar un tren, vull dir que és una petita joia. Han de muntar un circuit, que vol dir posar totes les vies, i estar un parell de dies aquí: els nanos pugen i donen voltes, i... Vam fer el crèdit de síntesi sobre el tren amb sortides més ambicioses: van demanar a l'Estació de França i van anar un dia amb un tren de la Generalitat fins al Monistrol. I a més a més, com que coincidí amb el 150 aniversari del naixement del tren van anar a l'exposició de l'Estació de França i van fer un dossier molt maco. I aquest any, que estàvem cansats, vam demanar a "Xauxa" que organitzés una sortida amb crèdit de síntesi inclòs, un de l'aigua i l'altre del bosc, aprofitant que primer i segon fessin una mica de convivència i que hi hagués una sortida a fora. I amb els de tercer d'aquest any el que han fet és aprofitar que fan un treball sobre Barcelona i convertir-lo en crèdit de síntesi, amb una setmana de sortides, però és un treball que ha estat una mica el coneixement urbà de Barcelona, que forma part de la programació de Ciències Socials.

Ja. Per acabar, com es defineix en el centre la funció tutorial pel que fa a l'ESO? Hi ha un pla d'acció tutorial...?

Això sembla que ara està a punt de... Per nosaltres, en aquest centre, la cosa de l'acció tutorial sempre he estat un tema bastant important i bastant seguit. El que l'administració diu que és això, el protocol diu que és el PAT, el pla d'acció tutorial, doncs l'han acabat ara. Però de fet jo penso que l'acció tutorial és un tema que a ESO és fonamental, sobretot al primer cicle, i també ho serà al segon cicle, el que passa és que... Amb això sí que hi ha un canvi important: els tutors de BUP tenien una funció i una dinàmica que en ser tutors de tercer d'ESO, per exemple, ha estat bastant fracàs, perquè no hi ha hagut un seguiment com el que es mereix, com el que feien els mestres de primer cicle. Ja estan acostumats a fer aquesta funció. Llavors jo penso que l'acció tutorial és un tema important que a més a més és on s'ha d treballar sobretot tota la cosa de la convivència, de la conducta, el problema de la disciplina, el problema dels valors... moltes coses. I sobretot que jo crec que depèn bàsicament de l'acció tutorial el funcionament d'un centre, sobretot a l'ESO, a l'ESO és fonamental. I a més a més en la resolució dels conflictes personals, de convivència, de fricció amb els professors, o fins i tot de manteniment de la pau social al centre, i d'això, a vegades del deteriorament de tot el que suposa la infraestructura, no? No sé, és un tema que jo crec que a primer cicle es treballa molt, i a segon cicle és una assignatura que hem de... l'any que ve, que ja tindrem dos tercer i quart, que s'hi ha d'insistir bastant.

Al pla d'acció tutorial tindriem dues sessions: una més d'acció tutorial individualitzada, i una altra més d'acció col·lectiva?

No, de fet el PAT té tres línies d'actuació: l'acció individual, l'acció en grup i l'acció amb la família. L'acció en grup vol dir amb el grup classe i amb el grup de professors, és a dir, perquè el tutor també és el que coordina... coordina una mica la relació, els problemes, i...entre l'alumnat. Aleshores... Però també hi ha una part important que és la relació amb la família i tota la implicació de la família, la problemàtica que hi pugui haver, el treball de l'alumnat a casa... perquè és una part important, els alumnes de primer ara estan acostumats a treballar a casa, no estan acostumats a treballar gaire, i llavors és clar, aquí s'exigeix una dinàmica diferent i es necessita el suport i una mica...

De supervisió i seguiment...?

Sí.

Vols afegir alguna cosa més?

Em sembla que he dit masses coses i tot.

Molt bé. Per acabar, una qüestió que no... A veure, per caracteritzar una mica la tipologia de l'alumnat, vosaltres més o menys quin percentatge doneu de graduats en ESO?

És que jo podria dir una tendència previsible si no canviem el plantejament i no fem... Bé, està aprovat fer l'any que ve adaptacions i tal. Ens podriem quedar un 40% o un 50% sense graduat.

Sí? T'ho he preguntat perquè intentem caracteritzar una mica el tipus d'alumnat també per veure els perfils. Des del punt de vista del

perfil social, que ja n'hem parlat molt, i del perfil ja més vinculat al rendiment acadèmic. Aleshores, com que és molt difícil captar la realitat de cada centre, el que vam fer per apropar-nos-hi va ser partir de la tipologia d'un estudi sobre èxit i fracàs escolar a Catalunya a la EGB. Perquè després en van fer un altre de l'ESO però en centres de Reforma experimental, i per tant tampoc va sortir molt bé, però en el cas de la EGB, com a punt de partida... En aquest estudi hi sortien cinc tipus d'alumnes, i la pregunta és que si sobre cent alumnes em podries fer una distribució percentual. T'explico els tipus i després veiem si això és possible i fins a quin punt, perquè també és aproximatiu. Els tipus que sortien a l'estudi eren, en primer lloc, un grup d'alumnes limitats sense expectatives, que eren alumnes que fonamentalment tenien un rendiment insuficient, fins i tot alguna repetició, i tendència a acabar un certificat, perquè recordem que eren alumnes d'EGB. Eren considerats pel tutor com a alumnes poc capaços i bastant mandrosos, i per tant limitats des del punt de vista acadèmic, que difícilment es podien "repescar", nanos sense expectatives professionals. El segon tipus eren els alumnes en conflicte, que eren alumnes que acabaven l'ensenyament obligatori amb una situació de conflicte personal i institucional, amb l'escola, que solien ser alumnes que òbviament, lligat amb aquesta actitud de rebuig escolar, anaven associats a tota una sèrie de problemàtiques de rendiment, però que més que tenir problemes de limitació en quan a capacitats, si es vol dir així, eren problemes...

La diferència seria potser que en el primer cas els alumnes són alumnes amb limitacions acadèmiques i sense expectatives professionals, però no són alumnes conflictius, no creen conflicte.

Ja.

I en canvi en el segon cas si.

Sí, creen conflicte, o que tenen un rebuig obert a l'escola.

El tercer tipus serien els alumnes aplicats amb moderació, que són els que van fent, potser tenen algun suspens però van repescant, i el quart tipus serien els bons alumnes, és a dir els que segueixen, que no vol dir que tinguin una mitjana d'excel·lent sinó que bé, que van treballant, estan motivats, vénen regularment a classe, bons estudiants i que tenen capacitat per...

Doncs mira, amb aquestes quatre coses... Això és una mica el plantejament del pla d'ESO que hem fet per l'any que ve.

Ah sí?

Més o menys. Aquests dos grups, els últims que m'has dit...

Aplicats amb moderació i els que classificariem com a bons alumnes són els que constituïrien un 50 o un 60%. Els que tenen limitacions de seguir el currículum normal, ordinari, i que per tant necessiten una adaptació o grups extres d'atenció a la diversitat i tal, podríem posar al voltant de.. A veure, vaig una mica així a grans trets perquè això no es pot... l'estadística no s'ha fet, i a més a més nosaltres no hem fet. Jo vaig fer un estudi dels insuficients, de la gent que no seguia, que anava fracassant i fracassant, i tinc una llista, vull dir que això sí que està comprovat, però és clar, no és exactament la llista de la gent insuficients amb aquestes tipologies.

No, clar.

Jo diria que aquests que m'has dit (limitats sense expectatives) suposarien al voltant d'un 30 o 35%, i aquest grup que és aulataller, que jo penso que són gent que a més a més té greus mancances escolars, i llavors tot això està lligat a problemàtiques socials, familiars, etc., i per tant rebuig al sistema escolar i tal, doncs el 5 o el 10%.

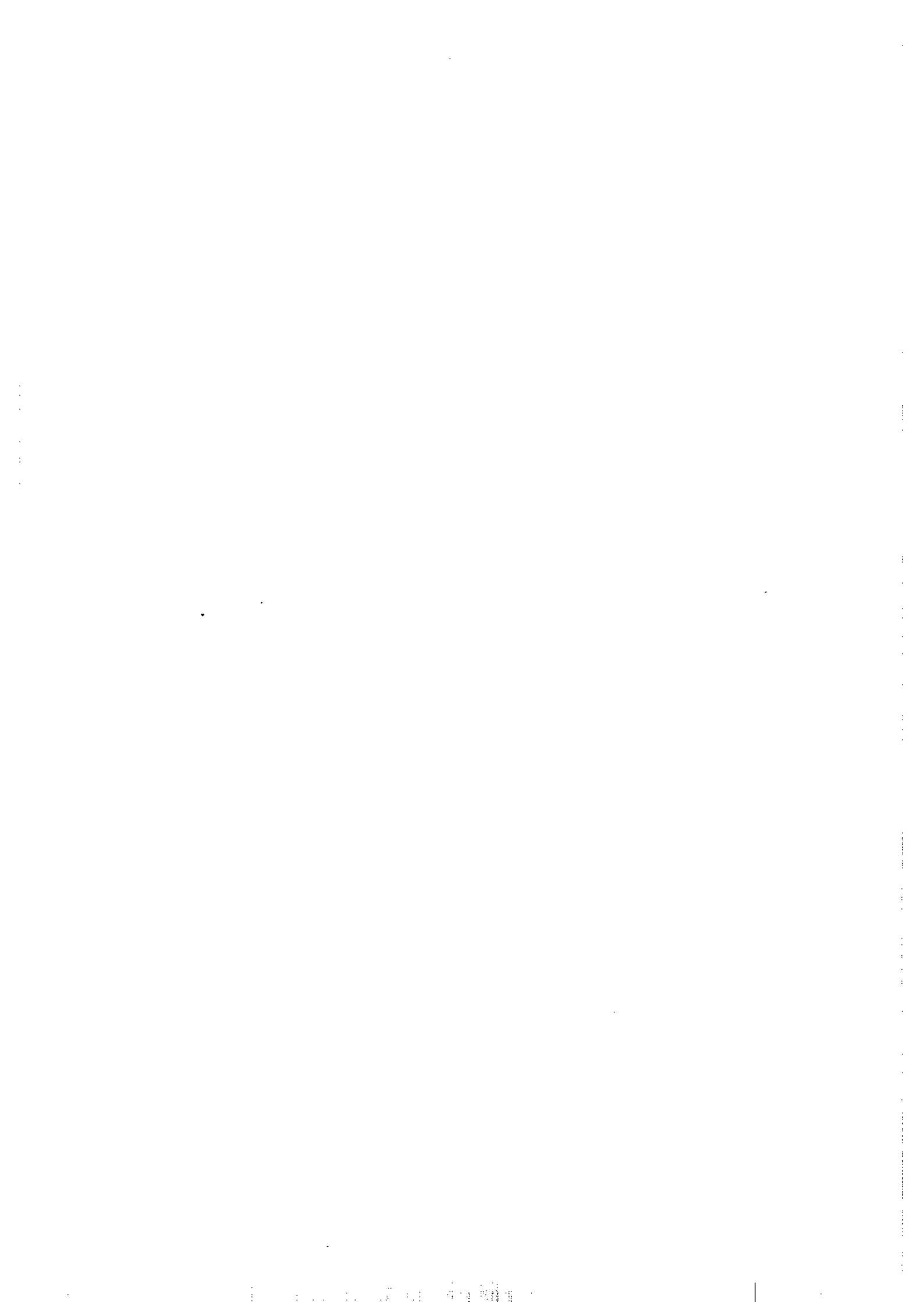
I alumnes desconeguts difícils, aquells matriculats que no apareixen...?

No en tenim.

Molt be, doncs moltes gràcies per la teva col·laboració.

IES 8

(Presentació de l'estudi)

En primer lloc es tractaria que m'expliquessis com definiu l'absentisme

- Hem diferenciat l'absentisme total de l'absentisme parcial. Dins de l'absentisme total hi ha el que denominen absentisme crònic, és a dir aquells nois que ja a l'escola de primària ja portaven una tradició d'absentisme familiar, molt diari, i tot això. Després, a partir d'aquí, comencem a estructurar el que considerem absentisme total i absentisme parcial i què és, més o menys, la definició de cadascun.

- Aquesta definició de l'absentisme és pròpia vostra de l'institut o és compartida a la zona?

- És fruit del protocol i d'una sèrie de converses entre tots els membres de la Comissió Social.

- I és compartit amb altres centres de la zona, o no?

- De moment no. És nostra, sí, l'acció i l'actuació més pròpiament de l'institut. Bé, et comentava que diferenciem l'absentisme total de l'absentisme parcial, és a dir, que ve i no ve, desapareix, o es queda aquí, per exemple, al passadís... Aquest absentisme nosaltres no el portem detalladament, però a veure, sí que el portem a través de les faltes. I llavors què passa? Els que no vénen i sabem que estan al centre els posem... a veure, nosaltres diem una recepta, una recepta que és una falta greu. Bé, lleu, però amb la reiteració passa a greu. És que tenim uns pals d'assistència ... Tenim un model de conducta, bé, el que són consideracions de conductes contràries i faltes. Llavors què passa? Falta injustificada i impuntualitat en l'assistència, que és quan està al centre i no vé. La professora surt de la classe, o ho veu, i llavors "no, he estat aquí, que ja he parlat amb tal..." Després la professora s'assabenta que no ho ha parlat, i llavors es fa una conducta contrària a les normes de convivència o una falta injustificada d'assistència. Llavors això es considera lleu, que això sí que està regularitzat ja en el reglament. Bé, en el reglament de drets i deures dels alumnes. Llavors això, a més a més, és un resum dels drets i deures, i llavors els professors, si no ve a classe... A veure, el tutor és el que s'encarrega sobretot de l'assistència, de portar la relació amb la família, i de veure si aquest nen ve o no ve per aquests motius, i llavors després això ho fica a l'equip docent que tenim de reunions de tutors. I després ja, quan s'ha parlat amb la família o s'ha intentat parlar-hi, ...

(...)

- Llavors a veure, del tutor passa a... Bé, el tutor parla amb la família, si la família no respon o no està molt aclarit, llavors què passa? Que passa a l'equip docent. L'equip docent es posa...

- Que és tot el professorat?

- No, , tenim l'equip docent de tutors i l'equip docent de professors, eh? Més que res per agilitzar d'alguna manera certs punts o treballs. Per exemple, si són de nois conflictius i tot això, és l'equip docent complet, però si és qüestió pedagògica o qüestió de fer una sortida, com es fa la sortida, la seva estructuració i tot això, només els tutors. Bé, el tutor el que fa abans és posar-se en contacte amb la família. Que no hi ha resposta a través de la família? Llavors passem

a l'equip docent, on es posa en coneixement dels altres tutors, a veure si tenen coneixement que algun any hagi faltat pel que sigui, no? O perquè el coneixen o perquè l'han tingut l'any passat de tutor i tal. Llavors, si aquí no es troba ja una informació amb la que més o menys queda aclarit, es passa ja als educadors de barri.

- El tercer pas.?

- Sí, el tercer pas serien els educadors de barri, i els educadors de barri van ja directament a la família. Llavors què passa? La família pot respondre o no als educadors de barri, perquè a vegades no respon a l'educador de barri, no? Llavors si la família respon, va l'educador i l'orienta que vingui aquí a parlar amb el tutor i que digui quin és el motiu pel qual no ve, no?. Llavors ve la família directament, després de parlar amb l'educador de barri, a parlar amb el tutor. Això és més o menys el procediment.

- En el pitjor dels casos, si hi ha un no a l'educador de barri. Llavors aquí es queda totalment trencat el camí.

- Aquí ja es trenca el circuit. Per què? Perquè ja no tenim més matèria, perquè nosaltres, com a escola, ja ho hem posat en coneixement de l'educador de barri i el que fa a vegades, si és una família que està portada a través d'ell, ja ho envia a la responsable d'ensenyament de l'Ajuntament. Llavors va a través de la Guàrdia Urbana, a buscar la família i tot això. I a vegades hi ha resposta i altres vegades no perquè són famílies absentistes ambulants.

- En teniu moltes?

- Aquí de famílies absentistes, aquest any en particular, en tenim unes set en total.

- Set casos d'absentisme crònic, sense comptar l'espòradic?

- Sí, només crònic. Però a veure, set casos dels que dos o tres ja estaven detectats des d'abans i quatre que han començat aquest any a ser crònics, que han començat no venint. Després ja hem procurat, d'aquests set, em sembla que quatre s'han reincorporat, tres estan camí de reincorporar-se. A veure s'han reincorporat, però no constant, sinó intermitentment i poc a poc, perquè clar, quan un noi ve de nou què passa? Que nosaltres fem una reflexió a la família i al noi: abans d'entrar a l'aula parlem amb ell i amb la família dient que aquesta situació no pot ser, que ha de venir i tot això, no? I llavors, en casos ja molt puntuals, el que fem és un compromís per part de la família.

- Si?

- Si pot ser. A vegades sí que n'hi ha, i altres vegades la família diu que sí però després... Oralment sí, però la realitat és que la família se'n desentén, i llavors nosaltres hem d'actuar amb el nen directament. A veure se'n desentén, que tu el truques "mira, que el noi ha tingut un incident i tal", "sí, és que avui no puc, anar-hi", I es va allargant i arriba final de curs i parles amb el pare, perquè bé, ja has anat, has enviat telegrams i tot això. Tot està confirmat a través de telegrams o cartes justificades, tot, sí, sí. És telegrama rebut de curs i cartes amb rebut de curs.

- A quin tipus de compromís podeu arribar?

- Doncs a la família sobretot és dir que vingui, bé, que la família l'obligui a venir aquí a les nou, o sinó que el pare o la mare l'acompanyin, si és que pot ser, o algun familiar que vingui amb ell i

que el deixi dintre del centre. Compromisos que a vegades sí que ens donen efecte, però que altres vegades no. L'any passat vam tenir una qüestió d'un pare que va dir que sí, que vindria i que tal, però després al cap d'una setmana, ni pare ni mare. I venia el nano, però venia a les onze, i clar, nosaltres "escolta, que tu has de venir a les nou, no a les onze": "sí, però és que m'he aixecat tard", "és que avui he anat a buscar la meva germana", "és que he anat a portar la meva germana"... Clar... Després que el pare havia dit que sí, sí, però a partir d'aquí ja no pots fer res.

- El tipus d'absentisme que vosaltres teniu quines característiques te?

- A veure, aquí hi ha una població d'alumnat... de gitanos en tindriem un 25 o un 30%, perquè estem a prop de la Mina, i són els de La Mina els que clar... Hi ha una tradició en la família gitana que sobretot el problema està en les noies. De vegades estan fent de mares de germans i tot això perquè la mare se n'ha d'anar, o el pare també treballa des de les sis o les set del matí... Tot això és la tradició no? una miqueta.

- I per tant les noies es desescolaritzen aviat?

- Més que desescolaritzar-se és que van fent una intermitència. Clar, a vegades t'assabentes que són cinc germans i que ella és la major, i llavors què passa? Que la mare sí pot però no pot amb tots i llavors necessita ajuda: no hi ha l'àvia, no hi ha l'avi, el pare se'n va a treballar a les vuit o se'n va tres o quatre dies fora, després torna... En aquest cas què passa? Que el col·legi es planteja el dir a la família "mira, escolteu, la vostra nena ha de venir", i si la família diu "sí, però clar, la nostra necessitat també és que ens ha d'ajudar" i tot això. A partir d'aquí comencem la reflexió. A vegades les noies volen venir aquí.

- Sí?

- Sí, algunes sí que volen venir, i algunes altres ja no perquè estan acostumades. I després hi ha la qüestió del casament, que a vegades s'anticipa als setze i disset i dius escolta, i "no, és que me'n vaig a casar", "com que te'n vas a casar?", "no, es que em caso, jaestic (referint-se a l'escola), ja tinc "el novio", i la família, estem preparant la boda", "però escolta, però si ni has acabat l'escola", Són circumstàncies que són estranyes... A veure estranyes, més que estranyes són especials o particulars de l'ètnia. I clar, això s'ha de respectar dintre del marc legal de l'escolarització. Llavors aquestes noies després si que vénen, però clar, ja vénen en unes circumstàncies molt diferents, perquè d'alguna manera adquireixen una responsabilitat que no tenien abans.

- Una vegada casats tornen a l'escola?

- Molt poques vegades, però quan vénen... Per exemple ara tenim noies a cases d'oficis. Que van deixar l'escolarització de l'antiga FP, i llavors què va passar? Que ara vénen a cases d'oficis a fer treballs.

- noies gitanes?

- Sí

- Teniu casa d'oficis aquí a l'institut?

- Aquest any sí, és una novetat. Bé, és que aquest centre aquest any té de tot: Formació Professional, Batxillerat, cicles formatius només de grau mitjà, perquè l'any que ve també en el grau superior, i

després l'ESO. L'any que ve ja en tindrem més. La casa d'oficis no és del centre sinó que és una qüestió que es treballa a part però dins del centre.

- En espais del centre?.

- Sí, això mateix.

- I el professorat?

- El professorat és a part, s'ha escollit a través de Treball i Ensenyament, i després la directora és assignada per Treball i Ensenyament. Però està en contacte, a més la part administrativa la porten en correlació amb nosaltres, i els espais, i bé, i el funcionament és treballant de cara al centre. Tot això ho porten ells a través d'Ensenyament i Treball.

- I per tant em deies que aquestes nenes es desescolaritzen aviat, no?

- Sí.

- I en aquests casos què feu?

- En aquest cas el que procurem és que aquesta noia, quan més o menys tenim la idea de perquè va sortir, llavors el que fem és fer-la reflexionar, a ella i a la família, però clar, en aquesta situació és molt difícil. Perquè ja és un compromís i una tradició familiar, eh? D'aquests casos de casament només n'hem tingut dos, però va ser a la Formació Professional antiga.

- Aquestes noies tendeixen a mantenir-se més temps a l'escola o no?

- Ara el que fan... Ara s'ha observat que hi ha més casos d'aquests. Bé, de casament de moment no n'hi ha cap perquè no tenim noies en edat de casament, no? Tenim la ESO. L'any que ve no o sabem perquè l'any que ve és l'edat més conflictiva, serà quinze i setze, que és quan comencen més o menys. Aquest any tenim tercer, però l'any que ve serà quart, i llavors serà... no ho sabem, si hi haurà algun cas. El que sí que tenim són els casos d'aquelles noies que la família necessita que hi sigui, i llavors van i vénen intermitentment, però no hi ha un consentiment de l'escola sinó que hi ha una... com es podria dir... una acceptació tàcita entre família i escola per arribar a que la noia no deixi de venir, i llavors posem en funcionament el que és la psicoterapeuta perquè treballi amb ella. I després, si necessita una adaptació curricular es fa a part.

- Vaig a seguir una mica el guió perquè m'estàs explicant moltes coses molt interessants... A veure, respecte a la definició d'absentisme m'havies comentat que en teniu dos tipus. I què considereu absentisme, una falta injustificada?

- Considerem absentista a aquell que no ve i està injustificat totalment. O aquell que està al centre i després no assisteix a classe.

- Això també es dona?

- Sí, sí que es dona.

(...)

- Estaves explicant la definició d'absentisme: faltes injustificades i

- No assistència al centre, o dins del centre no assistir.

- Això també es dona?

- Sí. Hi ha casos o nens que provoquen la situació de que el professor digui "mira, escolta, surt fora un moment per calmar-te o el que sigui i després entres", i llavors el nen se n'aprofita i se'n va al pati. Llavors del pati, el professor de guàrdia, "escolta, que has d'anar cap amunt." I sí, se'n va cap amunt però no hi arriba, es queda... I mira, el primer any de l'ESO els professors de guàrdia els hi anaven darrera, com el gat i el ratolí. Després ja no. Ara, des del segon any i aquesta any portem ja una dinàmica que ells estan concentrats i ténen la consciència que han d'anar a classe. Llavors van a classe, i només aquell que realment a classe no es comporta i té normalment una conducta contrària al que és el clima del centre, llavors és quan surt fora. Però el professor li fa aquest paper que es dona a prefectura d'estudis, que és el que concentra tota la informació, i a la tutora.

- És el Cap d'Estudis?

- Sí, el Cap d'Estudis i la tutora. Llavors la tutora, quan aquest nano porta diguem tres o quatre parts que són de no assistència, de mala conducta i tot això, parla amb la família. Perquè això no és que sigui absentisme però sí que és ja una conducta contrària, i llavors això s'ha de posar en coneixement per posar-hi una solució. Una vegada s'ha parlat amb la família, per escrit es fa un resum del compromís que s'ha arribat i els acords. Una vegada s'ha fet això, si el noi torna a reiterar i en té, suposem, unes tres o quatre més de caràcter ja greu, llavors ja es passa a l'expedient. Però clar, què passa? Que és quan comença l'expedient quan comença també l'absentisme. Perquè què passa? Que avui està malalt, que l'altre dia no sé què... Clar, això la família a vegades ho justifica, i nosaltres no hi podem fer res, perquè si està justificat... Llavors el que fem d'alguna manera és buscar una solució directa, no? Amb el nano, i amb la família després de dir que bé, que això no és una qüestió d'amagar sinó a la inversa, que s'ha de responsabilitzar el nano perquè sàpiga que si fa això ha de tenir una conseqüència.

- El que buscaves era el règim disciplinari de faltes greus, lleus i tot això?

- No, jo buscava el protocol d'absentisme, està estructurat, que està... Bueno, és que el projecte educatiu tenia el reglament intern, l'absentisme, però són parts separades. El tenim en el mateix projecte però per separat. Però que hi ha unió entre una part i l'altre.

- Seria possible que me'n fessis una còpia o m'expliquessis una mica més com va això de faltes greus, faltes lleus?

- És que ara només està tipificat en aquestes: en conductes contràries a les normes de convivència, i les faltes. Les faltes ja són greus i molt greus.

- Aquestes són lleus, falta injustificada, impuntualitat, actes d'incorrecció o desconsideració dels altres membres, actes injustificades que alteren la convivència normal de l'activitat de centre, actes d'indisciplina, lliures ofenses, deteriorament de les dependències i qualsevol incorrecció que alteri el normal desenvolupament de l'activitat. Això és lleu. Seria més o menys entre lleu i part de greu. A veure, no molt greu, però a començaria a ser-ho. I aquestes ja són les greus i molt greus, que ja son actes greus d'indisciplina, agressió física, amenaces, suplantació de personalitat maltractament greu causat intencionadament d'objectes o pertinències, faltes injustificades que alterin greument el reglament i l'activitat del centre, i després les reiterades. Actuacions perjudicials per la salut...Que ja són les faltes que aquí, quan s'arriba ja...es procedeix a la obertura d'expedient.

- Una d'elles, qualsevol d'elles?

- No, a veure, es mira o es reflexiona i es mira quin ha pogut ser el motiu. La tutora parla amb el professor afectat, que per regla general és el que ho escriu, i estudia el què ha passat, analitza la qüestió, parla amb el noi per veure quina és la seva versió, i llavors es mira si té o no té més parts i tot això. I llavors, si és un en particular, clar, si és molt greu sí, si hi ha hagut per exemple una amenaça o agressió, ja directament a expedient. La cautelar de cinc dies per part del director.

- Cinc dies què vol dir?

- Ha d'estar cinc dies a casa seva, els professors poden o no, ja és una qüestió de demanar feina. Després torna cinc dies i a parir d'aquests cinc dies comença l'apertura d'expedient, que s'inicia amb un instructor. Aquest instructor parla amb la família, parla amb els professors, parla amb el tutor, fa un resum i després envia la seva resolució al Consell Escolar. I el Consell Escolar és el que determinarà la sanció.

- I la sanció des de què a què pot anar?

- Home, d'acord amb els drets i deures del centre, des d'una inhabilitació de menys de quinze dies fins a una inhabilitació total.

- Una expulsió?

- Sí, una expulsió. Llavors, si hi ha inhabilitació total, s'ha de portar a Ensenyament, a Inspecció, que és el que ho porta, Inspecció mira el cas (se suposa, això ja depèn de molt), parla amb la família, i llavors busca una solució perquè no estigui des-escolaritzat.

- Hi ha alguna persona encarregada de l'assistència? Com ho feu, això?

- A veure, els tutors són els que controlen l'assistència, això vol dir que es passa llista. Es mira assignatura per assignatura i llavors la tutora al cap de la setmana mira les faltes. I llavors, si hi ha hagut algun problema de reiteració o qüestió... Per exemple, aquesta nena, Sandra Estor no ha vingut, no? I llavors què passa? Es truca a la família a veure què ha passat. Si li diuen "mira, és que està malalt", ella s'apunta el motiu a la fitxa que té. Llavors, si algun professor demana què passa amb la Sandra, "mira, que està malalta i no vindrà fins..." Llavors, si per exemple hi ha un problema que resulta que no pot veure aquesta família pel que sigui... pel que sigui, perquè no té telèfon... doncs telegrama. Que no hi ha resposta del telegrama? Llavors ja fa el que és el full de derivació cap a educadors de barri.

- El protocol que teniu del que em parlaves és vostre, no és un protocol per zona?

- No, és nostre i marca...

- I fa molt que el teniu aquest protocol?

- Doncs mira, el protocol va començar des de que va començar l'ESO. Diguem que el primer any va ser experimental, el segon ja va ser el de concentració i el tercer va ser el definitiu. Aquest any és quan ha començat definitivament. De forma experimental hem fet, hem mirat, hem observat... I de forma ja més concisa he mirat a l'any següent quins problemes tenim que no estaven molt contemplats. I llavors ja definitivament s'ha fet el protocol que està al projecte educatiu.

- D'aquest protocol me'n podreu fer una còpia?
 - Sí. Bé, si trobem la clau i tot això sí.
 - Val. Per tant la tutora a cada assignatura agafa i passa llista?
 - No. A veure, cada professor passa llista, i hi ha un encarregat del full d'assistència.
 - Qui és?
 - El delegat de curs.
 - Que de fet és qui passa llista, diguem-ne?
 - No, més que res són els professors, i després el delegat agafa la llista si se'n van de classe en classe.
 - Val. El delegat la transporta.
 - Això mateix. I llavors, quan acaba el dia, aquesta full baixa aquí, a Consergeria, i es queda aquí fins al dia següent. I el dia següent, a primera hora, ja l'agafa el delegat. El puja a classe i està fins a la tarda a última hora. I llavors a última hora l'agafa i el deixa aquí baix. I així contínuament. Arriba el divendres, a última hora del matí, a les 13:30, que és quan acaben, i a partir d'aquí què es fa? El tutor agafa el llistat o el mateix divendres o el dilluns i mira les faltes. Això per una part. Per una altra part, hi ha Compensatòria, que té fotocòpia del que és fruit de tot el mes i llavors fa un buidat mensual, i després que ell buidi tot això, a la Comissió Social, quan ens reunim tots, doncs dona les dades
 - Que us reuniu una vegada a la setmana?
 - No, una vegada al mes, que sol ser els dimecres. I en aquesta el de Compensatòria juntament amb la coordinadora d'ESO i la psicoterapeuta, fan unes reflexions de veure que aquest nano què ha passat, que què pot ser... I després, els tutors han fet una derivació ja en cas de nanos que no vénen, per quin motiu i tot això.
- La Comissió Social està composta pel professor de Compensatòria, la psicoterapeuta, el coordinador d'ESO...
- Jo com a coordinador pedagògic i educadors de barri.
 - Que són dos?
 - Sí. Perquè tenim el del Besòs i el de La Mina, Sant Adrià.
 - I en aquesta comissió que feu? repàs dels casos?
 - Sí, dels casos, i fruit de la derivació, al mes següent porten la resolució per part dels educadors de barri dels Serveis Socials, a veure què ha passat. A vegades fins i tot vénen a parlar directament al tutor o a qui sigui el mateix educador de barri. Llavors a partir d'aquí ja busquem la solució a l'absentisme.
 - Però la reunió del tutor amb l'educador de barri no és dins de la Comissió Social, sinó que un altre dia...?
 - És fora, això mateix.
 - I des de quan fa que funciona?

- La comissió funciona des de fa tres anys. Al principi li vam dir Comissió de l'Absentisme. Era d'absentisme perquè érem els dos educadors de barri, jo i els tutors. Llavors després vam fer que clar, ja érem molta gent i començàvem a discrepar i tot això, llavors vam quedar, vam dir que fariem que per part del que és el centre, mirar les necessitats escolars, les necessitats educatives, la coordinadora d'ESO i el coordinador pedagògic. Per part dels Serveis Socials vindran els educadors, i el segon any es fa afegir Compensatòria.

- Que abans no n'hi havia?

- Abans no hi havia Compensatòria a secundària. Van començar Compensatòria, però el primer any va ser experimental, que deien que no sabien si continuar i tal, i a partir del segon ja es va quedar fixat.

- És la mateix persona des de fa dos anys?

- No, cada any hem tingut una persona. El d'aquest any ve del Vallès, i està acostumat a una forma de treball diferent a la de Barcelona ciutat. Llavors clar, s'ha d'acostumar, i bé... A veure s'ha acostumat ràpidament, però la seva idea i la seva situació que tenia al Vallès és diferent a l'entorn i a les circumstàncies que tenim aquí. I clar, la manera de treballar també era diferent, perquè ell entrava a les classes, i aquí no entra a les classes, sinó que funciona amb la professora psicoterapeuta, i treballa més l'absentisme, el buidatge i tot això.

- Sempre havia pensat que el professor de Compensatòria treballava més amb l'alumnat.

- Nosaltres vam proposar a Compensatòria que treballessin l'analfabetisme, i van dir que no, que ells no treballaven això, que ells tenien un programa d'actuació, d'assessorament i tot això. Llavors clar, a partir d'aquí...Aquí intervenció directa no es fa. El que es fa és, per exemple, si necessites una informació determinada d'una escola de primària, ell pot anar-hi, buscar-la i portar-te-la.

- Com valoreu l'eficàcia, el funcionament i les virtualitats d'aquesta Comissió Social?

- Nosaltres de moment positivament, perquè hem recuperat persones que creïem que no vindrien. Llavors clar, un o dos casos no són significatius, però al llarg de tres anys hem vist que sí, que a vegades funciona bé i que hi ha una actuació ràpida. I altres vegades veiem a realitat, que és que es queda trencat i d'aquí no passa. Per què? Perquè ni Ajuntament ni Generalitat volen res més. A veure, no volen res més, que no actuen més. I a partir d'aquí es queda trencat tot.

- Aquest buidat al mes que fa el de Compensatòria del registre de l'absentisme, us permet tenir algun tipus de registre general, per exemple al llarg del curs?

- Al final de curs fa un llistat general de tot l'any.

- Manual?

- Sí.

- I quan fa que teniu aquest registre, dos anys?

- Va començar l'any passat. Perquè al primer any no teníem molt clar si s'hauria de fer el buidat del total, i llavors no ho vam fer.

- I com valoreu el tenir un registre?

- A veure, per l'autoreflexió sí, perquè a partir d'aquí comencem a veure les circumstàncies i la problemàtica, però tenir unes xifres... Són molt fredes. Si aquestes xifres es relacionen amb persones ja és un altre cas, que és el sentit, per exemple, de les tutories. Les tutories sí que serveixen i tal, però de cara a nosaltres unes xifres només porten el dir "mira, escolta, aquest any hem baixat d'absentisme." És un buidat, és una estadística, res més. I clar, com a estadística és freda.

- Des de que fa tres anys es va implantar la Reforma, quina percepció tens de com ha anat variant el tema de l'absentisme? Perquè vosaltres éreu un centre d'FP...

- Mira, som un centre d'atenció preferent. Bé, aquest any.

- Només aquest any?

- Sí, abans no ho érem, i teníem la mateixa problemàtica i el mateix alumnat. Només aquest any. I llavors què passa? La variació que hem vist és... A veure, al començament de la Reforma, malament. Després, amb l'adaptació de la Reforma al centre i tot això, de forma viable i positiva. Ara, de moment no es pot dir que sigui una valoració general positiva. Perquè clar, no està implantada del tot, no sabem si després, a quart, resulta que els nanos canviaran. Sí que s'ha notat, per exemple, que un nano de dos anys que comença a primer d'ESO i després està a tercer, hi ha un canvi total.

- A positiu o a negatiu?

- A positiu. Per exemple, no ho sé, ara també hi ha els d'ESO, i portem aquí una hora i mitja, i no se sent soroll i tot això. És que és això. El primer any, per exemple, aquí sí que hi hauria una mica de soroll, eh? És això, és el canvi, sí que es nota. I cada any es nota una millora en quan a l'actitud. Però l'absentisme continua, perquè hi ha un absentisme que es pot dir que més que crònic és intermitent. Que és recuperable? Sí, però poc a poc i amb sensibilització per part de la família. Sinó continuarà. Jo crec que l'absentisme és una qüestió que continuarà, perquè més que res és en diverses ètnies. Depèn de les ètnies, perquè clar, la consideració de l'escola quina és? És una utilitat, o buscar un títol, o una sortida. I no és una necessitat, llavors aquí està el problema, la concepció, la idea d'escola.

- Em deies que teniu un percentatge elevat de famílies gitanes?.

- Sí.

- I la resta són païos?

- Sí bé, païos i marroquins. Marroquins, no magrebins.

- I quin percentatge teniu, de marroquins?

- Molt poquet, un 3% o una cosa semblant, però a veure, són gent més adaptable. No tenen absentisme, és diferent perquè busquen una integració total. Els altres busquen una integració però no se saben adaptar als costums.

- Ja. L'absentisme de païos també es dona?

- Sí, a vegades sí, però ja molt puntual.

- Circumscriuries l'absentisme al col·lectiu gitano?

- Del tot no. Perquè a veure, l'absentisme del col·lectiu gitano és més que res de circumstàncies ètniques. L'absentisme del col·lectiu dels païos no és de circumstàncies, sinó que és un absentisme provocat per un mateix.

- De l'adolescent?.

- Això mateix. I llavors què passa? Que l'absentista, pel que sigui, té un cert rebuig a l'escola, i llavors què passa? Que això el mou a fer aquest absentisme. Que és més de campanes. Ara no vinc, aquest dia resulta que vinc fins a la porta i després me'n torno i me'n vaig al costat amb els amics aquí al costat.

- Això ho fan tan els nois com les noies?

- No. Més nois que noies, en aquest cas.

- Sí? Les noies són més disciplinades, en aquest sentit?

- Sí. En aquest cas vénen més les noies que els nois, i els nois, a veure... Els nois són ja uns nois conflictius. Aquests nois que no vénen, que són absentistes...són de rebuig escolar. Són nens de rebuig escolar, i malgrat que, per exemple, hem posat una persona de reforç, una altra persona de reforç... Perquè fem reforços diferents, a part de les necessitats educatives. I llavors què passa? Que aquests nanos que van malament en matemàtiques, surten amb una professora que dóna uns nivells de matemàtiques bàsics, perquè comencin. Però que no són nanos que necessitin una educació especial. Llavors procurem, amb el contingent de professorat que tenim, que hi hagi més hores de reforç. Surten, a vegades, dues o tres hores a la setmana més les tres hores d'educació especial.

- Quantes línies teniu?

- Tenim una línia de primer d'ESO, dues línies de segon, i dues línies de tercer. L'any que ve no tindrem primer...

- No tindreu primer d'ESO?

- No, hem tingut una mala preinscripció, i han esborrat el primer d'ESO d'aquí. Només tindrem segon, tercer i quart.

- I de cicles formatius què teniu, una línia?

- De cicles formatius tenim, aquest any, una línia de grau mitjà d'electricitat, una línia de grau mitjà d'administratiu. L'any que ve tindrem el mateix més una línia més de grau mitjà d'administratiu i un de superior d'administratiu.

- Dos línies, i de grau superior una línia d'administratiu?.

- Sí. Aquest d'electricitat és de dos anys, i aquest és d'un any.

- L'administratiu és un curs?

- Sí. I després a part tenim el Batxillerat, que és una línia.

- Hi ha algun tipus d'agrupació?

- Els crèdits variables.

- I després, en les mates, i potser en alguna altra àrea instrumental, hi ha aquest reforç que em comentaves?

- Sí, les mates, la llengua catalana i el castellà són les àrees instrumentals en les que hi tenim reforç. Que procurem tenir reforç.

I aquí què hi hauria, un desdoblament del grup en tres?

- No, depèn. Del que es fa és que del mateix grup, es treuen aquells alumnes que el professor de la matèria o del crèdit diu que està més fluixets i que necessita un reforçament de la matèria més fort i tot això. Llavors aquests surten amb el professor de reforç, amb exercicis portats pel professor de la matèria. És per això.

- I el reforç com funciona, un a un?

- No, en grupet de tres, quatre, sis com a molt.

- Es un grupet de curs, de cicle?

- No, és un grupet de curs, per exemple, de segon A en surten tres, i de segon B en surten quatre.

- Quina oferta feu de crèdits variables?

- Fem a veure... Per exemple, els nostres crèdits variables, a primer són orientats més que res a reforçar les instrumentals. A segon ja comencen instrumentals i idioma, i a tercer, com que ja és obligatori que han de fer crèdits variables socials, d'ampliació de matemàtiques i de ciències naturals i tot això, director tècnic i coses semblants, llavors ja els fem d'ampliació. Però sobretot a primer són crèdits variables en el sentit d'ampliació dels coneixements de les instrumentals. Es dona prioritat a això.

- Passem a una altra qüestió: pel que fa a les estratègies internes de prevenció i de resposta a l'absentisme, em pots explicar breument com es produeix l'acollida dels nanos quan comencen primer d'ESO? I alhora em podries explicar... l'escola es nodreix de nanos d'on?

- De l'Eduard Marquina, del Concepció Arenal, del Ruyra i del Prim. Nosaltres en particular en tenim més del Marquina i del Concepció Arenal, perquè són els que estan a prop. L'Arenal està justament aquí mateix, a 200 metres cap allà, i el Marquina dos carrers més cap allà. Prioritàriament són els dos adscrits, i després ja provenen de centres que no són adscrits però que són de La Mina.

- En teniu molts, de nanos de La Mina?

- Aquest any en tenim uns quants, per norma general sempre en tenim varis. Nosaltres tenim des d'alumnat de La Mina que ha acabat el cinquè, posse'm de la Formació professional antiga i que ara estan treballant normal, i tenim nanos que han sigut conflictius a l'escola i també a secundària. Però no és una regla general, no. Des del nostre punt de vista, eh? Una altra cosa és que en particular sigui, per exemple, que sempre es diu "no, és que La Mina, és que tal i qual..." No, perquè per regla general la gent que ve de La Mina són la gent que no vol estar dintre de La Mina. Llavors pot ser un cas que sí, que sigui que ha sortit del centre de La Mina i ve aquí, després va allà... va rotant any per any.

- Quin tipus d'acollida feu a primer d'ESO?

- El que fem a primer d'ESO és: abans de començar el curs fem una reunió amb els pares, on parlem de què farem, què faran els nanos, una presentació de la Reforma i després el que realment faran aquí. Presentació del tutor, que per norma general ja se sap qui és, i abans de tot això nosaltres ja hem rebut informació de les escoles de primària.

- Dels nanos que han fet la preinscripció?
- I que ja estan matriculats.
- Ah, matriculats i tot?
- Sí, perquè això sol ser ja al Setembre. Llavors què passa? S'ha reunit l'equip docent i hem parlat una mica: a veure, aquest nen, que resulta que l'escola tal té aquestes característiques, necessitarà això, això i això. Però clar, dependrà una mica de la circumstància o del cas i llavors, partint d'aquesta informació, ja fem una distribució, perquè aquest any tenim una línia. El primer any, que teníem tres línies, vam fer una distribució per igualar els grups, no fer aquí molts nanos, aquí... No, sinó fer una distribució de tres, tres, tres, tres dolents, tres bons, i tres amb necessitats educatives a cada grup. Llavors fem un grup, tots agrupats, i després fèiem l'estudi de cada alumne. Això ja abans de començar.
- La informació que us envien és escrita?
- Sí, tot escrit. Algun informe, i fins i tot a vegades la programació que han fet al llarg de quart, cinquè i sisè.
- I en aquest informe, a part de la informació acadèmica hi ha algun altre tipus d'informació?
- Sí, bé, hi ha informació dels àmbits i circumstàncies o incidències. Llavors, si són absentistes, a vegades posen absentisme crònic, o absentisme familiar... i més o menys ja hi ha una orientació mínima. A partir d'aquí nosaltres el que fem és que la tutora, el dia de la reunió amb pares, fa una presentació del que vol fer amb el curs, quins objectius té i tot això. A part de si hi són, perquè a vegades el problema també és l'assistència dels pares. I aquí què passa? Que es fa sempre allò de "bueno, y usted que horas tiene, qué dia quiere venir, o qué dia puedo venir a hablar, o cómo puedo contactar..." Llavors la tutora o el tutor et dona el telèfon, el dia que tindrà de tutoria, i a partir d'aquí ja comencem la relació amb la família. El primer dia que el nano ve aquí es fa una prova de nivell: una de matemàtiques, una de llengua catalana i una de llengua castellana. I partint d'aquesta prova ja comencem més o menys a fer una adaptació del currículum de cada alumne.
- Què feu amb les famílies que no vénen?
- Les famílies que no vénen... intentem prendre contacte amb elles telefònicament o amb un telegrama, i sinó, fem un resum de la reunió i ho enviem per carta. A partir d'aquí la resposta ja depèn de la família.
- La intervenció la feu directament sobre l'absentisme o perquè hi ha altres problemàtiques lligades que requereixen una intervenció?
- Això depèn dels casos, perquè per exemple, si hi ha un nano que a més a més de l'absentisme, una vegada se n'ha recuperat resulta que és un nano conflictiu, llavors hi intervé la part del reglament de règim intern. És una barreja de tot i s'analitza tot el que fa el nano, perquè, perquè l'absentisme, les conseqüències d'aquest absentisme, la reincorporació, com aquesta reincorporació no ha arribat a "cuajar" del tot, i llavors es busca, d'alguna manera, la circumstància o solució. Però per regla general el que fem globalment és l'absentisme, i després, si hi ha altres circumstàncies, intentem analitzar i mirar globalment.
- I si es produeix la situació d'absentisme i alhora de conflicte?

- Absentisme i conflicte és difícil, perquè si no hi és no hi ha conflicte.

- Ja, però vull dir nanos que per exemple, de manera intermitent siguin absentistes, que facin campana, i que quan vinguin també creïn conflicte.

- Aquí hi intervenen, per un costat la tutoria, l'acció tutorial, i per un altre l'acció de prefectura d'estudis diguem que com a restablidor de l'ordre. I llavors, tutoria i prefectura d'estudis es posen en contacte amb la família per veure la possible solució. Bé, buscar la possible solució i buscar un possible canvi de comportament abans de fer el procés d'arribar a l'expedient o una cosa semblant. Aquí aquest any només hem tingut dos expedients, cosa que és satisfactòria. Bé, nosaltres per norma general no teníem expedients, i ara aquest any. L'any passat no hi va haver... sí, n'hi va haver un, i l'any anterior un altre.

- I són casos de?.

- Mira, són casos de nois que... un noi en particular que ja venia dictaminat per l'EAP i tot això, però va començar a mossegar als alumnes. Després escopia, i continuament dient fill de puta... A la seva mare, que va venir i vam parlar amb ella: "tu eres una puta", i bé, tot això. I llavors és clar, el professor deia que si ell entra a la classe, la classe ja s'ha acabat. Llavors i vam fer una adaptació, a aquest nano li fèiem classes a part. L'EAP intentava parlar amb ell... Aquest nen tenia un conflicte, un problema psíquic. Bé, la psiquiatre que el portava no li volia donar medicament perquè deia que era un nano molt jove i tot això. Eren unes circumstàncies molt especials, i llavors és clar, al final el professor va dir que no no... És que nosaltres ja no podem, perquè un dia el nano salta la finestra i no sabem què farà, no? I llavors vam portar la cosa amb la mare, però el nano un dia va agredir a dos nanos, va fer sang, va agredir a un professor, el va mossegar, després va escopir a altres professores... Que al final ell mateix va crear la circumstància de l'expedient. I clar, es va desenvolupar l'expedient, l'EAP va fer també un informe dins de l'expedient dient que aquest nano no és d'un centre normal, encara que a la família li deu semblar normal. A partir d'aquí va estar a Inspecció i no sabem.

- I un altre que va tenir problemes d'agressions i amenaces a alumnes, que també era molt conflictiu. Aleshores es va fer l'expedient, i aquest ja va ser expedient, no va ser una circumstància en particular, sinó que van ser una sèrie de circumstàncies d'un trimestre... Per regla general els expedients comencen a partir del segon trimestre, no a partir del primer. En el primer cas va ser abans d'acabar el primer trimestre, però és que clar, era un nano... que nosaltres sapiguem tenia un entorn familiar normalitzat, però, a veure, que nosaltres sapiguem. Després la realitat no se sap, perquè clar, a parlar només venia la mare, el pare va venir dues vegades perquè es va dir en carta que el pare s'hauria de presentar, que és obligatori... Depèn de les circumstàncies, però clar, són circumstàncies que són diferents, això va ser un cas molt particular. I el del primer any, que va ser un nano que va agafar del coll a una professora per no sé què de música i llavors el nano va sortir que volia pegar el que sigui. Era un nano que estava descontrolat i la família no volia acceptar les circumstàncies, que aquest nano necessitava una atenció. Aleshores clar, vam parlar amb la família, i l'EAP també... Sempre intentem que l'EAP miri les circumstàncies, si hi ha una problemàtica, i que busqui una solució psiquiàtrica o el que sigui.

- Aquests casos els teniu dictaminats per l'EAP?

- Bé, l'últim cas sí. Aquest cas sí que venia amb dictàmen de psiquiatre i problemes d'EAP, no de l'entorn familiar sinó problemes ja des de naixement. Però el primer no, venia un alumne normal que teòricament no havia tingut problemes a la primària, i que aquí sí que va començar a tenir problemes molt greus. D'això ja et dic, fa tres anys.

- Quan es dona el procés de retorn em comentaves que intenteu negociar amb la família que hi hagi un compromís...

- Home, que hi hagi un compromís d'assistència, i que aquest compromís no sigui només d'assistència sinó de resposta a l'educació i al coneixement. I després, un comportament per part d'ell mateix, del propi alumne.

- La mediació sempre és família-alumne?

- Sol ser tutora com a representant del centre, i si la tutora diu "escolta mira, que aquesta família em sembla que és millor que estigui al despatx de direcció" pel que sigui, per si hi ha algun problema o una circumstància tal. Llavors, tutor representant de l'equip directiu, i família.

- Però vull dir que no és mai directament amb l'alumne, és mitjançant la família?

- No, depèn de si és un cas que es soluciona directament aquí perquè és un cas que no correspon a la família, o no és molt greu...- si és una campana o una sèrie de circumstàncies de campana es parla directament amb l'alumne. Per norma general, si és menor d'edat (l'ESO és menor d'edat) es parla amb ell i després es parla amb la família. Perquè el que nosaltres busquem és que la família sigui responsable no dels actes sinó de les circumstàncies que envolten aquests actes. El que intentem és no només que la família estigui informada, sinó que a més formi part de les circumstàncies i que se'n responsabilitzin. Que és el problema que tenim a vegades perquè clar, el que et comentava, que el pare "que sí, que sí", i després al cap d'una setmana ni pare ni mare, i el noi va venint, i llavors vas veient que la família té part del problema. I per tant nosaltres el que intentem sempre és que la família sigui el punt d'atenció i el punt de referència de l'alumne.

- L'acollida de l'alumne a l'aula com es fa? Com recupera el temps perdut?

- Es fa a través de classes amb educació especial, i després amb reforç, a part de les classes normals. Reincorporació a les classes normals, recuperació reforç.

- Alguna mesura de prevenció?

- Nosaltres mira, de prevenció de l'absentisme o per evitar l'absentisme inicial, a les nou del matí el conserge va a les classes i ell mateix agafa la llista que ha passat el professor i mira els alumnes que han faltat. Llavors, a les nou del matí, bé, a les 9:20 o a les 9:30, truca a les famílies a veure què passa amb aquest noi.

- Sí? Al marge que el tutor cada setmana...?

- Això mateix. Mira, aquest llistat, veus? Llavors què fa? El conserge truca i diu "escolta, perquè no ha vingut ara a les nou?", ho apunta i ho passa directament al tutor. Sempre que hi ha algun problema a les nou ja ha sabem, sempre. Sabem si és justificat o no és justificat. Si

ve a les deu, llavors la tutora ja sap que aquest noi, que resulta que se l'ha trucat, ha faltat injustificadament.

- I per tant engaxeu al nano "in fraganti?"

- És que a vegades els pares han vingut aquí... L'any passat un pare va venir aquí a les deu perquè nosaltres l'havíem trucat a les nou, i va dir "com, que la meva noia no està aquí?", "no, no hi és, encara no ha vingut", "que no ha vingut? Però si jo l'he deixat que ha sortit a les nou menys quart d'aquí..." Se'n va i justament agafa a la noia i a quatre amigues, i la va portar aquí: "a partir de ahora sí que vendrà", i se'n va anar. Clar, això els nanos ho saben, que nosaltres a partir de les nou truquem.

- Des de quan ho feu això?

- Des de que va començar la Reforma. Perquè nosaltres ja ho fèiem al primer grau de la Formació Professional, sobretot a primer. I llavors aquí ja se sabia que a les nou del matí... A veure, si hi ha el problema que el conseller no hi és o té feina, aquell dia sol passar que no truca, però per regla general truca tots els dies. I llavors els pares han vist això com una cosa definitiva i bé, circumstàncies.

- I us funciona, és una mesura dissuasòria?

- Això mateix, i ells mateixos ja ... bé, és que ho comproven quan es truca. Llavors què passa? Que algunes vegades quan fan la matriculació o la preinscripció, escriuen números que no són correctes, i aleshores nosaltres ens posem en contacte amb la família i preguntem el número de telèfon que té, per veure aquest número, com s'ha de contactar.

- Verifiquen els números telefònics?

- Sí, clar. Perquè hem tingut algun cas que.., quan ens donen un número que no és correcte verifiquem a través de l'adreça. L'adreça se suposa que sí que és correcte, i aleshores el que fem és enviar un telegrama, parlar amb la família i dir "escolti, aquest telèfon...", "no, és que aquest telèfon és de la meva sogra però ja no hi és, nosaltres no tenim telèfon, però pot trucar aquí. Al principi és feina, però després ja està per tot el curs. A veure, és una manera de controlar... que es vegin controlats des d'un començament. Després, alhora del pati no surten d'aquí, surten molt més els grans de Batxillerat i les persones...

- Els Cicles Formatius?.

- No, els dels Cicles Formatius vénen a la tarda. Només Batxillerat i segon curs de Formació Professional. Surten i estan al pati. Després només vénen tres tardes, de les 3:30 a les 5:30.

- Per tant, aquest any dius que d'expedient n'hi ha un. I de conflictes?

- De conflictes de moment no més dels normals. Com un alumne que té un enfrontament o un problema amb un professor de paraula o el que sigui, pel que sigui i ja està.

- Parla'm una mica de la relació amb els serveis exteriors. Com a mesura de prevenció hi ha alguna relació amb l'educador de carrer, o potser amb la Guàrdia Urbana?

- Nosaltres amb l'educador de carrer sobretot. És el que tenim a la comissió, i a part de la comissió parlem, l'educador sempre està en contínua comunicació amb la prefectura d'estudis o amb el tutor.

- La prefectura d'estudis és com si fos un cap d'estudis?
- Sí, exacte. L'únic que tenim cap d'estudis del matí i cap d'estudis de la tarda.
- Un cap d'estudis per l'ESO...
- No, és que és un cap d'estudis que hi és durant tot el matí i un cap d'estudis que hi és durant tota la tarda.
- I cada cap d'estudis fa ESO, Cicles Formatius i Batxillerat?
- El del matí només ESO, Batxillerat i segon curs de Formació Professional, i el de la tarda té alguns dies ESO, Cicles Formatius, i segon grau de Formació Professional. És que al ser de Formació Professional nosaltres obrim a les vuit del matí i tanquem a les deu de la nit. I llavors, dins d'aquest horari tenim dos caps d'estudi, que per regla general tenen les seves hores. I quan no hi són ells hi sóc jo com a coordinador.
- Tu ets coordinador de tot? Cicles Formatius, FP.?
- Sí, però més centrat a l'ESO. Perquè jo vaig començar abans de tenir els Cicles Formatius, i vaig ser el coordinador del que és l'ESO i l'estructuració. Els Cicles Formatius ja van ser més una qüestió de prefectura i meva, o sigui, una coordinació entre els dos. Però la circumstància d'estructuració i tot això la porta més prefectura, jo porto més la filosofia del Cicle Formatiu.
- I amb la Guàrdia Urbana hi ha algun tipus de relació?
- Bé, nosaltres si tenim algun tipus de problema de nanos 0 d'ordre per exemple al carrer, si el carrer esta malament, i llavors truquem directament a la Guàrdia Urbana.
- Nosaltres només tenim la reacció de la Guàrdia Urbana quan és qüestió d'ordre extrema. Per exemple, un grup de nens que no són del centre, fan na baralla o el que sigui, nosaltres Guàrdia Urbana i res més. O si hi ha un alumne que surt, per exemple, perquè l'estan pegat, o busca un conflicte d'incidència, llavors Guàrdia Urbana. La relació que tenim amb la Guàrdia Urbana és una relació de zona. Llavors, a nivell de zona sí que hi ha una relació perquè hi ha... Bé, aquest any en particular l'Ajuntament del districte va fer una reunió amb els directors per veure la conflictivitat que hi ha a la zona i fer un estudi...
- Amb els directors dels IES, de secundària?
- Sí. Vam fer una reunió, i aleshores allí hi van posar les coses tan Serveis Socials com Guàrdia Urbana com el Regidor i els directors.
- Per què?
- Perquè hi havia un canvi, es va notar sobretot als exteriors dels centres. això es notava sobretot a la part d'amunt, i es deia que era molt estrany, que fins ara no passava i que es necessitava un suport de la Guàrdia Urbana.
- Però què hi havia, concentració de bandes?
- Bandes, o skins que venien amb els gossos i tot això I llavors es va demanar, la Guàrdia Urbana va fer un estudi, es va arribar a unes conclusions, i a partir d'aquí ja està. Però sempre que hi ha hagut una actuació en alguna circumstància ha estat ja per qüestions particulars, no qüestions de centre, que el centre demani a la Guàrdia

Urbana que li busqui un alumne, no. Perquè nosaltres el que fem és el pas de l'educador de barri.

- Hem parlat del professor de Compensatòria, hem parlat de l'EAP, d'Inspecció... Com podries valorar el suport que ofereixen respecte a l'absentisme, i la seva suficiència o insuficiència?

- A veure, l'EAP intervé des del punt de vista pràctic, perquè sí que arriba a agafar nanos en particular, fa un estudi del nano, es posa en contacte amb la família i li dona orientació, directament. I si hi ha alguna circumstància també es posa en contacte amb el centre. l'EAP treballa directament els dimecres aquí, ve un dia a la setmana, igual que Compensatòria. Però l'EAP és el que agafa directament els nanos i parla amb ells. De moment està treballant al màxim. És una persona...

a veure, una persona per aquest centre i altres centres, no per aquesta zona. Perquè a l'altre centre hi va un altre de l'EAP. Aquí som dos IES, el del Barri Besòs i nosaltres, doncs al Barri Besòs hi va una noia de l'EAP, i aquí ve un noi. És que cada any... Bé, aquest no, que ja porta dos anys, però cada any canviava.

- De moment fa un dia a la setmana, i a vegades, si cal que vingui algun dia, també ell mateix diu "escolta, que jo he de parlar amb aquesta família, doncs vindré dimarts", molt especialment, però sí que ho fa. Perquè ell porta més instituts, és això.

- I Inspecció, la intervenció que fa és en cas d'expedient acadèmic?, I en el cas d'absentisme?

- En el cas d'absentisme Inspecció fa... a final de curs nosaltres fem un llistat d'aquells alumnes que no venen i ho comuniquem, i a partir d'aquí ja no sabem el que fa Inspecció.

- Què són, els crònics?

- Sí, els crònics, o per exemple aquells que no s'han matriculat. Tenim aquí el llibre de matriculació de primària, llavors han d'estar a algun lloc i nosaltres no sabem on són. Aleshores hem d'anar a Inspecció.

- Primària us passa tots els llibres dels alumnes que fan pre-matricula?

- I matriculació.

- La qüestió és que teniu llibres de matriculació de nanos que no apareixen?

- Clar, aquells que són absentistes. I llavors, d'aquests llibres, es mira cada any si els alumnes estan actualitzats. I si l'alumne no ha vingut i tal, s'envia a Inspecció.

- I d'aquests nanos, quants llibres podeu arribar a enviar a Inspecció?

- Si arriba a un, i a vegades, eh? quasi tots vénen. D'una manera o altra però vénen.

- Hi ha una pregunta que, ja que hi estem posats, a veure si em pots ajudar. Dels nanos de primària dels centres que hem estat parlant, que no enviïn els seus nanos matriculats aquí... La pregunta seria si pot ser que hi hagi nanos que es perdin de primària a secundària?

- Jo penso que no, perquè a veure, els nanos el que fan de primària a secundària és venir aquí, a l'institut, o sinó se'n van a la privada.

Llavors què passa? Que a vegades, si se'n van a la privada, triguen un, dos o tres mesos en demanar el llibre.

- Sí?

- Clar, perquè a vegades què passa? que s'ha matriculat aquí i ho han fet tot, però després se'n van a la privada perquè resulta que pot, o pel que sigui se'n van allà i llavors la privada triga mesos en reclamar el llibre. Perquè és que el nano, teòricament, quan va a la privada, si s'ha matriculat aquí, ha de venir aquí a renunciar.

- I això us passa?

- No. A vegades ja et dic, un o dos i molt generalitzant.

- I de Compensatòria quina valoració en fas?

- De Compensatòria és una situació que nosaltres... A veure nosaltres ens serveix d'orientació, eh? I una orientació que és clar, fins ara no teníem del tot perquè era una forma de treballar particular de cara al tutor. És un suport de cara a la tutoria, això sí, perquè el tutor més o menys ja pot tenir una visió generalista, i fins i tot particular de l'alumne en quan a l'absentisme, i el tutor parla amb Compensatòria, això sí que també ho fa. Més que res és un suport a la tutoria o a l'acció tutorial. En quan a que dóna una visió més d'intervenció global, diguem-ne, de conjunt.

- I amb Inspecció hi ha la relació que un cop a final de curs, envieu una llista d'absentisme i?

- A veure, nosaltres amb l'inspector hi tenim una relació contínua: ve aquí a veure quants en tenim, circumstàncies, situació o prova inicial que hem fet... Mirar una miqueta el nivell que tenim, les circumstàncies problemàtiques que es solen tenir... I una reflexió, una orientació per part de l'inspector, i després al llarg del curs ve o no ve segons les circumstàncies. Llavors nosaltres per exemple, la comissió social d'aquest any en particular li hem dit si podria venir a final de curs perquè veiés una miqueta com funcionem. Ell ja sap de l'assistència, ha parlat amb membres de la Comissió Social a part individualment, i llavors l'hem convidat a l'última reunió de valoració. No sabem si vindrà, però una predisposició per part de l'inspector hi ha.

- I pel que fa al tema de l'absentisme Inspecció hi té algun paper a jugar, a part que feu arribar els informes...?

- De moment que jo sàpiga no. A veure, que jo sàpiga d'actuació. De realitat jo suposo que en alguna circumstància sí que n'arribarà a tenir.

- Parlem dels Serveis Locals: tenim la relació amb els educadors de carrer, i amb la DGAI em deies que una vegada hi va tenir una relació en un cas en particular?

- Sí, un cas en particular que era un alumne que estava diguem que orientat per la DGAI, i el tutor que tenia encomanat venia aquí continuament a parlar amb el cap d'estudis i amb el tutor. Però ja res més, de moment no hem tingut... Sí per exemple amb Benestar Social, la part d'ajudes a menors... Aquí hem tingut dos anys relació amb Benestar Social directament, tutelar de menors per dos nanos que eren germans i que tota la qüestió econòmica la portaven ells. Llavors demanaven la circumstància acadèmica dels nanos. I cada trimestre feia una reunió per veure com anaven els nanos, si responien o no responien, etc. Estaven subvencionats i els pares no tenien la tutela

d'aquests nanos. Era la germana que tenia la tutela, però havia de demanar suport a Benestar Social.

- I amb l'EAIA?

- Amb l'EAIA que jo sàpiga en principi no hi hem tingut relació.

- I amb el CAPIP?

- Amb el CAPIP a partir de l'EAP sí.

- Quines demandes que estiguin directa o indirectament relacionades amb l'absentisme faríeu a l'administració educativa?

- A veure... una realitat concreta. És a dir actuacions directes i concretes, no actuacions orientatives com fins ara. Perquè clar, tens un nano, tens el problema, tens la circumstància, tens una arma que són els drets i deures de l'alumne i res més. A partir d'aquí el nano s'ha de treballar i ha de fer pel seu compte, no? Aleshores l'escola es queda una mica amb un "sabor amargo" Bueno, una miqueta amargo. Perquè què passa? Aquest nano marxarà a un altre centre, crearà el mateix problema, i llavors haurà d'anar a un altre centre... És a dir que farà una roda de centres, acabarà als setze anys i acabarà fent un fons de garantia social o a una casa d'oficis.

- Ja. Parles dels nanos d'expulsió?

- Parlo dels nanos que són absentistes i que creen problemes, però creen problemes perquè ells ja tenen un cert rebuig a l'escola. A veure, crea els problemes per fer-se veure ells mateixos

- I quin tipus de resposta es podria donar?

- És que a veure, quin tipus d'actuacions es podria fer? És una qüestió a nivell de societat i en particular a les famílies. Quina responsabilitat pot demanar l'administració a una família i fins a quin punt? Aquesta seria la circumstància, no? No és perquè no funcionin o no facin, sinó... què és el que es pot demanar? Perquè fins ara hi ha una actuació, hi ha unes circumstàncies, si no hi ha un expedient Inspecció no actua directament, pot actuar indirectament però clar, un inspector es veu en una situació de compromís, no? Perquè indirectament és una actuació en particular. Si hi ha un paper i hi ha unes circumstàncies sí que pot actuar perquè ha d'actuar. Llavors l'administració què fa? L'inspector li carrega tota la responsabilitat. A veure l'inspector la carrega cap a baix, el director cap a baix. Bé, el director no sé, perquè ja més no hi ha, i llavors el director què pot fer, cap a la família, i allà es queda? Hi ha una circumstància que es queda... Hi ha un buit o un forat que encara no està...em sembla que hi ha un buit d'intervenció, però clar, no sé si aquest buit està creat per la mateixa administració o és un buit que s'ha fet i que encara no s'ha omplert, no? Que encara no se sap qui és l'encarregat d'aquest buit.

- I tu com ho veus?

- Doncs mira, que s'ha de viure, i s'ha de viure el millor possible dintre d'uniques circumstàncies. El centre s'ha d'adaptar a les circumstàncies i aquestes el centre les ha de viure amb possibles solucions immediates. Perquè es clar, els nois absentistes el que volen són respostes immediates de l'escola. Llavors si aquests nois, per exemple, una solució que jo veuria a la llarga, no sé si pot ser la realitat: aquests nois, si realment un tipus d'estudi teòric o de conceptes, no és l'estudi normal, al revés...tornen a entrar i a

sortit. Llavors s'hauria de fer un tipus d'estudi pràctic, partint de les necessitats de l'alumne. Però clar, és molt difícil...

- A tu et sembla que no es fa suficientment?

- No, perquè els crèdits variables... Jo suposo que són com remeis a mitges, i crear crèdits variables només per aquests alumnes tampoc. Què s'hauria de fer? Escoles pròpies només per aquests alumnes, de pràctiques només. Perquè hi ha alumnes que sí que podrien, però...

- Vosaltres no teniu UAC?

- No. L'any passat vam tenir UAC, i de cinc alumnes un es va integrar i quatre se'n van anar a un altre centre.

- I alumnes que hagueu derivat cap a unitats d'escolarització externes en teniu?

- No. En teníem dos però les famílies van dir que això de desplaçar-se a fora i tot això que no.

- I què van fer?

- Van entrar a la UAC. Clar, de la UAC dos hi van per la UE. I llavors què passava? Que els pares, quan es va dir que no se sabia res, l'any passat no es sabia encara la situació, i els pares van dir "escolta, si jo no sé on va el meu fill..." i si va desplaçat de la zona i ha d'anar cap allà..., varen dire que no.

- Us heu plantejat algun programa de garantia social?

- Aquest any en particular n'hem demanat de quasi tot per l'any que ve. Ara... No sabeu si ho donaran, ni en quines circumstàncies si ho tenim.

- Tu com valores aquestes vies de l'escolarització?

- Jo... A veure, per mi són remeis que em sembla que no són fructífers.

- No?

- Em sembla que no. Per què? Perquè jo no sé, els alumnes que van a les UEE, si arriben al final o es perden. Jo la veritat no la sé, clar. M'agradaria saber-la, però per altre costat perquè si no hi ha una incorporació a un centre normal, encara que el centre sigui especial. Però la qüestió d'estructurar a un noi que està desestructurat és molt difícil. S'ha de fer amb molta cura i a més amb molta preparació. Llavors, no sé si encara estan preparades aquestes UEC, que són particulars, privades i tot això. Perquè clar, m'explicaven que funcionen amb un reglament i unes circumstàncies que són molt estructurals: nanos que estan desestructurats, que ja parteixen d'unes circumstàncies o d'un àmbit familiar desestructurat. És molt difícil incorporar-los. Ara, els programes de garantia social uff... Són de pas. Un any, i l'any que bé adéu. Perquè ha de fer uns mínims estudis, encara que sigui un dictat o contar o el que sigui. Són circumstàncies que no... a veure, ténen sortida, perquè és trobar un treball, però quin tipus de treball troben... No hi ha una titulació i tot això l'únic que fa... Per mi és una pèrdua de temps.

- Vosaltres encara no teniu quart i per tant derivació cap a PGS i això no heu tingut ocasió de fer-ne, no?

- No. L'any que ve sí que ho tindrem.

- Alguna qüestió a afegir?
- És que fins que no es sàpiga omplir aquest buit... No se sabrà com funciona...
- Qui l'ha d'omplir aquest buit?
- Aquesta era la meua pregunta. Qui hi ha d'estarr i qui és el responsable d'aquest buit? Clar, qui serà el responsable? El centre ja funciona com a tal, Inspecció funciona al seu nivell... Entre el centre, Inspecció i l'administració hi ha un buit que és on a vegades es troba el nano. I al nano clar, algú l'ha de dirigir o li ha de dir "escolta, tu has de fer això, això i això."
- Els educadors socials en part omplen aquest buit?
- Bé, fan el que poden. Però per exemple jo, parlant amb l'educadora de barri d'aquí... Només una noia per tot aquest sector que hi ha una problemàtica... No dóna a l'abast. Llavors què passa? Que o hi ha una sensibilització per part de les institucions de fer més reforç en les zones més conflictives, o arribarem sempre a ser remeis.
- Quins requisits et sembla que són ineludibles per garantir l'escolarització dels infants?
- Atenció, motivació, i sobretot sensibilització familiar. Jo crec que el primer requisit és la família. I que la família sigui la responsable i la primera en buscar això, el que és l'escola.
- Vosaltres que ja heu tingut la franja de 14-16, assumir l'ESO què us ha suposat?
- Un canvi de circumstància acadèmica en el sentit del currículum. Perquè 14-16 anys són nens moguts i nens amb problemes, però tenen una mica de responsabilitat. Als 12 són gent molt moguda i amb circumstàncies molt particulars i especials. Llavors has de saber mirar molt bé el que fas, el que dius, com dius, a qui va dirigit en aquell moment...
- Són més nens, més nenes, més petits?
- Sí, són més nens però amb afany de ser ja més grans, perquè j estan a l'institut.
- Però això és una cosa que també abans us passava, no?
- No, però diferent. A veure, venien aquí, eren els petits, perquè hi havia els grans de divuit i vint i tot això, i aleshores eren els petits. Clar, què ha passat? Que els de dotze vénen però vénen amb una circumstància de dir "jo ja sóc de l'institut." A veure, nosaltres no hem tingut problema d'enfrontaments, però els professors el que sí que hem vist... una miqueta adaptar-se a la forma. És diferent fer una forma de classe no tant teòrica sinó més pràctica, han de ser conceptes molt breus i molt concisos... Tot això fa un canvi, encara que portis un manual de text, encara que continuïn les classes amb manual i tot això, s'ha de formular una circumstància molt particular per aquests nanos.
- Be, la següent qüestió és que a partir d'aquesta tipologia estreta d'un estudi sobre èxit i fracàs escolar a Catalunya m'agradaria que m'expliqueu quina tipologia d'alumnes teniu des del punt de vista del rendiment. Bé, és una barreja entre rendiment, actitud... Es tractaria

que sobre els cent alumnes aproximadament ens distribuïssis l'alumnat d'ESO.

- Ara en aquest moment, alumnes aplicats amb moderació, o sigui que són capaços però una miqueta mandrosos, ...Uns 60 aproximadament. De virtuosos un 2 o un 3%.

- Parlem de l'ESO, eh?

- Sí, només de l'ESO. De desconeguts un 2 o 3 %, són uns sis o set que hi ha.

- Serien els absentistes?.

- Sí, absentistes total.

- Però són absentistes que vosaltres coneixeu o que no coneixeu?

- Els coneixem. A veure, en tenim informació...sabem qui són, on viuen, i hem parlat en un moment determinat. Perquè nosaltres això de dir és que aquest noi és absentista i no el coneixem no, a no ser que sigui un alumne que s'ha apuntat a secretaria, se n'ha anat i ja no ha vingut.

- Per tant, desconeguts...Desconeguts del tot no, sinó que són... a veure...parcialment poc coneguts al centre però conegut d'assistència física, eh?

- I aquests quin percentatge serien?

- D'aquests un 2 o 3%, perquè són 6 o 7 en total. I després, d'alumnes en conflicte més o menys un 10%, seria una cosa semblant.

- I de fracàs escolar i sense expectatives?

- De fracàs escolar... ara en aquest moment els grups que tenim són nanos que van fent.

- De tercer quants sembla que obtindran el graduat?

- Home, jo amb això sóc optimista, perquè nosaltres el que fem és fer el possible perquè es treguin el graduat, i fem el que sigui. Mira, reforç, educació especial... fem totes les possibilitats. Que se'l treguin de tot, el 100% no, jo suposo que almenys només un 10 com a màxim serà que no puguin, que són aquells que... o absentistes o els que tenen rebuig, o aquells que en realitat diuen "mira, és que no sé què faré, no m'agrada estudiar..." Més o menys serien aquests tipus.

- Si haguessis d'explicar a uns pares quins són els tres o quatre trets que més caracteritzen el centre des del punt de vista pedagògic, què els hi explicaries?

- L'atenció, el seguiment de l'alumne, i després la part acadèmica des del punt de referència del nivell de l'alumne.

- O sigui, l'adaptació als requeriments de l'alumne?

- Sí, una adaptació.

- El nivell de motivació del professorat en aquests tres elements et sembla que és alt? D'un 1 a un 4, l'1 seria el baix i el 4 seria l'alt, a quin nivell de motivació situares el professorat?

- Jo posaria un 2 o un 3, potser un 3. Perquè clar, el problema és... nosaltres comencem amb ganes, després les circumstàncies van

desmotivant però clar, tornem, perquè el que nosaltres fem a les reunions és una mica posar aquestes qüestions pedagògiques, i llavors aquí és on es desfoga el professorat. "Mira, és que jo he fet això, però no resulta i no sé què intentar", llavors el de matemàtiques diu "mira, resulta que això a mi m'ha anat bé, jo els porto d'aquesta manera, faig això i això..." I aleshores el d'educació física es torna a motivar, "doncs ara intentaré això i això..." És un desfogar-se continuat que fem cada setmana.

- Cada setmana?

- Sí, cada setmana fem una reunió, i llavors aquí partim de les experiències i és en les circumstàncies. Jo posaria entre un dos o un tres.

- Quants professors teniu, al centre?

- Aquest any em sembla que som uns 39-40.

- I teniu molta rotació?

- Molta no, perquè gairebé tots tenim plaça definitiva, i molt pocs són en expectativa. Bé, la comissió de serveis és en expectativa.

- Què percentatge teniu en comissió de serveis?

- A la comissió em sembla que quatre o sis. I substituïts... Bé, és que aquest any tenim quatre professors de baixa que ho han estat tot l'any. Sí, quatre més o menys.

- Em podries donar un exemple, a part del que ja m'has explicat de l'educació especial i reforç, que expliqui això, respecte a la diversitat?

- Sí, mira, el que fem és que en petits grups de dos o tres alumnes baixen amb la psicopedagoga, i llavors aquesta ja té un treball determinat per a cadascú segons el nivell i el coneixement i segons la circumstància, i aquest es fa individualment. En grup, però es treballa individualment, es mira si l'alumne progressa o no progressa d'acord amb les circumstàncies de partida, inicialment. Aleshores després també es mira com repercuteix en l'alumne

- Vol dir que la psicopedagoga i la tutora o la professora de matèria estan en contacte?

- Amb la professora de matèria, sí, exacte. Sempre hi ha un contacte.

- Alumnes que tinguin un formació permanent majoritàriament col·lectiva, entre vosaltres, que hagueu fet en els últims anys?

- No, més que res el que fem són intervencions. Per exemple, el Centre de Recursos el que fa és enviar-nos aquí projectes o programes, i aleshores segons el tipus de programa el fem o no el fem. L'any passat vam fer el Món Tres

- Què és això?

- Un programa d'atenció a la diversitat, i van venir aquí a parlar de les circumstàncies de la dona, de les ètnies i tot això. Vam fer conferències, vídeo, i després llocs d'adaptació i atenció a la diversitat.

- Però això eren conferències i vídeos que us feien a vosaltres, al professorat?

- No, no, als alumnes. Després se'n fan del tabac i tot això, més que res són recursos que fem de cara al professorat, i després de cara a l'alumne.

- Ja. La vostra formació permanent és a títol individual?

- Sí, per norma general és a títol individual.

- Fins a quin punt hi ha una coordinació per àrees, per cicles...?

- De moment ho fem per àrees i per cicles. Bé, a veure, aquest any hem començat més que res per àrees, i com que tenim tercer hem fet l'equip docent de tutors, i ens reunim tots, sense diferència entre primer o segon, però després ho fem per equips docents de cicles. Per exemple, en els crèdits de síntesi hem fet, com que encara només hi ha tercer, ens hem reunit tot l'equip docent, de primer, de segon i de tercer, i hem fet una circumstància de crèdits, de temes, i en particular mantenir o no els de primer i segon, i després fer el nou de tercer treballant tots en conjunt, encara que després només siguin quatre professors els que duren a terme tota la circumstància d'actuació.

- Així com a primària hi ha el tema del treball per racons, o a vegades també programes informàtics per treballar algunes àrees...?

- Aquí es treballa també amb informàtica, però sobretot en els crèdits variables. Hi ha un crèdit variable que és informàtica aplicada a l'usuari, i llavors aquí els alumnes treballen directament amb la multimèdia. I després hi ha altres crèdits, per exemple de matemàtiques, que treballen les matemàtiques però adaptades a la informàtica. Però només a través de crèdits variables, més que de crèdits comuns.

- Alguna experiència d'integració o coordinació interdisciplinària?

- Els crèdits de síntesi sobretot, perquè aquest any, per exemple el de tercer, és "La Conca del Riu Besòs", conèixer tot el que és la geografia del riu Besòs. I això ho farem a través d'una ONG, i a part de la ONG, que té el temari o el treball per aquest crèdit, nosaltres també hem format un petit treball de suport, en relació a allò acadèmic, però entre tres o quatre àrees diferents.

- Ah, està bé. Això ho feu aquest any?

- Sí. És que a primer sempre es fa "El Barri", i aleshores fem una actuació d'anar a l'Ajuntament, mirar les estadístiques d'habitants i tot això, després fem un plànol del que és el barri, i fem "mira, aquí hay una joyeria, aquí hay..." Busquem una mica tot això per escrit i sortint al carrer. Després fem una gimcana aquí al voltant del que és el Rambla Prim, on hi ha unes petites activitats: educació física, física i química omplint un bol d'aigua calculant el temps... I després mirant, per exemple quins carrers i quin nom, si hi ha algun nom de poeta o pintor o una cosa semblant, i també el d'anglès fa, per exemple, que algunes paraules en particular siguin transcrites a l'anglès. Això a primer. A segon fem "L'entorn geogràfic de Barcelona ciutat": fem una sortida pel barri del Casc Antic, fem una sortida a Collserola, una sortida a la FECSA i a Montjuïc, i una sortida a la Motxilla Blava.

- Què és la Motxilla Blava?

- És una experimentació que es fa als jardins: com plantar arbres, i una mica sobre la natura, i està a prop de la platja. Es fa una miqueta d'actuació. Aleshores, els de segon ja coneixen un entorn més ampli, i a tercer ens hem plantejat que ja hem vist el barri, ja hem vist el que és l'entorn de la ciutat, i llavors què falta? El més pròxim a ells, que sigui una cosa geogràfica, és el riu que dona el

nom al barri, no? I llavors què passa? Que immediatament hem pensat "mira, perquè no fem el coneixement de la conca del Besòs..." On neix, on mor i per on passa, les indústries que hi ha i tot això. A veure si motivem una mica, parlant de la qüestió de matemàtiques o del que sigui, no? I hem vist que sí, que era normal i que es podria fer.

- Tot això es fa en els crèdits variables?

- No, als crèdits de síntesi.

- I els que heu fet fins ara com els han valorat els alumnes?

- Fins ara els hi ha agradat i han actuat millor que a classe. Sí, amb ganes, i sobretot demanen sortir. I després els crèdits de síntesi, els treballs, es presenten davant d'un tribunal de professors i es valoren. això del tribunal va ser una mica de responsabilitat de cara a ells de dir "mira, hem de presentar aquest treball d'alguna manera, i a més hem de parlar d'aquest treball."

- I fan un treball col·lectiu o individual...?

- Sí, en grups de tres o quatre com a màxim.. Aleshores presenten el treball, el tribunal en fa una valoració i ja està.

- Em pots explicar una mica el pla d'acció tutorial?

- És que... mira, el pla d'acció tutorial parteix de la relació amb la família en primer lloc, i després hi ha una sèrie de temes que d'alguna manera estan adaptats a les circumstàncies i necessitats dels alumnes. Primer comencem per la presentació del centre, es va parlant del reglament de règim intern, de les circumstàncies que envolten el centre, què volen ells treure del centre, com els agradaria que fos la relació professor - alumnat, quines circumstàncies canvien perquè ja no estan a un "cole" de primària, que tenen una circumstància que ja són nens grans... fem una mica de l'adolescència... que ja comencen a ser grans, que ja comencen a tenir una responsabilitat... Tot això és la idea del PAT de primer i segon. Entre primer i segon es distribueixen... Després hi ha el Nadal, les vacances, què faran... Reflexionar una mica sobre aquestes circumstàncies. I aleshores també això de som jo i els altres, una mica la col·lectivitat, la relació en grup i tot això. I després a segon grau ja és una qüestió més humana i de la persona: "ja sóc un adolescent, el meu cos ha canviat, jo ja no penso com abans..." Són una sèrie de plantejaments o de temes ja molt centralitzats i dirigits cap a ells. El PAT del segon cicle és una adaptació del que teníem per la la Formació Professional de primer grau, perquè ja és gent de catorze anys, i que més o menys ténen la mateixa...

- I per tant què dius que es fa? Hi ha un temps de tutoria a l'aula...

- Sí, una hora a la setmana que parlen d'un tema que ja està prefixat per trimestres.

- Hi ha algun tipus de seguiment individualitzat de l'alumne per part del tutor?

- Sí, el tutor parla... a veure, el tutor té una hora de dedicació al grup obligatòria, normativa, i a part té una hora en la que es dedica a parlar amb els alumnes. I sinó a vegades aprofita...

- Amb els alumnes i amb la família?

- La família té una altra hora. A veure, per regla general l'hora de tutoria de grup, que a vegades es converteix en hora individualitzada

d'alumne, si hi ha algun problema molt particular. I després té una altra hora només per les famílies.

- Això és a la setmana?

- Sí, una hora de grup que és dins de l'aula, i...

- Són dues hores a la setmana de tutoria?

- Dues hores en total: una de grup i una altra per la família.

- Hi ha alguna cosa que em vulguis comentar del barri, de la població que hi viu, en quan a nivell educatiu, en quan a... M'ho puc imaginar, no?

- Per regla general són castellano parlants, i en aquest barri en particular són gent que prové, per regla general, de la zona d'Andalusia... Són immigrants.

- Dels anys seixanta?

- Sí, dels anys seixanta.

- Nova immigració en teniu poca? Magrebins i...

- Sí. Aquí en particular, al començament poca, però més amunt del que és la zona del Besòs, que és ja La Mina sí, clar. Allà sí que n'hi ha més, però aquí en aquesta zona no n'hi ha tanta.

- I després el col·lectiu gitano...

- Que ja és La Mina. És que clar, nosaltres estem en l'encreuament entre La Mina el Besòs, i llavors clar, per això en tenim de totes les ètnies. Mira, per exemple, agafant això, no? Tens aquí una Canta, un Amaya, un Campos, un Díaz, un Espadas, un Esteban, un Lozano, un Martín, un Rusdí, un Soriano, un Tomás, i un ... Hi ha de tot.

- I llavors és clar, dius, això és representatiu? No. Perquè nosaltres es tot, és una barreja de Mina-Besòs. La major part són famílies estructurades, fins i tot els magrebis, els marroquís i demés. De moment no hi ha un percentatge molt elevat de famílies desestructurades, que no coincideixen amb les famílies gitanes, sinó que per regla general és de tot una miqueta.

- I en quan a nivell educatiu són més aviat baixos, no?

- Sí, nivells baixos... A veure, és baix per les circumstàncies que hi ha, són nens que quan vénen venen ja d'altres llocs i la integració a la llengua i tot això és una problemàtica.

- Teniu nanos d'incorporació tardana?

- Tardana?

- Sí, que comencin a meitat de curs, que vinguin a escolaritzar-se... un cop el curs està començat.

- També. Aquest any en particular n'hem tingut dos, només. Que la incorporació, enlloc de ser al Setembre, ha estat al Desembre.

Molt bé doncs això és tot, moltes gràcies per la teva col·laboració.

IES 9

(Presentació de l'estudi)

Com definiríeu l'absentisme, no tu personalment, sinó el centre?.

- És que és un tema molt complicat. Nosaltres considerem absentista aquella persona, aquell nano, que falta sistemàticament y amb una absència important. Llavors, dins d'aquesta tipologia hi ha una bifurcació: hi ha l'absentisme diguem per part de l'alumne, que hi ha un desconeixement de la família, i després hi ha l'absentisme impulsat, conegut, protegit per part de la família. En tots dos casos, tan en el primer com en l'altre, la incidència no és que sigui especialment important, no és un gran nombre d'alumnes. No et sabria dir un percentatge, són casos molt concrets. Nosaltres aquests casos els tenim estudiats, en principi intentem detectar-los. El director anterior va fer una graella amb tot una sèrie de casos, no només d'absentisme sinó d'altres, però també d'absentisme. Llavors, en principi estan "controladets". Però aquests casos que a vegades ja tenen aquest referent d'absentisme; també és cert que el problema es viu de forma diferent depenent del nivell de l'alumne. Una cosa és el primer cicle, una altra cosa diferent és el segon cicle, y una altra cosa molt diferent és el batxillerat. Al batxillerat no es considera especialment...

- Des del punt de vista de l'estudi és primària i secundària.

- Ho dic perquè al batxillerat, quan hi ha absentisme, li recordes a l'alumne que el batxillerat no és obligatori i que es defineixi, que si ho vol deixar que ho deixi, però ja és un altre problema, ja no és això. Al primer i segon cicle el problema és que el referent del BUP, de la FP i de l'ESO és molt nou encara, i llavors(...) Hi ha una sensibilitat quan es tracta de primer cicle, i el control més estricte es fa al primer cicle. Al segon cicle no és que es baixi la guàrdia, però sí que hi ha més possibilitats de negociar, de tractar d'arribar a un acord. Perquè és una edat molt típica en la que la gent comença a fer tonteries, comença fer campanes... És un moment de canvi, de crisi molt forta, i llavors aquí has d'entrar en un joc molt especial, i això depèn també de la persona adulta. I clar, aquí t'arrisques sempre, però és que, en part, jo crec que ho has de fer, t'has d'arriscar. No pots fer gent lliure si no es dona la possibilitat que ells analitzin el que fan, i que de tant en tant facin alguna errada.

- Parla'm una mica del primer cicle, que dius que hi ha més control. Com ho feu?

- A la primària... a veure, al primer cicle de l'ESO els hàbits són molt semblants a la primària, a les escoles d'EGB, perquè sobretot hi ha el professorat procedent de l'antiga EGB que s'ha incorporat al primer cicle, que ja tenen això una mica per la mà, en general. La gent que tenim aquí en principi ho té molt per la mà.

- Y qui passa llista. Passeu llista?

- Sí, es passa llista a cada classe. El problema que tenim és la diversificació, és a dir, les variables. Això és el més difícil de controlar, estem estudiant sistemes. La nova cap d'estudis està investigant el tema i ja ha contactat amb una persona amiga seva que té un sistema informàtic, la qual cosa vol dir que hi ha una persona que s'ha d'encarregar cada matí només d'això.

- Quans crèdits variables tenen, els nanos?

- A veure, primer en tenen molt pocs: en tenen un al primer trimestre, dos al segon trimestre i tres al tercer trimestre. Però ja no només els variables, o sigui, la cosa és que al primer cicle la qüestió de l'absentisme és més delicada. La incidència és molt més baixa, però també és més acusada, els casos són més greus, diguem. Llavors canta més. Al primer cicle les campanes són molt evidents, pràcticament no n'hi ha gaires. Campanes, campanes, és a dir campanes de faltar a classe i que ningú ho sàpiga. Les campanes aquelles

dels nens que fan de "cangurs", les que vulguis. Però n'hi ha alguna, hi ha algun cas, però una esporàdicament també... vull dir que tampoc ens podem posar... algú pot tenir un problema i quedar-se a casa a cuidar el germà i no sé què... Però això, que passi un o dos dies mira, és igual, el problema és quan es converteix en un hàbit, no? Al primer cicle no hi ha especial incidència, els casos que hi ha són això, casos molt concrets i que ja es tenen com a casos d'absentisme endèmic, a veure si m'entens.

- Al primer cicle, el control el fa el professorat quan acaba l'assignatura?

- Sí. Hi ha una llista que la porta el delegat o delegada, y aquesta llista (sobretot els de comuns, eh?), i aquesta llista es passa cada classe. Llavors el tutor en principi és l'encarregat de buidar aquesta llista, perquè és clar, si algun nano falta i li presenta un justificant, en principi aquesta falta es dona per justificada, o almenys notificada. El tutor és el que fa el buidatge i el que s'encarrega de detectar quina incidència té això, si és una pràctica habitual, si és...

- Què fan, un buidat setmanal, mensual...?

- En principi ho fan setmanalment, però en això no som massa estrictes, deixem una mica de marge al tutor o tutora.

- Però el control de l'assistència és estricta, o també hi ha un cert marge del tutor?

- En principi es vigila, perquè és molt evident, és el que dèiem. Si un nano falta molt, es nota a totes les assignatures. Els tutors que tenim, en principi ho controlen força, i si falta algú, sobretot al primer cicle, es truca a casa.

- Al mateix dia, a la setmana...?

- Depèn. A primer cicle acostuma a fer-se al mateix dia, perquè és més... tens la sensació (suposo que és la psicologia aquella que t'he dit abans) que són més nens, i als catorze és quan entra el factor aquell de "que te he pillado", però mira, no ho tornis a fer i no passa res. A vegades funciona, a vegades no, no se sap mai, vull dir que això no és una ciència exacte.

- I al segon cicle, dels catorze als setze, també hi ha un control?

- El mateix control, però aquí el problema és... mira, hi ha molts problemes. Primer, hi ha el problema de les rutines per part de la persona tutora, és a dir, no és semblant, en molts casos, la rutina de la gent docent de primària que de la gent que ve de secundària.

- Quanta gent teniu que procedeixi de primària?

- Deu ni do. A veure, ara mateix no sabria dir-te si són cinc o sis persones, o potser més.

- Quanta gent hi ha a l'escola?

- Ara som vint-i-cinc. Però vaja, els tutors de primer cicle són tots procedents de primària, i el major nombre d'hores de primer cicle els fan ells.

- I a secundària, la rutina no deu ser la mateixa, no?

- No, tot i que tampoc em queixo excessivament, la gent està molt bé amb tot això. És que és un món una mica complex, també és diferent la gent que ve d'una FP que aquell que ve 'un COU, no?

- Aquest és un centre...

- Això és un centre de nova creació, portem quatre anys fent això. Abans era d'EGB, el que passa és que hi ha hagut una certa continuïtat...

- Abans era d'EGB?

- Sí, era CEIP Roger de Flor. S'estava extingint, o sigui, quedava un setè i un vuitè, quan van arribar. O sigui, quan vam començar l'ESO, hi havia un vuitè aquí a la casa i dos tercers. I a partir d'aquí ja es va fer el canvi, el que passa és que la persona que hi havia del centre hem aconseguit que es quedi, de moment està amb nosaltres. És la Dolors, que és la secretària del centre, i això ha donat una continuïtat molt interessant.

- Parlaves de que l'antic director havia fet com una graella per registrar l'absentisme?

- Sí, però no només de l'absentisme. És una graella per utilitzar-la a la Comissió Social. Aquí hi ha absentisme, hi ha casos especials, etc. Però és evident que l'absentisme clar, quan es converteix en un cas d'absentisme d'aquests que t'he dit, molt dur o sigui, absentisme de veritat, no campanes sinó absentisme, llavors es passa a la Comissió Social.

- Teniu algun sistema per quantificar el trànsit de la primària, l'absentisme?

- No, no ho fem quantitativament, perquè fer-ho quantitativament comportaria una paperassa brutal i una sistematització una mica burocràtica del tema. Llavors es perd la possibilitat de fer-la més humana, i jo diria que més educativa. Clar, evidentment tot sistema té les seves avantatges i desavantatges, però bé. Jo crec que si es tracta de formar persones has de fer-ho així, perquè sinó estàs formant gent en un sistema quadriculat del que fàcilment es poden sortir. Primer cicle potser sí que és interessant de fer-ho més taxatiu, però també clar, s'ha de dir que a primer cicle es fa menys, no ens enganyem. Hi ha menys campanes, hi ha menys de tot això, ells mateixos tenen aquesta consciència una mica. La cosa canvia a segon cicle, y el curs de trànsit és el tercer, de tercer i quart, per molts factors.

- A tercer es dispara l'absentisme?

- No, jo tampoc ho crec que sigui a tercer, sobretot és a quart, perquè coincideixen aquí molts factors: l'edat, les perspectives...La crisi forta es produeix a quart. A tercer és una mica el descobriment lo de l'adolescència forta i tot això. Jo crec que a quart és quan comencen els problemes de veritat, és perillós perquè molts "tiren la toalla". Aleshores quan acadèmicament ja passes de tot és molt difícil de mantenir-se en un centre perquè clar, s'avorreixen, i intenten marxar. De vegades es generen situacions...o bé marxen y aleshores es produeix l'absentisme o bé es queden i aleshores es produeixen problemes d'un altre tipus, disciplinaris, aleshores és quan tenim el "show". Estem mirant allò de (...) al començament hi havia l'idea de que han d'acabar el quart, i ara només es tracta de que facin setze. A partir de quan fan setze anys, intentes buscar algun tipus de sortida per aquesta gent. Perquè també és llàstima que marxin al carrer, no és massa interessant. Com sembla que hi va haver una oferta, molt caòtica, però hi va haver una oferta, s'intenta buscar alguna cosa que els pugui agradar.

- D'aquest buidat que feu amb el tutor de la classe, guardeu un registre que es pugui consultar?

- Totes les llistes.

- Però buidat de faltes?

- Els buidats a vegades els fan ells. Hi ha una persona que ho feia a segon cicle, el problema que té és que les llistes de comuns són més o menys controlables. El problema que tenim és amb els variables, que és un caos. Controlar els variables és un merder, aleshores s'exigeix una disciplina per part del professorat que no sempre es compleix. El problema és el sistema, sobretot, i els alumnes ho saben, tenim la impressió que als variables ens "prenen el pèl".

- Però de fet als variables normalment per sí sols no són els que els hi deuen interessar més o no?

- No, no sempre. Hi ha variables d'ampliació de molta teca i no els interessa, tot el contrari. Ells ho veuen tot com a matèria. Tenen una espècies d'aversion generalitzada contra el que és estudi.

- Quin tipus de crèdits variables oferteu? aquí la oferta és diversa, no? a cada institut?

- Sí a cada institut...el que passa és que la tendència a que sigui el més semblant possible entre els instituts. És per això que hi ha els variables cada dia més tipificats, és a dir aquells que tu tens el títol i t'has d'ajustar suposadament a això que diu al segon nivell de concreció, que et donen de variable, de programació en principi.

- I són variables no acadèmics?

- Hi ha de tot, això també depèn del professorat, tu ho pots fer més acadèmic o més pràctic depèn de l'enfoc que li donis. El problema que hi ha són els variables, i també el problema que hi ha són les vuit del matí.

- I l'horari també és un problema?

- Sobretot a les vuit.

- Perquè a les vuit del matí hi ha un major absentisme?

- És una cosa...

- I això, a tercer i quart que no tenen l'hàbit d'aixecar-se?

- A primer cicle només entren un dia, els de segon, a les vuit. La resta entra a les nou. No hi ha aquest problema, només tres o quatre nanos però que

ja són problemàtics per altres històries. És a dir coincideixen les coses, de vegades no només és l'absentisme, hi ha més coses. Però a tercer i quart, sobretot a quart és una cosa...és que coincideixen tots aquests factors. La gent ja està desmotivada, no té ganes de fer res, i després diuen que de vegades els de casa "se duermen", és una lluita impossible. Sí, si perquè només tens mecanismes una mica coactius i no els pots...

- Perquè no teniu joc als instituts per canviar l'horari i per exemple començar a les nou? A vosaltres l'horari us ve determinat pel Departament?

- No exactament, no. Tu pots fer-lo com vulguis, L'has d'aprovar pel Consell Escolar i ja està. El problema és que després no et donen les hores. Si entres a les nou y desplaces l'horari, significa que a la tarda surten a les sis, i aguantar-los a la tarda fins a les sis seria morir..."Ens matem tots". A les tardes, no ens enganyem, l'aprofitament acadèmic si es fa des de les nou fins a les onze. A partir de les onze aleshores hi ha una mica de resistència, hi ha dies que funciona i hi ha dies que no, i a les tardes oblidate'n.

- Però no vénen totes les tardes, no?

- No, però vénen tres, per llei.

- Tres, per llei? i quin horari fan?

- De tres a cinc. El primer any fèiem de tres i mitja a cinc i mitja, em penso. Però aquesta mitja horeta...és que les tardes són terribles, són terribles...

- I vénen? perquè molts deuen anar a dinar a casa? Perquè a secundària ja no hi ha menjador ni res, no?

- Molts dinen a casa.

- Així no hi ha ningú que tingui menjador

- Aquí?

- Als Instituts

- Sí aquí hi ha menjador, perquè vénen a dinar els del Sant Jordi, d'aquí dalt. I al final van decidir que...En comptes de traslladar la cuina i tot això, van decidir renovar-la i la van deixar. Aquí hi ha menjador el que passa és que no es queden gaires nanos.

- I el fet aquest de que la major part vagin a dinar a casa, després tornen a les tres trenta?

- Sí tornen, el que passa és que també afavoreix a l'absentisme, més que l'absentisme és la campana, la campana estratègica, estudiada. No són burros, eh! Els de quart, es nota...

- Com l'estudien la campana, vull dir en aquella assignatura que saben que tal...

- És molt fàcil fer campana, una tarda amb variable. Estem tots fets caldo, és fàcil. Això no vol dir que ho facin tots, ni molta gent ni res, però de tant en tant aquestes campanes, allò que de tant en tant fan campana, algú, acostumen a ser a la tarda. La qual cosa és normal, jo és que ho veig claríssim. A les tardes es fan perquè...mira tenim aquest protocol muntat, la feina també està muntada per la major part de la gent, ens va molt bé que els tinguis aquí, i ja està. Jo assumeixo això, però assumeixo també que de seixanta minuts...això és impossible, de cinquanta minuts de classe igual són vint minuts fas. La resta és aguantar el que puguis i ja està. Les tardes són això. I en canvi recordo que el primer any fèiem dos tardes i després per llei no menys de tres tardes lectives. Per a mi perfecte, que les posin totes...

- Fa anys que estàs aquí a l'escola, quatre anys té l'escola...

- Des de que va començar.

- En aquests quatre anys, va començar fa quatre anys amb tercer d'ESO, no?

- Sí

- Quina perspectiva tens tu de com ha anat variant aquests quatre anys el tema de l'absentisme, si es que ha anat variant?

- Es que al ser una escola nova de creació tampoc tinc referència d'haver canviat molt. M'imagino que si això hagués estat un Institut de BUP i de sobte s'hagués convertit en un Institut de ESO, tindria més referents.

- Perquè com a centre de primària tampoc no estaves de professor?

- No. Però vaja tractant-se d'un barri com és, que tampoc és que sigui especialment caòtic, però és un barri problemàtic, relativament problemàtic, tot i que s'està regenerant força.

- Aquest Institut agafa fonamentalment...

- Agafa el barri 3 que estava patint una mica, una espècie de desertització i s'està intentant recuperar. Aquí hi ha un projecte de renovació immens, faran un metro aquí dalt, tiren avall un munt d'edificis perquè els faran nous, perquè tenien aluminòsi. Els tiren avall, els tornen a fer nous i a més fan vivendes noves, això se suposa que ves a saber, igual canvia. Però tot i que és un barri una mica especial, doncs la Dolors que porta molts anys el tema de l'absentisme el portava controlat perquè els coneixia. I aquí el primer any eren molt pocs, eren cinc professors i ella, és a dir sis. Ella tenia no sé si eren divuit o vint nanos i a setè d'ESO eren cinquanta i pico. Ara que deu ni do, cinquanta i pico deu ni do. Vull dir que no sé si ha canviat, jo el que veig és allò que t'he dit. Nosaltres vam fer tercer, després tercer i quart y després va ser quan va entrar primer d'ESO. Exacte eren tercer, després vam tenir primer, tercer i quart. A l'entrar el primer, és allò que veus una mica com funciona el tema, i veus que ells tenen uns hàbits molt típics de la primària i això de faltar no s'estila gaire.

- Els de secundària han contagiats al professorat de nova incorporació diguem-ne en aquests hàbits? A tu et sembla que hi ha una permeabilitat, un contagi, o no?

- La major part de la gent és molt "todo terreno". Això també té molt a veure amb l'edat, no ens enganyem, és més fàcil que canviï una rutina una persona de vint-i-cinc anys que no una de cinquanta. Jo penso que deu ni do, i suposo que també hi ha un grau de responsabilitat que fa que molta gent s'adapti, i també hi ha qui no s'adapta.

- Quina és la mitjana d'edat del professorat?

- No sabria dir-te, però aquest any tenim força gent jove, el que passa és que això mai no saps quan temps dura, perquè com que estem en continu canvi.

- Ja que parlem del tema, dels vint y pico que em deies, quants són de plantilla definitiva?

- Què vols dir, definitius del centre?

- Sí, al centre.

- No sé si arriba al 50%, em penso que no.

- I els altres cinquanta van voltant?

- Sí, clar, són comissions de serveis i interinatges.

- Van voltant cada any?

- A veure... no, però el centre els està consolidant, i això implica que ells fan aquestes comissions. Aquesta consolidació la fan amb la famosa màquina aquella que tenen, l'ordinador és el que va calculant. Tu tens una sèrie de places que surten a concurs, i hi ha places que no surten, sinó que ja es proveeixen d'altres mitjans, com les comissions i interinatges. El nombre de places fixes va augmentant relativament cada any perquè clar, aquest és un centre bastant creixent. Està en creixement, de fet, no ha acabat del tot, encara que ja s'hi aproxima. Em penso que el total final no sé si eren vint-i-vuit o vint-i-nou "profes", un centre normalet, un "dos dos".

- Què és un "dos dos"?

- Dos línies d'ESO y dos de batxillerat. El que passa és que no sé què faran, però en principi és un "dos dos", i al final hi haurà aquesta plantilla. Ara, segurament l'any que ve es notarà força perquè marxa molta gent y vindrà molta gent nova, amb la qual cosa el centre canviarà. Bé, que canviarà, que segur que serà diferent perquè en marxem molts.

- Marxem? Tu també te'n vas?

- Sí, jo també. Y segurament a l'any següent és possible que hi torni a haver una renovació, perquè també torna l'antic director que està en comissió de servei i la junta actual (bé, la que continuarà l'any que ve) és possible que també es renovi. Perquè és clar, nosaltres estàvem aquí en comissió de serveis per obrir un centre.

- Y ara ja està obert, no?

- Ja està obert, ja funciona, per diverses raons les persones que estem aquí no tenim la plaça aquí, i llavors marxem. Clar, no ens podem eternitzar aquí. El lògic és trobar gent que tingui plaça aquí i que assumeixi la direcció. I estem en aquest procés.

- Parla'm una mica de les estratègies de prevenció. A veure, primer, així molt general, quin tipus de mesures teniu per acollir l'alumnat que comença primer d'ESO?
- Aquí hem fet de tot. Aquí vam fer... o sigui, hi ha sistemes que et semblen que són ideals, però que després no et deixen aplicar perquè no et donen temps per fer-ho. L'ideal és que tinguis uns dies per rebre els alumnes de forma individual, amb una persona que els faci una mica de guia que no sigui el tutor, que sigui un professor. Potser és interessant que sigui un dels professors que tingui, però tampoc és absolutament necessari. Que li preguntin, que li ensenyi el centre a grups molt reduïts d'alumnes... això és l'ideal.
- Quants alumnes teniu, ara?
- En total, al centre?
- Sí.
- No sé si som 240, o 250...
- Y això, que en principi seria l'ideal, es faria abans de començar?
- Clar, allò que diuen de l'acollida, no? Els dies d'acollida. Però resulta que cada vegada ens van retallant més el temps, cada vegada més. Segons la normativa, l'any que ve comença el curs, les classes, el dia quinze, y qualsevol activitat afegida s'ha de fer abans. És a dir, t'estan dient que ...Clar, si et poses a dissenyar tota una activitat d'acollida, que en principi ho ha de fer el cap d'estudis amb el coordinador, a veure qui fa horaris. O sigui, que molta teoria, però després, a l'hora de posar-ho a la pràctica, no t'ho faciliten gaire.
- A principis de Setembre? són els dies que acabeu de quadrar els horaris?
- És clar, perquè de vegades et fan sorpreses estranyíssimes. Nosaltres aquest any vam començar amb tres tecnòlegs que no eren tecnòlegs, evidentment, perquè no hi ha tecnòlegs, bé, tres persones, que eren dues noies y un noi, i escolta, al cap de tres dies, els tres fora i tres de nous. És això, que mai no saps el que t'estan dient, que si no els matricules, que si no sé què, que si ara et retallo un grup per aquí, o sigui, que a l'hora de la veritat no pots començar a fer horaris de veritat fins que no arribes aquí l'1 de Setembre, llavors tens dues setmanetes fantàstiques per fer horaris, perquè comencen les classes el dia quinze. Llavors, què farem? Doncs no ho sé.
- Per tant, això de l'acollida ideal a la pràctica no es dona?
- L'acollida ideal, impossible.
- I la real?
- La real ja ho veurem, això ho hem d'acabar de definir, a veure què farem.
- Y què heu fet, fins ara?
- Nosaltres hem fet, doncs un parell de dies, em sembla que era només, això d'ensenyar una mica com és el centre, com és el reglament, el règim intern, presentar-los sobretot el tutor, presentar el professorat bàsic de les comunes, i ja està. Acostumen a venir molt tranquil·lets, es desperten després. Al començament sempre és (bé sempre, en principi, les experiències que hem tingut) una mica tranquil·let. També depèn dels grups. Afortunadament tenim dos grups, tot i que no són nombrosos, tenim dos grups. Perquè si és un grup molt nombrós de primer és mortal de necessitat.
- Són dos grups de quan, de vint-i-cinc màxim?
- No arriba a tant, tenim 34 o 35 alumnes en total i ens han donat dos grups, encara que siguin 35. Perquè a sobre ve un alumnat d'un perfil una mica així... llavors millor que siguin pocs, perquè sinó...I el que fariem és això, vull dir que la idea és aquesta. Però resulta que... clar, és que el que és interessant d'aquests primers dies és tenir molta informació de l'alumne i veure com es desenvolupa.
- Convoqueu la família d'alguna manera, a primer d'ESO?
- Quan es formalitza la matrícula es fa una entrevista a la família. Hi ha un qüestionari, i en aquest qüestionari es pregunta una mica de tot. Situació de la família, estructura, si tenen ajuts o relacions amb Serveis Socials, si el nano és de tal manera a casa, si coneix a noves amistats, si estan contents del col·legi on anava, si han tingut algun problema que t'ho expliquin, perquè llavors veus una mica quina dinàmica porten, si el nano funciona o no funciona acadèmicament...tota aquesta informació es recapta.
- Teniu historial familiar?

- Sí, a banda de la fitxa que arribi de l'escola de primària.
- És el que t'anava a dir, arriba?.
- A vegades arriba, el que passa és que no sé què ha passat, no sé si van arribar, al final. Hi ha l'EAP, per casos molt concrets, y després hi ha el col·legi. El que passa és que aquí al col·legi, amb el Sant Jordi (la major part dels nostres alumnes anaven al Sant Jordi, que està aquí al costat), tu truques a la Laura y li preguntes "tal nano, què", y t'explica el que t'ha d'explicar i ja està. També és un altre tipus de relació, o intentes almenys que funcioni així. També, a nosaltres ens van oferir parlar amb els tutors de les escoles anteriors i tal. De vegades tens sort i s'interessen, i de vegades, no se sap perquè, doncs no truquen. Igual és perquè tenen molta feina... Però això és un acord que encara treballarem més.
- Perquè això no està regularitzat, que hi hagi un traspàs d'informació regular de primària, secundària?
- No, perquè tampoc està clar, vull dir... aquí el que s'ha instaurat és una competició per captació de matrícula entre instituts, és una mica una lluita entre llops, ridícula.
- Quina competició teniu?
- Home, tenim el GAL i tenim el FI
- Però són públics, tots?
- Sí. Relativament són àrees diferents, però no del tot, perquè clar, la zona 3 no té massa gent, està molt despoblada. I llavors què passa? Doncs que has de competir pels nanos del ROD, y els nanos del ROD, majoritàriament... Això va per anys, moviments estranys, típics comentaris de pares "ui, pues allí no sé què", i llavors o t'enfonsen o ..., no se sap mai, i és una mica ridícul. Llavors, allò ideal entre cometes que un parell d'escoles de primària vagin a un institut, l'altre parell vagin a un altre institut... No, això no està clar ni definit ni establert ni res.
- Però a la pràctica suposo que sí que majoritàriament us pertoca un centre de primària?.
- Majoritàriament del SJ i també del SJO, que és fatal de matrícula, té molts pocs nanos. Vull dir que és això, hi ha molts centres. Llavors clar, les relacions que hi ha entre les escoles de primària i les de secundària, en el nostre cas, no és que siguin dolentes, però jo crec que haurien d'avançar una mica. Això és una cosa que està previst fer l'any que ve.
- Però per iniciativa vostra?
- Sí.
- Perquè des d'inspecció teniu directrius, en aquest sentit?
- A veure, és que el problema és que la inspecció va a persones, i llavors és clar, no et pot privilegiar a tu per sobre de l'altre institut que també té. Llavors es genera una dinàmica estranya, i la intenció és que ens posem una mica d'acord, que no fem una espècie de lluita imbècil i fratricida entre nosaltres, que ens ressentim, no? Però tot i així hi ha dinàmiques curioses. Deixem-ho en curioses. A nivell d'escoles de primària la directriu no és només que que fem una bona campanya, que parlem amb ells, que fem una bona informació, que fem jornades de portes obertes i ja està, perquè és clar, sinó això també sembla una tómbola. Però jo crec que s'ha d'avançar una miqueta més i proposar, a veure què diuen, y fer una cosa d'una certa continuïtat. Que feu vosaltres el sisè, llavors nosaltres continuem a primer el que vosaltres feu a sisè. Fer-los una mica més participis del que es far a l'institut. Jo crec que s'ha de fer.
- Perquè es passin els expedients de família, d'història familiar de primària i secundària d'una forma una mica regular d'administració, diguem-ne?
- No, això sí que es pot aconseguir, però jo vaig una mica més enllà.
- Ja,
- Un intercanvi de professional a professional, de comentari de casos...i sobretot de línies pedagògiques, què feu vosaltres i què fem nosaltres, i intentar d'acomodar.
- Això ja és més ambiciós, no?
- Sí, però de fet és el que toca, vull dir...
- També és una manera de influència de la zona, del territori?
- Exacte. Això seria ideal, perquè sinó després els missatges són curiosíssims, no? Una escola pública d'EGB que recomani als alumnes que vagin

a un col·legi privat. Això ha passat més d'una vegada, i a tot Barcelona. I penses... però tu què estàs fent?, tu estàs bé del cap, nano? Si no t'agrada aquesta pública, segur que en trobaràs alguna de d'agradable, però que sigui pública. No vols recomanar-me a mi? Doncs mira, em sap greu, doncs recomana el SAN, no sé.

- L'informació de l'EAP sí que us arriba però, no?

- Sí, molt bé, perquè l'assessora que tenim és una bona professional.

- Quines estratègies específiques teniu contra l'absentisme escolar? Què feu quan trobeu un cas d'absentisme?

- A veure, diversos passes, però això no està escrit en protocol. Però de fet el que es fa és primer intentar-ho solucionar a nivell alumne-centre. Tutor, cap d'estudis...s'intenta. Això si és absentisme de baixa freqüència. Si és absentisme d'alta freqüència la cosa és més complicada, perquè el problema a vegades és contactar. És que hi ha alumnes que desapareixen, literalment. Costen molt de trobar. I llavors truques y no és aquest telèfon, o mai l'agafen, I llavors l'única possibilitat és per escrit, s'envien cartes certificades informant que hi ha un número de faltes sense justificar, y que facin el favor de justificar-les, o de posar-se en contacte amb el tutor o la tutora... Y arriba un moment que clar, tu vas enviant cartes, però no tens "acuse de recibo", y de vegades aquestes cartes fins y tot tornen. S'han canviat d'adreça, i tot això. Llavors, no et queda més que notificar-ho a les altes instàncies, és a dir, a Inspecció, a la Delegació i a l'Ajuntament, que són els que en última instància tenen aquesta responsabilitat.

- I la via de la notificació la feu servir?

- La notificació a aquests estaments? home, en casos molt concrets sí. La polèmica és aquella que li comentava l'altre dia, de que a vegades hi ha casos que t'interessa aviam...Perquè si torna...I és un problema. Però vaja això aquí ens ha passat una vegada, un parell de vegades. Això de dir: informarem i ens ho tornaran. Però evidentment fem el que s'ha de fer, sempre que conta, perquè clar si només ho fas tu, estàs venut. I si és el que s'ha de fer que ho faci tothom, y aleshores bueno, ho fem.

- A tu et sembla que l'actuació entre instituts no és la mateixa?

- No, no, no és la mateixa, això t'anava a dir, perquè jo una de les coses que vaig fer amb els companys de zona, vaig descobrir que els que tenien més casos declarats erem nosaltres, em va estranyar moltíssim. Vull dir vale, "ya veo por donde vais". Clar aleshores et sents una mica idiota perquè o sigui si tú fas les coses com s'han de fer, a vegades et tracten d'idiota.

- Perquè en què perjudica?

- Perjudica en el sentit aquest que t'he dit. Vull dir que si tu tens un alumne una mica conflictiu i aconseguixes, siguem sincers, que no vingui... Si tu notifiqués...envies una carta i ja està. Clar és aquesta polèmica. Si tu fas les coses com s'haurien de fer, hauries de fer lo correcte, que és notificar. I llavors...si van a buscar-lo o no va a buscar-lo, no és que ho facin massa sovint, perquè també penso que ho saben això. Es que de vegades genera més problemes que no pas solucions, però... El problema que tens és aquest, i a sobre hi ha el tema aquest que t'he dit, i jo no sé exactament perquè és. Això de la psicologia dels centres, cadascú...és com si fos una espècie d'estigma, ja veus tú que no ho sé. No declaren gaire. Els casos aquests que...no sé si és un acord o és per norma, però...però jo sé que s'havia de notificar els casos d'absentisme a Inspecció, a la Delegació. Nosaltres vam fer els que havíem, no sé quants sortien no me'n recordo però...bueno un número de gent, no sé. Hem de notificar-ho i "Santes Pasqües" però després te n'assabentes que als altres llocs en notifiquen un o dos, doncs vale això no s'ho creu ningú. Llavors tu vas fent el "notes", posant tots els que tens, i els altres "los trapos sucios no los airean". I ja veus tu, no sé si tinguessis vint-i-set tios que t'han destrossat l'Institut vale, però un absentista de vegades no és massa conflictiu, de vegades no. De vegades són nanos que simplement no hi ha manera de tenir-los aquí, no els agrada, s'avorreixen i marxen, no és que facin res més.

- No hi ha conflictes amb l'absentisme?

- No necessàriament. De vegades el conflicte neix quan els obligues a estar-se aquí. Però de vegades no, de vegades són nanos molt tranquil·lets, molt normalets que no hi ha manera d'enganxar-los, no s'assabenten de res, tenen

molts problemes d'aprenentatge...Després hi ha una altra problemàtica molt curiosa que són les nenes, que també és diferent.

- Parlem una mica d'això
- Les nenes: "chachas". Això passa molt amb la nena gitana.
- Nens de família gitana no en teniu gaire?
- No, no gaires.
- Potser és el que causa l'absentisme al iES de TB?
- Potser sí que en té més. L'Ignasi segurament ho sabrà millor que jo. Però jo sempre que ho he vist i ho he sentit, la problemàtica dels gitanos és aquesta, les noies.
- Vosaltres d'absentisme de nenes en teniu?
- Algun cas. Són nenes que acostumen a ser les dones de fer feina de cas seva.
- A quina edat es comença a produir això?
- Des dels dotze.
- I en aquests casos que podeu fer?
- És complicat, perquè intentes mirar quina és la situació, a descobrir a veure que passa en realitat. Si és un cas de dotze anys és una mica greu, llavors et poses en contacte amb Serveis Socials i a veure ells què fan, quina opció donen, perquè de vegades són situacions una mica especials. Jo que sé, una dona que viu sola, que té una filla de dotze anys y una d'un any, cobra una misèria però ha de treballar vuit hores al dia...Llavors què, Serveis Socials ha de dir-li que hi ha una llei que l'obliga a portar a la seva nena aquí. Aleshores què fa? És allò que diem, per un cantó està la llei i per l'altre la realitat. Què has de fer, empenyar-te? ja està, què has de fer. I exigir que a aquesta família se l'ajudi, però a veure quina ajuda li donen, perquè si l'ajuda vol dir que ha de deixar una feina que cobra vuitanta mil peles al mes per cobrar un subsidi de trenta...no és massa adient. Llavors això genera una dinàmica terrible. No són molts casos que jo sàpiga, alguna vegada, no és que sigui una pràctica absolutament comuna ni molt menys. Però hi ha casos que se't plantegen casos així. Y si el cas és a partir del catorze anys ja, oblidat- en.
- Perquè això de fer la ensenyança obligatòria fins als setze?
- Ja ho veurem perquè això de la obligatorietat sí, però quan resulta que la dinàmica mental és que als catorze s'acaba el tema. Un tio cremat fins a la medul·la, fins als catorze anys perquè el que vol és treballar, dir-li que s'ha d'estar dos anys més a l'Institut, sentint matemàtiques, llengua...És complicat. Vull dir que alguna cosa hem de fer. No és la major part de la població, però és una població important.
- Vosaltres teniu unitats d'adaptació curricular?
- L'havíem demanada i ens l'han denegat. Una cosa és que és interessant i un altre el que costa, és així.
- Teniu unitats d'escolarització externa? aquí a Nou Barris tinc sentit que n'hi ha una no?
- Una que la compartim entre tots. És la Cruïlla, funciona força bé.
- Sí, n'he sentit parlar
- Nosaltres hem tingut algun absentista, alguns dels quals han desaparegut i tot d'allà. Sí, no ens enganyem. Hi ha nanos que no poden estar en el sistema, no accepten estar en un sistema, però en cap branca del sistema.
- Perquè en aquesta escolarització externa compartiu escolarització?
- El nano està allà. Perquè això de fer sortir/venir un nano encara crea més problema, no és cap solució. És aquí o allà, en un lloc, que sàpiga que està en un lloc. I si li ensenyen alguna cosa manipulativa millor.
- A partir de quina edat, i en quines situacions es deriva a acollir els nanos que heu tingut?
- Doncs són nanos que presenten problemes actitudinals especialment. Que es veu que no suporten la dinàmica de l'Institut, ni accepten l'autoritat de l'Institut, i han generat molta problemàtica. Y es veu que potser té algun sentit posar-los a fer alguna cosa manipulativa a uns grups molt reduïts descontrolats. A vegades funciona y a vegades no. Amb algun alumne d'aquí de l'Insti funciona
- A quina edat això?
- De seguida que es detecti.
- Pot ser a qualsevol edat?

- Sí. Tenim nanos que clar, el que no faràs és ara al setembre que vingui un i ràpidament a la Cruïlla. Però clar no acostumen a trigar molt a destapar-se. Una cosa és quan tu ho descobreixes un problema així, el que tampoc es pot convertir en una dinàmica que aprofitin molts professors, no és això, "este me molesta pues ala a la cruïlla". Així no pots funcionar, mai. Això ha d'anar acompanyat d'un informe de l'EAP, ...que ho recomani tot això, és evident.

- I amb un acord dels pares també?

- En principi sí. Això és una de les polèmiques que hi ha també problemàtic. Si els pares també són pitjors que els fills i no volen què? Pero bueno en principi no em tingut problemes en aquest sentit, ho han acceptat, ho han vist clar.

- És d'iniciativa pública això de la cruïlla?

- No és d'ajuts, subvencionat, és de l'església em penso, està relacionat amb la parròquia d'allí. La meva desinformació és increïble, però en Ramon sí que ho sap tot això.

- Tornant una mica al que seria el circuit que no està escrit, el tutor es posa en contacte amb la Cruïlla, si no ho aconsegueix recorre a la Comissió Social?

- Sí, ho comentem al cap d'estudis, intentem primer com a tutor, persona, després com a centre i sinó a Comissió Social perquè investigui. Llavors les assistents socials, la Teresa...ho posen una mica en marxa i tracten d'esbrinar a veure què passa. De vegades arriben acords amb els alumnes, hem tingut dos o tres casos d'alumnes que actualment haurien de fer tercer, que diuen que vale que accepten venir...Llavors sobre això hi ha uns punts que no acaben de...s'han d'analitzar una mica perquè per part d'assistència Social han de conèixer una mica més quines són les limitacions dels centres docents. De vegades sembla que aquí tinguem solució per tot això i és mentida, les possibilitats d'un centre docent són limitades. S'ha de comptar també amb un perfil, és a dir no tots som..., no som tots professionals capaços de prendre casos desesperats. Llavors la possibilitat de resposta de dir-li...no és que llavors li heu de donar al nano coses que li agradin per enganxar-lo...Això és molt fàcil de dir, però pensa que aquí no estem parlant de grups de cinc nanos que puguis fer això, estem parlant de grups de trenta. I això no funciona. Vull dir que tu pots assumir de fer-ho amb grups de tres, de dos, quatre i ja està. La solució no pot ser sempre aquesta. Ja vam tenir una petita polèmica amb un alumne, i al final es va demostrar que jo tenia raó, el pare ens estava prenent el pèl tranquil·lament.

- Us estava prenent el pèl?

- Descarat, em deia que el nano no volia venir. Si la solució ha de ser trobar en aquest nen que és absentista i posar-lo aquí dins, si aquesta és la solució...

- Quan hi ha un cas tan clar de rebuig?

- Si hi ha un cas tan clar de rebuig, el que s'ha de parlar seriosament és a veure quines solucions tenim. Què vols que et digui, tenir-lo aquí sigui com sigui pot tenir repercussions i jo no sé si estic disposat a acceptar aquesta repercussió. Llavors si el pare resulta que està d'acord en quedar-se amb el seu fill, doncs mira és el seu fill, què vols que et digui. Si l'accepta i diu que té la guàrdia i custodia, ja sé que és il·legal i tot el que vulguis, no sé, hi ha moltes coses il·legals. Però dins d'una certa lògica, i sobretot en casos fronterers, allò que els falta un any, mig any per tenir setze anys per poder-li buscar algun recurs, encara es pot mirar. Perquè clar tu pots dir que aquest nano estaria molt bé en l'escolarització externa, però una cosa és que pugés estar molt bé i l'altre que tinguis lloc on posar-lo, que no n'hi ha mai.

- No hi ha lloc?

- No acostuma a haver-hi. Jo no em queixo massa perquè aquí ens han agafat nanos, en tenim tres o quatre, no me'n recordo. O sigui és més la necessitat que hi hagi recursos d'aquest estil, aules-taller. I això està provocant molt d'enrenou a l'escola pública. Perquè també es veritat, i t'ho torno a dir, tants esforços i la dedicació a aquesta franja de l'alumnat és enorme, i s'hauria d'analitzar un dia seriosament quin fruit dona. Perquè clar, a tot arreu no hi arribes, i si et descuides d'això... és a dir, si et dediques a això, la franja "alta", te la deixes.

- Setze, divuit..., per exemple vols dir?
- O la gent que funciona, la gent que funciona que s'ho facin ells, perquè no necessiten cap ajut, aquesta és la idea. I després et trobes els números, s'enfonsen. Això és un problema que no sé massa bé com harmonitzar-lo.
- Fins a quin punt el tema de la negociació dona fruits?
- en el cas de les campanes. Això es fa sobretot al segon cicle, i depèn molt de la interacció entre el tutor i l'alumne, i a veure què passa... hi has de confiar una mica. Perquè sinó què hi pinten, les tutories, si no hi confies? Ja sabem tots que hi ha tutors que potser...
- A tu et sembla que és una via que pot donar els seus fruits?
- Sí, però també he de dir que a vegades no funciona. Però clar, si no funciona, és que no funcionarà res. Propòsits de cap manera, vull dir és que no funcionarà res. De vegades sí que funciona.
- A secundària és més problema de l'adolescent que de la família?
- Sí. A segon cicle, vols dir?
- Sí, perdona.
- Sí, excepte en aquests casos molt puntuals que t'he dit abans dels nens "cangurs".
- Que solen ser nenes, no?
- Sí, solen ser nenes. Ara tinc un problema amb un nen de batxillerat.
- De "cangurs"?
- Sí, hem tingut problemes amb dos, de fet. Problemes familiars, allò que operen a la mare, o no sé què, i llavors... ells mateixos, a vegades no és exactament la família. Tenim un cas que és mateixa que va dir que no, que ella "tenia que estar con su madre, que quería estar con su madre", i no hi va haver manera. i l'altre cas que meitat i meitat, no acabo de veure-ho clar, dimarts hauré de trucar.
- Si?
- Sí, em sap greu, mira.
- (...)
- Quan hi ha un cas d'absentisme inicial, una cosa que encara no està consolidada... Posem el cas d'absentisme que retorna a l'escola. Quin tipus d'acció empreneu quan aconsegiu que el nano torni?
- Això és un problema, perquè clar, l'absentisme després té una sèrie de repercussions importants. O sigui... el "tio", o la noia, té una imatge.
- Davant dels altres?
- I aquí es genera una dinàmica una mica perversa, a vegades. És que és una imatge que té davant dels altres i davant del professorat."Hola, ¿qué tal? ¿Por fin!" Coses d'aquestes, i intentes entrar. Ara, això depèn molt del "profe" i de cadascú. i a vegades és clar, diferenciar, això tan típic de... Mira, això tan bonic del tractament de la diversitat, i això és personal, ja no parlo com a director, està molt bé sobre el paper també, però un professor ha de donar classe amb vint nivells diferents...o sigui, no. Intentes enganxar-los? Sí, de vegades sí, però és el que diem, és difícil. Un nano és molt difícil d'enganxar. De vegades sí que el recuperes, o almenys aguanta l'escolarització, acaba l'ESO, la qual cosa no vol dir que la superi, però almenys aguanten, i després, quan fan els setze, poden buscar algun tipus de recurs que els vagi bé, que és el que interessa; o sigui, és una mica que s'enganxin. Que facin alguna cosa, que facin una feina, que llegeixin, que facin tres o quatre cosetes... almenys que no perdin les escasses rutines escolars que tinguin, no? Llavors intentar motivar-los en el sentit de que mira home... jo no t'estic dient que facis el Batxillerat, t'estic dient que aguantis aquí i buscarem alguna cosa. De vegades sí ho aconseguixes, també fan reforços especials, si ho hem dissenyat així aquest any. Estem fent un estudi, anàlisi per veure quin resultat dona perquè...
- Era aquest any el primer cop?
- Sí, hem fet una pila de coses diferents.
- Explica-m'ho una mica.
- A veure des de reforços de classes instrumentals, amb recursos especials: en grups reduïts de quatre o cinc nanos, amb franges de variables, amb franges de comuns, desdoblaments especials en comú...
- Això com ho feu, els nois amb el professorat?
- Sí.

- Perquè a secundària professorat d'Educació Especial no hi ha?
- No. Però hi ha la psicopedagoga, que també els ha agafat algunes hores. Potser dedicant més hores de les que hi ha. És el que passa aquest any, o sigui que ves a saber.
- Perquè el professor de compensatòria també us dona algun tipus de suport/atenció o no?
- No. És un altre tipus d'història, en principi no. Es veu que això es feia abans més que ara. Respecte la compensatòria, em penso que estan avançant el tema de la seva definició perquè no està massa clar. No sé no està massa clar, home és una persona molt col·laboradora i tot això però d'emprendre casos específics de nanos.
- No ja, però no parlem d'ell com a persona sinó de la funció
- En principi són assessors, són més assessors que no pas interventors. De vegades funciona i de vegades no. No sé, és molt difícil enganxar un nano que s'ha passat...jo que sé ves a saber, i de vegades tenen un historial precedent, molt sovint. De vegades no es fan absentistes aquí, perquè ja són absentistes, no ens enganyem.
- De primària vols dir?
- Clar, ja tenien molts problemes d'assistència.
- A vosaltres us arriba informació d'aquests casos o no? O a vegades ho descobriu?
- Sí, a vegades sí que arriben.
- La definició normativa sobre com abordar el tema de l'absentisme?
- Això de sanció, procediments disciplinaris i coses d'aquestes? Aquí és un debat una mica curiós, perquè clar una de les sancions són l'expulsió del centre, però a un absentista expulsar-lo del centre és una mica ridícul. Llavors el tema de l'absentisme el tractem una mica al marge de la qüestió disciplinària perquè requereix un altre tipus d'història. Intentes pactar altres històries es que sinó és impossible, vull dir quin sentit té expulsar un...A veure a no ser que posis "les cartes sobre la taula" vull dir jo sóc molt bo i m'estic jugant el coll, hi ha moment que dius a la família: "ya me estoy cansando" o ve o no ve, si no ve vingui a buscar la baixa.
- Però així podeu tenir problemes legals no?
- En el món que vivim actualment, tu ho saps que ràpidament apareix l'advocat de torn i comença a fer l'imbècil. Això no vol dir que un cop ha arribat al jutjat, i que el jutge ho vegi i digui: "usted de qué va" però tú tot el problema ja ho tens.
- Sí.
- Sí i la premsa a sobre i que surti algun d'aquests i faci un article, que acostuma a ser a la pública, deu haver una projecció especial per la pública. Llavors intentes també arribar...Clar és que estem parlant també d'una incidència molt baixa, estem parlant de molts pocs nanos. I en aquest casos, si alguna solució hem de trobar, o ve o no ve, però si no ve i es queda a casa vostè se'n fa responsable, jo que vol que li digui.
- Maneres de motivar-los, entusiasmar-los amb alguna activitat quan retornen?
- És difícil perquè hi ha molt contingut acadèmic. Si tu tinguessis una UAC a cada nivell que fos manipulativa, que hi hagués maquinària i tinguessis mitjans, potser...
- Per què us denegaren la UAC, amb quina justificació?
- No, a veure quan diuen UAC, hi ha gent que es pensa que és un taller amb unes eines...vol dir un professor més. Els han denegat, perquè resulta que de fet si...jo crec, això és el que jo ho crec així, no és que sigui oficial, si tu tens una preinscripció de trenta quatre nanos a primer, això és un grup, i et donen dos grups, et diuen que amb això ja t'ho pots muntar, en certa manera... El que sap greu és que la persona de l'UAC la pots escollir una mica, té un perfil una mica específic, en canvi de l'altre manera no.
- És el recurs que tens?.
- Jo crec que ho haurem de fer, però no ho volen fer perquè són molts diners. En comptes de retallar les subvencions s'estimen més retallar les UACS.
- Parlant de Serveis de suport extern, després a aquesta qüestió ja hi tornaré, pel que fa la prevenció hi ha algun tipus de relació de l'Institut amb altres Serveis?
- Comissió Social, tenim contactes amb l'Assistència Social, amb Compensatòria, amb la Guàrdia Urbana...

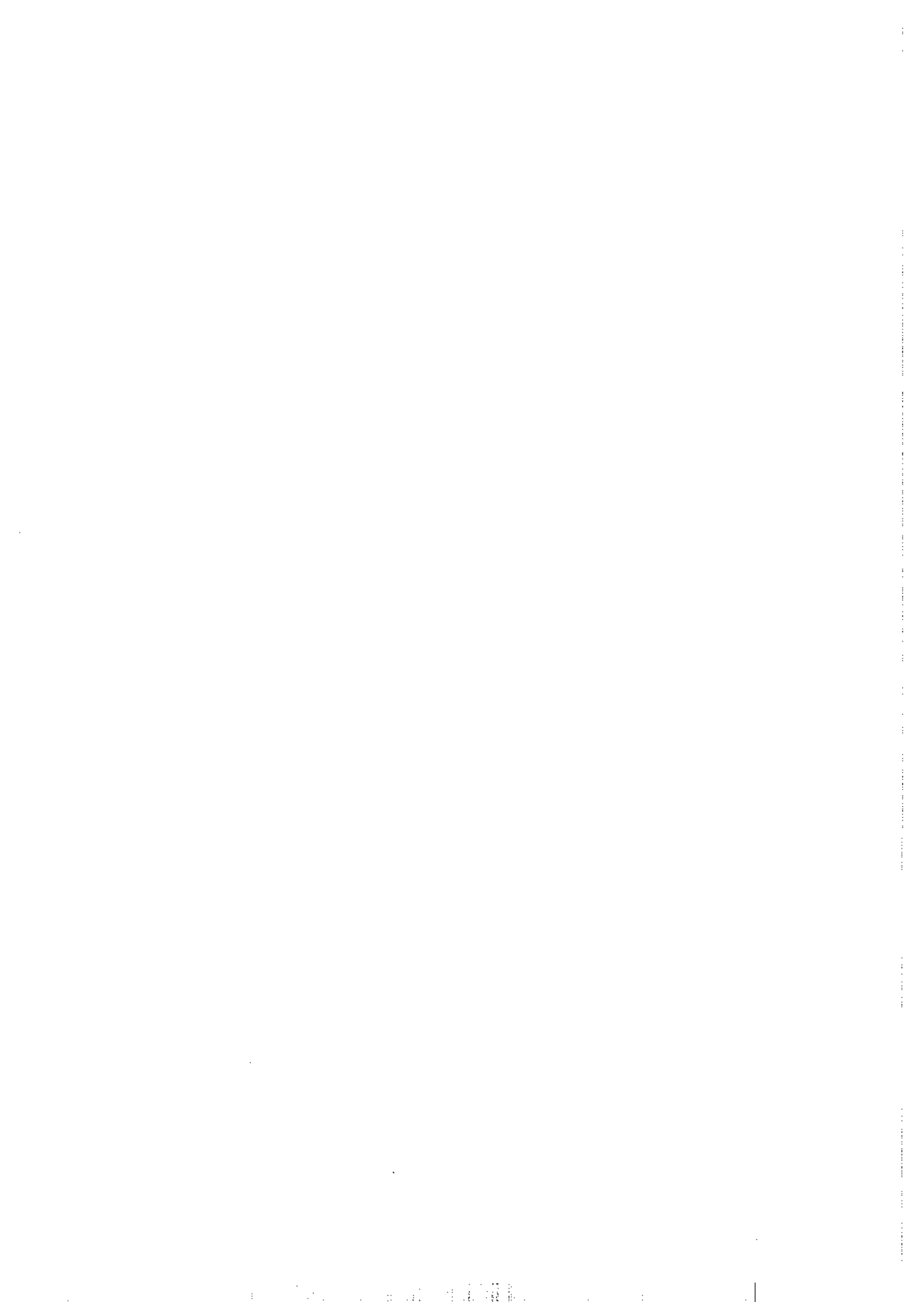
- L'EATO us funciona, ho heu fet servir?
- El què?
- Bueno clar això et sona a nou
- Què és això?
- Un guàrdia Urbana requerit de vegades per anar a intervenir...
- Per problemes diversos?
- Per problemes d'absentisme, concretament, però també per altres problemàtiques...
- Aquí per problemes d'absentisme no ho fem servir, sobretot per problemes de l'entorn, no interna evidentment, que no hem tingut en principi el problema brutal dins, el problema típic que tenen tots els Instituts. Intercanvis estranys, i coses d'aquestes que tenen tots els Instituts...
- Intercanvis estranys de quina mena?
- Compra-venda de substàncies no legalitzades, però això va a èpoques. Llavors sí que parles amb el BO o amb algú altre, llavors intentes...a la sortida, llavors aquests sí fan un operatiu per controlar una mica. De vegades és només que es deixin veure una mica i s'acostuma a posar les coses...
- A diluir-se?
- Però sí que hi ha contacte amb ells, els guàrdies urbans aquests que han vingut per aquí, almenys amb un parell que hem parlat, són molt raonables, coneixen molt el barri, de vegades fins i tot als nanos.
- De l'Administració Educativa hem parlat, també de l'EAP, d'Inspecció, de la persona de Compensatòria...
- Això segur que l'IGi ho sap molt millor que jo, i el director en excedència també, és que ells porten molts més anys.
- I demandes a l'Administració Educativa?
- Demandes per enganxar aquest tipus d'alumnat? Clar, evident, aules-taller. El que no sé és si han d'estar necessàriament dins del centre. Això és un dels debats. Però recursos, o sigui el que s'ha de posar sobre la taula d'una vegada és que hi ha nanos que no entren dins el sistema. Que no pot ser una dinàmica general en absolut però que existeix. Per més tractament de la diversitat que tu t'inventis, no els enganxaràs perquè tu continuaràs sent el profe.
- Quin tipus de demandes creus que es podrien fer a l'Administració Local, Ajuntament?
- L'Ajuntament és la demanda més generalitzada que controlem més sobre tot l'entorn. Perquè de vegades l'absentisme ve acompanyat d'altres factors. Cercles d'amistats, si un tio fa campana d'un centre perquè resulta que un altre fa campana d'un altre centre, fan sempre la pinya, i aquestes acostumen a reunir-se en espais públics. Si controléssim més potser milloraria el problema.
- Perquè aquí la figura de l'educador al carrer pot intervenir?
- També, tenim...la associació de veïns. Tenim un recurs similar. Hi ha un nano que aquí se l'estimen molt i és molt conegut que s'encarrega d'aquests nanos de vegades, a les tardes i tot això.
- És un voluntari?
- No sé exactament si...Jo crec que sí. I s'entén força amb ells, i això és una sort de fet i l'Associació de Veïns està fent moltes iniciatives de cursets, volen muntar una aula d'informàtica oberta als alumnes, a les tardes...Estan intentant enganxar els nanos sobretot perquè no estiguin donant tombs, així que hi ha una preocupació pel pla d'acció comunitària.
- Se t'acut un altre requisit o condició que et sembli indispensable per afavorir la escolarització d'aquests nanos?
- Home ara mateix "así en frío i después de haver dormido poco" ara mateix no sabria què dir-te. No sé, és que és difícil. Doncs mira se m'acudeix descarregar hores lectives del programa, modificar l'horari, modificar sobre el tema de l'ensenyament, modificar ...modificar l'horari, en el sentit que la carrega lectiva estigui al matí i a la tarda es proposin altres tipus d'activitats, això seria una forma d'enganxar aquests nanos. Perquè si un nano que no té interès en res, que no s'assabenta de res i ha de venir a l'Institut perquè faci més hores de les que feia a primària, troba motivació? No.

- A veure per acabar ja... Vosaltres sou una Escola D'Atenció Educativa preferent?
- No
- Als Instituts de Secundària tenen la possibilitat de ser-ho?
- Si l'altre IES de la zona del costat ho és. És que el Pi ho va demanar perquè és que estan sols, és que si no és de bogeria.
- A veure el tipus d'informació que et demano sobre l'absentisme és aquesta; és total d'alumnes...
- Això ho necessites molt ràpid?
- No, després negociem el dia, no per quan ens tornem a veure per la Comissió Social.
- Val, i si no fins i tot aquí ho podem comentar i així fem la repassada.
- Aleshores d'aquests totals quants absentistes, quants fan la recuperació i quants no, motius de la repesca, i ja està.
- I si ha funcionat la repesca?
- Sí clar
- Perquè a vegades és que què no funciona.
- Mira, això és la part qualitativa, hem posat quatre tipus d'absentisme, és totalment discutible, però ens funcionava en el pilotatge que hem fet. El primer tipus són absentisme esporàdic, el segon tipus és l'absentisme recurrent, vinculat a vegades a una altra activitat, doncs des de..., també poden ser campanes recurrents, eh! però...
- Uff! Absentisme esporàdic, o aleatori és uff! "la tira", de vegades és molt difícil de quantificar, bueno siguem sincers tothom ha fet una campana.
- Després s'intenta una aproximació als moments de cada tipus d'absentisme
- Èpoques d'exàmens o èpoques de l'any, el que sigui?. Home això ho podríem fer a la Comissió Social.
- Això t'ho deixo. Només una pregunta. D'aquests quatre tipus que ara t'acabo d'explicar, hi ha algun tipus d'intervenció específica per algun tipus d'absentisme específic? Quan tu m'explicaves la intervenció del circuit: la tutora es posa en contacte amb la família, si aquesta no respon passa a la Comissió Social, i partir d'aquí es valora la informació de les altres instàncies. Això és un circuit generalitzat o no?
- Això és el tres.
- I en el cas 1 i 2, hi ha alguna altre estratègia?
- És difícil de dir això, a no ser que arribi a la Comissió...
- I en el cas d'absentisme recurrent?
- Això és parlar amb la família, si és per una causa en concret. Tenim una persona que ha de portar la germana a l'escola i l'ha de deixar a les nou, per tant a les vuit no pot venir, llavors una de dos et poses en plan burro o intentes comprendre que al igual no poden fer-ho d'una altra manera i ho negocies d'alguna manera, i dius val perfecte signeu-me aquest paper i a veure que puc fer. O sigui el mecanisme total seria el tres.
- Si m'haguessis d'explicar tres o quatre trets pedagògics de l'Institut, què m'explicaries?
- Trets pedagògics?
- Sí
- Això com esta en elaboració... què t'he d'explicar?
- Tot i que no estigui escrit, no se si teniu una certa línia...?
- No se. La idea de formar persones en principi independents... seria una, intentar sobretot que els alumnes assoleixin objectius mínims que els permeti obtenir la titulació d'Ensenyança Secundària Obligatòria perquè és necessària, i orientar sobretot. Una de les coses que si intentem tenir clares és que cap alumne es quedi al carrer sinó que tingui algun tipus de continuïtat i sortida, sigui laboral, pre laboral, acadèmica, sigui el que sigui.
- Alguna cosa que diferenciï el vostre IES del IES del costat o de qualsevol altre IES, que sigui un tret específic vostre?
- Suposo que la intenció de ser no sé si diferent de la resta, la intenció de ser l'Institut del barri. Vinculat a la zona, és característic.
- Aquests fets que intentaves definir com a característiques de l'Institut, et sembla que són trets majoritàriament compartits amb el professorat de l'Institut, fins a quin punt hi ha una implicació del professorat?

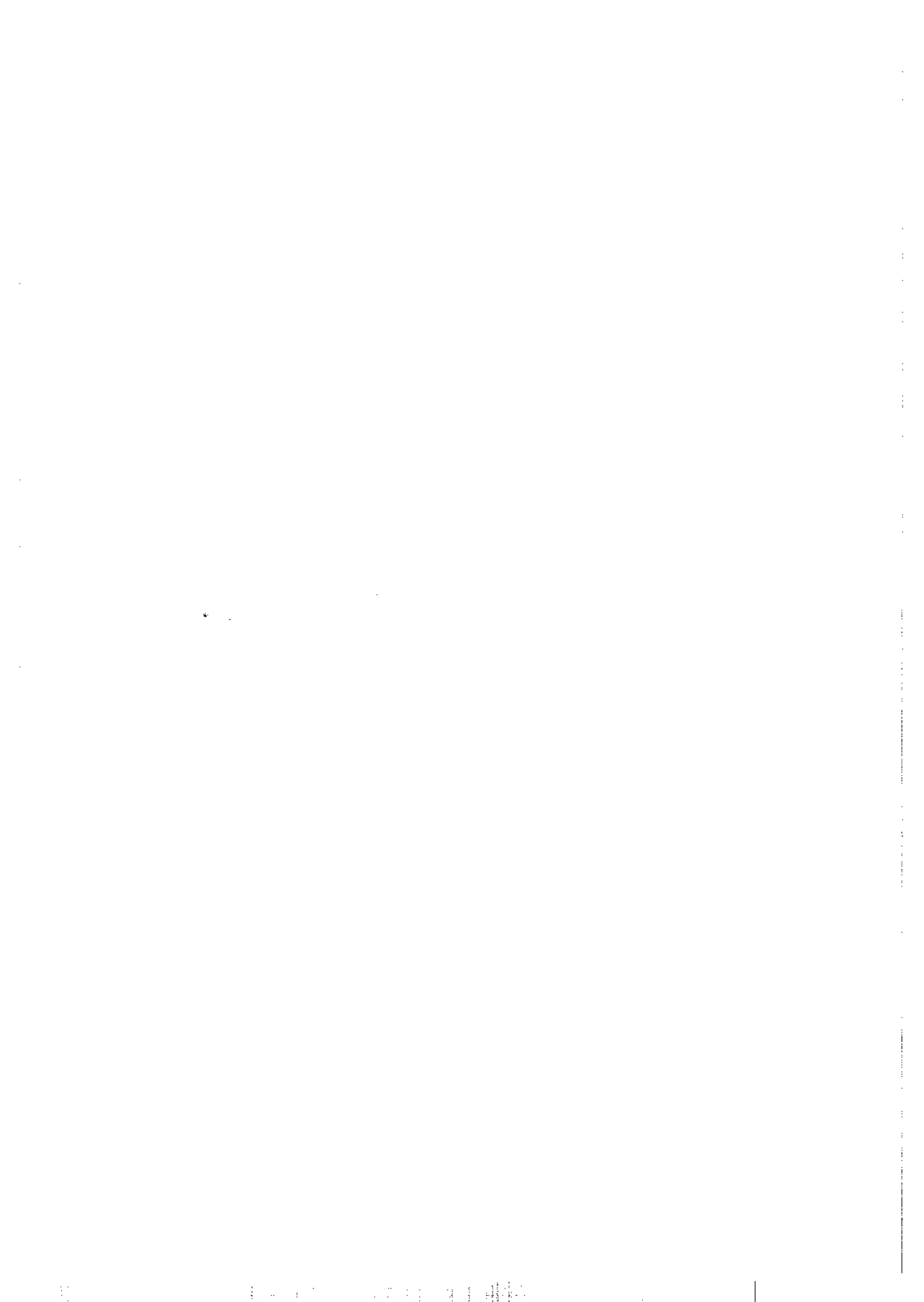
- Majoritàriament sí
- D'un 1 a un 4 quina puntuació posaries vers la implicació del professorat?
- Un tres, no dic un quatre perquè és per allò del marc d'error. Majoritàriament aquesta és la idea, sobretot per aquells que tenen la plaça fixa aquí, molts sobretot de la gent procedent de Primària, i també d'una bona part de la gent de Secundària, i de la direcció evidentment.
- Podries donar-me algun exemple que il·lustri com resolou el tema de l'atenció a la diversitat?
- Això és que tenim la tira de possibilitats. Per exemple és intentar aprofitar les hores de permanència de professors per establir mecanismes que puguin ajudar en aquest sentit, és a dir reforços especials, reforços específics, matèries, recursos, desdoblaments de curs... Tenim moltes hores per exemple per desdoblar un grup de segon que són trenta, trenta dos nanos. Un grup de trenta-dos nanos és més difícil, en canvi si intentem desdoblar el major número d'hores per poder tenir també, de nivells, i coses d'aquestes. El que estem estudiant ara és veure com s'articula això, si fem agrupacions de nivells, si fem agrupacions homogènies, heterogènies...
- Perquè això encara no ho teniu decidit?
- Ho tenim en projecte. Nosaltres en principi no érem massa partidaris de fer agrupacions homogènies, és a dir per nivell. Intentem que siguin grups molt semblants, però això està en discussió.
- Perquè no hi ha una posició, un acord?
- I perquè s'està veient, per exemple el tercer d'aquest any que està molt dividit en aquest sentit, i la por que té la gent és que després arribin i facin un quart desastrós i que no surtin batxillerats. Això és un problema i no sé com ho farem.
- Els batxillerats són els vostres alumnes?
- Sí clar
- La configuració de batxillerats és el remanen dels bons alumnes d' ESO?
- Sí. S'està veient que si no s'actua sobretot a la gent que val, Bueno que val entén-me estem parlant... doncs després el problema el trobaràs al batxillerat. Però bueno això està passant a tot arreu.
- Heu fet alguna iniciativa de formació permanent col·lectiva o algun assessorament, que hagueu rebut o algun seminari de formació: com resoldre el conflicte escolar, com... no sé què...
- No, S'està demanant però a nivell de, per exemple d'un assessorament curricular, assessorament en quant a un desplegament curricular, i el que també s'ha fet és intentar fer entre els centres de la zona intentar establir uns objectius mínims semblants o iguals.
- En termes acadèmics?
- Sí per allò de, en base a què dones o no dones l'aprobat de la ESO. Perquè aquí també a cada centre..., cadascú té els seus criteris
- I això d'on ve de les tradicions de cada centre?
- De vegades, però també pot dependre de l'alumnat de cada centre, és que és molt relatiu. Però almenys que hi hagi una mica d'harmonia, una lleugera harmonia perquè sinó clar es genera aquella dinàmica de centres que exigeixen molt i hi ha alumnes que passen de tot.
- I això ho esteu plantejant en termes de què, de muntar algun seminari de trobada?
- Això es va parlar en la unió de directors de zona, de muntar algun Seminari amb professorat de cada centre.
- En aquests quatre últims anys, alguna experiència com a iniciativa de formació permanent...
- A l'alçada de direcció, però de professorat ja t'ho he explicat.
- La coordinació la feu per àrees, per cicles?
- A veure, si es fa vols dir?
- Sí quin tipus de coordinació?
- Hi ha reunions setmanals de Departament, es racten problemes referents als Departaments, i després hi ha una Coordinadora General. I després també hi ha reunions d'equips docents, cada quinze dies.
- La Coordinadora General és de... Cicle o general de la ESO?

- La Coordinadora General és del centre, és la Coordinadora pedagògica del centre, aleshores hi ha una Comissió pedagògica formada pels caps de Departament, la Coordinadora pedagògica, el Cap d'Estudis, i el Director.
- Per tant seria per àrea?
- Per àrea i també per nivell.
- Per nivells del curs?
- Sí perquè també hi ha reunions d'Equips Docents, Equips de primer, segon, tercer, quart i Batxillerat.
- Alguna experiència innovadora en la integració i coordinació d'aprenentatges entre àrees?
- Sobretot són els crèdits de Síntesi, on més es porten relació la gent. Especialment els que més s'han treballat, que fins i tot està pensat de presentar-ho en un concurs, de segon de ESO, que s'han treballat molt. És el "interdisciplinari"
- Em podràs donar alguna informació de la oferta de Crèdits Variables de Síntesi, perquè jo conegui més la oferta de Secundària?
- Sí ja te la donaré
- La funció tutorial com es fa: per curs, per cicles...?
- Es fa amb tot el grup classe.
- Hi ha dos hores de tutoria pel grup classe?
- Hi ha dues...A la ESO hi ha tutoria de grup i tutoria individual, a més de la hora de pares.
- I això és criteri...
- Això és general, estàndard. Això va ser aprovat l'any passat. Nosaltres ja pensàvem fer-ho, però el que passa és que va arribar...
- Perquè vosaltres que fèieu, tutoria de grup?
- Tutoria de grup, i la tutoria individual la feies tu si volies o...però no tenies una reducció d'una hora.
- Després acompanyament i més seguiment de l'alumne cas per cas?
- No de fet és reconèixer que el tutor té molta feina, i li han donat una hora de més, i aquesta hora de més li han donat la tutoria individual, que de fet ja la feies, però la feies en permanències teves i no de les hores lectives. I ara el cas és que han posat una hora de més. Això és a ESO. A batxillerat continua sent només la hora.
- El criteri del centre és mantenir tutor del curs?
- Això s'ha mirat molt, nosaltres vam repartir-nos tots els tutors. Però això és difícil perquè després hi ha el grup, i caçar el grup amb la tutoria individual és una mica complicat.
- I ara aquest any com va?
- Ara fem tot el grup, i hi ha una persona que coordina les tutories, que és la responsable de l'acció tutorial.
- De dictamen d'EAP quants nanos teniu?
- Quantificació? No ho sé, això ho sap la Fina, ella sí que ho controla.
- (...) de dictamen d'EAP? Aquest any no hi ha molts.
- La última pregunta: Has llegit la tipologia d'un estudi que va fer la Fundació CIREM, sobre èxit i fracàs escolar a EGB, i els sortia quatre grups d'alumnes. El que vull és que els situis sobre els vostres cent alumnes per saber quin percentatge tindrieu aproximadament perquè clar és complicat. El primer tipus: alumnes limitats sense expectatives, són nanos amb rendiment d'insuficiència que els tutors consideren mandrosos, poc capaços, etc... i tenen una convivència difícil amb l'escola, tot i que arriba a ser conflictiu.
- Hauràs de parlar amb la Fina, que t'ajudarà a fer-ho.
- El segon tipus són alumnes amb conflictes, vosaltres teniu alumnes conflictius?
- Hi ha alguns, pocs però.
- Doncs a veure en quin percentatge sobre cent...?
- No se hauria de parlar amb la Fina. Deixa-m'ho i ja t'ho enviaré.
- Molt be. Hi ha un tema que em va sortint recurrent, encara no sé com va però, a veure si tu tens alguna informació: el trànsit de la Primària a la Secundària:

- No es controla. Perquè clar sobretot es controla la gent que tu tens de preinscripció, o sigui tu et mires quina gent es pre inscriu, i després a l'hora de matricular-se, si no es matriculen truques.
- A qui? Als nens, a les famílies?
- Truques a veure què passa.
- I si no donen una explicació clara?
- És molt estrany. No sol passar. Acostuma a ser que s'ha anat a un altre centre.
- I si no es pre inscriuen?
- Això en principi és la Primària que ho de garantir a l'hora que han de pre inscriure's els seus alumnes. Perquè són els que guien als alumnes i els hi diuen que vagin aquí o allà. I a vegades fins i tot a la Primària els ajuden a fer la preinscripció.
- Però per part del centre de Primària hi ha alguna instància que reculli aquesta informació?
- Jo sé que hi ha una Junta de Pre- escolarització, que es va generar al Departament, on hi és la Inspectora. Suposo que ells tenen les dades dels alumnes i després han d'anar comprovant on s'han anat matriculant aquests alumnes, a la pública o privada i tot això.
- Ja, bueno doncs si et sembla ho deixem aquí i ja et recolliré la graella el proper dia.
- Molt be
- Doncs moltes gràcies per la teva col·laboració.

*Tècnica d'Educació i Tècnica
de Serveis Socials. Zona 1*

(Breu Presentació de l'estudi)

(Ted) La comissió escolar fa referència a les possibilitats en relació a l'escola i els educadors. Alguns centres en tenen; en altres no s'ha pogut concretar. En la comissió escolar hi ha un referent de serveis socials, d'escola, de gent de compensatòria i de gent de l'EAP. Els equips de serveis socials pensen que seria la manera de funcionar dins de l'escola. Aquestes comissions funcionen a Barcelona segons les zones (al Ceip 1, a la zona de Bar, Al Ies 5 i El Rav sí que funciona). Els altres tenen articulats tot el sistema, però no està homologat. S'han de buscar altres mecanismes entre la direcció i els altres serveis, espais de coordinació i formes de tractar el tema de detecció. A secundària es dóna i també a primària (Ies 5) Són recursos que els serveis socials tenen (educador a nivell de l'escola).

Hi ha un registre, una quantificació en el marc de les comissions escolars?

(TSS) A nivell de compensatòria es va fer molt, però...

(TED) Hi ha dos inspectors. Un dels dos és responsable del programa (protocol elaborat).

(TSS) Hi ha un tècnic responsable d'absentisme (projecte) que té interès, en relació al marc de la ciutat. Hi ha molts temes a analitzar: recursos, implicació, la història, diversos serveis de l'escola... Ens hem de posar-hi tots. Els tècnics no poden estar al marge de segons quins aspectes: necessites una visió global de la institució i de la ciutat. El tema de l'absentisme és la nostra il·lusió, però està parat en el sentit institucional: la feina s'està fent, i no hi ha cap situació alarmant

Però, tots els districtes estan mes o menys així?

(TED) Sí.

Quina és la història del circuit de funcionament de la comissió escolar?

(TSS) Des de SS.SS. (Serveis Socials), en els puestos que funciona, es valora positivament. Potser el punt de partida de l'abordatge són les diferents situacions de risc dels menors. Les escoles on no hi ha una estructura concretada, els professionals de SS.SS. (Serveis Socials), s'adonen que des de l'escola no coneixen les funcions que tenen i pensen que poden assumir tots els encàrrecs. En relació a algunes tasques, SS.SS. no és el calaix de sastre de tots els altres sistemes. Hi ha una tasca de cara als nans que s'ha d'assumir des de l'escola i nosaltres ens incorporem com ajuda.

(TED) El problema és que aquest tema s'ha abordat des de diferents serveis i el que necessites és un espai de coordinació o que no hi hagi tanta gent. Són varies coses a arreglar. I això ho pateixen tots els serveis: SS.SS., l'escola i en definitiva els nens. Penso que caldria protocolaritzar moltes qüestions, perquè el fet de coordinar és un tema molt ample i potser convé seure tots al voltant d'una taula per parlar de les qüestions prèvies, per tenir abans una conversa i saber el què toca fer, per planificar.

(TSS) En aquest projecte hem intentat dissenyar el circuit i concretar, a partir de la llei, la tasca que li correspon fer a cada

institució

Us arriben casos que no han tingut una resposta des del centre? Que no hagin fet ús de tot el dispositiu?

(TSS) A vegades, això és el que diuen els professionals, però el que passa és que no tenim mecanismes de mesurar per poder dir que això es així. Tothom a de començar a prendre ¿cartes?

Quin és el circuit escolar d'intervenció?

(TED) Com ho diu la llei. La primera part correspon a l'escola: acció de cara, individualment, de cada alumne, de relació amb la família i de direcció del centre. Una vegada s'han esgotat aquests temes, entraria en joc aquesta comissió social que seria la que coordinaria el treball que porten des de l'escola els tres serveis: l'EAP, Compensatòria i SS.SS. i determinar que segons el tipus de problemàtica seria específic d'un servei o d'un altre o compartit, o el que es decideixi que s'ha de fer. Aquesta era la nostra idea a partir del nou marc normatiu.

(TED) I en aquest sentit, els casos que són compartits per treballar amb cada un dels serveis. Després està el tema de recollida de dades, perquè ens amoïna per excés o per defecte. El fet es que, en la recollida de dades per centres, cadascú utilitza uns criteris diferents i això és preocupant. Per això, es necessita conèixer, centre per centre, quins són els criteris que fa servir, com ho quantifica, quins registres fa, quin tipus d'absentisme, quines variables utilitza, quin protocol...

(TED) I això no es qüestió d'un o dos districtes; es necessita tot el marc de la ciutat. L'absentisme que pot ser total, parcial, etc. canvia de districte a districte. El problema no es que se sàpiga o no quantificar, sinó tenir unes dades comunes...

(TSS) Sí per tenir línies d'actuació, per prioritzar, etc. Es necessita saber de quin tipus d'absentisme estem parlant. Nosaltres discutim entre tots i recollim tot el que els diferents equips (L'EAP, Compensatòria, els educadors) ho portaven. Però el nostre es un projecte generalitzat. Molts districtes depenen d'aquest projecte marc de ciutat que s'havia de definir en la Comissió de ciutat i que està sobre la taula a nivell nostre.

Em podríeu caracteritzar breument les escoles de la zona?

(TED) El Ceip 1 te el major % de nens de 3 a 7 anys de famílies estrangeres. Procés de reconversió important. Escola de prestigi en el barri a nivell pedagògic. Ha baixat el nivell de 67% a un 38% (nivell de població). Excedent de demanda. Estabilitat. AMPA bastant potent perquè han tingut molts projectes educatius i gent que lidera això. Hi ha un perfil del professorat per a aquestes escoles. La gent tria un centre sense tenir molts criteris. Ceip 2 (2ª escola): escola amb un procés bastant flagrant. Van seguir una línia, però tenien molt poca demanda i problemes institucionals interns. Han fet un canvi de gestió i aquest any han recuperat la línia de matrícula. Canvi bastant important. No tiraran enrera, continuen en aquesta línia. Ceip 4 Equip

directiu molt potent. Tenen projectes macos i han organitzat actes. Ceip 3 (3ª escola): és una escola petita, funciona bé, no té l'esperit crític que tenen altres escoles. Té un índex d'immigració baixet. Té una mitjana de 17 alumnes per aula. Es troben en espera de fer un canvi d'instal·lacions. Tenen un projecte de 3 anys amb Ensenyament. Dels instituts, l' IES 6 (2on institut): és un institut de molt prestigi des de fa molts anys. Tenen unes instal·lacions fantàstiques. Està en el cor de (...). Té una direcció molt entusiasta, amb un AMPA molt potent. Aquest any ha tingut un excedent de demanda de matrícula. Aquí la demanda està molt alta més a la pública que a la privada, perquè s'ha fet un esforç molt important a nivell educatiu, de promoció, exposició (recolzament a l'escola pública) i els equipaments escolars s'han millorat moltíssim. N'hi ha dos que tenen cobert els mínims, però esperen millors equipaments. Després es té prevista una inversió forta en una escola assentada en un edifici emblemàtic, històric. Tenim 6 de 11 òptimes, 2 en espera de ser arreglades i les altres estan en projecte, però ja s'està fent. Acabarem amb una xarxa fantàstica. El IES 5 (1er institut) és un institut experimental de reforma (va un any abans de la Reforma); les instal·lacions estan a l'espera de què es pugui millorar, l'equip directiu és bastant potent, ha tirat endavant els inicis de l'institut, però ara es presenta en el futur amb incògnites. Dels 5 vam tenir 3 instituts experimentals (el Ies 6 no, era un antic institut de batxillerat i, com el IES 5 la seva referència és Barcelona en conjunt).

Els alumnes d'aquests 4 centres de primària han passat als dos IES... Hi ha algun mecanisme per afavorir el traspàs de la primària a secundària?

Això és treball d'Inspecció de la zona. A les escoles de primària es fa la pre-inscripció. S'ha de mirar que tots els nens estiguin pre-inscrits. En el moment que un nen no està pre-inscrit es posen en marxa certs mecanismes i sinó actua SS.SS. Cada vegada tenim més informació i dades més directes sobre tots els processos. Respecte a la matriculació, hi ha una relació molt fluida entre els districtes i les escoles, però no ens arriba de forma immediata la informació via institucional, per exemple, en el cas del traspàs de la primària a la secundària. Llavors la demanem a Inspecció, però no ens arriba. El tema es que nosaltres ho treballeu amb els directors. (TSS) De tota manera, la peça clau són els educadors, i s'està coordinant però... és a final de curs quan ens informen de què tal persona no ha vingut, quan en aquestes alçades de curs, quan resulta complicat fer alguna cosa, quan ja s'ha esgotat. En teoria, és una tasca que fan els inspectors de seguiment i nosaltres tenim uns Serveis socials que poden actuar. Una vegada feta la pre-inscripció, ens haurien de passar els registres, per poder després verificar-ho amb les matrícules; si no, doncs mirarem on està aquest nen. Sobre com s'està treballant el pas de la primària a la secundària és un tema més dels directors... Això sí que ho treballeu molt bé ells i estan molt coordinats. Llavors si realment es fa aquest treball d'acompanyament als nanos, sí que s'hauria de poder contrastar la informació de forma ràpida.

Es a dir, el problema no es tan de passar la informació dels que passen, sinó detectar els que no passen?

(TSS) Sí, clar.

(TED) Haurien de, sistemàticament, tenir-ho. Si no, hem de tornar un altre cop tornar a muntar un disseny de tal manera que podem tenir les dades directament com fem amb les matrícules... Però això és un sobre

esforç. És duplicar una feina.

Ja

(TED) Els directors han de repetir 3 i 4 vegades una mateixa informació, en comptes de derivar-la per a us. El problema és deixar passar el temps i no poder oferir als nois una alternativa de GS o recuperar la situació; et sents desbordada. I penso que seria relativament fàcil (cotejant bases de dades del curs anterior respecte a l'actual).

Tinc entès que a Ciutat Vella hi ha molta mobilitat.

(TED) Bé, el que hi ha és incorporació tardana. Hi ha mobilitat però no significativa; és més bé població itinerant, que canvia. A nivell de casuística de Serveis socials doncs sí.

(TSS) El que sí és significatiu és la incorporació tardana perquè és una sobrecàrrega per a tot el servei, perquè no està articulat.

Com es fa l'adscripció de aquest nano que s'incorpora tardanament?

(TED) Cap problema; se li matricula i punt. El problema és que el fet de no haver vingut a classe no té res a veure amb el què ell té o sap (el seu nivell educatiu). No parlen la llengua d'aquí si, per exemple, han arribat al novembre; i els professors es troben desbordats, els directors no saben què fer.

Hi ha algun tipus de recurs en la zona sobre llengua en aquests programes d'acollida?

(TED) Ara comencem nosaltres a fer un projecte experimental de llengua oral a través del Centre Cívic d'incorporació de nens de procedències diverses. Aquests recursos els té el Dept. d'Ensenyament. Ha creat unes classes de reforç, però només s'ha fet a nivell de ciutat. Són tres serveis. Estem parlant de classes de llengua i aquí no n'hi ha. Es feia la demanda a SS.SS. per convertir a les famílies perquè aquests nois, que no saben comunicar-se i no es troben integrats, vagin a l'escola a un altre barri que no és el seu. Però des d'Ensenyament no tenen creats els recursos per orientar a aquests nois pel barri, per ensenyar-los-hi el mitjans de transport públic, etc. A l'escola tenen unes hores de català, per reforçar, però no és suficient, els orígens són diversos, tenen diferents nivells, etc.

Teniu unitats d'escolarització externa?

Sí, una. I derivem una altra fora. Però, es clar, els què estan fora tenen una complicació.

Hi ha un EAP per districte?

Sí. Aquest any es farà conjuntament amb l'Aixample. L'Ajuntament ha deixat un local i estan aquí a Ciutat Vella.

Es a dir, un EAP per a tot el districte?

Sí. Amb l'EAP compartim alguns espais però coordinem més a nivell d'escola. En els llocs on hi ha comissió, doncs es guia a través d'ella. La intervenció de l'EAP és diagnosticar. L'assistent social, quan no hi ha comissió, es posa en contacte amb el centre del lloc. Es una mica caòtic. El recurs immediat el tenen els centres, perquè l'EAP

té assignat només un dia al matí per a cada centre.

Quin tipus d'intervenció fa la Direcció General d'Atenció a la Infància?

(TSS) És un servei a nivell de ciutat. Els que sí estan més vinculats amb el treball de SS.SS. són els EAIAs que són un equip institucionalitzat per la Generalitat i la gestió es porta d'una manera centralitzada des de l'Ajuntament de Barcelona.

Hi ha alguna relació entre EAIAs i SS.SS.?

(TSS) Claro, hay reuniones mensuales, tramitaciones de los casos. Los casos que llegan a l'EAIa son aquellos casos que ya se han estudiado desde SS.SS. y están en situación de riesgo y, por lo tanto, requieren una medida a estudiar de manera temporal o permanente. En algunas escuelas, SS.SS. ha organizado algunas charlas en las escuelas de cara a que la escuela también conozca el circuito y desde la escuela también pueden derivar a l'EAIa. Somos el distrito donde más EAIAs hay y también tenemos un número de casos que reciben la atención correspondiente.

I com valoreu la intervenció de l'EAIa?

(TSS) La gent té molt mal concepte dels EAIAs, tan pel tipus d'intervenció que fan com per l'atenció... com pel servei. També hi ha factors de desconeixement de que pot o no pot fer i després l'angoixa, immediatesa amb la que cada dia viu el director del centre que té les criatures o el tipus de docent no veuen en el mateix sentit la preocupació i el seguiment del cas per part de l'EAIa. A lo millor, els criteris no coincideixen i han arribat a enfrontaments. Hi ha problemes a diferents nivells: a nivell de manca d'informació i comprensió, a nivell de manca de recursos, a nivell de criteris de revisió o d'atenció de casos...

(TSS) Moltes vegades, des de l'escola pensen que poden assumir qualsevol cas o problema. Jo penso que també cal ubicar què vol dir cada servei en el sentit professional, perquè segurament l'EAIa triga molt a fer-se amb segons quin tipus d'intervencions, però es que en determinats estudis s'ha de deixar i esperar fins veure com evoluciona la família en segons quins temes; i en canvi des de l'escola serien més ràpids, però penso que sí està bé insistir en aquest tema a nivell de formació; des de aquí es va fer a través del Consell de la Infància formació en relació a temes d'aquests, es van crear comissions perquè s'havia detectat aquesta necessitat i per així treballar en aquesta línia a nivell del que correspon a cadascú, de manera que cadascú sigui conseqüent i aportí coses des del seu puesto.

(TED) La idea nostra era parlar de co-responsabilitat; tothom té una co-responsabilitat, tothom té coses a millorar i tothom té un paper a fer. El tema de la co-responsabilitat en aquests casos s'ha de centrar en comptes de pensar que li toca fer-ho als altres; es tracta de saber què li toca fer a cadascú... I segur que tots plegats tenim coses a millorar. Pot haver-hi la conjuntura que en un moment determinat un centre educatiu estigui molt implicat amb la seva corresponsabilitat i, al següent any, no se la doni. Però al contrari també existeix.

(TSS) Després, a nivell de comentari, quan s'ha de fer un comentari conflictiu i apareixen dificultats, posant protocol i signatura, també hi ha dificultats perquè són situacions complicades i en relació a les quals els professionals poden tenir repercussions.

(TED) Hi ha implicacions. Per exemple, un director d'una Escola Bressol va acompanyar a la mare a posar una denúncia directament, mentre que èticament i professionalment no tindria perquè fer-ho. Es pot jugar el físic.

(TSS) Aquestes situacions passen moltes vegades als serveis socials, ... La signatura de SS tindria molt valor si anés acompanyada per tota una sèrie d'informes dels diferents estudis dels serveis pels quals ha passat, per poder confirmar des de SS.SS. el tipus d'estudi que es fa. El tema de protocolaritzar aniria orientat en aquesta línia. Si són coses que s'han vist des de l'escola doncs a SS.SS. hauria de constar el què la professora ha manifestat i la seva signatura, del què s'està veient allà, a l'escola i no a casa, per exemple, com arriben els nens a classe, etc. La feina a l'escola doncs s'hauria de fer constar per poder situar el cas.

A Ciutat Vella, funcionen les comissions de matriculació igual que als altres districtes?

Sí, Molt malament.

Bé, hi ha alguna cosa més que volguéssiu afegir?

Doncs no, em sembla que t'hem comentat el més rellevant sobre el tema.

Molt bé, doncs moltes gràcies per la vostra col·laboració.

Tècnica d'Educació. Zona 2

1ª Part: caracterització de les escoles.

1. Problemàtica de l'absentisme al districte/zona: A Hostafrancs hi ha un col·lectiu gitano dels històrics, com a Gràcia, que "fins i tot" parlen català. Els nens es concentren en l'escola Miquel Bearn, que és un autèntic "getto". En aquesta zona hi ha una comissió d'absentisme formada pel director d'aquesta escola, serveis socials, representants d'una associació gitana i la mateixa tècnica d'educació (no recordo si participa també la responsable de compensatòria i algú altre.) L'altra problemàtica que l'entrevistada assenyala és la existència de famílies desestructurades, particularment a la Zona Franca, on es poden trobar problemàtiques associades a la drogaaddicció.

Pel que fa a la intervenció municipal contra l'absentisme la entrevistada, que està en el càrrec tècnic des de 1997, assenyala que el districte conta amb una proposta d'actuació que es comença a portar a terme des d'aquest any. També han elaborat una fitxa d'indicadors de problemàtiques escolars entre les que es troba, òbviament, l'absentisme, si bé l'absentisme és una de les múltiples problemàtiques que es troba serveis socials. (Punta iceberg), per tal que els casos de nens d'alt risc social que l'escola deriva a SS tinguin unes informacions mínimes (no només noms i cognoms) i per tal, també que l'escola reflecteixi el treball que ha realitzat fins el moment en aquell cas concret. En paraules de l'entrevistada... "Ara hi ha un treball més estricte a nivell d'escola" (com volent dir que abans es tendia excessivament vers la derivació a serveis socials).

El districte no té un recompte de casos d'absentisme. La tècnica té el recompte de l'any 97, que li va ser facilitat des de serveis socials i també des del programa de compensatòria, tot i que les xifres d'ambdós serveis no coincideixen. La Dolors comenta que no hi ha criteris compartits a l'hora de definir l'absentisme. També és probable que hi hagi un problema de "desfasament" entre l'absentisme declarat i el real. Hi ha escoles que no volen declarar l'absentisme que tenen (l'entrevistada no atribueix explicació al respecte). L'entrevistada comenta que la proposta municipal de lluita contra l'absentisme ha estat un xic aturada durant l'any passat. Els motius són, d'una banda l'esclat d'un conflicte entre el referent municipal de serveis socials i la responsable del programa de compensatòria (superposició i problemes de delimitació de competències), per la qual cosa no té dades de l'any passat. L'entrevistada també manifesta les dificultats de coordinació interna (serveis socials i educació) donat que a la pràctica es dona prioritat a altres urgències, sembla que no hi ha hagut una prioritat política respecte del tema, amb la qual cosa s'ha resolt tècnicament el que es podia resoldre en la comissió d'absentisme del districte, però no s'ha pogut avançar més. Tanmateix sembla que la Comissió de ciutat, que hauria de definir un marc per a la intervenció en els districtes, també està aturada.

2. Pel que fa a l'existència de comissions de matriculació, existeix una subcomissió al districte, si be no acaba de funcionar... Els representants a aquesta comissió són: Els pares a proposta del Consell escolar del districte; Els directors d'escola públiques, nomenats per la delegada territorial, i en les escoles privades els nomenats per la patronal, a més intervé també: el director de l'EAP, l'inspector de zona i ella mateixa com a tècnica d'educació. Les funcions d'aquesta comissió són. Evitar duplicitats i acabar de

decidir adscripcions a centres, revisar les inscripcions fora de termini... De fet el problema és com evitar la concentració i "getització", però això requereix definir uns criteris d'adjudicació que són difícils de consensuar.

3. Pel que a les seves funcions no hem tingut temps de parlar si be em comenta que a cada districte poden variar notablement.
4. Pel que fa a les adjudicacions de primària i secundària tots els CEIP's que formen part de l'estudi a la zona deriven els seus alumnes als IES de la zona (només hi ha els dos objecte d'estudi).
5. Pel que fa a la caracterització dels centres:

CEIP's:

- Can Clos: Té 187 alumnes. Es un centre que està en una zona molt tancada/guetitzada, i concentra molta problemàtica de desestructuració, drogaaddicció...El centre, però, té un equip estable que funciona de forma cohesionada amb un projecte educatiu que es creuen i són professionals molt implicats que segueixen molt acuradament els problemes de l'alumnat (àdhuc sollevant-se, en certa manera, amb serveis socials). El centre te un projecte d'hort i una granja que està oberta a la comunitat propera.
- Enric Granados: Té 159 alumnes. Es un centre molt estructurat però que, segons la percepció de l'entrevistada -que ella mateixa declara està esbiaixada per la pròpia visió de l'equip directiu i serveis socials de qui ella recull informació- és un centre on la figura del director pesa molt. No te percepció de projecte d'equip, si bé es un centre molt estructurat. En l'últim any ha passat de dues línies a una línia i ha tingut una pèrdua de població al temps que en alguns cursos s'ha produït un fort augment de nens gitanos (arribant gairebé a la meitat de presència en alguns cursos)
- Nostra senyora del Port: Té 134 alumnes. Aquest centre sembla haver tingut una crisi interna per més que no coneix els motius. La direcció desenvolupa les funcions des de fa molt de temps.
- El Polvorí: té 111 alumnes. Equip docent molt participatiu, amb criteris i projectes compartits, tot i que hi ha diferents sectors dins del claustre. Aquest centre cuida molt el traspàs de primària a secundària
- Avillar Chavorros: té 120 alumnes. Molt peculiar. Es tracta d'un centre ubicat en un nucli güeto, amb una forta presència de col·lectiu gitano, si be tenen un baix absentisme. Es tracta d'un centre municipal en el qual la "secretària - administrativa" té la funció d'anar a buscar als nens a casa pels matins i portar-los a l'escola. Tenen tota una sèrie de serveis complementaris: menjador, neteja dels nens i nenes, neteja de roba, fins i tot hi ha un casal al costat que organitza activitats de futbol per quan els nens surten de l'escola. L'entrevistada es qüestiona el model per paternalista i perquè no permet un treball de reeducació amb les famílies, si bé els seus resultats en termes de baix absentisme semblen ser evidents. Aquesta escola ofereix, doncs, tota una sèrie de serveis complementaris.

IES:

- Domenech i Muntaner. Té 204 alumnes. Actualment només fan fins a tercer d'ESO. Es tracta d'un centre de nova creació que es va ubicar en una zona de concentració de marginació, lumpen: les cases barates, i que en principi era provisional tot i que ja porta quatre anys i mig. Té un equip docent "potent" amb projecte d'escola. Abans l'IES Montjuïc era l'únic de la zona però ara l'IES nou sembla captar més demanda

- Montjuïc. Té 137 alumnes d'ESO, 143 de BUP-COU i 58 de nou batxillerat. Era un institut de batxillerat, el director del qual es va anar al IES Domenec i Muntaner,. L'actual director no sembla haver aconseguit cohesionar a l'equip.

Observacions: Hem quedat que consultarà al seu cap si pot facilitar-me els documents interns relatius a la proposta d'actuació del districte, els indicadors elaborats pel traspàs d'informació escola - serveis socials i altres documents que puguin ser d'interès.

Tècnica de Serveis Socials.
Zona 2

Fa dos anys va haver un important conflicte entre els serveis socials i les escoles de la Zona Franca. La entrevistada no volia dir res que pogués resultar inoportú a propòsit d'aquest assumpte i per tant s'ha negat a deixar gravar l'entrevista.

L'entrevista a començat amb retard perquè la persona entrevistada estava ocupada fent algunes gestions telefòniques. Després d'un temps d'espera d'uns 20 minuts la interlocutora m'ha sotmès a un petit interrogatori respecte de les preguntes que pensava formular a la directora del centre de serveis socials de la zona. En paraules de l'entrevistada "Abans de deixar-me anar a parlar amb la directora del centre de serveis socials de la zona volia, personalment, saber que li havia de preguntar per donar-me autorització o no. (una actitud que m'ha semblat del tot inapropiada)

La interlocutora al llarg del seu discurs ha fet molt d'èmfasi en que l'absentisme és fonamentalment un problema de les escoles i com a tal no afecta a serveis socials. En paraules textuais de la interlocutora "no es tracta d'absentisme laboral ni absentisme social sinó d'absentisme escolar" i com a tal és una responsabilitat de les escoles. Segons l'entrevistada es va "posar les mans al cap" quan va saber que es faria un estudi sobre absentisme escolar i que l'estudi inicialment no contemplava la perspectiva dels serveis socials.

M'ha explicat que s'havia fet en el districte una comissió i quatre sub-comissions per treballar quatre temes: beques de menjador, seguiment escolar, el trànsit de primària a secundària i una subcomissió específica per tractar la problemàtica de can Tunis. Pel que fa al seguiment de la escolarització de l'alumnat de primària a secundària es va acordar que la fitxa que elabora l'EAP fos per a tot l'alumnat de la Zona Franca. Ara bé, val a dir que les conclusions de les quatre subcomissions no s'han portat a terme, segons declaració de la entrevistada. Veure document annex.

La comissió general va estar formada per: els directors de les escoles i els dos instituts, la persona de l'EAP i la de compensatòria, la tècnica d'educació i la de serveis socials, l'inspector, una persona de l'IMEB i en qualitat de convidada la directora del centre de serveis socials

Quan estaven acaben m'ha explicat un xic que fa dos anys va haver un conflicte entre serveis socials i els directors de les escoles de Zona Franca, que varen elevar una protesta formal a altes instàncies (delegació territorial i al mateix ajuntament de Barcelona). Protesta que varen signar tots els directors de les escoles de la zona i que acusava als serveis socials d'ineficients i inoperants. El conflicte va ser tant greu que va tenir que mediar la pròpia delegació territorial qui va determinar que un inspector nomenat especialment per a l'ocasió (com un tercer brazo de la delegada territorial en paraules textuais de la interlocutora) fes de mediador, juntament amb els directors de les escoles i altres agents en la resolució del conflicte, que es va paliar en la creació d'una comissió i quatre subcomissions que permetessin un apropament. Aquesta comissió s'ha traduït en que tots els directors-es de la zona que ja es reunien de forma regular entre sí, convidin ara a la directora del centre de serveis socials de la zona per tal de coordinar les accions a emprendre.

La interlocutora també ha comentat que en algun moment des de la professional de compensatòria li ha arribat la demanda de contactar

amb la directora de serveis socials directament (la professora de compensatòria i la directora de serveis socials) si be en opinió de la interlocutora la seva postura era contrària a afavorir aquest contacte perquè considera que, d'una banda pot crear mals entesos que la persona de compensatòria treballi directament amb assistenta social i altres professionals de base, i d'altra banda considera que és una forma de que els directors deleguin responsabilitats quan de fet són ells els que, institucionalment estan al mateix nivell i per tant reclama una relació d'igual a igual i no considera que la relació amb la mestre de compensatòria sigui una relació d'igual a igual. Per últim val a dir que en relació als motius que varen originar tot aquest conflicte l'any 97 la interlocutora ho atribueix, fonamentalment, a la "impregnació" que viuen els directors i professorat d'aquests centres, de la tensió i fricció contínua en la que viuen aquestes escoles, pel tipus de població que reben. D'altra banda explicava també que el retall pressupuestari de l Departament d'Ensenyament que segons ella era deguda a "aquesta llei nova que ha sortit ara" (Suposo que es devia referir a la LOGSE?) Segons ella aquest factor ha estat un motiu que ha provocat la crispació del professorat de les escoles de tal manera que aquests exigien a serveis socials que complementessin amb el pressupost tot allò que el departament d'ensenyament no contemplava en el pressupost d'ensenyament. Aquesta és la justificació que la interlocutora m'ha donat pel que fa als motius que varen originar el conflicte entre serveis socials i les escoles.

Tècnic d'Educació. Zona 3

(Presentació de l'estudi)

Des de l'any passat hi ha vuit tècnics per nou concurs, dels quals només dos continuen. Els tècnics d'educació i serveis socials al districte són relativament nous en el càrrec.

Característiques socio-econòmiques de la Zona 3 (C. M. T.B I V). Es una zona que està separada del districte fins i tot a nivell geogràfic i de comunicacions. N'hi ha hagut moltes històries, ara una de les que està al diari és la del metro « metro ligero » que és la proposta de la Generalitat. Una iniciativa interessant és la de continuar la Via J. i comunicar fins a TB i CM. CM és on es concentra tota la població, però no deixar de ser el barri més normalitzat. El que és T.B. i V. es caracteritzen per problemes de serveis (fins i tot de forn, perquè a ningú no li és rentable). Hi ha iniciatives de construcció privada, a C.M. que de fet per a les escoles pot estar molt bé, però que és una altra cosa. A T.B. s'ha fet alguna construcció molt petita però és difícil que hi vagi més població perquè es tracta de zones molt degradades. Es una zona bastant aïllada, Es zona 3 del districte i V és el nord de la Zona 3. El grau d'analfabetisme és del 11%, l'atur també molt per sobre, la renda familiar és un 30% més baixa que a Barcelona i un 15% més baixa que al Districte, la situació és complicada.

Pel que fa a les escoles, el Ceip14 està a V. Al Cimal que és la part de muntanya que agafa una part de Barcelona i una part de M. s'han anat instal·lant un campament de gitanos portuguesos. Una proporció molt gran de l'alumnat del Ceip 41 és d'aquesta zona, amb tota la problemàtica que això comporta, també pel caràcter itinerant d'aquesta població. Fins i tot el tema de la llengua a l'escola és rellevant (parlen un idioma que no és ben be ni gallec ni portuguès). La direcció aquí em sembla que es nova d'aquest any.

L'escola 15 que està just entre TB i CM ... de fet tal i com està l'escola té un accés que dona a CM i un altre que dona a TB, i a vegades hi ha problemes de seguretat...però es gairebé inviable tancar una de les dues portes perquè si no has de fer una volta enorme, perquè està al mig de la muntanya...la generalitat de la població és, en general, son nanos amb forces dificultats, econòmics, de compra de llibres... Hi ha també a la zona dos concertades, però que van una mica a la seva, que són: el (nom de l'escola) i el M. A. Encara no tinc les xifres totals d'aquest any de la pre-matriculació però bueno, normalment mentre aquestes escoles omplen la seva oferta les públiques no arriben a cobrir tota la oferta. El Ceip 15 crec que encara te dos línies però amb algun curs d'una línia. A més de la davallada demogràfica val a dir que aquestes puntes a la privada fan mal a tota Barcelona, però en determinades zones encara més. Perquè aquí a la pública, el pare mare treballador, no se que no se quant, a V. veuen que el seu fill estarà amb nens gitanos i tal.

Existeix una cosa que es diu « Comissió Social » de la Zona que permet una coordinació entre totes les escoles i els serveis socials, que és una iniciativa bastant interessant.

L'Institut 18 agafa tota la escolarització de T.B, C.M i V. Es clar que els nanos de C.M els agafa tant lluny que han d'agafar transport públic i en aquests casos tant els hi fa anar al Ceip 19 o a un altre, poden triar entre qualsevol dels dos. Això és una zona tancada, l'IES 18 te adscrits els quatre centres (Ceip 17, Ceip 16, El Ceip 15 i el Ceip 14 i l'institut 19 te adscrits centres de Tr. Bé, et segueixo explicant, potser val la pena que t'expliqui la existència de la

Comissió Social de Zona: a partir d'un fet puntual (una agressió o una història d'aquestes)... bueno, un fet puntual que no te més importància, les diverses escoles es comencen a plantejar el tema de que... bueno han de començar a sortir de les seves quatre parets perquè sinó no se'n sortiran i es va comentar amb els serveis socials municipals (els serveis socials del barri) i algú més la forma de sostenir la Comissió Social, llavors la Comissió Social en sí està composta en aquests moments, bé el nucli motor perquè te una altra estructura que ja et llegiràs en el document, està formada pels directores d'aquestes escoles... de fet hi ha una escola més que aquí no surt que és el Sant Joan de la Creu que és una escola d'educació especial, que està ubicada també a la part alta, molt a prop del Ceip 17 i del Ceip 61 tot i abarcar nanos de tota Barcelona. Totes aquestes escoles tenen unes direccions que estan molt conscienciades de on estan, però alhora també estan cremats, per exemple vaig proposar de presentar el nostre projecte al PEC i varen haver-hi forces resistències perquè la gent deia. « si no serveix de res, perquè això és una catarsis... una història d'aquestes, no?... » jo en canvi que era nou en aquell moment ho vaig veure molt interessant perquè que hi hagi una globalitat d'actuació entre totes les escoles (primàries i institut) , amb els serveis socials... també està caritas que te intervenció en la zona i un representant de l'EAP, que és el professor d'educació compensatòria, i jo mateix (el tècnic d'educació). La comissió és reuneix cada mes. S'ha treballat la qüestió dels llibres, per tal que cada nano pugui tenir un llibre, també es treballa la qüestió de beques, per que s'ha d'ajudar a la població -11% d'analfabetisme- a omplir el formulari... clar que són coses que d'una banda estan molt bé però d'altra alguna vegada algun director o directora planteja : _ « Jo tampoc m'haig d'ocupar d'omplir formularis... » . S'està en aquesta tessitura. Estaria bé que poguessis parlar amb la directora de serveis socials que et podrà explicar amb més detall. Ella és qui reuneix cada mes. A més hi ha una comissió més amplia, amb àrees bàsiques de salut (Capip), també es convida a l'inspector d'ensenyament i al cap de divisió de serveis personals. Un tema que jo penso que és important és el tema de l'inspector d'ensenyament, que en el nostre cas és una persona molt vàlida, que te un tarannà diferent a altres inspectors que he conegut. Dins de la comissió social se'l critica en tant que és representant de l'administració però ell te perfecta consciència de la realitat que hi ha aquí i ofereix un recolzament important. Aquí a NB hi ha tres inspectors potser fins i tot quatre, i a vegades tenen unes divisions per zones ben estranyes... Tornant al tema s'ha de dir que aquest inspector te les coses bastant clares a nivell personal.

Quina és la funció d'aquesta comissió social?

Aviam, començo per una de les funcions finals, mmhh... a banda d'això, a cada escola, existeix una comissió social de centre llavors aquí la composició exacta no la se, i serà variant, però fonamentalment suposo que és part del professorat, part de serveis socials i el que no se és si està el membre de l'EAP suposo que sí, i aquí el que es fa és parlar de cada cas individual. Això es fa cada mes, ho tenen com a norma. Bé, el que són temes de... des de econòmics, abans et comentava el tema dels llibres, actituds de nanos problemàtiques o no se què, fins el tema d'absentisme... el seu lloc natural de tractament és aquests. Amb serveis socials es treballa el cas, es detecta si està el cas obert, si està obert quines problemàtiques hi ha... la qual cosa permet un abordatge molt més integrat, lo qual penso que és molt rellevant. Totes les escoles i els dos instituts tenen C. Social. En aquests moments en totes les escoles públiques del districte existeix una comissió social d'escola i aquells lloc on no existeix és perquè

no fa falta, potser dos o tres primàries...Aquest és un tema molt valorat, tots els contactes que jo he tingut ho han valorat molt positivament. Penso que és un mecanisme a anar treballant perquè permet abordar coses concretes : el tema del trànsit de sisè a primer d'ESO, aquest és un tema clau que s'ha de treballar perquè és un dels temes que explica el pas de molta gent a la privada.

Perquè les pèrdues de primària a secundària com es controlen ?

A veure, en una zona tant tancada com la zona 3 l'escola pot seguir els caos però a nivell general...no se si des de serveis socials hi ha algun mecanisme. Nosaltres una de les maneres que incidim és, amb tota la gent de serveis socials sabem si un nen està matriculat o no.

Amb les famílies que tenen expedient obert ?

Clar, amb aquesta gent si que es pot saber ! Amb la gent que no està a serveis socials no hi ha cap mecanisme. L'únic mecanisme és la guàrdia urbana, per dir-ho d'alguna manera, comprovar si i ha nanos al carrer.

Perquè l'administració educativa' Tu saps si te algun mecanisme?

Bueno és un tema que et volia comentar al final...ens estem trobant que hi ha casos que ja no serveix res, ni comissió social ni serveis socials...per exemple una nena que se sap que no va a l'escola perquè està fent les feines de la llar, que malgrat la obligació dels pares de portar la nena a l'escola aquesta ja no sap que fer, que serveis socials... "los ha extorsionado" al límit, el criteri és educatiu però hi ha famílies que passen i és una angoixa que manifestaven les directores i es parlava de si es podia sancionar a la família, fins i tot econòmicament, que no penso d'altra banda que sigui la solució...bueno algun mecanisme com més de força s'hauria d'establir. La directora de centre de SS estava elaborant conjuntament amb la comissió alguna proposta que es pogués consensuar amb l'ajuntament de Barcelona i que aquest alhora ho pogués consensuar amb la Generalitat. Llavors sembla que és el recurs...i al final em sembla que es proposava la intervenció de fiscalia de menors...Hi havia propostes que anaven des de fer una reunió conjunta amb SS a la mateixa escola o una visita de la guàrdia urbana al domicili...ara be hi ha famílies que passen. No se si en altres districtes ho tenen més treballat el tema però nosaltres anem una mica per aquí. Altres anys el tema de l'absentisme ha estat una prioritat, ara mateix, aquest any no ha estat un tema prioritari, ni pel mateix institut d'educació perquè aviam, no es pot prioritzar tot, i amb el projecte educatiu de ciutat, amb la campanya de matriculació...penso que s'han posat aquí els esforços i penso que ha valgut la pena. Aquí al districte amb tots els canvis i tal tampoc és un tema en el que s'hagi sabut avançar més, per dir-ho d'alguna manera. D'altra banda si s'està dinamitzant el tema des de la comissió social de ciutat, intentant establir un circuit d'intervenció comú, tampoc val la pena invertir ara mateix més esforços. A més els circuits d'intervenció són com molt diversos. Jo crec que un circuit ha de ser útil a nivell de ciutat. El tema ara mateix està en una situació d'impasse. També hi ha un tema i és que la qüestió de l'absentisme està també a cavall, dins de l'ajuntament també, entre serveis socials i educació, que són dues estructures absolutament diferents, i...si en aquests moments estigués call que cada districte s'espavila doncs ens espavilaríem però clar, si s'està pendent d'aquest acord a nivell de ciutat... és una mica absurd començar a pensar en un altre circuit. El paper de la guàrdia urbana per exemple era molt diferent el que se li assignava des de la

proposta de ciutat al que se li podia assignar des de cada un dels districtes.

Perquè a tu et consta que les escoles intervenen ràpidament ? Perquè clar, he sentit parlar que de vegades, hi ha escoles que tenen lògiques de no intervenció, per evitar l'etiquetatge de l'escola, o perquè de fet els nanos absentistes són de vegades nanos que tenen actituds de conflicte a l'aula... en fi, diversos factors que porten a l'escola a no declarar la situació...

Bé, és possible, si bé les comissions socials intervenen en aquestes situacions. Ara entro al Ceip 19 en relació a aquesta qüestió. La directora del centre de SS de zona te dades, probablement antiquades perquè a ella li arriba la informació de tots aquests circuits per a dalt, de tal forma que quan li arriben probablement ha passat un any, però aviam hi havia en el districte 60 casos d'absentisme dels quals 40 estaven en el IES 19.

Es possible ?

Bueno, si, el primer que penses és que mal que està el Ceip 19 ! que mal ! Segon, penses que igual és que el Ceip 19 és l'únic que està dient tot el que té. Jo em quedo més amb la segona hipòtesi, jo crec que va per aquí i bueno, no deixa de ser curiós, amb la qual cosa és molt difícil saber les dades reals d'absentisme. Una, les més...perquè queda mal, i després hi ha d'altres escoles que pensen que realment no serveix per res. Hi ha després unes altres que realment bueno, es treuen el mort de sobre, envien la carta de notificació i tal...però per exemple a la Zona 3 es confia en la comissió social però el circuit d'intervenció establert (derivació) és poc àgil i penso que s'hauria de buscar un sistema d'intervenció molt més eficaç. El tema de les comissions aquests jo no se si legalment se'ls hi podria donar atribucions...perquè és un fenomen relativament nou i que es pot estendre a altres llocs. En el tema de l'absentisme jo penso que s'ha de cobrir aquesta part legal i en quant a efectivitat penso que és molt efectiu perquè tothom que pot intervenir amb el nen està en una taula (es refereix a la comissió social d'escola). Jo crec que és el més efectiu perquè contar amb altres intervencions externes, com per exemple el tema de la guàrdia urbana...doncs jo ho veig més com una estratègia, i després hi ha la intervenció des d'inspecció... que les dues administracions poguessin seure amb la família...

Jo estic molt en aquesta història perquè treballava a Horta Guinardó i era una realitat diferent però aquí la CS és una experiència molt interessant, amb una voluntat suposo de Serveis socials municipals,

Que anava a dir-te...hi ha comissió de matriculació del districte no?

Subcomissió.

Explica'm que és el que fa...

Bueno...jo crec que en el seu moment havien existit comissions de matriculació amb unes determinades funcions, val ? i...penso que és com una lluita bastant política...des de l'ajuntament hi havia un interès molt gran en que existissin i al final es va decidir que hi hauria una comissió central a nivell de ciutat i subcomissions a nivell de districte. La meva opinió personal és que ha estat, al menys en aquest districte, bastant desastre, perquè realment penso que s'han fet tres o quatre reunions, en la primera no hi havia dades ...

Que havia d'aportar l'administració educativa

Havíem de valorar i no teníem les dades, que és com bastant absurd, al final ens hem dedicat a resoldre per una banda, duplicitats, d'altra banda alguna assignació fora de plaç, i després assignacions difícils... Es varen treballar uns criteris a nivell de la comissió central i clar una subcomissió en principi sembla que no hagi de tenir importància però jo crec que sí, perquè gairebé s'ha dedicat a fer una tasca administrativa. En aquesta comissió hi ha un inspector, jo mateix com a representant de l'ajuntament, un director d'institut en aquest cas, un representant de pares de la privada, un de la pública, clar reunir a tota aquesta gent per resoldre una duplicitat... no se ! Per exemple una qüestió clau és la selecció d'alumnat de la privada i en aquest cas si que jo crec que hauria de ser una funció de la subcomissió per això jo penso que el crear les comissions està bé però han estat buides de contingut. Fins i tot els criteris establerts d'adscripció de l'alumnat l'inspector no els tenia, després hi ha una altra lluita i és que la posició de la generalitat és crear comissions de matriculació i la posició de l'ajuntament és crear comissions d'escolarització. Que és diferent ! Aquest any eren comissions de matriculació. La proposta de l'Ajuntament és crear una comissió que funcionés al llarg de l'any... però per això jo penso que les comissions han de tenir poder perquè si no acaben fent un treball molt burocràtic i acaben resolent problemes de reclamacions dels pares, és a dir, comprovant les assignacions automàtiques que havia fet el programa informàtic del departament. Curiosament tots aquells pares que havien demanat un centre concertat acabaven tenint una adscripció en centre concertat hi havia un cas 2. 3 ... i com estaven plens se li adjudicava un altre de fora de la zona. El criteri òbviament no era geogràfic ni molts menys. L'inspector no sabia on posar-se!

Tu saps si les escoles tenen algun tipus de registre d'absentisme?

Dintre de la C. Social de Zona també intervé compensatòria i llavors jo se que a nivell intern si que s'han fet una mena de protocol per recollir les dades. La directora del centre de SS de la zona et podrà informar al respecte. Ella està en la Comissió social des de la seva constitució. De fet el tema d'absentisme ha estat fins ara més en serveis socials que en educació, dins del mateix ajuntament. Jo particularment no acabo de veure quin és el paper que pot tenir al respecte el tècnic d'educació, dins del protocol aquest que no funciona es contemplava que el tècnic d'educació fos qui tingués o centralitzés d'alguna manera la informació, cosa que no està passant. No hi ha un engranatge en caso que es requereixi una intervenció més enllà de serveis socials. Tampoc a nivell d'informació hi ha engranatge, per exemple, fer una recollida de totes les dades d'absentisme és un tema que costa.

Canviant de tema, l'absentisme més vinculat a la vivència difícil del nen/a l'escola i que no passa per serveis socials, com s'intervé en aquests casos?

Això passa en algun cas de nenes que a partir dels 12 o 13 anys deixen d'anar a l'escola. Cal considera que hi ha molta població gitana. Existeix el cas d'una nena, que tant pot ser gitana com no gitana que porta els germans a l'escola però que ella mateixa no va. I aquí si que s'ha de posar tothom !

Em sembla que hi ha una associació gitana « La Unió Romaní » que te alguna mena de projecte que s'està fent a la zona centre (em sembla que està implicat el Ceip 19). Em sembla que la Unió Romaní és una

cosa macro, que intervé en tota Catalunya, i aquí deuen haver fet alguna delegació, a la zona centre, tenen un projecte que es diu « Reforç escolar multicultural », en el que s'està treballant diverses escoles i serveis socials i que contempla, pels nens més problemàtics, de fracàs escolar, etc., una mena de reforç, d'una banda per que pugin acabar treien la titulació i d'altra banda per treballar la integració, etc. En aquest projecte participa la Unió Romani, em sembla que a més te recursos per a la població gitana.

En alguns casos s'ha parlat de la figura del mediador, que en alguns casos pot estar molt bé però que, de vegades els mateixos gitanos ja veuen com "l'apaiado" no? i, no era en aquest projecte, però tot i així segur que és una figura amb unes funcions quan la comunitat és molt tancada.

Em podries explicar quina funció te un tècnic d'educació?

Bé, jo sóc producte de la últim canvi de l'administració i potser no sóc la persona més adient per ser l'últim que ha entrat però be... jo abans era cap de territori a un altre districte, que és, no se si ho saps, la persona de qui depenen els serveis socials, salut, els equipaments com casals infantils, etc., amb la qual cosa jo personalment tinc una trajectòria molt lligada a tot el que és comunitari i potser per això valoro tant els temes com és la comissió social de zona, no? Amb la qual cosa jo crec que aquí aquesta besant de consens i participació és molt present i potser no ho és tant en altres llocs. Per una banda hi ha trot el que seria el suport al tema de la participació: coordinar als representants municipals, ser secretaris en el Consell Escolar de districte, és adir, aquest vessant més participativa i més formal. També hi ha una funció més educadora, que consisteix en estar en contacte amb el Centre de Recursos Pedagògics (CRP) treballant les activitats de suport que s'ofereixen a més del pla de formació que fan hi ha tota una sèrie d'activitats de suport que s'ofereixen: visita al districte pel nou professorat, fins a temes de centres cívics, biblioteques, activitats per professorat com per alumnat... etc. després aviam, dins dels encàrrecs estaria el tema del que és l'absentisme com el de les comissions de matriculació, etc. Una funció que suposo és important és tota la relació amb les AMPAS... i després...segur que em deixo coses però bueno...també acabes sent el referent per els centres educatius del districtes en temes d'educació malgrat que el teu marc de competències sigui limitat. A partir d'aquí, ara s'ha fet, i penso que és molt positiu, una comissió de districtes de primària i una comissió de secundària i...l'interlocutor sóc jo, per dir-ho d'alguna manera, si be el 80% dels temes són d'altres Departaments. El paper del tècnic és difícil de definir però estàs tocant moltes tecles alhora. O per exemple també varen coordinar les jornades de portes obertes quan s'inicia el període de matriculació...o difondre determinats programes culturals com "Barcelona Identitat", per exemple.... que és un projecte finançat per l'IMEB que permet un ajut econòmic a centres i de fet constitueix un recurs suplementari. De fet, les escoles de la Zona 3 també, d'alguna manera, s'espavilen per obtenir recursos complementaris, és el cas del Ceip 14 i del Ceip 15 que són les dues que reben la població més cascada. En el cas de secundària el que més... a secundària penso que estan més preocupats pel tema de la matricula perquè van perdent... molts han passat de tres a dues línies. Llavors si que varen venir a parlar amb nosaltres però bueno, llavors si que les competències a secundària aquí si que són molt poques però bueno, la comissió de directors va venir també, penso que tenir una comissió agrupada facilita el diàleg. El tema de la seguretat fora dels

instituts, si que toca més a l'administració local, amb el paper de la guàrdia urbana...

Bé, quan acabem farem si vols una mica de recompte del que t'he de passar i veuràs com el circuit de NB està absolutament definit, el que passa és que en aquests moments aquest circuit no funciona.

Perquè et sembla que no funciona? Me'l podries valorar?

Em faig una mica portaveu de la reunió que vàrem tenir amb els referents socials, les directores de les escoles la guàrdia urbana i la secretaria de seguretat i prevenció i...realment la queixa de socials era la falta de recursos per treballar en condicions el tema. Ara serveis socials potser el rema resolt amb el programa informàtic que s'ha instal·lat a serveis socials que permet detectar qualssevol problema en qualsevol dels districtes de Barcelona, però els casos d'absentisme no queden controlats com haurien de quedar controlats en aquest programa o sigui només introduint un cop la dada ja hauries de tenir prou doncs en els casos d'absentisme s'ha de fer un treball paral·lel, amb la qual cosa aviam, aquest districte jo penso que, el treball concret que s'està fent jo penso s'està fent molt bé, el que cal és sistematitzar-lo d'alguna manera i que ara està en una situació d'impasse perquè clar, d'alguna manera si es treballa a nivell de ciutat el pensar en un circuit senzill que sigui àgil, no te sentit pensar des del districte en un altre circuit.

Un tema recurrent és el tema de la guàrdia urbana. En alguna mesura si que hi ha algun contacte amb G.U. però en principi si que poden detectar, el que passa és que a primària és més fàcil d'identificar però a secundària, que tenen lliure algunes tardes és molt més complicat de detectar. A més val a dir que la guàrdia urbana te un problema de recursos humans, no arriben a tot el que han de fer i suposo que bueno, es prioritari el tràfic....

- (...)

- Canviant de tema el paper del representant municipal és una figura a replantejar. S'escull...tots els funcionaris poden optar-hi però realment hi ha poc contacte amb aquesta gent. Abans els representants municipals eren mestres i en un moment determinat es va voler diversificar i que entressin funcionaris amb altres perfils professionals (un tècnic de esports, per exemple o una directora de serveis socials...)

I això va ser positiu?

Aviam, jo valoro que sí, jo valoro que sí, sobretot si això suposa que aquesta gent pugui conèixer el territori, perquè el que penso que és una bestiesa és que un tècnic de Zona Franca pugui ser representant municipal d'una escola d'aquí a més per pròpia cultura molts arriben a entendre bastant el que són els serveis personals integrats no?. La reflexió que jo em faig és aquesta.

A més les escoles tenen un sentiment molt autònom, ninguna se sent Generalitat, potser en les municipals hi ha un major sentiment, però... a l'hora suposo d'ostentar la representació dels ajuntaments penso que altres tècnic poden ser també adequats, la valoració es reforça també si considerem que la gent que està treballant al territori és la gent que ve d'altres sectors de serveis personals. En

aquest sentit el canvi organitzatiu a contemplar que un canvi de professionals en el territori si alhora aquest era representant municipal doncs s'ha intentat mantenir el criteri d'adscripció territorial. A més en els districtes grans és on hi ha més representats municipals per tant en aquests casos a l'hora de treballar en global és més complicat. Els tècnics d'educació som en aquest sentit insuficients, sobre tot en alguns districtes com aquest el tècnic d'educació no te més suport tècnic, potser que tingui algun suport puntual administratiu (una tros de persona) però no tècnic (restricció de recursos humans).

Des de l'IMEB va haver-hi un moment que es varen descentralitzar certes persones i anaven a fer de suport i quan s'havien descentralitzat en alguns districtes, des de personal del Ajuntament, es va dir que de ninguna manera, que si aquestes persones sobraven a l'IMEB tenien altres funcions per a ells. Caldria estructura organitzativa en aquest sentit.

Tècnica d'Educació. Zona 4

No ha estat un tema estrella en el districte, amb això vull dir que no existeix un projecte que es segueixi a totes les escoles del districte, ara bé el que si et puc assegurar és que tots els casos es tracten des de serveis socials, sempre i quan es detectin. Per tant el primer en ser sensible al tema és l'escola. L'escola en teoria és la primera a intervenir segons el circuit marcar per la Generalitat, que és: escola- inspector- Delegació- Imeb- serveis socials. Com aquest circuit és molt llarg el que es passa és que l'escola contacta directament amb serveis socials. Aquest circuit no ha funcionat perquè suposa que la intervenció es plantegi al cap de mig any i en algun cas no era gent del districte, sinó d'escoles d'altres districtes, de gent que vivia al districte, per tant aquest circuit no serveix per res.

La comissió social del CEIP 20, formada per la directora del centre, la tècnica de l'EAP, la responsable d'educació compensatòria assignada al centre i personal de l'equip d'atenció primària de la zona es reuneix mensualment per tractar temes d'absentisme escolar.

El mes d'abril de 1998 ens vàrem reunir la comissió social amb la participació, també de la inspectora, de la directora del SES 22, l'altre centre públic de la zona, de la responsable del Pla d'atenció a La infància de l'IMEB i jo com a tècnica d'educació del districte.

En aquesta reunió es presenta el protocol de seguiment i control de l'assistència escolar elaborat pel Ceip 20 i s'expliquen les accions fetes des dels dos centres educatius respecte al tema de l'absentisme. El protocol elaborat detalla exhaustivament les fórmules i registres per controlar el seguiment de l'absentisme i seqüència les actuacions a fer.

(S'adjunta la descripció del projecte d'absentisme del districte de sant Andreu).

Es fa un repàs de les mesures de prevenció que es podrien aplicar:

* augment de beques escolars *Establiments de pares - acompanyants o pares despertadors (ja que en molts casos el motiu manifestat per les famílies és la desídia i manca d'hàbits d'horaris).

La responsable del Pla d'Infància de l'IMEB explica que cal arribar a un acord institucional, amb criteris d'acció conjunta de les dues administracions (local i educativa) i amb les funcions delimitades de cadascuna. Els recursos dels que es podria disposar per dur a terme un pla contra l'absentisme es basarien en:

- * L'actuació dels equips de serveis socials
- * la formació del professorat
- * L'establiment de la mediació escola - família
- * la formació de pares a través del teixit associatiu.

Per articular les actuacions cal fer prèviament un diagnòstic de la situació a la ciutat.

S'apunten com a temes a tractar en aquestes reunions els següents i la relació que caldria establir amb:

- l'associació d'ètnia gitana,
- el paper de la guàrdia urbana

- la formació de pares
- els recursos disponibles
- el treball en la prevenció
- els circuits de comunicació (centre - zona - districte).

S'informa que la guàrdia urbana no ha detectat cap cas a la Zona 4.

El mes de juny de 1998 es torna a reunir la comissió, amb l'assistència a més de la directora de l'escola parroquial de la Zona 4, per tenir el pols de tota la zona. S'acorden que a les properes reunions es convocarà a les direccions dels centres educatius del Ceip 21 i l'escola parroquial.

En la reunió es valoren els recursos que millorarien el treball de l'absentisme:

- L'augment del nombre d'educadors socials.
- L'ampliació de l'atenció psicològica (el CAPIP intervé actualment 1 cop al mes i es podria demanar l'assistència setmanal).
- L'increment de la intervenció de les psicòlogues dels equips d'atenció primària.

Per part dels centres les mesures de millora més rellevants que es proposen són:

- increment de l'acció tutorial
- metodologia i activitats més individualitzades
- Respectar els diferents ritmes Individuals
- sensibilització en el tractament a la diversitat
- Millora del control d'assistència.

(Fa un tall de tema en la conversa i aprofito per preguntar per les característiques dels centres)

En el cas del Ceip 20 és una escola que les dos anteriors direccions són molt menys sensibles al tema i el tema de l'absentisme sovint no es tractava, com els absentistes sovint són els més problemàtics doncs si no venien...tampoc no hi ha aquest control. Per tant, el que hem guanyat amb tot aquest treball i amb el temps, i sobretot amb la directora nova és que el tema de l'absentisme s'ha destapat, preocupa i es parla obertament.

El IES 22 (de la zona) és una escola que prové de primària, va tancar les portes com a primària i les va obrir com a secundària i li està costant molt acabar de tenir els cursos plens, tant és així que no ha aconseguit fer dos grups d'ESO. En el IES intenten que tots els temes conflictius de l'escola els resolgui serveis socials, com si serveis socials tingués la "vareta màgica", per tant entenen molt menys el circuit que el Ceip 20 que ara està molt més acostumat i són molt més sensibles a entendre que els primers a intervenir són ells, no poden derivar els problemes a serveis socials.

Llavors, què ha passat a la Zona 4? La gent del barri del que es queixa és que els hi ha enviat massa gitanos de "La Perona", era un barri senzill i humil però que no tenia tants gitanos i que la presència de tants gitanos a l'escola espanta a les famílies normalitzades (actualment per tant la Zona 4 té un elevat índex de famílies gitanes). Llavors quan poden les famílies normalitzades van a la parroquial i quan no poden fan el parvulari a la pública perquè és gratuït i després van a la parroquial per que com te concert amb el departament d'ensenyament...Per tant, tot i que l'escola parroquial és

una escola molt assistencial, amb un esperit molt integrador, el fet que les quotes sigui diferent marca clarament la procedència de les famílies a una escola i a una altra. Així la parroquial és l'escola que té bona fama tot i que té una infraestructura molt més dolenta que la pública però la població que hi va és la població més selecta.

(prossegueix amb el tema de la reunió)

Des dels professionals dels serveis socials s'apuntà, en aquesta segona reunió (del juny de 1998):

La prioritització dels casos d'infància en risc (amb problemes d'absentisme i desestructuració familiar) Serveis Socials no té intenció de parlar, només del tema d'absentisme. L'absentisme és el símptoma de tota una problemàtica - L'establiment d'un pla individualitzat amb la intervenció dels professionals que calgui (educadors, assistents socials, treballadores familiars, psicòlegs).

La potenciació de la inserció i integració dels joves en activitats formatives i de lleure (escoles taller, esplais).

La inclusió del tema d'absentisme en el grup de dones (de formació o assessorament, educació d'hàbits, pujar l'autoestima de les famílies) que funcionarà el curs vinent.

Des del districte s'apunta la possibilitat que un objector de consciència pugui dedicar part de la seva jornada al tractament de la prevenció de l'absentisme (i de la possible dedicació de la GU. Aquest darrer recurs és descartat després de fer les gestions oportunes. La directora d'escola parroquial té contacte amb joves del barri motivats i conscienciats en l'ajuda social que podrien demanar ocupar una plaça d'objecció de consciència al barri. S'acorda que ella mateixa farà la gestió de captació de personal de possibles objectors i des del districte es tramitarà l'assignació d'aquests a la zona. (cosa que no es va fer).

Es proposa que les funcions bàsiques de la comissió d'absentisme siguin les següents:

- Detecció, anàlisi i valoració de les causes que incideixen en l'absentisme dels centres
- Aportació de criteris d'implantació de les intervencions i seguiment dels circuits establerts.
- Recull de les dades, seguiment i avaluació de resultats.
- Estudi dels recursos i proposta d'assignació d'altres recursos.

Es proposa realitzar les reunions de la comissió trimestralment.

S'acorda per la propera reunió la elaboració del circuit pels casos d'absentisme.

En la reunió celebrada el 23 d'octubre de 1998, en la qual participen totes les persones convocades es fa una roda entre les representants de les escoles sobre la forma en que s'aborda al centre la detecció i el tractament de l'absentisme (via comissió social, comissió de convivència...) i sobre els casos aproximats d'absentistes de cada centre.

S'acorda, per fer més operativa la tasca de la comissió (que estava formada per: les 5 direccions de les escoles, la persona de compensatòria, la de l'EAP, la inspectora, 4 persones de serveis socials, i ella mateixa) per fer-la més efectiva s'acorda de crear una subcomissió que elabori el projecte d'absentisme de la Zona 4, tot establint el circuit, les mesures de prevenció, les formes d'intervenció i la detecció de recursos.

Per poder començar a treballar la subcomissió, cada centre escolar es compromet a reflexionar i aportar-hi la definició d'absentisme, i a recollir les dades d'absentisme del curs passat i d'aquest, en la plantilla que el responsable de compensatòria facilitarà. Així mateix es farà constar, per a cada cas, les causes que produeixen l'absentisme.

La subcomissió la formen dues persones d l'equip d'atenció primària de la zona, dues representants dels centres escolars (la directora del Ceip 20 i del IES 22) i la persona responsable de compensatòria.

La primera reunió de la subcomissió estava prevista pel dia 13 de novembre a les 12 hores a l'escola 20, es presentaria el projecte i s'aprovaria per la comissió.

En la primera reunió de la subcomissió ningú no portava els deures fets, no s'havien entès quins eren...i pensaven que era una comissió social més, falten les graelles, les graelles s'han enviat a les escoles...en aquests moments estaven a l'espera de posar-se en contacte amb l'ICE per entomar el projecte i recuperar les graelles. Serveis Socials va dir que si ells havien de liderar i a les escoles no els interessava no volien forçar-ho més del conte, que havia de ser una cosa en que tothom estigués implicat.

La TED m'explica que "Ara en el districte s'ajunten tres projectes, un d'ells impulsat des de serveis socials sobre la possible mediació al barri entre família - escola en el cas dels gitanos. Hi haurà una persona dedicada a ell, des del juliol fins el desembre del 2000 que portarà a terme aquest programa de mediació i que podria liderar el projecte, perquè al projecte d'absentisme li cal un lideratge, serveis socials no el vol liderar pel davant de les escoles.

De les tres escoles objecte d'estudi (les dues privades concertades no tenen absentisme, segons diuen), de les tres escoles públiques que hi ha el Ceip 20 te detectats 15 casos:

P3: 3 casos
P5: 1 cas
1er: 3 casos
2on: 1 cas
3er: 4 casos
4rt: 2 casos
5è: 1 cas
6è: 0 casos

El IES 22 va dir que tenia 11 casos.

El Ceip 20i era una escola satisfeta del seu projecte pedagògic i amb gran "prestigi" i els hi va caure tot el seu prestigi, segons ells, amb la vinguda dels gitanos, com tota escola de barri marginal el nivell pedagògic és més baix. L'equip docent no volia pensar que per ser una escola de barri marginal haguessin de renunciar a un nivell,

però jo crec que ara han assumit la realitat que tenen al davant. Han marxat les persones que més mal feien a l'escola, que eren la direcció, la cap d'estudis i la secretària, queden alguns puntals que no es que facin massa festa a l'escola, però l'equip directiu va marxar. I ara es percep una altra sensibilitat respecte de la problemàtica. L'equip ara està molt més distendit, han aconseguit convèncer als pares de demanar ser un CAEP que els pares no volien perquè els hi semblava que això era una marca encara més forta... s'ha aconseguit formar un consell escolar amb participació de pares...

El IES 22 costa de tirar endavant. Ara bé des de delegació sembla que tenen interès en que la cosa funcioni i han enviat a tres mestres joves que tenen ganes de tirar la cosa endavant i saben ficar-se als nens a la butxaca i bé, ara funciona molt millor que fa cinc anys, Intenten compensar totes les dificultats que tenen de recursos amb molta imaginació, per exemple varen fer un cap de setmana d'estada a l'escola, varen organitzar unes colònies a la mateixa escola, per paliar la manca dades recursos de les famílies. Des de l'IMEB tenen alguna beca per activitats pedagògiques i s'apunten a totes les activitats pedagògiques del districte de cost zero, també responen molt més a les activitats pedagògiques del districte. L'entrevistada atribueix aquesta actitud al canvi en l'equip docent. Aquest IES és una extensió de l'IES Doctor P. (que oferia batxillerat), però el IES 22 només ofereix ESO.

El CEIP 21r és una escola que no té absentisme. Algú l'ha criticada de massa protectora amb les famílies, que si tracten als nens com si fossin de la família, que si la directora pot anar a veure algun nen malalt a casa i assumeix tasques de la funció tutorial, que si se'n van de colònies l poden rentar els calçotets als nens perquè sinó no tenen de nets per començar el dia... i hi ha gent que ha criticat aquestes actituds però el cert és que no tenen absentisme. Coneixen molt als nens i a les famílies, i si el preu que han pagat és protegir-los massa doncs, mala sort, però és una escola que fa goig el tracte que tenen amb els xavals i entre el claustre. a més tenen molts projectes pedagògics, i la basant positiva de tenir molt pocs nens i estiren a cadascú segons les seves possibilitats: desdoblen grups, fan projectes, tenen un projecte de racons que fan conjuntament amb l'ICE i busquen recursos d'allà on poden, s'apunten a totes les subvencions...Són molt més innovadors que les altres dues, amb un claustre amb molta més ambició pedagògica i són molt més optimistes amb el que tenen a les mans. Es una escola molt maca a més, físicament, feta pel Bohigues. Les tres escoles són d'una sola línia, venen d'escoles de dues línies. l'IES te alguna aula desdoblada, però tots dos CEIP'S són d'una sola línia.

En l'IES 22 la direcció és família de la Màxima responsable de Delegació i no és que tingui llicència per ser família però va trigar molts anys a constituir el Consell Escolar, finalment el va constituir el curs passat. El tema per exemple de l'absentisme varen comentar a l'inspectora, i l'inspectora els hi va portar la contrària que com de 14 a 16 l'any no era obligatori ells, l'any passat controlaven l'absentisme fins els 14. (Aquest any l'ESO està fins a tercer). Ells han anat controlant en la mesura que la LOGSE ha anat avançant. Ells varen obrir ESO anticipadament, van començar amb tercer, oferint sortida als que acabaven el 8è d'EGB, després varen oferir quart i després primer i ara ofereixen tot. Els primers anys com tercer i quart no eren obligatòries no controlaven. La inspectora va considerar que si l'escola ha decidit implantar anticipadament la ESO han de controlar anticipadament l'absentisme. Jo crec que a l'IES encara cal fer molta feina. Pel que fa a l'absentisme a l'IES val a dir que als

casos d'absentisme per causes familiars, de primària, s'afegeix els casos d'absentisme relacionat amb vivències negatives dels adolescents a les escoles i també l'absentisme de les nenes gitanes, que deixen l'escola pràcticament des del moment de la primera regla. Això es vol treballar amb el projecte de mediació que s'està impulsant des de serveis socials. Al Bon pastor ha sorgit un moviment alternatiu de l'AAVV en contra del moviment gitano, tot i que no descaradament... (interrupció).

I pel que fa al trànsit de primària a secundària?

(TED) El districte té Comissió de matriculació, que funciona com en els altres districtes, quan no es reuneix en els altres districtes aquí tampoc, com l'any passat, que es va fer una reunió acabat el procés, se'ns va informar però no vàrem participar en res. Aquest any hi ha hagut tres reunions i el que si hi ha des del any passat és una aproximació entre els dos centres per passar els expedients, passar els nens de primària al IES. No et ser dir exactament quants passen (ho podria mirar) però el que si et se dir és que no només es diu quin és el centre adscrit de primària sinó que a més a més es fa l'acompanyament dels nens. Això també es nou de l'any passat perquè fins ara era dos claustres que estan a més a més al mateix carrer però que no tenien res a veure i des de l'any passat fan reunions de coordinació periòdiques. Es reuneixen a iniciativa de la directora de l'escola 20. La comissió està formada per: inspectora una persona de l'EAP, dos directors, un d'escola pública i un de la privada, per dos pares a proposta del consell escolar del districte i per la tècnica d'educació. El que s'ha fet es derivar tots els casos que estan per col·locar, és adir, la gent que no ha entrat ni en la primera ni en la segona ni en la tercera opció, col·locar-los a la pública perquè això era una decisió de la comissió central de Barcelona i això ens semblava bé fer-ho. Em derivat molta gent, el host, la màquina quan ja no té assignacions possibles el que fa és al "tuntun" deriva a una escola i nosaltres em intentat derivar a l'escola més propera i sobretot a la pública. Per criteri de la comissió de ciutat, a primària no ho tenfem tant cal però a secundària sí. A primària teniem clar que si demanen només concertada no els podíem derivar a la pública, i la persona que demanava concertada i pública en primera i segona opció els enviàvem a la pública. El criteri és per intentar omplir l'escola pública (no es pot evitar o no concentració en tant no es diu si són persones conflictives o no). No són casos de matriculacions fora de termini. En el cas de secundari el criteri va ser diferent. La gent que hagi demanat una concertada també la podem demanar a la pública. La comissió de districte és sobirana per canviar el criteri. No te visió de l'evolució de l'absentisme. Fa anys quan parlava amb l'escola, quan era representant municipal no hi havia absentisme i no se'n parlava. Te la impressió que al Ceip 20 cada cop s'intenta controlar més, hi ha més sensibilitat de les escoles. De l'IES te els seus dubtes. Han intentat fer ESO i no se'n han sortit, en aquests moments estan intentant fer una escola taller, d'aquestes que són remunerades pels alumnes, fins el mes de desembre. Suposo que no deixaran desprotegit un barri sense institut però tampoc veig que es tingui la voluntat de donar-li una continuïtat a la secundària, perquè fer cursos de garantia social és molt fàcil, fa molts anys que els demanen i no funcionen. O sigui que intenció de que creixi com a institut tampoc li veig, ara no és res del que era, és una escola molt més participativa i molt més oberta al barri del que era als seus inicis.

Vols afegir alguna altra cosa?

No, això és tot, crec

*Tècnica d'Educació i Tècnica
de Serveis Socials. Zona 5*

(Breu presentació de l'estudi)

Em podrieu descriure breument la zona 5 i les característiques de la seva població?

(TED) Aquesta zona fa frontera amb Sant Adrià. Això fa que en algunes escoles el 70% de nanos siguin de Sant Adrià. Això no és només en temes d'escola sinó també d'ambulatori... de serveis. La Població està molt a la franja. D'una banda aquesta pot tenir la sensació que la zona 5 està millor que la Mina. Sobre tot per qüestions de diferenciació. Això suposa també una gran complexitat per arribar a acords en qüestions com salut mental., per exemple, a nivell institucional de qui s'atén qui no s'atén. Tot és, normalment d'una duplicitat a l'hora de coordinar-se i amb les escoles també.

(TSS) Per proximitat utilitzen serveis de Sant Adrià (per exemple serveis socials) i utilitzen també els de la zona. Això, de cara a les escoles ja els hi va bé però també es més complicat a l'hora de coordinar-se.

(TED) També a nivell d'escoles en la mida que les famílies van pujant d'estatus, en el sentit que volen aconseguir un prestigi superior també tendeixen a anar pujant a les escoles que serien més de la zona de dalt, com per exemple el Ceip 26. Per tant els alumnes que van al Ceip 24 o al Ceip 23 són més aviat, dintre de la població de la zona 5, són els que estan una mica pitjor, a nivell d'economia, a nivell cultural...una mica tot., i en canvi a la zona de dalt, els maristes que és una escola concertada i el Ceip 26 serien potser les escoles on van les famílies que poden.

(TED) La oferta de privada a nivell de la zona funcionen les quatre escoles públiques de primària, les quatre escoles concertades hi ha una escola d'educació especial que acull població de tota Barcelona, i no només de la zona 5 i després hi ha els dos instituts, el IES 28, que és el (nom) ha canviat el nom i el IES 27. A nivell de població escolaritzada l'any passat havia 2500 alumnes, hi la repartició 1433 anaven a escoles públiques i 1077 a escoles concertades. Llavors doncs, Bueno, de fet, a veure, que més ... les escoles privades son escoles amb molts anys de presència al barri ...tot i que tampoc no són escoles que pretenen ser escoles elitistes... sinó que estan bastant en contacte amb el barri...

(TSS) Si, escolta hi ha una escola que és Sta. ... (nom) que és una escola d'acció preferent, que acull a població amb poc recursos...en dificultat social.

(TED) Com a característiques generals que diria, que en general hi ha un percentatge elevat d'alumnes d'altres ètnies: gitanos, o alumnes amb dificultats econòmiques i socials, després, l'altra cosa que diria que és població bastant mòbil. Sobre tot en alguns centres es nota molt la mobilitat, no? al llarg del curs doncs es donen canvi d'escoles, tant per qüestions lligades a aquest procés ascendent com també escoles de la zona (per exemple és el cas del CEIP 23) La fluctuació de la població en termes geogràfics, però, és molt poc puntual, Només afecta a algunes famílies del col·lectiu de gitanos portuguesos que venen i van i que s'assenten si troben algun descampat. (...)

(TED) L'altra característica escolar de la població es que hi ha molts nanos que necessiten un suport individualitzat per assolir els

aprenentatges i també cal dir que en general les condicions econòmiques de les famílies són bastant precàries, en general. Algunes es dediquen, en general, a la venda ambulatant...

(TSS) Hi ha molts PIRMI'S. A més, també, al ser un barri molt petit hi que no ha viscut molta mobilitat sinó que moltes famílies s'han anat reagrupant doncs... per exemple, a vegades ho hem comentat amb el tema de guarderia, no hi ha demanda de guarderies, perquè les famílies utilitzen altres recursos, ajuda mútua, a part de que potser no hi ha tantes mares que tenen una situació laboral però això també ens passa amb la tercera edat. Arriben les situacions de tercera edat de la zona 5 molt malament, ja, perquè han estat aguantant molt...no hi ha una conscienciació de necessitat social. Aquí hi ha una mica aquest problema de no demanda per lo bo i per lo dolent.

Si alguna família te un problema també s'ho menja. Hi ha un suport i un control social. Bé, i després el tema de les AMPAS, també, no?

(TED) Si, l'altre tema important que s'ha fet a la zona és que s'està fent un treball amb les associacions de pares i mares, no? i a veure, és un treball que es va començar l'any passat a partir de Serveis Socials i que, Bueno, consistia en establir unes reunions periòdiques per, d'una banda estimular la participació però, d'altra banda també per tractar els problemes comuns i mirar de fer una certa formació a nivell de pares i mares. De fet hi ha escoles en concret, per exemple, quan parlis amb el Ceip 23, que ja te una escola de pares que funciona i que s'organitza, però també aquest espai més compartit i no només d'una escola i de fer una escola de pares sinó fer una cosa compartida respecte a les associacions de pares de tota la zona 5, pues és un projecte interessant.

(TSS) Si és un projecte que...De fet, la relació dels serveis socials amb les escoles és com d'anar a pagar focs, i ens passen les informacions molt a ultima hora, d'intervenció molt casuística i molt individualitzada... les hores és quan ens preguntem com podem passar a fer alguna cosa que sigui més preventiu i no la actuació puntual quan. Per exemple arriba informació d'un nen que te la Sida i evitar que es munti el gran merder ...això va ser l'inici d'aquest projecte que ha tingut els seus moments de pujada i de baixada però que es va mantenint pels quatre pares de sempre que estan a tot arreu...Ara es volia donar una certa continuïtat. Estan agraïts de que algú els convoqui i els ofereixi aquest espai, i es va avançant.

(TED) El que denota també la situació de les escoles és veure les dades de matrícula. Es a dir, . Veure la evolució en els últims anys sobre com ha anat la matriculació que és, en certa forma la llumeta que et diu com està i quina és la visió que tenen les famílies del barri respecte a aquella escola.. Per exemple, del Ceip 24, respecte les sol·licituds dels últims anys és una escola que va creixent, o sigui és curiós perquè el Ceip 24 i el Ceip 23 a nivell d'edificis són dues escoles molt semblants amb dos equips de mestres molt diferents. Molt diferents, ja ho veuràs, Vull dir, la directora del Ceip 24... a veure, és una persona molt especial...però és curiós, Bueno, és molt tipus monja, no? entre cometes, no? i això de cara a les famílies de la zona 5 doncs, funciona molt, és maternal... tot i que a nivell pedagògic... Quan a nivell pedagògic doncs en El Ceip 23 hi ha un treball seriós i un plantejament de la problemàtica de l'entorn, s'impliquen en tots els projectes de ciutat, oberts a...clar, per contra veus que el tarannà no facilita tant el contacte amb les famílies, no? Llavors és curiós veure com el Ceip 24...doncs, va haver-hi un descens important fa quatre anys i ara doncs s'ha

remuntat (de 8 pre-inscripcions al 97-98 han tingut aquest any 17). El Ceip 23... al contrari.. malgrat l'esforç titànic que estan fent tots ells en organitzar, per exemple, fa poc varen organitzar unes jornades de debat a nivell de totes les escoles del districte i de la ciutat i a nivell d'altres professionals que volguessin anar-hi sobre els reptes de l'educació al segle XXI. Es a dir, que tenen moltes iniciatives. Han fet un estudi súper seriós sobre absentisme, maquíssim, ja te'l passaran, vull dir, que ha servit de model a altres escoles, han fet un estudi de l'absentisme i de la seva evolució amb dades, amb professionals seriosos de la pedagogia... Es gent que se'n ocupa molt...però malgrat aquest interès i aquest esforç vas veient com, cada vegada més, doncs el Ceip 23... Bueno, aquest any per exemple hi ha cursos que els hi ajunten els nivells perquè estan doncs la ratio estipulada pel Departament d'Ensenyament. En aquest moment estan potser al voltant de cent i pico alumnes quan fa quatre anys tenien tres-cents i pico, vull dir, que hi ha hagut un descens important de la matricula que coincidiria amb la visió que tenen les famílies del barri de l'escola. En canvi, a mi el que hem sobta és això que altres escoles que no fan aquest treball doncs.. sembla que tampoc serveix gaire, llavors una mica, els professionals de l'escola també estan afectats per això.

(TED) El Ceip 25 és una escola (més tradicional) però està consolidada dintre del barri. També el Ceip 26 és una escola que es manté dintre del barri, es una escola de doble línia...que fa un bon treball pedagògic però no te aquesta projecció externa que te el Ceip 23. Respecte a les concertades, perquè tinguis una idea el Sta. (nom de l'escola) ha una certa demanda, està per sobre de la oferta que hi ha. Hi en els maristes, doncs...comencen a primer.. clar, perquè una altra cosa que passa és que moltes famílies porten als fills per exemple al Ceip 23, al parvulari oi? i després els canvien als Maristes perquè comencen a primer i llavors clar, tot el treball que es comença a fer amb les famílies a parvulari, a nivell d'ordre, d'organització escolar...doncs clar es perd, perquè el públic resulta que se'n va. Els Maristes de 75 places varen tenir unes 91 sol·licituds. A nivell de secundària, a nivell històric el IES 28 era una antiga escola de FP i la tipologia de població era acollir a uns alumnes amb més dificultats escolars...i llavors els altres sempre han estat... el que ha caracteritzat el institut 27 és que ha sigut un institut molt reivindicatiu, amb una participació molt forta dels pares, amb una associació molt forta també i molt vinculada al pont del Besòs que és una plataforma de trobada dels diferents agents de la zona, on hi ha representació de les 6 o 8 associacions que hi ha al barri de la Zona 5. De fet una de les característiques del barri és que te un teixit social pobre si el compares amb altres zones. L'institut ha estat molt reivindicatiu, de fet va néixer de les reivindicacions dels veïns ...aquest era institut de BUP, també això marca una mica la diferència. A nivell de rotació el professorat està bastant estable. El problema d'aquests anys és que com el IES 28 ha perdut molta matriculació doncs clar, està perdent professorat per això. Per exemple aquest any que oferia dues línies de ESO resulta que finalment han tingut poques pre-inscripcions i finalment no es farà primer de ESO en el IES 28 perquè els han repartit quatre cap al IES 27 i quatre cap a l'Institut de Sant Adrià, clar el futur d'aquest institut està una mica incert. La tendència és que es dediqui a cicles formatius...de grau mitjà i superior però en el tema de secundària seria un IES a extingir. De fet, aquest any s'ha notat un decreixement de la demanda dels instituts públics del districte, Bueno, en general a Barcelona s'ha notat un descens. Totes les escoles són antigues. No hi ha hagut cap centre nou de reforma. El Ceip 26 el Ceip 23 i el Ceip 24 són escoles

dels anys seixanta i algo, a més són escoles que s'han construït amb material bastant deficient, va ser una escola que inicialment havia de ser temporal per acollir la població que venia al barri i s'ha quedat així. Com informació complementària tens aquesta guia de l'ensenyament públic de la ciutat i també et permet veure els serveis que ofereix el centre, aspectes a destacar de l'escola i també el tema d'adscripcions de Ceips als IES.

(TED) A nivell de districte també aquest any varen creure oportú organitzar unes jornades de formació per a les associacions de pares i mares. Dintre d'aquestes jornades varen veure que també valia la pena fer aquesta guia -a nivell de Barcelona- que permetia donar les dades bàsiques de cada escola, els serveis, i les activitats extra-escolars. Abans d'elaborar aquesta guia es va fer com un petit estudi del que eren les associacions de pares i mares del districte (febrer de l'any passat).

Em podriau descriure la línia pedagògica de les escoles?

(TED) Des del punt de vista de la població les característiques abans descrites són generalitzables a totes les escoles. Potser on s'han concentrat més les famílies en problemes són al Ceip 23 i a...al IES 28

Això explicaria també la davallada de matriculacions?

Sí, això està clar. La llàstima és aquesta. És que són unes famílies que ni veuen ni valoren el que tenen a la escola. La qual cosa és un desincentiu per les escoles. A més és un peix que es mossega la cua. Perquè clar, el Ceip 23 és una escola que si n'hi ha quatre famílies gitanes itinerants doncs les agafen...i si els han de dutxar perquè no tenen aigua doncs els dutxem, i clar, al no tenir una actitud exclusiva doncs clar...

Al districte hi ha hagut comissions de matriculació?

(TED) Fa tres anys havia funcionat una comissió de districte i una comissió de ciutat. Llavors l'any passat el Departament i l'IMEB no es van posar d'acord i llavors només va funcionar una comissió de matriculació a nivell de ciutat. Una de primària i una de secundària. Aquest any s'han tornat a fer les comissions de districte i han funcionat també la comissió de ciutat però a veure, el paper de la comissió de matriculació és de...de gestió, a veure, en cap moment...sempre s'ha parlat que aquesta comissió de matriculació havia de tenir altres funcions de continuïtat al llarg de l'any, que porti una mica la població que pot venir al llarg de l'any i reubicar en les escoles que..., que tinguin places, amb el criteri de repartir els nanos. Però, aquesta potestat no l'han tingut mai les comissions de matriculació del districte. Aquest any per exemple ens hem reunit dos cops que és el que el president de la comissió ens ha convocat i que hem fet? Repartir les famílies que no tenien places en primera opció i...ni tant sols hem fet, a veure, encara que des del districte hem insistit en fer una mica de valoració i una mica d'anàlisi de com ha anat la matriculació doncs, a veure, això, és que sembla mentida però, a veure, és que al departament no l'interessa, i a l'inspector lo que vol és tramitar, (quan abans millor, els casos que te pendents i malgrat que tenim un interès en fer-ho pues no es fa. Per exemple, el Rambla Prim, els vuit alumnes aquests s'han repartit i ens hem assabentat per l'escola que l'any que ve el IES 28 no tindrà primer d'ESO.

(Crítica al buit de funcions de la Comissió d'escolarització que es limita a una funció de gestió).

(TSS) A nivell nostre, de vegades et plantejges perquè has de parlar amb tanta profunditat però bueno, quan fas una mica la valoració de la matriculació, majoritàriament la gent s'està desplaçant a nivell de secundària a les privades i tal i ho vàrem analitzar i vàrem veure, bueno sí, hi ha desplaçaments però tampoc és tant gran, i bueno, saps allò que...interessa, interessa, interessa fer aquest tipus d'anàlisi, perquè te a veure amb la dinàmica dels territoris, repercuteix a tots els altres serveis, com a mínim cal una valoració i bueno, com a mínim una valoració, que d'aquí surten propostes doncs molt bé, que no surten doncs, bueno... perquè clar, suposo que desinfla a la majoria...

(TED) Clar, i els pares el mateix perquè diuen, bueno, i què venim a fer aquí? I els directors el mateix, perquè els directors que estan desitjant en aquest moment? Fer una anàlisi una mica a fons i els directors de la pública d'aquí del districte tenen pensada fer una reunió de valoració i tal i clar, això el departament no sap agafar-ho i donar-li la volta...

A: Es que no és una queixa de "Ah! Es que volem això!! No, no, sinó de valorar que passa quines mesures es poden proposar...

(Laura) Clar l'altra cosa que, sobre el paper s'havia.. bueno, que quan veus el decret de matriculació d'aquest any... que sortim les comissions d'escolarització, l'IMEB el que volia fer i l'Ajuntament havia demanat és que aquestes mateixes comissions funcionessin al llarg de l'any i que seguissin el tema de l'absentisme també. Això ni s'ha fet mai, ni ha ningú l'ha interessat de fer-ho.

(TED) Perquè la problemàtica d'absentisme és molt present en aquestes escoles de les que hem estat parlant, no? Bueno...de fet jo no diria tampoc que sigui molt, molt forta, com a zona eh? jo tampoc diria que la problemàtica de l'absentisme és particularment alarmant, com a zona eh?.

(TSS) Al Ceip 23 i al Ceip 24 deu ni do, però la resta... te una situació similar a altres. Si compares per exemple amb l'escola (L.P). que està a la zona del IES 28, a la zona de dalt de Via Trajana doncs te més absentisme que el IES 28, però clar... hem considerat el criteri de zona i aquesta és Verneda.

(TED) No de fet, veure el criteri de zona està bé, de vegades la visió que tens tu és que no hi ha absentisme però es la visió de fora... Però jo diria que són el Ceip 23 i el Ceip 24 els que més tenen, que el Ceip 23 ha fet l'esforç de recollir dades i tal...i en els altres centres no i ha hagut aquest interès ni aquest esforç.

Existeix algun tipus de protocol de zona o de comissió d'escola que contempli la recollida d'informació sobre l'absentisme i de descripció del circuit d'intervenció?

(TED) A nivell de districte fa uns anys s'havia creat una comissió (educadors, assistents socials i tal) i es va fer un document una mica de...de definició de l'absentisme, tipologia de l'absentisme, canals i circuits d'informació, de derivació, definició del circuit...etcètera, farà, potser cinc anys, que es va fer, i aquesta documentació hi és,

Què ha passat? Al llarg del temps ha anat canviant la gent... També la evolució porta a veure que potser hi ha altres maneres de fer-ho...

(TSS) No, jo suposo que el que ha passat és que amb la continuïtat es va perdre una mica la idea inicial. La idea inicial suposo que va ser doncs, reorganitzar-nos, creem el circuit, i a part d'això anar cuidant una mica el tema i tal, i va acabar sent un recompte...i també suposo que es va anar perdent perquè no es trobava gaire sentit que a nivell de districte es mantingués aquesta comissió i tal, per fer estrictament un control de caràcter numèric. A part hi ha hagut una ampliació a nivell de professionals de serveis socials...i a l'octubre del 97 vàrem fer un fòrum d'absentisme i altres problemàtiques aquí al districte, obert a tota la ciutat per part de l'àrea d'afers socials que.. i va ser també un punt de partida per avançar sobre aquest tema, bueno es van explicar diferents experiències, que està passant amb el tema de la LOGSE, com ens resituem amb tota la manera d'intervenir des de serveis socials que teníem abans, com ens resituem ara i sobre tot amb els instituts. El funcionament, que jo crec que està bastant generalitzat a tota la ciutat, no a tot arreu però bastant generalitzat, és que hi ha unes comissions, en algunes es diu escolars o socials...que permet establir espais de coordinació més o menys estables. Això a primària està funcionant . hi ha tradició i fins i tot les persones que hi participen son gairebé sempre les mateixes, si convé en la majoria d'escoles de primària hi participa l'educador, o el que sigui, de La Mina i tal i mes o menys funciona. Fins i tot ara s'està plantejant quines intervencions de l'escola des del punt de vista de salut, de salut mental...de prevenció i tal. A nivell de primària en general va funcionant. El que és molt més novedós és la situació de secundària i això ens ha agafat a tots, fins i tot al professorat dels instituts...potser ciutat vella van tenir una entrada molt més forta arran de la conflictivitat dels adolescents als instituts arran de la LOGSE i aquí em despertat una mica més tard... Va haver un moment que els nanos 14-16 estaven al carrer i els teníem Serveis Socials i els teníem en aules taller, tot i que diuen que a S.S. no fem res, els tenim a aules taller o en altres recursos i ara aquests nanos estan als instituts i realment la valoració és que no hem tingut suport per part del departament d'ensenyament, ni a nivell tècnic, ni professional ni a nivell de recursos. Aquí no tenim cap aula...cap unitat externa...i de les UAC's n'hi ha hagut algunes: El IES 27 se la van muntar pel seu comte, no està reconeguda. Els únics que tenen UAC reconeguda són., El B.M. fora de la zona...Al Besos?(pensa en veu alta) No. No hi ha cap. Bueno, arrel de tot això els directores de secundària varen demanar una entrevista amb el Regidor posant sobre la taula les dificultats que tenien, sobre tot a les sortides i entrades...tenien una demanda clara que era de seguretat. Això es va reconvertir.. Perquè la majoria d'aquests nanos són nanos que prèviament han estat expulsats pels mateixos instituts, si que es veritat que venen nanos d'altres zones, però.. vàrem reconvertir una mica això també vàrem acordar que la Guardia Urbana es passés per cada institut i detectés exactament quines problemàtiques, dimensionant i quantificant el tema (aldarulls, amenaces, de conflictes a les sortides...etc.) bueno i realment es va veure que la problemàtica...si inicialment semblava que estàvem a Chicago, doncs, bueno, la mateixa guàrdia urbana va veure que...si, són nanos que estan a fora...i que potser la seva posició, la seva manera d'estar és no se que, que estan fumant un "canuto", que a l'hora d'expressar-se igual si que li diuen a aquell: "te voy a rajar que no se que i no se quanto...però que no es podia anar gaire més enllà. Paral·lelament vàrem dir perquè no entomem el tema per poder treballar no només els directores sinó també incloent-hi inspecció, perquè inspecció ha tingut un paper una mica fluixet, la veritat...però bueno tampoc s'ha negat,

escolta i va dient i tal...amb la presència també de serveis socials perquè també hi havia una queixa respecta a serveis socials: " No fan res els de serveis socials...no solucionen els problemes, i que fa el districte en general, no? perquè de fet el districte realment bueno, considerem que no és per posar-nos floretes però és un dels districtes que està intervenint amb tot el tema d'educació i això no es fa en dos dies. El treball de SS es important i varem fer aquesta proposta per anar a veure á més d'aquesta comissió de seguretat doncs anar a veure què i entre d'altres hi havia la demanda que hi hagués una Unitat externa perquè varem arribar a la conclusió que hi ha una sèrie de nanos de 13 o 14 nanos segons els instituts, segons serveis socials molts més, perquè tenim alguns que els estem treballant que estan matriculats però que no han anat i per tant susceptibles de estar en una UEE, i en aquestes estem. Els directors li varen fer una carta a la delegada territorial, per part del regidor doncs també es va fer una mica de pressió...i aquí estem.

(TED) El que s'ha aconseguit és que per part de la delegació es digués, de paraula, que tots els instituts tot i que no es demanés tindrien una Unitat interna d'escolarització, perquè la dificultat estava en que hi ha directors que no volen demanar-ho per evitar guetitzacions... clar.

(TSS) Una de les coses que va canviar el tema va ser que varen fer per part de serveis socials un recompte de tota la intervenció que s'estava fent, no només a nivell de números sinó a nivell de contingut, de metodologies i de tipus d'intervenció, perquè s'està treballant no només amb les famílies sinó a nivell grupal, als quatre centres de serveis socials, i varen quedar parats perquè les escoles estaven manegant unes xifres molt concretes i les nostres eren quatre vegades més grans i a més hi havia nanos amb bastants més problemàtiques i una mica així d'entrada amb la idea que una cosa és intervenir i una altra és solucionar la marginació social.

(TSS) Aprofitant tota aquesta voluntat ara estem creant una comissió de treball, a nivell de districte, bàsicament amb educadors, tot i que no són sols els educadors els únics professionals que intervenen en les escoles però bàsicament ells, la TED i jo per dictaminar quina és la situació actual a primària i secundària no només de l'absentisme sinó de tota la problemàtica de l'escolarització, intentar establir uns protocols únics a les escoles i sobretot als instituts i això...recollir informació de l'absentisme...tornar a recapitular una mica de nou en el contingut i en la problemàtica i això és el que estem fent en aquest moment, tot i que no hi ha cap secret en establir un circuit però ja que ho fas ho fas una mica...quin és el paper de l'EAP? Eh? perquè parles amb els educadors i l'EAP en segons quins instituts no intervenen!!! I llavors doncs que fem? perquè es permeten aquestes irregularitats, que per nosaltres a nivell de decret estan clares. I llavors ens plantejem que fem: cobrim la papereta a nivell de circuit d'absentisme i el tenim controlat i tal... o anem a entrar una mica més a fons sabent que no podem fer un procés uniforme a totes les escoles a primària està més uniforme però a secundària em sembla que no. Hi haurà qui s'apuntarà al carro i n'hi haurà qui es dedicarà a complir la papereta i tal perquè hi ha instituts que es neguen a fer una comissió escolar. No és només ja una UAC sinó que es neguen a tenir un espai fixa d'intercanvi, de coordinació amb els serveis socials amb l'EAP i tal tot perquè? Perquè els hi dona la sensació que establir aquest espai és consolidar una sèrie de problemàtiques i de fet és el contrari, dotar-se d'eines pel contrari. Una mica l'avaluació és que tot i que hi ha un treball continuat i des de molt de temps hi ha massa distancia en els conceptes i en els

models, eh? Perquè...bueno, ... jo no se si va ser el IES 27 o l'altra que va dir: Yo ya tengo la solución, que se venga una asistentia social, que se ponga un despachito, i dius, bueno...aviam...ja hi ha una assistentia social, que és la de l'EAP, no es tracta de fer aquí un paral·lelisme...

(TED) Estem una mica esperançats en la mesura que si es van creant tant algunes UACS com les UEE'S aquesta problemàtica puntual com que afecta a tothom tant doncs... podrà tenir una mica de vies però clar això no serà ràpid perquè cal una voluntat decidida i posar els diners sobre la taula, i una mica la sensació que tenim és que en aquests moments cal fer un disseny de quina UEE i qui ho gestiona i qui pot tirar endavant aquest projecte, i fer aquest disseny. Però veiem que si això no ho tirem endavant nosaltres això quedarà mort. Els directors com a tal no són un equip, no són un equip...cadascú dels directors pues "barre para dentro" i els hi costa molt de reconèixer públicament les dificultats i l'inspector a aquest nivell tampoc i estem que com a màxim s'ha aconseguit fer una carta unitària per demanar això.

(TSS) A més, trobar un recurs per un nano concret no ho fa l'EAP ho fa serveis socials. De fet l'EAP el que fa es fer el dictamen de dir aquest nano necessita això i a lo millor passa la llista...i busca algun centre o fa alguna gestió o tal però són els educadors els que acompanyen al nano perquè aviam són nanos que d'entrada no et demanen res, sinó que els deixis en pau... això per tant son hores i hores de treball per després potser que aquella plaça no la tinguís, ...ells si que saben els mesos que un nano ha estat esperant per tenir accés a una UEE i que poden fer una mica de recull...una mica d'estudi, doncs en la ultima reunió que varen fer varen presentar una fulleta que era penós, perquè dius bueno, com a professionals d'un servei que te un paper súper important en la problemàtica que estàvem discutint... podrien una mica liderar, ni ensenyament ni serveis socials... (Sembla haver conflicte de funcions no complertes per part de l'EAP)

I respecte del trànsit de primària a secundària?

(TSS) Es fa un treball. Fa dos anys hi havia un projecte de trànsit cap a la post- obligatòria i es treballava el trànsit cap a la post-obligatòria. Fins i tot això costa de parlar-ho amb els directors perquè la intervenció de la inspecció es delicada però cal fer-la...cal decidir aquell nano on hi va i tal i en canvi es te la política d'amagar el cap sota l'ala... cal fer una mica de planificació, sobre quina ratio es pot assumir, això s'ha de treballar prèviament, encara que sigui complexa, el que no es pot fer és no dir res, o, com també ha passat alguna altra vegada és que ha estat serveis socials els que ho han plantejat....

(TED) L'únic que s'ha fet aquest any, perquè veuen que estan perdent matricula, ha estat analitzar els nanos de sisè de primària cap a on han anat i cap a on deixen d'anar- hi...a nivell numèric, eh? El que si hi ha hagut es una certa coordinació i això és veritat, a la zona del Besòs si que s'han fet reunions de presentació de primària i secundària. Per exemple al centre cívic del Besòs el que si que s'ha fet és convocar a tots els nens de sisè de primària aquest any per presentar els dos instituts. O sigui es va bastant a la una, en aquest sentit, la relació entre directors de primària i secundària a la zona del Besòs si que hi és, però és més pel tema de que interessa el traspàs d'informació que o pas el seguiment de problemàtiques i tal, això és serveis socials, a més això és una de les coses que et tiren a

la cara, és que a l'inici del curs serveis socials ens ha de passar un informe de tots els casos conflictius de les problemàtiques dels nens perquè així sabrem com treballar-ho, això és demanda dels professors de secundària, i dius, però bueno! A veure! Tu creus que serveis socials ha de passar uns informes personals...? O sigui que els directores el conflicte que tenen es que es troben amb una població que no saben com posar-s'hi, llavors castanyes cap a fora, serveis socials que intervingui, serveis socials que ho solucioni...i seguretat ciutadana. Mira, és curiós però jo no se si és perquè estan en un moment de molt bloqueig o el que sigui però no hi ha un discurs d'autocrítica constructiva, per exemple, el tema del s consells escolars que és un tema que, ..per exemple, quan tu mires els resums dels consells escolars de centre, a nivell de secundària, què surt? doncs els temes que més s'han tractat a nivell de consells escolars a tota la ciutat i al nostre districte també són les excursions, o sigui, no es plantegen més que allò des del punt de vista administratiu, no analitzen ni tant sols, com millorar, com intervenir...sinó que en molts consells escolars el que es tractat són: expedient administratiu, o expedient de sanció d'aquell nano. Tu creus que això són els temes de Consell Escolar? Quan el que tens és els pares i el que cal és buscar solucions i sortir-te'n doncs bueno...és un detonant de que el que realment volen és això, expedient administratiu i aquell nano fora. Hi ha una dada que a més és molt objectiva: quan tenen més feina de relació els serveis socials amb les escoles és el primer trimestre, perquè després a aquests nanos ja estan fora! Llavors jo diria en quant a la coordinació que aquesta relació entre primària i secundària hi és el que passa és que el treball...

(TSS) Una cosa és el que has de dir cap a fora i l'altra és que a l'intern nosaltres anem a aprofitar aquesta situació per dir, una de la queixa que feien també els instituts és que els instituts tenen nanos que, o sigui...que el criteri d'intervenció de SS es territorial amb la qual cosa un mateix institut s'ha de relacionar amb un educador o un assistent social d'una zona o un d'un altra zona...i deien, no pot ser, feu un equip únic... bueno, el que està clar és que no canviarem una estructura que no és de districte sinó que és de ciutat però establir un espai comú per treballar conjuntament i que vagi un educador o l'altre sigui d'aquí o d'allà això és correcte, però bueno, també estem dient bueno, aprofitem per veure com estem intervenint també internament (dins l'escola), com estem treballant, com estem potenciant el treball grupal perquè realment els nanos que és molt més atractiu i dinamitza molt més els nanos... etc. etc. etc. I que veus que això a l'intern d'algunes escoles doncs no hi és, no?.

Perquè quan es detecta un cas d'absentisme, com funciona el circuit des dels IES?

(TSS) Potser dues coses: una família coneguda i atesa pels serveis socials o no. A la zona 5 la majoria són conegudes i ateses, Tot i que entren casos nous la majoria són famílies conegudes i el que es fa és passen una sèrie de protocols en cas que sigui un cas nou i l'escola ha de consignar no només el tema d'absentisme sinó també altres problemàtiques, clar, que es demana? Que sigui l'escola la primera en informar als pares, que això ja costa. Perquè et diuen: serveis socials dieu als pares que això no pot ser, que això no se què...bueno, i tu dius, No, això de què van? És l'escola. "Sou vosaltres teniu la obligació" i a aquesta reunió amb els pares serveis socials pot ser-hi però d'entrada cadascú les seves competències. Depèn molt de la situació de la família, de la família i del propi nano. Un exemple, aquí a la

zona 5 estan portant un grup de nenes gitanes, el primer objectiu és que...són nenes absentistes, de secundaria, i en aquests cas el que ha passat és que abans la població gitana començava a ser absentista als 14 anys i ara ho són als 12. Però bueno, són processos complicats perquè clar s'ha de demanar el vist i plau dels pares que es faran aquestes reunions i s'ha hagut de replantejar molt el projecte i els objectius inicials i ha acabat sent un grup que treballarà bàsicament temes de cuina, eh! Imagina't temes de cuina amb nenes de 14 anys, eh? Perquè els pares no donaven el consentiment a més hi havia famílies barallades internament, que tenen les seves històries...són processos complicats. El que si que s'està optant és per fer un treball més grupal, bueno, doncs comencem per cuina...pensa que una d'aquestes noies per primera vegada va sortir del barri tenia 16 o 17 anys, o sigui que ens trobem amb aquestes situacions i amés són nenes que han estat des- escolaritzades a 12 anys. I per aquestes nenes no hi ha recursos de l'administració...

(TED) O sigui que calen recursos complementaris als instituts per part del Departament en el districte, així com antigament hi havia...

(TSS) Es que envien nanos a l'aula taller del Raval, si tenen alguna plaça, els enviem a...a on hi ha... però amb l'afegit que són nanos que el seu territori és el seu territori...i que no tenen gaire motivació que els hi costa sortir...però el que si que hi ha és un treball de contenció, tenim moltes famílies al Besòs que són multi problemàtiques, amb problemes de drogues, amb problemes de...i que el que no fas és canviar, la única manera de tallar tot això i de fer un trencament amb totes aquestes dinàmiques és mitjançant les mesures d'acolliment i adopcions familiars de nanos petits, però que són situacions que un jutge no te les valora perquè més o menys aquella família al seu estil els atenen...eh? i aquesta és la realitat que tenim. O sigui, jo penso que sí, que els efectes més positius són tot un treball de contenció. Ara aquests nanos no estan en un circuit normalitzat perquè clar, aquí tampoc no tenim cap centre obert, que això si que és competència de serveis socials i és una de les coses que estem ara considerant, el tema és tenir recursos complementaris en el propi medi, aproximar activitats dels centres cívics a la població més normalitzada, fer una mica el pont...bueno és una mica tot aquest treball.

(TED) En conclusió jo diria que el districte inicialment tenia aquest projecte, ara estem tots en un moment, tots, jo crec, perquè hi ha hagut d'una banda la demanda dels directors i d'altra banda l'interès de serveis socials de fer aquest anàlisi, per una altra banda de veure el que passa. Paral·lelament les comissions de matriculació en els centres van funcionant el que passa és que en aquest moment el que interessa és tenir aquests recursos complementaris que la zona no tenim i per tant la dificultat està en decidir, aviam és el districte qui ens hem de posar a detectar el que es necessita i a demanar-ho? O hem d'exigir que el departament ho faci? Perquè clar, l'altra cosa és que el Pla d'Absentisme de Ciutat que es va fer al seu dia i que encara està per aprovar i que... bueno doncs d' altra banda...

(TSS) Es que al començament ens varen dir: Això està a punt de caure, el projecte marc d'absentisme a nivell de ciutat ! AH! Pues vinga! esperem aviam què!...Passa el temps i dius bueno, sis mesos esperant a veure si s'aprovava i dius, bueno...paral·lelament tenim tota aquesta realitat no la podem obviar, tirem endavant! I a veure, per una banda hi ha el projecte marc aquí dalt i d'altra banda la realitat que requereix intervenir dia a dia.

(TED) En alguns moments sí que veus que hi ha uns circuits distorsionats que una petició d'intervenció amb un nano des d'una escola t'arriba des de una carta que envia el director a l'alcalde, o una carta de la Delegació a l'IMEB o una carta que t'envia l'EAP dient que això passa, però clar això és una qüestió estrictament administrativa perquè sí que els casos que es tenen es coordinen i es treballen i aquesta va ser una mica la conclusió de dir, bueno, ara podem fer un súper circuit i passar de tothom i que tothom ho faci així i tal però aquest no és el tema, o sigui que jo crec que el tema no està en tenir un circuit molt ..., clar...que va bé, va bé, potser ajudaria a tranquil·litzar a algú però... A: per exemple en els temes de protocols, per exemple, jo t'ensenyo aquest que és el que es va fer bàsicament a Verneda i a la zona 5 i que no només és un circuit de derivació sinó... per exemple: Protocol d'observació escola en el medi escolar, però a més molt ampli a alhora molt fàcil d'omplir, no? per exemple: quan citeu a una família per una reunió amb el metre i tal que ve? tal, tal, tal. Després hi ha aquest, protocol d'observació d'alt risc en el medi escolar, és a dir, hi ha indicadors de maltractaments, etc., i això ens facilita i ens ajuda molt per dues coses: primer no només coma eina per obtenir una informació completa i molt ajustada sinó perquè això vol dir que el professional, el director, el tutor d'aquell alumne en qüestió el que està veient no és una situació de risc, o que realment sí, o que...comparant amb l'altra que és molt escandalós i tal però no te aquesta situació familiar...o sigui que es un treball una mica de doble...clar i ha instituts que sí i d'altres que tampoc no es pot fer-hi res.

(TSS) Jo tinc aquí algunes dades, a partir de dades de serveis socials, dels l'IES 97-98 i 98-99, de quan vàrem fer aquest estudi, i per exemple de l'IES 27: 5 casos d'absentisme d'alt nivell i després 8 al IES 28. Això és el que vàrem fer quan va haver la demanda dels directors de més mesures de protecció... després, nois i noies que estan matriculats però que són absentistes totals o sigui que o han aparegut: pues 4, eh? Sense matricular però que van a un recurs alternatiu, és a dir, a una UEE...

Perquè es produeix un decalatge entre la vostra quantificació i la de les escoles?

(TSS) Doncs mira, per exemple: "matriculats que són absentistes totals o que no han arribat a anar-hi, aquest a vegades els contem i a vegades no, perquè els donen fora de l'escola. No matriculats i amb recursos alternatius. No els contem! I d'aquests són els que a la zona 5 hi ha més, tot i que és una població la meitat d'altres barris, eh? A la Zona 5, que no estan matriculats i que estan literalment al carrer i estan amb el suport dels serveis socials, en aquesta situació irregular són 45 a la Zona, que és igual que La Verneda que te el doble d'escoles i de població. I això quan ho vàrem posar de manifest es varen quedar parats, perquè anaven fent el recompte jo tengo dos, jo tengo tres...i clar nosaltres els hi varen dir, no fem res. Oi?, no fem res? Doncs això és el que fem! Ara això no vol dir que aquests 45 nanos estiguin tots motivats...

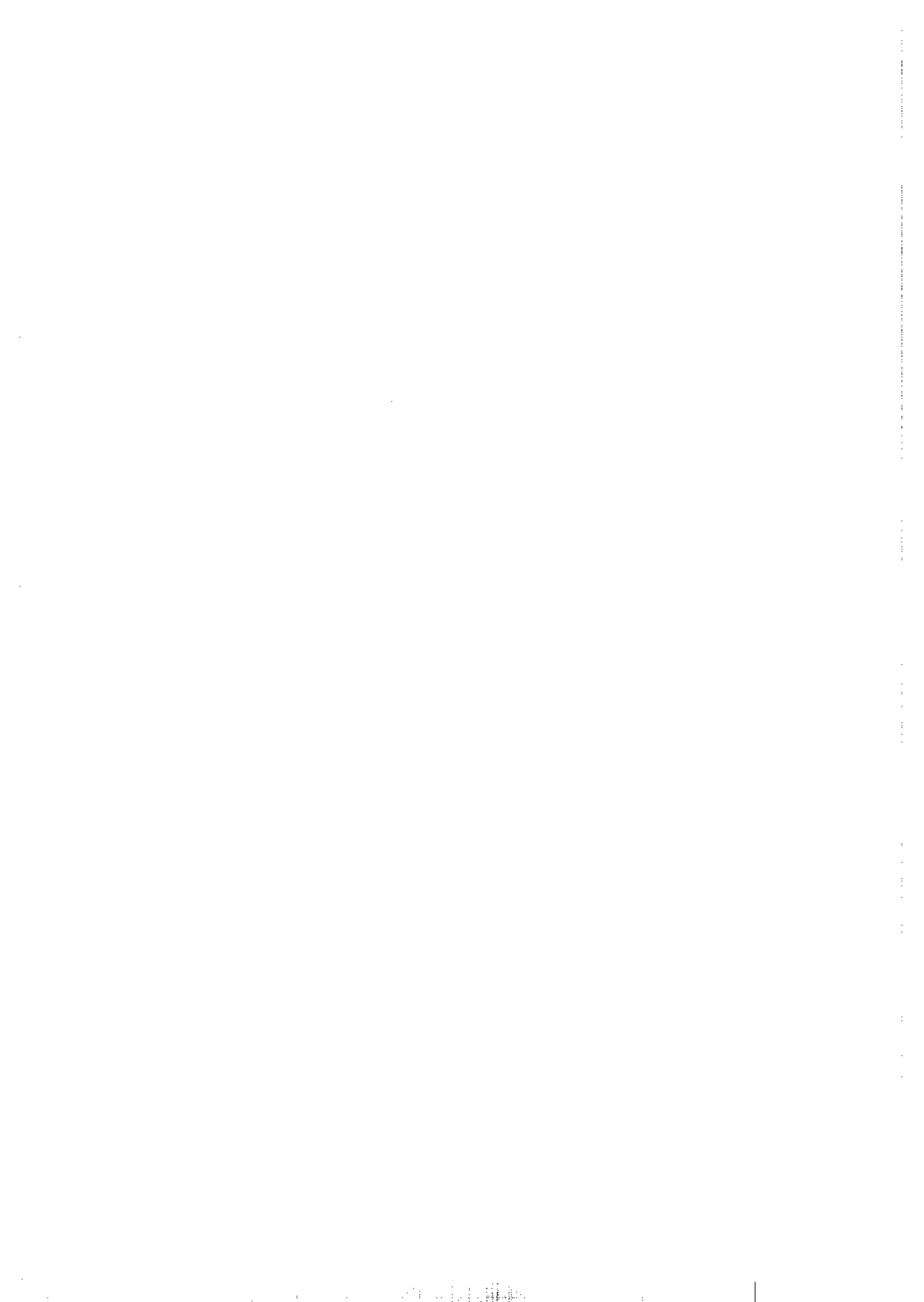
Clar. Bé, voleu afegir cap altra comentari?

(TSS) Doncs em sembla que no.

Doncs moltes gràcies per la vostra col·laboració, estarem en contacte.

*Directora de Centre de Serveis.
Zona 1*

(Explicació del guió d'entrevista a les escoles)

COMENTARIS DE LES ESCOLES: En el percentatge de conflictius, hi ha moltes diferències. Depèn de amb qui parlis (directora, cap d'estudis, etc.). La TED va fer a inicis de l'any passat un projecte que intentava regularitzar el què feien tots els educadors del districte, perquè quedés clar que tots fèiem lo mateix. Cada zona i cada educador tenia el seu "librillo" i regulacions amb les escoles com cadascú s'havia organitzat: en una escola, anava cada tres mesos; en altres, cada setmana; en unes, parlava amb el mestre; i, en altres, parlava amb el director. La TED ho va formalitzar tot això en un projecte a on es conceptualitzava l'absentisme, perquè tots parlessin del mateix. Va ser un projecte una mica desgraciat en el sentit de què es va presentar a les escoles i els educadors ho feien d'una forma diferent, de tal manera que el projecte va provocar conflictes entre les zones i el districte, i després es va donar per aturat, per això no te l'ha donat. Aquest protocol s'ha elaborat des de l'any passat i intentava formalitzar la forma en què es treballava amb les escoles. No va tenir èxit, perquè cada educador havia trobat una fórmula de treballar amb les escoles, independentment de la uniformitat. Els educadors buscaven els seus canals en funció del què es trobaven. Quan es fa un esforç d'aquest des del districte, tothom comença a veure que les coses fan desviacions, amb les quals no estan d'acord, perquè són tasques per a ells poc operatives. La realitat és que, en relació al treball amb les escoles, acaben personalitzant (director o cap d'estudis) i, per això, funcionem amb cada escola d'una manera diferent. D'aquí va venir el conflicte i, per això, el projecte es va quedar aturat

En principi, totes les escoles tenen comissió escolar/social?

A la zona 1 totes les escoles. Hi ha algunes zones, altres districtes, que defineixen l'absentisme com un treball a nivell comunitari, grupal, amb la guàrdia urbana. En el fons, l'absentisme és una llista de noms de nens, però la pots treballar de diferent manera. Hi ha zones que veuen l'absentisme com una feina grupal i que forma part de la seva agenda de coses importants, com un gruix important de la seva gent. Però a la Zona 1 no el tenim com un projecte, sinó que el treballem de manera individual. Però segur que a totes les zones, en la feina de control de l'absentisme és un 70% de la feina dels educadors que és la relació amb les escoles (conflictivitat, absentisme, nens bruts, pares que no controlen la situació, etc.), perquè jo crec que d'absentisme no n'hi ha molt. A la zona 1 tenim localitzats nois marroquins de 13-14 anys, que no estan matriculats ni van mai a l'escola, que són 5 o 6 nens que matricularem al cap de l'any. En el nostre cas, tenim dos educadors, un és el 70% de la seva feina i l'altre una mica menys, perquè es dedica a fer treballs grupals de coses que no tenen a veure amb l'escola. Però ni molt menys l'absentisme és un problema greu en aquesta zona. És més greu la conflictivitat a les escoles. Tenim més problemes amb nens marroquins que arriben i no saben la llengua, nens de comportament difícil. Hi ha absentisme, però al final sempre surten els noms. El volum no és gran perquè ens recordem dels noms.

Per tant, hi ha uns criteris definits d'absentisme, però cada educador ho adapta, fa allò que pensa que és millor?

Si, però no tenim definits uns criteris d'absentisme, ens hem de fiar del que cada escola ens diu. La gravetat de l'absentisme depèn de cada escola: algunes pensen que quan passa una setmana ja es greu; en canvi, hi ha altres que ens ho comuniquen quan han passat tres mesos.

Doncs nosaltres no tenim una fórmula de controlar quan un nen ha vingut o no: són ells qui ens ho han de dir. Llavors, en les comissions que són mensuals, a on va el director, l'educador, el cap d'estudis i la de l'EAP -, el nostre educador va amb una llista de nens que li interessa preguntar com funcionen que poden ser nens que hem estat treballant perquè l'escola ens ho ha dit o, per exemple, quan un assistent social acaba de conèixer una família i veu que hi ha alguna història pel mig llavors li comenta a l'educador que preguntis per si tal nen va. Llavors a les comissions es compara aquesta llista nostra amb la llista de nens que a la escola li interessa parlar (llistes de nens no només absentistes). Però no totes les escoles confeccionen una llista amb nens sota una consideració de situació greu. El Ceip 2, per exemple, ha estat molt temps sense que es digui res sobre nens absentistes; llavors el director es disculpa dient que el mestre no li havia comunicat el cas... Pel que fa a la definició de l'absentisme, ens hem de refiar d'allò que ens digui l'escola.

I que penses de tenir uns criteris compartits per facilitar les intervencions en un moment donat?

Està pactat amb les escoles. El Ceip 1 ho fa moltíssim (contacta al cap de 2 dies, però en altres escoles no. Jo no sé si està pactat per escrit, perquè són coses que hem rebut d'herència (escoles i educadors). No sé si cal trobar l'origen d'això. El que sí està pactat és quan un nen falta qui és el primer que ha de citar a la família, quan l'escola ha de dir prou, per deixar d'intervenir a SS.SS. Tot i que això és font de conflictes entre escoles i nosaltres. Hi ha escoles que no saben que la primera obligació és de la mateixa escola que és qui ha de solucionar el problema; en altres escoles es dona tot el contrari (tenim els 2 extrems). L'educador, amb la informació de que un nen no ve, doncs va a casa de la seva família o els fem que vinguin aquí. Però ja d'entrada comencem malament des de SS.SS., perquè, si vas a la casa, ja estàs acusant d'entrada, sense saber l'opinió de la família. S'ha de començar preguntar què passa i si tenen problemes. Nosaltres intentem que això no passi i li passem una nota i tenim la primera entrevista amb l'escola, perquè quedi implicada. En segons quines escoles, el nostre objectiu és que acabin assumint el que els hi pertoca, que utilitzin els canals adequats... L'absentisme depèn de les escoles. Hi ha escoles que declaren més i altres, menys. No sé si es que tenen molt o poc o es que declaren molt o poc. Jo crec, per exemple, que el Ceip 2 ha de ser l'escola que tingui més problemes d'absentisme: més nens, més població immigrant, més població difícil, nens matriculats fora de plaça. Les famílies d'aquí normalitzades no portaran els nens al Ceip 2; per tant el Ceip 2 s'està convertint en un getto, està acumulant de nens marroquins, gitanos, de famílies conflictives que es qüestionen l'escola. Això implica tenir problemes. Però el Ceip 2 és el menys concienciat, té molts mestres, un claustre molt gran, problemes entre l'antiga direcció i la nova. El districte va demanar a Inspecció que fes alguna cosa i Inspecció va demanar un canvi de direcció. És una escola amb mestres grans, bé comunicada. Va tenir un problema de maltractes amb l'EIA de arribar a l'extrem de no traspasar-se la informació. La nova directora que tenia ganes de fer coses també li va fer un traspàs... Es a dir, penso que declaren poc absentisme perquè no se'n preocupen. En canvi, el CEIP 1 està molt a sobre dels seus nens i dirigeix i ordena tot el què s'ha de fer, de seguida coneixen a les famílies, és una escola ben lligada, petita. El primer dia que hi ha absentisme, ja ho declaren. El Ceip 3... no sé si és escola religiosa, és petita, familiar, bonica, queda lluny, té menys població marroquina, dominicana. Es més ... Protegida. Molts pares porten els nens allà

jo crec que és la menys conflictiva.

I el IES 6?

El IES6 és el que tenim menys controlat, perquè des de que van començar l'ESO estan molt atabalats i això dificulta la feina perquè no tenen circuits establerts; els hi falta organització. A nosaltres se'ns descontrolen. Hem estat molt temps amb un únic educador i casi no hem pogut treballar amb instituts. Ara en tenim dos i comencem a treballar amb instituts, comencen a demanar-nos no només col·laboració individual, sinó coses més àmplies. Amb el IES 6 no tinc relació. És possible que sigui l'únic que no té comissió. L'altre el tenim més integrat, és un IES nou, es troba al costat del Ceip 2. El IES 6, queda més desplaçat. En el IES 5 molts nens són de la zona en canvi, l'altre té molts nens que venen de l'Eixample, la procedència és més barrejada i, segurament, tenen menys casos. Acaba sent informació personalitzada: depèn dels directors.

Vol dir que els equips directius tenen un paper important a jugar en el tema?

Sí. Es que per a nosaltres que hi hagi un circuit clar és importantíssim, perquè estem parlant d'informació de la família. Nosaltres, des de SS.SS., tenim informació de les famílies i és confidencial i només la passem a un altre professional sempre i quan la necessiti per entendre coses. Però no podem donar massa informació a qualsevol, perquè es converteix en un ximple "cotilleo". Hem de vigilar aquestes coses; necessitem tenir un canal eficient i li passem la informació si és necessària per entendre el comportament del nen, perquè no s'acabin marejant. És difícil que un mestre trobi al nostre educador, perquè és difícil trobar-lo aquí a les hores de feina.

Quants educadors hi ha per zona?

Depèn. A la zona 1 hi ha dos. Al Rv n'hi ha un. De fet, l'ajuntament té uns barems en relació a uns estudis que ells van fer sobre tipus de població, grau de analfabetisme, atur, surt un índex de conflictivitat i en funció d'això una zona té més o menys treballadors. Nosaltres a la zona 1 tenim pocs habitants i, no obstant, tenim 5 assistents socials, 2 educadors, ... I l'Eixample té molts més habitants i només té 3.

En el centre com a equips, quants esteu?

Jó, com a directora, 5 assistents socials, 2 educadors, 1 psicòleg i 1 recepcionista a ple temps (37,5 hores), excepte una assistent social (32 hores i mitja). Hi ha un educadors que és molt estable que fa uns anys que està aquí, una que és nova amb contracte temporal pendent d'unes oposicions. És a dir, és un equip estable en el sentit que tots estem contractats, tots som fixes i tots estem aquí perquè volem. Però és inestable perquè estem amb moltes baixes maternals des de fa molt temps i això despista. Però és força estable.

En general, els diferents equips de les distintes zones són més o menys estables o hi ha molta rotació?

Hi ha rotació, perquè el Districte és molt cansat a la mínima que la gent pot canviar de zona. Aquí no. Fa 4 anys que estem tots i hi ha hagut possibilitat de canviar de zona i ningú ha volgut, però sempre hi ha una baixa maternal, un altre que demana una excedència, etc. i per entendre una escola necessites un temps. Però no són trasllats.

Tens percepció de diferència de problemàtica d'absentisme entre primària i secundària?

Sí. Penso que l'absentisme de primària està provocat pels pares per diferents problemes i a secundària també està provocat pels pares perquè és el resultat de no sapiguer transmetre al nen que carai està fent, però moltes vegades els pares no se'n assabenten. I és difícil treballar l'absentisme de secundària, evidentment. El de primària, normalment, és fàcil si las raons són, per exemple, perquè els pares estan ingressats o per motius de feina dels pares. Per això, tenim solucions: podem posar una treballadora familiar perquè porti el nen a l'escola, podem portar un objector o lligar a dos pares a prop de l'escola i demanar-los-hi que portin a l'altre nen. És a dir, tenim més recursos. A secundària és moltes vegades... és descontrol dels pares sobre que està fent el nen i això és més greu, perquè s'ajunta el fet que a primària al nen li agrada anar a l'escola, sap que ha d'anar. En canvi, a secundària és el problema de que no els agrada anar a l'escola i llavors has de treballar a l'adolescent i fer-li entendre lo important que és anar a l'escola i que ara sembri que recollirà d'aquí a deu anys. Per l'educador és més agraït perquè treballa més amb l'adolescent i no tant amb els pares; té una tasca més educativa. Treballar amb els pares implica una tasca més controladora (ho mana la llei). És més difícil de treballar perquè el "chaval" ja opina. A més, les aules taller, que eren un bon recurs, han anat desapareixent i això es nota. Els cursos no comencen fins als 16 anys, molts necessiten haver acabat l'ESO. És a dir, quan tu ja has convençut a l'altre perquè faci una altra cosa més manual doncs llavors resulta que no tens el recurs per donar-li. Les aules taller ha sigut una pèrdua considerable, en aquest sentit.

Hi ha alguna unitat d'escolarització externa?

Jo crec que no. Jo no he sentit parlar-ne mai. Jo tinc una reunió com a directora de les escoles a principis de curs a on situem l'any i expliquem els canvis amb els educadors nous que s'incorporen. Llavors jo no tinc un contacte directe: tot el que sé m'arriba pels educadors. Potser són informacions "esbiaixades", poc objectives, perquè m'expliquen allò que funciona malament amb les escoles i no el que funciona bé.

Tu portes 4 anys a la zona... Com ha anat variant l'absentisme?

Jo crec que l'absentisme és el mateix que el de fa 4 anys, excepte per aquests noiets entre 14 i 18 anys que arriben del Marroc, sense els pares i es posen a treballar (des de fa un anys i mig). Sense afegir aquest problema perquè no sabem molt què fer amb ells, la resta es pot considerar que no ha variat. En quant a aules taller ens hem quedat sense recursos. La G.S. és a partir dels 16 anys. Ens arriba informació sobre cursos, però no sabem a qui posar en aquests cursos, moltes vegades, perquè estan a mig curs: tenim problemes d'inscripció.

Hi ha zones on es treballa més individualment i altres zones a on es treballa de manera comunitària?

Jo crec que no. No hi ha cap diferència; sinó que per tradició a la zona 1 havia tingut un projecte pilot a tota Barcelona, a on es demanava la col·laboració de la guàrdia urbana. Durant molt temps, quan es trobava a un nen al carrer de seguida l'enviava a SS.SS.... Ara passa, però molt poc. No sé si no hi ha nens al carrer o es que la Guardia urbana no té directe?. Nosaltres li podem demanar a la

guàrdia urbana que vagi a una casa a veure si troba allà al nen. Però ho demanem molt poques vegades; normalment ens em sortim nosaltres a no ser que pel tipus de cas els hi faci falta un ensurt. Ha quedat que això era un treball comunitari. (En el treball social hi treballa grupal, comunitari). La definició del treball social comunitari és que treballes la comunitat per evitar que hi hagi un absentisme. De manera que, en comptes de treballar amb el nen, treballes amb l'escola, amb la xarxa veïnal perquè ens comuniqui si hi veu un nen al carrer dins de l'horari escolar. En aquella època es va fer aquell projecte i s'ha quedat amb l'etiqueta de "comunitari", però ha anat després degenerant en un treball individual (els problemes es troben en uns nens o famílies concretes).

En l'origen es tenia una manera diferent d'abordar els problemes?

Jo crec que en els orígens era molt assumit que era un treball de SS.SS.; en canvi ara s'ha assumit que és una història de l'escola i que ja s'ho muntarà l'escola i, si no s'ho pot muntar, ja ens trucarà a nosaltres. Al principi, qui havia de liderar el problema érem nosaltres. A l'escola va l'EAP, hi ha un assistent social i abans no.

Hi ha solapaments de funcions amb l'assistent social de l'EAP?

No hi ha solapaments, perquè hi ha desconeixement absolut. Hi ha una des-coordinació brutal provocada perquè: (1) són institucions diferents (però amb l'assistent social del laboratori hi ha una coordinació absoluta); (2) L'EAP té 50.000 escoles (una feina brutal); contactar amb l'EAP és casi impossible. L'EAP va per les escoles de tot el districte, amb la qual cosa no sabem mai on són. Hi ha per tant problemes de calendari. A més hi ha problemes personals, perquè l'EAP és un equip de fa molts anys que funciona amb la seva pròpia dinàmica (3) També tenim culpa nosaltres perquè no els convoquem a una reunió conjunta. Tenim coordinacions amb l'EAP, però sempre a nivell individual (per un cas concret).

A la comissió social hi es l'EAP quan es troba l'educador i el director de l'escola?

Sí. Però allà és difícil trobar un moment per una reunió, perquè aquestes comissions acaben sent, a part de la primera, un llistat de nens que se't menja tota l'estona; acaba sent un recital de comentaris, "cotilleos", anècdotes. Nosaltres vam decidir que tallaven això perquè és una pèrdua de temps. Però a més la primera part és valorar la feina que nosaltres fent a mida que els hi donem informació. Hi ha conflictes escoles SS.SS. perquè l'escola considera que SS.SS. no fa la feina que li toca, que podria fer més o que SS.SS. té el paper de fer miracles amb les famílies. A nosaltres ens toca treballar sobre la responsabilitat i voluntat de la mare per portar al nen a l'escola, però no ens toca portar nosaltres directament el nen a l'escola.

Per tant, hi ha una discrepància entre una visió més assistencial o més de responsabilitat?

Sí, segur. Hi ha escoles que pensen que quan passen el cas a SS.SS. ja no es seva la responsabilitat.

La comissió social, una vegada superada la aproximació entre escola i SS.SS. quin és el següent pas?

Si ja està superada, vol dir que s'han fet uns canals d'informació que

són correctes, no es dupliquen i que ens faciliten la feina a nosaltres i a ells; llavors amb els noms de nens que ens han traspassat, l'educador coneix uns quants, dels quals mira l'expedient (què s'està treballant i després cita a les famílies i depèn del cas es treballarà d'una manera o d'una altra (resistència o sinceritat de la família; estratègia d'obertura a l'entrevista o de control altres vegades; i no sempre continuem treballant amb totes les famílies). Llavors es traspassa aquesta informació (el pla de treball, els acords als què arribem amb les famílies) a l'escola. L'educador pot tornar a l'escola i no cal que esperi que hi hagi una altra comissió. Les comissions són únicament per aquelles informacions que no cal que estem constantment trucant-nos i que poden esperar un mes. Si hi ha informacions que són urgents, necessàries llavors es truca a l'escola o es va a l'escola, no ens esperem. Nosaltres retornem informació quan un cas es traspassa fora de SS.SS. Nosaltres també necessitem que ens passin informació. Per exemple, el dia abans de quedar amb una família, truquem a l'escola per informar-nos de si la família ha complert el que hem pactat. Ens necessitem mútuament i d'una manera regular. Això sí ha canviat en els quatre anys que joestic aquí. L'escola va entenent que hi ha entrevistes que s'han fet conjuntes amb l'escola i les accepten, l'escola es va obrint i tenim el mateix educador. Els canals s'han treballat.

Quin és el vostre sostre?

És quan la família no vol col·laborar. Si un cas així no avança no és perquè no col·labori, sinó perquè no arriba a més. Són aquelles famílies que van tirant amb l'ajuda de SS.SS. i si no té l'assistent social empitjorarà. Es necessita una paciència absoluta. El sostre són aquells pares que no volen col·laborar o que tenen unes limitacions tals que és impossible que col·laborin (problemes de toxicomania, salut mental, etc.). Amb aquests casos acabem i traspassem el cas a l'EAIA (equip d'atenció a la infància que depèn de la Generalitat i de l'ajuntament que tenen poder, autoritat; depèn de la Direcció General d'Infància).

Tens contacte directe amb l'EAIA?

Sí. treballen a prop i el contacte és molt directe. Els l'EAIA de la zona estan molt saturats; l'EAIA de la zona 1 va fent, no està saturat afortunadament, perquè el districte és especial, té un l'EAIA només per a la Zona 1, etc. Som un desastre de zona, però tampoc tots els nens necessiten de l'EAIA. Només hi ha dos o tres a Barcelona que no estiguin saturats.

El Districte en té tres, en canvi l'Eixample en té un, El districte 3 en té un.

L'EAIA quin tipus d'intervenció fa?

Es qui decideix si el nen deixa el domicili familiar i ells poden demanar que sigui la Direcció General qui tingui la tutela i els pares qui cuidin els nens. Així, els nens no abandonen el domicili, però tenen cada mes a un l'EAIA que els controlarà, ajudarà. Hauran de anar a l'EAIA... Són mesures judicials que no impliquen abandó del domicili. Fem reunions periòdiques amb l'EAIA; depèn dels casos.

l'EAIA i l'escola tenen una relació directa?

Sí. Els casos que l'EAIA decideix que són seus, (a l'EAIA hi ha un psicòleg, un pedagog i un assistent social) doncs la relació amb l'escola la té l'EAIA i l'educador es retira i lidera l'EAIA. Són

casos de maltractaments, etc. Llavors hi ha centres d'acollida, famílies d'acollida. Potser que els pares tinguin la tutela i la guàrdia la tingui la DGAI i, en casos desastrosos, que la tutela i la guàrdia la tingui la DGAI.

Qui denuncia casos d'aquests?

Com a ciutadà, tots tenim l'obligació per llei de fer la denúncia. Quan es troben un cas de maltractament, com les escoles s'atabalen tant, normalment ens truquen a nosaltres i acte seguit el que fem és acompanyar-los. Quan l'escola veu un maltracto, el que hauria de fer es portar-lo al ambulatori en aquell mateix moment, perquè facin un diagnòstic. Llavors, a partir d'aquí, pot portar-lo a la DGAI i, si nosaltres com a SS.SS. no hi som, després intervindríem. Un maltracto és una situació que a tots ens desborda. Passa dos vegades a cada escola a l'any. Ens mobilitzem tots. L'educador porta al nen a l'hospital. L'hospital diu que no pot provar que hi hagi maltracto... Quan l'escola ens passa el cas a nosaltres; després nosaltres li passem a l'EAIÀ. Si és un maltracto constant molt evident fins que es pren una postura passen molts mesos, perquè l'EAIÀ necessita fer el seu estudi. Si és un cas urgent, doncs de seguida portes el nen a la DGAI i el nen no dorm aquella nit a casa seva. A vegades, el considerem urgent, però després la DGAI no ho considera urgent. Si es urgent busquen la plaça on sigui i es queden amb el nen. Jo crec que a vegades s'allarga, però es que és un tema molt delicat: estàs traient una tutela. L'opinió dels experts és moltes vegades que és més maltracto treure al nen dels seus pares que rebre el maltracto; per un nen és millor tenir una mare encara que sigui dolenta que no, no tenir-ne. Aquest criteri està molt present. A vegades, penso que s'allarga; altres vegades, ja va bé; i, altres vegades, s'arregla sense arribar a segons quines mesures.

Però es denuncien? No hi ha por a amenaces per part de les famílies?

Sí. Però es que les escoles no ho denuncien a la policia, sinó a nosaltres. La família acaba entenent que "quien le ha quitado los niños" és l'EAIÀ i no l'escola. L'escola podria denunciar un cas de maltracto a la policia sense necessitat de passar per SS.SS. Es clar, l'escola no vol assumir el risc que pot implicar això. I ho assumeix l'EAIÀ que és la seva feina i, per això, cobra més. L'EAIÀ assumeix aquest risc; part de la seva feina és sentir les queixes de la família.

Què passa quan us envia un cas?

Quan ens envia un cas, intentem que ens enviïn uns papers amb les dades personals de l'alumne

En algunes escoles, l'EAP ha elaborat uns indicadors de risc que ajuda a l'escola a detectar un cas.

Potser, però a nosaltres no ens ho han dit.

Hi ha una informació regular sobre casos de risc...

El tècnic té aquests papers guardats amb els que sabem quines són les dades d'absentisme. El Pepe té el seu propi registre i, quan va a l'escola, va posant aquests noms que signifiquen les "búsquedas" que farà per a cada noi (són compromisos). Quan va a l'escola, ell ja ve amb el seu registre per preguntar sobre nens concrets.

El Pepe fa un buidat anual o és una feina que, si no se la demanen, no la fa?

No la fem nosaltres, perquè tot això ho introduïm a l'ordinador, ho informatitzem. Llavors nosaltres no podem treure dades d'aquí, sinó l'àrea d'Afers Socials qui treu les dades (aquest programa és molt complicat). Hi ha serveis centrals, però no ens la ha retornat mai. L'àrea d'Afers Social de l'ajuntament de Barcelona, que és l'àrea que pensa, va fer en el 1995 quina és la feina de l'educador i indica la relació de l'educador amb l'escola. Són obligacions i estan escrites d'una manera més "filosòfica".

Qüestions de mobilitat de les famílies, sobretot les que se senten molt perseguides... Com us ho feu respecte al traspàs d'informació?

D'entrada, nosaltres acostumen a rebre més població que no gent que marxa, motivada pel preu més barat de l'habitatge. Depèn dels casos. Si és un cas complicat, SS.SS. de l'altre lloc és posa en contacte amb nosaltres i si és complicat es fa una entrevista conjunta amb la família amb l'anterior assistent social i la nova, i es fa la presentació. Es possible que es perdin pel camí, si SS.SS. considera que no és una família que prescindeixi dels SS.SS.; així doncs es perden i ja va bé que es perdin. Si ens interessa que una família no es perdi, o es fa això o, a vegades, no es fa la presentació amb l'anterior assistent social i llavors la citem nosaltres. És a dir, fem un acord i entre professionals ens traspasem la informació, l'expedient. En els expedients expliquem el que el nen fa: a que escola va, a que casal, si va de colònies, etc. A vegades, l'assistent social demana a l'educador es que preguntí per un nen en concret.

Utilitzeu el recurs de la coerció amb una família que, per exemple, tingui **PIRMI?**

Casi mai coaccionem amb el tema PIRMI, perquè moltes vegades sabem que no ho farem i llavors val més no utilitzar-lo. Perquè vol dir que aquella família es quedarà aquell mes sense ingressos la qual cosa ens rebotarà a nosaltres, perquè no haurà pagat el pis, etc. Llavors, moltes vegades no ho fem; però si creiem que s'ha de fer, ho fem. Depèn del cas. Ho fem quan sabem que està treballant i no ens ho ha dit; o, per exemple, quan s'ha anat a viure a un altre lloc i no ens ho ha dit, després d'haver-li enviat tres cartes. En els documents del PIRMI, hi ha dades i la part més interessant també. Poden rebre 49.000 pts. per un membre, 9.000 pts. per el segon i el tercer 6.000 pts.; depèn d'això hi ha famílies que cobren més o menys. Si aquesta família treballa, el sou es resta del PIRMI. Per tant, ajuda a que treballin i has de fer coses, perquè amb 49.000 pts. no pots viure; i segons les circumstàncies (preu pis, si ven "kleenex", etc.) els hi descomptaríem 10.000 pts. En els documents del PIRMI també hi ha la història de la persona.

Respecte al CAPIP, sou vosaltres qui us relacioneu o és l'EAP o és l'escola?

L'EAP només intervé amb aquells casos de nens amb els quals l'escola presenta molts problemes. Jo crec que som nosaltres, però també és l'EAP.

El CAPIP funciona a la zona?

El CAPIP està bloquejat de feina. Tant el CAPIP (infants) com el

Servei de Salut Mental són per a tot el Districte. Per tant només atenen problemàtiques molt greus i les més senzilles o de dinàmiques familiars o teràpia familiar no ho poden fer; doncs el psicòleg que nosaltres tenim en l'equip s'encarrega d'això si no és una teràpia molt llarga. El resum apareix en els documents i després estan els objectius a curt, mig i llarg termini que tenim a treballar amb ells (que són les converses amb la persona que nosaltres les traduíem en objectius). En els documents també apareix com farem per assolir objectius: amb entrevistes al despatx amb l'assistent social, visites a domicili de tant en tant i coordinació amb els diferents professionals que intervenen. I això la família ho sap. Si la persona/família no compleix lo acordat, pots exigir i plantejar que estant incomplint això.

No hi ha massa burocràcia?

Sí, però cada vegada menys, perquè el redactat ho simplifiquem i ho tenim cada vegada més per la mà. Però sí que se'ns menja la burocràcia. Cada vegada que fas una demanda, necessites fer molts papers, però forma part de la nostra feina. La PIRMI és de la Generalitat. nosaltres ho fem, però la Generalitat ho aprova.

Quin paper té Benestar Social?

Burocràtic total. Són les assistents socials d'atenció primària de l'Ajuntament qui fa la feina, qui veu a la família i la Generalitat el que veu és el paper verd; i depenent del papers que nosaltres li lliurem i de la valoració que ells facin, els hi donen el PIRMI o no. Llavors els hi enviem una carta. Això passa amb PIRMI, residències d'avis (competència de la Generalitat), ajudes d'econòmiques d'urgència, ajudes a llogater. Amb la DGAI funciona diferent perquè els tenen els seus propis professionals que valoren les coses. Som nosaltres qui fem la demanda a la Generalitat. Normalment ens barallem amb ells.

Els criteris sí són compartits però?

Bé, són ells els que manen i els que ordenen. Has de portar 1 any a Catalunya, sinó no tens una PIRMI. Pots negociar altres coses dient "mentirijillas". Però, en últim terme, manen ells, però ens tenen en consideració, ens consulten telefònicament.

I quin paper tenen les oficines de Benestar Social?

Tenen el paper de donar informació i punt. Informen a la gent de a on s'ha de dirigir per demanar un PIRMI, una residència d'avis, etc. Són oficines de propaganda. Però una PIRMI no és un dret, una pensió no contributiva sí és un dret i s'ha acabat. Una PIRMI no és un dret, perquè nosaltres pactem amb la persona i, a canvi, els hi donem la PIRMI. La PIRMI implica compromisos.

Vols afegir algun altre comentari?

Doncs crec que això és tot.

Moltes gràcies per la teva col·laboració.

*Directora de Centre de Serveis.
Zona 2*

(Breu presentació de l'estudi i dels temes a tractar en l'entrevista)

Mira, aquí és absentisme junt a altres indicadors com problemes econòmics, maltractes. Hi ha moltes escoles i professionals de serveis socials que volen parlar el mateix llenguatge i posar-se d'acord. Es va començar el curs passat i aquest és el segon curs. Per tant, no hi ha grans coses. Hi ha un circuit de detenció, prevenció i de com diferents institucions de la població podem solventar el problema. El tema del absentisme és dels indicadors que estan més ben definits perquè és una preocupació d'un moment donat, és un indicador molt visible, etc. Van ser capaços de dividir-lo en 3 tipus d'absentisme i posar-nos a decidir a veure què fem. Perquè els circuits oficials és que el director ho notifica a ensenyament i a partir d'aquí (es fa la intervenció), però ens hem trobat amb un cas d'un director d'escola que havia notificat una absència d'uns nens i que després de dos anys ensenyament m'envia una carta a mi, a veure què podem fer amb aquests nens... Doncs clar, quan vam veure això...Van pensar que aquest circuit no funciona d'Ensenyament havia passat a l'IMEB, de l'IMEB havia passat a l'àrea, de l'àrea al districte, etc. Dos anys passejant la carta, per anar a acabar al territori i la van contestar a on havia sortir. Vam veure què podíem fer.

Es pot dir que hi ha un protocol d'absentisme?

No ben be, es tracta de tenir clar tots el què es pot fer a través del projecte. L'absentisme ho detecta l'escola i, per tant, s'acorda que la escola, quan es produeixin les faltes, es posi en contacte amb la família per carta o per telèfon. Dues vegades. Si després d'aquests tràmits, la família no es presenta o no respon; l'escola ho notifica a Ensenyament, perquè la majoria de les escoles són de la Generalitat. De fet, suposo que ho notifiquen a l'IMEB. Paral·lelament, ens arriba a Serveis Social i posem en marxa un segon circuit, una segona oportunitat: citació conjunta SS i escola, dins de l'escola. Si no funciona, fem una citació conjunta de escola i SS, però dins els Serveis Socials. Si tampoc funciona, els SS avisen a la família que es presentarà al domicili. Si això tampoc funciona, SS es presenta en el domicili un dia sense avisar. Però ho fem respectant a les persones, sense abassegar. Si realment no acaba funcionant això tampoc, la nostra opció és passar el cas a l'EAIA, amb tota la informació que es pugui recollir; perquè a vegades la família et diu una cosa, un veí et diu una altre i per un altre cantó t'arriben altres informacions. Si no pots arribar a cap pacte amb la família, si la situació continua, es considera que el nano està en una situació de risc i es passa el cas a l'EAIA, amb la informació de l'escola i la què ha recollit S.S. L'any passat, tots els casos van funcionar, però aquest any reflexionaven a final de curs sobre quins casos es mantenien aquest any. Hi ha casos que es poden arreglar, però els més grans es mantenen.

De quin percentatge estem parlant?

Podrien parlar de 1 parell dels nanos de cada escola, més o menys. No parlo de la zona de C.T. que no és que sigui una altra zona: és Zona 2 però té una atenció social específica (Benestar Social específic i canvia de programa). El percentatge canvia segons els anys. L'EAIA està col·lapsat, arriba un moment que es tanca el circuit, amb totes les reticències d'alguns professionals (escola i SS). D'aquí a dos anys, qui agafi les responsabilitats es trobarà un circuit extern. Arriba un moment que el procés s'allarga moltíssim i el fet de no

portar els nens a l'escola té greus implicacions. Estem parlant de nens molt petits, de primària; de primer, segon i tercer de bàsica. No portar-los a l'escola significa no socialitzar-los, no ensenyar-los uns horaris, etc. que és perjudicar als nanos.

El col·lapse de l'EAIA per quin motiu es produeix?

Per les problemàtiques de maltractes, per estar el servei en funció de l'àrea de districte, perquè l'EAIA es dedica a tota la ciutat de Barcelona i es col·lapsa per motiu de les zones de risc. Perquè no funciona per zones, sinó per districtes.

Per tant, els serveis de l'EAIA són els mateixos a la Zona 2 i a Sant Gervasi, per exemple?

Sí, són els mateixos. Són altres persones i altres recursos, però és el mateix servei.

Quina competència té l'EAIA Es compartida?

Sí.

Què implica tenir la competència compartida?

Hi ha un conveni entre la Generalitat i l'Ajuntament que es renova cada any. El personal pertany a l'Ajuntament. Suposo que els recursos estan compartits, perquè l'EAIA té competència per a mesures administratives (tutela, custòdia, etc.). Això ho té la Generalitat. Sé que és competència compartida, però fins a on, no ho sé. Sé que qui té competències administratives legals és la Generalitat (no l'Ajuntament) i que la Generalitat traspasa aquestes competències a l'EAIA. En canvi, el personal depèn de l'Ajuntament, mitjançant un conveni que es fa cada any. Es complex.

Per tant el circuit de la Generalitat es trenca aquí. Però, en altres moments del procés, hi ha vèries intervencions per part vostra... Quina efectivitat tenen? En quant a les 2 convocatòries als pares, serveix això per reconduir els casos?

No t'ho puc dir. Et puc dir la part que integra S.S.

I respecte a les vostres intervencions (una a l'escola, una altra conjunta a SS i la tercera ja de contacte/visita a domicili avisada i no avisada)?

Sí. La impressió que tinc és que normalment, si es convoca a la família per part de dos institucions, la família acudeix, si no ha acudit abans a l'escola. Aquests casos són el 90%. Quan has d'anar a la primera visita domiciliària ja es dolent, ja comencen les coses a posar-se difícils, perquè significa que allò està molt deteriorat. Les famílies no et fan cas, encara que t'acullin bé. Nosaltres anem a les cases com a servei de ajuda, no de control. Si volem controlar, l'únic que podem fer es passar la informació a l'EAIA, però no tenim cap potestat. La meva experiència és que cap dels casos menys unque hem fet a domicili no han acabat bé. Són casos conflictius. La família passa.

I de quants casos estàs parlant?

Doncs de 3 casos aquest curs. La veritat és que no totes les escoles passen informació.

I això a què es degut?

Hi ha escoles que amb els casos conflictius els hi dóna por. Llavors, no et passen informació. Nosaltres estem a remolc de la informació que ens passa l'escola.

Per tant, la detecció està en mans de l'escola?

Sí

Hi ha algun altre servei que pugui fer la detecció?

Teòricament, si la guàrdia urbana troba algun nen pel carrer, el porta a l'escola si està matriculat i, si no ho està, el porta a casa. I aquí s'acaba la feina de la guàrdia urbana.

Però ho deuen comunicar a S.S. d'alguna manera?

A mi, no m'ha arribat mai res. No sé si s'ha de fer o no. Sé que anys enrera hi havia una figura de guàrdia urbana que, en aquests casos extrems, tu podies anar a la guàrdia urbana, al domicili, vestit d'uniforme, amb un poder de repressió i això funcionava amb aquestes famílies, segons els directors d'escola, i llavors, per la por a la guàrdia urbana, acabaven portant el nano a l'escola. Però ara aquest conveni amb la guàrdia urbana no hi es; no sé per què. Alguns directors d'escola em comenten que el troben a faltar. I, per exemple, d'aquests tres casos, n'hi ha un en concret que es podria solventar d'aquesta manera, sense arribar a grans extrems, per les característiques dels pares d'aquest nen, la guàrdia urbana els mobilitzaria. Altres nanos necessiten més ser protegits. En aquest cas, hi ha una relació afectiva important amb el nen i no només de valors. No et dic abusar del servei de la guàrdia urbana, però en un moment donat, estaria bé.

Quines altres branques d'aquest circuit d'intervenció es podrien reforçar? Per a tu, quins són els punts febles del circuit?

Per mi és bo. D'alguna manera... Es podria reforçar aquesta figura de la guàrdia urbana, però entre tots els professionals valorem que nosaltres, tots els què estem en el territori, hem posat bona voluntat. El 90% dels casos s'han pogut solventar, però què passa amb els altres? Què passa quan la gent no respon a les institucions d'ajuda i necessites més una mà o un control? Doncs, necessites del què té més poder, ja sigui Ensenyament, el districte, de la guàrdia urbana... Es necessita que algú pugui articular tot això. I posar més elements, més recursos. La bona voluntat dels professionals té uns límits. Per què hi ha alguns nens que no entren en el circuit; es queden en el marge o, si es tracta de nens que sí entren a través d'aquest procés, es queden despenjats un temps. estem parlant de dos anys, fins i tot.

Més recursos... Què vol dir?

Jo penso que això és una mena o aspecte de la prevenció. S'ha començat per la gent que està en el territori, que són professionals; però penso que la prevenció ha d'estar englobada en el tot del territori. Llavors, el nano no és només escola i S. Socials, sinó és que pugui participar en activitats esportives, de lleure, culturals, de taller, etc. Nosaltres ens trobem en un territori que no té entitats que promocionin això. I tot això no pot dependre només de professionals o

de l'Administració. A vegades, hauria de ser un moviment associatiu o veïnal. I no n'hi ha. Només ens trobem amb coses molt professionalitzades: el Centre Cívic, recursos de lleure que porten professionals de l'Ajuntament i que està col·lapsat (90 places i tenen 300 sol·licituds). Ens trobem que no hi ha ni associacions (apropiades) ni certs recursos institucionals.

No hi ha associacions de veïns?

Sí, n'hi ha set. Però són 7 entitats petites, sense cap capacitat d'integrar ni de fer activitats. Està bé, però no fan res.

No hi ha alguna entitat o espai per dinamitzar projectes? (teixit associatiu)

Aquesta mancança dificulta la feina. Si el nano està integrat en algun recurs i aquest lloc funciona, doncs pots parlar amb el monitor; però això, a la Zona 2, o és molt feble o no existeix. És (una deficiència) històrica. Potenciar això és difícil i hi ha d'haver diferents entitats per poder tirar-ho endavant. Primer, ha d'haver una voluntat política, la figura del cap de territori i (tres) associacions. Vol dir estar d'acord. Respecte al tema de la prevenció, això és del circuit escolar, però està relacionat amb el territori on està ubicat. Vam ver un recull de totes les escoles, treballant conjuntament amb el programa de compensatòria: contaven quants nens acabaven l'escola, què els hi faria falta. I les escoles es van comprometre a contar els nens que una vegada acabaven l'escola es quedaven sense fer res. I, des del punt de vista i coneixement del tutor, doncs s'indicaven què els hi aniria millor, segons tres vies: esportiva, lúdica i 2 dies de reforç escolar a Càritas i dos de lleure o esport. Doncs bé, ens vam trobar amb la dificultat quantitativa de que no s'han pogut integrar aquests nanos en aquests recursos. No hi ha prou teixit com per acollir a tots aquests nanos.

Aquest projecte de Càritas de reforç funciona des de fa temps?

No. Càritas ha començat aquest curs i el continuarà el proper curs. Aquest projecte va sortir d'una gent que porta un esplai de dissabte i que viuen al barri. Un dels membres de l'esplai és mestre d'una escola i van pensar tirar endavant un projecte de reforç. Llavors és quan es van posar en contacte amb nosaltres. Es quan ens vam conèixer (SS i Ajuntament). Nosaltres els vam fer un assessorament (necessitat de reforç de voluntaris, subvenció, etc.). Quan el projecte va agafar una mica de cos, ens vam posar d'acord amb Càritas, perquè també estava interessada. Ens vam posar d'acord l'entitat, Càritas, Ajuntament i Compensatòria. Havia d'ésser un projecte de col·legiat, però finalment Càritas, pel volum de peles que representava, ho va assumir amb la Generalitat. I nosaltres hem integrat nanos. Es a dir, hi ha hagut un bon enteniment entre tots plegats.

Respecte als indicadors de risc del juny del 1998. Serveixen? Utilitzen les escoles aquests indicadors per a la detecció?

Sí. Hi ha una sèrie d'escoles que han entrat molt bé en el què ha estat la filosofia del projecte i llavors detecten tots els indicadors (alguns més que d'altres; perquè hi ha indicadors que fan por, com per exemple els de maltractes, etc. i costa més de manifestar per part del mestre). Això és tot un treball.

Si un mestre té intuïcions de què hi ha casos de maltractament? Pot demanar assessorament o suport? Què pot fer?

Els mestres saben quan hi ha maltractaments, sobretot perquè els nens que estan maltractats confien en el mestre, creen un vincle important amb el mestre. El mestre ho sap. El què pot fer és trucar-nos a nosaltres. El mestre o el tutor ha de portar el nen a l'ambulatori perquè el metge certifiqui que això són signes de maltractes. Si no es porta el nen a l'ambulatori, l'Hospital de Sant Joan de Deu té una unitat específica y especialitzada sobre el tema. Quan hi ha situacions que no estan clares, es va a l'Hospital. Si ens donen un paper que ho certifica, doncs anem a l'Àrea Bàsica. Això es una implicació i als mestres els hi fa molta por. S.S. acompanya al nen i al mestre per motius de pors o reticències, però ells s'han d'implicar. Llavors, un cop es té aquest certificat, es quan s'entra en el circuit. Nosaltres, com a S.S., truquem a urgències, a L'EAIA, etc., perquè es una situació d'urgència. El curs passat, va aparèixer un nano en una escola ple de blaus d'una barra de ferro. Va ser molt fort. El mateix dia aquest nano va quedar ingressat en un centre. Jo en aquest cas, tinc una queixa perquè l'escola es va esperar a aquell dia, quan se sabia que aquell nano feia molt temps que era maltractat. L'escola va apurar la situació, quan se sabia des de feia molt de temps (perquè l'has vist a la piscina ple de blaus o ho ha dit el nen a classe). Es a dir, suposa la implicació del mestre, el tutor.

Aquest és el indicador de detecció més problemàtic?

Sí, però els dos indicadors que es manifesten més problemàtics són els problemes econòmics però no quan representa una alimentació precària, un vestuari deficitari o una manca d'higiene, sinó quan representa deutes per a l'escola. És molt cruel, però és així. Es quan la gent està conscienciada i quan hi ha bona voluntat, quan es dóna la implicació de l'escola.

De quin tipus d'absentisme estem parlant? En el cas de primària, està lligat als problemes econòmics?

No. Tampoc els maltractaments tenen perquè anar lligats ni al absentisme ni als problemes econòmics. Potser que un senyor o senyora paguin el menjador, paguin totes les sortides, porti religiosament al nano a l'escola cada dia (i maltracti al seu fill).

De les escoles que jo et comentava, em podries dir quines concentren més absentisme?.

No. No em sento còmoda.

D'acord. Teniu doncs un projecte que no només engloba l'absentisme sinó tots aquest aspectes?

Sí, però si som realistes, la majoria de vegades engloba l'absentisme i els problemes econòmics que afecten a l'escola. I, a vegades, hi ha alguna escola que es més capaç d'integrar tots els altres aspectes. Perquè un nen no ho té tot.

Sí però, a vegades, els indicadors coincideixen, encara que no necessàriament...

Si. Diem famílies multi problemàtiques, però no tots els problemes els té un sol membre de la família.

Hi ha un acord comú a l'hora de definir l'absentisme per part de les escoles?

Sí. Els tipus d'absentisme són: el moderat, el regular, el crònic, el total, el puntual i el intermitent. Tothom té per escrit això i sap el què s'ha de fer.

Hi ha algun tipus de circuit de transmissió de informació entre escola i els altres serveis externs?

Sí, hi ha una fitxa per família: un registre de casos. Apareix a cada fitxa l'escola, el tutor i estan recollits els indicadors, per cada alumne. És un pla de treball plantejat. L'omple l'escola i es dona una coordinació entre S.S. i escola. Ens posem d'acord i aquestes fitxes ens les quedem una cadascú. La informació es queda registrada, però no hi ha una informatització: Això ha començat aquest curs.

Com valoreu la utilitat d'una fitxa d'aquestes característiques? Creus que dona molta feina burocràtica o és interessant?

A mi m'explicaven les educadores que hi ha un institut que ha començat a omplir-la d'una manera regular, estable, etc., però no perquè l'institut prengui la iniciativa, sinó en el moment de la coordinació la omplim conjuntament i això ajuda a centrar el cas i el tema, i a decidir els acords que cal prendre en relació a la família; i ha servit per comentar amb les educadores, que són els referents del projecte, si cal implantar-lo a la resta de les escoles. (Així, mitjançant les fitxes) es té present, es té un seguiment, i s'indica o queda clar on acaba la teva actuació i on comença una altra, què es pot fer conjuntament, etc.

Quan l'escola detecta un cas truca a S.S i què us trobeu?

No. Aquest any s'ha acordat (pacte) amb cada escola que un cop al mes o cada 15 dies hi ha una trobada regular. Això també és nou d'aquest any. I, a començaments de curs, fem fer una "presentació oficial del projecte" i al final de curs una valoració individualitzada, escola per escola, per saber com funciona. A la presentació oficial i a l'avaluació hi vaig jo; però normalment van les educadores.

Quina valoració feu del projecte?

Les conclusions són, per una banda, generalitzar l'ús d'aquestes fitxes a la resta de les escoles i, per altra, ... Després està el tema de què ens havien adonat de què els casos en què havia funcionat o havíem avançat era perquè havíem estat capaços de fer un diagnòstic i una intervenció (coordinació entre el referent de l'escola i SS: es fa un diagnòstic i un pla d'intervenció conjunta). Els casos que estaven igual que al començament de curs era perquè ens havíem quedat en la coordinació.

Aquí, la coordinació significa només un traspàs d'informació?

Sí, exactament. Havíem estat capaços (d'arribar a aquest punt) a través d'alguna d'aquestes actuacions (de conèixer a la família, etc.) d'intervenció conjunta. Abans no érem conscients. Llavors vam quedar, de cara al primer trimestre, amb el compromís d'un pla d'intervenció conjunta per escrit com a eina de treball un anava a escola i un altre a SS. I a més a més marquem objectius temporalització, marquem 3 mesos. A vegades, es pot perdre un curs. Hi ha casos o indicadors que els hi ha de donar un marge de mesos. Ens trobem amb aquest problema, aquí el tema queda tallat, perquè hi ha intervencions que necessiten mes temps.

Per desbloquejar aquest tema es bastant més complicat?

Sí. Per això et deia que lo que es la bona voluntat de les persones que intervenen està molt bé, però quan s'allarga a l'EAIA o al territori o a altres coses..

En aquest circuit compensatòria intervé o pot intervenir?

Sí. Compensatòria està present.

I l' EAP?

Compensatòria està present perquè normalment a totes les coordinacions entre SS i escola està present Compensatòria. Està present en tot el circuit, vetlla i intenta que els mestres siguin més sensibles i si hi ha una escola amb disfunció, ho treballa des de dins. Però hauria d'estar present en aquest circuit. En aquest cas, EAP i SS són professionals que tenen un equip d'assistents socials... Però és intervenció a demanda de l'escola i dins de l'escola. És complex. Nosaltres estem fora de l'escola. Llavors casar tot això dins l'escola és difícil. Teòricament, l'escola és qui ha de tenir les eines per trucar a SS, Compensatòria o a l'EAIA, perquè són recursos de la pròpia escola dintre de l'horari escolar.

L'EAP dictamina casos de necessitats educatives especials: és fan dictàmens. I el dictamen és limitat també, perquè els dictàmens no són coincidents amb els que faria l'escola.

és que el món escolar... les escoles tenen molta resistència. Per a elles és més fàcil diagnosticar un nano amb el què no es pot treballar i demanar assessorament, que no pas canviar jo la meua actitud a l'aula com a mestre. S'han de fer les dues coses. Però és més fàcil la primera.

I el tema del absentisme a Secundària... Us arriben casos?

Sí. A Secundària el què passa es què a vegades amb l'atenció (que es dona al cas en concret) és més fàcil que accepti tornar a l'escola que no a la família. Són aquelles situacions en les què la família ha perdut tot el control sobre el nano: no és capaç de pactar, posar límits i la majoria de vegades es dona la negociació entre el mestre o l'educador amb el nano. És diferent: el circuit és el mateix, però té unes connotacions diferents. És molt important com l'institut rep al nano, perquè aquest absentisme no es repeteixi. Realment, hi ha instituts que no ho tenen clar i el reben matxucant-lo. Són nens que tenen molt clar que no volen anar a l'escola i, si els instituts no són acollidors, els nens no tornen. Respecte a l'absentisme en aquests últims tres anys, tinc entès que augmenta amb la Reforma. ... Jo et puc donar impressions d'aquest territori. Aquest és un territori específic, perquè quan els nens fan P3, P4, P5, els papes i les mames acompanyen als nens, però a partir de segon es fan grans i van sols. Imaginat a tercer amb 7 anys... A P4, P5 els mestres poden parlar amb els pares. Però després això no passa. Això representa un percentatge molt elevat a aquest territori. Fins i tot hi ha zones que no tenen que travessar carreteres i llavors van sols. Això no vol dir que hagi d'haver absentisme, però el nano amb 12 anys és qui es relaciona amb l'escola. Si el nen no coneix a ningú i els pares fa anys que no es passen per l'escola, ni per comprar els llibres. El nen ho té que fer sol.

No hi ha ningú que pugui acompanyar?

Sí, nosaltres hem fet acompanyaments puntuals a famílies que coneixes. Hi ha famílies que saps que tenen aquestes dificultats.

Potser hi ha nois que no requereixen serveis socials, però que un acompanyament en aquest sentit sí que en necessitarien ¿no?

Això ho té que garantir l'escola de Primària. Es garanteix que el nen està matriculada des de l'escola. Controlen la matriculació, però tres mesos de vacances d'estiu que trenques la dinàmica d'escola per començar en un lloc nou i els nens no coneixen a ningú de l'institut, són els petits de l'institut i hi ha instituts molt grans. Hi ha molts nanos que els hi costa molt començar i continuar; i avui dia ja fa mesos que segons ells o els seus pares ho saben tot en la vida (sumar, dividir, multiplicar... perquè més). Hi ha escoles en les quals els nens no han faltat mai, perquè tenia l'escola per la mà i sabia quin mestre tindria. També a Primària hi ha més la figura de mestre (plantejament diferent) i després això es trenca als dotze anys. La meva impressió és que a Primària el curs passat va haver-hi més absentisme amb aquest nanos que en aquest any. Respecte a l'absentisme de 1er de ESO, les escoles s'han bolcat més aquest any en el pas a la secundària. Tinc la impressió. Dades no tenim, perquè això ho controlen les escoles. És complex. Depèn de l'organització de l'escola.

El tema del absentisme ha estat recurrent a la Zona?

Sí, sempre ha estat una problemàtica. Jo penso que abans era a partir dels 14-16 anys (ara fins als 12), que acabaven la primària amb 14 anys i es quan es van crear les escoles taller, etc.

Els recursos a la Zona d'educació especial, tipus unitats d'escolarització externa, o UAC's dins dels instituts? Es fan demandes d'aquest tipus de recursos des dels instituts? als educadors?

Sí. Però no ens ho fan arribar a nosaltres, sinó a l'EAP.

Demandes de matrícula fora de plaç es produeixen? Hi ha mobilitat geogràfica ?

No en això és bastant estable. Hem fet un pas endavant a Primària (no als d'Institut): els pares són conscients de la importància de la matriculació. Els nens estan matriculats, encara que no els portin a l'escola. No hi ha problema de places. De seguida que arriben de fora, els matriculen. Però no està tant clar que tots el nois de l'Institut estiguin matriculats. No hi ha un cens. Traspàs de Primària a Secundària que fan les escoles... Si ha algun nano fora de territori es problemàtic o gent nova també és difícil...

Quins aspectes serien millorables contra l'absentisme a Secundària, a part del mateix treball intern a l'escola?

Jo penso que hi ha dos temes que els instituts han de reflexionar o marcar i pautar sobre l'absentisme que són: (1) com reps aquests nanos que són més petits que anaven a Primària i ara comencen Secundària; i com reps aquests absentistes: acolliment perquè s'enganxi a l'escola i estigui motivat; (2) I després el tema relacionat amb l'absentisme: el tema del trencament de la norma, a partir dels 12 o 13 anys, quan els nens es desapareixen i "atempten " contra la norma, perquè és l'època. Si el mestre expulsa al pati a un nen que ha trencat el vidre, doncs

després d'aquesta expulsió comença l'absentisme. Com no regulem el tema de les expulsions... No cal fer segons quin tipus d'expulsions (trenar llibres, fer grafitis, etc.). S'abusa de les expulsions com a arma d'imposició. Aquest cas, acaba en absentisme. El tipus de mesures en l'institut són: (1) o la coercitiva (2) o la d'acollida.

Respecte al tipus d'intervenció en termes de circuit, és aplicable a Secundària?

Sí.

es pot dir que en comptes de fer la intervenció familiar es fa amb el nano?

Bé, família i nano. La família està present, tenint en compte al nen.

Des del punt de vista de la intervenció, quin tipus de recurs teniu per fer pressió a la família davant de casos d'absentisme?

Recursos d'ajuda.

I recursos de negociació amb PIRMI, etc.?

Això es ajuda. Tu pots posar-te en contacte amb la família i pots posar una assistenta familiar al matí per aixecar als nens i preparar l'esmorzar o que faci l'acompanyament. Hem d'estar d'acord amb la família, si la família diu que no, no es pot fer res. Li pots proporcionar el PIRMI. Li pots proporcionar ajudes econòmiques, per comprar llibres, material escolar, per sortides (perquè el nen no tingui vergonya).

Aquests recursos són d'Ensenyament, de fet ¿no?

Bàsicament són d'Ensenyament. Però Ensenyament en té 10.000 pts. per llibres i els llibres valen més. I si estem parlant de famílies que han de passar 4 persones amb 60.000 pts. al mes i han de pagar aigua, llum i menjar... No arriben. Els llibres, els materials escolar, les activitats extraescolars i les sortides... Si vols que el nano estigui integrat ha de participar en tot això. Si la família entra amb nosaltres en un pla de treball, si la família manifesta les dificultats, doncs nosaltres li posem exemples per ajudar-la, li proposem una recerca de feina paral·lelament o una ajuda econòmica, per descobrir això, es a dir, mesures per a la família i per confiar que la família agafi els diners o el taló i portin el nen a l'escola. És un pacte amb la família. La majoria de vegades funciona. Quan la gent està dins un dispositiu d'ajuda i veu que d'aquesta ajuda pot treure beneficis, li interessa estar a bones. La majoria de la població, quan no entres en això, vol dir que estàs trobant un absentisme molt diferent, molt desestructurat, en situació d'exclusió. Si no, la gent entra en aquests circuits. Pactem el donar diners per comprar llibres. Ells compren els llibres, després de cobrar. Però t'ho has de treballar i ells ho fan.

I en els altres casos... Quina intervenció podeu fer quan la família no s'interessa?

Si tu estàs oferint una ajuda familiar i ells no ho accepten o no volen saber res... No pots anar a casa seva cada dia. La gent també té els seus "drets".

Hi ha bastant col·lectiu gitano ¿no?

Sí.

Quina és l'associació entre l'absentisme i el col·lectiu gitano?

Els gitanos en general porten els nanos a l'escola a partir de P3. Quan comença a haver-hi una altra vegada és a Secundària. Sobretot amb les nenes. A lo millor, fan primer d'ESO i a segon d'ESO, es comprometen, però la família l'ha de preparar perquè sàpiga porta la casa, etc. Llavors, et trobes que deixen d'anar encara que tinguin un potencial dins de famílies estructurades, seguint les seves lleis. Però, a diferencia d'altres llocs, la gitanes es casen bastant joves (13 14 i es possible per casar-se als 15-16 i es queden a casa amb la mama, per veure com els porta la casa i es queden també a casa quan un germà petit està malalt... Llavors és quan es comencen a distanciar.

Quin és el posicionament de les escoles? Serveis Socials intervé en aquests casos o No?

En principi... Hi ha un problema...una contradicció: " Què fas quan tens una nena 15 casada? És un conflicte cultural".

I com solucioneu aquest casos?

Nosaltres mirem cas per cas, individualment. Si veus que aquella noia gitana s'està acostant als 16 i té clar que s'ha de casar i tenir fills, tu no pots començar a matxucar a aquella família perquè no te massa sentit, ja que no la portarà a l'Institut, perquè per a la seva comunitat no està ben vist. Si es tracta d'una nena que no està compromesa i està tot el dia pel carrer sense fer res i veus que la família estaria mínimament disposada a que, si no a l'Institut, si a fer un aprenentatge d'ofici, doncs llavors podem mirar perruqueria o altres, perquè aquesta noia acabi (uns estudis).

Per què la contradicció de la nena que vol estudiar i la família no vol, es dona?

No.

Teniu altres col·lectius a part dels gitanos?

Comencen a arribar famílies marroquines.

Es donen casos de absentisme en aquest col·lectiu?

No. És diferent. No en tenim tants, però és un mica diferent i normalment quan arriben el que volen és integrar-se. Van a escola, es possible que faltin a colònies. Però els que comencen a faltar més abans són els nois. Perquè tenen mes poder en la societat marroquina.

Sí. En altre districte em comentaven que els nois gitanos amb quinze anys tenen autonomia personal i llavors és més difícil que la família els recondueixi.

Sí, però si el pare, per exemple, valora més l'ofici que el comerç, la venta... Depèn molt del pare; de si el pare treballa o de si té o no oficio o de si treballa com autònom o amb contractes... Depèn molt del pare, em sembla.

Es pot dir que a Secundària, l'absentisme de les noies és més ocult?

Si, sobre tot de les nenes gitanes el de les nenes, sí. Però és que les noies gitanes estan bastant ocultes.

Be, vols afegir alguna cosa?

No em sembla que hem parlat de tot.

Molt be doncs moltes gràcies.

*Directora de Centre de Serveis.
Zona 3*

DIRECTORA CENTRE (Serveis Socials)
ZONA 3

(Breu presentació de l'estudi i dels temes a tractar en l'entrevista)

Tu ets?

Jo sóc la directora de SS.SS i sóc psicòloga. Sóc directora de la zona. En el districte, hi ha el cap de Serveis Personals, que és el primer cap tècnic; hi ha 8 polivalents: 1 de SS.SS., 1 d'educació... hi ha diferents temes. Al districte, hi ha 4 zones i, a cada una, un centre de SS.SS. on hi ha una direcció (aquí estic jo) amb un equip de 4 assistents socials, 1 educador, 1 psicòloga per treball individual i assessorament, 1 psicòleg per treball comunitari (les dues a mitja jornada compartida amb una altra zona) i 3 treballadores familiars (per empresa, respecte a la relació contractual) i 1 informadora (repcionista, rep trucades, informa); ens falta el suport administratiu (però els altres en tenen). Hi ha 4 centres al Districte: zona 3, zona sud (Mar més a prop de SA, plaça del districte, és la zona de l'Eixample del districte, per dir-ho d'alguna manera), zona centre alta (Ro) i zona centre baixa. El que és important també és que d'assistents socials hi ha 1 assistent social d'acollida i 3 que fan tractament. Quan entra un cas, si pot solucionar el cas l'assistent d'acollida ho fa o bé fa un diagnòstic i llavors passa el cas a tractament. Això és la porta d'entrada i comporta una visió general del barri, perquè controla les demandes i fa la "criba". A la zona 3 som uns 15.000 habitants aproximadament: TB., CM i VA. És un barri amb molta problemàtica social, on hi ha moltes famílies gitanes per les quals el valor de l'escola no és prioritari. Al barri de Vall Bona, hi ha a més el campament cimbal que és l'extrem del barri (hi ha un carrer sense sortida que és el límit entre M. i Barcelona i és on fa 20 anys es van instal·lar camions sense rodes (venien amb una "rulot" i s'instal·laven). En aquests moments, hi ha unes 34 famílies que són nòmades que provenen de la frontera entre Portugal i Galícia, parlen una barreja de portuguès i gallec. El seu estil de vida és de dedicació a les fires, altres treballen al camp i van venen, són itinerants... Hi ha molt absentisme (quant fa bon temps, quan són grans, etc.). Jo fa des del 1995 que sóc aquí i, amb l'escola 14 ens va costar molt treballar-hi: hi havia una direcció molt tancada que no hi havia manera d'aconseguir dades ni números ni possibilitat de feina. Però fa 2 cursos que això ha canviat, amb una nova directora (ara tenim una nova, d'aquest any; però ja era mestre de l'escola). Des que ha hagut el canvi de direcció, s'ha pogut començar a treballar amb l'escola 14 i han sortit els problemes i la realitat. Aquesta escola recull tota la població de VA. És una escola petita, perquè no hi ha molts habitants i tens molts nanos del campament cimbal.

Aquesta escola i el Ceip 15 són les que reben més població amb problemes d'absentisme?

Sí. El Ceip 15 rep la gent de TB (Cap del cim) a on es troben les famílies gitanes, les típiques, que no són famílies gitanes com poden haver-hi en altres barris, sinó que molt sovint venen aquí per amenaça (moltes són com les de RO o altres lloc), estan en vivendes desocupades, estan en "buscada y captura" i s'amaguen, etc.; s'instal·len a cases d'auto construcció, no es veuen. Moltes d'aquestes cases no tenen aigua, no tenen lavabo, cuina, etc. Llavors, la població del Ceip 15 i la del Ceip 14 és diferent. Hi ha problemàtiques a les dues. La població de VA del cim és una població molt ingènua, amb molt pocs estudis, però no són gent amb problemes de delinqüència o de drogues; és bastant "sana", encara que pot haver-hi

algun nucli. Els problemes són més múltiples problemes: els nens no venen, van bruts, fan absentisme, tenen reaccions primàries... però són més bona gent. La població que té la directora del Ceip 15 deu tenir conflictes greus, nanos fills de traficants, amb molta agressivitat, etc.

El nivell de marginació és més elevat al Ceip 14, però els casos més greus els té el Ceip 15, perquè són fills de delinqüents, famílies que consumeixen droga, retirades de menors, etc.(...) Jo vaig arribar aquí l'any 1995 i ja s'havia fet un circuit d'absentisme que, d'alguna manera, no és un projecte sinó un circuit que s'ha de seguir en cas d'absentisme. Si no està matriculat, des d'on es detectava i posar-lo en coneixement de SS.SS. El primer any (1995-1996) vaig recollir en un registre els casos d'absentisme, però ara no ho faig, perquè és molt costós anar darrera de tothom. Si he de dir els absentistes, agafo la informació de les comissions. Em vaig dedicar molt el primer any perquè vam començar a treballar amb les escoles però treus el número de nens absentistes i no tens res més... per altra banda, ningú no m'ho demana i anem per feina. Es pot reconstruir demanant la informació del número de detectats als professionals a partir de les llistes que jo tinc. Quan jo vaig entrar, també van entrar dues assistents socials i tots van començar a constituir l'equip al 1995 i l'antic va desaparèixer i va anar augmentant a partir del 1995: tenim 1 educador des de fa 2 anys, tenim 1 assistent més des de fa un any. La història abans del 1995 queda diluïda. Quan vam entrar nosaltres hi havia molt mala relació amb les escoles, no hi havia cap mena de contacte i les escoles consideraven que SS.SS. no feia res, SS.SS. tenia molts problemes per poder matricular nens o fer beques... Hi havia un "desencontre" fruit de la problemàtica, de la impotència i de no haver-se posat a treballar mai conjuntament. Van intentar vendre, anant per les escoles, i vam aconseguir que l'Elisenda comencés a crear una comissió social (amb trobades mensuals, llistats, etc.). Nosaltres desitjàvem una coordinació amb les escoles i fer una taula on estigués tothom. Van fer una ronda, tothom va dir que sí, però només el Ceip 15 ho va establir. Llavors, a l'Abril, va haver-hi una agressió de un nen a una mestra de l'escola 14 i va estar dos dies ingressada; i aleshores tots els directors es reuneixen i ens convoquen a nosaltres, a Càritas, a la guàrdia urbana, per queixar-se a SS.SS. Però, a partir d'aquella reunió, va anar molt ver perquè vam poder posar sobre la taula el què fèiem nosaltres, el què feien ells, les dificultats i com podíem treballar. A partir de aquí, vam veure l'experiència del Ceip 15 com a model i llavors vam crear comissions a totes les escoles. El Ceip 14 va començar més tard perquè van esperar el canvi de direcció per poder treballar amb ells i van crear una comissió social de zona única on ens reunim aquí mensualment amb tots els directors de les escoles, SS.SS. de l'ajuntament i de Càritas, l'EAP... Hi ha llavors una comissió social per a tot el barri, comissions socials a cada una de les escoles i a l'IES 18 i després hi ha diferents comissions o grups de treball. També convoquem a l'EAIA i al CAPIP i a tècnics de prevenció a les reunions "macros". El nucli motor ens reunim un cop al mes.

M'agradaria sapiguer més sobre la comissió social de Lleure i el projecte de treball comunitari?

Ens van reunir ludoteques, esplais, 1 representant de cada escola per fer alguna feina unitària. Va començar bé, però s'ha de remodelar, perquè acabant sent l'organització de Sant Jordi de cada any i ha perdut el sentit; volem anar una mica més enllà. En el primer moment van sortir moltes propostes, però després es va reduir al tema de Sant Jordi. El criteri és que el lleure és una part important de l'educació dels nens i es pot aprofitar per treballar altres coses que no es

poden treballar a l'escola. Però en aquests moments s'han perdut els objectius i ara suposo que els tornarem a reconduir. Va tirant i existeix, però aquella comissió no existeix com a tal. També hi ha una inèrcia: les escoles tenen molta feina i si hi ha algo que s'organitzi des d'aquí doncs s'apunten i...

Centres de dia i serveis d'aquest tipus n'hi ha en el barri?

El que hi ha és un centre obert de Càritas, l'aula Cruilla (una extensió de l'escola), però per a nens de 14-16 matriculats al IES 18 que no hi ha manera que estiguin a l'escola, és un aula taller, però més escolar. L'escola els deriva a aquests nens a unitats d'escolarització externa.

I respecte al projecte de treball comunitari...?

Vam detectar que els tècnics ens estaven organitzant molt, però les entitats i el barri no tenien consciència de dificultats especials i de que calia lluitar perquè hi hagués una escolaritat digna o perquè els nanos estiguessin millor i no sabíem com treballar aquest problema, perquè quan vam coincidir amb les escoles amb els Centres d'Atenció Educativa Preferent en una reunió conjunta com a zona, les AMPAS es van rebotar, no van acceptar-ho i l'efecte era posar un estigma (quan ens reuníem com a comissió social ampliada) de nanos problemàtics, etc. Una via era treballar-ho com a comissió de lleure, però s'havia acabat i per tant vam posar una comissió que estigui treballant amb la comunitat (veïns, AMPAS, etc.), però aquesta comissió té molt poca força i no ha passat de trobades i reflexions i aportacions, però sense fruits; necessitem 1 o 2 anys de comissió social ampliada perquè aquesta realment pugui funcionar. Necessitem més trobades, ampliar-ho, pensar més coses, reforçar-ho, perquè és un tema delicat, difícil i s'ha d'abordar bé. Hem començat a colar coses a dins d'aquesta comissió: muntar escoles de pares, etc. Farem algun experiment l'any vinent i d'aquí a 2 o 3 anys començarà a funcionar, però és difícil: som molts tècnics i treballem de forma molt tècnica i costa entrar en aquesta dinàmica; el lleure no acaba de motivar i la gent d'aquest barri reivindica molt però els de les escoles o els de l'ajuntament som els enemics (som de l'administració la qual cosa vol dir funcionaris que no treballem bé, etc.). La gent no lluita, sinó que matricula al seu nen en una escola del barri del costat, perquè aquí hi ha nens problemàtics, gitanets, etc. No trobem recolzament.

Quin és el teixit associatiu?

N'hi ha associacions de veïns de cada barri, associacions esportives. Però no és un lloc molt participatiu. Les associacions estan molt distanciades de l'administració. les AMPAS...Amb el tramvia lleuger (o metro) que vol construir la Generalitat, la gent es decepcionarà molt perquè continuarà aïllada.

Però a finals dels 80 es parlava d'un pla integral estratègic al districte?

Va haver-hi una època en la que hi havia bastants diners i es va poder crear bastant infraestructura, però això ha parat; ara no hi ha res més que la etiqueta de prioritari del districte i els polítics tenen bastant cura de que no hi hagi retall de pressupost. Però no és un pla integral estratègic.

Segons tu, quines prioritats tindria un pla d'aquestes característiques?

És un barri sense prestigi: la gent marxa. Qualsevol persona que es fa gran i te uns estudis i una feina no es queda aquí. Fa falta un equipament que faci bonica aquesta zona, perquè la gent vingui a veure-la, que l'agradi, que es trobi de gust. Si no tens aquest equipament, les altres coses fallen: la gent marxa i la gent que queda es perquè no té accés cap a altra cosa. Un barri així és trist. Ara hi ha coses "deslavazadas": idea de construir noves cases. Però Ciutat Meridiana és bastant horrible de viure i a Torre Baró tot és autoconstrucció.

Comissions socials de zona (nord) en diferents etapes... En quin estadi està?

Vam començar al 1996 amb molta energia, amb moltes ganes i ens vam creure que havien trobat la fórmula per funcionar bé. Hi havia molta energia, molta passió. Però la realitat és aplastant: els nens continuen sent absentistes, continuen havent-hi els problemes, les dificultats. Això s'ha anat estabilitzant: ha sigut un procés més que etapes diferents. Va apareixent un cert desencant, desencís. Jo crec que és maduresa, perquè la gent no falla a les reunions, no deixa d'implicar-se, segueix els acords. Però han passat 3 anys i les energies ja no són les mateixes que les del principi i hi ha una certa frustració perquè n'hi ha coses que no hem pogut arreglar. Ara és un moment en el qual veiem que hem aconseguit coses (els llibres), però seguim en el procés de com impliquem als pares perquè es responsabilitzin. És difícil, les administracions van seguint i fan coses, però sempre passen coses que veus que no s'avança del tot i que vas arrossegant les dues administracions que hi som. Però és un moment de diferents etapes: És més una evolució que, en absolut, està mort, sinó que ens ha agafat un punt de realitat que era important tenir, perquè al principi pensàvem que tot era més fàcil; hi vam posar molta energia i va ser cansat. Ara està més normalitzat.

El tema de la comissió de zona és única o especial d'aquí?

Sí.

Tu l'exportaries si t'anessin a un altre districte?

Depèn de com fos el lloc. Aquí té sentit perquè és una zona amb unes característiques especials, aïllades i que són pocs. Jo crec que funciona i rendabilitza molt l'esforç de comissió social una per una, perquè fas plans globals (nosaltres tenim recursos econòmics nostres de Carites i les escoles fan un reciclatge per aconseguir que tots els nens tinguin llibres). El disseny el fem global i després ho fa cada escola i no és la lluita de cadascuna de les escoles. Fem un circuit, els documents, la sol·licitud de la família, el com s'ha de fer, portem els problemes a la taula general (pares que no fan la demanda, etc.)... Totes aquestes coses les solucionem a la comissió gran. És bastant rentable. A barris com Besòs, Zona Franca, Bon Pastor, etc. pot tenir sentit. En barris que són més grans podria tenir sentit però s'hauria de trobar una fórmula: si hi ha massa gent, hi ha massa diversificació de problemes. Hi ha llocs amb més problemes que la resta i, a més, trobem gent que no se sent identificada amb el tot... Cada escola és un món i cada barri és un món. (Seria difícil). Però rendabilitza molt i permet avançar.

Quina coordinació hi ha entre les diferents administracions i problemes competencials?

DIRECTORA CENTRE (Serveis Socials)

ZONA 3

No n'hi ha. La legislació està bastant clara en aquest nivell. Amb Benestar Social, les competències estan bastant bé delimitades. Nosaltres som atenció primària i fem tractament i ells fan funcions més d'informació, cursos, tràmits. No hem tingut dificultats. Dins de les comissions socials vam intentar que s'impliquessin i venien alguna vegada, però no intervenien mai i una vegada ens vam enfadar perquè consideràvem que Benestar Social havia d'aportar alguna cosa perquè el què estàvem discutint eren problemes del barri. Ens vam reunir una persona del CAPIP, una altra d'una escola i jo i van escriure una carta dirigida al Comas. Llavors a la següent reunió sí que va venir la persona de la oficina de Benestar Social d'aquí amb la persona que coordina, però no ha hagut res més. No sé si és pels professional d'aquí o és una qüestió en general o bé es perquè Generalitat i Ajuntament no tenen tradició en la col·laboració.

La Direcció General d'Atenció a la Infància depèn de B.S.?

És un altre organisme. No té res a veure amb Benestar Social.

I l'EAIA?

Tampoc té res a veure amb Benestar Social n amb coses que siguin de tractament. L'EAIA era una història compartida entre la Generalitat i Ajuntament. Els EAIA passen ara contractualment a l'Ajuntament de Barcelona (com a funcionaris i estan fent oposicions).

Quines visió tens tu de les possibles fugues de nens absentistes que pugui haver-hi en el pas de primària a secundària?

Jo crec que a l'escola de primària té pels nans i per les famílies una imatge més de control, de contenció, amb horaris fixes, els mestres els coneixen des de petits, estan més protegits i un absentisme és més rellevant a primària que a secundària. Però de cop passen a una altra escola on hi ha menys control, menys protecció, perquè ja són grans, és un trencament fins i tot físic i això afavoreix l'absentisme. Un altre aspecte: les famílies de nenes gitanes (quan una noia té la regla es un perill que vagi amb nois i, per tant, l'escola és un perill) a on la virginitat és molt important i, a més, comencen a cuidar dels germans petits. Es barregen els dos aspectes, de manera que el pare no deixar a la seva filla venir a l'escola, perquè està per casar-se. El factor cultural influeix també en els nois: es casaran aviat i han de mantenir a la família; l'escola no els hi servirà. Les nenes no volen anar a l'escola; es volen casar i tenir fills. El valor cultural s'impregna i no pots fer de mediador perquè no hi ha cap conflicte: la nena ho veu molt clar. Tenen interès en fer perruqueria. Hi ha un projecte de perruqueria -com una aula taller però més extra - escolar, però no saben què fer perquè agafen adolescents gitanes i es queden embarassades i desapareixen. És un projecte a partir dels 16 anys. Poden acabar poques, perquè hi van quatre dies. La funció de mediador no té massa sentit. Si hi ha una família gitana que dóna més valor al estudi i la criatura també doncs es va seguint. Però, de moment, no trobem desacord entre pares i fills. de vegades, es preocupen més perquè no els deixen sortir de casa. Hi ha una certa part que tenen raó perquè un nen gitano es pot casar amb 16 anys i, de vegades, les nenes gitanes poden quedar prenyades d'un paio i un paio no es casa amb 15 o 16 anys. Les nenes poden perdre la virginitat i això és bàsic en la cultura gitana i, en canvi, no és molt important per als païos. Les nenes cauen en la ingenuïtat de que un paio és comportarà igual que un gitano si ella es queda prenyada. Elles es pensen que els païos les estimaran per sempre. De fet, podries estar fomentant algo que els hi faria passar

molt malament. Tenim dubtes. No és gens senzill. A més, la majoria és evangelista i tenen un pastor... Jo vaig preguntar una vegada a un gitano si el pastor ens podria ajudar a que els nanos anessin a l'escola; i ell em va contestar que no, perquè per a ells no és prioritari. Ells pensen que anar a l'escola és un interès paio. A més, els pares no saben llegir i escriure i, en canvi, el nen sí: ja és el savi de la família. Per a ells, als 16 anys, toca casar-se.

Parlem un moment sobre el circuit d'intervenció... Fonamentalment, la via és: l'escola detecta un cas d'absentisme. Quan no hi ha resposta de la família es posa en contacte amb vosaltres. Si aquesta família es beneficiària dels SS.SS. doncs...

Hi ha SS.SS. a l'Ajuntament i hi ha Càritas. Els dos atenen casos. Fem lo mateix des de diferents llocs i de diferents estils. Si hi ha una família que la porta Càritas, nosaltres no hi entrem. Quan es detecta un cas, l'escola té maneres d'intentar fer alguna cosa. i, si no, es passa a la comissió social que hi ha gent de Càritas i gent nostra. Si no la té ningú, passa a nosaltres: en principi, l'ajuntament ha d'assolir tots els casos, ens pertoca tot, si no hi ha Càritas. Si hi ha un cas nou, l'assumim, si és assumible per a nosaltres.

Perquè la major part de casos d'absentisme requereixen una intervenció?

Bueno, si hi ha un cas d'absentisme amb un nen de primària vol dir que passa alguna cosa. Per tant requereix la intervenció de SS.SS.

Quin tipus d'intervenció feu?

Varia molt. Depèn de cada cas. A vegades, com a pla de treball amb un PIRMI hi ha la condició de que els nens vagin a l'escola, de portar-los al metge.

I això funciona? No es possible que es quedin sense PIRMI i no portin els nens a l'escola?

Ajuda a forçar, encara que és possible que no s'aconsegueixi treure l'absentisme del tot. Almenys els portaran més sovint. Els nens, a partir dels 8 anys, fan el que volen. L'autoritat està molt diluïda. Es tracta de pressionar una mica. Els païos és diferent. Les intervencions des de SS.SS. els impressionen més. Llavors comencen a sortir moltes històries. El que passa és que de vegades quan passa un més es tornen a relaxar. Llavors envies a la Guàrdia urbana. Al principi, durant do setmanes, els porten a l'escola i els nens s'espanten, però després fins i tot els agrada. El problema es que tampoc tenim tants elements per funcionar. Parlar-ho amb l'EAIÀ és un factor de risc, perquè l'EAIÀ porta 70.000 casos i, si només és aquest factor, quedaríem en llista d'espera i llavors nosaltres ja ni fem l'informe.

Després de SS.SS. cap a on es pot derivar un cas?

Cap a l'EAIÀ, Atenció a la Infància. Però s'ha de mirar l'efecte que fan. Com més petits, més acostumes a treballar amb la dinàmica familiar. L'absentisme de nens petits té el seu punt de partida en la problemàtica familiar. Hi ha famílies que estan absents i el nen ho ha de fer tot el sol. A vegades, posem una assistenta social o un educador que els faci de despertador (en casos de deixadesa).

I a secundària?

La veritat és que és molt difícil de treballar-hi. Nosaltres el prioritzem molt poc en aquests moments. Només tenim un educador. Treballar casos d'aquests és estrany en aquests moments. Necessiten esforç. Fem unes intervencions molt puntuals. Considerem que l'absentisme a primària és més greu, el prioritzem i no deixem en principi cap cas. A secundària ho tenim més deixat. Molts són famílies gitanes, que és un valor cultural amb el qual no pots fer massa cosa, perquè seria més feina d'educador i estem sota mínims d'educadors. Jo crec que amb un chaval de 14 anys, o entres en contacte amb ell o no tens res a fer. Se que hi ha les comissions socials que es fa un tractament amb mestres de l'escola, un pacte o una intervenció més puntual des d'aquí. Però no t'hi pots posar a fons per problemes de recursos humans. Jo crec que és més important que un nen de 6 anys agafi el ritme d'anar a l'escola. És més preventiu i, a vegades, detectes casos greus però et permet actuar quan tot no està tant espatllat. Es pot intentar modificar coses de la família i que un nen es pugui "reenganxar". Però no podem treballar a fons tots els casos i els casos que no prioritzem (noves demandes) les intentem diluir entre la comissió social, l'escola i nosaltres, però això no és treballar a fons i en un punt o un altre has de prioritzar les coses. A vegades, hi ha casos que demanen molt d'esforç i nosaltres som poca gent.

Contactes amb altres serveis de joventut, de justícia?

Hi ha contactes amb la Delegada d'Assistència al Menor (DAM) i va a èpoques. Li deixem el centre per fer entrevistes, depèn d'un ordre judicial que té per tant més efecte (és obligatori), però és temporal (el té una persona sota la seva tutela segons el jutge en funció del què hagi fet) sí que hi ha coordinació. Quan s'acaba aquest temps, s'acaba l'educador i tornem al punt de partida. L'avantatge que té és que es obligatori i l'educador pot avisar al jutge que busqui una altra mesura i els nens són conscients d'això, la qual cosa té el seu efecte.

Amb Inspecció de primària i de secundària quina relació teniu?

De secundària ara estic una mica perduda perquè no em connecto gaire. A la de primària hi ha un senyor molt competent amb el qual ens reunim sovint. Va fer un programa especial per formar als mestres de com tractar la violència, quan vam començar amb les comissions socials. És una persona oberta, molt conscient. Hem establert un altre circuit que és, en lloc de decidir nosaltres on es matricula un nen, ens posem en contacte amb ell i ell decideix l'escola i l'escola ho accepta bastant bé, perquè si no acaben tots a l'Elisenda.

Tinc entès que aquest any la matriculació no ha funcionat molt bé...?

Es que aquí no hi ha comissió de matriculació. Tots els que s'apunten, entren: no queda gent fora. Les famílies se'n van a l'escola privada, concertades, fora del barri. No té sentit la comissió de matriculació. Sempre hi ha més places que pre-inscripcions.

Et seria senzill valorar el circuit d'intervenció a primària (punts forts i febles)?

Punts forts: el circuit d'absentisme hi es i funciona, i la responsabilitat compartida (pla de treball conjunt, l'escola assumeix la seva part de responsabilitat perquè abans ens trucaven a nosaltres en comptes de trucar als pares), que està consensuada. Però hi ha casos dels quals no ens avisen; malgrat aquests anys que porten

treballant sempre hi ha un mestre que es despenja i ens dóna l'alarma d'un nen quan va a tercer, mentre que aquest nen ha estat absentista des que va començar l'escola. Hi ha un punt d'això. Jo crec que a determinades escoles és més fàcil, però, per exemple, a l'Elisenda hi ha tants casos problemàtics que fa que alguns agafin, pel tipus de problema, més relleu que d'altres, malgrat que fem llistes (conjuntes, escola i SS.SS.) al principi que són els casos del quals es parlen en la reunió. Però a vegades, l'escola s'oblida d'alguns casos.

I això com es podria millorar?

Doncs, suposo que treballant més amb l'escola.

La línia de sensibilització amb el tema és compartida entre les escoles de la zona o depèn de cada tutor?

Passa com a tot arreu. Hi ha la direcció i els equips directius que són gent sensibilitzada i tenen en compte que hi ha problemàtica social, s'hi posen molt. El professorat està dividit (el 50% està sensibilitzat i el altre 50% està esperant un trasllat per poder-se anar a una altra escola), perquè són escoles a on hi ha molt professorat i cauen aquí per casualitat. Ens demanen intervencions en el claustre, perquè la gent que va a les comissions socials perden per altra banda. Cada vegada, la gent es passa menys la pilota (entre escola i SS.SS.), perquè ha anat augmentant el treball conjunt la qual cosa fa que coneguem les limitacions de un i de l'altre. Les escoles ens pregunten i nosaltres els plantejem casos per facilitar la comprensió per part de les escoles i els expliquem què hem fet.

Un element clau és la neteja, perquè un nen que fa pudor serà rebutjat pels altres nanos. Per això es busquen sortides, serveis complementaris pels pares, natació, etcètera. És el cas de Vall Bona.

El protocol d'intervenció d'absentisme ja el tinc. Està pendent el de secundària?

Sí. L'Ignasi, el director del IES 18 t'ho explicarà molt bé. Abans era un institut de BUP i no tenia nens del barri, era una élite. Els problemes al IES 18 han començat fa un parell de cursos quan han començat secundària. Llavors s'han trobat amb nanos molt petits, gitanos i nens amb problemes. Els nens que abans anaven al IES 18 eren els escollits del barri o nens de fora del barri. Jo crec que han fet un esforç important en dos anys. S'han de reubicar la secundària. És difícil.

Vosaltres amb l'educador podeu detectar nois que estan al carrer, matriculats i que no van a l'escola, absentistes, en definitiva, i nanos que no es matriculen a secundària?

Sí. Tenim una llista de nanos que estaven a les escoles i que no tenim constància de que estiguin matriculats a un altre lloc. L'Ignasi ens va passar una llista, des d'Inspecció, de casos que eren nostres i es va intentar veure què havia passat. Amb aquests casos fem el què humanament podem: o establim contacte amb la família o parlem amb el nano, depèn de la família.

No hi ha cap tipus de demanda des de associacions educatives de almenys recollir aquesta informació per tenir-la present i intervenir d'alguna manera?

Aquesta informació de fugues de primària a secundària ja hi es. Clar jo tinc la informació que l'Ignasi pot detectar. jo pensava que... Ara

hi ha una nova normativa que estableix que els centres de primària han de passar els llibres d'escolarització a secundària: no s'obre un llibre nou ni es deixa l'anterior a l'armari, però no hi ha ningú que els hi demani, no hi ha un recompte de casos, de pèrdues del sistema educatiu. L'administració educativa tampoc fa la demanda respecte d'això. Són fugues greus del sistema educatiu. No és lo mateix un nen de 12, 14 o 16 anys. Els que no van a l'escola poden sortir-se dos anys abans. Aquest trencament entre primària i secundària ho facilita prou... ..A la pública, perquè a la privada aquest trencament no hi es.

Del document de la Comissió Social de la Zona apareixen unes demandes a les diferents administracions: Em pots explicar què vol dir potenciar els serveis especialitzats que incideixen en la infància en la zona?

A l'EAP són quatre gats i l'EAIA són tres gats i els dos serveis són de districte. Jo crec que hauria d'haver-hi un l'EAP per a aquí i un l'EAIA per zona

I reforçar els professionals de suport?

Són els problemes de consergeria que tenen les escoles i de funcions menjadors, etcètera

I les mancances en els equipaments?

Vol dir dutxes a l'Elisenda i canviar les del Ceip 14. Es que aquí estan molt preocupats amb el tema de la privada: van perdent matrícules i els estan quedant els casos més complicats i també hi ha la qüestió dels repartiments (hi ha concentració a l'Elisenda o les altres escoles, o repartiment entre la pública i la privada; P3, P4 i P5 són nanos de famílies gitanes i els altres van marxant... clar es va perdent: menys nanos i aquests són els que arriben.

I això com es pot arreglar?

Hi ha un desprestigi de la pública: està estès com que no és l'educació més adequada pels nanos.

Però aquí, a la zona, no deu haver-hi gaires escoles privades?

N'hi ha dos escoles que són privadesconcertades religioses?

La CM i una altra o, si no, fora del barri. Això passa a tot arreu: hi ha un desprestigi de l'escola pública i la gent es preocupa de portar als nanos a l'escola privada perquè pensen que és la millor escola. El que passa es que hi ha hagut uns anys que l'escola pública va agafar un cert protagonisme i ara comença estar un altre cop deixada de la mà de l'administració... Aquest és un tema recurrent a tots els districtes i després està el treball global de zona. (...)

Nosaltres estem organitzats com a comissió social de zona, però tenim una mica la sensació de voluntariat: perquè jo sóc jo i penso que això és important, però a mi no m'ho diu el meu "jefe" que és important que això estigui organitzat com a tal. Aquí comentem a vegades que tots som tècnics i pot passar que un demani el trasllat o que, per altres raons, vinguin dos directors que no tinguin cap intenció de reunir-se i que no hi hagi res que els vinculi; no diran què s'ha de fer. Menys al Ceip 14, que ha variat, continuem més o menys els mateixos. Si

arriba un substitut... què li explico? què això i allò és obligatori? Si vol venir, vindrà i, si vol continuar un projecte, ho farà i, si no, no. No hi ha res com a obligació.

Quina instància té responsabilitat sobre això?

Jo crec que va més per part de l'Ajuntament Generalitat o Generalitat Ensenyament, és a dir, alguna instància superior que demandés a qui treballa i que ho convoqués, per garantir-ho a totes les escoles. Perquè... el Departament d'Ensenyament ... va fent el que pot. Fa poc, però és que és molt difícil moure els esquemes clàssics (prioritzar, posar recursos, etc.). Jo crec que el Departament d'Ensenyament és tan gran i hi ha tantes escoles, es tot tan mesurat... que costa sortir-se'n. I l'EAP no intervé moltes vegades. I una escola només és un número entre 200 o més escoles de primària.

Voldries afegir alguna cosa més?

Doncs no.

Això és tot Moltes gràcies

*Tècnic de Serveis Socials i
Directora de Centre de Serveis.
Zona 4*

J.M. El tema d'absentisme es treballa a tot el districte però només en ee centre de serveis de la zona 4 es treballa un projecte. La relació entre els serveis socials i les escoles pel tema d'absentisme es treballa de forma individual a tot el districte, però es fa sempre de forma individualitzada menys en el centre de SS de la zona 4, on ha agafat una certa envergadura, de fer un projecte que va més enllà del que es fa en altres centres, de coordinació entre els professionals dels serveis socials i les escoles, per parlar d'un cas concret sigui d'absentisme o d'algun altre tema (beca de menjador, beca de llibres, etc.). El que han fet en el centre de la zona 4 és intentar fer un projecte en el que s'impliqui el conjunt de la institució escolar, fins i tot tenen més pretensions... En els altres centres el treball de l'absentisme també es fa, però és fa d'una manera molt limitada, és fruit d'una coordinació i punt. Una coordinació en la qual pot venir l'educador, parla amb el tutor a o amb la direcció, intercanvien informació i poden establir un pla de treball si és que es creu oportú però es queda aquí. No s'entra en cap tema, potser que el centre es plantegi les seves estratègies, normalment no, però s'ho pot plantejar per un cas especial, mai com a plantejament general. En canvi allí la voluntat suposo que hi és.

(Dct) L'any passat va venir una persona nova de compensatòria amb l'encàrrec de treballar el tema de l'absentisme escolar, Va contactar amb serveis socials per abordar aquest tema. Llavors va ser quan es va pensar d'estructurar les reunions de Comissió Social del CEIP 20, comissió en la qual participava l'EAP, el professional de compensatòria i l'escola i a partir d'aquí la professora de compensatòria va pensar de fer-ho més extensiu a les altres escoles. La presència d'aquesta persona va ser l'element de dinamització. Des de serveis socials ja feia temps que es veia que quan es tenia un problema d'absentisme, o problemes de conducta o així, doncs l'escola trucava, serveis socials trucava, es coordinaven...Fins el moment sempre s'havien fet les coordinacions puntuals i l'intercanvi d'informació. En canvi s'havia vist la necessitat de buscar un espai comú, perquè el tema de l'absentisme és un problema que ens afecta a tots, és multi factorial i llavors no és fàcil. Nosaltres anàvem més cap a la prevenció de l'absentisme. De fet el projecte es diu Projecte de prevenció de l'absentisme. Llavors va confluïr, d'una banda, la persona de compensatòria que tenia l'encàrrec, tenia ganes de fer, nosaltres que també estàvem ficats en el tema... llavors des de serveis socials es va crear una comissió interna per muntar aquest projecte, on estava la psicòloga, els educadors i els assistents socials. Vàrem començar aquestes trobades a l'escola 20. També el SES 22 i fins i tot alguna privada com la escola parroquial, la escola 21 també ha vingut a alguna d'aquestes reunions, i s'ha fet més "macro". També es va implicar la inspectora d'ensenyament, compensatòria, l'EAP, les escoles públiques i privades i inclús va venir la responsable del pla d'atenció a la infància de l'IMEB, per ubicar la problemàtica a nivell de ciutat. També estava implicada la (nom propi) com a tècnica d'educació. O sigui que eren reunions molt macro. A partir d'aquí es decideix fer una subcomissió de treball, i la veritat és que a costat molt treballar amb les escoles. L'escola 20, la directora, si que s'ha implicat molt, tenen tot un circuit i protocol de recollida d'informació, ho han treballat molt bé, però el que és el SES 22, pues no. En aquesta escola costa molt de treballar en aquesta línia més comunitària. Treballen més la problemàtica cas per cas, i no tant la problemàtica en termes d'elaborar tipologies, de cara a pensar projectes i tal...això costa moltíssim. A partir d'aquí vàrem anar una mica trampejant el tema. En aquesta subcomissió es va acordar fer una graella (nom del nen o nena, motius i nombre o tipus d'absència).

Aquesta subcomissió es va quedar aquí, perquè les escoles, fora del Ceip 20, costava molt. Veiem que era més una necessitat i ganes de serveis socials més que no pas un interès de les escoles. Sobre tot el SES 22 anava molt pels casos, molt en concret, no?. Llavors costava molt de fer el pas cap a un plantejament més global. Llavors ens vàrem encallar, com si diguéssim. Estaven pendent d'aquests quadres...

D'entre les escoles, el CEIP 21 no tenen un circuit tant establert com al Ceip 20, però hi ha bona coordinació amb serveis socials, l'educadora va sovint per allà i a una bona relació. En el cas del SES 22... home, sempre ha estat una escola residual, per dir-ho, el professorat està de pas i en el moment que pot demana el trasllat i marxa, jo penso que això fa que costi molt...

(TSS) Es el pes de les variables internes. Si és un centre on la gent està de pas...

(Dct) Al SES 22 no es fan coordinacions continuades, quan hi ha problemes et truquen, ens fan una carta i bueno... costa molt. Igual que al Ceip 20 mantenim la comissió social cada dos mesos, la comissió macro no funciona i en les altres realitats escolars tampoc hi ha comissions., Al Ceip 21 tampoc, perquè la qüestió de l'absentisme tampoc no te la rellevància que en el Ceip 20 En la ultima reunió varen explicar que no tenien situacions d'absentisme, tenien altres tipus de problemes, però absentisme no.

De fet les escoles truquen a SS quan tenen el problema al davant que si "piojos", que si higiene, per això costa molt, més aviat pensàvem en definir un projecte des de la prevenció.

Des de la prevenció varen sortir algunes idees, per exemple, es pensava que una vegada tinguéssim les tipologies es podrien pensar estratègies particulars, per exemple, hi ha "chavals" que..., la majoria, són gitanos, no? que tenen el tema d'absentisme que..., al millor el problema és que els pares igual són persones amb problemes de salut mental o amb problemes de salut física que pel que sigui no es lleven a l'hora, i per això arriben tard els nens a l'escola, no? Doncs havíem pensat en el tipus "jovedespertador" que funciona a Sant Cosme o a La Mina, és a dir, una persona que anés despertant al nen i el portés a l'escola, la idea era anar pensant per tipologies, però clar, no hem arribat. Vàrem connectar amb l'experiència de San Cosme, La Mina també la coneixíem, i teníem informació de com abordar la problemàtica, però ens hem quedat aquí, si és veritat que hi ha coses que es saben, per exemple que la població gitana el tema de la venda ambulat provoca que els nens vagin a col·laborar, També se sap que eles nenes quan tenen la regla doncs deixen l'escola, aquests comportaments són una qüestió cultural, també, no?

Pel que fa al circuit d'intervenció en el cas del Ceip 20, com existeix la comissió social la intervenció és més fàcil, com si diguéssim, perquè treballem de forma recurrent els casos que ja tenim i els nous que puguin aparèixer. Inclús hi ha un protocol de derivació, però de moment el protocol no s'utilitza. De fet els casos que arriben des de l'escola ja són coneguts per serveis socials. La majoria de les famílies passen per l'escola i per serveis socials, no són casos nous, són casos sobre els quals ja s'està intervenint, i després el que són les altres escoles, ens truquen i llavors el que fem es passar el cas pel servei de primera acollida, que tenim en el centre de SS i tots els casos que arriben nous també passen per l'Assistent Social de primeres visites, que és com si fos el metge de capçalera i llavors a partir d'aquí l'assistent social es posa en

contacte amb l'escola. El que passa és que la veritat és que entren molt pocs casos, a nivell de dades ens hem donat compte que tampoc ens arriben molts casos de la prima... tant de la pública com de la privada, i arriben altres problemes, no només el tema d'absentisme, sobre tot el tema de comportaments, de chavals que estan a l'escola i... de vegades ens truquen per dir-nos que hi ha un chaval expulsado o pendent d'expulsió... la majoria ja són coneguts i llavors clar...o s'està fent un pla d'intervenció, tot i que costa una mica regular-ho o en aquest tipus de casos...per això parlem més de prevenció, i llavors doncs s'intenta segons el cas fer alguna entrevista conjunta de l'educador amb l'escola...en algun cas puntual...Per exemple en l'últim cas que va entrar doncs es va fer això, el que passa és que era de la parroquial, de l'escola privada del barri, però bueno es va proposar això, una entrevista a l'escola, amb l'educador i un responsable de l'escola...Ara bé, casos nous d'intervenció en alguna de les tres escoles que estem parlant (SES 22, Ceip 20 o Ceip 21, ben pocs, eh? Els casos que tenim ara són els crònics i dels quals ja fem el seguiment des de fa temps.

La detecció de casos es fa normalment des de l'escola, bàsicament. El que passa és que a la secundària pues si que l'educador pot detectar algun cas i portar-lo cap a l'escola però normalment és l'escola.

La Guardia Urbana no fa res en aquest districte, simplement si veu algun nano pel carrer l'agafa i el porta cap a l'escola.

Quines diferències destacaríeu entre l'absentisme a primària i a secundària?

En el cas de secundària hi ha un problema de motivació, com si diguéssim, els chavals es queixen, es queixen, es queixen molt, en el cas del SES 22, com si diguéssim, no? A part hi ha molta por, els pares quan acaben la primària i saben que han d'anar cap al SES 22 els hi genera moltes pors i moltes angoixes, sobre tot la població...bueno, tota la població però la gitana en concret...a unes famílies en la comissió social del Ceip 20 va sortit... una família que semblava que... això, doncs que en el SES 22... a més és una família molt protectora, és veritat, però bueno, que la gent, tan païos com gitanos...a secundària tenen bastant de respecte, que se'ls hi va a descontrolar, que aniran amb mala gent, o que agafaran vicis que no tenen ara... I tot això és una de les coses que surten contínuament, suposo que clar... tenen l'horari més obert, amb el tema dels crèdits...les entrades, les sortides, i això fa que hi hagi una mica més de descontrol, jo penso, que no és com la primària en que està més controlat. Nosaltres els xavals que tenim a serveis socials són xavals que...costa molt a vegades d'enganxar i que l'educador de carrer parla amb ell i tal, però també l'escola ha de fer un esforç no? Haurien de fer crèdits variables que tinguin més a veure amb la tipologia de xavals i amb la tipologia de barri en que està l'escola. A l'IES tenen crèdits de tecnologia, d'ordinadors i tal, que molt bé però a lo millor...es un barri que necessitaria més crèdits de mecànica, de motos i de cotxes i no se que, coses més pràctics i, en canvi, al SES 22 tenen més una oferta, jo penso, que està fora de la realitat del barri, sí, perquè la gent amb més recursos com la pública està desprestigiada doncs se'n van a la privada. Aquesta gent se'n va a la parroquial que tenen primària i secundària, no? I llavors els que mínimament poden, tan gitanos com païos, se'n van cap a la privada.

El trànsit de primària a secundària i les possibles fugues?

Doncs es monten reunions per informar als pares, aquest any al Ceip 20 passen 10 nanos a secundària i tan sols de deu han vingut quatre pares i llavors fan diguéssim l'acompanyament a secundària, queden amb els xavals perquè vegin les instal·lacions, les aules, l'escola, el professorat i llavors si que es veu que l'estan treballen força el tema del traspàs, no? Però bueno, és veritat que els pares s'impliquen poc. Els directores respectives per la seva part controlen que no hi hagi pèrdues de nanos en el trànsit. Es veu que està bastant lligat. No s'ha donat cap cas de pèrdua, i si n'hi ha hagut és més aviat d'algun que ha preferit marxar-se a la privada, però bueno, la majoria passen directament al IES 22, perquè sinó haguessin passat abans a la privada.

I en el cas de les nenes gitanes?

Hi ha algun cas d'una nena que l'ha deixat no? L'escolaritat, el que passa és que no era a la pública sinó a la privada, perquè els pares varen decidir que no calia seguir a l'escola, el que si hi haurà segurament són moltes absències.

Des de serveis socials és difícil lluitar contra aquesta desescolarització perquè es donar-te amb una realitat cultural. És donar-te contra una cultura i llavors...és complicat, no? Perquè moltes d'aquestes famílies tenen PIRMI i penses, bueno, a lo millor per aquí...com en altres èpoques, amb altres equips, s'ha pressionat més sobre el tema, pues...tens un PIRMI si cobres de l'administració i hi ha un pla de treball i aquest pla doncs suposa la escolaritat i la obligatorietat, no? Però a vegades...no sempre el tema de la obligació no passa tant per aquí, perquè també és el tema de la motivació de l'escola per captar al xaval, no? No se, són les dues bandes. De vegades això en alguna comissió social o hem comentat, no? De xavals que són absentistes i que no tenen un reforç positiu de l'escola. Això va sortit ren una comissió i van ser interessants els comentaris que l'EAP va fer, no? I és veritat que a vegades "en vez de animarlo pues el chaval dice: para que voy si me van a dar la bronca, no?" Llavors, jo penso que això s'ha de cuidar molt, no? des de l'escola...Jo crec que a secundària el que es fa quan hi ha xavals que no apareixen a l'hora determinada és trucar si tenen telèfon i si no cartes certificades a les cases i, bueno, hi ha un control a aquest nivell per que vinguin, no? Però clar si quan venen no treballen com si diguéssim lo que és la motivació del xaval doncs, clar, tornen una altra vegada a faltar.

Us consta que hi hagi nanos desescolaritzats abans dels 16 anys?

Nosaltres els que tenim estan a l'escola, el que passa és que al millor no van el que s'hauria de fer... el que fa l'educador és buscar un recurs alternatiu, tipus escola-taller perquè el xaval a l'escola...al SES 22...els nanos que tenim no hi ha manera de...al final clar...intentem que vagi a l'escola però una ja veus que no doncs dius, bueno, s'ha de buscar algun recurs alternatiu

(TSS) Això és important. Quan tu comentaves del guió d'entrevista el que demanariem als estaments públics, llavors una qüestió que nosaltres ..., el que fan els educadors de carrer és buscar recursos alternatius a la pròpia escola. Això que en principi sembla una cosa que dius: Potser no tindria que ser, l'escola hauria de ser prou acollidora. La realitat és que ens veiem obligats a buscar recursos alternatius perquè no hi ha manera. Evidentment no en el cas d'allò: Es que "no puede ir" perquè te que cuidar als germans, sinó sobretot

en casos molt problemàtics, i llavors el que es busca és recursos alternatius.

Quin tipus de recursos?

TSS. Escoles especials, que acullen nens amb problemes conductuals, aules taller també quan ja són una mica més grandets, ja no parlem de primària sinó a secundària, i escoles...algunes escoles especials que hi ha per ahí. Però clar serien els casos més complexes, això si que és cert. No te que veure amb la prevenció de l'absentisme sinó quan estàs treballant en un cas greu. Però en aquest cas si que és important que hi hagi recursos per acollir aquest tipus de nens, perquè si ja trobes que a l'escola no hi ha manera, el que fan alguns pares és canviar d'escola però al final...Es que necessiten un context molt més contenidor. Sobre tot jo diria més contenidor, amen que el projecte de l'escola pugui recollir un treball molt més individualitzat, etc. etc. No? Però sobre tot contenidor perquè és que si no....

Perquè...el recurs que va aprovar el departament de Unitats d'escolarització externes a secundària...? Perquè vosaltres quins recursos teniu: en el territori, fora del territori...?

JM Fora, fora, en el territori no hi ha res.

I a aquests nans no els hi costa de desplaçar-se i sortir del barri?

J.M. Si, aquest és un altre problema. Lola: Si s'ha de procurar que vagui J.M. Problemes de transport i de tot, Lola: El que passa és que si que es veritat que ...recordo un cas del SES 22 que...de problemes conductuals...i llavors l'escola, clar, bueno, era un xaval que tenia que anar a una escola especial i llavors l'EAP va fer l'estudi i va fer traspàs a una escola d'educació especial i... des d'allà després es va veure que va ser un error. Una errada total perquè allà es veu que era el més llest. I es que no era aquest el problema, era un problema de comportament. Llavors el xaval a tornat a una escola normal, i llavors, és clar, això per al xaval ha estat un procés molt desastrós. Perquè clar, se'n va d'una escola normal a una especial, a la especial fa un curs i no acaba ni el curs una altra vegada l'escola normal, i clar... llavors va haver el reconeixement per part de l'EAP que no va ser el recurs més adient per aquests xaval. El que passa és que clar, mantenir a un chaval així que els desborda, pues, clar, a una escola d'educació especial.

(TSS) En tot cas del que ha dit la Lola solo diria tres coses:

1) A dit que la comissió general en aquest moment està encallada i... un dels motius per lo qual s'ha encallat és perquè han canviat la persona de compensatòria que, d'alguna manera, va impulsar la implicació de l'escola en aquest projecte. Això és un factor clau a l'hora d'entendre perquè es va fer aquest projecte, que és un projecte marc, i perquè ara està com està.

Lola: S'ha produït un buit de lideratge, buit que va intentar omplir la (nom propi), la directora del Caip 20, però clar, ella també està desbordada.

(TSS) Nosaltres, a nivell d'estratègies de prevenció malgrat que nosaltres no volem portar el lideratge d'un projecte d'aquest tipus, entre otras coses perquè nosaltres hem de fer un treball de complementació institucional entre nosaltres i ells no. Però clar, algú ha d'agafar la batuta, quan hi ha un grup sempre hi ha alguna

persona que lidera més, i fins ara era ella i aquest buit ens ha deixat en un lloc una mica...el que nosaltres no volem ser el que nosaltres no volem agafar la batuta, no? No tenim aquest, no volem, pensem que ha de ser algú que pertanyi al sector més educatiu, no? Però clar, malgrat això nosaltres el problema que tenim és que nosaltres tenim una responsabilitat en la part que ens toca, que no és, evident, fer l'escola més acollidora, però bueno, d'alguna manera dius, bueno algo has de fer perquè tu el problema també el tens, també l'has de treballar si tens el nen al carrer. Llavors, ella ha comentat el tema d'algunes estratègies pensades, com el tema de...una vegada concretats els problemes instrumentals, diguem que poden tenir...si és que els nanos no s'aixequen, si és que han d'anar a treballar...doncs, poden sortir recursos o un projecte concret, no? Anar a despertar-los al matí...més enllà de la individualitat, fer projectes...de mútua ajuda o el que sigui. Després també treballar el tema que, nosaltres entenem que un dels factors més importants és el de la valoració, ja a en molts casos es detecta un cert rebuig a l'escola, per part del nen eh? Ja no parlo de la interacció del nen amb l'escola, simplement que el nen, fruit d'aquesta interacció, té una percepció de desmotivació, desinterès, etc., etc. Això és un treball a dos, l'escola ha de ser acollidora però també ha de fer l'esforç de motivar-los, llavors nosaltres en aquest sentit si que hem fet varies coses...hi ha un projecte que treballa tot el que és la relació entre...o sigui, de fet el que pretén és la comunicació, la relació entre el que és la educació formal i la educació informal, és a dir, tu parlaves del pas a la secundària i ella comentava "la por" a la secundària, en aquest projecte es pretén posar en contacte a diferents agents de la comunitat a nivell educatiu, formals i informals, i ho porta un educador i una animadora, clar, el projecte es diu Tantaché i la idea bàsica és posar en contacte aquests sectors, és a dir, els nostres educadors i l'animadora comunitària a, conjuntament amb el SES 22 i l'escola Parroquial de secundària, més tots els dispositius que hi ha d'educació informal, el casal de joves, espais...llavors, d'alguna manera es preveu posar en contacte totes aquestes professionals, i activitats en funció de l'interès: Pues ara...un taller de bicis ...D'alguna manera la idea teòrica és de posar en contacte els diferents dispositius educatius. Davant la por aquest projecte facilita precisament la trobada i elencontre, no? Digamos entre lo informal que és més proper, sobre tot a aquest nois...de fet nosaltres veiem aquest projecte des de'' punt de vista de la prevenció. En aquest sentit, els nois que són absentistes es troben molt còmodes al carrer però no a l'escola. Aquí el que s'implica és el professor d'educació física de l'IES 22, No es pas la directora, sinó el professor d'educació física, perquè la majoria de les activitats són lúdiques, clar. En aquest sentit si que és un projecte amb una vessant preventiva i afavoreix la relació amb diferents dispositius i per tant la relació amb El SES 22. De fet es te en ment la possibilitat d'oferir un crèdit variable d'activitats com aquestes (un taller de bicis, per exemple) si bé el projecte és molt nou, no te un any encara, tot i que estar molt consolidat. El projecte a més te una altra vessant que és la d'enganxar a nanos que estan al carrer i la possibilitat d'implicar-los en aquestes activitats. En aquest sentit l'educador fa més que observació, fa intervenció de medi obert i llavors s'estan implicant nens de carrer en aquestes activitats, per exemple en el taller d'escalada, etc.

Nosaltres utilitzem el projecte per altres finalitats com és el d'afavorir el treball de l'educador amb els xavals, el fer lligams, etc. Te aquesta vessant que crec és interessant i lliga amb el tema de prevenció perquè el que fa és, a part de millorar i valorar un recurs públic com és SES 22, d'alguna manera es beneficia de fer activitats

més motivants i permet no perdre el contacte d'aquests nens, sobre tot amb els nens amb els que nosaltres treballem que estan més, més, que són amb els que nosaltres treballem que són més difícils. També hi ha una altra cosa, també. Quan parlàvem del tema de les famílies gitanes, que un dels problemes que tenen és l'absentisme de los nens i nenes gitanes per motius diferents, però en el cas dels nens, a més d'altres temes, el que hi ha és una escassa motivació per la secundària, nosaltres el que estem fent és un projecte, un programa d'intervenció, promoció i mediació en relació amb les famílies gitanes i la comunitat païa, perquè també hi ha un problema de racisme però lo important és deixant de banda el tema de conflicte, a nivell escolar el que volem fer aquí és treballar tot el que és...la relació entre famílies gitanes i el marc escolar. Ho volem fer de la següent manera: 1 En primer lloc el "Com". Les persones que estaran implicades han de definir el com, no? però d'entrada els objectius són clars, treballar de les famílies gitanes cap a l'escola, Llavors portarem gent especialista que ja l'ha treballat, que són gitanos, que ja han fet un cert desenvolupament social i ells mateixos ja es mostren...o sigui molts d'ells ja són un model de referència pels altres. O sigui que tot el tema de models de referència ho porten ells mateixos. Després també volem fer, si les escoles estan interessades en treballar la diferència cultural doncs treballar incorporant valors i les pautes gitanes dintre dels seus programes educatius, doncs els hi facilitarem tot l'assessorament i tot el que calgui, a nivell formatiu, a nivell de suport, el que calgui. No només a nivell pedagògic sinó també treballant el tema de conflictes a nivell de l'escola i a nivell de l'aula i treballant la mediació inter-cultural. Amb l'equip docent seria una pedagoga o una persona... es a dir, el que treballa amb l'equip pedagògic ha de ser una persona experta en el tema.

La figura del mediador seria una persona que resolte els conflictes de convivència. Un dels motius de conflicte és també el tema de l'absentisme, perquè estan al carrer, fan nosa i a partir d'aquí hi ha conflictes en la comunitat. Una formula de treballar els conflictes a la comunitat és que els nens estiguin on han d'estar, és a dir, a l'escola. Si fan nosa a l'escola ja serà un altre problema (rialla), però...llavors, a part dels mecanismes disciplinaris que pugui haver-hi l'important és treballar el perquè no van els nens a l'escola, el que cal és una motivació. Aleshores, mediació intercultural en el sentit de dir quines són les coses que els gitanos valoren a l'escola, perquè l'escola pugui readaptar les seves estratègies d'acord amb els valors gitanos, j parlo de teoria, a nivell teòric és clàssic el fet que les matemàtiques...doncs si es dediquen a la venda ambulat...seria qüestió d'adaptar les matemàtiques a la seva realitat, clar. En canvi si tu agafes els llibres de Santillana, o no se, clar els exemples no van per aquesta línia, no? Perquè clar als nois saben que la seva vida...o sigui les seves expectatives són les mateixes que les dels seus pares, la venda ambulat...en el millor dels casos, bueno, doncs, el mediador per un costat treballa amb la seva família la qüestió de les expectatives, primer sent un model de referència, dient: jo lo he conseguit, jo conec gent que ho ha aconseguit i després ja s'ho muntarà per ensenyar o com sigui per valorar el fet que els nens vaguin a l'escola, però després també ha de valorar i donar les eines i els elements perquè l'escola s'adapti i, amb això també voldrien que a més es treballés, amb ajut d'algun especialista, els temes disciplinaris i de règim interior, perquè en aquest sentit també hi ha molts conflictes. Pensa que en El Ceip 21 fa molt poc un pare va apallissar a dos mestres. Clar són situacions molt conflictives. I en aquest cas l'escola va reaccionar molt bé, però clar si això passa en una altra escola no se que hagués pogut passar i en el IES ja ni me lo imagino. Clar, llavors, també ajudar i entendre

que vol dir un càstig i que vol dir una falta, que per a la família gitana és un altre món, una altra cosmovisió, perquè "ellos viven al margen" de això, por lo menos, la mayoría. Llavors aquest apropament és necessari. Aquest és un projecte que s'està iniciant. Es un projecte ambiciós que es preveu durarà u any. Però bueno, d'alguna manera i a nivell d'estratègies de prevenció nosaltres proposem i fem, però clar, ens trobem que...des de l'escola potser, potser la marxa d'aquesta noia que era el motor ens ha deixat una mica "huerfanos", no? Huerfanos en el sentit que aquesta proposta que t'acabo d'explicar va sorgir perquè hi havia tot això, llavors ara que la posem en marxa, perquè això costa molts diners, però ara no se como lo recibiran perquè clar això era una cosa que s'havia pensat a principi de tot i ara ens trobem que no se si será bocado de gusto, sobre tot pienso en...En el Ceip 20 no, perquè hi ha gent molt interessada, però en el SES 22 que pensem que és una escola que està, però que en el tema aquest és una escola que no s'acaba de trobar...no se si les interessarà o tindrem que recórrer el projecte, no se, ja ho veurem.

(TSS) Només caldria comentar, per acabar, és la existència del grup de dones, compost per mares amb fills amb edat escolar, no? i llavors doncs dir que hem agafat també dins del grup mares amb fills amb perfil d'absentisme escolar. Dons dir, que en la primera fase es treballava més la part de l'auto-imatge interna i externa de la dona i en aquesta segona part s'està treballant el que és comunicació i relació amb els fills, que està més relacionat amb el tema que estem parlant, no? i de moment tenim 10 dones apuntades en aquest curs. Això es treballa amb l'assistenta social i una psicòloga. Quedem per un altre dia (TSS) Per acabar jo diria que hi ha com tres nivells. Hi ha un primer nivell individual (de resolució i assistència a problemes individuals). Després hi ha un treball grupal, però en grup petit, i en tercer lloc i com a més novedós per a mi i més innovador és al nivell comunitari on l'objectiu és posar en lloc las piezas comunitàries que juguen en un barri (El projecte Tantacheig) on s'intenta jugar amb els agents de tot el territori. El que passa és que no totes les escoles estan "al mismo nivel" en el mateix moment i el que nosaltres trobem a faltar és una persona que lideri, perquè clar pels directors aquest és un problema, un entre mil i clar, nosaltres el que trobem a faltar és aquesta persona, perquè si nosaltres portem més marxa a vegades descompensem.

Molt be, moltes gràcies.

*Directora de Centre de Serveis
Socials. Zona 5*

Aquí a la zona 5 tenim 5 escoles públiques de primària, 2 instituts, 2 escoles privades religioses y 1 concertada (de primària, secundària i FPO que és (Els aps). Nosaltres com a equip de SS tenim com una de les prioritats el tema de l'absentisme.

"Suport escolar" vol dir el tema de l'absentisme com qualsevol tipus de demanda que fa l'escola (nens amb problemes de tipus conductuals, famílies amb problemes, etc.). A vegades, sembla que quan estem parlant de l'absentisme, estem parlant de tot. El n° de casos que estem treballant des de l'escola agrupa a nens absentistes i a un n° de nens que no s'han arribat a matricular. La nostra peculiaritat com a barri és el n° de no matriculats que són més amb la ESO (abans passava amb la FP)-. En aquest barri, la població que ens arriba a Serveis Socials (SS) és un 34% (la majoria famílies gitanes). Això té incidència en el treball que nosaltres fem tant amb l'escola com amb el traspàs de l'ESO, perquè a la cultura gitana el tema de la valoració del fet escolar és diferent i el que ens passa és que ens estem plantejant fer un projecte de preparació per al traspàs a l'ESO, perquè sobretot les nenes se'ns perden pel camí (encara que les coneixem i que tenim contacte amb elles, és difícil fer entendre tant a elles com als seus pares que és necessària la matriculació. Tenim un n° petit però significatiu pel que és la realitat: les nenes amb 12 anys no continuen l'escolaritat, si es que fins als 12 anys l'han tinguda regular, perquè a partir dels 10 anys comença a ser irregular. Què passa amb el tema de la llei gitana? Hi ha una diferència molt gran en la valoració de l'escola. I això es transmet: a les mares els hi costa aixecar-se per portar als nens a l'escola. SS (Serveis Socials) coneix a algunes famílies des de fa 15 anys amb un nivell d'assistència molt baix i difícilment aconseguixes que el nen arribi a l'ESO. En una altra capa de població paia molt gran, ens trobem problemes d'absentisme com a tot arreu i problemes de tipus conductual i de comportament dins l'escola. Després amb l'ESO es perden més casos que abans. Abans el tema quedava descartat a segons quin tipus de població. Aquest barri està dividit: té una capa de població molt normalitzada que a les 8 del matí agafen el metro per anar a la universitat o per anar a l'escola del Clot, al Ceip 25 o a l'Eixample. I marxen del barri. Els nens venen aquí, a l'escola del barri... és a dir, és barri dormitori de gent normalitzada. Després està la capa de població de SS. Jo, com a SS, el tant per cent de gent que tinc és petit. Fa mesos que arriba a un 20% de la població, que són les famílies que venen de La Mina, d'altres zones de Barcelona conflictives i que viuen a les cases que estan en pitjors parts. Però dins de la població del barri, no arriben al 20%. Aquest 20% és una població específica: característiques marginals, famílies problemàtiques, molta dependència dels SS, són expedients que mai els acabes de treballar perquè el fet de que sigui un barri dormitori fa que hi hagi famílies que no les acabes de conèixer mai si no es que venen per qüestió de un tràmit, una pensió, etc. La gent té un pis aquí, però fa vida fora del barri. Això condiciona molt el tipus d'alumnat que hi ha dins les escoles. No és el tema de la privada, però sí el de la pública. És el cas del Ceip 23 (població de La Mina), del Ceip 24 ... Aquest barri s'està convertint en:

"Pública igual a escola de gitanos". I dins de la pública no és el mateix anar al Rovi o al Ceip 25 que al Ceip 23. I cada vegada hi ha més gent que demana plaça per a la concertada o per a la privada. S'està tornant difícil per a l'escola pública. Llavors aquí nosaltres també tenim un paper: cada 15 dies enviem a l'escola una Comissió Social a on enviem a l'educador i on es parla de casos particulars (problemàtics), però aquesta comissió té també la finalitat de

treballar de manera preventiva. Això amb el Ceip 23 s'ha pogut fer molt bé, perquè la seva direcció es molt potent i perquè és l'escola amb la que més treballem, encara que no amb la que més casos tenim. L'equip de SS portem treballant aquí des de fa molts anys, però la majoria de nosaltres estem des de fa dos o tres. La més antiga de l'equip porta quatre anys. Per tant t'estic parlant d'una experiència de dos anys que és quan vam començar el gruix fort de l'equip i som molt poquetes. La nostra intenció a les comissions no és parlar només de les llistes d'assistència, sinó una mica més enllà dels números d'absentisme i enfrontar-nos amb la realitat de una capa de població problemàtica a l'escola per: baixos nivells d'aprenentatge, greus problemes a nivell conductual, greus problemes socials i econòmics. Hi ha famílies que no poden pagar-se el menjador i no saben o no poden accedir a recursos mínims normalitzats com les beques nosaltres, des de SS els orientem -. Altres famílies no tenen voluntat de portar els nens a l'escola i d'altres has de perseguir-les perquè matriculin al nen (feina que moltes vegades fa l'assistent o l'educador). Són famílies marginals, desestructurades. Per tant, estem parlant de realitats de dins de l'escoles que no podem valorar com a casos d'absentisme, però que a SS i a les escoles ens porta un munt de treball. És a dir, no tenim un percentatge alt d'absentisme, però sí de problemàtica social i escolar. A l'escola privada va gent obrera que sempre ha viscut aquí i que s'estima més fer l'esforç per tal de que els seus nens vagin a una escola "millor".

Des que quan fa que funciona la Comissió Escolar o Social?

Tres o quatre anys. Però l'hem anat variant de contingut. Està formada per l'EAP, el cap d'estudis, direcció, l'educador i jo. L'estem replantejant, per fer intervenir més als assistents de cara l'any que ve. Però tenim un problema de personal gravíssim: no podem tirar endavant tantes coses. El tipus de població és infantil, la qual cosa implica molt treball escolar (les famílies gitanes tenen 4 o 5 nens). Però les Comissions socials es van veure com un espai estable de relacions SSescola en un primer moment; fa dos anys, més bé es va dissenyar un protocol de derivació dels casos per una via o per una altra i llavors aleshores es posa en marxa el treball comú.

El protocol el fan servir les escoles?

Sí. El vam dissenyar nosaltres conjuntament amb SS de L.M. Hi ha dos barris: nosaltres i Ver, que fem servir protocol; i Cl i P N, que no l'utilitza. Cada escola és un món diferent. Aquí tenim 5 escoles i són diferents: tenim casos al Ceip 24 (païos i ara comencen a arribar nens gitanos) i el Ceip 23 (gent de L M; abans no era així). Entre L M i nosaltres només hi ha un carrer extret: no hi ha diferenciació geogràfica, física, clara; per tant la població ve d'un lloc i d'un altre. Els nens de la zona 5 han tirat més cap el Ceip 25 i el Rov, i després d'allà van anar cap a la privada. Tenim dos IES (el 27 i 28) amb els que fem CS (Comissió Social). Als IES encara és més difícil que a la primària no quedar-te només amb el tema de la casuística. Quan un professor no sap que fer amb un noi, va a SS y SS "soluciona" el problema a partir de la tipologia de nens i de famílies que té, però el nivell d'èxit és molt petit. Paral·lelament al treball de casuística i presència a les escoles, hem fet un projecte de treball amb les associacions de pares i mares (AMPAS) de tot el barri (projecte de 2 anys, de suport, de parlar d'inquietuds). Aquest any, l'educadora ha posat en marxa un projecte amb 6 nenes gitanes amb dificultats d'assistència a l'escola (absentistes cròniques o no matriculades, de 12 a 16 anys), perquè els seus pares no les autoritzaven i vam haver de muntar la idea com un espai de cuina a on

s'ha pogut treballar en moltes coses. Hem aconseguit que, encara que amb una assistència irregular, no deixessin de venir. La idea d'aquest projecte de cara a l'any que ve no és tant reforçar la idea de que tornin a l'escola, sinó la importància de la cultura per ...comprar, agafar el metro, etc. El nostre objectiu era una incorporació a la formació laboral, però el nivell era molt baix. Havia dies que venien només tres o quatre. Però cap d'elles ha aixecat el vol. De cara al curs que ve, continuaran aquestes 6 i pensem incorporar altres 6. Ja n'hi ha 4 de matriculades i 2 que no es van matricular. De les 4, hi ha alguna que ha aparegut més per l'institut que la resta. La motivació porta a la motivació per tot en general. Però encara no es pot parlar de resultats.

Valoració de les CS durant aquests dos anys?

Tenim la idea de treballar més els temes preventius. El que passa és que els casos se'ns mengin i és veritat que a secundària hi ha problemes, però a primària cada dia n'hi han més. No tants conflictes dins les aules, però sí de tipus econòmic y social. També hi ha una sèrie de recursos i habilitats que abans no hi eren: casals, activitats d'estiu, etc. Coneixem molt més la realitat dels nens, de les seves famílies (això és una població petita). Però l'educadora porta 75 famílies. Aquí, a l'equip de SS que treballa perquè hi ha una demanda -, hi ha 3 assistents socials i cada assistent social porta un promig de 60 a 75 casos dels quals ell/ella és responsable. Dels 60-75 casos, n'hi han 20 de tercera edat; els altres són unitats familiars. Han de fer tramitacions de beques, estar pendants de l'escola, estar pendants dels llibres, de que el nen vagi al casal, de que tingui colònies... Després tenim dos assistents socials que fan la primera acollida quan alguna persona fa una demanda. I després, per al tractament, tenim les 3 assistents socials, 1 educadora per a tot al barri (la que va a les CS, etc.). Les 3 assistents poden demanar participació a l'educadora, però els assistents li estalvien a l'educador feina que no sigui estrictament d'intervenció (tramitació, etc.). Després tenim metges psicòlegs que porten casos d'intervenció amb nens i adolescents que són conflictius (y més aquí, on no poden tenir sortida a altres espais de Barcelona). SS té molta feina amb nens i adolescents, però el número de casos d'absentisme és petitó. Tenim dades d'això, però no actualitzades. Tinc les dades del mes de maig d'aquest any. Però això va variant molt, perquè fins a finals d'octubre s'estan matriculant. Si agafes les dades de març, tens uns números i y si agafes el mes de juny, en tens uns altres. Des d'octubre, es poden anar matriculant (hi ha nanos que els ha matriculat l'educadora). Després de Nadal, la cosa comença a caure en picat. Al mes de març i a finals de curs, baixa: fa bon temps, van a la platja, augmenta la gent al carrer... Hi han molts factors. És la realitat de l'escola. Cal preguntar-se si l'escola és prou atractiva per als adolescents d'aquest barri? Què continguts se'ls hi dona i com? Estan els continguts adaptats a la seva realitat? Possiblement, l'ensenyament hauria d'estar orientat cap a capacitar sobre el que els interessa als nois, cap el que faran. S'ha de saber motivar als nois/noies des d'allò que els interessa. Es tracta de veure fins a quin punt la programació de l'educació dels instituts es pot acostar a les seves realitats. Després tenim pendent el tema de no tenir cap unitat d'escolarització externa. L'estem demanant, estem en negociacions. Les unitats d'escolarització externa que tenim son velles i estan lluny d'aquí. No matriculats al mes de març, en teníem 12-14, majoritàriament nenes (i tres nens). És diferent l'absentisme dels nois i de les noies, eh? els nens estan pel carrer; les nenes estan tancades a casa (els seus pares les matriculen perquè nosaltres no els molestem).

Dels casos de no matriculats... la majoria són adolescents entre 12 i 16 anys?

Sí.

Quins tipus d'absentisme?

és absentisme crònic i intermitent. El intermitent, que es el més elevat, el tenim a primària (sobretot) i a secundària: les mares es dormen o es porten el nen a vendre. En el Ceip 23 ho estàvem treballant a nivell de facilitar la manera de que els pares portin els nens a l'escola. Per a la feina dels pares, a vegades és un problema tenir el nen a l'escola. En l'absentisme crònic, estan implicats nens amb un grau alt de conflictivitat dintre de l'escola i l'escola tampoc fa res per retenir-los. Aquest és el problema més als instituts. Hi ha una percepció social de conflictes tremends, però no són casos tant catastròfics. Jo faig l'anàlisi de que ara els mestres dels instituts tenen un altre tipus de població, els adolescents són més jovenets i no fem res... nosaltres ni Ensenyament. Perquè... Com s'ha aplicat l'ESO? Els nens deixen de cop de moure's en un ambient protegit. De quins elements ha dotat la Reforma als mestres, les institucions, a la població per poder-la entendre? Els mestres tracten ara amb jovenets i no és lo mateix el nen que ve d'una zona més amunt que el que ve d'una altra més propera. La conflictivitat entra als IES, perquè també hi ha conflictivitat al carrer (drogues). La conflictivitat no és escolar, és social. Però jo no seria tant alarmista. Els directors del IES parlen d'un nivell de conflictivitat a les portes dels instituts (aquí, a P N, el CI), però és relatiu. El problema és que aquest barri és molt petit i tot està molt concentrat. Ara es parlen més d'aquests problemes. L'ESO ha posat un debat damunt de la taula que no s'ha de dramatitzar, perquè el nostre cas no és el cas de Gran Bretanya. Però hauríem de tenir una unitat d'escolarització externa, professors preparats per venir a segons quines aules, educació especial (Zona 2, Zona 1 i Zona 5), recursos, més professorat, unes UAC's que funcionin no una per a tots els nens i que conceptualment que SS i Ensenyament es posin d'acord en què és un cas conflictiu, un problema d'aprenentatge o un problema social. Per aquí entrem en el tema de la prevenció. Ha anat molt bé el fet del protocol perquè ha permès que l'educador en una reunió posi noms a les coses i així es pugui analitzar amb calma. S'ha de separar el suport escolar de l'absentisme; i dins de l'absentisme no funcionen a tots els casos els mateixos recursos (menjador, etc.). S'ha de separar les qüestions psicològiques, de les socials, de les econòmiques. Han augmentat les malalties mentals (problemes conductuals) tant en els pares com en els adolescents, possiblement per les condicions de vida, la falta de recursos (en aquest barri tenim les unitats de psiquiatria y psiquiatria infantil a 2 o 3 parades de metro). Nosaltres som el referent de tot per a la gent d'aquí, perquè aquest barri es troba a la perifèria. Això et carrega de molta feina. Tenim la peculiaritat de que tots els recursos queden lluny.

Estan les vostres funcions clarament definides?

L'Ajuntament ens ha donat l'encàrrec de vetllar per l'escolarització, per això hem muntat la CS: per posar-nos d'acord a nivell de districte, de com ho fem, de tenir un projecte únic i, com a projecte, dedicar-nos a l'atenció a l'escola (casos que ja coneixem i els que se'ns demana des de l'escola). A la Comissió hi ha la TSS, la TED, els educadors i jo com representant dels directors de centre. Es una C. De treball intern per clarificar criteris. SS intervenim fins aquí en

l'absentisme i la conflictivitat social. Després està la resposta d'Inspecció (el control). SS a primària treballa com a ajuda. Només tenim certs nivells de control fins a un punt que els casos passen a mans d'Inspecció. L'encàrrec està clar i el tema es com fer línies comunes per fer-ho. Hi ha línies comunes a nivell de ciutat, però molt per sobre i cada àrea, barri, escola és una realitat diferent. Nosaltres hem de conèixer a aquest nens, treballar amb les escoles, però si un nen té o no té plaça és cosa d'Inspecció. Anem temptejant. Cadascú funciona diferent. Ara estem estudiant com s'ha fet per barris i per poder estratificar, anar acordant coses a nivell de districte.

Aquesta Comissió quan fa que funciona? Com la valoreu?

No arriba a un any. La valoro molt positivament, perquè el que fem és analitzar i intentar arribar a acords. Estem treballant com relacionar-nos amb Inspecció (decidir interlocutors) i la relació amb l'EAP ha canviat, hem posat interlocutors amb els instituts, etc. Es tracta de clarificar el circuit a nivell de districte (treball amb les AMPAS, relació amb l'EAIA, l'EAP, les escoles, les professors), per poder sortir de la casuística. Dintre d'un any avaluarem com l'ha anat a cadascú dintre de les seves respectives prioritats, amb el mateix protocol, mateixa CS i mateixa relació amb Inspecció per a tots. Tenim el protocol de la Zona 5; però el protocol del districte no es fa encara.

Punts febles i punts forts del funcionament fins ara?

Indefinició a nivell legal per evitar l'absentisme i per l'escolaritat. Hi ha un vuit legal important: quan ja s'ha fet tot el que es pot, què s'ha de fer? què passa? El document de l'absentisme de la Generalitat diu que són els EAIA's qui ha d'assumir el tema en forma de denúncia (font real?). En un EAIA, has d'agafar un cas perquè un nen sigui absentista. Hi ha un vuit legal. Els febles són manca de recursos, el plantejament de la Reforma, perquè s'ha de millorar els punts febles en la relació SS.SS. i Ensenyament: hem d'anar tots a una. Els punts forts es que ho estem intentant a nivell de districte (no amb educadors d'un lloc concret), amb els professors d'instituts, amb els regidors que s'han reunit amb la Delegada Territorial; estem intentant tenir una UAC... Es a dir, els punts forts són les ganes que tenim de ferho, veure que hi ha coses que les acabem de fer, també és un punt fort és que hem aconseguit una relació estable amb les escoles.

De què depèn que determinada acció es posi en marxa, es comenci a articular?

Són les ganes de portar-la endavant. Jo personalment he tingut molta confiança en que les persones amb les que treballa estan compromeses amb el que jo faig. La TSS i la TED s'han unit per aquesta raó. Elles saben que es fan esforços de treball amb les escoles. Es tracta de tenir voluntat de seure i veure què passa als instituts, quants casos reals hi ha, què vol dir conflictivitat. Es qüestió de posar-se i treballar en serio. És un tema molt difícil perquè canvien les nostres plantilles de personal, canvien les plantilles dels instituts i quan ja sembla que arribem a acords, tot canvia. Hi ha famílies que les coneixem des de fa 15 anys: s'han observat canvis, però no són famílies independents i no van a l'escola per el seu propi peu.

El tema concret de l'absentisme... En quines mesures puntuals podem pensar?

Jo crec en la prevenció. El projecte d'absentisme del 1984 a la zona 1 implicava treball en el aspecte repressiócontrol, però jo no hi crec gens. Cada autoritat té el seu paper i l'hem de fer servir, però el tema passa per la prevenció i el treball a llarg termini. Però quan es parla de control es que en termes d'eficàcia no és tot lo positiu que hauria de ser... Si s'aconsegueix que un nen vagi a l'escola i aprengui sí és positiu. Un nen pot anar a l'escola perquè un guàrdia no el persegueixi pel carrer. Però hi ha molts nens pel carrer que els guardes no els porten a l'escola; els és igual perquè les seves prioritats són unes altres. Jo crec que aquí la llei ens posa en fals. Jo crec que s'ha de treballar amb P3, amb primer i amb segon i prevenir, treballar amb els pares, treballar en grups i fer veure la importància de l'escola i també treballar amb l'escola perquè l'escola estigui elevada a les necessitats del barri i que sigui una institució propera a la gent, i que els gitanos i païos no entenguin que a l'escola "la señorita te persigue". I les escoles han d'ensenyar amb els referents dels nens que tenen a aquell barri. Jo crec que hem de treballar en la prevenció amb activitats gratificants per als nans, fer-lo conjuntament amb l'escola i SS.SS., a partir dels valors del treball de lleure, fer entendre el pes de la cultura... Perquè el fracàs escolar ja hi es, l'absentisme ja hi es, per tant s'ha de treballar en la prevenció.

I els projectes de relació entre lleure i escola dins del marc escolar?

Jo crec que això és positiu. De fet, a la Zona 1 hi ha experiències en aquest sentit: hi ha una "escola" d'activitat esportiva preferentment per les escoles

Quina és la teva percepció personal com a professional de com ha anat variant l'absentisme a primària i a secundària?

Jo crec que a secundària passa fonamentalment pel tema de la Reforma. Hi ha una capa de població que no es que sigui absentista, sinó que no es matriculen o no anaven a l'aula taller. El problema ara és que aquests nens han entrat als instituts, han entrat a la xarxa educativa normalitzada que és la població de FP. A la primària hi ha els problemes de sempre que són problemes que no depenen tant del nen com de l'entorn familiar i social i per això és competència de SS.SS., perquè impliquen moltes més coses que no només la voluntat del nen per anar a l'escola. Són temes que s'han de treballar a llarg termini. Aquests anys s'ha treballat molt en aquests aspectes i per tant és una llàstima que tots els esforços han quedat concentrats en un barri, un equip i és una pena que a nivell de Barcelona no s'hagi fet l'esforç de recollir la feina feta una mica més o de fer un treball conjunt. El tema de secundària és més difícil perquè implica acció (intervenció puntual) davant de problemes; però a primària és el tema de la prevenció (començar amb P3): treballar la relació escola -s. socialspares, fer entendre la importància de la cultura i l'escola. Un tema molt important és la falta de recursos.

En quin moment s'integren les EAP's a les comissions socials?

Aquí sempre hi ha estat des de que jo hi sóc. I a nivell de coordinació és bona.

Quina observació faries de les EAP's en relació a l'absentisme?

Ells fan allò què els hi toca. Això depèn molt de la gent. Intentem anar tots a una; un altre tema és que hi ha escoles en les quals les

comissions socials són més fàcils i gratificants i poden sortir propostes i coses positives, malgrat les dificultats i a altres és més difícil. Hi ha realitat molt diferents. EAP's i SS condicionat per l'escola, depèn de si l'escola et deixa treballar. Es tracta de entre tots (escola, SS.SS. i EAP's) treballar conjuntament i fer mútues demandes d'intervenció i fer CS i tots donem un missatge únic a la família i fem un seguiment d'això.

La iniciativa CE neix de S. Socials?

Em sembla que sí.

El circuit d'intervenció està escrit?

L'estem fent a nivell de districte.

I a nivell de zona?

No. El tenim interioritzat mentalment.

Com funciona?

L'escola detecta un cas. Es posa en contacte amb l'EAP o amb nosaltres, depèn del tipus de cas. Llavors es fa un protocol i a la CS es parla d'aquest protocol conjuntament amb l'educadora, ve aquí... si el cas té referent és el psicòleg i l'educador o l'assistent social i l'educadora qui dissenya un pla d'intervenció conjuntament amb l'escola (on s'explica el problema que té l'escola, on es té en consideració els altres elements de la família que s'estan treballant, quin és el pla d'intervenció de SS.SS). Si no tenim referents, citen a l'escola o fem una carta a la família per recordar-li l'obligació de portar el nen a l'escola i dir-li que volem parlar amb ella. Envien 2 cartes; si a la tercera no ens han contestat, enviem una altra carta més formal firmada per mi (normalment no passa). El canal d'entrada es l'educadora; llavors l'educadora i jo valorem si ha d'entrar un assistent social i fem un pla de treball.

Previ a això... és l'escola qui s'entén amb la família? quan deriva un cas?

En el protocol l'escola ens explica el què ha fet. Però això depèn de cada escola, perquè la orientació pot ser més d'aprofundir o més superficial.

I Dius que l'EAP va a domicili? és això freqüent?

A mi em sembla que aquí sí que hi va. Es que estem en lo de sempre: cada realitat es diferent i els EAP's funcionen de diferent manera uns i altres.

En el cas vostre, quins marges tenen les vostres intervencions (pla de treball)

Depèn de si coneixem el cas o no. Si coneixes als pares i saps quina problemàtica social hi ha, pots entendre l'absentisme d'una manera diferent que quan has de conèixer un cas de nou.

Us arriben molts casos nous?

Van arribant. Són casos de secundària. Són germans petits dels que hi havia fa uns anys. En aquest districte en concret hi ha molt moviment

de població. Molt sovint són casos que ens venen de SS.SS. d'altres districtes i per tant tenim un mínim de referent.

En SS.SS. teniu controlat el tema dels traspassos entre districtes?

Sí, amb els ordinadors, on tenim l'expedient. Llavors truco al districte corresponent i em passen la documentació. El pla d'intervenció depèn de la realitat de cada família i de la disponibilitat per treballar de cada un (casos: envió de treballadora familiar, beca de menjador). Jo com a directora tinc reunions amb els professionals un cop a la setmana o cada 15 dies on repassem cada cas i decidim el tipus d'intervenció. Després tenim uns espais com a equip. Després, tenim espais de coordinació amb una psicòloga... En cada cas, el plantejament és diferent. Tenim uniformitat en el tema de l'absentisme de població gitana molt conflictiva. Tenim un mediador cultural gitano que ve un cop a la setmana (2 h.) i hi ha algunes famílies que estan treballant aquest tema amb ell (és educador, de la Unió romaní i entra directament a les entrevistes). És una nova experiència valuosa d'aquest any. Em sembla que a la zona 1 ha començat pagada per l'àrea una experiència amb població immigrant del Magrib. És una experiència també de mediació cultural general (no només escolar). Jo aquí, en aquest districte, sé que a Vera té unes hores de mediació i aquí també, però és un projecte molt innovador. Només ve dues hores a la setmana.

De on provenen els recursos per a aquest mediador?

És de la Unió romaní i l'Ajuntament de Barcelona els hi dona una subvenció perquè treballin aquí i en el Districte de la zona 3. Després fa coses a Bad, a S.C, etc.: és el tema dels recursos.

En relació a la figura de l'EAP, la figura de l'assistent social és generalitzable en altres zones, districtes?. Quin és el referent de SS.SS., sigui EAP o SS.SS, dins de l'escola?

El referent de l'escola es l'EAP; és l'EAP qui ens hauria de transferir els casos a nosaltres i explicar-nos perquè l'EAP considera que allò és un cas social. De fet, el recurs de l'escola és l'EAP i no nosaltres.

Hi ha solapament de funcions a la pràctica?

Com hi ha espais de coordinació.. però a vegades sí. A nivell de coordinació els EAP's estan desbordats. Nosaltres som algun més. La realitat es que tenim molta feina, estem desbordats, no donem a l'abast i no tenim RRHH. En aquest barri només tinc una educadora amb molt bona fe.

L'educadora té tota la feina important en el cas de adolescents?

Ella és qui porta el cas de les nenes gitanes. Em falta assistent social.

Perquè com van les adjudicacions?

Això és difícil de saber. Hi ha unes ràtios mínimes... Es complicadíssim. Ara aquí tenim almenys una taula i un telèfon per persona, abans les condicions eren pitjors i hi ha centres de SS.SS a altres districtes que estan en condicions pitjors. Però igualment em falta gent, necessito més recursos, la ràtio no està coberta, encara que en tinc més que altres llocs de Barcelona.

Com són les relacions SS.SS. i Ensenyament?

Això és un drama. Nosaltres donem 8 milions a tasques de menjador per cobrir el que no arriba d'Ensenyament. Tot i així, no tenim beques per a llibres. Però les dóna el Ministeri. La realitat és que nosaltres les hem de tramitar. Tenim uns diners per "ajuda a famílies" i si una família es considera prioritària doncs en tindrà llibres. Però són en concepte d'ajudes a famílies. Les beques de menjador les dóna Ensenyament. En altres districtes posen problemes per fer aquests canvis. Les diem ajuts econòmics a famílies (8 milions) per menjador, etc. No beca, perquè beca és el que dóna Ensenyament. Això és històric i han anat augmentant els recursos. El Ceip 23 rep més recursos, més beques perquè té educació especial, i un dels IES. Està demanat per l'any que ve que sigui per a tot el barri. Llavors tindrem més dotació de recursos i no hauré de treure diners de les ajudes familiars. La partida de recursos del Departament les tramiten les escoles directament amb el Departament. El que tramitem nosaltres són recursos complementaris de l'Administració local (ajuts econòmics a famílies). Depèn del districte s'inverteixen més o menys diners. Per a nosaltres aquestes ajudes serveixen per poder pactar amb la família, com manera de treball, és una eina en mans dels professionals, per aconseguir que els nens puguin anar a l'escola i per poder treballar i negociar amb la família. Amb les ajudes al menjador, controlem l'absentisme i tens cura de l'alimentació dels nens. A nivell econòmic només sé que tinc uns diners i un protocol, i que les famílies han de portar una documentació per poder beneficiar-se. Aquesta gestió forma part de la nostra feina (tramitació que permet treballar amb la família alhora). El nostre treball es fonamenta en la col·laboració i en els objectius (molt simples, bàsics) a llarg termini. Estem parlant de nivells molt bàsics. Es pot afegir que una cosa és la realitat de l'absentisme a primària i una altra la realitat de l'absentisme a secundària. A primària, treballem amb la família perquè és la família la que és absentista. En canvi, un adolescent pot no voler anar a l'escola. A l'absentisme de secundària citem directament a l'adolescent. Per això tenim 2 persones o 1 que fa feina de 2. Els educadors que tenim són molt joves i amb moltes ganes de treballar i bona fe. La realitat ens desborda encara que tinguem molts recursos. Cada dia, hi ha més problemes socials. Tenim més formació i tenim supervisió, però sempre necessitem més recursos. La realitat social ha canviat molt i gent que abans no era potencialment usuari del recursos socials ara ho és pel tema de l'atur, etc.

Equip de Base de Serveis Socials.
Zona 4

Tinc entès que hi ha a la zona una espècie de protocol/derivació que no s'utilitza?

(Ed1) Teòricament, sí. l'escola el que fa, en el moment de detectar un cas d'absentisme, és enviar cartes a domicili i els comunica als pares (seguint un model de carta).

(AS1) que no es verda!

(Ed1) que li comunica als pares i li diuen "Según la constitución, no se que, su hijo tiene que estar en la escuela..."

(Ed1) Després de dos cartes certificades, llavors ho envien a la inspecció. L'escoles, pel que estem veiem, sí que comunica aquests casos. Inspecció s'ho mira i el que fa, teòricament es enviar-ho al districte, a la tècnica d'Ensenyament, tècnica d'educació; i la tècnica d'educació ho envia al polivalent de SS.SS. i SS.SS. a rosaltres.

Però no és més directe que us ho enviïn a vosaltres?

(Ed1) Sí, evidentment.

(AS1) Si, bueno l'únic és que si aquest circuit probablement és molt engorròs i s'hauria de revisar però si s'utilitzés, al menys políticament tindriem arguments per dir hey! Hem d'intervindre. Com que ara no tenim arguments perquè la tècnica d'ensenyament i les escoles diuen que o hi absentisme pues clar! Fa que sigui també molt difícil convèncer als polítics que val la pena destinar-hi recursos.

(Ed1) i és fossilitzarien recursos, ens dirien bueno, per fer un projecte que necessiteu de pressupost? El hombre despertador?...el no sé què el no se quantos. Són idees que circulen...

Això ara un projecte vostre no? De tenir l'home despertador?

(Ed1) No, no. Saps què passa que coses que es fan en uns altres llocs es copien. El que passa és que jo crec que t'has d'adaptar a la realitat que tens i aquí pots posar un home despertador i a les famílies gitanes no les interessa.

(AS1) ...i les famílies gitanes "te tiran el despertador a la cabeza" (rialles)

Per tant tu dius que aquest circuit és molt llarg, no?

(AS1) si

però tu deies que és positiu, no? en el sentit de posar de manifest unes dades que d'altra banda...?

(AS1) Sí, clar, si no, no arribaria a la Tècnica d'ensenyament que és el que passa ara què com és molt llarg, molt engorròs i no arriba tampoc hi ha problema i com que no hi ha problema no podem posar èmfasi en tractar el problema.

(Ed1) El circuit és la versió més oficial del comunicat, no? què és circuit, però és cert que al marge d'aquest circuit ens arriba informació directament de l'escola

Com us arriba a vosaltres la informació d'un cas, a través de les comissions?

(Ed1) Veuràs hi ha hagut diferents èpoques, abans l'educador feia tota una feina educadora arrel que entrava més a les escoles i amb els tutors i abans ens

cruidaven per tot, allò era un batiburrillo que... abans no només per absentisme sinó que qualsevol xorrada era serveis socials, et podies trobar per a qualssevol cas i ara el que es fa és a través de primera acollida hi ha un professional que valora, segons el que observa i dona resposta o ho deriva a la gent que ho podem tractar.

(Dct): però no arriben eh? pràcticament, de casos nous

(As1): No, sempre parlem dels mateixos.

(As2): Si, l'escola 21, per exemple en diu que no hi ha d'absentisme.

(Ed1). I tu, que dius?

(As2), Bueno a l'escola 21 no hi ha aquestes comissions, bàsicament ens posem en contacte i els hi diem: què vamos...normalment és serveis socials qui demanda de parlar amb ells per saber d'algun cas i curiosament un dia que vaig em diuen d'un cas que està fent absentisme esporàdic i de rebote me dicen AY! Quién lleva este caso porqué está haciendo absentismo no? O sigui que no hi ha absentisme però deu haver algun tipus d'absentisme més esporàdic que passa més desapercebut

(Dct): El que hi ha més allà són alguns casos sense escolaritzar, no?

(As2): Sí, una cosa, és que als nous casos hi ha una nena de primària que feia absentisme esporàdic i es va reconduir, es va fer una estratègia entre l'escola i nosaltres i es va reconduir i va haver dos adolescents sense escolaritzar, eh? Que no anaven a cap escola d'allà eh? Per això. No, són dos xavals que un va sortir rebotat 'una escola especial, mm... el varen posar en una unitat d'escolarització externa i va abandonar i l'altre estava al JC que està a Tr i llavors va haver molts problemes de comportament i llavors va haver un canvi de centre, es va matricular a la privada i després va abandonar. En ambdós casos els problemes han estat de comportament i després hi ha un altre cas a l'escola D.P. però no... no agafa la zona d'objecte de l'estudi. Allà també hi ha un cas d'absentisme continuat. Es que clar, A secundària només hi ha tres casos del Ies 22 i dos els porto jo, que són dues noies, d'absentisme no hi ha hagut més problemes. Una ha fet absentisme en activitats de tipus cultural, excursions i coses d'aquestes, i que va fer els 16 anys i no ha volgut continuar i que ara està en un PGS, i l'altra continuarà i de l'altra cas del 21 que està al 22 no el conec.

- I com és que al IES 22 no hi ha comissió social, perquè diuen que no hi ha absentisme?

(As1) A veure, és una escola d'actuació especial, te..., te bastant població amb problemàtica...perquè després hi ha l'escola L. Esp que és privada i te primària i part de secundària. A veure, què perquè no, perquè hi ha...

(Dct) (interromp), No, a veure, és una cosa que nosaltres no ens hem plantejat i tampoc l'escola ho ha demanat, és una cosa a doble banda.

(Ed1) no a veure, és que una comissió social l'ha d'organitzar l'escola. És l'escola mateixa que ha de veure els seus problemes...

(As1) Era aquesta la visió de compensatòria, eh? La de compensatòria tenia l'encàrrec d'absentisme escolar, i llavors va contactar amb nosaltres i llavors va ser quan ens vàrem trobar i vàrem començar a parlar, que es centralitza a través del Ceip 20.

(Ed1) El que també hem parlat és que si arriba a funcionar el projecte d'absentisme aquest o un altre, no? Pues amb tot el projecte aquell que et va explicar el TSS, de mediació...gitana, cultural.

Si?

(As1) Bueno pues una part seria el projecte d'absentisme, llavors liderariem el projecte d'absentisme, no? en aquest sentit, i llavors serà aquí quan tenim que pensar com, com ho fem. Perquè fins ara el problema és que la resposta ha estat pràcticament nul·la, no?

(Ed1) Jo el que vaig detectar quan vaig estar treballant és que l'escola.. a vegades jo ho entenia, era molt allò... de vegades de...en un cas, no? que si...apareixem gent de l'EAlA...gent de l'EAP... tots a preguntar el mateix no? más de lo mismo... i alguna vegada la intervenció l'havien tingut ells, per excés de maternalisme, o el que fos, d'anar a buscar al nano a casa, que chapó, eh, però clar...arribar a aquest extrem... a vegades també una mica aquesta percepció dels equips i tal, que jo havia notat... suposo que és una resistència a poder plantejar altres coses, a l'hora de treballar, és també de netejar la cara una mica, eh? Perquè clar "si va pasando el tiempo y el caso esta igual..."

(As1) i en algun cas, que jo he parlat directament amb la directora i m'ha dit: Ay! Què voleu ara, si va o no va? I tu dius bueno, a veure el treball de serveis socials no només és per veure lo malament que va un cas sinó tot lo contrari és per felicitar si un cas va molt be, no? No és allò de dir: ah, serveis socials la purria, no? perquè tots els casos que es porten aquí, bueno, ojo, no? també n'hi ha de casos que... també hi ha de casos cronificats i de...molt assistencialistes, no? Perquè venim d'una tradició que ho és molt, no? Això dels projectes integrals...

(Ed1): Però per altra banda també a nivell d'escola i de comunitat educativa estan bastant millor allà (al 21). A nivell de professorat i tal està millor allà, la gent és més...més àgil, es mulla més, te més consciència del que hi ha al barri...

(As2): Si, això si, però per una altra banda jo penso que és una escola que es podria obrir molt més, i jo crec que si s'obris molt més tindrien molts menys problemes.

(Ed1): es com la privada, allò si que és un bunker! A mi no m'obrien la porta, i això que els hi vaig dir que venia a parlar amb un professor, i em varen dir que no, que estaven en horari escolar i que no s'obria la porta.

(As2) Bueno, si que es veritat que coneixen bastant la realitat (es refereix al ceip 21) i que, a veure, els casos que tenen és una població que te molta problemàtica i llavors si no ho coneixen seria com tapar-se els ulls, per dir-ho d'alguna manera, no? i és veritat que fan molts projectes i han guanyat molts concursos ...i a veure, jo he sentit comentaris de gent sobre els projectes de xerrades que tenen amb pares i mares i tal, sobre temes educatius i algun comentari és que si "esta escuela es un poco marginal..."

(As1) De servicios sociales pueden decir exactamente lo mismo y tienen razón!

(As2) Si...però Bueno, que...bueno...que hi ha la percepció d'una població problemàtica i que és una escola tancada...A veure, jo penso que el problema de l'escola, de totes en general és el de no obrir-se a l'entorn, no? A veure el que s'està intentant és...al barri de B d V és fer un projecte de dinamització, a nivell de població, més de tipus cultural i etc. i es va demanar a l'escola que, en un primer pas, en una de les festes que organitzava doncs s'em... es posés dins d'un calendari de les seves activitats que organitzaven al barri, com un primer pas de contacte amb tot el... amb tot l'entorn, no?. No ho sé, ells diuen que fan moltes coses...que fan moltes coses pel barri que no se què però és tot de cara endins no?. A més és que Ceip 21 és molt petit. Hi ha una ludoteca, no? I la ludoteca ha fet intents de...d'organitzar activitats amb

l'escola, per exemple el carnaval, de fer una rua, tots juntets, no? I es veu que no, l'escola privada va fer la seva, l'escola pública va fer l'altra i la ludoteca l'altre., no? I no va haver ni la mínima coordinació ni entre escoles ni amb la ludoteca, per això que, la apertura al barri s'ha de posar en interrogant, no? En canvi, per la setmana cultural varen fer un intent de fer alguna cosa pels alumnes i tal però també es va fer una activitat pel barri, en horari escolar, pels alumnes i tal però bueno, va ser un primer intent, no? (...)

(As1) Es difícil. Home, de la mateixa manera que nosaltres critiquem molt l'escola nosaltres tenim molt a criticar, no?. En certa manera...vulguis o no hi ha una sèrie de relacions i això és històricament, la As2 i jo fa un any que estem aquí, tampoc no fa tant temps, i llavors tenim algunes percepcions que diem: Què passa aquí? Segur que hi ha hagut alguna història abans, no? I vas preguntant i vas veient que sí, d'aquesta mateixa manera si nosaltres que vàrem ser els que vàrem voler engegar l'anàlisi i el diagnòstic i prevenció de l'absentisme som els que diem que s'ha de fer de certa manera, que s'ha de fer entre cometes, evidentment, i demanem col·laboració, és normal que pesi tota una història, a llavors a partir d'aquí aprofitant que tu ets una persona aliena llavors l'entrada ja seria diferent, perquè clar no hem de negar que condiciona molt el tipus d'entrada, quin organisme hi ha al darrera, no?

El fet que aquesta iniciativa sobre absentisme, en el cas de la vostra zona, neixes de SS a que és degut?

(Dct) Uf!. Mira, això depèn de la prioritat del districte. En aquest districte ara el tema d'absentisme encara... es pot parlar però jo quan vaig entrar que fa tres anys, el cap de la divisió que havia abans tenia clar que era una qüestió d'escoles i serveis socials no entrava. Et deia, en el tema d'absentisme no entrem, o sigui entrem en el sentit que si...si tenim un cas de tractament doncs en la coordinació amb l'escola i tal però... sense cap mena de projecte, ni de circuit ni de res, i era...tal com estava abans educació es tenia molt clar que això era una qüestió escolar. Amb el canvi del cap de la divisió ja es va donar una mica...es va deixar més la porta oberta, aquí va coincidir això i l'entrada d'una noia de compensatòria que tenia molt clar aquesta mena de projecte i llavors nosaltres també veiem que en el dia a dia, amb els casos a nivell individual doncs que s'avançava molt poc, no i llavors ens ho vàrem començar a plantejar més des de la òptica de...de la prevenció, no? Es van crear aquests factors però a nivell de ciutat no hi ha una consigna, no hi ha un projecte. S'està elaborant però...la Tècnica d' Educació va comentar que estaven fent una radiografia, un estudi i que s'estava elaborant el Programa marc, no? De ciutat, que implicava doncs a la Guardia urbana a nivell d'inspecció, a compensatòria, a nivell d'escoles... bueno tota la implicació que nosaltres... bueno, és que nosaltres ens hem avançat com si diguéssim. Ens hem avançat i aleshores no tenim el suport que caldria, des de les escoles, i si, les escoles que intervenen és perquè voluntàriament...doncs volen, no? Però no hi ha un encàrrec. (As2) De totes maneres a nivell normatiu els serveis socials tenim com a...com a...com a encàrrec o com a obligació o com a...no? tenim l'obligació de col·laboració en aquest tema

(Dct) Bueno, però col·laboració.

(As1) Col·laboració. Sí. En principi nosaltres a nivell de serveis socials, doncs donat que treballem en un barri que... però bueno, la tradició sempre ha estat que serveis socials no se'n ha ocupat del tema.

(Dct), Depèn dels barris, per exemple jo que venia de NB allà sí que hi havia un treball conjunt, un estudi del tema, hi ha un dispositiu, no? En general, de tradició de molt de temps, no? Aquí s'està intentant perquè altres zones tampoc no fan res amb el tema, res que no sigui contacte amb les escoles per casos...i poca cosa més, no?

(As1). Jo penso que si que es treballava però a nivell individual, familiar, no?

Podríem dir que hi ha com dos plantejaments des de serveis socials? Un plantejament més holístic, més globalitzador que incorpora el tema de l'absentisme i el treball de dinamització del territori amb implicació dels agents i un altre més de "la canya" que tu deies abans, d'anar intervenint cas per cas? Seria correcta aquesta interpretació?

(Ed1): Clar és que això depèn també de la concepció de serveis socials però bé, aquí la concepció que tenim de serveis socials és de que la gent no s'enganxi, no crear dependències, sinó tot el contrari, no? Que la gent sigui responsable dels seus problemes i que amb una dotació de recursos x la gent pugui tirar endavant. No se. Es que hi ha moltes coses a dir. Respecte del tema dels districtes és que són com reines de tarifes, és a dir, l'actual descentralització per llei te efectes, -para lo bueno y para lo malo Si que hi ha des de l'àrea de socials, s'intenta unificar línies d'actuació i tal, però en altres àmbits...com és educació i tal doncs aquí ja...cada uno hace lo que quiere, no?

(As1) A més jo per mi que si això és mou a uns altres nivells doncs això ja...Hi a tres nivells d'actuació molt clars a nivell d'intervenció social: Atenció individual-familiar, és l'únic encàrrec que tens clar. Llavors a partir d'aquí et pots centrar més en això o apostar més per un tipus de treball més comunitari. Però apostar més pel treball comunitari és sobrecarregar-te (de feina). En certa manera aquí està el problema, o sigui que en definitiva tampoc escolleixes sinó que a sobre et carregues de feina si apostes pel treball comunitari. Llavors que passa que pots trobar-te amb que l'atenció familiar i individual tampoc la pots estalviar, tampoc, però aquí, per concepció de serveis socials pensem que les formes d'abans tampoc és la manera de funcionar, vale? Llavors aquí també volem treballar des de l'altra vessant, no? Llavors que passa que quan anem a l'escola no saben si anem com a equip o com a qui. No sé, per a mi és complicat per això.

Perquè aquesta segona accepció implica un cert voluntarisme per part vostra?

(Ed1) Home... si, bueno, la disposició a treballar en condicions que no són, sí.

(As1) Bé. Potser els educadors a nivell d'atenció individual-familiar tenen menys carrega, llavors tenen més temps i per això fan més intervencions de caire grupal comunitari, la qual cosa em sembla molt bé, no? En aquest sentit i tal.

(Ed1). Bueno clar, però això ho hem discutit moltes vegades, lo de la càrrega és també depèn de com et posicionis davant dels casos, no? Si estàs dispuesto a ser un gestor haciendo informes...

(As1) però si has de fer un seguiment...

(Ed1) Home però això també ho podem discutir, si són quaranta no tots els quaranta els veuràs totes les setmanes... Hi ha intensitats diferents. Això també depèn de com es posiciona cada professional. Diguem que el treball social ha de fugir...i més quan hi ha hagut uns precedents brutals d'assistencialisme i tal... no? Està exposat a que... constantment, malgrat que s'intenta trencar això, però amb algunes famílies que no hi ha manera...i que venen contínuament...i de si genera molta feina, no? i a aquest nivell...hi ha diferències, no? perquè els educador sempre anem al darrera de l'adolescent i a vegades ens passem de la ratlla, no? A vegades et preguntes però bueno que faig jo aquí perseguint? Bueno, doncs perseguiré però fins a un cert punt, no?

(As1) A mi me vienen pero con demandas que yo no les quiero resolver, o sea que también...

(rialles)

(As1) Es que també coincideixen molts factors, són diferents institucions, moltes dinàmiques, diferents concepcions, des de l'escola també uns tutors que pensen així o aixà, a vegades també és molt atzar, no? A més la descentralització és un fet.

(Ed1) A més jo penso que l'absentisme és indicador de moltes altres coses. Es una manera de concebre la família, una manera d'...un codi familiar, una escola, i...vas tirant del fil i... que si toxicomanies, maltractes...en fin, coma i sigue.

(As1) És un indicador de moltes problemàtiques i clar no es pot dividir l'absentisme de la resta de problemàtiques.

(Dct) Clar, no pots dir, doncs ara vaig a treballar només el tema de l'absentisme, no? Perquè la persona és una.

(As2) Clar és que és un símptoma que...que no és només un indicador de problemàtica escolar sinó també social, el que passa és que el motor de detecció, el principal és l'escola, diguem-ne, no? I l'escola ha de mirar de contrastar els factors que estan associats amb l'absentisme, que evidentment tenen relació també amb l'entorn, no?

La vostra percepció de com ha anat variant l'absentisme en els últims anys d'implementació de la reforma quina és? Clar que potser teniu una antiguitat diferent oi?

(As1) Si, jo un any.

(Entrev.) I tu? (pregunta a As2)

(As2) Jo tres anys

I Jo quatre (respon Ed1)

Bé, amb aquesta consideració com diríeu que ha anat variant?

(Ed1) Jo...jo penso que els factors que originen l'absentisme no han variat, com a causes són les mateixes. I en nombre? jo diria que... Aviam, quan jo vaig entrar aquí a l'escola això era una mafia siciliana, no? Era allò de a este no le doy beca perquè no me cae bien i esta madre no perquè... suspensivos. T'ho juro, t'ho juro, així de clar. I Això ha canviat molt (es refereix al Ceip 20) Va canviar tot l'equip directiu i ara hi ha una altra predisposició, s'ha oxigenat una mica el claustre, ara...el nombre jo penso que és similar, eh?

(Dct) Sempre són més o menys els mateixos. Sempre que hem estat mirant així respecte de l'any anterior ...sempre són els mateixos casos més o menys sobre els que hem estant parlant, durant la tira de temps, no? Clar que sempre són els casos que et diu l'escola. Potser el que si que ha canviat és potser la percepció...els canvis aquests a nivell d'escola potser si que han canviat la forma d'entrar.

(As2) Home jo no t'ho puc dir per casos perquè ara no tinc les dades però si que tinc la percepció de que ara amb la reforma sobretot el que si que han augmentat és l'absent.. l'abandó de xavals

(As1) les fugides no controlades del pas de primària a secundària

(Ed1) De totes maneres jo amb això penso que sí, però també s'ha ampliat, abans acabaven als 14 i ara estan obligatòriament fins el 16.

(As2) Clar però es que abans l'abandó es produïa entre aquells de 14 que no continuaven els estudis però ara potser n'hi ha de 12 anys que a lo millor ja no volen continuar. Abans hi havia xavals que aguantaven, no? No se, a mi em sembla que amb el canvi...

(Ed1) Potser sí que això és una novetat, que s'ha anticipat, a 12 anys no, però un cop fan el primer curs...per aquests hi ha unitats d'escolarització externa que ja agafen xavals a 12 anys, però és difícil perquè aquests recursos no estan disponibles, estan saturadíssims, aleshores que passa que a tretze els estàs aguantant allò com pots...que si un taller, que si una activitat, que si...no se que...per col·locar lo el curs següent. Lo primer que s'intenta és no cremar etapes, és a dir, numero uno, salvar la escolarització d'aquest nano. Un cop es veu que el noi no...Llavors ja s'intenta buscar un recurs. Jo de fet tinc nanos, un noi de 12 anys que per problemes conductuals i per un "no entendre'l" també, perquè aquests nanos porten l'estigma al darrera, no? Pues resulta que em van trucar i em van posar en coneixement, doncs aquest xaval...l'EAP li està buscant una unitat d'escolarització d'aquestes i jo per mi parte voy a mover mis cables i passar una mica de ...de l'EAP. No es te que fer, lo admito, però...

(As2) Es que molts d'aquests adolescents el que trobes és això, no? Que hi ha tota una història d'inadaptacions, de fracassos, que en un període d'adolescència...clar.

(Ed1) També potser és que no hi ha res a fer. Perquè hem après que fins ara, si el xaval deixa de fer una cosa doncs...em de buscar-li una altra, doncs...potser no, solventant el tema del carrer...potser cal que passi un temps i que el propi adolescent faci els seus processos mentals de canvi. No se, tu.

(As1) Be el que comentaven en relació a la reforma també cal dir que abans hi havia les escoles taller i tot això, ara que passa? que tots els adolescents estan al institut llavors que passa? Que molts pares tenen por. Por a que els seus fills passin de primària a secundària. Representa que a primària els tenen molt recollits i a l'institut, específicament aquest no. No? Llavors és molt simptomàtic entre famílies gitanes, es veu que passa bastant, germans que tenien la EGB i ara no, perquè? Perquè abans estaven fins els 14 al mateix centre. Ara als 12 canvien de centre, eh? Torna a dipositar confiança en els professors i tal, de forma que molts queden deslligats. Jo penso que n'hi ha molts que no han fet lo pas i que jo ens han avisat que o han fet lo pas.

(Ed1) No...no hi ha molts casos d'això...no se tu, però jo no tinc molts casos. Jo lo que tinc és que aterren...perquè el traspàs si que s'ha cuidat, al Ceip 20 fan una visita i això si que ho han cuidat bastant...i després...dos mesos després d'haver començat el curs pleguen. Que no es matriculin jo no conec casos. No vol dir que no hi sigui eh? Ojo.

(As1) No sé, això ho coneixeu més vosaltres.

Aquesta situació que esteu descrivint és específica del col·lectiu gitano o no?

(Ed1) Aviam... aquí cal fer un matís important perquè l'absentisme està lligat sobre tot a marginació social. D'això hem parlat moltes vegades...que són gitanos? Bueno doncs és que són d'una classe...baixa i tal, no?

(As1) A part de tot el tema de la no adequació de l'escola a la cultura gitana, es que hi ha una marginació increïble. Hi ha una visió molt negativa ...

(Ed1) Això sí.

(As1) És que és una mica tot...

(Ed1) Una mica tot, i a part també que els gitanos...en aquest tipus de famílies...el no donar un valor a l'escola com a tal.

(As1) Molt poques, això si que és algo... molt poques...

(Ed1) Tenen unes altres expectatives, tenen altres tipus d'aculturació...

(As1) Es que -interrompsegurament el seu sistema de funcionament econòmic fa que tot sigui molt més difícil de plantejar, per exemple, l'hàbit de portar al nen cada dia i tal...hi ha hagut una evolució molt bèstia. Abans els gitanos no volien anar a classe, ara volen anar però tampoc se'ls hi reconeix gran cosa, no hi ha una identificació..., tampoc es treballa cap vincle, no? Hi ha moltes coses barrejades però n'hi ha molts que valoren l'escola, eh? Jo vaig quedar parada, que et valoren l'escola de forma increïble, però això no vol dir que hi vagin cinc dies a la setmana, és que és diferent.

(Ed1) Si clar, s'ha de matisar molt aquesta associació perquè es pot fer una lectura equivocada no? A més n'hi ha famílies gitanes que a serveis socials ni coneixem, no?

(As1) Clar, és que serveis socials és un filtre molt important perquè per algunes famílies gitanes normalitzades que algunes famílies vagin a serveis socials és una vergonya, és que no se saben buscar la vida, en canvi per aquestes altres anar a serveis socials és dir "a veure que traiem", no?

(...)

Passant a una altra qüestió...en relació al projecte Tatax, del qual m'havia parlat la Directora, hem podríeu explicar breument en què consisteix?

(Ed1) És un projecte adreçat bàsicament a adolescents i joves. El que hem intentat crear una espècie de coordinadora entre tots els agents que intervenim i s'intentava dinamitzar mitjançant aquesta coordinadora, amb tots els agents, que serien els educadors que estan intervenint en els casals de joves i els instituts. En aquests moments amb franja així de joves tindriem l'escola parroquial que té cursos d'ESO i el IES 22, aleshores bueno...d'entrada es crea amb la voluntat de crear una sèrie d'activitats, en principi de temps lliure per tal de poder...treballar plegats. Això és en una primera fase, això és va fer, i el que s'intenta és, a llarg termini, que arrel de les dificultats que ens estem trobant per intervenir amb aquesta franja d'adolescents i joves i una d'elles, no únicament, és l'absentisme, doncs intentem establir altre tipus d'activitat. Per exemple si nosaltres ens plantejaven a nivell d'educadors i de treball en grup un taller de reparacions de bicicletes, que l'hem muntat, amb tota la vessant d'educació no formal, no? Doncs pensàvem perquè no plantejar tot un seguit d'activitats d'aquest tipus en el si del...en el si dels instituts, amb un crèdit variable, no? Aquest seria el segon pas, no? O sigui que vam intentar donar una resposta a algunes situacions de fracàs escolar...aviam, (riu) sense moltes pretensions, eh? Doncs a partir d'aquí anar treballant amb els diferents tutors amb una altra visió, vale? Fins aquí, ja no és la relació que havíem tingut i el que ens havíem trobat en relació als instituts i pel tema d'absentisme era...arribar tard, ja, quan h hi havia el conflicte, que el xaval estava fart, el tutor encara més... i ja començava a haver-hi faltes d'assistència o fins i tot abandó de l'escola i aleshores nosaltres interveníem i com intervenien? Doncs ja quan la cosa estava molt, molt...deteriorada, buscant recursos alternatius, no? Per a xavals que abans dels setze anys salten del sistema d'educació formal i llavors doncs buscant en tota la xarxa des de les aules taller a les unitats externes i aquesta era la nostra feina. A partir del projecte vàrem intentar treballar una mica més amb els instituts des d'una perspectiva més preventiva i bueno...abans que el xaval plegues pues intentar crear...sense tampoc...treure-li el paper als tutors, no? Però bueno, una mica crear una dinàmica que pugés salvar algun cas, no? I també traslladar molta

metodologia que s'està utilitzant a nivell no formal o informal, no? que nosaltres coneixem a través de les aules taller, doncs que pugues revertit també en el projecte, aquesta és una mica la filosofia. Després això és complicat, tampoc venem motos, i es complica perquè això és difícil, els instituts tenen els seus programes d'activitats, cada equip de professors programa les seves activitats molt concretes i és difícil però alguna cosa hem fet.

Perquè quin tipus de resposta hi ha hagut amb les escoles?

(Ed1) El primer any, abans de fer el projecte eren activitats puntuals, tipus futbol sala per nois i noies i tal i encara no existia un projecte com a tal i llavors va entrar el professor d'educació física i tot i que hem intentat trencar això segueix sent ell però bueno...es tractaria d'anar trencant això i de continuar implicant a més "profes". Hi ha hagut alguna altra activitat en la que ha vingut més professorat. El projecte és molt nou. A setembre del 99 es comença a posar en marxa com a projecte. Evidentment amb aquest tema ara per ara no es pot avaluar la seva incidència sobre el volum d'absentisme perquè evidentment...és un projecte més preventiu però...jo diria que continua havent-hi el mateix.

Perquè els nanos que s'engresquen en aquest tipus de projecte quin perfil et sembla que tenen?

(Ed1) Son candidats a l'absentisme, alguns han abandonat totalment l'escola, són xavals que estan en recursos alternatius, alguns els han deixat, d'altres continuen i una mica el perfil és aquest, d'altres van al centre i en principi no són susceptibles d'absentisme. N'hi ha de tot, n'hi ha de tot. Jo de totes maneres diria que no és un indicador d'avaluació que ens hem plantejat la disminució de l'absentisme. Llavors hi ha això, el que nosaltres hem trobat fins ara és que hi ha casos que el propi centre no considera absentisme, és a dir, que a 14 o 15 anys nanos de tercer d'ESO que han acabat el cicle formatiu, del sistema antic que abandonen doncs...que ja és normal (segons el centre), llavors no els quantifiquen. Com a denominador comú amb primària ens trobem que són casos que... treballar-los d'una forma una mica creativa, que no sigui amb la canya, que és lo que hem estat fent nosaltres durant molt de temps, no? doncs és difícil, nano que no ve se'ns diu i se'ns informa de les faltes d'assistència i nosaltres doncs, evidentment si no és un problema de la família, que es pugui reconduir doncs ja anem a buscar al xaval i un altre cop cap a l'escola. Però es treballa molt amb la tècnica de la canya i no tant el que nosaltres ens plantejaven, no? Amb un nou projecte d'absentisme escolar que intenti treballar des de tots els implicats, compensatòria, inspecció, primària, Eap, jo que se, els tècnics d'educació, no? Doncs fins ara s'ha anat molt així, no? Cas per cas, a nivell de tractament i a partir de cada cas doncs...anar treballant. Es la tàctica de la canya, d'anar pescant, no? Però ja es veu que amb això passa el temps i tornen a faltar, tornen a faltar.

(interrupció)

(Ed1) Bé, jo si vols t'explico una mica els casos que tinc. T'haig de dir que s'ha de diferenciar el cas d'alguns adolescents d'ètnia gitana que són abandonats. No és absentisme. Depèn de factors culturals, be, llavors hi hauria...no se com explicar-te tot això, mira d'aquest curs tenim: Dos casos de menors una noia de primària i una altra de secundària desescolaritzades, davant d'un canvi de domicili i de barri, són dos nenes que porten sis mesos desescolaritzades. Després...ens robem amb una situació de dos germans un que també són d'ètnia gitana que aquest any ja ha abandonat, amb una situació prèvia de fracàs escolar i absentisme intermitent i l'altra que és una noia ha seguit les mateixes passes, ella explicava que amb el grup classe no s'hi trobava, amb el grup de reforç ella explicava que es trobava maltractada i fins que al final ho ha deixat. Després ens trobàvem un altre noi d'ètnia gitana, un cas molt curiós perquè va començar molt be, amb expectatives i al cap de dos mesos deixa d'anar

durant molt de temps, torna a aparèixer cap el mes de febrer i desapareix abans que acabi el mes sense possibilitats de recuperació. Després tenim dues noies d'ètnia gitana de primària i un noi d'un mateix nucli familiar que ha estat absentisme puntual tot i que han estat cinc mesos desescolaeritzats després s'escolaritzen i comencen a fer absentisme de goteig. El noi, ja és abandonat de secundària, sembla que treballa amb la família. Després hi ha un altre cas d'un nen que va a una escola fora de la zona, una escola especial que també fa absentisme puntual, és un nen de 13 anys i la mare té problemes per portar-lo. Després hi ha un altre cas d'abandonat també, és un noi de secundària d'ètnia gitana i el germà de primària que arrel d'una malaltia crònica a més també són orfes. També hi ha altres casos que no t'he nomenat i que s'han reconduït. (Entrev.) Quins elements et sembla a tu que possibiliten que un cas es reconduïxi i d'altres no?

(Ed1): Doncs no hi ha fórmules, depèn de les indicacions que segueixen, la pressió que es fa, el discurs del tutor envers els menors o que la estratègia que es segueix dona resultats. O que donis alternatives viables, no se per exemple si el problema és que la mare no té temps per portar-los doncs una veïna que els acompanya, no se, imaginació al poder. D'entrada es tracta de detectar quin tipus d'absentisme es tracta i quines solucions n'hi ha. En el cas de secundària segons quins casos es tracta d'indagar directament amb els adolescents quin és el problema. Si la cosa deriva del fracàs escolar ja és bastant més difícil, s'intenta que acabin el curs, treballant amb els tutors i ja planteja un altre tipus de recurs, si evidentment està als 16 anys doncs es planteja un curs d'ocupacional o depèn de les demandes del propi adolescent. Depèn del cas, perquè hi ha xavals de vuit anys amb els que ja pots tenir un discurs amb ells, el que passa és que és difícil perquè si no hi ha una resposta de tots, si des de l'escola no hi ha un treball d'acollida, de trencar aquest fracàs si no es dona un altre tipus de sintonia amb aquests nens doncs continua existint, ja et dic és un cercle viciós. A més de fet les dades no quadren, no? l'escola dona unes dades i nosaltres tenim unes altres. Però bueno, en relació a la nostra intervenció és aquesta no?

(Dct) Continuem si de cas amb la descripció dels casos, no? Jo he recollit els casos de la Ed2i, que està malalta i no ha pogut venir. Tot i que tenim casos que poden ser repetits perquè tenim intervencions repetides, és a dir casos compartits, perquè s'estigui treballant altres temes coordinadament educadors i treballadors socials. De totes maneres si es treballa amb la família altres temes tota la feina de treball sobre l'absentisme la fem conjuntament també els dos professionals. Per tant alguns casos dels que referiré ja han estat assenyalats pel Ed1. N'hi ha el cas de dos nois i dues noies del Ceip 20 que seria esporàdic i en altres èpoques més recurrent, dos dels quals són d'origen gitano, pel que fa a primària. Al IES 22 n'hi ha tres nois i una noia sense escolaritzar, el que passa és que a diferència de primària a secundària no hi ha coordinacions regulars, no hi ha comissions llavors són ells que ens han de trucar i de fet no ens truquen, o quan ja truquen és que ja... de fet ja els hi va ver que no vagin a l'escola (es refereix als absentistes). De fet una vegada varen enviar una carta, quan de fet estem aquí al costat, dient "aquest xaval és absentista" i se quedaron tan panchos. A més ens varen demanar que féssim d'intermediaris, no? Que li comunicéssim a la família que estava expulsat, no? O sigui que al IES 22 fatal, tot i que depèn del tutor.

(As1) A veure com a casos individuals t'haig de dir que n'hi ha més d'un i que també n'hi ha molts que no estan recollits però que ens consten, per altres...altres institucions educatives però no formals, tipus esplais i tal, ens consta que hi ha més absentisme del que ens passen l'institut. Jo suposo que els casos que nosaltres tenim són d'aquells cronificats. De casos que jo porti directament, no compartits amb l'educador... de casos en tinc dos, n'hi ha un d'ètnia gitana, n'hi ha un de quatre anys que no va a escola perquè aviam, la meua hipòtesi és que la família considera que el nano és molt petit, és un nen de tres anys i tal, i costa molt treballar. Poc a poc s'ha anat treballant això

però des de l'escola no hi ha un apropament a la família perquè ells no s'hi posen, jo crec que es una certa negligència per part de l'escola, després hi ha una germana, una nena de 10 anys que assumeix la cura del germà petit, quan falta la mare. Hi ha hagut histories familiars força complicades i realment quan la mare no ha pogut atendre als menors doncs ha sigut la nena aquesta, no? Després hi ha una altra nena més gran que te 15 anys que ja és abandonament absolut. Ara estan preparant la boda, ja, Aquesta ja ni ens consta perquè al no haver comissions socials a secundària doncs no ens arriba la informació, però bé, per nosaltres el que es absentisme, tot el que són converses i coordinació ens queda reduït als casos crònics, casos que realment treballar amb ells és molt difícil, no? I tot l'àmbit de la prevenció, d'apropament ens queda molt minvat. La conversa típica de l'escola és que tenen polls, i que van molt bruts i tal i tot lo tema de nivell acadèmic també s'evadeix...la qüestió és si físicament són allà. Quan físicament un nen està aquí l'absentisme queda anul·lat i el rendiment com que tampoc el plantegen tampoc hi ha cap mena de qüestionament...i llavors va ser arran d'això que ens vam plantejar un projecte més...global. (Entrev.) En els casos crònics quin tipus d'intervenció feu? (As1) A veure a nivell d'atenció a nivell individual familiar si és un cas en tractament i tal...evidentment intentes apropar-te a la família, l'únic és que tampoc no pots oblidar que som serveis socials i que en certa manera en el pla de treball es contempla que s'ha d'anar a escola però clar el tipus d'apropament l'has de fer de tipus "humil" entre cometes, d'intentar negociar, però...be molt mediatitzat pel tipus de servei que som i per que tenim poder de firmar ajudes i no, m'entens? Es molt difícil de treballar.

(Ed1) De totes maneres en els casos d'absentisme crònics...passa el que passa, no? Tu pots recalcar el dret a l'escolarització però no hi ha cap llei que les obligui, i moltes famílies ho saben.

(As1) També hi ha un intent d'apropament via escola però clar si l'escola no fa aquest apropament, perquè a veure a mi em sembla que molts ni saben que la secundària és obligatòria, no? Tot i que des de l'escola s'utilitza una certa coacció quan se'ls hi diu si no veniu a escola ho direm a serveis socials i us poden treure això i allò... O sigui allò que no utilitzen nosaltres ho utilitzen ells, no? Com a coacció...Tot i que a veure, tampoc és qüestió de culpabilitzar-los o sigui que no hem d'oblidar que no estem parlant de minories ètniques sinó de minories ètniques barrejats amb situacions de marginació, i constituïts com a getto, no? I suposo que si no tenen un suport tècnic...és difícil.

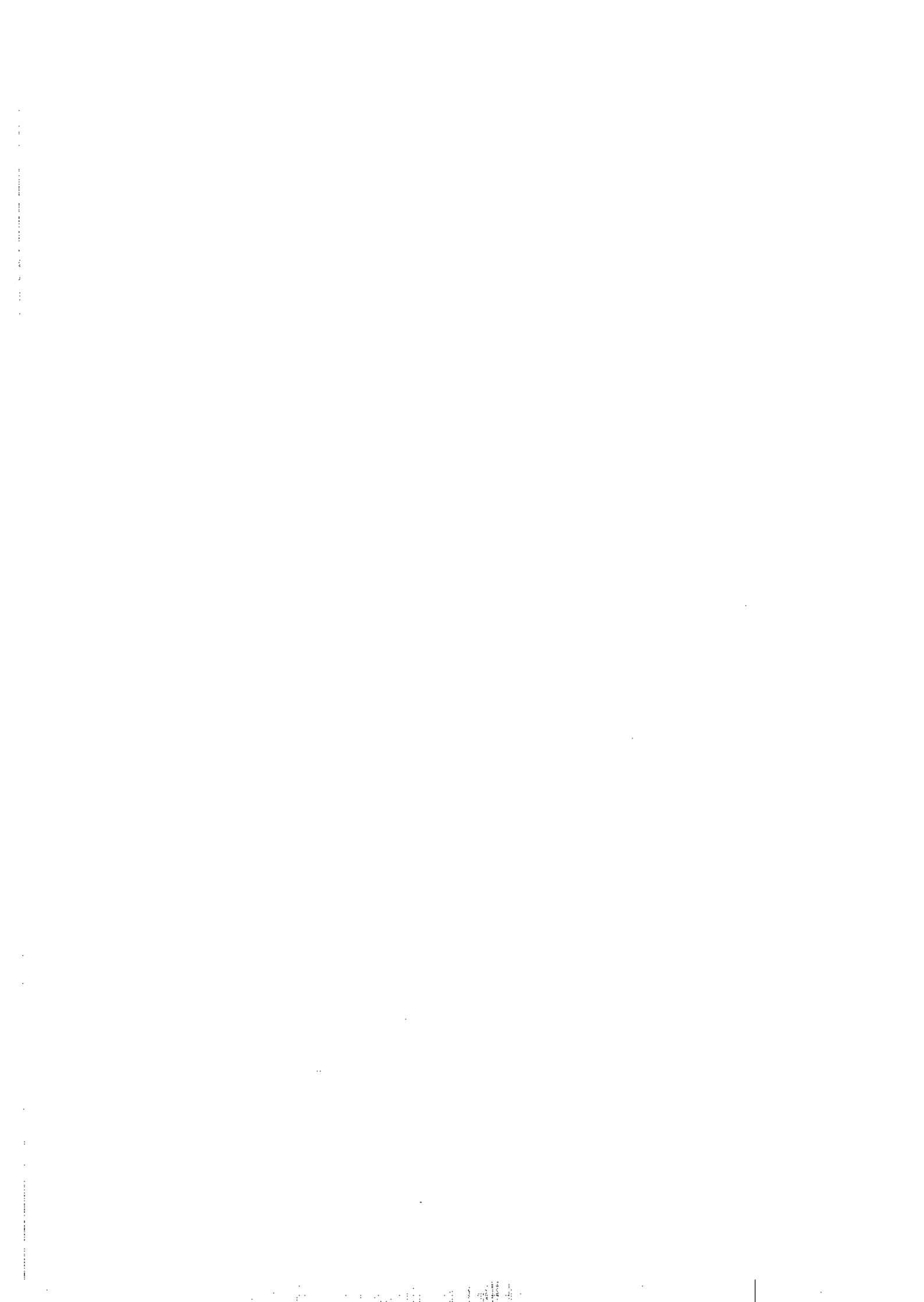
(Ed1) A veure, en el cas de primària hi ha una voluntat el que passa és que no s'acaba de concretar en accions.

(As1) Realment el projecte de crear una projecte contra l'absentisme des dels serveis socials ha estat una mica...Bé, era un projecte en el que formen part els dos educadors, les dues assistents socials i la psicòloga de l'equip, no? Una mica el que volíem era això, no? Intentar fer un bon diagnòstic quantitatiu i qualitatiu, no? Tot i que les escoles han mostrat resistències ha donar-nos dades... Bueno, increíble, no? hem tingut una ma de problemes de por, no?. Però bueno, volíem fer un bon diagnòstic per poder treballar sobre una base més empírica i després començar a plantejar el treball preventiu, però bé, abans de parlar de prevenció es tractava de saber de que estem parlant, i bueno...moltes resistències... a veure en les comissions hi havia deu i sa mare, hi havia ensenyament, la tècnica del districte bueno, tothom estava representat, aleshores que passa? Que hi ha escoles que no tenen absentisme ...més que res per no declarar-lo i més que res perquè determinat tipus de població no hi arriba, com l'escola parroquial, llavors clar, se sentien poc implicades, una mica era intentar anar més enllà, hi havia al darrera la idea de conèixer per fer propostes, però que passa? Que molt bé, molt bé, solucioneu-nos la papereta però a l'hora de la implicació va ser nul·la, llavors nosaltres, que passa, que et quedés sol.

(Ed1) De totes maneres nosaltres teníem clar que el projecte el volíem capitanejar nosaltres, havíem de ser el motoret, no? I llavors clar, tampoc ho podíem fer tot, llavors vàrem pensar doncs...anem a crear una graella de recollida d'informació. Nom, i cognoms, especificant les causes qualitativament. No? Bueno això no s'ha pogut concretar en quatre o cinc reunions, un dia no ho portaven fet, un altre dia...no se que, i clar... (As1) després una altra proposta que es va fer és la de treballar amb professors motivats, no? Que és una mica el que veiem, perquè darrera les institucions hi ha persones i professorat motivat significa que tot vagi molt més ràpid. Aleshores els directors de cada centre varen dir, doncs ho exposeu al claustre de professorat i tal i llavors ja algú que s'apunti i llavors aquesta reunió ni es va fer. Llavors semblava que venien i vinga...com que serveis socials sou molt espavilats a veure que heu fet, no? Mai hi ha hagut una implicació de dir...Llavors també hi ha una imatge de dir...igual que nosaltres critiquem, perquè critiquem, constructivament i tot lo que tu vulguis però critiquem, doncs també ens critiquen ells a nosaltres, no? I llavors potser hi ha com ...també costa de donar-se perquè...segons el circuit... com que tot acaba en serveis socials i a vegades doncs nosaltres també fem el que podem i tal doncs...De fet han posat moltes expectatives en nosaltres, perquè de fet el circuit s'acaba en nosaltres, no? I llavors clar...Es que hi ha una visió i expectatives de que l'absentisme és qüestió de serveis socials. Clar és que conforme hem anat avançat d'una comissió a la celebració de la següent hem anat quedant menys. A la tercera la inspectora ja ens va dir que molt be però que ella no podia ser-hi, la escola 21 a la segona reunió va dir que ella no tenia absentisme, i clar...és que ens hem quedat nosaltres... reconeixen això, i ens hem quedat aquí, no?

(As2)La idea era intentar a partir de tots començar a plantejar projectes específics però clar...nosaltres esperaven la implicació de tots no?, però bueno...jo crec que en certa manera els estàs replantejant la seva tasca i amb tant replantejament els estàs obligant a adequar-se al que hi ha, no? (Ed1) Si, però jo crec que també és la política educativa que s'està portant. Jo crec que aquest problema si hagués voluntat es podria millorar molt més però, per a inspecció mateix aquest tema no és prioritari, no?

Professor de Compensatòria.
Zona 3

L'educació compensatòria és per a mi una realitat poc coneguda. Sé que hi ha un decret del 1983 que estableix l'educació compensatòria, però no sé què implica aquest programa. Em pots explicar una mica la història del mateix?

En principi, és un programa que no està creat com a tal. En el organigrama del Departament ho veuràs molt condicionat: li falten delimitacions clares de funcions. Teòricament des del 1983 funciona i va començar donant suport a escoles que ja tenien nens gitanos, que no eren escoles d'educació especial, als suburbis, els actuals CAEPS. En aquestes escoles no es feia suport, perquè es suposava que hi havia més plantilla; es feia a les altres, que eren d'educació especial. Era per tant una tasca de suport específic per aquestes escoles. El què es feia en aquell moment era atenció directa, unes hores de dedicació amb nens. Al llarg del temps ha anat derivant pel cantó dels nou vinguts i, ara, últimament, és amb nens nou vinguts o amb risc de marginació (ampliació del concepte). Es fa suport docent al centre i les tasques poden ser des de col·laborar amb el tutor o el centre amb algun tipus de projecte concret. Amb el tutor que vol treballar en projectes molt específics. En el cas dels nou vinguts, atenció directa durant un temps, qüestió de llengua fins que adquireixen uns mínims.

Però hi ha algun altre programa de la Generalitat sobre això... no?

Ara últimament se està creant els TAES. El SEDEC té un grup que és el d'Incorporació tardana que és per a nens acabats d'arribar que no coneixen res. Fins ara, el que es feia era assessorament bàsicament. Ara han muntat els Tallers d'Adaptació Escolar que depèn del SEDEC. Els TAES estan fora del centre escolar. La compensatòria és des de dins del centre. Amb els TAES, el nen va fora de l'escola. Tot el que seria el horari escolar, teòricament, el faria al TAES. Però això és totalment nou d'aquest any. Depèn del SEDEC.

A compensatòria treballeu directament amb els nans o no?

Sí es continua fent atenció directa i es col·labora amb els mestres del centre. Es fan les dues tasques.

En deies que hi ha uns 70 professors dedicats a l'educació compensatòria, dels quals 13 estan a Barcelona i la resta a Girona, Tarragona i Lleida. De qui depèn?

Son comissions de serveis. No és un lloc regular.

Dins de l'organigrama del Departament de qui depeneu?

De la Subdivisió General d'Innovació Educativa (assenyala el nom de la seva cap immediata). Abans hi havia un cap de compensatòria; ara no. Hi ha un tècnic que porta els temes de compensatòria que es diu (assenyala el nom). Després estaria la Subdivisió General de Programes i després hi ha la cap dels CRPs i dels CEAPS que és la C.P. Això a nivell de Departament. Però realment depens de la Delegació. Tu ets personal de la Delegació.

A vegades, pot haver conflictes entre delegacions territorials (on s'executa el marc elaborat) i la direcció general (a on s'elabora el marc). Es a dir, a vegades, pot haver-hi criteris d'interpretació diferents.

Però tot i ser la mateixa institució?

Sí, però entre delegació i delegació poden haver-hi punts diferents del programa. I això seria fonamentalment compensatòria.

I quan dius que no hi ha programa què vols dir?

Que no està creat com a tal: que no tens unes directrius clares. De cara al principi de curs hi ha una normativa, però pot variar d'un curs a l'altre. Més o menys és similar i ambigu, dóna molt marge de maniobra, però no hi ha unes funcions. En el moment que el creem, hem de crear unes funcions, però si no estàs creat com a tal no les podem establir amb la qual cosa no hi ha uns criteris o definició com a programa. Es pot, i de fet és el que es fa, modificar sobre la marxa.

Això vol dir que els professionals deuen tenir unes directrius comunes?

Sí, però molt genèriques que surten a principi de curs.

I això no crea un marge d'incertesa professional?

La veritat és que sí. Perquè hi ha moments en que amb una eina fas unes coses, en altres casos canvies depenent del terreny... Depèn de com vagin les coses.

Vosaltres us podeu organitzar d'alguna manera, fer intercanvis de criteris o d'altre tipus entre vosaltres?

Nosaltres tenim coordinació a nivell de la Delegació. Abans, mentre hi havia la figura aquesta del cap, sí que hi havia unes reunions conjuntes cada trimestre, més o menys, a on es donaven intercanvis de parés, d'actuacions, de formes de fer, però últimament cadascú va pel seu compte. Hi ha les normes generals aquestes que surten de la Direcció General, però després cada delegació funciona pel seu compte.

I això des del 1983?

Sí, primer va començar amb atenció directa, després ha anat derivant cap a una col·laboració en projectes concrets, sempre deixant o agafant l'atenció directe en zones concretes a on hi ha molts nou vinguts (per exemple, Ciutat Vella a on hi ha un goteig permanent de nou vinguts). Sempre s'ha fet atenció directa durant un temps - teòricament, sempre és durant un temps

L'actuació com a programa hauria de ser 3 o 4 anys en un centre -però això és fictici, perquè a la Generalitat hi ha centres que es porten casi 13 o 14 anys -: la teoria és una cosa i la pràctica una altra.

Amb aquesta nova figura del TAE una de les funcions que vosaltres podíeu assumir quedaria ocupada?

Podria anar cap aquí, però no va tot. És una realitat nova, per tant no sé, comparat amb el nucli de nou vinguts... La veritat és que no ho sé.

En quant al suport a projectes, això es una cosa que també fan el centres de recursos i no només els de compensatòria, no? Quina és la vostra especificitat?

En el cas del CRP el professorat passa pel centre que és qui es dedica a la formació dels mestres de la zona i en el cas de compensatòria seria una relació de les persones: tu passes pel servei i en tot cas estàs directament amb el tutor o amb l'equip directiu o amb el cicle, es a dir, tu tens una intervenció directa en el centre, una assistència física; tu estàs físicament allà, tu ets qui vas: ningú et porta. El que sí es veritat és que poden haver solapaments de funcions, poden haver-hi de vegades amb L'EAP, amb el SEDEC altres vegades. L'EAP és qui té plena competència d'assessorament a nivell de centres. El que passa és que es podria delimitar una mica, de manera que l'EAP podria assessorar i (nosaltres) faríem més una tasca més de matxuca, sobre el terreny, amb el mestre i amb activitats concretes.

Tu quants anys portes com a professor de compensatòria?

Jo porto des del 1991. Com a mestre porto molts anys més. El problema és treballar amb nens en situació de risc de marginació social i amb nou vinguts. Els nou vinguts no forçosament han d'estar en un programa de compensatòria des de bon principi, però sí que en un futur poden esdevenir situacions susceptibles, depenent de la zona concreta. I depèn de si és un empresari de la NISSAN que ve amb el seu fill. Jo sempre he dit que no tota la migració és igual... (baixa el volum de la veu a mínims inaudibles).

Diries que la teva és una feina dura?

Sí, és una feina que no li veus el suc directe, no li veus els resultats directes. És una feina una mica de delegar: delegates al centre i el centre s'ho creu o no s'ho creu. Si tu estàs en una classe saps perfectament el nen que et segueix i el que no et segueix i si han après una sèrie de conceptes, però d'aquesta forma incideix a vegades en els mestres i depèn del grau que ells s'ho creguin o no, doncs ho faran o no ho faran. Però tampoc pots fer més coses i tampoc ho imposes i llavors en tot cas opines, suggereixes, contribueixes, col·labores; es a dir, a la pràctica pots a vegades fer això, però en el fons saps que tu poses unes hores i que ells es queden les 5 hores del dia, són ells. Bàsicament la definició de la nostra funció seria: suport als centres a on hi ha més risc de marginació social.

El suport el demanen el centres?

Sí. Teòricament, després ja veurem com sortim, la demanda és del centre via Inspecció i, aleshores, prioritza les demandes i nosaltres anem a un lloc o a un altre a fer una tasca o una altra tasca. En concret, a la Zona N. jo aquest any el que és atenció directa en aquests moments gairebé no en tinc, perquè l'únic que era nou vingut era una nena, però que ella volia estar a la classe, amb la qual cosa li vaig plantejar si podia estar amb ella a la classe. Es una nena que s'ha integrat bastant bé, el seu nivell és bastant bo, fins i tot molt més que molta gent d'aquí.

Però també els professors d'educació especial fan feina de reforç, no?

Sí els d'educació especial fan feines de reforç als centres. Els de reforç poden, a vegades, estar implicat en aquest tipus de coses i, a vegades, es poden solapar o es poden duplicar funcions. La mateixa funció ens poden trobar igualment que estem atenent a una persona que també està atesa pel grup de reforç, etc., amb la qual cosa no saps que estàs fent, perquè arriba un moment que la persona passa poc temps amb el grup d'alumnes. Es poden produir coses s'ha d'intentar evitar que passi moltes hores a reforç o que les hores de grup siguin les

menys possibles. El que passa és que no sempre s'aconsegueix.

Parlem una mica de la Zona N on tu treballes...

La comissió va sortir al 1996 del CEIP 15, arrel d'una proposta d'un mestre, probablement li va plantejar a la persona de l'EAP. I a partir d'aquí per problemes amb una mestra del CEIP 14. Llavors va ser quan es va plantejar crear una comissió de Zona, amb la intenció que cadascú tingués la seva pròpia comissió social; i després hi havia unes línies generals que estarien marcades per projectes més globals de zona, donat que la realitat és similar però no és igual. La realitat dura de la zona la tindria el CEIP 15 per un costat i el CEIP 14, per l'altra. El Ceip 15 perquè agafa la problemàtica de T.B, C.M. té més o menys una estructura urbana perquè té comerç, botigues... Si que hi ha desatenció a l'infància en alguns casos; però no és la problemàtica de T.B a on no hi ha infraestructura urbana, la tipologia de gent que ve d'altres zones a on ha estat rebutjada o per problemes diversos, perquè li van tirar la vivenda, etc... hi ha molta vivenda d'autoconstrucció, una qüestió de marginalitat diversa: des de la marginació social per necessitats a la marginació extrema, des de molts nens en mans d'EAIA, pares drogodependents, a la presó, etc., independent de que siguin gitanos o pares. Sobretot en el cas de problemes de droga, heroïna, "hachís", etc, encara que siguin gitanos perden el contacte familiar: hi ha un trencament... Doncs aquest seria més o menys el tipus de població que no té perquè ser gitana només. Aquesta seria una realitat. El CEUIP 14 seria una altra realitat. Està totalment aïllada, l'autovia, el Turó, que separa la zona de MON que es a on es el campament de gitanos portuguesos, i després està la via per l'altre costat. Crea un bolet que està allà i no té cap mena de xarxa dins l'estructura urbana; no hi ha res: no hi ha botigues, farmàcia, forn, etc. No hi ha molts veïns. Després està la gent del campament dalt del Turó. Ve de zones molt concretes de la zona limítrofa entre Galícia i Portugal. Han intentat fer un cens. Aquest mes s'està fent una neteja. Havien fet fotografies amb les famílies per fer un cens, perquè no se sabia quanta gent hi havia, perquè el campament són caravanes. S'havia fet un projecte de netejar una mica, perquè havia llocs plens de brutícia; era com un abocador. Ara no sé com està. I es vol controlar el nombre de gent. És una realitat que el CEUIP 14 ara s'està posant al dia. Tenien fins i tot caos de noms: no se sabia qui era qui, repeticions de noms, altres noms no figuraven. Era força complicat. Aquestes són les dues escoles dures. Quan et deia lo de gitanos portuguesos, és perquè tinc els meus dubtes, ja que el gitano té consciència de gitano i aquests no la tenen, però tampoc sabia dir-te quin tipus de població és. Es dediquen a la ferralla, a les fires, toquen l'acordió al metro. Gairebé tots viuen allà, encara que hi ha tres o quatre famílies que baixen al CEIP 15. El CEIP 15 té ara mateix dos o tres famílies que abans estaven al CEIP 14. El moviment és mínim. L'Institut 18, com és únic IES de la zona de la xarxa pública, li agafa aquesta problemàtica. Després, el CEIP 17 i el CEIP 16 són una altra història. La problemàtica no és tan extrema: condicions de com porten als nens, higiene, condicions sanitàries, d'absentisme intermitent (ve dos o tres dies i falta dos). Són molt similars, més que res per la zona. No crec que hi hagi molt absentisme. Hi ha dos casos molt puntuals i localitzats que destaquen i la resta de nens tenen una assistència regular. Amb el Ceip 15 i el 14 hi ha hagut una dinàmica de poc control, en un moment determinat, amb la qual cosa això també ha permès que es pugés fer "Ancha es CaSTILLA" el que els donés la gana, i és a on està l'índex de l'absentisme molt més elevat.

La iniciativa aquesta de crear una comissió social i després elaborar

les comissions, amb les escoles i elaborar un protocol... et consta que s'hagi fet a altres zones, seguint la forma de fer del Ceip 15?

S'estan fent comissions socials. A nivell de compensatòria fa 3 o 4 anys que es fan. A nivell de Zona N, possiblement va ser un lloc a on es van consolidar. No sé si hi ha a altres parts. A mi la sensació que en dóna és que és el lloc. A la Zona N s'ha consolidat segur, perquè ha sigut una manera d'organització entre els centres d'allà, per poder aconseguir alguna cosa, com a consolidació de zona. Aquí hi havia una predisposició, suposo que per part dels serveis d'atenció primària que estaven sobrepassats per part de les escoles tant de primària com de secundària també amb problemàtica, últimament, en alguna part, en quant als llibres de text: hi havia molts nens que no tenien llibres de text. Amb la qual cosa això en el projecte de llibres si més no l'Ajuntament i Càritas, tots dos serveis, s'han implicat, han aportat fons, perquè si més no la qüestió dels llibres queda descoberta, la qual cosa és un pas endavant i, en quant a això, la Zona N, pel fet de quedar tan delimitada, permet aquest tipus de coses, cosa que l'altre part del Districte queda més difuminada. Aquí les coses van d'una altra manera: no és qüestió de col·locar-se medalles. Suposo que hi ha una sèrie de factors que han afavorit que allà es consolidés. I no només que es consolidés, sinó que hi ha una voluntat per part de l'Ajuntament que les comissions s'extinguin per tota la resta del districte. De fet, aquestes coses tenen moments d'alçada i moments que s'estanquen, que hi ha una mena de desencís; els primers moments són bastant eufòrics. Perquè es veia, amb la mancança de llibres, que es resolien coses. Després hi ha coses que s'escapen a les escoles, als serveis socials de zona, s'escapen del control perquè són difícils de resoldre..., la qual cosa ja està fora del teu abast. I es converteixen en reivindicacions, veus que les coses no van tan ràpides com fins ara. Ara estem en un moment una mica estancats. Estem fent coses. Però hi ha coses que estan contrariades, que a diferència del projecte de llibres que sí que està consolidat i funciona per pròpia inèrcia, que són altres programes que estan en una fase que no se li veu una sortida, com el funcionament del menjador.

Quins són els temes als quals no els veieu sortida? Els relacionats amb l'absentisme?

Sí això és difícil. També la relació per exemple amb el CAPIP o l'EAIA. Vull dir nens que necessiten teràpia: el CAPIP actua sempre que la família estigui disposada. L'EAIA jo crec que està sobrepassat: l'absentisme que podria anar cap a l'EAIA, no obstant deu estar a la cua dintre de les seves prioritats. Abans està el tractament psicològic que no pas una desatenció de l'escola, quan a més a més aquesta desatenció està a vegades justificada pels pares: no es que els pares passin que el nen hi vagi. Coses s'estan fent. I sí que és veritat que allà es pot fer amb la dinàmica de les comissions socials. A la Zona N segur. L'entorn ha permet també crear la comissió social de zona, en la qual hi ha coses respecte les quals tens més pes pel fet de ser una reivindicació col·lectiva. Això a Sant Cosme, a l'època en que jo estava no hi havia res d'això. En aquella època (en el 1983), no. El que sí que hi havia abans a les escoles del suburbi era una junta de suburbis: es reunien a nivell de Departament d'Educació, que ara no se si continua funcionant... Em sembla que no i, si funciona, de forma molt puntual.

Qual és el límit al que la comissió no hi arriba? Quina és la seva política respecte als temes a on no hi arriba?

La qüestió dels llibres és destinar uns diners. Però la qüestió de la

higiene és molt difícil de treballar. A vegades, el centre no disposa de dutxes. No sé sap de qui depèn: de l'Ajuntament o del Departament? Tenien una disputa. Són qüestions que indirectament estant influïnt a l'escola però que són més del problema d'un barri. És el problema del Cimal a on la llum i l'aigua l'agafen d'on poden. Allà hi ha problemes d'higiene i hi ha un tipus de malalties que reflecteixen això: el professor d'educació física va notar que hi havia nens a l'hora de corre no podien, s'ofegaven, tenien fatiga que era derivació de les condicions d'habitatge. També, el projecte de zona o de vivenda són projectes que estan fora de l'abast de l'escola. Les escoles d'allà reivindicuen, com són totes d'atenció preferent, la qüestió del desenvolupament del decret dels CAEPS. Això es una decisió política i després tècnica. El decret està però no s'ha aplica tal i com està. Aquest tipus de projectes de infraestructura urbana, a nivell de ajuntament, però seria d'aquest tipus de coses. Malgrat que nosaltres veiem les necessitats són soses que et sobrepassen. Per aquesta banda aniria.

No resulta una situació un xic dialèctica tenir aquesta realitat i alhora ets mestre de compensatòria?

Sí. El que passa és que et consoles, perquè tampoc pots anar de salvavides, com està fora del teu abast llavors penses que tot el que mínimament puguis fer doncs "bienvenido sea". Per això, la qüestió de que tots tinguessin llibres és un consol. Jo ho vaig aprofitar lo del protocol de l'absentisme, per exemple, es podria fer escola per escola, però era molt millor passar a una comissió de zona i que ningú desestimi les altres. Una altra cosa és l'aplicació a posteriori, però si més no era un fòrum apropiat per poder-ho discutir, aprovar i per poder tenir unes pautes comunes entre les escoles. Ho vaig començar a fer en una escola i després hi vaig acabar d'elaborar per presentar-lo. Et consoles amb aquestes petites cosetes. Si no, no viviria.

A secundària la realitat de l'absentisme és una altra?

Tot just ho van començar treballar l'altre dia: fan fer la proposta d'elaborar un protocol amb els objectius clars de com fer les intervencions, les actuacions, de com es passa el control, si es fan trucades qui les fa. La realitat és una altra. Així com a primària, el nen que falta a les 10 h. segur que no vindrà en tot el matí. A secundària, el nen pot estar a primera hora, no a la segona i potser que torni a la tercera hora. És molt més difícil de controlar. A més, depèn de si hi ha crèdits variables, comuns. Això són els més grans, malgrat que el 1er, 2on d'ESO seria el 7è i 8è d'EGB, la permissibilitat de les famílies era més estreta en alguns casos, en altres ja no ho era a primària per tant menys a la secundària. Però a partir de 14-15 ja és més difícil. La veritat és que és un tema que tot just l'hem començat a treballar i més bé estem aprenent que no pas altra cosa.

En quant a l'absentisme, com veus la situació?

Bé, es tracta d'una visió molt personal. A mi en dóna la sensació que a l'ensenyament hi ha una pèrdua de les pautes. També és cert que problemes a la perifèria serien normals en altres zones. El que ells veuen com a problemes es que hi ha famílies de pares amb professions liberals que estan tot el dia fora de casa i el contacte escola-família, pel tipus de vida, és molt baix. Si això passa al centre..., molt més cap a fora. Això per una banda. Per una altra banda, jo crec que la diferència que hi ha en relació a abans amb les expectatives de futur: els pares, tu estudies milloraràs socialment, podràs fer no se

que, no hauràs passar per a on he hagut passar jo, aquestes expectatives últimament no es valoren o no es donen tan clares i en algunes zones es valora l'escola com a menjador o com a parking. Però això es general. Tinc la sensació que l'ensenyament que es el coixí de la societat cada vegada s'està en crisi. La classe mitjana es troba desafavorida, en aquest sentit. I després hi ha tota una gent que respecte a les qüestions d'atenció o serveis d'atenció primària, suposo que perquè han passat per una època en què se'ls hi va donar tot sense demanar res a canvi, sense fer una tasca educativa, si no que demanaves no sé què i ho tenies automàticament, s'han malacostumat. En èpoques de crisi, es crea una mena de gent acostumada a viure a l'assistencialisme i pensen que perquè han de fer qualsevol cosa si igualment poden viure, és la lògica assistencialista. La basant educativa que porta tot fet social, si es valora difícilment pots aconseguir coses. També hi ha altres problemes en altres zones. A La Mina, quan jo hi era, hi havia el tio Manolo que "trapicheaba" amb or i amb tot allò amb que podia, però hi havia contenció social, el patriarca dictava que dins d'unes fronteres s'havien de respectar. Però ara ja no és tracta del "simple trapicheo", sinó d'heroïna. Aquesta és una realitat consumadora que, com d'altres, estan afectant: es trenca la jerarquia del propi clan. En altres zones, hi ha altres problemàtiques: desatenció pel tipus de vida que porten els pares, pels quals és més senzill posar al nen davant del televisor que no pas estimular-lo amb altres activitats.

Malgrat que tu no et dediquis a la secundària, com veus el tema de l'absentisme? Com s'està aplicant la reforma?

Suposo que pot augmentar l'absentisme escolar. Jo crec que a secundària abans quan el nen aprovava, ell seguia per una via. En canvi, últimament s'ha aglutinat tot, de manera que depèn de les expectatives de la família, de les expectatives del centre davant de l'alumnat, de la trajectòria anterior del centre (si és un professorat que abans estava en una escola de FP o no. Els professor de FP estan més acostumats a l'alumnat dispers, el que vol un ofici, el que està per estar-hi, etc. A diferència, el professor que abans feia exclusivament BUP aquesta realitat la desconeix completament. Suposo que hi ha moments d'adaptació, però hi ha un xoc. Les expectatives del mestre aleshores no s'adapten a la realitat i ha de fer una opció - també depèn del context del centre

-hi ha cada vegada més crèdits variables de reforç-. Suposo que el nen també ho nota d'alguna forma: nota quan fas o no un esforç i quan el tens en compte o si únicament el que fas és anar a classe i prou, amb la qual cosa pot haver-hi un cert pasotisme. Si el centre s'agafa aquest pasotisme dient "uno menos", doncs això porta a l'absentisme. Després està la qüestió familiar que és quan una família es troba al centre una concentració de problemàtiques. Això passa en determinats centres i pot comportar problemes d'ordre, disciplina i problemes indirectament d'absentisme, pel tipus d'alumnat. Si és un alumne que a la primària el que li estava ofertant el sistema educatiu no el convenç o no va molt amb els seus interessos doncs a secundària s'accentua el desinterès. A més, a secundària, hi ha menys control.

Les fugues de primària a secundària com es controlen?

El traspàs primària

secundària es controla via L'EAP.

Però per mandat institucional?

Sí, l'EAP en principi ha de fer una mena d'informe del alumnes que passen de primària a secundària.

De tots? O alguns EAP's sí i d'altres no? No sé si hi ha un criteri tan unànime com perquè tots els EAP's ho facin de tots els alumnes. En principi, seria de nanos que concretament tenen dictamen. Però hi ha un cert control d'altres via EAP. I després estan les comissions de matriculació.

Fa una consulta. L'EAP i l'escola són qui ho treballen. El tutor de 6è que és qui sap cap a on ha anat el nen, i després ja seria tasca de la nova titulació: es controla per la pre-inscripció si el nen ha formalitzat la matrícula. També es poden fer canvis d'institut (la família pot decidir fer canvi d'escola, així és un circuit difícil de complir) però, en principi, el traspàs de primària a secundària el controla el tutor de 6è i l'EAP. No sé si pot haver-hi alguna persona més del Departament que se'n encarregui.

La matriculació sí que la fan i això és fàcil de controlar, perquè de fet als instituts els interessa: han de mantenir unes ràtios perquè si no poden perdre plantilla de professors; encara que fos per una opció purament egoista, això es controla. Intentes que formalitzin la matrícula. Pot ser real, jo crec que poden estar el 90 i pico %, una altra cosa és un cop està a dintre si el nen va o no va. El problema estaria aquí i no tant en el fet de matricular-se. El control entre centres és relativament fàcil. Una altra cosa és un cop està en el centre, si assisteix o no assisteix. Aquí depèn molt del control que vulgui mantenir aquest centre. Sempre hi ha algun nen que es despista pel camí, però sí que pot ser el 100% en el traspàs.

I l'assistència de nenes gitanes que als 12 anys desapareixen... és un tòpic o una realitat?

Això és una realitat. El fet que a partir dels 12 o 13 anys (quan els hi ve la menstruació) deixen d'anar a l'escola és bastant freqüent i generalitzat. Sobretot a famílies de cultura molt arrelada (les nenes han d'arribar verges al matrimoni). És més pot haver una situació d'acceptació cultural. És difícil. No saps si lo millor és intervenir perquè pots arribar, a produir trencament o bé problemes de convivència. Es dona més en el cas de les nenes, però també en els nens, al mercadillo es comencen a guanyar la vida. La figura del mascle és molt forta. Són adults abans. Sí que pot haver-hi una conformitat, m'imagino que més a unes zones que d'altres. Parlar en general se'm fa difícil. El que sí que hi ha en algunes zones és una minva d'interès pel tipus d'alumnat que tens davant. El professorat com sap que no traurà determinades fites de segons quins alumnes, doncs ja no se les planteja, amb la qual cosa disminueixen el seu nivell professional. A aquests alumnes els demanen menys. Això passa a les zones molt marginals. La problemàtica aliena a la part instructiva és tan gran que fa que et replantegis a la baixa els teus plantejaments, les teves expectatives, respecte als que tens al davant. Hi ha una certa acceptació. Sí que hi ha unes línies o formes de fer generalitzables que poden justificar el fet que la nena de 14 anys, com és gitana, no vagi l'escola... diuen: "doncs ja se sap" Acceptació.

I aquesta associació gitana (Unió Romani) que intervé?

Em sembla que tenen un projecte multicultural en quatre o cinc escoles, de reforç escolar, que depèn del Ministeri d'Afers Socials.

És un ajut que ve del Fons Social Europeu. El que passa és que per poder-se donar han de tenir una entitat o associació i en aquest cas és la Unió Romaní la que fa de promotora del projecte. Hi ha 4 o 5 escoles del districte implicades, fora de la zona que ens ocupa.

Hi ha alguna cosa més que vulguis assenyalar en relació al tema que ens ocupa?

Doncs no, em sembla que això és tot, he parlat força...

Molt be. Doncs moltes gràcies per la teva col·laboració.

